

PRACHTIG NEDERLANDS-MADUREES

WOORDENBOEK

P. PENNINGA

Sub-agent van het Brits- en Buitenlands
dijbelgenootschap, Broeder in de
Orde van de Nederlandse Leeuw

en

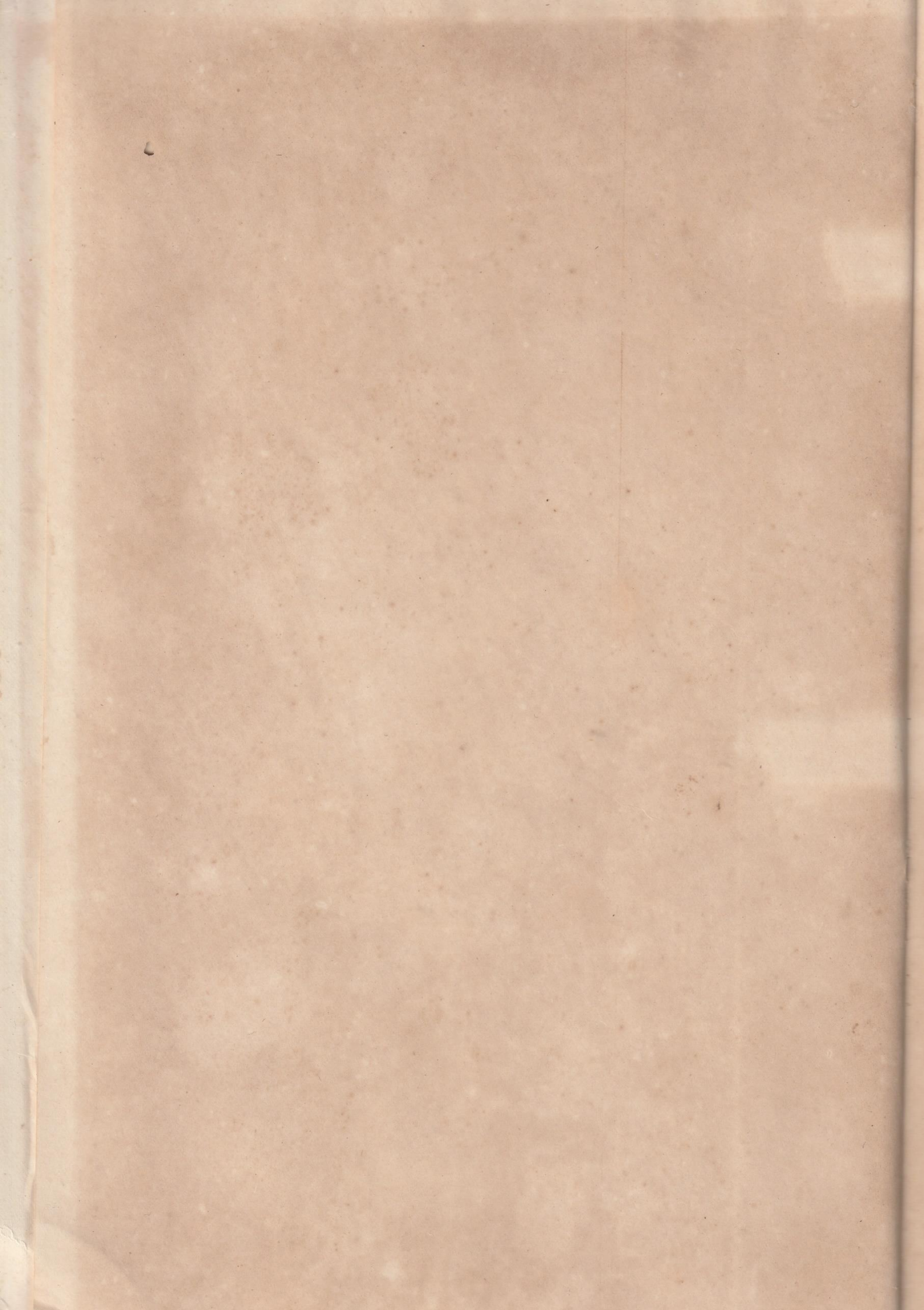
H. HENDRIKS

Zending-leraar onder de Madurezen

T
II

21-

PRACTISCH NEDERLANDS-MADUREES
WOORDENBOEK

PRACTISCH NEDERLANDS-MADUREES
WOORDENBOEK

van

P. PENNINGA, Sub-agent van het
Brits- en Buitenlands Bijbel-
genootschap, Broeder in de
Orde van de Nederlandse Leeuw

en

H. HENDRIKS, Zendeling - leraar
onder de Madurezen

INLEIDING.

Van de Madurese dialecten is het Pamekasans het meest verbreid ; vooral op Java. Daarom is dat dialect door ons gekozen voor dit Nederlands-Madurees Woordenboek.

Van de taalsoorten of taalvormen is door ons alleen de gewone taalsoort opgegeven, om het boek niet te omvangrijk te maken. Door de gewone taalsoort kan men gemakkelijk de andere vinden in het Madurees-Nederlands Woordenboek 2e druk ; waar ze alle in voorkomen. Buiten dien hoeven de meeste gebruikers van dit Woordenboek zelden of nooit een andere dan de gewone taalsoort te gebruiken.

De gewone taalsoort heet in het Madurees **kasar**. Niet te verwarren met kasar-dilu = grof.

Een enkele maal kan het voorkomen, dat wij toch 'n woord van 'n andere taalsoort opnamen. Dan hebben wij daar de verkorting bijgevoegd. Bijv. T = tengaan ; A = alos ; AT = alos-tênggi. Tengaan is de taalvorm die men tot gelijken, tot ouden van dagen gebruikt of tot mandoen en dēsa-hoofden ; vooral in bijzijn van hun ondergeschikten.

Wij hebben er ook van afgezien al de alos en alos-tênggi vormen op te geven. Tegen personen, waarvoor de Europeaan die zou moeten gebruiken, bijv. wedana's en regenten, spreekt men gewoonlijk Maleis of Nederlands. Maleis dient men toch enigszins te kennen wegens de Chinezen en andere vreemde Oosterlingen, en ook tegen andere Inlanders die geen Madurees verstaan.

Zelfs voor 't geval dat men kasar sprekende, wegens de nabijheid van hooggeplaatsten, omtrent hen alos-tênggi woorden zou behoren te gebruiken, blijft nog de vraag : of de toegesprokene die AT woorden verstaat ; wat slechts zelden het geval is !

Als een afwijking van de gewone wijze van doen bij Nederlands Indische woordenboeken, hebben wij achter de werkwoorden, die in het Nederlands gewoonlijk in de onbepaalde vorm geschreven worden, niet de actieve vorm geplaatst, maar het grondwoord ; dat tevens de gebiedende vorm aanduidt. Vóór het grondwoord kan men de actieve vorm plaatsen als volgt. Een **m** vóór de klinkers of in de plaats van 'n **p** of **b** van de voorste letter van het grondwoord ; **n** in plaats van **t** of **đ** ; **ng** in plaats van **k** of volgende letter, en **nj** in plaats van **s** of **tj**. De gewone regel die men toch dient te kennen.

m vóór klinkers of

in plaats van p of b ;

n „ „ „ t of đ ;

ng „ „ „ k of volgende letter ;

nj „ „ „ s of tj.

Plaatst men ē- vóór het grondwoord, dan heeft men de willekeurig of opzettelijk lijdende vorm; d.i. door 'n persoon; a- = de toestandsvorm en ka- = ke- de onwillekeurig of onopzettelijk lijdende vorm of verleden deelwoord.

Verkortingēn zijn: A = alos, T = tengaan, AT = alos-tēnggī, S = Su meneps, B = Bangkalans. Bij de gewone woorden in het Pamekasans, is geen K of P gevoegd.

Wij hebben de spelling van het Madurees radicaal vereenvoudigd, door weglating van alle onnodige letters, verdubbelingen of zamengestelde lettertekens. Dus in de 3e lettergreep van achter geen a behalve bij de gebiedende wijs van de causatieve vorm en sa-. Bijv. neḡără = land of stad; seḡără = zee. Ma-, (gebiedend pa-) is met opzet; -aḡi is causatief of veroorzakend zonder opzet. Marosak = met opzet beschadigen; nrosakaḡi = zonder opzet beschadigen. En voor beide: ḡābāj rosak. Wij hebben meest slechts pa- opgegeven.

N.B. Dit pa- v/d gebiedend causatieve vorm dient niet verward te worden met pe- = znw.

Ma- is onderscheiden van me-. Het laatste beteekent eenvoudig beschadigen of in beschadigde toestand zijn.

De Madurese woorden betekenen zowel enkel- als meervoud.

Voor de uitspraak en verdere gegevens zie men onze Handleiding voor 't aanleren van de Madurese taal; 3e druk.

De Schrijvers.

VERKORTINGEN:

ioi = iemand of iets	m = met
zn = zelfstandig naamwoord	A = alos
bv = bijvoegelijk	AT = alas tēnggī
vz = voorzetsel	T = tengaan
bw = bijwoord	

à, vier à vijf, empaq lēma **aafs**, onderstboven, songsang; omgekeerd, bālik **aaïen** liefkozen, tēmang; wrijven, osap **aak** sampan **aaks** bādung **aal** paling, beluq; groot soort, oléng **aalfuik** bubu **aalmoes**, gift, dāna; offer, sandeka

aalrijk bānjaq oléng **aalshuid** kolēq oléng **aam** léger **aambeeld** paron **aambeien** onbloedige, tēmpēq; bloedige, mēndjen **aamborstig** benauwd v/d borst, seksek of ampek; hijgend of fluitend, mengē **aamechtig** hijgen, ngangsor; benauwd, tepēgā; erg — ngaq-engaqaq; aamborstig, mengē

aan, in brieven, kaator dāq; — boord, ē-kapal; vz ē; naar, dāq = ka **anaarden**, ophogen, tēmbuk; vullen, oroḡi **aanbakken** of **aanbaksel** kerēq **aanbeeld** paron **aanbeeldsblok** sokona paron **aanbehoren**, bezitting, andiq **aanbelang**, van — radjā; dringend, parlo **aanbelangen**, wat betreft, dāri perkara; aangaande, bāb **aanbellen**, luiden, krontjēng; aanschellen, tabu lontjēng **aanbetrouwen**, iets toevertrouwen, tētēpaḡi; aan iem. — tētēbi of petoroq; vertrouwen, pertjadjā

aanbevelen, aanprijzen, alem **aanbidden**, met diepe eerbied, njembā njongkem; het rituele gebed doen, sembādjang; bidden, aduā **aanbidding**, godsverering, ēbādāt; aanroeping, duā; verplichte — sembādjang

aanbieden, iets — atoraḡi; iem. 'n meerdere iets — atorē; iets overreiken, djuulaḡi **aanbieding**, mededeling, patoran; bod, penabār **aanbijten**, bijten, kēkēq; knabbelen, kēsēs **aanbinden** talē **aanblaffen** ḡaungē **aanblazen**, blazen, serop; met 'n waaier, kepaj **aanblijven**, laten, dīna; voortgaan, teros; niet ophouden, taq ambu; niet uitdoven, taq matē; — van vuur, odiq

aanblikken, fixeren, pandeng **aanbod**, geschenk, ter-ater; belofte, sangḡup; afspraak, djāndji **aanbonzen**, aanstoten tegen, dūmpak; stoten met het hoofd, antor; met het lichaam, bentor; storen, sendu; telkens ergens tegen aanlopen, tong-tepentong

aanbotsen, aanstoten met het hoofd, taantor; met het lichaam, tebentor; met de elleboog, tjēngkol **aanbouwen**, maken, ḡābāj; ergens tegen aan bouwen, ḡānduqaḡi; (werk) onder handen nemen, sambut; vermeederen, sēmbu **aanbranden** poron

aanbreken v/d dag, sēang; ochtendkrieken, potē tēmor; aankomen, dāteng; ergens aankomen, napaq

aanbrengen, meebrengen, kēbā; 'n zaak voor de rechter, perkaraḡi; iets

plaatsen of ergens — pasang; geleiden, ater; opbrengen, olē; aanklagen, ḡuḡāt; verklappen, bādul **aanbrullen**, brullen, dārāng **aandacht**, horen, ngēding; herinnering, ngaq-engaqaq **aandachtig**, nauwkeurig onderzoeken, tētēnē; — zijn, djāgā; indachtig zijn, ēngaq; voorzichtig, tēngatē; naarstig, bādjeng; streng, bānter **aandeel**, deel, duman; toebeschikt deel, bāḡiān

aandeelhouder, deelnemer, sé noroḡ bāḡiān; deelhebber, sē andiq bāḡiān **aandenken**, voorwerp dat ons aan ioi herinnert, tandā mata **aandienen**, iem. — ngadepaḡi; zich — ngadep **aandiepen** kalē **aandoen** van kleren of aangorden, angḡuj; aangaan, seper; 'n haven of plaats — seperē; moeite — ḡābāj sosa; veroorzaken, aḡābāj; leed — sēksa; 'n proces — perkaraḡi

aandoening aangedaan, enes; weemoed, sosa atē; ziekelijkheid, sakēqan **aandoenlijk**, droevig, sosa; medelijdend, nēser

aandraaien, draaien, moter; vastdraaien, sekené **aandragen**, meebrengen, ḡibā; aan 'n draagstok, mēkol **aandrager**, lastdrager, koli **aandrang** paksa **aandrentelen**, langzaam lopen, adjālān laonan

aandrift, lust of begeerte, hāwā; opgewonden door afgunst, panas atē; verlangen, pengatero; drift of toorn, napso **aandrijven**, aanvuren, adu; met de stroom, anjoq; drijven op water of andere vloeistof, kambāng; dwingen, maksa **aandringen**, op iem. — ngerēbung; aanhouden met vragen om iets, amēlmēl; aanhouden met vragen naar iets, tjomēl; aanzetten tot iets, patjo; dwingen met geweld, maksa (p) **aandruisen**, iets weerstaan, alabān; iem. weerstaan, nlabān

aandrukken, op iets drukken, tapet; tegen iets drukken, seket **aanduiden**, voorspellen, alamat; aanwijzen, atoḡu; met de vinger, dūding; kennis geven, beriq tao; aan 'n meerdere, mator onēng; uitleggen, teraḡaḡi; iets begrijpelijk maken, ngartēaḡi **aanduiding**, bericht, berta; voorteken, lamat of alamat

aandurven, durven, bāngal; iets — asangḡup **aaneen**, steeds door, tadāq tjokbāna; al maar door, anteng; te zamen met, abāreng; doordoen, masētong; verenigd, apolong; dicht — kerep; dicht — doen sluiten, parapet of rapetaḡi **aaneenbinden** talē pasētong of papolong **aaneenvoegen** rapet **aanfokken** obu

aanfokking obuān **aangaan**, aandoen, seper; geducht — ḡigir; — bij,

seperē ; harder lopen, djalān lebi kebāt ; zich aan iets gelegen laten, perduli ; 'n koop — melē **aangaande**, wat betreft, perkara ; nopens, bāb **aangeboren**, van nature eigen, dāsar ; van jongs af, ġiq kēnēq mola **aangedaan**, met iem. lot begaan, enes ; ontroerd, sosa atē ; medelijden hebben, nēser **aangebrand** poron of poton **aangehaald** v/n touw, tanjeng ; geconfisqueerd, rampas ; vermeld, ēsebut **aangekomen** napaq of nanduk met sampē A **aangelegenheid** perkara **aangenaam**, voor de zintuigen, njaman ; voor 't gemoed, seneng ; het iem. — maken, paseneng ; behaaglijk, lēbur ; van smaak, lemaq of sedāq ; — voor 't gezicht of gehoor, sedāq ; geurig, room ; — e offerande, korbān room ; — van manieren, tao tata **aangenomen**, ondersteld, opama ; gewild, kradu ; — kind, stiefkind, anaq kebālun ; — kind, geadopteerd, kanaan **aangeschoten**, gekwetst, peḏās ; dronken, mabuq

aangetrouwd behuwd broeder of zuster, ēpar **aangeven**, iets — voor de rechter, perkaraagi ; iem. — ġugāt of dāqwā ; toereiken, djuulaği **aangeving**, verklaring, ketrangan ; aanklacht, ġugāt **aangezicht**, gelaat, moa ; gelaatstrekken, olat ; voor het — ē-adāqna ; voor het — des Heren, ē-adjunanna Pangēran ; op het — vallen, njongkem **aangezien**, omdat, sebāb ; dewijl, sarēna ; om reden, amarġā **aangezuiverd** v/n schuld, lonas of pona ook biḃās **aangieren** v/n boot, pēak **aangifte** atoran

aangluren, gluren naar, ēntep ; door 'n gat of 'n reet zien, tjornēq ; met grote ogen, pandelik ; fixeren, pandeng **aangorden**, aandoen, angġui **aangrenzen**, belenden, tangko ; grens, bāngkēt **aangrenzend**, v/n stuk grond, tangko ; op de grens, ē-bāngkēt ; op de rand of kant, ē-pēngġir

aangrijpen, aanpakken, tjandāk ; van roofdieren, sargēp ; van roofvogels, saop ; weghappen, sarap ; vangen, pēġāq ; knevelen, pēkot ; naarstig, bādġeng **aangrimmen**, toornig aankijken, pantjorengē

aangroei, aanwas, sēmbuān of tambāān ; in — ġiq radjāā ; belemmerd in — kernēt

aangroeien vermeerderen, sēmbu ; toenemen, aēmbu of atambā ; meer en meer — abā-tambā ; opschieten, tombu ; worden, dādi ; groot worden, dādi radjā **aangroeiing** tambāān of sēmbuān **aanhaken** kaēq

aanhalen, iem. liefkozen, tēmang ; iem. vleien, alosē ; iem. iets voorstellen, tarē ; trekken, tadġāq ; — v/d

wind of v/n touw, kentjeng of tanjeng ; prijzen of loven, alem ; confisqueren, rampas ; halen, kalaq **aanhaling**, lief of vriendelijk, manēs ; behagen, lēbur ; manziek, lētēr **aanhaling**, in beslag genomen goed, tangkebān ; het afgenomene, rampasan

aanhang orēng sē noro **aanhangen**, iem. — anodi ; hangen, ġāntong ; verkleefd, tjekaq ; achter iem. lopen, noroq buntēq **aanhangsel**, aanwas, tambāān of sēmbuān ; vermeerdering, ēmbu ; aanhangend touw of draad, soloran ; vervolg, sambungan of tabungan **aanhankelijk** loloq **aanhebben** angġuj **aanhechten** sambung of tabung **aanhechting** sambungan of tabungan **aanhef** dāq-adāq **aanheffen** molaē

aanhelpen tolong angġuj **aanhitsen** ujuagi **aanhogen**, beplante grond met 'n landuq, sarbu ; aanaarden, oroġi ; ophogen, tēngġiagi **aanhopen** opstapelen, tompoq ; vermeerderen, sēmbu **aanhoorder** sē ngēdingagi **aanhoren**, te horen krijgen, ngēding ; luisteren naar ioi, ngēdingagi ; horen vertellen, ngēding berta ; naar 'n vermaning horen, noroq otġaq

aanhorig, onderhorig aan, kebābā ; onderhorig aan iem, ē-bābā prēntana ; ressorterende onder, abābā **aanhorigheid** erf, pekarangan

aanhouden, iem. niet toestaan zich te verwijderen, taġenē ; iem. tegenhouden, andek ; — met vragen om iets, amēlmēl ; — met vragen naar iets, tjomēl of njanjēl ; — opdat men iets zal doen, patjo ; iem. arresteren, pēġāq ; kleren — taq bukaq angġujjā ; gedurig vragen, seġut mēnta ; ioi houden, taan ; niet ophouden, taq ambu ; sterk — paksa ; grif v/d hand gaan v koopwaar, ġārus of larēs ; voortgaan, bātjot

aanhoudend, zonder interruptie, tadāq tjokbāna of taq katēk ambu ; al maar doorgaan met, anteng ; — kieren zingen of fluiten v/n vogel in de kooi, tjombu of djumbu ; van aard, padġāt ; aan één stuk door, teros ; — geluid, tētēt ; — trekken, volgen of dwingen, djeng-djeng ; — aanstaren, tjengeng ; — vragen, njē-anjē of tjomēl **aanjagen**, schrik — patakerdjāt of takerdjātaġi ook takoqē **aankanten**, zich verzetten tegen, poġuk ; weerstaan, alabān ; tegen 'n bevel — melabān **aankijken**, te zien krijgen, ngabās ; aanschouwen, kenalē ; strak — of fixeren, pandeng ; toornig — pantjorengē ; met grote ogen — mlerek **aanklacht**, beschuldiging, ġugāt ; ingediende — keġugādan ; kwestie, perkara **aanklagen**, ġugāt ; iem. —

nggūgāt ; voor het gerecht, endāqwā ; ergens 'n zaak van maken, perkaragaği **aanklager** sé nggūgāt

aanklampen, iem. — nredjeng ; navolgen, noroq ; achter iem. lopen, noroq buntēq **aankleden**, zich — anggūj ; zich tooien, adāndān ; aangekleed, laq marē aanggūj of laq marē adāndān

aankleefsel, gevolg, dādi ; resultaat, tema ; kleefstof, bārāng tjekaq **aanklemmen** kēpēq **aankleven**, gekleefd en verkleefd, tjekaq ; lijmen, ndjilit ; hangen aan, kantēl **aankloppen**, met de hand, toktok **aanklopping** toktoğān **aanknopen**, dichtknopen, kantjēng ; iets aan iets anders hechten, sambung ; aan of in de punt v/n doek knopen, mbuntel ; 'n gesprek — abānta of adjāndon

aankomeling, nieuweling, orēng anjar ; jong persoon, orēng ngodā **aankomen**, komen, dāteng ; naderbij komen, maraqē ; aangekomen of reiken tot en ergens — napaq of nanduk met sampē (Mal) A **aankomst** dātenga ; komst, pedāteng

aankondigen, het gebed — adān ; iets berichten, beriq tao ; zeggen, totor **aankondiging**, mondelinge — totoran ; dagvaarding, sita **aankoop**, het ingekochte, beliān **aankopen**, melē **aankoppelen**, twee dingen bij elkaar brengen, pasang ; 'n huwelijk — embuq-embuqān **aankrijgen**, van kleren en tuig, anggūj ; van vuur, pasang **aankwakken**, met iets in de vuist slaan, antepaği ; iets werpen, ontalaği **aankweken** of telen, obu

aankweker, fokker, sē obu ; tuinman of kweker, tokang kebun **aankweking** pemēnēan

aanlanden, aan wal gaan, toron ; de vaste wal bereiken, napaq ka dārāt **aanlangen**, geven, beriq ; aanreiken, dluagaği ; iets iem. geven of toestaan, bāği **aanlappen** tambel **aanlassen**, iets aan iets anders hechten, sambung of tabung **aanlassing** sambungan

aanleg, hoedanigheid, bātek ; natuur, adāt ; aard of karakter, mertabāt ; van aard, dāsar of lakar ook padjāt ; gemoed, atē ; tuin, kebun ; toeleg, pengara **aanleggen** 'n bos openkappen, mbābāt ; struiken omhakken, nrabās ; grond bewerken, ağābāj ; mikken, ēleng = sēper ; vuur — poj-apoj of odiqi apoj en pasang apoj ; stoppen of vertoeven, ambu ; op ioi — pateng ; 'n gebouw of park — = maken, gābāj ; werk onder handen nemen, sambut **aanleiding**, oorzaak, asal ; middel, djālān ; — tot, lantaran **aanlengen**, verdunnen, paanjong ; mengen met water, pobu aēng ; door smelting,

antjoraği **aanleren**, v/d leerling, adjār ; onderwijs ontvangen, ağuru ; leren lezen v/d Qorān, adji **aanleunen**, tegen iets met de rug, sandār ; zich iets laten — of zich laten gevallen, trēma

aanlichten, v/d dag, poté tēmor of padjār = padjār tēmor **aanlijmen** pobu lēm ; vast kleven, tjekaqaği **aanloeien** ndārāngē **aanlokkelijk** kajundjun **aanlokken**, door aas, mbānēē ; verleiden tjo-kotjo ; roepen, lokologān **aanloksel**, aas, bānē

aanloop, vergadering, pekpeğān ; gezelschap, kompolan **aanlopen**, — tegen, đumpak ; aangaan, seperē ; duren, abit ; ergens tegen aanstoten, taantor ; ergens met 't lijf tegen — bentor ; ergens met de voet of knie tegen — tetandung

aanmaken, vuur — tongoq ; verwaardigen, gābāj ; ergens aanbrenge, pasang ; werken, sambut **aanmanen**, invorderen, taği ; dagvaarden, sita ; iem. iets voorstellen, tarē **aanmaning** sorat sita **aanmatigen**, eigendunkelijk handelen, kalaq kobāsa dibiq = anggūj kobāsa dibiq **aanmatigend**, verwaand, radjā tjētak

aanmelden, zich — atjabis ; zeggen, bālā ; kennis geven, beriq tao ; van iets aan iem. kennis geven, taoaği **aanmengen**, met 'n vloeistof, ledjur ; iets mengen, tjambur ; mengen of indoen, pobu **aanmerkelijk**, belangrijk v/n zaak, radjā ; hevig, bāngēt

aanmerken, iem. op iets wijzen, tođui ; in aanmerking nemen, tēm-bāng ; beschouwen, ngabāsaği ; opmerken, ngolađi ; afkeuren, tjatjat = tjalē ; achtgeven, ēngaq **aanmerking** maken, tjatjat of tjalē ; opmerking, pengrasaan ; in — nemen, nēmbāng (t) of bāng-nēmbāng **aanmeten** okor

aanminnelijk, lief, manēs **aanminnig**, schoon v/n vrouw, radin ; behagen of zin hebben in, lēbur **aanmoedigen**, moed inspreken, pateger ; laat ons ! madju **aannaaien** ndjāiq **aannaderen** paraqē

aannagelen pako **aannemelijk**, geloofwaardig, kenēng ēpertjadjā ; doenlijk, kenēng ēlakonē

aannemen, ontvangen, tampanē ; erkennen, anggēp ; de pers. — = partijdig, pēlē kasē ; — dat iets bewezen is, tetepaği ; iem. — (als zoon) ako ; als kind — kalaq anaq ; aangenomen kind, anaq kalaqan ; appreciëren, trēma ; niet — taq trēma ; op zich nemen, sanggūp ; — te zijn als, padāaği ; aanvatten, tjandāk ; in dank — soon ; ik dank u, kesoon ; geloven, pertjadjā ; gestaltenis — anggūj dedegā **aanpakken**, grijpen, tjandāk ;

iem. — pēgāq **aanpassen**, iets — odi; toepassen, dǰādǰāl

aanpersen, uitpersen, peres **aanplakken**, met stijf sel enz. dǰilit; vastplakken, tjekaqaǰi **aanplant** tamenan **aanplanten**, iets — tamen **aanplanting** tamenan **aanporren**, tegen 'n ander, du-ngađu; aanvuren, ađu; dwingen, maksa **aanpraten**, aandringen, maksa; door mooi praten doen kopen, bānta kangsē dādi

aanpreken zie aanpraten **aanprijzen** alem **aanprijzing** pengalem **aanprikkelen** ađu

aanpunten tadǰemē **aanraden** rem-bāk **aanraken**, ioi treffen, kenēng; ioi — seǰing; in 't voorbijgaan, serēbit; schuren tegen, ēsēk; iem — ngǰāǰāp; met de vingers — njēǰing **aanranden**, op de weg beroven, bigāl; op het lijf vallen, kerobāt; verwoed aanvallen, amok; onverwachts — sēmpē **aanrechtbank**, bank in 'n Inl. huis, lēntjak; aanrechttafel rampađān

aanrechten, eten opbrengen, angkaq; eten klaar maken, sediāaǰi kakan **aanrechttafel** rampađān **aanreiken**, dǰuluaǰi **aanrekenen** ētong **aanrennen** dāteng berkaq **aanrichten** sediāaǰi **aanrijden** in moeielijkheid komen, nemo pekēbu; in botsing komen, atjarok; wat harder rijden, madju

aanrijgen, met de rijgsteek, dǰeludjur; aan iets rijgen, toor; doorsteken, tođuq **aanroepen**, de Naam des Heren — sebut asmana Pangēran; iem. roepen, olok; iem. ontbieden, katoē; — om te helpen, mēnta tolong **aanroeping**, verzoek of bede, penjoon; gebed of heilbede, duā **aanroeren**, aanraken, seǰing; ter sprake brengen, sebut **aanrollen**, over de grond rollen, ḡuluq; rollen van iets groots, glundung **aanrukken**, voorwaarts trekken, madju; naderen, paraqē; met kracht aantrekken, tarēk; spannen, kentǰengē = tanǰengē; van stromend water, santer

aanschaffen, kopen, melē; — voor iem. olēē **aanscharrelen**, wandelen, klēntjēr; slenteren, lompro **aanschellen** tabu lontǰēng, **aanscherpen** tadǰemē; slijpen, ḡāngsē

aanschieten, kwetsen, peđās; aangeschoten (dronken) mabuq; schiepelijk aantrekken, pasang klambi; 'n geweer beproeven, odi beǰil = odi tēngǰār = odi snapan **aanschiijn**, vorm, bāngon; kleur, robā; v/h ge-laat, tjadǰā; aangezicht, moa; wezenstrekken, olat

aanschouwelijk, zichtbaar, katon **aanschouwen**, zien of opletten, abās; ioi — dǰeling of kenalē; kijken naar, tēngǰu; ontwaren of bemerken, ketē-

laē of ketaoē **aanschreeuwen**, luid roepen, ēraq **aanschrijven** ww. beriq tao, znw. sorat prēnta

aanslaan, voor de belasting, taksēr; voor iem. — beriq ormat; — van honden, ḡāung; berekenen, ētong **aanslag**, bedrag v/d belasting, taksēran; bedrijfsbelasting, paǰjek ḡrābāk; land-rente, paǰjek; roet of lampzwart, lētǰeng; v/n walmende lamp aan de muur of aan de pit, lamos; — a/h dak v/n keuken, angos **aanslagbiljet** pēpēl **aansluiten**, dicht — ook v gele-deren, rapet; zich — bij, sarmo; —d in vervolg op, sambunganna

aansmeden sambung besē **aansmeren**, strijken op, semēr; behendig verkopen, dǰuāl larang **aansnellen** dāteng berkaq **aanspannen**, inspannen, pasang; vasthaken, kaēq **aanspelden** pasang bān penētē

aanspijkeren pako **aansporen**, tot iets — of gelasten, atak; tegen 'n ander, du-ađu **aanspraak**, metgezel, bāreng **aansprakelijk**, — gesteld voor, ketempoan; borg zijn voor, tangǰung **aanspreken**, iem. — ergens over, tom-po; iem. toespreken, njapa; vergoe-ding vragen, tempoaǰi **aanstaan**, lust hebben, soka; ergens naar zijn zin zijn, perna; willen, endāq; ver-langen, tero; met smaak eten, arǰā

aanstaande zo aanstonds, dāǰiq; verloofde, bākal; aanstonds (straks) kēǰiq; in 't vervolg, paǰiq **aanstampen**, aarde en straatstenen, tombuq; met 'n laadstok, aǰjek **aanstaren**, strak aankijken, pandeng; aanhou-dend — tjengeng

aanstekelijk nolar **aansteken**, 'n licht — solet; besmetten, nolar (t); openen, bukaq **aanstellen**, benoemen, pangkat; ioi maken tot, dāǰiaǰi; iem. — ḡābāǰ; zich — apola of atēngka, ook asola **aanstellerig**, lopen of doen, atēngka

aanstoffen met 'n doek, ḡebāsi; met 'n bezem, sapoē **aanstonds**, zo — dāǰiq; straks, kēǰiq; langzaam, laon **aanstoot**, iets berispelijks of ergernis, sesēko; pijnlijk, sakēq; hartzeer, sakēq atē **aanstoten**, met de elleboog, tjēngkol; met de vinger, đulit; — tegen, đumpak; tegen elkander botsen, teđumpak; met het hoofd, antor; ergens tegen — taantor; met het lichaam, bentor; storen, senđu; telkens ergens tegen aanlopen, tong-tepentong

aanstrijken, bepleisteren met met-selspecie, lēpa; bepleisteren met kalk-brij, labur; verven, tjēt; 'n lucifer — korēk; betasten, aǰāǰāp

aanstromen kēlēr **aanstuiven**, ren-nen, sanđer; v/n vogel aanvliegen op, saop; van zand en stof, arbes **aan-**

sturen, op iets — paloros **aantal**, veel, bānjaq; het — bānjaqna; in — overtreffen, bānjaq gālu

aantasten, met z'n velen, kerobut; verwoed aanvallen, amok; de vijand — tjandāk; vangen, pēgāq; knevelen, pēkot; betasten, aḡāḡāp **aante-kenboek** buku tjetetan **aante-kenen**, iets — tjatedi; noteren, tolēsē; iets merken, toraē **aantekening** tjatedān **aantonen**, bewijzen, paterang; met 'n bewijsstuk, buktēē; aanwijzen, to-ḡu; met de vinger, ḡuḡing **aantoning**, verklaring, ketrangan; staat, setat **aantreffen**, ontmoeten, temo; tegemoet gaan, tepapak

aantrekkelijk, bekoorlijk, kedjundjun **aantrekken**, met kracht, tarēk; iets trekken, taḡjāq; kleden, angḡuj; toilet maken, pasang raras; — van kleren, pasang klambi; zich laten gelegen zijn, perduli; overdenken, pēkērē; strak spannen, kentjengē of tanjengē; ter harte nemen, ngeḡāli

aanvaarden, 'n begin maken met, molaē; ontvangen, trēma **aanvallen**, op iem. — sanḡer; met z'n velen, kerobut of ḡrādḡāk; verwoed of woedend — amok; op weg beroven, biḡāl; door 'n roofdier, sarap; door hoornvee, soḡuk

aanvallig, bekoorlijk, manēs; lief-tallig, seḡāq; aanminnig, lēbur **aan-vang**, oorsprong, mola; waarmee be-gonnen wordt, memolaan **aanvan-gen**, beginnen met, molaē; beginnen van de tijd voor iets, ngantjaqē

aanvankelijk asalla **aanvatten**, in de hand nemen, teḡuq; grijpen, tjandāk; iem. grijpen, pēgāq; iets vat-ten, tampanē **aanvegen**, met 'n bezem, sapoē **aanverwant**, bloedver-want niet in 1e of 2e graad, sanaḡ brādḡā; nabestaande, kaḡāng bāḡḡā

aanvlechten, met vals haar, njopak **aanvliegen**, v/n vogel, saop; ergens op — aberi; iem. woedend aanval-len, amok **aanvoegen**, aaneenvoegen, rapet; metselspecie invoegen, som-pet lolo = ēsēē lolo **aanvoerder**, hoofd, kepala; leider, tetēndi; mees-ter of baas, lora; de voorste, sē ḡāq-adāq; — v/n roversbende, kepala biḡāl; — v/n leger, kepala serḡādu

aanvoeren, aanbrengen, ḡibā; van troepen of benden, kepalanē; iets brengen of bijbrengen, ateraḡi; bevel voeren, mrēnta **aanvraag**, officieel verzoek **aan** 'n meerdere, pemēnta; officieel verzoek **van** 'n meerdere, pe-moḡut; bede, penjoon

aanvragen, iets — = vragen om iets, mēnta; vragen naar iets, tanja; bidden of smeken, njoon **aanvullen**, 't ontbrekende — tjokobi; iets vullen,

ēsēē = ēbāqi = posaqē; iets — oro-ḡi; voltallig maken, ḡenaqē; iets ver-meerderen, sēmbu; 'n ruimte opvul-len, angselē **aanvulsel** rok-orok

aanvuren, tegen elkander — aḡu; aanhitsen, ujuāḡi **aanwaaien**, met 'n waaier, kepaj **aanwakkeren**, v/n vuur, paḡādi; v/n licht, paraḡjā

aanwas, vermeerdering, tambā of sēmbu ook ēmbu; aangroeiing, tam-bāān of sēmbuān; spruit, tombu; stij-gen v water, ongḡā; overstroming, bāḡdjir **aanwassen**, aangroeien of worden, ḡādi

aanwenden, gebruiken, angḡuj; iets beproeven, oḡi; op de proef stellen, ḡjādḡāl **aanwennen** patoman **aan-wensel**, hebbelijkheid, aḡāt; door ge-woonte verslaafd, ketomanen **aan-wezen**, aanwezig, bādā; nog in — ḡiq bādā; nog in leven, ḡiq oḡiq

aanwezig bādā **aanwijzen**, met de vinger, ḡuḡing; iets — toḡuāḡi; uit-duiden, atoḡu; van iets aanwijzing doen, toḡui; door 'n aanzienlijke, kar-saāḡi; aangewezen voor of om te dienen tot, ēkaḡābāḡ; aangewezen voor of om te worden, ḡāḡāng

aanwijzing, bericht, berta; aandui-ding, alamat; tijding, kabār **aanwin-nen**, verdienen of winst hebben, olē ontong; geluk verkrijgen, nemo on-tong; de baas zijn of het winnen, me-nang **aanwinst**, winst of geluk, on-tong; winst of voordeel, kontongan; wat men medebrengt, lē-olē

aanwippen, even — seper sakedḡāq; voor plezier ergens aangaan, sabā; tegelijk doen, ēras **aanwitten**, wit-ten met kalk, ngapor; witten met kalkbrij, nlabur **aanwrijven**, wrijven (schuren of poetsen) kosok; betich-ten, tarka

aanzakken, van boven, toron on-laon; naderen, paraqē on-laon; na-deren op z'n gemak, paraqē rērē **aan-zeggen**, kennis geven, briq tao; uit-nodigen, ḡjāng-ngonḡjāng; zeggen, bālā; iem. berichten, mbertaē; iets berichten, mbertaāḡi

aanzegging, aanschrijving, sorat prēnta; tijding, kabār; bericht, berta **aanzetten**, laten vechten, aḡu; — te-gen 'n ander, ḡu-ngaḡu; — tot iets, patjo; 'n paard — door ketek-geluid, ngeteḡi; honden — ḡujuāḡi; 'n mes op 'n slijpplank, palot; 'n mes op 'n slijpsteen, ḡāngsē of asa; aanlassen, sambung; dwingen, maksa; vast-draaien, sekenē; slaan, mokol; met n' zweep, metjot

aanzicht, uitzicht, robā **aanzien**, ioi — abāsaḡi of ḡjelingāḡi; ten — van, bān; naar iets kijken, nēngḡu; fixeren, paḡāng; dulden of wachten,

dāntēq; — voor, kēra; kleur of uitzicht, robā; uiterlijk, bāngon; van — aḡung; tot eer en — verheffen, paaḡung; rijk, soḡi; stand, drādĵāt

aanzienlijk, groot, radĵā; verheven, loor; adellijk, aḡung; zeer — molĵā; veel, bānĵaq; hoog, tēngġi

aanzienlijke, de edelen, orēng aḡung; — n en geringen, radĵā kēnēq **aanzijn** bādā **aanzitten**, zitten, todjuq; bij 'n feestmaal, kan-ngakan met adābu A en adāārān AT **aanzoek**, verzoek, pemēnta; bede, penjoon; huwelijks — mēnta kabin

aanzoeken, iets — mēnta; om te komen, mēnta dāteng; id. 'n meerdere, atorē; ten huwelijk, tanĵaaḡi; door 'n mindere, njoon

aanzoeten, zoeten, memanēs; overzoet, njepnjep **aanzuiveren**, 'n schuld, sera; aangezuiverd v/n schuld, lonas of bibās ook pona; zuiveren of schoonmaken, bersēē **aap**, de gewone muisgrauwe, ketang = motak; de zwarte, ketang ērengan = ketang buḡeng; de geelbruine, tokang **aapachtig**, tjara motak = tjara ketang = mara motak = mara ketang **aar**, halm, bulir; gevallen — ḡurgurrā padi; ader, oraḡ; ander, laēn

aard, karakter, adāt of mertabāt; van — mertabāt of dāsar ook adāt en padĵāt of lakar; hoedanigheid, bātek; soort, bāngsa; gemoed, (inborst) atē; aardig, lotjo; (aardje zie aartje) **aardappel** kentang **aardbeving** lēndu **aardbodem** aardrijk, bumē; wereld, djāḡāt; deze tegenwoordige wereld, dunĵa **aarde**, grond, tana; de — of wereld, bumē; uitgegraven — roqkoroqan; de tegenwoordige wereld, dunĵa **aarden**, tier hebben, perna; het karakter hebben, padāi of padānē; precies gelijken, noplēs; van aarde, tana of dāri tana

aardewerk bārāng tana; verglaasd — bārāng beling **aardje** z aartje **aardig**, — en vreemd, anē; aangenaam, lēbur; grappig, lotjo **aardkrekel** angġāj **aardmuis** tēkos alasan **aardnoot** katjang **aardrijk**, de aarde, bumē; de wereld, djāḡāt; deze tegenwoordige wereld, dunĵa

aardrijkskunde ēlmo bumē **aards** dunĵa; — geluk, kemoktēn **aars**, achterste, buriq; endeldarm, tombung **aarsdarm** tombung **aartje**, 'n — naar z'n vaartje, tadāq aēng aḡili ka olo

aartsgierigaard ratona tjerēq **aartschelm** bāngsat **aartsvrek** ratona tjerēq **aarzelen**, moeielijk tot 'n besluit komen, ēbu; verbijsterd, posang; radeloos, bingong **aas**, voeder, pakan; lokaas bij 't hengelen, bānē of ompan; speelkaart, ngas

ach, uitroep v wrevel, ah; uitroep v verwondering, adu; vocatief voor moeder, buq

achillespees oraḡna tombet **acht**, telw. bāluq; nog — dagen, bālung arē aḡi; zorg! = — geven, ēngaq **achteloos**, onverschillig, tēbir; vergeten, lopa; vergeetachtig, lopaan; onachtzaam, taq ēngaq; niet kunnen schelen, taq perduli **achteloosheid** kelopaan **achten**, acht geven op, tēngatē; als niet — apesaḡi; waarde- ren, adĵii; gevoelen of menen, arasa; eer bewijzen, ormaḡi; gissen of menen, kēra; 'n mening opvatten, ngēra; tellen, ētong; achtgeven, ēngaq; voorzichtig zijn, djātna

achter, achteraan, ē-budi; heel achteraan, di-budiān; naar — ka-budi; van — dāri-budi; — iem. lopen, noroq buntēq; — slot zetten, sorok of kontĵē **achteraan** ē-budi **achteraf**, ver, djāu; afgezonderd, mēdĵi

achterafhouden lēng-alēng **achterblijven**, zonder opzet, tĵētĵēr; met opzet, buntēq; overblijven, akarē; overwonnen, kala **achterdeel**, achterhuis, budiān; achter, ē-budi; achtereinde, sē ē-budi **achterdeur** labāng budi **achterdocht**, argwaan, temburuān; vermoeden, penarka **achterdochtig** temburuān

achtereen, al maar door (zonder ophouden) taq tjokbā of taq katék ambu; achter iem. lopen, noroq buntēq; achter elkander gaan, lēr-kēlērān; 'n meerdere volgen, ngērēng; om beurt, tē-ḡāntē of ḡilirān **achtereenvolgens** tē-ḡāntē **achtereinde** sē ē-budi **achter elkander** lēr-kēlērān

achtergelaten tĵētĵēr **achterhalen**, iem. inhalen, tabāng of oḡāk; iem. achternagaan, sosol; overvallen, tĵapoq **achterhoofd**, nekholtē, tĵeplēng; hoofdschedel, bātoḡā tĵetak **achterhouden**, wegstoppen, ērep; iets geheim houden, pangalēng

achterhuis budiān **achterkamer** sentong of kamar budi **achterklap** pētena **achterkleinkind** pēoq = pēok; achter — krepek; achter-achter — ḡrubāk **achterlaten** dina of tĵētĵēr; achtergelaten, tĵētĵēr; ioi — patĵētĵēr; aan iem. — ndinaē **achterlei** bālung ropā **achterlijk** van of in groei, kernēt; in 't lopen, olē = olēen; traag, lemos **achterlopen** tĵētĵēr

achterna, naderhand (vervolgens) pas = ladju = pasladju; iem. — gaan, sosol of notodi; — zitten, tabāng **achternagaan** sosol of notodi **achternazitten** toltol **achterom** lēbāt ē-budi **achterop**, aan de achterzijde, ē-budina; verliezen, kala **achteropkomen** sosol **achterover**. — staan of

zitten, kadjäng ; — liggen, ġentang of ġentangan ; met de holle zijde naar beneden, mengkorong ; — vallen, labu ġentang **achterpoort** labäng bu-di **achterstand**, schuld, nongkoq

achterste, aars, buriq ; onderrug, tongkēng ; bil, bāngkong **achterstellen**, plaatsen, sabāq ē-budi ; niet tellen, taq ēētong **achtersteven**, steven, tjantēk **achteruit** ka-budi of atrēt ; — gaan, (deinzen of wijken) sorot

achteruitgang sorotan of ondurān **achteruitraken** tjētjēr of montēq **achteruitschoppen** ketēq **achteruitschuiven** panjorot **achteruitslaan** ketēq **achteruitwijken** sorot

achtervolgen, nazitten, tabäng ; volgen, toroq ; iem. — noroq buntēq of notodi ; achternagaan, sosol ; voortgaan, bātjot ; afmaken, memarē **achterwaarts** ka-budi ; — gaan, sorot **achterzijde**, aan de — ē-budina **achtgeven** ēngaq ; betrachten, ēngaqē ; geeft acht ! sēngaq !

-achtig semo ; als, mara ; waterachtig, mara aēng

achting ormat **achtmaal** bālung kalē **achtste** sē kapēng bāluq ; $\frac{1}{8}$ saperbālu **achtien** bālu-belās **achtvoudig** 8 keer, bālung kalē ; gevouwen, lēpet bāluq **actie**, rechtszaak, perkara ; 'n — instellen, aperkara **adamsappel** nēk-manēgān **adder** olar **adel** bāngsa aġung **adellijk** aġung **adem**, levens — njabā of napas ; uitgaande — abā ; stinkende — abā bāseng ; ademen, anjabā **ademen** anjabā ; diep — onđjuq njabā **ader** oraq ; op 'n wapen, pamor **aderlaten** ġeleng **adju-dant** adjidan

administrateur toan pabrik of toan persēl **admiraal** djēndral laot **adres** alamat **advocaat** pokrol **af**, klaar, marē ; dalen, toron ; afgedaan, la ; van, dāri ; los, er af, lotjot of loslos en tjoplak ; afgesneden, kotong ; afgebroken, ġempal ; — en toe, terkadāng ; — en toe merkbaar, dul-podulān

afbakenen, 'n weg, tatjerē ; 'n graf, bātorē ; begrenzen, pobu bāngkēt ; merken, toraē ; omheinen, paġarē **afbakening** van stenen of planken, bebātor ; baak, tatjer **afbeelden** ngġām-bār **afbeelding** ġām-bār **afbeeldsel** ġām-bār **afbetalen** bādjar ; afbetaald, lonas = pona ; iets — lonasē

afbidden aduā **afbijten**, bijten, kēkēq ; afknabbelen, kēskēs ; zijn woorden — pekek **afbladeren** rontok **afblijven**, niet betasten, đjāq ġāng-ġuq ; verwijderd blijven, taq ēntar of taq dāteng **afboenen**, wrijven, kosok ; afvegen, kesot **afborstelen** iets — njekaq ; met 'n klein borsteltje, sikat **afbraak** bungkaran **afbranden**, in

brand steken, solet of somet ; iets verbranden, obār ; scheef — ngakan mērēng **afbreken**, omverhalen, rombāq ; iets losbreken, bungkar ; uit elkander nemen, lotjođi ; — met de hand, potel ; 'n brokje — potēk ; iets duns — krēpeng ; met 'n stukje er afgebroken, ġumbing ; met 'n stuk er af of er uitgebroken, ġempal ; zo'n afgebroken stuk, pal-ġempalan ; id. v/n tak, pal-sempalan ; afgebroken v/n verhaal, sempal ; v/d stem, ġāq-ēġāqān ; breken, potong ; afgebroken of stuk, peġāq ; ophouden of staken ambu

afbrengen, omlaagbrengen, metoron ; ontraden of iets verbieden, larangē ; tegenhouden, langlang ; verbieden te doen, pelang **afbreuk**, winstderving, rogi of tona ; — doen, parogi **afdak**, vóór of achter, pēr-ampēr ; op zij, pēq-ampēq ; dak, ataq ; loods of tent, tarop

afdalen toron **afdaling** ron-toronan **afdammen**, 'n rivier — door 'n kleine dam, tambāq ; door 'n grote dam, bendung **afdenken**, gedaan geven, lepas ; ontslaan, melotjot ; iem. uit z'n betrekking ontslaan, ambuaġi **afdelen**, verdelen, đuum ; iets verdelen, bāgi ; in groepen verdelen, panta

afdeling, deel, bāgiān ; aandeel, đuman ; gebied, bābā ; v/n residentie, apdēling ; vak, kotak ; vak v/n rijstveld, lokēq ; tussenruimte, longkang ; groep, panta

afdeinzen sorot **afdingen** tabār **afdoen**, 'n schuld, lonasē of ponaē ; bij gedeelten, tjētjēl ; afhouden, korangē ; beslissen, potosē ; — van kleren, bukaq ; beeindigd, potos **afdoening**, betaling, bādjarān ; beslissing, potosan **afdraaien** poter **afdragen**, betalen, bādjar ; v kleren kaal, ladju ; overdragen, sērēn

afdrijven met de stroom, anjoq ; uit de koers, selētong ; van regen, sēap ; weggagen, tondung **afdrogen**, met 'n lap, kesot ; iets afvegen, osap ; met iets — osapaġi **afdruipe**n, in druppels, tjaptjap of tētēs ; van stroop-suiker, tētēs

afdruk, v/n stempel of drukletters, tjap ; spoor, lampat ; v hand of voet, tapaq **afdrukken**, stempelen, tjap of ngetjap ; 'n pijl, otjol of lepas **afdruksel**, spoor, lolos of lampat

afdruppelen tjaptjap of tētēs **afdwalen**, verdwaald, tesasar = tebā-bās ; te ver gaan, telambās ; van streek, posang **afeisen** pondut

afgaan v/n vuurwapen, monjē ; ontlasting hebben, ataē met kepadāng A en atēndjā AT ; afdalen, toron **afgang**, ontlasting, taē m tjemer A en

tëndjä AT dunne — tjērēq ; — v/n weg, toronan

afgebroken togel of peḡāq ook ḡempal ; 'n verhaal, sempal **afgedaan**, klaar, marē ; betaald, ēbādjar ; beslist, potos ; onderzocht, selesē ; al, la ; wat — is, sē la **afgedragen** ladju **afgekant** of afgerond, pēngol

afgeknot, — e stam, tongḡāq **afgeleefd**, oud, toa **afgelegen**, ver, dǰāu ; afgezonderd, mēdji **afgelopen**, uiteengegaan, lobār = obus ; verstreken, marē ; beslist, potos

afgemat, vermoeid, lesō ; doodmoe, lēmpo ; v/n zieke, sadjup **afgerond** of afgekant, pēngol **afgescheiden** van, alaēn bān **afgesneden** kotong **afgevaardigde**, bode, soroan ; gezant, otosan **afgevallen** tjelētōt ; — zoals korsten van wonden, njelotak ; — v/n tak, rempaq

afgeven, indienen, atoraḡi ; ter hand stellen, panampa ; op- of overleveren, seraaḡi ; geven, beriq ; toestaan, bāḡi ; overdragen, sērēn **afgewerkt**, mooi — apēk **afgewezen** ketampēk **afgezant**, bode, soroan ; gezant, otosan **afgezonderd**, eenzaam, sepē of sobung ; anders, laēn ; ver, dǰāu ; alleen, kedibiq ; verstrooid of ver verspreid, mēdji **afgieten**, door laten zijgen, sarēng ; uitgieten totaq

afglijden, naar beneden glijden, ke-losot ; uitglijden, latjar **afgod** brālā ; stenen afgodsbeeld, artja **afgooien**, van zich — (iets kleins) kētesaḡi ; (iets groots) kēpataḡi ; onderstboven gooien, tal-ontalaḡi ; naar beneden gooien, ontalaḡi ka bābā **afgrauwen** sentak **afgrijselijk** mrēngēsaḡi **afgrijzen** kebādjiqān

afgrond, diep ravijn, dǰurāng ; diepte, tjora ; kloof, lat-elaḡā ḡunong **afgunst**, wantrouwen, tamburuān **afgunstig** aērē of panas atē **afhakken**, afsnijden, ketok of tataq ; de staart — butong ; hout — palpal ; afbreken, potong **afhalen**, iem. — of inhalen, papak ; te gemoet gaan, ambāq ; iem. halen, konēqē ; afstropen, kolēt ; afbreken, krēpeng ; daarbij in de hoogte reikend, dǰāngo

afhandelen, iets — of afmaken, pamarē ; beslissen, potosē **afhandig**, — maken met geweld, rebuq ; id. op slinkse wijze, dǰālā-sotra **afhangen**, naar beneden hangen, kondāng ; v/n tak, penot ; vrezēn voor iem. takoq ka ; ondergeschikt zijn, orēng ka

afhankelijk, onderhorig, kebābā ; ondergeschikt aan, ē-bābā prēntana **afhebben**, klaar, marē ; beslist, potos ; onderzocht, selesē **afheinen** maḡār ; merken uitzetten, pasang tora **afhel-**len, v/n weg, andār ; dalen, toron ;

schuin staan, mērēng ; v/d oogharen, madjāt

afhelpen v moeilijkheden, tolongē ; naar beneden helpen, tolong toron of metoron

afhoren, afluisteren, ēdingaḡi **afhouden**, terughouden of verbieden, larang ; afdoen, korangē ; tegenhouden, andek ; iem. van iets — taan ; afweren, tolak ; scheiden, pēsa ; geld — potong **afhouwen**, afkappen, ketok ; schuin — tjangrat ; breken, potong ; afsnijden, keraq **afhuren** sēwa **afjagen**, v/d plaats — tondung of paonḡur ; verdrijven, aḡā **afkalken** lo-tjodi kaporra **afkanten** pēngol

afkappen, afhouden, ketok ; schuin — tjangrat ; gras — rabās ; gedeeltelijk — of op stomp kappen, tokoq ; de staart — butong ; — van schillen, korpas **afkeer**, 'n — hebben van, bādjiq ka ; voorwerp van — kebādjiqān ; 'n — voeden van, somenget ka ; beu, busen ; wrevelig, ḡiren **afkeerwekkend**, v/n persoon, dǰebā ; v/n voorwerp, dǰiq-bādjiqān **afkeren**, het hoofd — apēngo ; van iem. — blāuḡi ; zich afwenden van, plēndās ; weerstaan, labān

afkerig, — van, bādjiq ; — van iem. sengēt ; — maken, memesat **akeuren**, aanmerking maken, tǰatǰat = tǰalē ; niet aannemen, taq kraḡu **afkeuring** penatǰat of penǰalē ook tǰetǰalēn **afkijken**, door 'n gat of reet, tjornēq ; nauwkeurig zien, tongoq ; scherp letten op, abās ; zien of bekijken, dǰeling

afklimmen toron **afkluiven**, afknab-belen, kēskēs ; op of in iets bijten, bingēs **afknabbelen** kēskēs **afknagen** kēskēs **afknevelen** salar **afknijpen**, met de nagels, telaq ; met de toppen v/d vingers, tobiq

afknippen ḡuntēng **afknipsel** ḡuntēngan **afknotten**, breken, potong ; snoeien, rongrong ; toppen, toto rantǰaḡna **afkoelen**, koel maken, tǰelepāḡi of patǰelep ; koud worden, dādi tǰelep **afkoken**, gaan koken, masaḡē ; ongekruid koken, kolop ; kippensoep koken, ḡuḡuk **afkomen**, naar beneden komen, toron ; op iem. aanvallen, sander ; op iem. toegaan, paraḡē ; de rivier — ka onḡjur **afkomst**, herkomst, asal **afkomstig**, oorspronkelijk, asal ; — van, dāri **afkondigen** onḡāngāḡi = larapaḡi

afkopen, kopen, melē ; loskopen, tebus **afkorten**, inhouden, potong ; afhakken, ketok **afkrabben** kerēk **afkrijgen**, afnemen, dǰāngo ; klaar krijgen, dādi sediā ; afmaken, memarē **afkunnen**, sterk genoeg, kelar ; nog — ḡiq kelar **afladen** metoron of mebungkar

aflaten, neerlaten, metoron; aan 'n touw, olor **afleggen** het verliezen, kala; doen neerdalen, metoron; kleren uitdoen, lotjodi; afschaffen, buäng; afgelegde kleren, dju-ladjuän m longsoran AT het — van of door vermoeidheid, moğuk; — v/n lijk, bungkos; schaamte — taq tao biräng **afleiden**, v water, meğili; met iem. gekheid maken, gädjäqi; voor iem. heen en weer lopen, sēmbäq; hinderen door beweging, sēngkaq **afleiding**, ontspanning, peğädjäq; waterleiding, soksok; v woorden, asal **afleren** lopa

afleveren, aan 'n meerdere brengen, atoraği; brengen, ġiba; zenden, kērēm **aflezen**, afkondigen, ondängaği of larapaği **aflichten**, doen neerdalen, metoron; opnemen, atēng; optillen en opbrengen, angkaq; 'n deksel — bukaq **afliggen**, ver — djäu of tam-bän **aflikken**, oplikken, djilät; belikken, djilädi **afloeren** ēntēp

afloop, v/n zaak of gebeurtenis, ke-dädiän; uitspraak, potosan; snelle — v water, santer **aflopen**, dalen, toron; vloeien, ġili; worden, dädi **aflossen**, iem. — ġäntē; iets betalen, bädjār; 'n pand — tebus; bij beurten elkan-der — ġilir **afluisteren** ēdingaği

afmaaien ngarēq **afmaken**, doden, patēqē; volbrengen, (met opzet) pamarē; (zonder opzet) memarē; zich — van, (mijden) njēnggāi; ontwijken, sēngla **afmalen** ġabāj ġāmbār; (zie malen) **afmatten**, afmattend, lesoaği; erg vermoeid, moğuk; verzwakken, sadjen lētjaq of sadjen taq kelar ook sadjen leso

afmattend, van iets, lesoaği **afmeten**, met 'n lengtemaat, okor; met 'n inhoudsmaat, taker of kolak; afwe- gen, tēmbäng; landmeten, njengkal (tj) **afmeting** radjä **afnemen**, oplichten, (deksel —) bukaq; v/h vuur — bātaq; afstropen, kolēt; iets ver- minderen, korangē; nemen, kalaq; uit de hoogte, djängo

afpalen bātesē **afpellen**, afschillen, kombiq; schillen of afhakken, korpas; maïs pellen, korbing; bast of huid afnemen, kolēt

afperken bātesē of pasang tora en pasang nora **afpersen**, geld of goed — salar; gewelddadig, klabän pak- sa; bedriegen, nēpo (t) **afpluizen**, met 'n mes, dildil; kapok zuiveren, plēser **afplukken**, plukken, petēk; oogsten, polong **afreis** pemangkat **afreizen**, opbreken, mangkat; heen- gaan, adjälän; — van velen, budäl **afrekenen**, schuld betalen of vereffen- en, bädjār otang; afbetalen, lonasē; berekenen, ētong

africhten adjäri **afrissen** orot **af- roffelen** alako sabäräng **afrollen**, ope- nen, bukaq; uitspreiden van zeilen en kleren, bārbār; van matten, ampar **afronden**, afkanten, pēngol; rond ma- ken, ġābāj bunder **afrukken** sendäl

afschaffen, 'n gewoonte — buäng = buäng tjara; iets niet meer ge- bruiken, taq ēangğuj **afschaven** ma- sa **afscheid**, — nemen, apamēdän; ontslag, lepas **afscheiden**, afzonde- ren, palaēn; van elkander afdoen, mē- sa; ergens 'n scheiding in maken, pēak; zich — van = mijden, njēng- ġāi; ontwijken, sēngla

afscheppen, met 'n lepel, njēndoq; met 'n sēroq (schepper van gevlochten bamboe) - njēroq **afscheren** tjo- kor **afscheuren**, afbreken, sempal; iets scheuren, njebit; 'n tak afbreken, potel; in tweeën scheuren, njēbāq; 'n stuk vlees — robi; — van lijnwa- den etc. tiorēq **afschieten**, schieten op, masang of medil ook nēnggār; afsteken, pamonjē of somet ook so- let; 'n kamer — ates **afschilferen** akolbit **afschillen** kombiq **afschra- pen** kerēk of kerok **afschriift** toronan

afschrijven toron **afschrik**, afge- schrikt, djerä; bevreesd, takoq **af- schrikken**, afgeschrikt, djerä; 'n af- schrik krijgen, keđjeräi; schrik aanja- gen, takoqē **afschrikwekkend**, ge- ducht, matakooq; vrees inboezemend, ngedjeräi **afschroeven** bukaq olēran of poler ook pēler **afschudden**, van zich — kētesaği; afstoffen, ġebās; wegwerpen, buäng; afslaan of door- breken, toğel

afschuieren, met 'n borstel, njekaq; met 'n borsteltje, njikat **afschuimen**, met 'n zeefje, ngaloē; met 'n sēroq (schepper van gevlochten bamboe) njēroq **afschuren**, oppoetsen, kosok; afvegen, kesot **afschutten**, omheinen, mağār; merken uitzetten, pasang tora

afschutting däng-adäng, **afschuw**, 'n — hebben van, somengēt ka of bädjij ka **afschuwelijk** merēngēsaği **afslaan**, weigeren of niet willen, taq ġelem; niet aannemen, taq trēma; lager worden in prijs, toron reğāna of toron adjina; lager stellen, patoron reğāna; vruchten — v/d boom, ġer- pas; het hoofd — toğel tjētağā of toğel lēerra; 'n zijweg inslaan, sērang

afslippen, afgeslepen, njēnjēp **af- slingeren** kētesaği **afsluiten**, iets — totop of ēntēp; iets afhandelen, pa- marē; met 'n sleutel, njorok = ngon- tjē; met 'n deksel of heining, topo of topoē **afsluiting**, verkeers- — blā- bār **afsmeken**, smeken v/n mindere, njoon; smeken tot God, aduā; ver- zoeken, mēnta

afsnijden, iets snijden, ngeraq (k); afhakken, ketok; gras — ngarēq; gras of onkruid — bās bās; de staart — butong; schuin — tjangrat; breken, potong; haar — ġuntēng **afsnijdsel** ġuntēngan **afspannen** otaq; losbinden, bukaq **afspoelen** bāso; iets wassen, sasa **afspraak**, belofte, djāndji **afspreken**, mondeling — adjāndji of asemadja; raad houden, arembāġān; samen — ġuneman

afspringen, springen, lontjaq; niet doorgaan, burung **afstaan**, toevertrouwen, patoroq; toestaan, bāgi; er in berusten, pasra; goedvinden, soka lēla; overdragen, sērēn **afstameling** toronan; van gemengd ras, peranaġān

afstand, verte, djāu = tambāna **afstappen**, van of uit iets stappen, toron; 'n paard — djālānaġi **afsteken** van vuurwerk, pasang; afvaren, aladjār; van wal steken, nġorot; vertrekken, mangkat; nadelig bij iets — korang bāġus; voordelig — bāġusan **afstelen** kētjoq **afsterven**, sterven, matē; zonder nakomelingen, matē motjoq; overlijden, tadāq = la tadāq **afstijgen** toron **afstoffen** ġebās of osap en kebudi

afstoten, afweren, tolak **afstraffen**, kastijden, nġēksa of ngokom **afstralen** tēraqē **afstrijken**, uittrekken van kleren, bukaq; 'n lucifer — ngorēk **afstromen** aġili **afstropen**, villen, kolēt; afrissen, orot **afstuiven**, op iem. — sander **afstukken**, afgetakeld v mensen, apes **afstappen** ngetjor; 'n palmboom — eradi; overgieten, sēlēn

aftekenen ngġāmbār; v/n handtekening voorzien, tandāi met nlabedi AT **afuilen** patoron **afuilen**, naar huis gaan, plēman; weggaan, ondur **afuilen**, v koopwaren, lako of ġārus; mindering, potongan

afuilen, rekenk. korangē; 'n vuurwapen — petēq; korten op, potong; afschillen, kombiq; rukken, sendāl; uittrekken, bukaq; vertrekken, mangkat **afuilen** tēpo **afuilen** labu **afuilen**, als vertegenwoordiger zenden, nġoro = ngotos met ngonkon AT

afval, bijeengeveegd vuilnis, sarpaan; kruimels, butēr; overblijfsel, ampas **afvallen**, losgaan, tjoplak; uit de hoogte vallen, ġāġār; uitvallen, rontok; vermagerd, songsot **afvallig** mortad **afvallig** mortad of orēng pokpoġān **afvaren**, zeilen, aladjār; 'n rivier — ngēlēr

afvegen, met 'n lap, kesot; afwissen, osap **afvijlen** ngēkēr; tanden — papar **afvillen**, huid of bast — ngolēt; afschillen, kombiq **afvoer**, lei-

ding, belurān **afvoeren**, water — paġili; met de rivier, ngēlēr **afvoeren** pondut of mēnta klabān paksa

afvuren, schieten, masang; 'n geweer — tēngġār of bedil en pamonġē; met 'n lont — somet of nġolet **afwaaien**, afgewaaid, djālāpa **afwachten** dāntēq **afwassen**, wat volgens godsdienstige wetten onrein is, nġarto; borden — nġoraē

afwateren aġili **afwatering**, goot of riool, soksok of lēkē; greppel, lēlārēn; gracht, li-ġiliān **afweermiddel** penolak **afwegen** tēmbāng **afweger** tokang tēmbāng of mandur tēmbāng **afweging** satēmbāng of penēmbāngan **afwenden**, afweren, tangkēs; 't hoofd — apēngo; — v iem. die men niet zien wil, blāudi; niet doen doorgaan, burungāġi of nġarang

afwennen, lopa **afwentelen** pasēngġā **afweren** pareren, tangkēs; iets — of afwijzen, tolak; weerstaan, alabān **afwerken**, iets — pamarē; sluiten, totop; iets geheel afdoen, lonasē of ponaē **afwerpen**, z'n ruiter — palabu; van zich werpen of ontkennen, mongkēr; wegwerpen, buāng

afweten tao **afwezend** tadāq of sobung **afwezig**, ver van, djāu dāri **afwezigheid** tadāq **afwijken** v/d godsdienst, mortat; van iem. ondur; niet volgen, taq noroq; niet overeenstemmen, katġēk of biđā; uitwijken, sēmpang; niet gelijken, sēngla **afwijzen**, iem. — of afweren, tolak; weigeren, tampēk; niet aannemen, taq trēma; niet naar de zin, taq krađu; iem. de deur wijzen, tonđung

afwinden olor **afwissen**, afvegen, osap; schoonmaken, bersēē; wassen, ngoraē **afwisselen**, vervangen, aġāntē; iem. — ngġāntē; geregeld elkan- der — ġilir-ġumēlir

afwisselend, beurt om beurt, tēġāntē **afwisseling**, — brengen in iets, nġelaē; bij — ġilirān **afwrijven**, schuren, kosok; vegeen, osap; met 'n lap, kesot **afzadelen** bukaq lapaq **afzakken**, 'n rivier — ka-onđjur; afdalen, toron; naar beneden glijden, klo- sot; wegzakken, lorot; naar huis gaan, plēman of molē; in zakken doen, bādāi

afzeggen, niet doen doorgaan, burungaġi **afzeilen** aladjār **afzenden**, zenden, akērēm; iets — kērēmaġi; iem. — soroē met otosē AT afgezondene, soroan **afzetten**, iem. bedriegen, (afpersen) tēpo; beetnemen, aposē; 'n tak afzetten, tjangkok; 'n hoofd-deksel — bukaq; ioi omlaag brengen, metoron; afgezet, lepas of ambu; ontslaan, nglepas of paambu = ambuaġi

afzetter, bedrieger, tokang tēpo ; schelm, bāngsat ; tak, tjangkoḡān **afzichthelijk**, afschuwelijk, mrēngēsāgi ; erg lelijk, d̄jubāq sekālē **afzien**, niet begeren, taq ndāq ; niet naar de zin, taq krađu ; niet doen doorgaan, burungāgi ; door 'n reet zien, tjornēq

afzijn, afwezigheid, tadāq ; afgelegen zijn, d̄jāu of tambān **afzitten**, afstijgen, toron ; verwijderd zitten, longḡu tambān of todjuq d̄jāu **afzonderen**, afscheiden, palaēn of pamēsa ; iets — malaēn ; afdelen, d̄uum of bāgi ; wegleggen, taro ; uitkiezen, pēlē ; zich — ētek **afzonderlijk**, ieder — rang-sorāng of biq-d̄biq en bāng-sēbāng ; zich verspreiden, pentjar

afzuigen kenjot ; met 'n smak, ketjot **agaat** akēk **agent** bākēl of polmaq **agitatie**, in — d̄jelimoq **agonie** sekarat **agurk**, kleine bruine komkommer, tēmon buko ; lange komkommer, kraē ; ingelegde — atjar tēmon **ai** adu **ajuin** bābāng **akelig** mrēngēsāgi **aker** tēmbā **akker**, bouwland, tēḡāl ; tuin, keβun of talon ; grond, bumē ; geirrigeerd, sabā **akkerbouw** lako tanē **akkoord**, overeenkomst, perđjānd̄jiān ; juist in orde, tepaq ; naar behoren, bēnder ; overeenkomstig, tjotjok

akte, besluit v/d overheid, bislit ; overeenkomst, sorat d̄jānd̄jiān **aktie** zie actie

al, reeds, la ; — begrepen, la ngartē ; — is het of — ware, dādiā ; te — len tijde, semanēna ; steeds, sambi ; — heel wel, bārā ; alles, kabi of sabārāng ; u allen, d̄ika kabi ; zij allen, orēng kekabi ; — le anderen, sakabina orēng laēn ; — wat, sarobāna ; — te zeer, ḡālu ; erg, telēbāt **alang-alang** lalang **alarmblok**, groot — tongtong of ḡendungan ; klein van bamboe, tētēr **alarmklok**, signaalblok, ḡendungan **albast** albās **albino** orēng potē

aldaar disa **aldus**, zoals dat, mara rua ; zoals dit, mara ria ; op die wijs, beriā ; dus, dādi **aleer**, alvorens, sabelunna ; vooraf, kaadāq **Alexander** Iskandar **alfabet** tjarakan

algemeen, gebruikelijk, lomra ; bestendig, paḡun ; van aard, padjāt ; overal, brāta ; gewoon, kapra ; gemeenlijk, d̄jāmaq **alhier** dinaq **alhoewel**, ofschoon, senadjān of maskē

alikuik kool **alle**, allen, kabi ; — dingen, perkara kabi ; — n samen, sakabina ; — vlees, sarobāna orēng menosa ; niets dan, melolo ; —s, nēs-kara of sarobā-robāna en kekabi **alle-daags**, gewoon, kapra ; gebruikelijk, lomra **alleen**, slechts, bāi of nēng ; zelf, d̄biq ; zonder metgezel, keđibiq = kasorang ; — dat, rēa bāi ; gij —

dika bāi **alleenlijk** nēng of bāi **alle-gaar** kabi **allegaartje**, mengsel, tjam-burān **allemaal**, — te gelijk, abārāng ; allegaar, kabi **alleman** sakabina orēng **allen** kabi of kekabi **allengs**, ten langen leste, bit-abit ; hoe ... hoe, sadjān **allerhande**, van allerlei vorm, abā-robā ; van allerlei kleur, ana-bārna

allerheiligste, de — sē maa sotjē **allerhoogste**, de — sē maa aḡung **allerlaatst** di-budiān **allerlei**, — soort, abā-robā ; — kleur, ana-bārna **alliefst** manēs d̄biq ; zeer lief, tjē manēssa ; mooi, bāḡus ; knap v/n vrouw of meisje, tjē bāḡus ; id. v/n man of jongen, tjē bāḡus ; behagelijk, tjē lē-burrā **allermeest** bānjaq d̄biq **allerminst** sakodiq d̄biq ; op zijn minst, diq-sakodiqna **alleruitstekenste** rato-na **allerwegen** ē-ma-dima

alles, alle, kabi ; wat ook, sabārāng ; — in eens, san-mēsan (p) **alleszins** tanto bāi ; — en in alles, sarobā-robāna perkara **allicht**, misschien, amēq ; waarschijnlijk, ra-kēra of kērana

alloom, goed — toa ; slecht — ngodā **almacht** kodrāt **alom**, overal, ē-ma-dima ; algemeen, brāta **alombekend** kaotara of mashur **alphabet** tjarakan **aloud**, heel oud, toa sekalē ; voortijds, kona **alreeds** la **als**, indien, lamon ; gesteld dat, saopama ; bij wijze van, mara ; gelijken — noplēs ; in 'n vergelijking, bān ; gelijk, padā of mara ; — maar, sokor ; — altijd, tjara sabān

alsmede, en, sarta ; nog, polē ; ook, kēa **alsnu**, op dit ogenblik, setēa ; dezer dagen, setēa rēa **alsof**, evenals, masē ; gelijk, mara ; op de wijze van, akanta

altaar, reuk — pedupaan ; slachtoffer — pekorbānan **altemet**, misschien, amēq ; somtijds, terkadāng **altijd**, al de dag, semanē ; steeds, semanēna ; zonder ophouden, tadāq ambuna ; zolang als of terwijl, saabidā ; voor — saabit-abidā ; bestendig, paḡun ; als — tjara sabān

aluin tabās **alvorens** sabelunna **alwaar**, op welke plaats, dima ; waar ook, dima bāi **alweder** polē **alwetend** de —e, sē asēpat samaq bāsar **alzo**, zoals dat, mara rua ; op die wijs, beriā ; dus, dādi ; omdat, sebāb ; om reden, amarḡā ; daarom, mangka

amandel kenari **ambacht**, handwerk, lako of ḡābāj ; werk, pengḡābājān **ambachtsman** tokang **ambassadeur** otosan **ambt** pangkat ook lako of ḡābāj **ambtenaar** Eur. antenar ; Inl. perđjād̄ji **ambtgenoot** medewerker, kantja ; metgezel, bāreng **amen** amin ; — zeggen op, ngaminē

amfioen, toebereide, tjandū ; onbereide, atjon ; — roken, mađāt **amfioenpijp** pađuđān **amulet** đjimat

ananas lanas **ander**, verschillend, laēn of bānēan ; de —e(n) laēnna ; 'n — of anders, bānē ; de een ... de — sētonga ... sētonga ; iem. v/n — e plaats, orēng mantja ; — e mensen, (geen familie) bānē sanaq ; 'n — maal, sekalē polē **anderdaags** lat sararē **anderdeels** polē of duā perkara **andere** sabānē **anderhalf** keduā-tenga of keduā setenga

andermaal sekalē polē **andermans** andiqna laēn orēng **anders** laēn of bānē ; heel — laēn sekalē ; verschillend, katjēk of laēn en bānēan ; — nooit, buru setēa ; voorheen, lambāq ; gewoonlijk, kaprana of lomrana ook otabā ; het kan niet — taq ndjāq

andersom, onderstboven, kesongsang ; met de holle zijde naar beneden, mengkorong **anderszins** tjara laēn of artēna bānēan **andijvie** andēwi **angel**, v/n insect, senga² ; hengel, pantjēng ; voet— brādjāk **angst**, vrees, takoq ; ongerust, kobātēr ; sprakeloos, tebegegen

angstig, vrezēn, schichtig, ġirās ; ongerust, kobātēr ; wild, kesēt ; twijfelend, mangmang ; — bij 't zien naar de laagte, ġiāng ; — maken, ġeđek **anijs** adās **anker** đjāngkar **ankeren** melabu **ankerplaats** pelabuān **antichrist**, de — đjāđjāl **antwoord** saot of sambūt ook đjāwāb ; — op 'n brief of boodschap, bālesān

antwoorden, njaot of njambūt en ndjāwāb ; op 'n brief, mbāles **apnage** tjato **apekop** moana motak **apekuur** tēngkana motak **apostel** rasol **apotheek** toko obāt of kamar obāt **apotheker** tokang obāt **appreciëren** trēma **Arabië** tana Arab **Arabier** orēng arab **Arabisch** arab **arak** arak **arbeid** ġābāj of lako ook pengġābājān **arbeiden**, doen, alako ; ondernemen, sambūt

arbeider, werker, orēng alako ; dagloner, koli of buru **arbeidsloon**, werkloon, opa ; betaling, bādjarān ; dagloon, buruān ; tractement, ġāđji

arbeidzaam, werkzaam, bādjang ; ijverig, kentjeng ; hard werken, bāntēr **architraaf** pemēkol **arenpalm** arēn ; die afgetapt wordt, erađān **arenpalmsap** laang **argeloos** lola **arglistig**, ondeugend, nakal ; dubbelhartig, rangkep atēna **arglistigheid** penaposan **argwaan**, achterdocht, temburuān ; niet voldoende vertrouwen, korang pertjadjā **aria** kēđjung **arm**, lichaamsdeel, lengen ; v/n stoel, đāngadāng ; — in — atēq-kantēq ; op de — nemen, arampa ; behoeftig, mēs-

kēn ; in behoeftige omstandigheden, mlarat ; niet bemiddeld, taq andiq ; hulpbehoevend, sara sē taq andiq ; dood — tamporat

armband ġelāng ; tegen reumatiek, ġelāng har-bahar ; — om de bovenarm, kelap-bāu **arme** orēng mēskēn **armelijk**, hulpbehoevend, sara sē taq andiq ; — gekleed, angġuj toa ; ellendig, nēspa **armhuis** roma-mēskēn **armoede** kemēskēnan of kemlaradān **armoedig**, behoeftig, mēskēn ; in — e omstandigheden, mlarat ; hulpbehoevend, sara sē taq andiq ; ellendig, nēspa ; verlept v/n zieke, sadjup

armoediglijk mlarat **armslengte** salengen **armzalig**, arm, mēskēn ; armoedig, sara sē taq andiq ; v/n zieke, sadjup **arrest** arēs **arrestant** sakēđān of pesakēđān en arēsān **arresteren**, aanhouden, pēġāq of tangkep ; grijpen, tjandāk **arrowroot** laru **artikel**, v/n wet, pasal ; rechtskwestie, perkara ; koopwaar, bārāng

arts, Eur. dokter ; Inl. đukon **artsenij**, voor uitwendig, tambā ; voor inwendig, đjāmo **as** spil, ēntjer ; overblijfsel bij verbranding, lolong ; stof, abu ; in de — leggen, obār **ascese** tapa **asgrauw**, bruingeel, klabu ; grijs, klabu taēna patēq **askleurig** bārna lolong of bārna abu ; zie (verder asgrauw) **assistent-resident** asistēn **associatie**, in — besēro **asthma** met fluitend geluid, mengē ; zonder, ampek **astroloog** ahli falak **aswater** tolo ; van keukenas ook : landā **atent** tē-ngatē

attest tandā tanang met tandā asta. AT **au!** adu! **augurk** zie agurk **augustus** agustus **auto** montor ; driewieler, dimo ; vierw. m achterdeur, oplēt **averechts** tebālik **averij** kerosaġān **avond**, voor zonsondergang, tjompēt arē ; na zonsondergang, bāriq ; 's —s, ġiq bāriq ; 's —s tevoren, bāriq malem **avondgebed** maġrib **avondmaal**, gastmaal, kaq-angkaq malem ; onthaal, soġu malem

avondrood prēng sedapur **avondschemering** rēbēng (ook : morgenschemering) **avontuur** lelakon **azijn** tjoka **azijnachtig**, als azijn, mara tjoka ; zuur, tjēloq **azijnfiles** butol tjoka of bādāna tjoka **azijnstel** bādāna tjoka mēnjaq **azuur**, hemelgewelf, langēq ; hemelsblauw, biru langēq

baadje klambi **baai**, rede, pelabuān **baak**, staak, tatjer of andjir ; teken, tora **baal**, grove zak, karong ; id. dichtgenaaid, bal ; zak voor geld, kampēlan ; — van palmvezel, kađuq **baan**, weg, đjālān ; heer— ēmbung ; breedte v kledingstof, lambā-

rān **baar**, golf, ombāq; draag — pengosongan of katēl; nieuweling, orēng anjar; open, katon; — geld, pēsē kentjengan **baard**, kin— djāngguq; bakke—, brengos; knevel— songot **baardscheerder** tokang tjokor **baardtanjette** anggūq **baarmoeder** bādāna bādjiq of bādāna naq-kanāq

baas, patroon, lora; ambachtsman, tokang; opzichter, bas; de — zijn = het winnen, menang **baat**, nut, paēdā of gūna; voordeel, ontong of gūna **baatje**, buisje, klambi; met korte mouwen, klambi kotongan; voor vrouwen voor en achter dicht, klambi sonoq; id. voor mannen, klambi korong; — met lange mouwen, kraag en halsknopen, klambi taqwo

baatzuchtig tjerēq of britbit **babelaar** orēng ngetjobuk of orēng ngebus ook: tokang bānta, tokang djan-don, tokang tjatja en tokang tjerēta **babbelen** atjerēta **bad**, badvijver, taman; gemetselde waterbak, djeding; — plaats, pemiandiān

baden, zich — mandi met asēram AT; iem. — mandii; in z'n bloed — mandi dārā; in 't water zittend, abegā **badkamer** kamar mandi of pakēbān **badplaats** pemiandiān **badvijver** taman **badwater** aēng-pandi of aēng-mandi

bagage bārāng **baggermolen** kapal keroq **bajonet** bēnēt **bak**, houten — bintangan; om borden te wassen, penaj; bewaarplaats, bādā; presenteerblad, baki; koperen schenkblad, talem **baken**, staak, tatjer of andjir; teken, tora **baker** Inl. docteres, dukon; kindermeid, babu **bakeren**, koesteren, rabādi; zich — in 't zand, glubuk **bakje**, voor sirih ingrediënten, mēnangan; nap, bintangan **bakkebaard** brengos

bakken brood — masaq; — in olie of boter, guring; in de as — tono; zoete broodjes — sē-ngasē; stenen — obār **bakker**, brood — tokang rotē **bakpan** bādjan

baksteen bāta **bal**, speel— tembung; biljart— bola; danspartij, pēsta; zaad— bāiqna pelēr **balans**, weegschaal, tēmbāngan; — van ontvangsten en uitgaven, setat kebādāna pēsē **baldadig**, ondeugend, nakal; kwaadaardig, djubā-atē; brutaal, bāngalan **balk** baloq

ballastschop sekop **ballen**, met 'n bal spelen, maēn tembung; de vuist — kepel **balling** orēng buāngan **ballingsoord** kenenganna buāngan

balorig, gemelijk, gīgiren; boos, ambul; toornig, sedī; geërgerd, sakēq atē **balzak** pelēr **bamboe** prēng; jonge eetbare, rebung **bamboelat** bi-

lā **bamboestoel** kereng of kerengan **banaan** gedāng **band**, lint, pēta; — v/n boek, kolēq; — om iets van bamboe of rotan, sēmpaj; — v ijzer, binger; touw, talē; touw v vezels, tampar; touw voor 'n gevangene = kluister, pēkot; kouse— talēna kos; broeks— talēna tjelana; koord v rotan voor 'n haam, raēt; — met linten voor 'n zuigeling, gūrita; in —en = opgesloten, akrangkēng

bandelier slēmpang **bandiet** bāngsat **banen**, 'n weg — gābāj djālān; zich 'n weg — pēak; zich 'n doortocht — tatas; 'n bos openkappen, bābāt or rabās **bang**, beangst of — zijn voor, takoq; — maken, takoqē; bezorgd, kebātēr; wild, kesēt; op hol gaand, gābāl **banier** mandirā **bank**, v hout of bamboe, lēntjak; canapē, bangko; kapitaalinstelling, kantor pēsē; — v lening, pegādiān

bankbiljet pēsē kertas of pēsē delubāng **banket**, gebak, bāngkēt; snoeperij, djādjan; confituur, manēsan **banknoot** pēsē kertas of pēsē delubāng **banneling** buāngan of orēng buāngan **bannen** maēlang

bar, streng, kereng of bēngēs; toornig, sedī; nors, sengol of sentok; afkerig, sengēt; dor, kerēng; doods, matē; koud, tjelep **barak** tangsē

barbier tokang tjokor **baren** v/n kind bevallen, rēmbiq = aranaq; veroorzaken, aḡābāj; jongen krijgen v/n dier, abuduq **barmhartig**, van God, rahman; v mensen ook nēser; meewarig, belās **barmhartigheid** v God, rahmat; medelijden, penēseran **bars**, onvriendelijk, kereng = bēngēs; toornig, sedī; nors, sengol of sentok **barst**, —je, tenar; gespleten, belā; met — en, memes

barsten, scheuren, beđā; splijten, belā; v vruchten, meroka; v/d voeten, reḡā of reḡāsen; v/n zak, terdāq; met 'n slag — aletēq; kloven, sēbāq; v uitgebroede eieren, tetes **bast**, schors, bābāḡān; schil, kolēq; schutblad, klotok **bast** la **bastard**, v gemengd ras, pranaqan; hoerekind, anaq sondel

baten, nuttig zijn, bādā gūnana of bādā asēlla ook apaēdā **batikken** bātēk **batonneren** aodjung **batterij** bintēng **bazin** lora **bazuin** slomprēt

beampte Eur. amtenar; Inl. perdjādji **beamen**, op iets amen zeggen, ngaminē; iem. woorden — tjtjoḡi; bekennen, ngako; ja zeggen, mator ēnggī **beangst**, bezorgd, kobātēr; bevreesd, takoq; verdriet of zorg hebben, sosa of sosa atē **beantwoorden**, 'n brief — bālesē; iets — sambidi **bearbeiden**, grond — ḡārāp;

grond ontginnen, rembāng; samenstellen, karang **bebloed** adārān **beboeten** ndendā **bebouwen**, de grond — atanē; gebouwen opzetten, pobui bengko **bed**, matras, kasor; slaappleaats, ketēdungan; perk, kotaḡān

bedaagd toa **bedoord**, langzaam, laon; bezadigd, sabār; tot bedaren gekomen, (vertroost) lēpor **bedachtzaam**, langzaam, laonan; voorzichtig, tē-ngatē **bedanken**, dank betuigen, mator trēma of mator ḡālānon; ik dank u zeer, kesoon; weigeren, taq trēma **bedaren**, tot — gekomen, (vertroost) lēpor; praat niet zo luid, djaq nger-ēnger **bedauwd** kabunan **beddelaken** seprē **bedding** dāsar **bede**, verzoek, pemēnta met penađa T en penjoon AT (tot 'n meerdere) en pemondut (v/n meerdere); lof, pođji

bedeesd, verlegen, todus; beschaamd, malo; beschroomd wegens 'n slechte daad, birāng **bedekken**, iets — notobi; overdekken, topoē; met 'n deksel of hoofdoek, kodungē; 't gezicht — tokobi; verbergen, alēngē; — met 'n deksel dat ergens bij behoort, totop; met iets anders — tjokep; — door iets dat valt, robui; de mond — tongḡem **bedeksel** tokop of tokobān

bedekt, met 'n deksel, ketotop; overdekt, ketopoan; met 'n hoofdbekking, kekodung; met zweet — kopo; besmeurd, adāk-budāk **bedelaar** orēng burumaēn of orēng ngemēs; 'n doodarme, kērē **bedelen** duumē **bēdelen**, burumaēn of ngemēs; aanhoudend vragen, njē-anjē

bedelmonnik fakēr of pekēr **bedenklijk**, — ziek, sara of perana; ongerust, kobātēr; gevaarlijk, bādja patē **bedenken**, denken, mēkēr; iets — pēkērē; in aanmerking nemen, nēmbāng **bederf**, bedorven, budu; erg bedorven, butjoq; beschadiging, kerosaḡān

bederven, rot, budu; beschadigd, rosak; verwennen v/n kind, meperonđji; zuur worden, tjēloq; — tot iets stinkt, butjoq = busoq; beschadigen, ḡābāj rosak

bedevaart, naar Mekka gaan, ongā hadji; naar 'n andere gewijde plaats, adjārā **bedevaartganger** hadji **bedgordijn** klambu **bediende**, huisjongen, djongos; huis— djāḡā roma; kindermeid, bābu; kok of kokin, koki; metgezel, bāreng; dienaar of dienaar, đunor; keuken— tokang betek; helper of helpster bij feesten, tokang lađin; ondergeschikte, orēng; lijfknecht v/n aanzienlijke, penakabān; onderhorige, kantja

bedienen, iem. of gasten — lađinē; het iem. naar de zin maken, saratē;

zich — van of gebruiken, angḡuj; eten, ngakan; drinken, ngēnom; oppassen, adjāḡā; het Evangelie — ngabālā indjil **bediening**, van gasten, ladinan; — des Woords, ajahanna pengendika; rang, pangkat; bedrijf, lakona; werk, pengḡābājān; — des geloofs, korbān kepertjadjān; verzorging, pengrabādān **bedijken**, v/n dijk voorzien, tabunē; afdammen, tambāq; — v/n weg, pasang tangkēs of ḡābāj tangkēs **beding**, voorwaarde, sarat; onder de voorwaarde, djāndji; overeenkomst, perđjāndjiān; onder — dat, angḡer

bedingen, afspreken, adjāndji; voorwaarde stellen, angḡeri of saradi **bedlegerig**, ziek, ḡering; ongesteld, sakēq **Bedoeien** bidui **bedoeld**, niet zoals — bānē **bedoelen**, beogen of trachten te treffen, ara; trachten te treffen met iets, nođju; het voorneemen hebben, asadjā of soprē

bedoeling, oogmerk, sadjā; betekenis, maqna of maksod en artē; id. v/n beeldspraak, bibārāt; plan, karep of nēat; doel, pengara **bedompt**, niet goed droog, bādek; nat, bāsa; duf, ameng of apek; benauwd, tepeḡā

bedorven, rot, budu of butjoq; vuil, of onfris, ḡārāng; v/n ei ook: semburuḡān **bedotten**, bedriegen, aposē; door list — akalē **bedrag**, totaal, ḡungḡung = djumbla; som, bānjaqna; alles te zamen, sabānjaqna (sabānjaā); — v/d belasting, taksēran **bedragen** bādā

bedreigen, willen doen, aḡāq; dreigen te slaan anar **bedremmeld**, verlegen, todus; beschaamd, malo **bedreven**, handig, pēnter of prēkas ook trēkas; — in 'n vak, ahli; geoefend, tao; ervaren, ngartē

bedriegen, iem. — nēpo (t); beetnemen of misleiden, aposē; voor beetnemen ook: tjo-kotjo; liegen, lētjēk; voor 'n bedrag oplichten, lēntjong

bedrijf, handwerk, lako of ḡābāj; daad, kelakoan; beroep of ambt, pangkat **bedrijfsbelasting** padjek ḡrābāk **bedrijven**, doen, alako of aḡābāj; handel drijven, adāḡāng; iets — nla-konē **bedrinken**, zich — ēnom taker mabuq of ēnom kangsē mabuq

bedroefd sosa af kesosaan **bedroeven** mesosa **bedroevend** sosaaḡi **bedrog** aposan; verraad, tjēdrā **bedrukt**, neerslachtig, tjaong; — neersitten, ngerengkeng **bedruktheid** sosa of kesosaan **bedruppen** tjaptjabi **beducht**, bevreesd, takoq; bekommerd, kobātēr **beduchtheid** ḡetēnan

beduiden, aanduiden. lamat; uitspreken, tođu; aan het verstand brengen, artēaḡi; duidelijk maken,

trangaḡi **bedwang** paksa **bedwelmd**, dronken, mabuq; in ergen graad, mendem; door 'n zonnesteek, mabuq panas; verbijsterd, posang; — door zinnelust, plengen; in zwijm, klenger

bedwelmen, door drank, pamabuq of pamendem; door doornappel, ketjobung **bedwingen**, 'n begeerte — ontet; zich — paksa; de zinnelijke lusten — patē raḡā **beëddigen** njompa of njompaē met njopataē AT **beëindigen** potos

beek songaj kēnēq; bergstroompje, tjora **beeld**, schaduw- of spiegel — djāng-bādjāngan; pop, naq-anaqan; lering, ēbārāt; afbeelding, ḡāmbār; wat op 'n mens gelijkt, rēng-orēngan; stenen afgods — artja **beeldhouwen** okēr **beeldhouwwerk** kēr-okēran

beeldspraak ēbārāt **beeltenis** ḡāmbār **been**, bot, —deren, tolang; schenkel, kēkēl; lichaamsdeel, voet, soko; beenderen, bālung **beendroog**, uitgedroogd, kerēng **beenzwart** areng bālung **beer** b̄ruāng **beest**, dier, hēwan; huisdier, bu-obuān; hond! patēq; duivel! sētan; uil! beluk **beestachtig** mara patēq **beestenstal**, kraal, kandāng **beet** v/n dier, pengēkēq; 'n hap, saompaqan **beethebben**, bedriegen, aposē; door list iem. — akalē; iem. foppen, tjo-ngotjo of ḡādjaqi

beetje, 'n weinig, sakoḡiq of saḡidiq ook sakoḡēq en saḡjimbic **beetnemen** akalē; bedriegen, aposē; foppen, tjo-ngotjo (k) **beetpakken** tjandāk **befaamd**, vermaard, kaotara of mashur **begaafd**, zeer geschikt, preḡuna; knap, pēnter; kennen, tao **begaan**, bedrijven of verrichten, lakonē; ergens aan werken, ḡārāp; 'n weg — djālānē; betreden, ēḡāq; 'n misdaad — aḡusa; op verboden terrein, terak; 'n fout — sala; — zijn met, kenēsērē; iem. sparen, ēmanē; — met iem. lot, enes

begeerlijk, verlokkend, meḡimbāng **begeerte**, verlangen, pengatero of karep; hartstocht, hāwā of hāwā-napso ook abā-nepso **begeleiden**, medegaan met, noroq; 'n meerdere volgen, ngērēng; 'n gevangene — ngērēngāḡi; muziek — tabui; de leiding hebben, ngorēngē **begenadigen**, vergeving schenken, apora of amponē ook kabruī; iem. — kenēsērē of keblāsi

begeren, verlangen, tero of karep; iets — keteroē of karebi; vragen om, pēnta; willen, endāq; vragen of bidden, soon; lusten, ḡudjān; ongegeneerd — lamēs of arḡā

begerig naar iets, tero ka; naar iem. kerong ka; willen, endāq; verliefd, ḡimbāng; sterk verlangen naar man of vrouw, ḡindrāng; ongege-

neerd — lamēs; gierig, tjerēq **begeven**, zich — naar, ēntarē met lēngḡii of longḡui AT; gaan, adjālān; zich — naar iem. ngandunē; schenken, sendekaaḡi; vertrekken van velen, budāl; vertrekken van iem. die op reis gaat, mangkat; naar huis gaan, molē met plēman A

begieten, besproeien, sēram; met kokend water, biḡāng; besprenkelen, samsam **begiftigen**, tot beloning, ḡāndjār; iets schenken, sendekaaḡi; iem. — sendekae **begin**, aanvang of afkomst en oorzaak, asal; v/h — af, asal molana; in den —ne, asalla; van den —ne, ḡāri asal molana; — der wereld, memolana ḡunja; vroeg, awāl; v/h — tot 't einde, ḡāri awāl napaq ka achēr; v/d —ne aan, ḡāri bāq-lambāqna; — v/n rivier, somber; — v/d oogst v/h padisnijden, ngantjaqē; 'n — maken met, molaē; — des Evangelies, nelēka Indjil mola ēkabāraḡi

beginnen, — met, molaē; — v/d tijd voor iets, ngantjaqē; — te ontkiemen, merḡiq **begluren**, iem. — ēntēp; door 'n gat of reet, tjornēq **begoochelen** solapaḡi

begraafplaats koburān; heilig graf, kramat; vorstelijke — asta = astana; Hol. kērkop **begraven**, iets — bendem; 'n lijk — koburaḡi = 'n dode — petpet; 'n — schat, bendeman **begrensd** ēbāngkēt **begrenzen** pobu bāngkēt **begrepen** ngartē

begrijpelijk, duidelijk, trang; bevatteijk, landep; — maken, ngartēaḡi **begrijpen**, iets vatten, tampanē; spoedig — mengka; verstaan, ngartē; goed — paam; niet duidelijk te — samar; niet — gendeng of buḡung; ik begrijp 't nog niet, sēngkoq ḡitaq trang **begrip**, voorstelling of verbeelding, sangka of penjangka; betekenis, artē = teges; — hebben van, ngartē; v/n gelijkenis, bibārāt; besef, pengartēan **begroeten**, eerbiedig — oḡjungē of songkemē; elkander groeten, asalaman; — met "vrede zij u" aolok salam **begroten** taksēr

begunstigen ḡāndjār **behaaglijk** lēbur **behaagziek** ngandjiq **behaard** abulu **behagelijk**, aangenaam, njaman; op zijn gemak, seneng; genoeglijk, lēbur; aanvallig, manēs

behagen, aangenaam v/h gemoed, seneng; lust hebben, soka; willen, ndāq; genoeg, lēbur of kelēburān **behalen** olē **behalve** keḡjābā; — dat, laēn djerēa

behandeld, mede — kepēlo **behandelen**, verrichten, ḡārāp of lako; bejegenen of — als, ako of angken; ter behandeling hebben, teḡuq; smadelijk — kanēadjā; spottend — tjo-kotjo

behandeling, ter — hebben, teḡuq
behangen, iets — ḡāntongē **behangsel** v/n ledikant, klambu **behartigen**, waken voor, raksa of rabādi; voor ioi zorgen, paratēnē; op iets passen, djāgāi; bedienen, laḡinē **beheerder**, fabrikant, toan pabrik; landheer, toan persēl; — v goederen, djuru-arta; — v pakhuizen of voorraadkamers, djuru-geḡung

beheersen mrēnta **behelpen**, 'n akal bedenken, kal-akal; zich — met, ke-
raḡuaḡi **behelzen** amonjē **behendig**, vaardig, tangḡinas; voortvarend, akas; bedreven, prēkas; handig, ḡāsaq; gepast, pantes; behoorlijk, patot; snel, kebāt; vlug in zijn bewegingen, ḡāsēk; overhaast, ḡāntjang; — verko-
pen, djuāl larang

behept met gezwollen, rā-bārāen; met stinkende wonden, poroen of ro-
poroen **beheren**, zorgen voor, raksa; regeren, prēnta; sturen, paḡjālān; gezag voeren over, kobāsanē of te-
ḡuq kobāsa.

behoeden, beschermen, raksa; op ioi passen, djāgāi; zorgen voor, ra-
bādi **behoedmiddel**, talisman, djimat **behoedzaam**, voorzichtig, tē-ngatē; nauwkeurig, tētē **behoef**, ten behoeve van, ēkaḡābājā **behoefte**, aan iets gebrek hebben, kekorangan = buto; in behoeftige omstandigheden, mlarat; armoede, kemlaradān; zijn — doen, ataē met kaberaḡān of akepadāng A en atēndjā AT

behoefstig, arm, mēsēkēn; in — e omstandigheden, mlarat; niet bemid-
deld, taq andiq; hulpbehoevend, sara sē taq andiq; doodarm, tamporat; — e bedelmonnik, fakēr of pekēr

behoeven, moeten, koḡu of mastē; gebrek hebben, kekorangan = buto; niet — taq ...; onnodig, taq osa; dringend nodig hebben, parlo

behoorlijk, goed, bender; gepast, pantes; geschikt, patot

behoren, naar — of behoorlijk, pa-
tot of pantes ook bender en sapantes-
sa; moeten, koḡu of mastē; — onder, kaētong ook masoq; absoluut no-
dig, taq ngenēng ndjāq; nauwkeurig, apēk; toebehoren aan, andiqna; — bij of volgen, noroq

behoud, redding of hulp, pertolo-
ngan of pētolong; behouden, slamet **behouden**, gelukkig, slamet; — wor-
den, slamet; helpen of redden, to-
long; uitredding geven (van God ge-
zegd) marēngē keslamedān; vasthou-
den, teḡuqi; onderhouden, obu; be-
hoeden, raksa; ontkomen, orēp **be-
houdens**, behalve, keḡjābā; echter, tapē of nangēng; mits, asal; als
maar, sokor

behulp, bijstand, tolong; bijstand v
iem. pētolong **behelpzaam**, — zijn,
bānto; gediensig, nolongan; goed-
aardig, betjēq atēna **behuwdbroeder**
ēpar **behuwdzuster** ēpar **beide**, alle
twee, duāqna; met z'n tweeën, ke-
duā; — het willen en het werken, iā
gelem iā nglakonē

beijveren, zich — parloaḡi; arbeid-
zaam, bādjang; zijn best doen, me-
bādjang **beitel**, voor hout en ivoor,
paaq; voor ijzer, penatjal **beitelwerk**
paaqan **bejaard** toa **bejagen** ara
bejammeren ēmanē **bejegenen**, tege-
moet gaan, papak; ontmoeten, tetemo
bek, snavel, tjoḡjoq; muil of mond,
tjoloq **bekaf** lombo

bekend, — maken, briq tao met
mator onēng (aan 'n meerdere);
zich — maken, atotoran njamana;
overall — kapra; met iets — tao;
met iem. — sarmo; zeker, karoan of
tanto ook mastē; — worden, ketao-
an; helder, trang; beroemd, kalok

bekende mo-sarmoan **bekendma-
ken**, openbaar maken, kabāraḡi; zeg-
gen aan iem. totoraḡi; overall — pa-
kapra; bij bekkenslag — onḡāngaḡi
bekennen, belijden, ako of angken;
iets — ngakonē; volmondig — ako
trang; schuld erkennen, arasa sala;
gemeenschap hebben met 'n vrouw,
kebinē of kepolong tēdung met karas-
mēn AT **beker**, drinkglas, ḡelās;
kopje, tjangkēr

bekeren, zich — atobāt; iem. —
patobāt **bekering** tobāt **bekijken**,
bezien, tēnggu; fixeren, pandeng; on-
derzoeken, telēktēk; in ogenschouw
nemen, ngabās; ioi zien, djeling

bekijven, beknorren, ombāng; uit-
schelden, pēsoē; verwijten, panglo
bekken, v/n omroeper, tjanang; kom
v verglaasd aardewerk, tobung; me-
talen kom, bukor; muz., gembrēng;
sein, bēndi **bekkeneel** blutoḡān ook
bātok **bekken**slag mēndi; bij — on-
ḡāngaḡi **beklaagde** sē ēḡāqwā **be-
kladden** pakotor **beklagen**, bejam-
meren, ēmanē; iem. — seroē

beklauteren naēq **bekleden**, opsie-
ren, ēasē; 'n lijk — bungkos; 'n be-
trekking — ḡādi met djumeneng AT
bekleding, kleding, angḡuj; overtrek,
oles; voering, lamēn **bekleedsel** oles
beklemd, in de klem geraakt, tekēpēq;
in de ademhaling, tepeḡā of ngosoq;
— v hart of gedrukt, sompek of sosa
atē ook seksek; — v gemoed, sosa
atē; betrokken, peteng; benauwd,
seksek; geen ruimte hebben, ropek;
propvol, selaq; nauw, tjoḡpēq; be-
krompen, ropēt; gedrukt, ingeklemd,
tlēmpēt; v/d stem, seret **beklimmen**,
klimmen, naēq; klimmen in of op, na-

ēqē ; stijgen, onggā **beknopt**, verkort of in 't kort, rēngkes ; kort, pandāq ; klein, kēnēq

beknorren ombāng of ngongonē met đukanē AT verwijten, panglo **bekoeien** tjelep **bekomen**, krijgen, olē ; ondervinden, nemo ; bijkomen, ēngaq **bekommerd**, droevig, sosa ; ongerust, kobātēr ; beklemd v gemoed, sosa atē **bekommeren**, zich — door drukte, rēpot ; zich — om, merduli of pēkērē

bekomst, z'n — hebben, busen of tobuk ; verzadigd, kenjang ; genoeg, tjokop **bekoord** kēdānan **bekoorlijk**, aanvallig, manēs ; liefvallig, sedāq ; aanminnig, lēbur ; schoon v/n vrouw, rađin ; knap v/n man of netjes v iets, bāgus **bekoren** toq-ketoqē of lēbur

bekorten, iets verkorten, pandāqi ; zich — rēngkes **bekostigen**, de kosten betalen, brāgāđi ; betalen, bādjar **bekrabt** bāngrat **bekrachtigen**, bevestigen, tetepađi ; ongestoord doen plaats hebben, tolosađi ; bepalen, pastēađi **bekreunen**, zich — om, perduli of pēkērē **bekrompen**, eng of nauw, ropēt ; smal, tjopēq ; onwetend, buđu ; bot, gendeng ; propvol, selaq ; klein, kēnēq ; kort, pandāq ; 'n — woning, bengko kēnēq **bekruiden** plapaē

bekruipen konoq **bekwaam**, zeer geschikt, pređuna ; handig, pēnter ; — in z'n vak, ahli ; kundig, tao **bekwaamheid** kapēnteran of pengetao **bekwamen**, zich — ađjar ; iem. — ađjari : de Qoran leren lezen, ngadji

bel, metalen — lontjēng of ġenta ; houten — tēk-klētēk ; grote id. tokklotok ; rinkel — ġungsēng ; water — kapoqan ; oor — tēng-antēng ; oorkrab, sentar ; id. klein soort, krabu **belachelijk** pađelāq **belachen** ġelāqi **beladen** buāq **belagen** tanenē **belang**, baat, paēdā ; profijit, asēl ; nut, ġuna ; van — parlo

belangeloos pertjoma **belangrijk**, v/n zaak, radjā ; v belang, parlo **belangstellend** perduliađi of pēkērē **belasten**, iem. — met werk, pēkolađi ; beladen, buāq ; gelasten, soro ; opdragen, bekas ; erfelijk belast, sakēq sangkolan **belasteren** đjubāađi

belasting, landrente, pađjek ; in- en uitvoerrechten, biā ; — op ... biā ; — op 't gewas, đjakat ; godsdienstige — đjakat ; patent — ġrābāk ; bedrijfs — pađjek ġrābāk

belastingschuldig opet **beledigd**, zich — gevoelen, malo **beledigen**, beschaamd maken, pamalo ; hartzeer aandoen, sakēqē of ġābāđ sakēq atē **beleefd**, voorkomend, tao tata ; wellevend, tao ađāt **beleefdheid** prenata ;

— bewijzen, ormađi ; — betuigen, atorē prenata **beleggen**, oud, toa ; onooglijk, ladju **beleggen** kepong **beleggen**, 'n vloer — amparē ; 'n dak — ataqē ; — met 'n deksel, totop ; met beslag — lapēsē **belegsel**, beslag, lapēs ; passament, rēndā of pas-mēn **beleid**, oordeel, buđi of pēkēr ; overleg, đugā-kēra ; doorzicht, peng-artēan ; list, akal of krēna

belemmerd in de groei, kernēt **belemmeren**, hinderen, rok-ērok ; in de weg treden, ađāng **belemmering** odor **belenden** ēbāngkēt of tangko **beleetsel**, verhinderend, aral of odor **beletten**, belemmeren, rok-ērok ; verbieden, larang ; afweren, tolaq ; iem. — ađāng **beleven**, ondervinden, temonē ; overvallen, ketjapoq ; halen, njapoq

belhamel kepala ; fig. vechtersbaas, đjāđu **belichten**, 'n licht doen vallen op, đamarē of đilāi ; bijlichten met 'n fakkel, soloē **beliegen** lētjēđi **believen**, goedvinden, soka ; houden van, lēbur ; begeren, tero ; asjeblijft (laat ons) aju of adju ook madju ; wat belieft ... ? apa ; id. hier ! dinaq

belijden, bekennen, ako ; erkennen, toroq **belijdenis**, geloofs — sađāt ; — doen, masoq ponđu Krēsten ; biechten, ako đusa ; getuigenis, otjaqna saksē **belikken** đjilāđi **bellen**, de klok luiden, tabu lontjēng

beloeren ēntēp **belofte**, verbond, perđjāndjiān ; toezegging, sangġup ; afspraak, đjāndji ; beding, angġer ; verbintenis, kontrak **belonen**, iem. — volgens loon door de werkgever bepaald, opaē ; 'n fooi geven, persēnē ; werkloon geven volgens overeenkomst, ombāli ; volgens gewoonte, derebi

beloning, door de werkgever bepaald, opa ; overeengekomen werkloon, ombālān ; fooi, persēn ; — volgens gewoonte, derep ; aandeel in de rijstooft als snijloon, bābun ; betaling, bādjarān ; geschenk als — ġāndjarān **belopen**, overvallen door, ētjaq ; oplopen, kenēng ; totaal, ġung-ġung ; bedrag, bānjaqna

beloven, toezeggen, asangġup ; afspreken, ađjāndji of asemadja ook alēlēq **beluisteren** sēndemē **belust**, begerig, lamēs ; happig, đudjān ; verlangend, tero ; v plan, akarep ; hartsucht, hāwā of hāwā napso ; wellustig, ġātel

bemachtigen, vangen, ngenēng (k) ; krijgen, olē ; overmeesteren, ngolē **bemannen** orēngē **bemannen**, bootsvolk, pandigā ; de matrozen, matros ; schepeling, orēng kapalan **bemerken**, zien, tao ; bespeuren, ngenalē of ketaoē ; gewaarworden, (ondervinden)

nemo **bemesten** butok **bemidde-
laar** bākēl **bemiddeld**, rijk, soḡi ;
voldoende — andiq of ngangkat nga-
kan ook bādā **bemiddelen** pakor of
rodjuqāḡi **bemind**, veel met iem. op-
hebben, kelēburi ; voor iem. genegen-
heid hebben, kenēserē ; geliefd, ke-
trēsnaē ; begeerd, karep ; verlangd,
keteroē ; liefd, sokaq ; lekker vin-
den, dudjān **beminnen**, liefhebben,
néser of trēsna ; houden van, lēbur
bemoedigen, 'n hart onder de riem
steken, pabāngal ; opdat iem. durft
vechten, adjāmē ; moedig maken, ra-
djāān atē **bemoeien**, gediensstig zijn
voor ioi, leḡābāi ; in iets delen of aan
iets deelnemen, noroq ; ongevraagd en
ongewenst 'n handje helpen, belu no-
roq asenēn ; zich mengen in, tjambur
bemoelijken, moeite veroorzaken,
pasosa ; hinderen, rok-ērok ; in de
weg treden, adāng **bemoeiziek** lan-
tjang of seloro **bemoeizuchtig**, klet-
sen, atjerēta **bemorsen** pakotor
ben, mand v bamboe, krandjāng ;
grote bamboemand voor rijst, buḡāk
benaarstigen meḡādjang **benadelen**,
schade veroorzaken, merogi ; verlies
toebrengen, tonaaḡi **benaming** njama
benard ēbu ; in — e toestand, me-
sakat **benauwd**, v/d borst of 't ge-
moed, seksek ; beklemd in de adem-
haling en — v/n vertrek, tepeḡā ; in
't nauw gebracht door de vijand, te-
prepek **benauwdheid**, door onder-
drukking en onrecht, kanēadjāqān
bende, troep, kompolan ; volk,
orēng **beneden**, onder, bābā = ē-
bābā ; — iets, ē-bābāna ; voeteneinde
v/n bed of — loop v/n rivier, ondjur ;
naar — helpen, tolong toron of mato-
ron **benedenwaarts** ke-bābā **bene-
denste** bā-mabāān
benemen, iem. 't leven — patēē ;
nemen, kalaq ; iem. iets ontnemen,
rampas ; zich 't leven — patēē ḡibiq
beneveld, mistig, bun-abunan ; dron-
ken, mabuq ; simpel, sasar **benevens**,
met, labān ; en, sarta ; nog, polē
bengel, deugniet, bāngsat ; schurk,
keparat ; klepel v/n klok, kol-pokol ;
klepel v/n bel, naq-pēnaq **benijden**,
afgunstig, panas atē ; wangunstig,
aērē ; achterdochtig, tamburuān
benoemen, 'n naam geven, njamaē ;
aanstellen, dādiāḡi ; iem. — tot, pang-
kat **benodigd**, — te gebruiken voor,
ēkeḡābājā ; het — e voor, bākal ; het
ontbrekende, koranga ; dringend —
parlo **benodigdheden** voor 'n werk-
man, prabut ; materialen, pekakas
benoorden ē-dādjāna **benzine** bēnsin
benzoin mēnjan **beogen**, trachten te
treffen, ara ; trachten te treffen met
iets, nodju ; zoeken, sarē ; 't voorne-

men hebben, asadjā of soprē **beoor-
delen**, overwegen, tēmbāng ; over
iets oordelen, pēkēr ; bij gissing be-
palen, ngēra (k)

beoorlogen prangē **beoosten**, ten
oosten van, di-tēmoranna **bepaald**,
het moet, mastē (p) ; voorbeschikt
door 't lot, kepastē ; zeker, karoan ;
noodwendig, tanto = tamto ; opge-
dragen, pantjēn ; 't is absoluut nodig,
taq kenēng ndjāq

bepalen, iets — of vaststellen, tan-
toaḡi ; 'n taak opdragen, pantjēn ;
iets — pastēaḡi ; bestendigen, paḡun-
aḡi ; bij gissing — ngēra (k) **be-
paling**, bevelschrift, sorat dāng-on-
dāng ; bevel, prēnta ; mits, angḡer
beperkt, eng, seksek ; smal, tjopēq ;
bekrompen, ropēt

bepissen kemēē **beplakken** djilidi
beplanten, 'n rijstveld met vis — obui
djukoq ; de grond — tamenē ; met
'n pootstok gaten maken, kandjengē
of tadju **beplanting** tamenan

bepleisteren plēster of lēpa **beploe-
gen**, bouwgrond — nangḡālā ; voor
de eerste maal 'n stuk grond — rem-
bāng ; voor de 2e maal, bāliq ; sa-
wah's — sakaq **bepraten**, vleien, alo-
sē ; zacht praten over, aḡuneman ;
praten, adjandon **beproeven**, ioi —
djādjāl = tjobā ; iets — odi ; toetsen,
odji ; verzoeken, kodi ; verleiden, ḡu-
dā ; onderscheiden, pabidā ; laten pro-
beren, kodiq of tjatjak **beraad** rem-
buḡān ; overdenking, pēkēr ; bespre-
king of raad, rembāk ; oordeel of over-
weging, tēmbāngan of pēkēran

beraadslagen, raad houden, arem-
bāk ; — over, ngrembāk = rembāka-
ḡi ; overleggen, arembāḡān of mēkēr ;
overwegen, bāng-nēmbāng **beraadsla-
ging** perembāḡān **beraden**, zich —
mēkēr **berechten** ngokomē **berech-
ting**, vonnis, potosan **beredderen** ta-
ta **bereddering** penata **bereid**, ge-
reed, sediā ; — v leder, samaḡān ;
klaar, marē ; ik ben — mara ; laat
ons, adju = dābek = torē

bereiden, in gereedheid brengen, se-
diāaḡi of paranta ; dierenhuid — sa-
mak ; spijs — ola of betek **bereids**
la **bereidwillig**, wel willen wat door
'n ander verlangd wordt, ḡelem ; be-
hulpzaam zijn, bānto ; gediensstig, no-
longan ; goedaardig, betjēq atēna

bereiken, aankomen of reiken tot,
napaq = nanduk ; de vaste wal —
napaq ka dārāt ; krijgen, olē ; vinden,
nemo ; beleven, njapoq ; achterhaald,
ketjapoq ; iets kunnen — duḡā = no-
ḡā **berekenen** ētong = bitong = bi-
lāng **berekening** ētongan = bitongan
= bilāngan **berg** ḡunong ; — op —
af, ongḡā ḡunong toron ḡunong

bergbewoner orēng ġunong **bergen**, op— taro ; ergens in — sēmpen ; iets — of weg— tolong ; weg— ruimen, menjēnggā ; iets onthouden, kēngaq ; zich — ērem = ētek ; iets ver— ērep **bergengte**, kloof, lateladā ġunong ; bergpas, djalān ē-tenga ġunong **bergop** ongġā ġunong **bergpas** djalān ē-tenga ġunong

bergplaats, bewaarplaats, penarosan ; loods, tetarop ; pakhuis, gudāng ; schuilplaats, pengēreman ; schuilhoek, pengēteġān ; kist op rollen, ġrubuk = ġerbung **bergspits** kontjoq **bergstroom** tjora **bericht**, tijding, berta ; gerucht, kabār ; mededeling, pretēla ; — krijgen, olē of nemo berta = olē of nemo kabār ; — inwinnen, sarē berta = sarē kabār = sarē ketranġan

berichten, zeggen, abālā ; bericht geven, aberta ; kennis geven, beriq tao m mator onēng AT (aan 'n meerdere) en parēng onēng AT (v 'n meerdere) iets — bālāi = bertaāġi ; overal — pabrāta ; iem. — mbertaē

berijden tompaq of nompaqē m nētē AT **berispelijk**, iets — s, sesēko **berispen**, beknorren, ombāng **berisping** bāng-ombāng **beroemd** kaotara = mashur ; bekend of vermaard, kalok = konang

beroemen, zich — alem dībiq **beroep**, handwerk, lako ; ambt, pangkat **beroepsbezigheid** lako **beroerd** taq njaman **beroeren**, oproer maken, paġiġir **berokkenen**, kwaad — patjelaka **berooft**, op weg — kebiġāl ; kwijt, kēlangan **broken** kampoē

beroven, op weg — biġāl ; ontnemen, rampas ; ontweldigen, rebuq ; v/h leven — patēē **berouw** kasta **berrie**, draagbaar, osongan ; v hout, katēl **berst**, barstje, tenar ; gespleten, belā **bersten**, scheuren, beđā (zie verder barsten en beschadigen)

berucht, algemeen bekend, kapra ; slecht befaamd, njama dġubā ; vermaard, kalok **beruiken** tjēom **berusten** in, trēma ; vrede hebben m God, asra ; zwijgen, neng-eneng ; toestaan, bāġi ; ergens in — pasra **berustend** trēma = asra

beschaafd, — heid, adāb ; welgemanierd, atata = tao adāt = tao tata ; hoofs, alos **beschaafdheid** adāb ; wellevendheid, tata krama = adāt **beschaamd**, verlegen, todus = malo ; — maken, patodus = pamalo ; — tengevolge v/n slechte daad, birāng **beschadigd**, geschonden, rosak ; gespleten of gebarsten, belā ; 'n weinig gescheurd, tjarpēt ; met grote scheur, soak ; opengereten, tarbis ; m 'n groot stuk er af, ġumbāng ; m 'n klein stuk er af, ġumbing ; afgebroken, peġāq

= potel ; gebroken, potong ; ineengestort, rempaq ; verbrijzeld, remok ; verstuikt, roġā

beschadigen, m opzet, merosak = parosak ; zonder opzet, rosakaġi ; iem. ongelukkig maken, pakalēr = patjelaka ; ziekte veroorzaken, pasakēq **beschadiging** kerosaġān **beschaduw**, beschutten, aobi = naongē ; schaduwrijk, aop = naong ; beschaduwd, kaobān = kenaongan

beschamen patodus = pamalo **beschaven**, glad schaven, pasa ; opvoeden, palar **bescheid**, tijding, berta ; gerucht, kabār ; antwoord, saot = sambit = dġawāb ; — op 'n brief of boodschap, bālesān ; inlichting, ketranġan ; akte, bislit

bescheiden, welgemanierd, atata ; nederig, asor atē ; hoofs, alos ; ontbieden, padāteng ; uitnodigen, adjāk ; iem. roepen, katoē **beschenken**, 'n geschenk geven, adāna of asendeka ; begiftigen, sendekaē **beschermen**, bewaken, raksa ; helpen, tolong ; verzorgen, rabādi

bescherm, pengraksa = aobān = pengaobān **bescherming**, hulp, tolong ; beschutting, lēng-alēng **beschieten**, met 'n geweer, mbedil = tēngġār ; met 'n kanon, mariemē **beschijnen** padāngē **beschikken**, regelen, ator = tata ; zenden, kērēm

beschikking, v hoger hand, tēbā ; voorbeschikking, takdir ; uiterste wil, bāsiat ; Gods — hēkmat ; ter — houden, taro = sēmpen **schilderen**, verven, ngetjēt ; iets schilderen, ġām-bār **beschimmeld**, uitgeslagen, ambung **beschimp**, vernederen, maēna ; dreigen tanaraq

beschot v planken, ġedjuk ; heining, paġār ; wand, tabing **beschouwen**, — als, angġep of papadā ; gadeslaan, ngabāsaġi ; aandachtig bezien, pandāng **beschouwing**, bespiegeling, pēkēr ; overweging, tēmbāngan

beschreien tangēsē **beschreven** ēbukui **beschrijven** tolēs ; iets opschrijven, tolēsē ; in woorden — totor ; vertellen, atjerēta **beschroomd**, — zijn, todus = malo ; wegens 'n slechte daad, birāng ; bevreesd, takoq **beschuit** biskwit = biskuit **beschuldigde** sē ēdāqwā **beschuldigen**, aanklagen, ġuġāt ; betichten, tarka ; voor 't gerecht brengen, dāqwā

beschuldiging ġuġāt **beschutten** aobi **beschutting** lēng-alēng **beseft** pengartēan **beseffen**, gevoelen, arasa = ngrasa ; begrijpen, ngartē **besje** orēng nēq-nēnēq ; bij aanspraak : njaē **beslaan** m belegsels, lapēsē ; meel — adunē ; goed — dādi ; bedekken of verbreid, brāta

beslag, belegsels, lapēs; in — nemen, rampas = tangkep **beslagen**, m belegsels, alapēs; dof, orem **beslappen**, 'n vrouw — kebinē; zich op iets — pēkēr **beslechten**, beslissen, potosē **beslissen** potosē **beslissing** potosan **beslist** potos **beslommering** sosa **besluipen** noq-ngonoqē **besluit**, v regeeringswege, bislit; bevel, prēnta; einde v/n werkzaamheid, pengmarēanna; — v/n boek, tamat; eindtoestand, bekasanna; ten slotte, di-budina **besluiteloos**, moeielijk tot 'n besluit komen, ēbu; verbijsterd, posang; radeloos, bingong

besluiten, vaststellen, tantoaḡi; aan iets 'n einde maken, pamarē; iets bepalen, pastēaḡi; — door voorbeschikking, ēkapastē; ophouden, ambu; uiteengaan, obus = lobār

besmeren, bevuilden, pakeḡāq; — met, beḡāqi; iets olieën, mēnjaqē; — met 'n smeersel, popoḡi **besmet**, — door ..., ēkenēng ...; door 'n ziekte — ketolaran; vuil of smerig, kotor; vuil of onrein, keḡāq **besmettelijk**, aanstekelijk, nolar **besmetten** nolar (t) **besmeurd** adāk-buḡāk **besneden** asonat

besnijden, iem. — sonat; hout bewerken, raoq **besnijdenis** sonat **besnoeien**, afbreken, motong; 'n boom op stomp kappen, tokoq; ruimte maken bij 'n heining, rongrong **besnuffelen** onges **bespaard** ketjēlengan

bespannen pasang **besparen**, iets bewaren, taro; ergens in bewaren, sēmpen **bespatten**, spatten vallend op, letēqē; besprenkelen, kētesē; ioi — tampesē; bespat, ketampesan

bespelen, 'n viool, kosok; 'n slag-instrument, taḡu **bespeuren**, bemerken, ngenalē = ketaoē; ontdekken, nemo **bespieden**, begluren, ēntēp; door 'n gat of reet, tjornēq **bespiegeling** pēkēr **bespoedigen**, iets — lekasē of lekasāḡi; verhaasten, ḡāntjāngē of keḡādi

bespotten tjo-kotjo **bespraakt** pēnter tjaq-ngotjaq **bespreken**, overleggen, remḡākaḡi; iets — kotjaq of remḡāk **bespreking** remḡāk **besprenkelen**, iets — kētesē; — met, kētesāḡi; besproeien, samsam

bespringen lontjaq ē; v vee, andjin; v andere dieren, sakē **besproeien**, land — pobui aēng; ioi — sēlēnē aēng; begieten, sēram; bevochtigen, aēngē; door uitpersen v/n spons, peresē; besprenkelen, samsam **bespuiten** sembūr **bespuwen** tjopaē **best**, voortreffelijk, otama; beter, lebi betjēq; de — e, pengbetjēqna; mooist, ḡus-bāḡus; zijn — doen, meḡādḡeng **bestaan**, zijn, bādā; — de in, arobā;

kostwinning, pekolē of bādāl; bediening, lakona **bestaansmiddel** pekolē = bādāl **bestand**, tegen iets — beta of tangar; sterk genoeg, kelar; kunnen verdragen, koat ook taan **bestanddeel**, stof, dāt

besteden, geld — pēsēaḡi **bestekamer** pekēbān **bestelen**, bestolen, kemalengan **bestellen** soro; laten maken, soro ḡābāj; opdragen, bekas = pesen; ontbieden, padāteng **bestelling** bekasan = pesenan **bestemaat**, metgezel, bāreng; bekende, mo-sarmoman **bestemmen**, doen dienen tot, ḡābāj; — voor, ḡādāng

bestemming, bestemd voor, bākal; — v/h lot, ḡjāndji **bestempelen**, afdrukken, tjap; 'n naam geven, njamaē **bestendig**, voortdurend, paḡun; zeker, tetep; duurzaam, abit; blijven, semanē **bestendigen** papaḡun of paḡunaḡi **bestijgen** ongḡā; iets — ngongḡāi **bestoken** kerotop **bestolen** kemalengan **bestoven**, vol m stof, kenēng abu = tjlērong; onrein, keḡāq; stofferig, bādā abuna

bestrafen, in 't algemeen, setrap; straf opleggen, okom; beknoeren of berispen, ombāng; vermanen, ngaumaēngaq; indachtig maken, paēngēt; kastijden, njēksaē

bestraffing okom **bestralen** sonarē **bestrijden**, weerstaan, labān; beoorloogen, prangē **bestrijken**, iets geheel en al — korap; besmeren, beḡāqi; — m olie, mēnjaqē; — m 'n smeersel, popoḡi **bestrooien** taburi **besturen**, regeren, mrēnta; sturen padjālān; als vorst — ḡjumeneng rato

bestuur prēnta **betaalmiddel** pembādḡār **betalen** bādḡār; terug — = schuld of belasting — sera **betaling**, geldelijke afdoening, bādḡārān; beloning, opa; dagloon, būruān

betamelijk, gepast, pantes; behoorlijk, patot **betamen** pantes = patot **betasten**, iets — raḡā; rondtasten, ḡāḡā; ergens aan komen, ḡāngḡuq **betekenen**, betekenis, artē = teges; gelijkenis, ēbārāt, beduiden of voortekenen, alamat

betekenis, zin, artē = teges; v/n beeldspraak, ēbārāt **betel** sērē **betelblad** opē **beteldoos** tēpaq **betelkauen** mēna **betelnoot** of pinangnoot, pēnang; rijpe of droge, ḡjēbuk **betelnootboom** bungkana pēnang **betelnootschaar** katjēp **betelpalm** bungkana pēnang **betelpruim**, siriḡpruim, pēnang-masaq; reeds gekauwde, sepa

betelstamper lotjo **beter**, comparatief, lebi betjēq; beterende, pēndā; liever, angor; liever doen, palor; aan de betere hand, pēndāān; hersteld, bārās of marē

beteren, beter worden, dāmang ; door toedoen v geneesmiddelen, bādā olēna **betēren** tēr = pobu tēr **beterschap** pēndā **beteugelen**, zich bedwingen, ampet ; 'n paard inhouden, tjengket = tjontet ; ioi tegenhouden, taan ; met iets ophouden, ambuaḡi

beteuterd, verbijsterd, bingong ; van streek, posang ; verschrikt, tekerdjāt **betichten**, beschuldigen, tarka ; aanklagen, ḡuḡāt ; 'n aktie instellen, dāqwā **betitelen** (alos of tengaan bezigen) abāsa

betogen patrang **betonen**, 't bewijs tonen, tandāaḡi ; iets aanwijzen, toduaḡi ; duidelijk maken, tēlaaḡi

betooḡ, bewijs, tandā ; bewijsvoering, ketrangan **betoveren** parobu **betovergrootmoeder** djudjuq **betovergrootvader** djudjuq **betrachten**, in acht nemen, ēnḡaq ; iets nakomen, tantoaḡi ; verrichten, lakonē **betrappen**, op heter daad betrapt, ketemo ; achterhaald, ketjapoq **betreden**, op of over iets dat niet — mag worden, terak ; op iets trappen, ēdāq of tēdāq ; als 'n haan, sakē **betreffen**, aangaan, perduli ; wat betreft, perkara of bāb ook mongḡu **betrekken**, v/d lucht, dedep ; bewonen, kenengē ; — in 'n rechtszaak, sangkot ; betrokken raken, kenēng perkara = temo perkara ; binnenkomen, masoq ; ingaan, lebu

betrekking, post, lako ; — v bloedverwantschap, labu of perna ; dienst, lako đunor ; in — zijn, alako đunor ; 'n — hebben, teḡuq pengḡābāj

betreuren, bejammeren, kaēmanē ; wenen om, tangēsē **betrokken**, — lucht, ondem ; donker, peteng ; de lucht is geheel — ondemma langkep **betrouwen** andelaḡi **betten** dedeli aēng **betuigen**, verklaren, dādi saksē ; te kennen geven, mator ; bekennen, ngako ; dank — kesoon ; beleefdheid — atorē prenatala

betwisten, bestrijden, perđundi ; iets 'n ander — rebuq **beu**, — zijn, busen of tobuk ; oververzadigd, kekenjangen **beugel**, stijḡ — sangḡābedi **beukelaar** tamēng

beuken, slaan, pokol ; hard slaan, popo ; met de vuist, antem ; id. met de uitgestrekte arm, sēntem ; id. iem. stompen tegen 't voorhoofd, ḡutjo ; id. op borst en schouders, bukbuk ; schoppen of trappen, sēpaq **beul**, hangman, tokang ḡāntong ; scherp-rechter, kaprē **beulachtig** mara patē **beuren**, ontvangen, trēma ; optillen, angkaq **beurs** zn. geld — pondjin of kantong ; v netwerk, kantong radjut ; bn. bedorven, butjoq ; week, đurđur **beurt**, bij afwisseling, ḡilirān ; aan de — ḡilir ; om — en doen, tē-ḡāntē ;

iem. de — geven, ḡiliri ; ik op mijn — ḡāntē sēngkoq **beurtelings** tē-ḡāntē

beuzelaar orēng ngangḡur **beuzelachtig** tadāq parlona **beuzelen** ngangḡur **beuzelpraat** omong kosong **bevaarbaar** kenēng ēlēbādi prao of dālem **bevallen**, baren, aranaq ; behagen, soka ; ingenomen zijn met, kelēbur ; — v/n plaats, perna **bevallig**, welgeschapen, losē ; lief, manēs ; welgemaakt v/n mannelijk persoon, bāḡus ; id. v/n vrouwelijk persoon, raḡin ; behaaglijk, lēbur

bevalligheid zie bevallig **bevalling** biq-rēmbiq **bevangen**, dronken, mabuq ; id. erg, mendem ; door grote begeerte nergens anders oog voor hebben, plengen ; door koorts, sakēq ḡumēḡil ; door ziekte, kenēng penjakēq ; door verbazing of verwondering, ḡeton ; verstomd, teḡeḡen ; door vrees, takoq ; door 'n boze geest, kerandjingan ; overvallen door, ketjapoq ; door hartstocht in 'n opgewonden toestand, kepetengen ; duizelig of zonneblind, kepēlengen of kepetengen

bevattelijk paḡāng **bevatten**, begrijpen, ngartē ; duidelijk zijn, trang ; inhebben, ēsē of osoq ; inhouden, buāq ; kunnen — kebuāq ; vermelden, monjē **bevatting**, doorzicht, pengartēan of pengetao

bevechten, beoorlogen, prangē ; weerstaan, alabān **beveiligen**, beschermen, raksa ; opbergen, taro ; ergens in — sēmpen ; zich — ērem of ētek ; iets — ērep

bevel, gebod, prēnta ; last, pesoro ; algemeen — dāng-ondāng ; op — van, trang dāq ; — voeren, mrēnta **bevelen**, gelasten, mrēnta ; — geven, aprēnta ; opdragen, pakon ; aanbevelen, patoroq ; bestellen, soro

bevelhebber, hoofd, kepala ; troepshoofd, kepala prang ; chef, lora ; aanvoerder, tetēndi

bevelschrift sorat prēnta of sorat dāng-ondāng **bevelvoerder** sē aprēnta **beven**, sidderen, keter ; inwendig — keter atēna ; bibberen, ētēk **bevestigen**, zekerheid verschaffen, tantoaḡi ; iem. — tetepaḡi ; gestand doen, tepteḡi ; iets lijmen, djilitaḡi ; vasthechten, sekenē ; vasthaken, kaēq ; vastbinden, talēē ; beamen, tjoḡtjoḡi **bevinden**, zich ergens — bādā ; bevonden in bezit van, kangḡunan ; gevestigd, abengko = eneng ; vinden, temo ; gewaarworden, rasa ; op heter daad betrapt, ketemo

bevinding penemo **bevljtigen**, zich — paḡādjeng **bevloering**, grond, tana ; v planken, ḡlādāk ; op 'n modderige plaats v bamboe, tētē ; id. v takken en bladeren, aram **bevochti-**

gen met water, aēngē; begieten, sēram; met uitgedrukt vocht, peresē; nat maken, pabāsa; iem. hoofd — ġusġus; bespreken, samsam

bevoegd, gerechtigd, benang of bādjib; geschikt of gepast, pantes; geschikt of geproportionneerd, patot; kunnen, tao; bekwaam, pēnter **bevoelen** ġāġā of raġā **bevolking**, ingezetenen, orēng; de kleine man, orēng kēnēq **bevoordelen** paontong of briq ontong

bevorderen, helpen, tolong; in rang — panaēq pangkat; vermeerderen, sēmbu; verspreiden, pabrāta

bevoens sabelunna **bevrachten** met goederen, buāq **bevragen** tanja of tanjaaġi **bevredeigd**, rustig, tremtem; tevreden, tjelep **bevredeigen** v/n plaats, pernaaġi; honger — pakenjang

bevreemden paġeton of pahēran; verbaasd, menga **bevreesd** takoq **bevreesdheid** ketakodān

beviend, bekend, sarmo of asarmo; goed, betjēq; als vrienden, asobādān **bevrijd** uit gevangenis of moeite, orēp = olē odīq **bevrijden**, ontslaan, lepas of palepas; loslaten, otjol **bevroeden**, menen, kēra; vermoeden, sangka = sangġu; beseffen, ngrasa **bevrucht** kandung m beberāq A **bevuilen** pakedāq = pakotor **bewaaien** m/n waaier, kepaj

bewaarplaats. pakhuis, gudāng; provisiekamer, sepēn; houten kist op rollen, ġerbung = ġrubuk; spaarpot, tjēlēngan; bergplaats, penaroan; ding voor — bādā **bewaken**, waken, djāġā; ioi — ndjāġāi; beschermen, raksa; de wacht houden, akemēt; toezicht houden, toġu **bewandelen**, 'n weg — djālānē; 'n verboden plaats — terak

bewaren, ergens in — sēmpen; behoeden, raksa; oppassen, djāġā; toezicht houden, toġu; opbergen, taro; in 't geheugen — kēngaqē; zich — ērem = ētek; iets verbergen, ērep; 'n geheim — sēdem

bewaring, bescherming, pengraksaan; in — geven, tētēbi of patoroqē; iets in — geven tētēpaġi of patoroq; het in — gegevene, tētēbān of petoroqan; persoon wien iets in — gegeven is, ketētēbān; huis v — sepēr of petandān **bewateren**, nat maken, pabāsa; met water, aēngē; begieten, sēram; irrigeren, torap **beweegbaar** kenēng ēġuli **beweeglijk** ġuliān **beweegrede**, aanleiding, asal of margā ook asal-mola; daarom, mēlana of molana **bewegelijk** mosēq of taq neng **bewegen**, zich — ġuli of aġuli; veranderen, obā; verwisselen obā; heen en weer schudden, oġā; 'n tak naar zich toe trekken, pangġuq; wiegelen op 't water, andjul; schudden in 'n fles of

iets derg. kontjang; iem. overhalen, adjāk **beweging** ġuli; 'n — maken, aġuli; veel — op zijn lijf, atjēko; aandrift, penēseran; verwarde — arakaj of kaj-rakajan; — in de buik, akrēok

bewenen tangēsē **beweren**, iets — sangġu; vermoeden, sangka; menen, kēra **bewerken**, grond — landuq; 't rijstveld — asakaq; grond omwerken, ġārāp; beginnen te — rembāng; 'n woordenboek — karang; hout — raoq; — met z'n velen, krobut; veroorzaken aġābāj; verrichten, lakonē **bewerker** djuru

bewerking, in — hebben, teġuq **bewesten** ē-bārāqna **bewieroken** okop **bewijs** betoog of teken, tandā; bewijsvoering, ketrangan; — v genegeheid, tandā pengēsto; zekerheid, kenjataan; — stuk, buktē; getuige, saksē **bewijsgrond** teken of betoog, tandā; bewijsvoering, ketrangan; getuige, saksē **bewijsje** pēpēl **bewijsstuk** buktē **bewijzen**, duidelijk — pa-trang; met 'n bewijsstuk, buktē; zo bewezen, kebuktēan; duidelijk bewezen, trang; doen blijken, tandāaġi = toduaġi; getuigen, saksēni; eer — moldjāaġi

bewikkelen, vuil in 'n boomblad, tēmpal; zo'n blad, pal-tēmpal **bewilligen**, toestaan, bāġi; genoegen nemen met, trēma; vergunnen, lēlanē **bewilling** lēla **bewimpelen** sēdem ook paomom **bewind** prēnta; — voeren, mrēnta; als vorst regeren, djumeneng rato **bewinden**, inwikkelen, buntelē; met touw omwinden, lēqlēqē **bewoelen** m touw, betbēdi **bewolkt** v/d lucht, rendeng; betrokken v/d lucht, ondem **bewonderen** keġetonē ook kahēranē **bewonderenswaardig** wonderbaarlijk, ġāib; zeer mooi, bāġus sekalē; vreemd (aardig), anē **bewonen**, wonen in, kenengē; blijven, eneng; 'n huis — of hebben, abengko; mede — ngampong (k) **bewust**, de — e, sē ano; die daar, roa; zich — zijn, rasa of romasa; weten, tao

bewusteloos klenger of tesēlep ook taq ēngaq **bezaaid**, met lovertjes, ēmertji **bezaaien** paġāġār **bezadigd**, ingetogen, otama; bedaard, sabār; voorzichtig, tē-ngatē; welgemanierd, alos; goed, betjēq **bezeerd** tetjoktjok of tetjaktjak **bezeren** mesakēq

bezegelen, stempelen, tjap; bevestigen of gestand doen, teptebi **bezem** sapo = po-sapo; v palmnerven, po-sapo lēntē; id. bed- of ledikant — penebu **bezembinder** tokang po-sapo **bezending**, het gezondene, kērēman; aan 'n meerdere, tor-ator **bezet**, geen tijd hebben, taq kober; — m edelgesteenten, ēteratas; zwanger, kandung; volhandig, rēpot **bezeten**,

door 'n boze geest, kerandjingan ; door duivelen, kemasoqan tan-sētan
bezetene, 'n gek, orēng gilā **bezeten**, 'n plaats — tēndi

bezichtigen, bekijken, tēnggū ; stuk voor stuk — tēktēk ; goed — pandeng ; onderzoeken, prēksa ; zien, djeling **bezielen**, beziēd, ketekan **bezien**, kijken naar, tēnggū ; zie bezichtigen

bezig, 't volhandig hebben, rēpot ; juist — aan, gīq = laḡiq ; aan de arbeid, gīq alako ; zich — houden met, andun **bezigen**, gebruiken, anggūj ; maken tot, ḡābāj **bezigheid** kelakoan of pengḡābājān **bezijden**, ter zijde, ē-pēnggīr ; — de waarheid, taq sebanderra ; aan één kant, seladjā ; op zij, ē-ērēng **bezingen**, zingen van, akēdjungan dāri ; op tembāng — bāngtembāngan

bezinken eḡet ; laten — paedet **bezinksel**, grondsop, bālet ; droesem, dāq-keḡāq ; uitgeperst overblijfsel, ampas ; uitkauwsel, sepa ; — van wat gedronken wordt, ḡu-keḡu **bezinnen**, denken aan, ēngaq ; denken over, pēkēr **bezinning** ahtēar **bezit**, bezitting, andiq ; geld en goed, arta ; goederen, bārāng **bezitten**, bemiddeld, andiq ; iets — kandi ; in lijdzaamheid — raksa (sokma) klabān sabār ; onwettig bezeten goed, bārāng peteng = bārāng gelap **bezitter**, de — sē andiq **bezitting**, bezit, andiq ; — en, diq-andiq

bezoarsteen mestēka **bezoedeld**, vuil, keḡāq **bezoedelen** mektor **bezoek** v/n gast, tetamojan ; — brengen, tamojē ; bij ziekte of bij 'n aanplant, sandāq = sapot ; aan 'n gewijde plaats of graf, aḡjārā ; aan Mekka, ongḡā hadji ; bezocht door 'n ramp, ketjlakaan of kekalēran **bezoeken**, bij iem. gaan, dātēngē m rabui AT ; bij ongeval of ziekte, sapot ; voor plezier ergens heengaan, sabā ; naar iets gaan kijken, ēntar tēnggū ; iem. als gast — tamojē = ēntar tamoj ; 'n feest — ēntar kardjā of ēntar oleman ; achtereenvolgens — lalar

bezoeker tamoj **bezoeking**, ongeluk, tjelaka = kalēr = bālāj

bezoldigen, iem. — nggādji ; betalen, bādjar ; belonen, ngopa of ngopaē **bezoldiging**, tractement, gādji ; betaling, bādjarān ; loon, opa ; dagelijkse — blāndjā **bezondigen**, zich — ḡrāka

bezorgd, beducht, kobātēr ; ongerust, sosa atē ; zorg of verdriet hebben, sosa ; twijfelend, mangmang **bezorgdheid** ḡetēnan of kobātēr **bezorgen**, iets — atēraḡi ; iets iem. — atērē ; zenden, kērēm **bezuiden** ē-laoqna

bezuinigen, iets bewaren, taro ; ergens in bewaren, sēmpen **bezuren**

olē sēksa **bezwaar**, moeite sosa ; moeilijkheid, pekēbu ; — ondervinden, kangēlan **bezwaard** v hart, sompek

bezwaarlijk, moeilijk, abut ; armoe-diglijk, mlarat ; lastig, sara ; niet gemakkelijk, angēl **bezwangeren** 'n vrouw — kandungē ; beslapen, kebinē = kepolong tēdung ; dekken v vee. andjin ; v andere dieren, sakē **bezwaren**, zwaar maken, paberāq ; zich bezwaard gevoelen, arasa berāq ; te bezwaard, keberāqān

bezweet melo m krēngēt AT erg — kloaraḡi pelo konēng ; 't erg warm hebben, odjāng **bezweren**, met 'n eed bevestigen, asompa ; 'n boze geest — matja ḡuā ; 'n ziekte — ḡjāpaē ; regen — pasang penangkēs **bezweering**, gebed, ḡuā ; tovergebed, ḡjāpa ; toverspreuk, aḡji ; talisman, radjā

bezwijken v vermoënis, lompō ; onderdoen, kala ; sterven, matē ; creperen, bāngka = tompes **bezwijmd** klenger = tesēlep = taq ēngaq

bibberen keter = ḡeder = kētēk = ētēk **bidden**, smeken, njoon (s) ; 'n ritueel gebed doen, sembadjāng ; 'n gebed doen, aḡuā ; vragen om iets, mēnta (p) m njoon AT ; om iets God — ook poḡji **bidgeld** slabāt ; iem. — geven, slabādi **bidhuisje** in 'n Moh. desa, langḡār **bidkapel**, Moh. in 'n dorp, langḡār ; in 'n Moh. districts-hoofdplaats, mesēgit = masdjid ; Chr., grēdjā **bidkleedje** pesembādjangān = **bidmat bidplaats** = **bidschool** langḡār **biduur** bākto sembādjang

bieden op, tabār ; te koop aan — tabāri **bier** bir **bierglas** glas bir

bietebouw gunduruo **big** v/n tam varken, buduqna bābi ; v/n wild zwijn, buduqna tjēlēng **biggelen** v tranen, ḡribisān ; vloeien, ḡili ; druppelen, tjaptjabān **bij**, insect, tabuān ; honigbij, njaroan ; klein soort, njang-manjāng ; hommelmel, kombāng **bij** vz ē ; — God, dumē Alla ; door, lantaran ; dichtbij, sema ; nabij, paraq ; bijna, ropek ; — iem. inwonen, talpēqē ; — iem. besteden, talpēqaḡi ; — elkander, apolong ; bijéén, akēmpoq ; — énen, tong-sētong ; — tweeën, wāq-duāq ; — de hand, pēnter ; — wijlen, seḡut ; — zich hebben, kēbā = sambi ; — tijds, sedeng ; — voorbeeld, kanta = saopama ; — elkaar gepakt, rēngkes **bijaldien**, als, lamon = kelamon = saopama ; indien, ḡjāq **bijbel** kētab

bijbetalen sēmbui bādjarāna **bijbetaling**, vermeerdering, ēmbu = sēmbu = bubul **bijbrengen**, als bewijs — atēraḡi **bijdehands** katjēr **bijdoen**, bijvoegen, sēmbui = tambāi ; vermengen, tjamburaḡi ; 't ontbrekende — tjokobi **bijdrage** sombāngan ; 'n — leveren, njombāng **bijdragen**, 'n bij-

drage geven, sombāng ; helpen, tolong ; aanvullen, oroḡi **bijeen**, voltallig, pekpek ; —gevoegd akēmpoq ; verenigd, akompol = apolong ; vermengd, atjampor **bijeenbrengen**, bij elkander roepen of doen, mekompol ; bijeenvoegen, mepolong ; tot 'n geheel maken, pasētong ; verzamelen, pēlē ; iets — adjum **bijeendoen**, mengen, tjampor ; 'n geheel maken, pasētong

bijeengaren kotkot **bijeenhalen** kaodi **bijeenkomen**, v velen, kompol ; v enkelen, polong ; voltallig, pekpek ; ergens — kompolē **bijeenrapen** pēlē ; nemen, kalaq **bijeenroepen** pekpekaḡi **bijeeschikken** adjum **bijeehtellen** ḡungḡung = djumbla

bijeenvoegen papolong **bijelkaar** v enkelen, apolong ; v velen, akompol ; v allen, apekpek **bijelkaartellen** ḡungḡung = djumbla **bijenkorf** brukbuḡān **bijennest** lēbuna njaroan = lēbuna njang-manjang **bijgebouw** sēsēr, **bijgelovig** pertjadjā serobāna

bijgenaamd, djuluq **bijgevolg**, derhalve of zodat, dādi ; daardoor, mangka **bijhangen** akondang = akatong **bijkans**, dichtbij of nabij, paraq ; nog 'n weinig of bijna, korang laḡiq = korang sekoneq ; — dood, paraq matēa ; — als, sasat **bijkappen** palpal **bijkleur**, zonder — molos

bijkomen, uit 'n flauwte, ēngaq ; ergens bij passen, padā ; daar komt bij, polē = bān polē **bijl**, gewoon soort, kapaq ; groot soort of aaks, bādung ; klein soort of dissel, patēl ; kapmes, beḡung ; kapmes m kromme punt, tjaloq ; hakmes, blio **bijleggen**, 'n geschil — akor ; bijpassen, sēmbu ; v/n twist, pēsa **bijlichten** m/n lamp, dilāi = dāmarē ; m/n fakkel, soloē ; belichten, tēraqaḡi **bijmengen**, bijdoen, sēmbui ; mengen met, tjambur **bijna**, te naasten bij, kēra ; nog 'n weinig, korang laḡiq = korang sekoneq ; nabij, paraq ; — rijp, paraq masaqa ; — dag, paraq sēang ; — mis, paraq lopot ; — er niet zijn, paraq tadāq ; haast als, sasat ; — gereed, ropek

bijnaam djuluk = djedjuluk **bijpad** djālān sēmpangan = lorong sēmpangan **bijpassen**, geld — sosoq ; 't ontbrekende — tambeng ; bijvoegen, sēmbu = sēmbui **bijplanten** ngangselē

bijpleisteren tambel **bijslaap**, slaapkameraad, bāreng tēdung ; wettige — binē kabin ; onwettige — of bijzit, gundiq ; hoer, sondel = lontē ; bijwijf, selēr **bijslapen** apolong tēdung of kebinē

bijmaak laēn rasa ; zonder — tabār **bijstaan**, helpen, tolong ; als hulp, bānto ; m geld, sombāng ; voor buurdienst uitnodigen, adjāk **bijstand**, hulp = ondersteuning, tolong ; hulp v iem.

pētolong = pertolongan ; — Gods, sapaat

bijster, verdwaald, posang ; verward, bingong ; verbijsterd, ḡipo ; verlegen, ḡimeng ; averechts, tebālik ; 'n fout begaan, sala ; zich vergissen, klēro

bijten, met de tanden, kēkēq ; v/n paard, kokop ; v/n eend of gans, tjotjor ; v/n hond, bāngel ; v/n vogel, tjotjoq = tjolpēq **bijtend**, v/n vocht en lucht, sereng ; v smaak, peḡes ; v wonden of hartzeer peḡi ; v woorden (snauwend) sentak = sengol ; afkerig, sengēt ; sterk v tabak, ampek **bijterig** bāngēs

bijvallen, iem. — ēlonē ; instemmen met, rembāḡi ; ja zeggen, otjaq iā m mator ēngḡi A

bijvoegen, bijdoen, sēmbui = tambāi ; bijmengen, tjamburaḡi **bijvoegsel**, 't bijgevoegde, sēmbu ; toegift bij kopen, ēmbu ; bij ruilen, sosoq **bijvoorbeeld**, als — opamana ; zoals, mara = akanta ; gesteld, sandina

bijwijf selēr **bijwijlen** kaḡang **bijziende**, slecht v gezicht, rabeng ; erg — tjongoq **bijzit** gundiq of njaē **bijzonder**, zeer, dilu ; hevig, bāngēt ; erg, tjēq ; goed of mooi, betjēq ; uitermate, telēbāt ; meer, lebi **bikkelen** otēk **bil**, billen, bāngkong ; achterste, buriq m djubur AT ; onderrug, tongkēng **biljart** mēdjā bola **biljartbal** bola **biljet** pēpēl ; passage — kartjis **billijk**, rechtmatig, bender ; v/n straf, atēmbāng ; passend, patot ; middelmatig, sedeng **billijkerwijs** sabenderra **bindbalk** pengeret

binden, ioi m 'n touw, talēē ; iem. knevelen, pēkot ; 'n dier vast — tjangtjang ; iem. de handen op de rug of 'n kip de vleugels op de rug — telēkong ; de handen — pēngkot ; m ketenen — rantaj ; aan iets vast — pangḡer ; 'n breukband (suspensoir of membrum virile doek) aanbrengeḡen, bāndut ; vasthaken, kaēq ; vastnaaien, djaiq ; — m vezeltouw, tampar ; suikerriet aan schoven — kolongē **bindgaren** talē ramē

bindlat kēpēq **bindtouw**, touw, talē ; bindgaren, talē ramē ; vezeltouw, tampar **bindsel** v touw of band, talēan ; bundel of pakje, bunte-lan **binnen**, in, ē-dālem ; in huis, ē-bengko = ē-roma ; in 't hart, bāta ; naar — ka dālem = dāq dālem

binnenbrengen bākta masoq **binnenbringen**, ergens binnen gaan, le-bunē = lebui ; ergens binnen komen, masoqē **binnengaan**, inkomen, lebu ; binnenkomen, masoq ; naar binnen, ka dālem = dāq dālem **binnenhalen**, weer in huis halen of bergen, tolong

binnenhoek pađu **binnenkomen**, ingaan, masoq; inkomen, lebu **binnenkort** sekonē arē aģi **binnenland** ġunong **binnenschil** kolēq **binnenste**, hart, atē; gedachte, ngen-angen; oordeel, pēkēr; in z'n — ē-dālem atē; — v gewassen, ġābus **binnen-treden**, ingaan, masoq; inkomen, lebu **binnenweg** lorong **bintbalk** son-duk **bisschop** penoģu **bit**, breidel, keđāli; trens, keđāli aēng; trens m scherpe punten, keđāli ranga; trens zonder scherpe punten, keđāli bālung; Jav. — keđāli duri; Holl. — keđāli blāndā

bits kereng = bēngēs **bitter** v smaak, paēq; aftreksel v kruiden en ook leed, paēt; — wenen, nangēs kepatē-patē; boven alle beschrijving — paēqna arasa mberta **bizar** biđā

bizonder taq maq-đjāmaq; niet — taq patē; niets —s, taq apa **blaadje** v/n boom, dāun kēnēq; schenkblad, lampan **blaam**, gebrek, tjatjat; blameren, pađjubāq; berucht, njama đjubāq **blaar** v/d huid, mlentēng; id. grote, mlentong; puistje, bindul; buil, bendul; kol of witte plek bij dieren, tjondāq

blaas v/n rund of buffel waarin olie ter markt komt, mē-kemēan; pis— mē-kemēan = bādāna kemē **blaasbalg** ġērbus **blaaspijltje** paser **blaaspijp** om vuur aan te blazen, sropong; om pijltjes te blazen, tolop

blaasroer tolop **blad** v/n plant, dāun; dor — dādār; droge bladeren, rombu; verdord pisang— klaras; — v hout voor eetwaren, dulāng; schenkblad, baki; presenteer— lampan; id. v geel koper, talam; v/n boek, lempēr; als hulptelwoord, lambār **bladerloos** kartjang **bladerrijk** ġumbus **bladknop** ompos

bladschede opē **blaffen** ġāung; keffen, kēngkēng **blaker** tēngģu

blank potē **blanke** orēng potē of orēng blāndā **blanketsel** beđāq of popor **blanketten** poporē **blaten** bēq-embēqan **blauw** blau = biru of biru-laot; licht— biru-langēq; donker— blau toa; zeekleur, biru-laot; blauwsel, nēla; — v/d huid na 'n slag of stoot, beđeng; — v/d lippen v/n opiumroker, tjeleng of angos; 'n — tje laten lopen, tampēk; veel —tjes laten lopen, tampēģān

blazen in of op aan- of uit- serop = serēpo = sebul; loeien v/d wind, bārāt; waaien, tēop; — m/n blaasroer, tolop; — v/n slang, sembūr **bleek** v/h gelaat, potē; door ziekte, potjet; zonder blos, taq atjadjā; matgeel v iem. kleur, konēng potē of konēng plaj; geel v/n zieke, plaj; licht v kleur, ngodā; verschoten v kleur,

lontor **blein**, blaar of eelt, soso of pal-kapalen; gezwel of opgezwollen, mlentēng; id. groter, mlentong

bleken, in de zon, đjemor of klangtang **bleker**, wasman, tokang penatu = tokang sasa

bles tjondāq **blij** = **blijde**, verheugd, bunga; blijgestemd, sokaq atē; vrolijk, pērak; gelukkig, đulat **blijdschap**, vreugde, bunga ook kebungaan; — des harten, bunga atē **blijgestemd** sokaq atē ook seneng **blijk**, zichtbaar bewijs, tandā = tetenger = tora; hoorbaar bewijs alleen, tandā en tetenger; bewijsstuk, buktē; getuige, saksē; zekerheid, kenjataan

blijkbaar, zekerheid of werkelijk waar, njata; bewezen, trang; klaar, tetēla; zichtbaar, ketara; bepaald, tanto **blijken**, doen — of verklaren, trangaģi of tandāģi = tođuaģi; begrijpelijk maken, artēaģi

blijmare, blijde tijding, kabār slamet of berta lēbur en berta njaman **blijven**, bestendig, paģun of tetep; wonen, eneng m longģu AT; logeren, ponduk; inwonen bij, ponduģi; pal — taq aģindjek; hardnekkig — toģui; niet medegaan, taq toroq; achter — tjētjēr; — staan v/n schuld, akanton; — staan of ophouden, ambu; staan, mandjeng **blijvend**, bestendig, paģun; steeds zijn, semanē; onveranderlijk, langģeng

blijver tanet **blik**, vertind plaatijzer, tēmbra of besē potē; groenteblik, eblēk **bliksem**, de — kēlap; door de — getroffen, ētapor kēlap; weerlichten, đāp-keđāp **bliksemen** kelērap **blikslager** tokang tēmbra

blind m open ogen, kētjek; m gesloten ogen, buta; m grauwe staar, bulār; — aan één oog, kētjek seladjā of buta seladjā; — v vertrouwen, pabuta of patēngel; slecht v gezicht, rabeng; luik, djāndila

blinddoek, deksel, topo = totop = kodung **blinde** orēng buta **blindelings** mara orēng rabeng **blinken** kređāp of ngrēnap (k) **blinkend** kređāp **blode**, beschaamd of bedeesd, todus = malo; ten gevolge v/n slechte daad, birāng **bloed** dārā **bloeddiar-rhee** ataē dārā **bloeden** adārāan = kloar dārā = meto dārā **bloederig** adārāan

bloedig, moeilijk of bezwaarlijk, mlarat; moeilijk of lastig, sara **bloedkoraal** mardjān **bloedloop** ataē dārā **bloedschuld** otang dārā **bloedspuwing** ota dārā **bloedstelpend** tambā

bloedverwant sanaq of sanaq brādjā ook bālā; broer of zuster, trētan **bloedvloeiing** sambāng; daaraan lijden, sambāngen **bloedzuiger** lēnta; 'n — zetten, nlēnta **bloedzweer** bu-

đun ; zweer m gaten, telpoq **bloei** kembāng **bloeien** v/n plant, akembāng ; v/n plaats, ramē ; genezen of gezond, bārās ; fris, seger ; fraai, ēsak **bloem** kembāng ; de keur, pēlēan

bloemig v gekookte aardvruchten, gārbu **bloemknop** meko **bloemkrans** kalong kembāng **bloemperk**, sierplanten, petēđān ; plaats waar bloemen zijn, kembāngan **bloempot** bādāna kembāng **bloesem**, bloem, kembāng ; v/n palmboom, manjang **bloesemknop** potjēt **blok**, zwaar stuk hout, kadju bungkol ; balk, baloq ; voor misdadigers of gevangenen en krankzinnigen, beloq of beluq en bālāk bāk ; hijs — = hijstakel, takal ; katrol, kērēgān

blond konēng **bloot**, naakt, bāngkang ; onbedekt, sēngkap ; v/d ondergrond door wegspoeling, lēnjē ; zichtbaar, katon ; m 't hoofd of kop ergens uitkomen, moq-ngomoq = ngontop ; uit 'n holte te voorschijn komen, ngo-njol **blos** tjadjā **blozen**, rood, mēra ; rood v kwaadheid of dronkenschap, mēnar = mēndār

bluffen, zwetsen, gēndāk ; veel praats hebben v/n vrouw, gāndes = tjarpak **blussen** matē **bochel** bungkoq **bocht** kromming, luk-biluk ; bijpad, sēmpangan **bochtig** biluq **bod** penabār **bode**, boodschapper, soroan ; gezant, otosan ; — te paard, moq-amoq ; brievenbrenger, pesorađān **bodem** dāsar ; onderdeel of onderste v/n vlak, buriq ; schip, kapal ; vaartuig, prao

boedel, in— ēsēna bengko ; huisraad, pekakas bengko **boef**, schurk, bāngsat ; boosdoener, đurdjāna ; inbreker, malēng **boeg** tjoťjor **boei**, kluister, rantaj ; gevangenis, krangkēngan = sepīr = petandān = bui

boeien, ketenen, nrantaj ; knevelen, pēkot ; behagen, lēbur **boek**, gewoon — buku ; godsdienstig of heilig — kētab ; geschrift in gebonden stijl, bebātjan ; — des levens, kētab kodiqān

boekbinden kolēqē buku **boekbin-**der tokang ngolēqē buku **boekdeel** djilit **boeken**, opschrijven, nolēs ēbuku ; aantekenen, tjetetē **boel**, veel, bānjaq ; talrijk, ēbāq **boeman** gunduruo **boender** sikat **boenen**, schuieren, njikat ; afwrijven, kesot

boer, landbouwer, orēng tanē ; dor-peling, orēng đisa ; oprisping, derāp **boeren**, oprispen, aderāp ; landbouw boeefenen, atanē of alako tanē

boers disanē of dlāngas **boert**, scherts, gādjaq **boerten**, gekheid maken, aḡādjaq ; foppen, kotjo **boete**, geld— dendā ; straf, sēksa **boeten**, straf lijden, ēsēksa ; voldoen = betalen, bādjar dendā ; aanvullen, angselē **boetseren**, nabootsen, tēndā

= tēro **boevenstuk** lakona bāngsat **boezem**, borst, dādā ; borsten v/n vrouw, soso **boezemvriend** sobāt kentel **bogen** ēdiraḡi = adiraḡi **bok**, mannetjesgeit, embiq lakēq ; schraag of stut, đjāng-tonđjāng of wak-toak ; stelling of stelling, stēleng ; — v/n rijtuig, pegusirān **bokachtig**, onbe-leefd, korang adjār ; vrijpostig, lan-tjang **bokje** mono **boksen** patang antem **bokshoorn** klabet

bol, rond, bungkol ; opgezet, kembung **bolstaan** kembung **bolstaart-**kip adjām tokong **bolster**, schil, kolēq ; rijstbolster, sekem ; zemeien, đekdek ; fijne zemelen, buuq

bolsteren, afschillen, kombiq **bol-**vormig bunter ; half — telor sasēbāq **bondgenoot** kantēq

bondig, kort, pandāq ; duidelijk, trang ; beknopt, rēngkes

bonestaak pandjerān **bonk**, been, tolang **bons**, klanknabootsing v/n klap of slag of stoot, katēk = katok = gāduk ; id. m/d vlakke hand, tjeplas = tjeplos ; los, tjoplak **bont**, gevlekt v/n dier, belāk ; wit— belāk potē ; v/n slang, belāng ; veelkleurig, selang-seling of slangsling ; 'n blauw of groot oog, blālāk ; — en blauw, mormor ; iem. — en blauw slaan, mormor of mormorē ook memes **bonzen**, kloppen, toktok ; v/h hart, đek-gādeḡān ; — tegen iets, đumpak ; met 't hoofd, taantor = taḡentos ; met 't lichaam, bendor ; telkens ergens tegen — tong-tepentong

boodschap, tijding, berta ; gerucht, kabār ; mededeling, pretēla ; last, pesoro ; opdracht, bekas = pesen **bood-**schappen, berichten, berta m ator onēng AT iets — bertaaḡi ; zeggen, totor **boog**, schiet— kendibā ; bouwk. bo ; ere— plengkongan **boom**, bepaalde — bungka = kadju ; in 't algemeen, kaq-bungkaan = dju-kadjuān ; hulptelw. poon ; dissel— bong ; — v/n ploeg, bāteḡān ; — in 'n stal, slorok ; voor 'n vaartuig, bātang ; douanekantoor, bom ; havenkantoor, bāndārān

bomen met 'n vaarboom, bātangē ; praten, tjaq-ngotjaq

boombast, schors, kolēq of bābāgān ; v kokos, tapēs ; v arēn, duk ; v waroe, loē ; v gebang, kobāl ; v pisang, gēdebung

boomgaard kebun **boomkatoen** kapas **boomolie** mēnjaq sladā **boomschors** z boombast **boomslak** tjang-tjang of buruq-tjangtjang **boomstam** bungka ; v/d pisang, gēdebung **boom-**stronk ḡel-toḡel **boomwol** kapo **boon**, peulvrucht, buntjes of kratoq ; aardnoot, katjang of otoq **boor** bor **boord**, rand, pēngḡir ; aan — gaan, ongḡā

kapal **boordevol** paras = posaq se-
kalē **boordsel**, passament of galon,
rëndä ; omboording, pasmēn **boos**,
toornig, sedi ; — op, soker ; geraakt,
ambul ; spoedig — dūson ; — v ge-
moed, djubāq ; — kijken, produ ; te-
gen iem. 'n — gezicht zetten, mrodi
of prengot ; id. met grote ogen, man-
tjorengē ; grimmig, bengēs = kereng ;
driftig, nakso ; ongezeggelijk, beler ;
dwingend, perot ; ondeugend, nakal ;
— stuk, keđjubāqān ; de boze, peng-
radjāna djubāq

boosaardig dengēi ; iem. — behan-
delen, dengēii **boosaardigheid** ke-
dengēiān **boosdoener** bāngsat =
đurdjāna ; inbreker, malēng

boosheid, slechtheid, keđjubāqān
booswicht bāngsat = đurdjāna **boot**,
roei— of Eur. sloep, sekotji ; Inl. sam-
pan ; huurvaartuig, tambāngan ;
stoom— kapal-apoj ; zeil— prao la-
djār ; duik— kapal-sēlem ; kanonneer—
kapal-prang **bootsvolk** pendiğā

bord, tafel—, pērēng ; plat — pē-
rēng tjēmpēr ; schrijf— papan tolēs
bordeel pesondelān **bordpapier** ker-
dus **borduren**, doorweven, songkēt ;
met goud, zij of sajēt — solam **bor-
duursel**, borduurwerk, solaman ; bor-
duursel, burdil **borduurwerk** solaman
boren ngebor

borg zijn of instaan voor, tanggung
borgen, op krediet kopen, ngotang ;
op krediet geven, maotang **borrel**
sopi = djenēwer **borrelen** opwellen,
mombul = njomber **borst** dādā ; v/n
vrouw, soso ; v/n geslacht dier, dādā
mentok ; v/n paard, andem **borstel**,
schuier, sekaq ; boender, sikat **bor-
stelig** gērā **borsteltje** sikat **borstlap**
oto **borstrok** kotang

bos, woud, alas ; bundel, talēan =
gintēl ; schoof suikerriet, kolong ; gro-
te — rijst of djagong, glādjung ; klei-
ne id. gāpan **boshoen** trata = adjām
alas (Jav.) **boskat**, steenmarter,
moseng ; kleine vos, gārāngan

bosmens orēng alas **bossen**, rijst
of djagong — glādjungē ; tot klei-
ne of halve, gāpanē ; bundelen, gin-
tēlē = talēē ; tabak uitzoeken, tampēk
bāko **bot**, stomp, tompol ; dom, gen-
deng = buđu = lola ; been, tolang ;
bloemknop, meko

boter mentēgā **botervaatje** tonga
mentēgā **botervlootje** bādāna mentē-
gā **botsen**, tegen elkander — teđum-
pak **botsing**, in — komen, atjarok
bottelarij, provisiekamer, sepēn **bot-
telier** tokang sepēn

botten tombu ; uitkomen, terbiq
botvieren torodi **bouillon** kaldu **bout**
v/n dier, sampēl ; v/n vogel, pokang ;
v ijzer, bout = pako radjā

bouw, 500 vierk. Rh. R. bāu ; ge-

stalte, bātang ; statuur, dedek **bou-
wen** op, kenengē ; oprichten, pađek ;
in orde maken, pabetjēq ; maken, gā-
bāj ; verbouwen, tamen ; rijst — op
besproeide grond, alako sabā ; op niet
geirrigeerde grond, alako gāgā

bouwgrond = **bouwland** teğāl

bouwlieden tokang **bouwval** djug-
ruğān **bouwvallig** djugruk **bouwveld**
tanēan **boven** ē-atas ; te — gaan,
ongkolē ; meer dan, lebiān ; plus,
pondjul ; van — dāri atas ; naar —
ka-atas ; naar — klimmen, naēq ; 't
hoofd naar — (de hals uitrekken)
dengaq ; id. met de neus in de lucht,
langaq **bovenaan** ē-atas đibiq

bovenal lebi **bovendien**, meer, po-
lē ; daar komt bij, bān polē ; wat meer
is, bu-sēmbu (en = op de koop toe)
rok-torok ; tegelijk, sambi ; en daar-
bij, sarta of tor **bovendrijven** kam-
bāng **boveneinde** olo **bovengemeld**
sē ēsebut ē-atas of sē la ēsebut ē-atas
bovenkomen podul **bovenland** tana
ğunongan **bovenloop** olo

bovenmate dālu **bovennatuurlijk**
kasiat **bovenop**, op de bovenzijde,
ē-atassa ; er — komen v/n zieke,
gānggāng ; ergens — zitten of staan,
tongkoq ; ergens — liggen, tompang ;
zich op de top bevinden, ontjēt **bo-
ventoon**, de — voeren (praatziek) tje-
rēmē, ook : tjeroqmēn **braadpan** v
ijzer, bādjan ; v aarde, kebāli **braad-
sel** ġuring

braadspit of rooster, panggāngan of
pemanggāngan ook planggāngan

braaf, deugdzaam, alēm ; oprecht,
đjudjur ; degelijk, betjēq ; voortreffe-
lijk, otama ; moedig, bāngalan **braaf-
heid**, degelijkheid, kalēman ; voortref-
felijkheid, kotaman **braak** liggen,
bāndung **braden** in boter of olie, ġu-
ring ; in hete as, tono ; roosteren, pang-
gāng **brak**, zilt, anta ; in erger mate,
asēn **braken** ota **brand**, vuur, apoj ;
in — ketonon ; er is — bādā ketonon ;
het suikerriet staat in — tebu ketonon ;
in — steken, obār ; id. aansteken, so-
let = somet ; in — raken of maken,
keloq ; overslaan v — kolap

branden, in vlam staan, odiq ; 't vuur
brandt, odiq apoja ; helder — tēraq ;
iets ver— obār ; wierook — obār, of
obār đupa ; baksteen — obār of obār
bāta ; iets — of iets doen smeulen,
tono ; zengen of brandig, angos ; in
brand staan en verbrand, ketonon ; in
brand steken, solet ; koffie — sangar
ook : ġuring kopē ; flauw — v/n licht,
orem ; zich — kenēng apoj ; — v
verlangen naar iem. kerong ; naar
iets, bāngēt pengeterona ; — v/d
koorts, sakēq panas ; verwarmen, lo-
lop ; aan— poron **branderig** poron
brandewijn brēndi **brandhout** ka-

dju tono ; goed brandend — kadju njonjor ; slecht brandend — kadju ngeloskos ; mager als — koros sekalē ; als 'n — uit het vuur gerukt, mara tonggāq kalaq dāri apoj

brandig, zengen, angos ; rans, tengē **branding**, grote golven, ombāq radjā ; tegen de zeekust klotsende golven, ombāq tēnggāngan **brandklok**, groot signaalblok, gēndungan ; klein id. tongtong **brandnetel** lateng **brandoven** tomang **brandspuit** Hol. kompa ; spuit, semprot

brandstof kadju **brandwonde** loka kenēng apoj **brasserij** kemelağān

breed v grond, lēbār ; v borst, kebāng **breedte** lēbārrā ; v kledingstof, lambārān **breekbaar**, broos, gētas ; zwak, ronjēq **breekijzer** radjāng **breeuwen** dempol **breeuw materiaal** dempol **breidel** kedāli **breien** anggīq **brein** otek **breinaald** prabut anggīq **breken** m de hand, potel ; af— peğāq ; gebroken v hart, lesa atē ; gebroken v scherven, bāsa ; v/n tak, solpat ; in stukken, toğel ; 'n pağār — sonoqē ; gebroken v iets, potong ; ineenstorten, rempaq ; splijten of barsten, belā ; verbrijzeld, remok ; beschadigd, rosak ; hoofdbrekens, sosa

brengen, iets — kēbā ; iets iem. — atoraği ; hierheen — pakanaq ; leiden, tonton ; voor — ađepaği ; naar boven — onggāaği ; het meegebrachte, lē-olē ; geleiden, ērēngaği ; voeren naar, ater ; — voor 't gerecht, gūğāt ; ter sprake — sebut

breuk, scheur in 't buikvlies, rosak kolēq tabu ; beschadigd, rosak ; — in metalen of hout of lichaamsdeel, potong ; in aardewerk of hout of lichaamsdeel, belā ; id. met 'n groot stuk er af, gumbāng ; gescheurd, bedā = tarbis ; kleine scheur, tjarpēt ; stuk = kapot, peğāq ; verbrijzeld, remok ; verstuikt, roğā

breukband bāndut **brief** sorat **briefje** pēpēl **briefkaart** kartu pos **briesen** hiem **brievenbesteller** pesorađān ; v/h postkantoor, opas pos **brievenbrenger** pesorađān **brievenbus** bēs **brievenentas**, portefeuille, patepēl ; reistas met schouderriem, ēndong

brij tadjin **bril** tasmak **brillehuisje** bādāna tasmak **brillen** atasmak **brodelen**, bederven, rosak ; ordeloos, taq karoan ; onnadenkend, sembrāna **broeden** ēremē **broeder** trētān, trētān lakēq ; jongere, alēq ; oudere, kakaq ; volle — trētān sabelēl ; half— van dezelfde vader, trētān sedulur ; van dezelfde moeder, trētān tonggāl embuq ; schoon— ēpar ; zoog— anaq ngala ; stief— trētān kebālun ; ketelkoek, bluder

broeds ēremen **broedsel** ēreman

broeien ērem **broeihen** adjām ērem = pengorbi **broek**, lange, tjelana ; korte, selebār **broekband** talēna tjelana of talēna selebār **broekzak** kantong tjelana **brok**, overgeschoten — karē ; afgebroken stuk, sepotong ; id. fragment, sempalan ; doorgebroken stuk, setoğel ; stukje, sebit ; kluitje, klētēr ; klompje, rēmbāk ; 'n — suikerriet of bamboe, selondjur

brokkelen, iets zachts, tobiq ; iets hards, potēk **brommen**, moppen, ngongoan ; beknorren, ngongonē ; v/n dier, dereng

bron, wel, somber ; begin, asal ; bovenloop, olo **bronwater** aēng odiq of aēng somber **brood** rotē ; voedsel, kakanan ; dagelijks — redjekē **broodbakker** tokang rotē **broodboom**, artocarpus incisa, sokon ; artocarpus blumei, kokap **broodsuiker** gūlā-pasēr = gūlā-potē **broodvrucht** sokon **broodwinning** pengēdubān **broos**, breekbaar, gētas = ewak = ronjēq **bros**, kruimelig, seğār **brouwen**, met de r, loqlaq **brug** glādāk **bruid** kemantan binēq **bruidegom** kemantan lakēq **bruidschat** bān-kēbān = sarsaan **bruidsgift** mas kabin

bruikbaar kenēng ēkaanggūj = bādā gūnana **bruikleen**, in — afstaan, patoroq ; id. met verplichting tot onderhoud, gāđui ; zo afgestaan, gāđuān **bruiloft** gābāj = oleman kemantan

bruiloftsgast pengērēng kemantan **bruin**, rood, mēra ; donkerrood, mēratao ; kastanje— drāgem **bruinere** sempo **bruingeel** klabu **bruinvis** djukoq bā-lombā **bruisen** deruk

brullen v/n tijger, dārung = dārang ; fig. hard huilen, id. ; loeien, adārāk

brutaal, onbeschoft, korang adjār ; vrijpostig, tjang-kolang ; stoutmoedig, bāngalan ; bemoeiziek, lantjang = seloro ; ondeugend, nakal = seloro **bubo** bārā **buffel** kerbuj **buffelhuid** kolēq kerbuj **buffelkalf** gudil **buffelkar**, met kap, djikar ; zonder kap, glinding = glindingan **buffelkraal** kandāng kerbuj **buffelwed** pemandiān kerbuj **buidel**, beurs, kantong ; tas, pođjin ; van netwerk, radjut

buigen, eerbiedig — (zich ter aarde — of met eerbied zich voorover —) songkem ; zich 't hoofd — tonduq ; 't hoofd achterover — dāngu ; 'n boog vormen, palengkong ; met gebogen rug, perkong ; bij 't gebed, rakaqat ; gebukt, konoq ; om— tekoq ; iets krom — biluqaği = bingkoqaği ; de knieën — dekong ; — v/n tak, penot ; beleefd nijgen, tartēp **buiging**, kromming, luk-biluk ; 'n — maken (zie buigen) **buigtang** kakatoa **buigzaam**, souple, lemes ; week, lētjaq

buig odjān-angēn **buik** tabuq ;

darmen, proq **buikband**, buikgordel, sabuq; metalen — pending; — met gesp, katēmang **buikgordel** zie buikband **buikig** lērbut **buikloop** moros **buikpijn** sakēq tabuq **buikriem** voor 'n paard, amben; voor 'n mens, sabuq **buikworm** tjatjēng

buikzuiverend djāmo tabuq **buil**, gezwel, mentjol; bubo, bārā; groot gezwel, bendul **buis** voor afstroming v water, pantjoran; gemetselde goot, got; dakgoot of goot voor leidingwater, talang; wam— klambi **buit** rampasan **buitelen**, over 't hoofd — djungpalēt = djungkēlang; vallen met 't hoofd naar beneden, labu tjonglet **buiten** de deur, ē-loar; — de stad, di-loar kota; op 't land, ē-disa; naar — keloar, ook: ka loar; van — (uitwendig) laēr; naar — brengen, pakloar; van — kennen, apal; van — leren, apalaḡi; — adem, ngangsor; — kijf, trang

buitendien, daar komt bij, bān polē; wat meer is, bu-sēmbu = op de koop toe, rok-torok; tegelijk, sambi; en daarbij, sarta **buitengemeen**, uitermate, telēbāt; zeldzaam, taq lomra; niet te bepalen, taq ra-kēra **buitengewoon** = buitengemeen **buitenlander** orēng mantja **buitenlands**, overwals, sabrāng; vreemd land, mantja neḡārā **buitenman** orēng disa = orēng loaran **buitensporig**, overdadig, bānjaq ḡālu; gulzig, rakos; erg, tjēq **buitenste** loarra

buitenwaarts kloar **buitmaken** bāndāng **bukken**, zich — nonduq; gebukt, konoq; erg — nuq-ngunuq; in — de houding, ngendep; kruipend, sonoq **buks** bedil **bul** sapē lakēq **bulderen**, djedurān **bult** gebocheld, bungkoq; bij 'n rund, ḡulḡulān; v/n kameel, tenggung of ponok **bultig** zie bult; met bultjes van muskietenbeten, bintolan **bultje** bintol

bultzak kasor **bundel**, pak in 'n doek, buntelan; pak in papier, bungkosan; bos, talēan **bureau** kantor **burger** orēng neḡārā **bus** v blik, blēk; koker, bumbung; brieven— bēs **buskruit** obāt **buur** = **buurman** tetangḡā **buurt**, wijk, kampong; gehucht, pedukoan; in de — semaq; nabij, paraq **buurvrouw** tetangḡā

cacao tjoklat = kopē blāndā **cachemir** kasmēr **cachet** tjap **cacheteren**, sluiten, totop; dichtlijmen, djilit; stempelen, tjap **cachou** ḡāmbir **calotje** kotja **campagne**, suiker— bākto ḡiling **canapē** bangko **caserne** tangsē **cassave** poong = sabrāng blāndā = tenggāng **cassette** petēn **cassia** tangḡuli = kēlang **castorolie** kastroli **castreren** bāntoq **casua-**

risboom tjemara **casuarisvogel** manoa swari **catarrhe** klēsma **cedel** sorat perdjāndjiān = pēpēl **ceintuur**, gordel, sabuq; van metaal, pending **cement** lolo **cent** sēn; 2½ — bēnggol; voor 'n — ḡān sasēn; dood vallen op 'n — tjerēq **chais** bēndi **champignon** kolat; vergiftige, kolat koong; bruine, kolat kēdāng **chef**, baas, lora; hoofd, kepala

China neḡārā tjēna **Chinees** zn orēng tjēna; in China geboren, sēngkēq; hier geboren, en betiteling v/n — baba; kind v/n — en 'n Inl. vrouw, tjēna pranaḡān; bn. tjēna; op z'n — tjara tjēna; — e schimmen, bādjang **chocolade** tjoklat **cholera** kolēra = morbis = sesalat **Christelijk** sranē; — e feestdag, arē besar **Christen** orēng sranē **cijfer** angka **cijferen** ētong **cijferteken** angka

cijns, belasting, biā **cijnsbaar**, schatplichtig, opet; wegens landrente, kenēng padjek; wegens bedrijf, kenēng ḡrābāk **cilinder** slinder = bāto ḡiling **cilindrisch** bungkol-landjang **cipier** kepala sepir **circulaire**, kennisgeving, sorat prēnta; aan militairen, buku uder **cirkel** bunteran; halve — (boog) plengkongan

ciseleerwerk tataqan **citatie** sorat sita **cither** tjlemping **citroen**, limoen, djeruk petjel; zure — djeruk tjēloq **citroensap** aēnga djeruk petjel **civetkat** tengḡālunq

clandestien, sluik, gelap; onwettig verkregen goed, bārāng peteng **clitoris** djeliq **cocosnoot** njēor **collationeren** tjojtjokaḡi of tētēnē **collega**, medewerker, kantja; metgezel, bāreng **comédie**, Holl. komēdi; met schaduwbeelden, bādjang; met maskers, to-pēng; met klarinet spel, seronēn **commandant** komendan **commanderen** aprēnta **commissie** komēsi **commisvoyageur**, handelsreiziger; dāḡāng djālānan; rondventer, dāḡāng ēderan

compagnie kompeni **compagnon**, deelgenoot, bāreng of katjo = kantjo; vennoot, bāsēro **compleet**, voltallig, ḡenaq; genoeg, tjokop **completeren**, voltallig maken, paḡenaq = ḡenaq; 't ontbrekende bijdoen, tjokobi

compliment, groet aan gelijken of minderen, salam; zijn — of opwachting maken, atjabis **concupieren** andek **concupine** bijwif, selēr; bijzit, gundiḡ = njaē **conditie**, toestand, kebādān; onder voorwaarde, djāndji; mits, angḡer; beding, sarat; betrekking, lako dunor **confisqueren**, voor goed, rampas; voor tijdelijk, tangkep **confituren** manēsan **confuus**, verlegen, todus = malo **consent** sorat permēsē **consequent** paḡun **consideratie** tēmbāngan

Constantinopel Stambul **construeren** ġābāj **contant** kontan **contract**, verbintenis, kontrak; overeenkomst, dĵāndĵi; schriftelijke verbintenis, sorat perĵāndĵiān **controleur** kontrolēr **copie** toronan **copiëren** toron **corulent** ginoq

corrigeren pabetĵēq **costuumbuis** klambi sēkebān **couplet** paĵā of paĵāān **courage** hebben, bāngal **courant** sorat kabār **couvert** totop sorat **creatuur**, schepsel, mahlok; tegenover God, kabulā **crediet** pēotang; op — kopen, otang; op — kopen van, otangē; op — geven, paotang; al maar door op — kopen, aotangan

crediteur orēng paotang **creperen**, gecrepeerd, bāngka; verdelgd, tompe **croquant** rangoq **cureren** tamĵāi **curieus** anē

daad, feit, kelakoan; werk, pengġābāj; op de — betrapt, ketemon; in der — sanjatana = ongġuān **daag**, van — arē setēa **daags** bw per dag, saarēna; 's ander — sadumalem; over dag, sēang; van 6 — 10, laġu; van 10 — 1, narēq; van 6 — 1 abān; — te voren, bāriq; — daarna, laġuna; bv. sabān arē **daalder** teloq soko **daar**, aldaar, disa of ē-disa; —heen, kasa; van — dāri disa; omdat, sebāb; dewijl, sarēna; want, karna; — achter, ē-budi disa; — beneden, ē-bābā disa; ofschoon, maskē; — komt bij, polē **daarbij**, met, bān; daar komt bij, bān polē; wat meer is, bu-sēmbu = op de koop toe, rok-torok; en — sarta = tor; en dat — tor

daarboven pondĵul **daardoor**, om die reden, dĵeriā sebābā; daarom, maka of mangka; ergens door, tros; voortgaan, bātĵot **daarenboven**, op de koop toe, rok-torok; wat meer is, bu-sēmbu; daarboven, pondĵul **daarentegen**, maar, anēng = tapē **daarheen** kasa **daarin** ē-dālem

daarna, nadat, saelana = semarēna; vervolgens, laĵju; en dan, marēna **daarom**, dat is de reden, dĵeriā sebābā; daardoor, mangka; de oorsprong er van (wegens) mēla = mola = molana = polana **daarop**, vervolgens, laĵju = pas; daarna, saelana = semarēna **daartoe**, daarom, molana **daartussen** mompong setēa

dadel korma **dadelboom** bungkana korma **dadelijk**, nu terstond, setēa kēa; zodra, sanelēkana; 'n ogenblik, sakedĵāq; wacht even, ġāluq = laon = dāntēq sakedĵāq **dadelpalm** bungkana korma **dadelpruim** semek **dader** pesakēdān **dag**, tijd tussen zons op- en ondergang, arē; —licht, sēang; — worden, potē tēmor; bij — sēang; bijna — paraq sēang; — geworden,

la sēang; de — daalt, paraq tjompet arē; de volgende — laġuna; elke —, rē-saarēna; — en nacht, malem bān sēang; op de — van morgen, arē laġuna; de hele — saarē bentēng; iedere — sarē-arē; per — saarēna; 's ander daags, sadumalem; de vorige — bāriq; 'n — of wat geleden, riq-bāriqna; in die —en, nelēka = bākto; op zijn —en komen, toa omor; de —en des levens, omor; de —en komen, dātēng mangsa; al de — sema-nēna **dagblad** sorat kabār

dagdieven, niets doen, ngangġur; onverschillig, tlēdur **dagelijks**, bw. iederen dag, sarē-arē; dag aan dag, sabān arē; bv. arēan = rē-sarēna; — brood, redjekē; —e bezoldiging, blāndĵā **dagen**, dag worden = bijna dag, paraq sēang; ochtend-krieken, potē-tēmor; ten strijde — tangtang prang; dagvaarden, sita; oproepen, olok

dageraad, het aanbreken v/d dag = daglicht, sēang; het ochtend-krieken, potē tēmor = paĵār **daggeld**, dagloon, buruān; dagelijkse betaling, bādĵārān arēan **daglicht** sēang **dagloner**, die per dag gehuurd wordt, orēng ombālān; sjouwer, koli = buru; iem. die voor dagloon werkt, orēng buruān **dagloon** buruān; werkloon, ombālān; dagelijkse bezoldiging, blāndĵā **dagreis** dĵālān saarē **dagtekening** arē bulān

dagvaarden sita **dagvaarding** sita = sorat sita **dagwerk** lako arēan **dak**, bedekking, ataq; van dakriet, beliq; v/n leien — tĵatĵel

dakbedekking van hout, sērap; van welit, beliq; van nipah- of lontarbladen, kaĵĵāng **dakdrup** trēptēbān

dakgoot pantjoran **dakje**, afdak, ampēr; loods, tarop **dakpan**, van steen, ġentēng; van hout, sērap **dakriet** beliq **dakspar** osok **dal** lembā **dalen**, omlaag gaan, toron; de dag daalt, paraq tjompet arē = paraq malem **dam**, waterkering, tambāq; dijk langs 'n rivier, tangġul; dijkje langs 'n sawah of weg, tabun; grote dam, bēndung

damasceersel pamor **dame**, getrouwde, njonja; ongetrouwde, nona **damp**, wasem (rook, stoom, nevel) kokos; mist, bun-arbun **dampen** ngokos **dampig**, nevelig, bun-arbunan; rokerig, kokosan; v/n paard, mengē **dampkring** bāng-abāng **dan**, op die tijd, bākto roa; nu en dan, kaĵāng; vergeleken met, bān; — pas, buru; vervolgens, pas; en — marēna; maar, nangēng; toch, ra **dank** penerēma; — zeggen, trēma; — aan God, sokor; ik — u zeer, kesoon

dankbaar trēma; — zijn, mbāles betĵēq **dankbaarheid** penerēma **dank-**

en mator kesoon ; ik dank u, kesoon ; God — sokor = podji ; — voor, sokoraġi ; — voor iets, trēma **dankzeggen** podji **dans** dāngsa **dansen** op z'n Holl. dāngsa ; op z'n Inl. tangdāng = tandāq ; met 'n dansmeid, padju ; trippelen v/n paard, sērēk

danser v/n vorst, peđādĵā ; dansmeid, tandāq **dansgeld** pobuān **dansmeid** tandāq **dapper** bāngalan **dapperheid** kebāngalan

darm, darmen, proq = osos **darmpijn** sakēq tabuq **darmworm** tĵatĵēng **dartel** v dieren, letĵēngan ; v vissen, tĵēporan ; grappig, lotjo ; vrolijk, pērak ; manziek, lētēr **das** dasi **dat**, aanw. vnw roa ; betr. vnw sē ; — slechts of alleen — rēa bāi **datum** arē bulān **dauw** ħun ; voor dag en — laĵu sekalē **dauwworm** poraq **daveren** v/n brug of v/d donder, gludurān ; schudden, bij 't rijden, rontak **David** Dāud

de (wordt meestal niet vertaald ; soms wordt 't weergegeven door 't bez. aanhechtsel -a voor de 3e persoon ; soradā = de brief ; soms door 't betr. vnw sē ; sē rato = de vorst ; sē melē = de koper) — of het, đjung ; — of het achterste of laatste, đjung budiān ; deze, arēa ; die, aroa **debet** otang **debiet**, verkoop, padju ; gewild, lako ; gezocht, ġārus

debiteur orēng aotang **deeg** adunan ; zuur — laang ; ter dege = goed, betĵēq ; ter dege = echt = in ernst, ongĵu ; ter dege = werkelijk, ongĵuān ; ter dege = in orde, bender **deel**, gedeelte v iets, đuman ; gedeelte v iets bepaalds, bāġiān ; boekdeel, djilit ; afdeling of groep, pantaan ; — wat bij iets hoort, prabut ; helpt = reep, sēbāq ; 'n — = andere(n) sabānē = sēbānē ; 'n — gekregen, keduman ; 'n — = de helpt, separo of = 'n gelijk — satenga ; in allen —e, sekalē ; iem. 'n — geven, đumē

deelachtig mēlo andiq **deelgenoot** bāreng ; compagnon, katjo **deelhebber** sē andiq bāġiān **deelnemen** toroq **deelnemer** sē noroq bāġiān

deels, 'n deel, sabānē = sēbānē ; de helpt, separo ; de helpt v/n eenheid, setenga ; 'n aandeel, sabāġiān ; de één gespleten helpt, sesēbāq **deemoedig** rendā **deerlijk** sosaāġi **deernis**, medelijden, nēser ; — hebben met, nēserē ; door — bewogen, enes

defect, beschadigd, rosak ; te weinig, korang ; halfslachtig, tangġung ; gekortwiekt, buntong **deferentie** hormat **deftig** ġānteng = angkreng ; — gekleed, ġārang **degelijk**, goed, betĵēq ; deugdzaam, alēm ; oprecht đjuđjur ; voortreffelijk, otama ; geschikt = sterk, ġāli ; helder, trang **degelijk-**

heid kalēman

degen peđāng **degene** orēng sē = sapa sē ; al —n, rēng-orēng = rēng-orēng sē **deinen** ngombāq **deining** bāq-ombāq ; golfslag, penampeġā ombāq **deinzen** sorot **dek**, deken, sa-poq = slēmot ; deksel, totop ; kop — = topdekking, kodung **deken** sa-poq = slēmot **dekblad** v sigaren, dāun bāko ; dakbedekking = dak, ataq, id. v welit, beliq ; id. v. nipah- of lontarbladen, kađĵāng

dekgras lalang **dekhengst** đĵārān peđĵānten **dekken**, bedekken, totobi ; het gezicht — tokobi ; overdekken, topoē ; 'n dak met dakriet — ataqē ; 't hoofd — kodungē (=iets v/n deksel voorzien) ; 'n merrie of ander vee — andĵin ; laten — andĵinaġi ; tafel — totop mēđĵā

dekkleed, dek, slēmot ; schabrak, sabrak **dekmantel** pengalēngan **dekriet** beliq **deksel**, bedekking, totop ; hoofd — kodung ; pot — langkaq ; palmblad — tanggi ; met — ketopooan ; be — tokop ; fig. ta-kanta

delen, verdelen, duum ; iets ver — bāġi ; afdelen, manta (p) ; met z'n beiden — keduāi ; met z'n 3en — keteloqē ; — in = deelnemen aan, toroq ; meedoen, ēlon = mēlo

delven, graven, kalē ; 'n graf — ngalē kobur **demon**, reus, buta ; boze geest, đjim ; duivel, sētan **dempen**, aanaarden, tēmbuk ; uitdoven, patēē ; 'n gat bedekken, topoē ; scheiden van twistenden, pēsa

denkbeeld, gedachte, pēkēr ; begrip, penjangka ; overdenking, pemēkēran ; mening, pengrasaan **denkelijk**, vermoedelijk, ra-kēra ; waarschijnlijk achten, ngēra ; er voor houden, sangka **denken**, menen, kēra ; geen — aan, tadāq kērana ; gevoelēn, rasa ; — over, pēkēr = pēkērē ; ergens aan — ēngaq **denkwijze** pēkēr **deponeren** sabāq **derde**, sē kapēng teloq ; 1/3 sapertelon ; de — telona ; ten — ketelo perkara

derdehalf telo tenga **deren**, schaden, parogi ; wat kan het schelen, perduli apa **dergelijk**, zo, beriā ; zoals, bārāma ; zoals dit, mara rēa ; zoals dat of zoals die, mara roa

derhalve, mitsdien, đādi ; daarom, mangka **dermate**, zoals dat, mara roa ; aldus, beriā **dertien** telo-belās **dertienmaal** telo-belās kalē **dertig** telo-polo **derven**, ontbreken, tadāq ; te weinig, korang ; kwijt zijn, kēlangan **derwaarts**, daarheen, kasa **desertoren**, weglopen, mēngġāt ; zich heimelijk wegmaken, buru ; niet te voorschijn komen, maēlang

desgelijks, evenzo, beriā kēa ; op dezelfde wijze, mara dāq-beriā **desniet-**

temin, evenwel, parandinēng ; maar, nangēng = tapē ; ondanks dat, maskē beria **destemeer** sadjān **deswege**, daarom, djeriā sebābā ; om die reden, dāri sebāb roa **deugd**, deugdelijkheid, kotaman ; goed, betjēq ; wat — is, sē betjēq ; degelijkheid, kalēman

deugdelijk, voortreffelijk, otama ; goed, betjēq ; moedig, pēlak

deugdelijkheid kotaman **deugdzaam**, degelijk, alēm ; goed, betjēq ; voortreffelijk, otama ; 'n — leven leiden, njantrē (s) **deugen**, braaf zijn, alēm ; goed zijn, betjēq ; geschikt, patot ; passend, pantes ; deugdelijk, pēlak ; bruikbaar, kenēng ēkaanggūj ; niet — = 'n deugniet zijn, bāngsat

deugniet, schelm, bāngsat ; schurk = fielt, keparat ; ondeugend zijn, nakal ; schavuit, orēng nakal **deuk**, indeuking, pēsok ; scheef of krom getrokken, oneffen of schelf (van planken) pērot **deun**, lied, kēdjung = peparēgān **deur** labāng ; iem. de — wijzen, tondung **deurslot** traptap

dewelke betr. vnw sē ; aanw vnw roa **dewijl**, omdat, sebāb of serēna ; om reden, amarģā ; reden waarom, krana **deze** rēa ; — = de lopende maand, sē adjālān rēa **dezelfde**, ditzelfde, rēa kēa ; datzelfde, roa kēa ; van — gedaante, sarobā

diadeem, kroon, makota ; hoofdsieraad, djamang **diaken** penggrabāt **diamant** ēnten ; met —en, amata ēnten **diamantslijper** djauhari = sara-bēdi **diarree**, buikloop, moros ; z'n gevoeg doen, ataē m akopadāng A en atēndjā AT ; bloed— ataē dārā ; slijm— ataēan roq-mēroq **dicht**, gedicht, kēdjung = panton = saer ; gesloten v/n deur, aēntep = atotop ; v/n bloem, akēkep ; v/d ogen, peđem ; — aan elkaar, rapet = raket ; — aan een doen sluiten, parapet = rapetaģi ; — bijeen zitten, arēkēq ; — opeen gemaakt = — aan elkander, kerep ; —er maken, pakerep ; de oren — houden, sompet kopēng ; eng = nauw, seksek ; propvol, seksek = selaq ; weinig of geen ruimte hebben, ropek

dichtbij sema q = paraq ; in de nabijheid, ē-semaqna ; in de onmiddellijke nabijheid, ē-sediqna ; — zetten, pobu ē-sediqna **dichtbinden**, iets — talēē ; samenbinden, ēntēngē **dichtdoen** 'n deur — ēntep = totop ; op slot doen, kontjē = sorok ; 'n kledingstuk — kantjēng ; 'n boek of gordijnen — ēntep ; 'n brief — totop ; id. plakken, djilit ; de ogen — peđem ; de mond — ēgem

dichten, dichtmaken v/n vijver of scheur, topoē ; 'n gat of lek — dempol ; 'n deur — ēntep ; met 'n sleutel, kontjē ; in dichtmaat brengen, ġābāj

tembāng **dichter** buđjāngģā **dicht-halen** djeludjur **dichtknopen** kantjēng **dichtmaat** tembāng ; in — brengen, ġābāj tembāng ; in — lezen al zingende, nembāng

dichtmaken totop = ēntep = sosē **dichtslaan** v/n deur of luik, aēntep **dichtspijkeren** pako **dichtstuk** bebātjan **dichttrekken** v/n strik, sēret **dichtvallen** aēntep **dichtvouwen**, 'n brief, lēpet

dichtwerpen, aanaarden, tēmbuk **dicteren** kotjaqaģi **die** aanw. vnw roa ; betr. vnw sē **dief** malēng **diefachtig** kētjoan = mara malēng = tjelēmot = tjelēmōdān **diegene**, wie, sapa ; men, orēng ; al —n, rēng-orēng **dienaar** kabulā ; bediende, bāreng ; huisjongen, djungos ; mens, orēng ; lijfknecht, panekabān ; slaaf, abdi ; dienstknecht, đunor ; — des Woords, abdi pengēndikan

dienares, dienstmeid, đunor ; v/n aanzienlijke, kelēdān **diender** opas **dienen**, God — bāktē ka Alla ; God in de geest — ngabdi ka Alla klabān ro ; be— ladinē ; iem. — ngabdi = ngabulā ; het Evangelie — ngabdi ka Indjil ; 'n betrekking hebben, teģuq pengģābāj ; in landsdienst, teģuq dines ; — als, mēnangka ; — tot, ġuna ; oppassen, djāģā ; zorgen voor, raksa **dienst**, landsdienst, dines ; werk, ġābāj ; in — treden, masoq ġābāj ; beroep, lako ; te — staan, dāntēq prēnta ; nut, ġuna ; bediening, lakona ; het dienen door of v/n bediende, lako

dienstbare, bediende, kantja ; ondergeschikte, orēng **dienstbode** abdi **dienstbrief** sorat-dines

dienstbuis klambi sēkebān **diens-tig**, nuttig, ġuna **dienstknecht** đunor = abdi **dienstmaagd** đunor = abdi **dienstmeid** v/n aanzienlijke, kelēdān **dienstplichtige** voor dēsa-dienst, orēng prēntaan ; voor 'n Inl. ambtenaar, kemēt **dienstwerk** ajaan **dientengevolge** dādi

diep dālem ; zeer — dālem ġālu ; — ergens in, ketjem ; vast ergens in, antjep ; — v/d ogen, tjelkong ; v/n wond, kelet ; —er maken, padālemē **diepen**, dieper maken, dālemaģi = padālemē ; uitgraven, kalē

diepte van 'n water, kenengan sē dālem ; de — er van, dālemma ; laagte, lembā ; kloof, lat-eladā ġunong ; ravijn, đjurāng ; uitgestrekte laagte, tjora **dier**, beest, hēwan = binatang ; wild — burun alas ; huis — bu-obuān ; tam vee, ēbin **dierbaar**, geliefd, ēkelēburi = ēkenēserē ; gehecht aan, ēman ; aan iets waarde hechten, ēmanē **dierlijk**, aan het dier eigen, tjara hēwan ; beestachtig, mara patē **diervoege**, in — beria **diets**,

— maken, onwaarheid spreken, lētjēk; beetnemen, tjo-ngotjo; bedriegen, aposē **dij** pokang **dijen**, uitzetten, mekar **dijk** langs 'n rivier, tanggūl; langs 'n weg of rijstveld, tabun; dam, tambāq **dijkje** tanggūl

dik, niet dun, kandēl = tebel; v/n vloeistof, kentel = lēket = ketjeng; groot, radjā; — door koking, toa; zwaarlijvig, lempo; poezelig = molilig, gemoq; — v/n kind, glempeng; — v spijs, lēko; — v haar en planten, rambis; — v/d buik, lērbut; opgeblazen, mlembung (p); ziekelijk — pending

dikbuikig pending tabuqna; v/n zwangere, modjit tabuqna **dikmaals** seğut **dikwerf**, dikwijls, seğut **dikwijls**, dikwerf, seğut = gelek; vaak, bānjan kalē; zo — sēpat kalē; — zingen v vogels of krekels, lotjo

ding, zaak, perkara; — om iets in te doen, bādā; goederen, bārāng; geld en goed, arta; — waarvan men de naam niet terstond noemen kan, ano; **dingen** tabār **dinges** ano = anona **Dinsdag** selasa = arē selasa; — avond, malem rebu **discipel**, priesterleerling, santrē; de — en, para santrē; leerling, anaq adjār = morēd = lērling; id. voor 't Qorān leren lezen, anaq ngādji **dispens** sepēn **dis-sel** patēl

disselboom v/n kar, bong; v/n ploeg, bātegān **distel** duri **district** distrik; afdeling v/n districts-hoofd, bābā

districtshoofd bedāna; onder— as-tēn bedāna; plaatsvervanger, bākēl **districtspriester**, districtspengoeloe, na-ēb; hoofdpriester v/n district, pengolo distrik; v/n regentschap, pengolo ne-ğārā **districts-raad** rad distrik **dit** rēa **ditmaal** sekalē rēa **djamboe** djāmbu **dobbelen** maēn **dobbelsteen** dādu **doch**, maar, nangēng = tapē

dochter anaq binēq m potra binēq AT; prinses, potrē **dode**, gestorvene, orēng matē; lijk, madjit; 'n — hebben, kepatēan **dodelijk** patēē = olē matē **doden**, iem. — patēē; de — sē matē = sē la matē = sē la tadāq **doek**, katoen, labun; hoofd— odēng; zak—, stanang; hand— anduk; ser-vet, serbēt; zeil— kaēn ladjār; zijden — sotra; sjaal, pēndjung

doel, verlangen, karep; oogmerk, sadjā; bedoeling, nēat; reden, sebāb; toeleg, pengara; schietschijf, lēsanān **doelen**, mikken, patepaq; beogen, ara **doelloos** tadāq ġunana **doemen** okom

doen, verrichten, lako; maken, ġā-bāj; iets — lakonē; liever — palor; laten — lakoāgi; in ernst — ongġua-ğī; geven, beriq; ergens aan werken, ġārāp; — wat gezegd wordt, toroq; overhaast — dus-grudus; doe het

vlug, sē ġāntjang; 'n verzoek — pēn-ta (door 'n mindere: soon AT; door 'n meerdere: pondut AT); niets — angġur; afgedaan, la; af v/n werk, marē; (v/n bijeenkomst, obus = lo-bār; beslist, potos); te — kenēng; in goeden — mampo; doe niet, adjāq

doenlijk, te doen, kenēng = kenēng ēlakonē; iets gedaan gekregen, olē; gemakkelijk, ġāmpang **doerian** durin **dof** v geluid, laon; — schijnen, orem; duizelig, kepēlengen; zacht spreken, klemkem; van gebatikt goed of drukschrift, taq morsaq = taq trang; mat v gesteenten of glas, bureng; vuil, keđāq **dokter**, geneesheer, dokter; Inl., dukon **dol**, krankzinnig, ġilā; woedend aanvallen, amok

dolen, verdwaald, kesasar; rond-zwerven in 't bos, las-ngalas (a); het mis hebben, sala; zich vergissen, klē-ro **dolheid** ġila **dolk**, kris, kerēs; ponjaard, sondrēq = badiq **dom**, on-wetend, buđu; stompzinnig, gendeng; traag v begrip, lola **domheid**, onkun-de, kebuđuān; de — in eigen persoon, ratona orēng buđu

domicilie kenengan **dommekracht** djārum kras **dommelen** lelep **do-moor** orēng lola = orēng buđu **dom-pelen**, onder — tjangrep, iets in wa-ter dopen, tjelop; in 't water werpen, tjabur; indopen, dēdel; zich in 't wa-ter — v/n buffel, ēmpor; voet of hand ook de bek v/n dier in 't water — tjarbuk **donder** ġluđu

donderbus durbus **Donderdag** ke-mēs = arē kemēs **Donderdagavond** malem djumaat **donderen** ġluđu **donderslag** ġluđu **dondersteen** ġi-ğina kēlap

donker, duister, peteng; pik— pe-teng alēmonan; stik— peteng sekalē; bewolkt, ondem; geheel betrokken v/d lucht, ondemma langkep; dof schij-nen, orem; — v kleur, toa; schadu-wriek, naong = aop **donkerblauw** blau toa **dood**, de — = levenseind, patē m sēdā AT; sterven, matē; in eens — matē bābār-pēsan; leven en — kodiqān bān kepatēan; levend of — matē orēp; bnw. matē of la tadāq; verdelgd, tompes; gecrepeerd, bāng-ka; niet meer zijn, la tadāq; de — ontkomen, lopot patē; gehoorzaam tot de — ja de — des kruises, anot kang-sē sēdā ē-kadju petangtangan; Zijn — gelijkvormig worden, matē sarobā-na klabān sēdāna; opstanding uit de doden, pedjāgāna orēng matē

doodaf rēmpēk **doodarm** temporat = kērē **dooddrukken** tēndes

doodkist pandusa **doodkleed** bun-đuq **doodknippen** tēndes **doodlo-pend** tjotoq **doodmager**, mager, ko-ros; vel en been zijn, rēgik = karē

tjangkēlonganna **doodmoede**, uitgeput, lēmpo; vermoeid, lesō; erg vermoeid, lesō sekalē; — v/n trekdier, moḡuk **doods**, verlaten, sobung; afgezonderd, mēdji; als dood, matē

doodsbeen, beenderen, bālung; mensengeraamte, tolanga orēng matē; doodsbeenderen, lang-tolang **doodsbenauwd** takoq sekalē

doodschieten bedil = tēnggār

doodsengel melēkat maot **doods-**hoofd blutok = blutoḡān **doodslaan** patēē **doodslag** radjā patē; 'n — begaan, patēē orēng **doodstraf** okom patē = okom kēsas **doodstrijd** sekarat **doodvlek** loq-poloqan **doof**, hardhorig, tēngel = kopok; Oostindisch — korang pengēding; plat, ḡupek; aan 'n dovemans deur kloppen, taq kenēng pēntāē budjāna; gedooft v vuur, matē; — v lichaamsdelen, ḡringḡing; — voor vermaningen = horende — tambeng

doofstom bui **dooyer** raq-mēraḡanna telor = nēng-konēnganna telor **doop** Bijb. baptēsan; onderdompelen, tjangrep; onderdompeling, penjangrep

door, wegens, dāri; reden omdat, sebāb; — middel van, lantaran; bij 'n passief bān of biq; aanleiding, margā; recht — of aan één stuk — tros; voortgaan, bātjot; aan één stuk — (van regen: rāq-bereng; van praten of van huilen, dḡubet) onophoudelijk, taq tjokbā ook: taq katēk ambu; al maar — taq katēk ambu; al maar — fluiten of kirren v/n vogel, tjombu of dḡumbu; — en — v/n gat, melolong = blulong; — iets heen, bārus; al maar — of aaneen, anteng; (voorzetsel) moso of temo **doorbakken**, niet goed — mēpel

doorbijten kēkēq **doorbladeren** bukaq **doorboord**, doorgaan, terbās; met 'n gat er in, alobāng **doorboren**, doorsteken, toduq; 'n buffel of rund de neus — tongar

doorbreken, v eieren of zweren of door prikken, teḡās; doorgebroken of afgebroken, toḡel; barsten, belā; verbrijzeld, remok; v touw, peḡāq; beschadigd, rosak; breken, potong; weglopen v/n dier, bābāl **doorbrengen**, opmaken, matadaq; verkwisten, buāng²

doorbuigen doorgebogen, biluq; ombuigen, tekoq; iets krom buigen, biluqaḡi = bingkoqaḡi; — v/n tak, penot **doordien**, ter oorzake dat, asal; omdat, sebāb; aanleiding, margā; uit, dāri sebāb **doordoan** masētong **doordrijven** paksa **doordringen**, inzwelgen, soltok; inheien, antjepaḡi **doordringend** v/n geluid, tjernangan **dooreen**, vermengd, tjampor; — liggen, salbut; — doen, ḡābur; in de

war zitten, slēngkaq; grond — werken, bāliq; — gewerkt, bāliqān

dooreendoen, mengen, tjampor

dooreengenomen pokol rata **doorgaan**, passeren, lēbādi; aan één stuk door, tros; rondgaan, ēdēr; gebeuren, tolos; niet — burung; niet doen — burungaḡi of njarang; voortgaan, bātjot; met kracht = hard — bātek; — met vragen, tjokeng; weglopen, buru; op hol gaan, bedāl; al maar — met, anteng **doorgaans**, gewoonlijk, kaprana = lomrana

doorgang, weg, dḡālān = lorong; vervolg, trosan **doorgebroken** toḡel **doorgeleg**en bābāk **doorgereden** bābāk **doorgieten** sarēng **doorgraven**, ondergraven, ḡubāng **doorhaal** tjarēk **doorheen**, recht — tros; geheel en al er — v/n gat, melolong = blulong **doorkijken**, door 'n gat of reet, tjornēq **doorknagen** kēkē

doorkneed in, paam **doorkruisen**, terak **doorlaten**, water of vocht — bresbes **doorlopen**, gebeuren, tolos; door struiken of 't geplante, tratas; voeren, tros ka; al maar — dḡālān anteng **doorlichtig**, aanzienlijk, mōdḡā; voornaam, aḡung; wijd uiteen, rangrang; door en door v gaten, melolong **doorn**, stekel, duri; zijloot, tjarang **doornappel** ketjobung

doornat, v kleren, kopo; — v zweet, kopo biq pelo; — v al de kleren (v/t hele lijf = kletsnat) lontēs; met vocht modder of roet doortrokken, lokos

doornbos alas duri **doornig** aduri **doorprikken** tjongkēq **doorschijnend**, doorzichtig, tradāng; helder v water, djenēng = benēng; helder van zon, maan, licht of de ogen, tēraq **doorschrappen**, doorkrassen, tjorēk; uitdoen, patēē **doorslaan**, voortdurend slaan, pokol tros = pokol paḡun; 'n post in 'n boek, patēē; wartaal spreken, otjaq tjētjot; praatjes maken, otjaq ḡābājan; veel praten, bibik; — v/n balans, noal of mangal

doorslikken kloduq = ḡlunjoq **doorsnijden** peḡāq **doorsnuffelen**, doorzoeken, dḡludāk; overal zoeken naar 'n vluchteling, sasak **doorsplijten**, iets splijten, sēbāq; hout of bamboe, sēḡiq **doorstaan** sandāng **doorsteken**, met 'n priem, tjotjoq; doorboren, toduq; sawahdijkjes — tataq

doorstikken ḡendir **doorstoten** tebus **doortrokken** m vuil water of roet, lokos **doorwaardbaar**, ondiep, dārāq **doorwaden**, 'n rivier, dḡālān ē-aēng = lēbāt ē-songaj **doorweekt** v/d grond = vochtig, binjē = temes; v kleren, kopo; doortrokken, lokos; doornat, lontēs **doorweven** songkēt **doorzetten**, 'n zaak — patros; doen doorgaan, trosāḡi; voortgaan, bātjot;

doen passeren, bārusaḡi ; m kracht — bātek **doorzicht**, verstand, krēna ; kennis, pengartēan ; bekwaamheid, pengetao **doorzichtig** tradāng **doorzien**, begrijpen, artē ; zien, tao ; — de, zich niet bedriegen in iets, abās **doorzigen** sarēng

doorzippelen, water door 'n dam, bresbes ; uitlekken v/n tijding, rembes ; indringen v water in de grond of v/n les die men onthoudt, serep

doorzoeken, doorsnuffelen, djludāk ; overal zoeken naar 'n vluchteling, sasak **doos**, ding waar iets ingedaan kan, bādā ; — voor sigaren of tabak, paq-lopaq **doosje** pepetēn **dop**, schil, kolēq ; eier — kolēqna telor

dopen, kerkelijk, baptēs ; in- of onderdopen, tjangrep ; iets in water — tjelop ; in— dedēl ; Christen worden, masoq Sranē **doper** pembaptēs

dor — re plaats, ara-ara ; verlamd, matē ; droog, kerēng **dorp** disa **dorpeling** orēng disa **dorpsbode**, lid v/h dēsabestuur, kebādjan ; v/n wijk, kampong **dorps** disanē **dorpshoofd**, dēsa-hoofd, klēbun ; onder— apēl ; op Java, petēngḡi

dorpspriester onmiddelijk onder de pengolo staande, naēb ; daaropvolgend in rang = de moskee-bewaker en voorganger bij godsdiensstofeningen, ketēb ; nog lager in rang, = geestelijke die de beḡuk slaat, modin **dorpschrijver** djur-tolēs disa = tjarēk disa

dorpsmid pandi **dorsvloer** tanēan penotoan **dorst**, —ig, pelkaq ; — hebben, ardjāng ; zeer —ig, alhang = ahang **dorstig** pelkaq ; zeer — ahang = alhang **douanenkantoor** bom **dove** orēng tēngel = orēng kopok ; die niet wil horen, orēng ḡupek **doven** patēē **dozijn** losin = dublās **draad**, garen, benang = labāj ; metaal — kabāq ; rafel, rambu

draagbaar tanḡu = osongan **draagboom** pēkolan **draagstoel** tanḡu ; voor 'n optocht, djāmpana **draagstok** pēkolan **draagzeel** salang **draai**, bocht v/n weg of rivier, luk-biluk **draaibank** pebuḡuqan **draaien**, rondwentelen, pēdel ; heen en weer — ḡel-mēdel ; iets — poter ; op 'n draaibank — buḡuq ; — v/n draaikolk, poser ; touw — palēq ; met 'n werktuig, obāl ; id. v dun touw met de hand, pēles ; pillen — posot ; blijven — (niet durven), djār-klēndjārān ; omwenden, poles ; af— of schroeven, polēr = pēler ; iets — of wenden, biluk ; malen, ḡiling

draaiier tokang buḡuq **draaiierig** posang **draaikolk** luq-ḡuluq-lesong **draaislinger** ēngkol **draaiwind** kalēngbusbus **draak** fabel-slang met vleugels, ḡrudā ; vlieger, ladjāngan

drab, uitgeperst of afgekookt overblijfsel, ampas ; bezinksel, dāq-keḡāq **drabbig**, troebel, keto ; modderig, buḡāk **dracht**, mode, adāt ; kleding, angḡuj **drachtig** ngandung (k) **draf**, voeder, ḡāsḡās ; sukkel— djikdjik **dragelijk** dāmang

dragen, aan 'n draagstok, mēkol ; brengen, kēbā ; in de schoot — kandung ; 'n kruis — pēkol ; op de handen of armen — rampa ; op de schouder — songḡuj ; vrucht — bānjaq asēl ; op het hoofd — soon ; iem. op de handen — temong ; in 'n draagstoel — nanḡu ; torsen of kunnen — taan ; met z'n tweeën of velen — rēbing ; id. aan draagstokken, osong ; op de rug of heup — ḡindung ; aan de hand — tēngtēng ; id. iets groots, tongtong ; over de schouder geslagen — kesandāng ; aan 'n riem — ēndong ; in de gordel — songkēl ; onder de arm — kepēq ; 'n kind of iets in 'n doek — embān ; 'n kind in 'n doek of op de arm — andju ; onder de buikband — ḡānḡuq ; pas beginnen te — v/n boom, anaḡān ; aanhebben, angḡuj ; 'n kind op de heup — met de voetjes van elkaar, semplang ; 'n kind in 'n doek — met de voetjes bij elkaar, ngembān onḡjur

drager, alleen, koli ; —s, sē osong **dralen**, aarzelen, ēbu ; niet durven, taq bāngal ; kieskeurig, apēk **drang**, geweld, paksa ; bevel, prēnta **drank** ēnoman ; sterke — ēnoman sē kras of arak **drankje** djāmo **dras** rabā

draven v/n paard, djukdjuk ; op 'n drafje ook v/n mens, djikdjik **dreigen**, bedreigen, aḡā ; — te slaan, anar ; id. met iets, anaraḡi = aḡāaḡi **drek**, excrementen van mens of dier, taē m tjemer A en tēndjā AT ; van vierv. dieren ook tjelatong ; van vogels of kippen ook : temantjoq **drinkeling**, 'n verdrinkene, orēng matē tesēlem ; onder water geraakte persoon, ook fig. orēng tekelem = orēng tengkelem

drinken, doen drinken, ēnomē ; water of sloberan doen drinken, ēnomaḡi

drentelen, slenteren, klēndjār ; kuieren, lān-djālānan **dresseren** adjāri **dreunen**, onaangenaam in 't rijden, rontak ; schudden, ḡuḡek **drie** teloq ; met z'n —en, ketelo ; met z'n —en verdelen, keteloē ; ten derde, ketelo perpara

drieërlei telo robā = bārna teloq **driehoek** tong-antong **drieling** anaq kembār telo **driemaal** telo kalē

driest, vermetel, bāngalan ; vrijpostig, tjelongaḡ

drietal ketelo **drievoudig** lēpet teloq **drift**, hartstocht, napso ; toorn, seḡi ; met ergernis vervuld, peḡel ; voortvarend, bānter **driftig**, opvlie-

gend, dusion; toornig, nakso **drijfha-**
mer tokol gāding **drijfveer**, beweeg-
reden, asal; reden, sebāb; aanleiding,
marḡā; oordeel, pemēkēran; oorsprong, mola

drijven, drijvend, kambāng; voort—
buru; op de vleugels — katang; vee
— ḡerā; ver— aḡā; een kudde of
een beklaagde drijven of meevoeren,
ḡiring; haasten, buruaḡi **dringen**,
aan— tegen, selek; dwingen, paksa;
op— sedek = desek; in— v/n vloeistof,
serep; — met vragen om iets, mēlmēl;
id. naar iets, tjomēl of njanjēl;
— om te doen, patjo; — van paarden,
ketot

dringend, — nodig hebben, (van groot belang) parlo; — nodig zijn,
bādā parlonā; geen uitstel lijdend,
(gehaast) kesosa; id. gejaagd, keburu;
aanhoudend vragen (op de man af)
tjomēl; iem. — lastig vallen met
aanhoudend vragen, tjomēlē; aanhoudend
over iets vragen, njanjēl; — van verlangen
(vurig) bānget; drukkend (streng,
hevig) bānter; tot spoed aansporen,
selek

drinkbak, voor vee, palongan; id. lang,
pelandungan **drinkbeker** tjangkēr
drinken, v iets — ēnom m tedā
A en adāār (intransitief) of endāār
transitief) AT; te — geven, ēnomē;
iets te — geven, ēnomaḡi; met de
snoet in 't water, tjelongop; uit 'n
fles of tuit — tjontang

drinkgeld sango **drinkglas** gelas
drinkkan kēndi **drinkwater** aēng-
ēnom **droefgeestig** sosa **droefheid**,
leed, sosa; kommer, kesosaan; treurig
gestemd, sosa atē **droes** salēkarang

droesem, bezinsel, dāq-keḡāq; uitgerst
of afgekookt overblijfsel, ampas
droevig sosa **drogen**, in de zon,
djemor; bij 'n vuur, pangḡāng; van
inkt met vloeit, kesapaḡi; hout of
kleren — kerēngaḡi; in de wind —
angēnaḡi **drok**, het volhandig hebben,
rēpot; dringend nodig hebben,
parlo **drom**, menigte, bānjaq; in 'n
— gaan, grebek

dromen mēmpē; iets — kemēmpē;
hardop — ngādjaq **dronk**, slok,
tjelgeḡān; van 'n geneesmiddel, tjekoqan

dronkaard orēng dūdjan arak of
orēng dūdjan ēnom **dronken**, door
drank, mabuq; in erge mate, men-
dem; van verlangen, plengen **droog**
v kleren of hout, kerēng; v wat ge-
bakken is, v grond en ook v hout,
ḡāring; opgehouden met regenen,
terang; — leggen, pakerēng; opgedroogd
v voedsel en papier, kesap; opgedroogd
v rivier of bron, asat; nog niet — v
peulvruchten en hooi, odiq; croquant,
rangog

droogbak djemorān **drooglat** pe-
djemorān **drooglijn** talē djemorān of
sampēran **droogplaats** voor padi,
traktak **droogrek** traktak of sampē-
ran (v bamboe); Hol. rak **droom**
mēmpē

droppel, druppel, tjaptjap = tētēs;
v/d dakgoot, trēptēp **druppelen**, af-
druppelen, tjaptjap; indruppelen, tjap-
tjabi; iets bij druppels ingeven, tjap-
tjapaḡi; oog- of oor-water indruppe-
len, pera; iem. oog- of oor-water
indruppelen, peraē

drossen buru **druif** buā anggur
druipen, in druppels vallen, tjaptjap
= tētēs; — v bloed, djār-ḡādji dārā;
v stroopsuiker, tētēs **druipnat** kopo
of kēpē **druk**, levendig, ramē; vol-
handig, rēpot; — in de weer, ēmoq;
v/h bereiden v spijzen ook: tak-kētok
drukken, 'n boek, etjap; — op, teket;
dood— met de nagel, tēndes; — te-
gen, desek = sedek; — op of tegen
met de hand, seket = tapet; (op iets
— tapet; tegen iets — seket); — v
iets dat ergens op ligt, tjētjēqē; lig-
gen op, tompang

drukkend, warm, panas; stikkend,
loq-ngeloq; zorgelijk, berāq; kommer
hebben, sosa; in behoeftige omstan-
digheden, mlarat; hevig, bānter

drukker tokang tjap **drukkerij**
kantor pengetjabān **drukletter** aksa-
ra tjabān **drup** tjaptjap **druppel**
tjaptjap **druppelen** njaptjap of tjap-
tjabān **dubbel**, — nemen, rangkep;
tot 'n paar bijeenvoegen, nangkep(t);
tweevoudig, lēpet of lēpet duāq;
drie— lēpet teloq; bij of aan elkan-
der voegen (meer dan één vouw heb-
ben) rampē; tweemaal, du-kalē

dubbelhartig (letterlijk) rangkep
atē; onoprecht, taq temen = taq
djudjur **dubbeltje**, 10 cent zilver,
ētjē; oude benaming, dublās-duit; 10
cent-stuk, ētjēan; 10 duiten, sepolo-
duit **dubbelzinnig** ngalēng

duchten, vrezen, takoq; ongerust,
kobātēr; iem. of iets — ketakoqē
duel, tweegevecht in de oorlog, prang-
tanding; — met de rotan, odjung
duf apek = ameng **duidelijk**, helder,
paḡāng; niet — te zien, samar; —
zijn of bewezen en — waar te nemen,
trang; heel — trang sekalē; — wor-
den, ketēlaē; blijkbaar, tetēla; —
maken, patrang of tēlaaḡi; scherp of
— v druk of v/n tekening, abrā; zicht-
baar, ketara; niet — mang-ramang

duiden, op iets — alamat; aanwij-
zen, (uitwijzen) atoḡu; iets uitwijzen,
toḡuaḡi; wijzen met de vinger, dū-
ding **duif**, tamme, dārā; wilde, po-
ter; jonge — pedji **duikboot** kapal
sēlem **duikelen**, over 't hoofd buite-
len, djumpalēt = djungkēlang

duiken, onder water — sēlem ; naar ioi — sēlemē ; gedoken zitten, parkoq ; zich bukken, ngendep = konoq **duiker**, (voor water) got ; onder 'n weg, kelobungan ; onder 'n weg 'n — maken, kelobungē **duim** v/d hand, empol = pol-empolan ; 'n — als maat, saempol ; centimeter, edim ; uit de — gezogen, ēbāj-gābāj

duimstok kakēan of mēter **duin** ġumoq bedi **duister**, donker, peteng ; pik — peteng alēmonan = peteng tje-lēmodān ; onbegrijpelijk, selēngkaq ook peteng ; slecht v gezicht, rabeng ; niet duidelijk kunnen zien, sangar **duisternis** peteng = kepetengan ; door de — overvallen, kemalemen

duit duit ; halve — kētēng ; voor 'n halve — het stuk, ġutok ; 2 — en, gubāng ; 10 — sobāng ; 15 — saobāng ; 20 — du-obāng ; geen rooie — bezitten, taq andiq pēsē saduidā of sakētēnga **duivel**, de — (satan) bēlis ; (de antichrist) dġādġāl ; 'n — sētan ; boze geest, dġim ; onreine geest, dġim nadġis ; de — inhebben, kerandġingan **duivelsdrek** ēngġu **duivelskunstenaar** tokang sēēr **duivendief** lang dārā ; kiekendief, sēkaq

duizelig, draaiërig, posang ; misse-lijk, mabuq ; dronken, mendem ; — door zwakte, kepetengen ; — door 't zien in 'n diepte, ġiāng ; — v/d zon, mabuq panas ; dof door roken, kepē-lengen = plengen

duizend saēbu ; bij — en, aēbun **duizendpoot**, grote vergiftige, pesang-ġer = klabāng = lobān = bāq-sang-ġer ; kleine niet vergiftige, (die stuk gewreven phosphorachtig licht verspreidt) rena = bāq-benar ; de rode (niet vergiftige) rāng-birāng **dui-zendste** sē kapēng saēbu ; ^{1/}— saper-ēbu **duizendtal** ēbu ; bij — en, ēbuān

dulden, uithouden, beta ; kunnen verdragen, koat ; toestaan, bāġi ; ver-gunnen, lēlanē ; wachten, dāntēq **dun**, niet dik, tēpēs ; klein, kēnēq ; waterig, anġong ; fijn, alos ; gedund van strij-dende troepen (ook v geld) tēmpēs ; tot gruis, antjor ; wijd uiteen, rang-rang ; verspreid, pentjar ; overal, brāta ; erg — pis-tipis

dunk, mening, rasa ; oordeel, kepē-kēran **dunken**, van mening zijn, ara-sa ; er voor houden, sangka ; menen ('n mening opvatten) kēra ; over iets oordelen, pēkēr **dunnen**, dun maken, tēpēsāġi ; wijd uiteen zetten, rangra-ngāġi ; — van bossen enz. rongrong

duren, lang — abit ; nog lang — tot, tangē **durven**, courage hebben, bāngal ; op zich — nemen, sangġup ; iemands — = moed, kebāngalan **du**, bijgevolg, dādi ; op die wijs, beriā **dusdanig** beriā = dāq-riā

dutten ketondu **duur**, tijdruimte (lang v —) abit ; hoog in prijs, larang **duurzaam**, bestendig, abit ; van hout, ġāli ; kunnen verdragen, koat ; ste-vig, koko **duwen**, stoten, dumpak ; stompen, bentor ; iem. of 'n dier — sotok ; — om te doen vallen, dġung-kaqāġi ; vooruit — sorok ; met de hand — sotok ; terug — = houden, sorong **dwaas**, onwetend, buđu ; stompzinnig, (dom) gendeng = ken-deng ; traag v begrip, lola ; krank-zinnig, ġilā ; zich gek gedragen, lā-meġilā

dwaasheid ġilā **dwalen**, verkeerd doen, sala ; zich vergissen, klēro ; verdwaald, kesasar ; rond — alēnglēng taq karoan **dwaling**, verkeerdheid, kesalaan **dwang**, geweld, paksa ; bevel, prēnta

dwangarbeid pengġābājān paksa **dwangarbeider**, kettingganger, pe-rantajan ; gestrafte, setrabān ; banne-ling, buāngan **dwarrelwind**, wervel-wind, kalēng-busbus **dwars**, — liggen, malang ; langs 'n zijweg, sērang ; schuins, mērēng **dwarsbomen** palang **dwarsboom** palang **dwarsdrijven**, te-genspreken, pađui ; tegenwerken, pe-lang = palang **dwarshout**, dwars-boom, palang ; bintbalk, sonđuk

dwarslat kēpēq **dwerg** orēng tġa-bul **dwerghert** kantġil **dwingelandij**, tiranniek, dengġi ; dwang, paksa **dwingen**, noodzaken of met geweld — paksa ; tegenhouden, andek ; be-palen, pastēāġi **dwinger**, kind, anaq tambeng ; geweldenaar, orēng paksa **dwingerig**, lastig, nakal ; verwend, prondġi

eau de cologne, mēnġaq klonjo **eb** aēng sorot **ebbenhout** kadju areng **echo** ro-saroan **echt**, huwelijk, kabin ; on — kind, lamdāđā ; wettig, bender ; onvermengd, sokla ; in orde, tepaq ; in ernst, ongġu **echtbreken**, overspel plegen, adjina = amētra = abandrēq ; verlaten, meburuaġi ; verstoten, telak **echtelieden** lakē-binē **echter**, even-wel, nangēng = tapē ; niettemin, pa-randinēng ; ondanks dat, maskē beriā **echtgenoot** lakē **echtgenote** binē **echtbaar** lakē-binē

echtscheiden, scheiden, pēsa ; ver-stoten, telak **echtscheiding** esa ; — vragen, pēnta esana **echtvereniging** kabin **eclips** verduistering, ġrāā ; zon — ġrāā arē = arē ġring ; maan — ġrāā bulān = bulān ġring

edel v geboorte, asal aġung ; kost-baar, larang ; zeldzaam, rangrang **edelgesteente** ēnten **edelman** orēng asal aġung **edelmoedig**, goedertieren, mora ; goedhartig, betġēq atēna ; mild, lambāq **edik** tjoka **eed** sompa ; 'n

— doen, asompa **eekhoren** ebuq **eelt** soso **eeltknobbel** in de nek v/n lastdrager, ponok **eeltzweer** bubul

een lidw. wordt meestal niet ver-
taald **één** telw. sētong; — voor —
tē-gāntē; de —e ... de andere, sē-
tonga ... sētonga; — en dezelfde,
tonggāl; ieder — sētong ēbāng; —
v beiden, sala sētong; — v/d handen
of voeten enz. seladjā; — van allen
of — of ander, sala sētong; — bij 't
tellen, saq

eend ētēk; de manilla — ēntok;
jong v/n — rē-merē **eender** padā
eendracht, —ig, atong; in harmonie,
sanjak **eendrachtig**, eensgezind, ro-
kon = atong; het met elkander eens
zijn, rampa; in vriendschap met el-
kander omgaan, reng-bārengan

eenmaal, één keer, sekalē; eens,
sekalēan; in eens, bābār pēsan; te
enenmale, sepēsan

eenogig, blind aan één oog, kētjek
= buta seladjā **eenparig**, eenstem-
mig, sarembāk = serodjuq; het met
elkander eens zijn, rampa; eensge-
zind, rokon = atong **eens**, het —
worden = afspreken, dǎndǎji; het —
zijn of worden, sarembāk = serodjuq;
éénmaal, sekalē; ooit, sekalēan; in
— bābār pēsan; alles in — san-mē-
san (p) te enenmale, sepēsan; op
zekere tijd, ē-sētong bākto; kom —
mara **eensdeels** saperkara

eensgezind, eendrachtig, atong =
rokon; het met elkander eens zijn,
rampa = sarembāk; — met elkander
omgaan, reng-bārengan **eensgezind-
heid** rokonan = rampa **eensklaps**,
plotseling verschrikt, takerdǎt; plot-
seling ziek, kaǎit sakēqna; vervolgens
= pas = 'n ogenblik, sakedǎk **eens-
luidend** padā monjēna **eenstemmig**,
— klinken, padā monjēna; — denken,
sarembāk = serodjuq **eenvormig**
padā = serobā = padā robāna **een-
voudig**, oprecht, tolos; — weg, sa-
dǎrbāna; stil, dǎjimet; dom, lola;
onwetend, buđu; onnozel, gendeng;
gemakkelijk, gāmpang **eenzaam**, on-
bezocht, sepē = sobung; afgezond-
erd, mēdǎji **eenzijdig** njeladjā (s)

eer, — bewijzen, dǎ-moldǎ of or-
mađi; hulde, kemoldǎān; eerbewijs,
ormat; eerbetoning, kormadān; tot
— en aanzien brengen, paaǎung;
stand, drādǎt; liever, angor; vroe-
ger, bilān; jaren geleden, lambā;
voordat, sabelunna

eerbaar, eerzaam, otama; rein, so-
tijē **eerbetoning** kormadān **eerbetoon**
ormat **eerbewijs** ormat **eerbewijzen**,
eerbewijs aanbieden, atorē ormat;
met de handen tegen elkaar, sembā;
met diepe eerbied, sembā songkem
eerbied, achting, ormat; hulde, bāktē;

— bewijzen, ormađi; hulde bewijzen,
bāktēē; iem. waardenen, adǎji; met —
zich vooroverbuigen, songkem

eerbiedig, — buigen, songkem; —
gehoorzamen, ēstoagi; met eer, kla-
bān ormat **eerder**, liever, angor;
vooraf, gālu; naar vóór, ka adāq;
vroeger, lambāq **eergierig**, trots, ang-
ko **eergisteren** kadumalemma

eerlang taq abit polē **eerlijk**, op-
recht, dǎjudǎur; goed van hart of ge-
moed, bender atē; waar, taq lētjēk;
ronduit, sadǎrbāna; behoorlijk, patot
eerlijkheid keđjudǎurān **eerroven** pē-
tena, **eerroving** pētena

eerst, vooraf, gālu = dālu = gīlu
= dilu; in 't — molana; toen —
= — dan, buru; voor 't — gebruiken,
bungarē; voor 't — als nieuw gebrui-
ken, anjarē **eerste**, sē kapēng sētong;
de — dāq-adāqna; ten — saperkara

eerstdaags, eerlang, taq abit polē;
binnenkort, sakonēq arē aǎiq **eerst-
geborene**, het oudste kind, sarēang
eerstkomende dāǎiq **eertijds**, vroe-
ger, lambāq; oudtijds, dǎman kona
eervol klabān ormat

eerzaam otama **eerzuchtig** radǎ
atē **eest** plangǎngan **eetbaar** ke-
nēng ēkakan **eetlepel** sēndoq **eet-
lust** lapar **eetwaren**, lekkernijen, ka-
kanan; snoeperij, dǎdǎjān **eetzaal**
pendāpa **eeuw**, tijdperk, dǎman;
100 jaar, satos taon **eeuwig**, blijvend,
langǎeng; zonder begin, kadim;
steeds, al de dag, semanēna; altijd
door, semanē-manēna; zonder ophou-
den, tadāq ambuna

eeuwigheid salangǎeng-langǎenga
effen, vlak, rata; glad bewerkt, lēnjē
effenen, gelijk maken, parata; iets —
rataagi; afbetalen, lonasē; geheel af-
betalen, bādǎr pona = bādǎr lonas
eg selaǎā **egel** landāq **egge** selaǎā
eggen selaǎā; voor de eerste maal —
ǎrābāk **eggig** tampaq

Egypte Mesēr **Egyptisch** mesēr
ei telor; eieren leggen, atelor; eieren
hebben, ateloran; uitroep, ai! wel!
lā; ei zo! bādiāna; hē (verras-
sing) ē; hē! = hei! ē; houd op!
ambu **eierdop** kolēq telor = kolēqna
telor; heel (zonder inhoud) blutoǎn
eierschaal kolēq telor = kolēqna tel-
lor **eigen** dǎbiq; — verkiezing, karep
dǎbiq **eigenaar**, de — sē andiq; —
—zijn van, kaandiq **eigenaardig**, van
aard, padǎt; gepast, pantes; ge-
schikt, patot **eigenbelang** ontonga
dǎbiq

eigenbelangzoekend, gierig, tjerēq;
zelfzuchtig, endāq odiq kadǎbiq **eigen-
dom** andiq **eigendunkelijk**, eigen-
machtig, angǎuj kebāsa dǎbiq; op
eigen verlangen, karep dǎbiq **eigen-
handig** dǎbiq; —e ondertekening, tan-

dã tanang

eigenlijk, werkelijk, saongguna ; echt, bender **eigenmachtig** anggũj kebãsa ðibiq **eigennaam** njama ðaging **eigenschap**, werking, asiat ; karakter, mertabãt **eigenwijs** ter-me-pēnter = pēnter ðibiq **eigenwillig** toroq karebã ðibiq **eigenzinnig** taq atoroq otjaq = taq gelem atoroq otjaq ; horende doof, tambeng ; halstarrig, pangko ; koppig, tjengkal **eik** (Indische) ðjãtē **eilaas** ēman

eiland polo **eilieve**, laat eens proberen, koði = ðjãðjãl **einde**, grens of uiteinde, pontja ; afloop v/n zaak of van iem. leven, potosan ; slot, pengmarēanna ; aan iets 'n — maken, pamarē ; — v/n boek, tamat ; afloop, bekasanna ; besluit, di-budina ; ten — (bedoeling) sadjã ; (om) sopadjã ; (op, verbruikt) gemet ; voeten — onðjur ; punt = hoek, paðu ; geheel ten — mopot **eindelijk**, ten slotte, bekasanna ; ten langen leste, bit-abit ; ten laatste, di-budi ðibiq

eindeloos, zonder grens, tadãq enggãna ; zonder ophouden, tadãq tjokbãna ; al maar door, taq katēk ambu ; aaneen, anteng ; onophoudelijk van vogelgeluid, tjombu

eindigen, geëindigd, genaq ; doen ophouden, pamarē ; ophouden, ambu **eindtoestand**, stompje, butjeng = bunggi **eirond** lontjong **eis**, verzoek, penjoon ; vordering, pemondut **eisen**, vorderen, pondut ; 'n aktie instellen, ðãqwã ; aanklagen, gũgãt ; om iets vragen, pēnta ; manen, taði ; nemen, kalaq ; vragen, soon **eiser** sē gũgãt = sē pondut = sē pēnta **eiwit** tēpotēanna telor **eklips** gĩaã (zie eclips) **ekster**, praat — kēong **ekster-oog**, eelt, soso ; vereelt, asoso = pal-kapalan el ēlo

elastisch ornjat **elders**, op 'n andere plaats, laēn kenengan ; in 'n ander land, ē laēn neğãrã **elf**, 11, sabelãs ; geest, gunduroo **elfde** sē kapēng sabelãs ; ¹/₁₁ sapersabelãs **elfdehalf** sabelãs tenga **elfderlei**, gedaante of kleur, sabelãs robã ; soorten, bãrna sabelãs **elfmaal** sabelãs kalē **elft** trubuq **elk**, — e dag, rē-saarēna ; ieder, sabãn of sabãn orēng = sēpat orēng ; — de helft, separo ēbãng **elkaar**, elkander (onderling, wederzijds) salang = salēng = patang = patēng ; vervanger, gãntē ; bij — tellen, gunggung = djumbla

elkander, zie elkaar ; met — (eendrachtig) rokon ; het met — eens zijn, rampa ; in vriendschap met — omgaan, areng-bãrengan ; aan — voegen, rapedi ; uit — scheiden, pēak ; uit —

nemen, bukaq ; uit — rollen, okal ; door — genomen, rabeğãn ; achter — lopen, toroq buntēq ; achter — gaan of komen, kēlēr ; bij — voegen, kēmpoq ; dicht aan — kerep ; bij — pakken, rēngkes of parēngkes ; — aflossen, gilir

elleboog tjēngkol **ellende**, kwaal, lara ; lijden, sangsara ; kommer, sosa ; kastijding, sēksa ; onheil, tjelaka ; ramp, bãlãi ; armoede, kemlaradãn

ellending schelm, bãngsat ; schurk keparat **ellendig** nēspa ; v/n zieke, sadjup ; in benarde toestand, mesakat **ellestok** ēloan **elpenbeen** gãðing **els** trobãn **emmer**, aker, tēmbã ; schepper, loq-tjelok **en**, met, bãn = labãn = klabãn ; en daarbij, sarta ; tegelijk, sambi ; nog, polē ; te zamen met, bãreng ; daarboven, pondjul ; — toch, maka = mangka ; — dan, marēna **endeldarm** tombung

enenmale, te — = zeer, sekalē ; ontkennend, sepēsan

enerlei padã **enig**, — kind, anaq nēng sētong ; vreemd, anē **enigst**, slechts één, tjoma sētong **enigste**, de — tonggãl **enigzins**, min of meer, semo = abãk ; 'n weinig, sekoneq = sekodiq

eng, bekrompen, ropet ; smal tjopēq ; de — e poort, labãng sē tjopēq ; te — sesek = seksek ; beklemd, se-ret ; propvol, selaq ; klein, kēnēq

engel, hemelgeest, melēkat ; hemelnimf, bidãdãri **Engeland**, tana ēnggris **engels** ēnggris **engelsman** orēng ēnggris **engte** lat-eladã gũnong

enkel v/d voet, sēq-bisēq = tjetēk = tolang kemērē ; slechts, bãi ; alleen, keðibiq = keðiriq ; alleenlijk, nēng ; één, sētong ; geen enkele, tadãq sētonga ; niet dubbel, tadãq lapessa ; wijd uiteen, rangrang ; — en, sabãnē = sēbãnē = bãdã sē ; —voudig, selēpet **enkelring** gēlãng soko

ent tjangkok **enten** v bomen, tjangkok ; in — tjongkēq **enveloppe**, overtrek, bungkos ; iets om er in te doen of in te wikkelen, ðuq-bunduq

epaulet polēt **epidemie** kemaran **erbarmelijk** melasaði **erbarmen**, medelijden hebben, nēser ; zich — over, nēserē **eren** ormaði **erepoort** plengkongan **eretecken** bintang

erf, hof, pekarangan ; grond, tana ; woenerf, pemengkang ; voor — of achter — tanēan ; voor — latar ; verlaten — talon **erfdeel**, erfenis, bãrisãn ; tot — krijgen, kebãrisãn ; erfstuk van geslacht tot geslacht, posaka ; nalatenschap, sangkol = sangkolan ; erfland, tana sangkol **erfelijk** sangkolan ; — belast, sakēq sangkolan **erfenis**, nalatenschap, sangkolan ; goederen uit 'n nalatenschap, bãrang

sangkolan; geld uit 'n nalatenschap, pēsē sangkolan **erfgenaam** ahli-waris **erfgoed** sangkol = sangkolan **erfland** tana sangkol **erfstuk** posaka **erf-vijand** satro budjuđan

erfzonde đusa posaka **erg**, in hoge mate, đalu; — zoet, manēs đalu; te — telēbāt = kebāngedān = kebāngeden; niet — taq patē; zeer — = moeilijk, sara; het al te — maken, kediluqen; (bij 'n excessief = buitensporig = overmatig) tjēq; id. te enmale, sekalē; in — e mate = hevig, bāngēt = sara; — ziek, sakē bāngēt = sakē perana; — er = slechter, đjubāq polē; bezwaarlijk, angēl; — behoeftig = — moeilijk, mlarat; elendig, mesakat; de — ste, sē bāq-đjubāqān đibiq **ergens** ma-dima; — aanwezig, bādā; — vertoeven, neng-eneng **ergeren**, geērgerd, peğel; iem. — peğeli; zich — peğel; zich — aan, kepeğel

ergeren kepeğelān; met — vervuld, peğel; aanstoot, sesēko **erkennen**, ioi volgen, toroq; aannemen, angğep; bekennen, ako; schuld — rasa sala; kennen, tao; vergelden, bāles

erkentelijk, tegenover mensen, trēma; tegenover God, sokor; dankbaarheid tonen, bāles betjēq **erkentelijkheid**, dankbaarheid, penerēma of keterēma; openlijke dankbaarheid, bāles betjēq **erkenstenis** pengataoan; — der waarheid, pengataoan kenjataan **erlangen** olē **ernst**, in — = echt, ongğū; in — = wezenlijk, trongğū; in allen — saēstona = saongğuna; in allen — gemeend, ongğūān; iets met — doen, trongğui **ernstig**, in ernst, ongğū; oprecht, temen; — gemeend, ongğūān; wezenlijk, trongğū; — ziek, sara; zeer — ziek, perana; natuurlijk (interjectionaal) bāđjang

erotisch gīndrāng **ervaren**, kundig, pēnter; ondervinding, penemo; verstaan, ngartē **ervaring** penemo **erven** olē bārisān **erwt** buntjis **eten**, voedsel, kakan; te — geven, beriq kakan; iets — ngakan; — en drinken, ngakan ngēnom; eetwaren, kakanan; — klaarmaken, asediā; — vóór het vasten, saor; — na 't vasten, buka; 'n rauw ei — ēroq; rijst — pađang

etiket tjaq **etmaal** saarē samalem **ettelijke** bānjaq **etter** nana **etteren** kloar nana

Europa Eropa **eunuch** orēng kebiri **Eva** bābuq hāwā **evangelie** indjil; (het —, volgens de foutieve Moh. beschouwing = het nieuwe Testament, kētab indjil); gemeenschap aan het — kerapēan dāqka indjil; waardiglijk het — patot mongğū kindjilān; dienen in het — ngabđi dāqka indjil;

strijden in het — aprang ē-dālem perkara indjil; het begin des —, nelēka indjil molaē ēkabāraği

even, effen, rata; compleet, genaq; om 't — padā bāi; 't is om 't — taq đādi apa; — tjes, sakedjāq; — aanwippen, seper sakedjāq; zo — buru; — en on —, gānep gāndjil; — als, padā bān; — ('n uur of zo) geleden, gēlāq; 'n weinig, sekonēq = sekodiq; wacht — laon! = gāluq = dāntēq sakedjāq **evenaar** ēlat **evenals**, zoals, brāma; alsof, masē **evenaren**, gelijk aan, padā bān; in evenwicht = in overeenstemming, satēmbāng

evenbeeld tandingan **eveneens** beriā kēa **evengoed** padā **evenknie** tandingan **evennaaste** sapepadāna menosa **eventjes** sakedjāq **evenveel** padā bānjaq **evenwel**, echter, nangēng = tapē; desniettemin, parandīnēng **evenwicht**, in — satēmbāng **evenwijdig**, even wijd uiteen, padā rangrang; even dicht aan elkander, padā kerep; op gelijke lijn, padā kentjeng = padā tanjeng; — knippen of bewerken, lađjir **evenzeer**, in gelijke mate, padā; ook, kēa **evenzo**, desgelijks, beriā kēa; zoals, berāma **everzwijn** tjēlēng **examen**, ondervraging, pemerēksa **excursie** đjalān = peđjalān **excuseren**, excuseer mij, njoona maap = njoona maqlum = kaulā-non = gālānon

excuus, 'k vraag — njoon maqlum **exerceren** bāris **expediëren** pamangkat **expres**, met opzet, tenget; — trein, sepor gāntjang **extract**, uittreksel uit 'n geschrift, toronan rēngkesan; afkooksel, biđangan **ezel** kēmar **ezelachtig** gendeng **ezelin** kēmar binēq

faam, gerucht, berta; tijding, kabār; mededeling, pretēla; beroemd, mashur; vermaard, kaotara **fabel**, verdichte vertelling, tjerēta; verhaal in proza, đungēng; verzinsel, otjaq gābājān **fabriek** pabrik **fabrieks-smid** tokang-besē (niet te verwarren met 'n mindere „smid” = pandē)

fabrikaat gābājān **fabrikant** toan pabrik **factor**, gemachtigde, bākēl; zetbaas, lora **fakkeltje** obur **fakkeltje** tjolok **falen**, het mis hebben, sala; zich vergissen, klēro. **familie**, bloedverwant, sanaq; nabestaanden, kađang-bārgā = sanaq-brāđjā; volk, bālā; volstrekt geen familie van, tađaq u-bāuna sanaq ka **Farizeër** ahli Parisi

Fatima Patima **fatsoen**, vorm, robā; gestalte, bāngon; snit, sēkodān = potongan; mode, tjara **fatsoenlijk**, wellevend, tao adāt; behoorlijk, patot; gepast, pantes; welgemanierd,

tao tata **fatterig** tēngel

Februari pēbruari **feest**, op kleine schaal, gābāj; op grote schaal, kardjā; offer—slamedān; 'n — geven, andiq gābāj; id. op grote schaal, akardjā; danspartij, pēsta; — van genodigden, oleman

feestdag, Christelijke, arē besar **feestmaal**, offermaal, slamedān; bij 'n — aanzitten, kan-ngakan m adābu A en adāārān AT **feestvieren** kan-sokan **feil**, fout, kesalaan; fout hebben, sala; misdaad, dusa **feilen**, zich vergissen, klēro; fout hebben, sala **feit**, daad of gebeurtenis, lelakon; gedrag, kelakonan; bedrijf, penggābāj; 'n — trang **fel**, zeer, dālu; erg, telēbāt; hevig v/n ziekte, sara = perana; hevig v/n aanval, bānter; hevig v/n slag of geluid, bāngēt; — op buit, gālāk

fenegriek klabet **ferm** gānteng **fez** karpus **fielt**, schelm, bāngsat; schurk, keparat **fier** radjā-atē **figuur**, figuren, bāng-kembāngan; 'n goed — maken, senger = ankreng = djāgrāq; vorm, dāpor **fijn**, niet grof, alos; — v schrift, lembūt; heelemaal — antjor; dicht gevlochten, kerep; dun, tēpēs; listig, pēnter kal-ngakalē

fijne, vrome, santrē **fijnhakken** tja-tja **fijnmaken**, tot poeder, palembūt; tot gruis palesa **fijnwrijven** zie fijnmaken **fiks**, gevat, terbuka; kennen of kunnen wat geleerd wordt, mengka; vaardig, tenggīnas; voortvarend, akas; handig, trēkas; welvarend, bārās; de rechte persoon zijn voor ... pantes; niet erg — taq dāmang **filter** penjarēngan

filtreren sarēng **firmament** langēq **fiskaal** djāksa **fixeren** pandeng **fladder**, spartelen, kleper; tegen de tralies — gļubuk **flambouw** obur **flanel** kaēn panas **flap**, geluid v/n slag, tjeplas; id. doffer, tjeplos; klap op het hoofd, tamper; klap om het hoofd, tampēlēng

flapuit orēng lotjēr **flarden**, afgescheurde lappen, raqraq; aan — soak (= erg gescheurd); afgescheurde stukken, bit-sebit; aan — = vergaan, lesa

flauw, smakelōos, tjēa; in zwijm, klenger = tasēlep = taq ēngaq; onduidelijk, mat-lamat; zwak, lētjaq; slap, lemes; machteloos, taq koat; zouteloos, tabār; niets bijzonders, taq apa **flemen** los-alosē **fles**, wijn—butol; vierkante — plēs; kleine — kopē **flets**, bleek, dāmes = mesom; verwelkt, ēlop **flikflooien** los-alosē

flikkeren, blinken, kredāp = krēnap; flonkeren, salang kredāp; — v/n klein licht, lēk-melēk **flink**, sterk in lichaamskracht, tengteng; beterende v/n zieke, dāmang; de rechte persoon

voor ... pantes; ferm, gānteng; hevig, bānter; hard v regen, deres **flonkeren**, flikkeren, (schitteren) salang kredāp of salang krēnap **fluim** kerak **fluisteren** kotoq = bisēq **fluit** v bamboe, solēng; v hout saronēn **fluiten** m/d mond, sēol; op 'n bamboe-fluit, solēng; — v vogels, monjē; op de vingers —, njē-monjēan; roepen door — sēolē; — v/n kogel, tjuengan

fluks, snel, kebāt = gāntjang; laat ons, adju; kom, mara; spoedig, duli **fluweel** gļudru **fniezen** asēm **fnuiken**, iem. hoogmoed, paēlang

foedraal, overtrek, oles; houten schede, brāngka; v/n piek, bārungbungan; v/n mes, salokobān **foei** uitroep v afkeer, i **foeli**, rood omhulsel v/d muskaatnoot, kembāng pala; — v/n spiegel, rasa **fokken** obu of kandungē **fokker** sē obu **folteren**, pijnigen, masakēq; martelen, sēksa

fondament, fundering, pandemēn; bodem, dāsar; aars, buriq; endeldarm, tombung **fonds**, kapitaal, modal = bāndā **fonkelen** kredāp = krēnap **fonkelnieuw** anjar sekalē

fontanel bun-embunan **fontein** pantjoran **fooi**, present, persēn; beloning, opa; reisgeld, sango **foppen**, beetnemen, kotjo; spottend behandelen, tjo-kotjo en tjo-ngotjo; bedriegen, aposē; schertsen, gādjaq

forceren paksa **formaat**, voorkomen, robā; vorm, bāngon; gedaante, dāpor; monster, tjonto **former** morbā **fornuis**, vuuroven, tomang; smeltoven, mosa **fors** gāndā-bāsa **fort** bintēng **fortuin**, voorspoed, dulāt = bādjrā; voordeel, ontong; geluk, berkat; zegen, sabāb; welvaart, kslamedān; rijkdom, kesogīan **fortuinlijk**, voorspoedig, dulāt = bādjrā; winst behalen, ontong

fourage, voor 't leger, kakan bān pakan; apanage, tjato; rantsoen aan gestraften, djadong **fourageren** sarē kakan pakan **fouragères** aan 'n montering, kwas **fout**, schuld, sala; misslag, kesalaan of kelopodān; misdaad, dusa; mangel, tjalē; lichamelijke of zedelijke — tjatjat; met 'n scheurtje of gaatje, tjantrē = tjala; verkeerd, klēro; zonder — (bepaald) tanto; (in ernst gemeend) ongguān; 'n — be-gaan, sala

fraai, mooi, bāgus ook ēsak; goed, betjēq; sierlijk, apēk **fraaiheid** kebāgusān **fragment** sempalan **franco**, portvrij, prangko; vooruit betaald, la ēbādjar **franje** djebugān **Frankrijk** tana prasman **frans** prasman **Fransman** orēng prasman **fratsen**, manieren, tēngka; gedrag, pokal; handel-wijs, sola

frikkel belgedēl **fris**, vers, anjar;

verkwikt, seġer ; koud, tjelep
frommelen parekes **frons** kēro
front, voorzijde, adāq ; met 't — naar,
adeq ; vóór, ē-adāqān **frontieren** bā-
tes **fruit** wāq-buāqān **fuiik**, vis—
bubu ; val, djebāk **fundering** pande-
mēn **fust**, groot vat, lēger ; ton, tong
gaaf, ongeschonden, buto ; goed,
bender ; gave, peberiq ; fooi, persēn ;
nog niet gebruikt, giq taq loang ; nog
in zijn geheel, bungkol ; goed, betjēq
gaan, lopen, adjālān ; laten — pa-
kon adjālān ; sloop — nompaq prao ;
aan wal — toron ; door dik en dun —
= — door op of over, tratas of terak ;
door de ziel — masoq sokma ; met
'n meerdere — ērēng ; tot 'n meerde-
re — adeq ; naar ioi — ēntar ; naar ioi
toe — ēntarē ; in — = binnen — ma-
soq of lebu ; naar huis — molē of
plēman ; op zij — sēngla = sēmpang
= sēsē ; ergens langs — mēngġir
(p) ; vóór iem. — adjālān kaadāq ;
ga ! la kasa ; het mocht eens — met
... als, mara ; voor plezier — ēntar
amaēn ; ergens — om, andun ; naar
iem. — om, andunē ; aan de haal —
buru ; — langs, pēpēt ; haastig — kaq-
berkaq ; in de gevangenis — masoq of
lebu ; achter iem. buntēq ; te water —
toron ka aēng ; over ioi heen — ġilis ;
— halen, kalaq ; te voet — adārāt ;
er niet in — (niet kunnen) ngompeng ;
— naar, djuđjuġi ; weg — onđur ;
weg — v velen, budāl ; naar beneden
— toron ; naar boven — ongġā =
naēq ; naar buiten — kloar ; door—
(geschieden) dādi ; op — v/d hemel-
lichamen (uitkomen) meto ; op — (te
voorschijn komen) medāl

gaanderij, afdak, ampēr ; onder 'n
verlengd afdak, tepas

gaandeweg bit-abit **gaar** masaq ;
niet goed — ngatet **gaard**, tuin, ke-
bun **gaardenier** tokang kebun **gaar-
ne**, met genoeg, klabān sokaq atē ;
met lust, lēbur

Gabriel Djābrāil **gade** lakē **gader**,
te — padā **gadeslaan**, ioi, abāsaġi ;
in 't bizonder — tēlang **gaffel**, die-
ven-vork, tjatak **gal** empedu (Ma-
leisch. Zie galblaas) **galblaas** met de
inhoud, kalang-mađu **galerij** ampēr

galg peġāntongan **galmen** grueng
galon rēndā (Port.) pasmēn (Hol.)
galop tjongklang = lontjaq duā ; kor-
te — bedār **galopperen** tjongklang
= palontjaq duā ; in korte galop, be-
dār **gambir** ġāmbir **gamelan** tabuān

gang, tocht, djālān ; zijn — laten
gaan, lantor ; door — djālān = trosan
gangbaar, geldig, padju = lako
gans zn. bānjak = ġāngsa ; bv en bw
alles, kabi ; zuiver, molos ; de — e dag,
saarē bentēng ; de — e nacht, sama-
lem bentēng **ganselijk**, geheel en al,

kabi ; in allen dele, (ongeschonden)
buto ; te enenmale, sekalē **ganze-
kuiken** buduqna bānjak = buduqna
ġāngsa **gapen**, geeuwen, uaj ; met
open mond, nganga ; met 'n gaping,
bēngġāng ; op 'n kier staan, mēngēq
gaping, met 'n — bēngġāng ; ope-
ning, lobāng ; door en door, melolong
garen, draad, labāj ; naai — benang ;
zeil — talē ramē **garenwinder** ondār
garf ġlādjung **garnaal** odāng ; gezou-
ten en gedroogd, ēbi **garstig** tengē
gast tamoj **gastheer** sē andiq bengko
gastmaal, wat voor 'n gast opge-
dragen wordt, kaq-angkaq ; offermaal,
slamedān ; feest op grote schaal, kar-
djā ; genodigden, lem-oleman **gast-
vrij**, gul, lambāq **gat**, opening, lo-
bāng ; met 'n — ġurbāng ; grote kuil,
đjurāng ; — in 'n boom, rongkang
gauw, spoedig, lekas ; haastig =
snel, kebāt = ġāntjang ; gehaast =
gejaagd, keburu ; weldra, đuli ; hard
lopen, berkaq ; vlug = handig, ġāsaq ;
vlug in z'n beweging, ġāsēk **gauw-
dief** malēng **gave**, goede — bārāng
sē betjēq ; offer, sandeka ; gift, pebe-
riq **geardheid**, hoedanigheid, bātek ;
gewoonte, adāt ; karakter, mertabāt ;
van aard, dāsar ; uit z'n aard, lakar
= padjāt

geadopteerd kind, kaanaq **geadres-
seerd** amat **geagiteerd** bringsang
gearmd, tēq-kantēq **gearresterde**
orēng sē ēpēġāq **gebabbel** ngebāq
= ngebes **gebak**, lekkernij, kakanan ;
snoeperij, đjādġān ; banket, bāngkēt

gebarsten v glas of aardewerk,
tenar ; v hout of bamboe, letēq ; ge-
spleten, belā **gebatikt** bātēġān **gebed**,
aanroeping of heilbede, đua ; verzoek,
penjoon ; formulier — sombādġāng ;
morgen — sobu ; middag — asar of
luhur ; avond — maġrib ; nachtelijk —
ēsa **gebedenboek**, peđuān

gebedsaankondiger bēlal **gebed-
strom** beđuk **gebeente** tolang **ge-
belgd** seđi of rērēngēn **gebergte** pe-
ġunongan ook ġunong **gebeuren**, ge-
schieden, dādi ; geschied, kelakon ;
krijgen, olē ; wedervaren, temo ; door-
gaan, tolos ; niet — burung ; gauw
— lekas = ġelis

gebeurtenis kedādiān of lelakon **ge-
bied**, bestuur, prēnta ; onderhorigheid,
bābā **gebieden**, bevel voeren, mrēnta ;
wegjagen, tondung ; waarschu-
wen, sēngaqē ; gelasten, soro

gebiedenis salam **gebieder** of **ge-
biedster** lora **gebit**, tanden en kiezen,
ġiġina ; trens, keđāli **geblaard** mlen-
tēng ; met grote blaar, mlentong
gebladerte un-dāunan **gebloemd**
abāng-kembāngan **gebloemte** bāng-
kembāngan **geblust**, uit, patē **gebo-
cheld** bungkoq **gebod**, bevel, prēnta ;

last, pesoro **gebogen**, krom, biluq; 'n boog vormen, plengkong; — staan, mlengkong tengana; buitenwaarts — pelkot; voorover of naar beneden — ondung; v/n tak, rendä; eerbiedig — songkem

geboomte kekadjuän = ka-bungkan **geboorte**, afkomst, asal; worden, dädi; geboren worden, terbiq; van geringe — orëng kënëq; van adellijke — orëng aḡung; dag v — keterbiqän **geboortedag** keterbiqän **geboortig** van, bedälän **geboren**, — worden, terbiq m laër AT; te voorschijn komen, meḡäl

gebouw, stenen huis, bengko geḡung; huis, bengko; loods, ganduq **gebouwtje** ganduq **gebraad** ḡjuqoḡ **guringan gebrek**, te weinig, korang; nooddruft, kekorangan; — lijden, laëp; — hebben, kekorangan; — hebben aan iets, buto = kekorangan; mangel, tjalë; lichamenlijk of zedelijk — tjatjat; onbehoorlijkheid, ëna

gebrekkelig, — spreken, (zoals kinderen) pëlat; geen r maar l uitspreken (zoals Chinezen) loqlaq; verminkt, kotong; met lichaamsgebrek, taq ḡisa

gebroken, aan stukken, toḡel = potong; zonder dat de stukken gescheiden zijn, alleen potong; met 'n stuk of stukje er af, ḡumbing; zo'n — stukje, bing-ḡumbing; tot scherven, bäsä; ineengestort, rempaq; gespleten, belä; verbrijzeld, remok; — v touw of v trouw, peḡäq; beschadigd, rosak; — van 't gemoed, sosa **gebruik**, gewoonte, adät; — maken van, angḡuj; ten — e geven, angḡujaḡi

gebruikelijk, algemeen, kapra = lomra; op de — e wijze, sakaprana; gewoon, lomra; gewoon te doen, toman **gebruiken**, iets — of bezigen, angḡuj; — voor, ḡäbäj; — als geneesmiddel, (inwendig) ḡjämoaḡi; (uitwendig) tambäaḡi **gebukt** konoq; — staan, mlengkong tengana; — lopen, noq-konoq

gebulder ḡruduq **gebuur** tetangḡä **geconfisqueerd** rampas **geconstateerd** trang **gecrepeerd** bāngka = tompes **gedaagde** sē ēḡuḡät **gedaan**, klaar, marē; afgedaan, la; beslist, potos; nauwkeurig onderzocht, selesē; — gekregen, olē

gedaante, uiterlijk, robä = ropa; blos, tjadjä; de — hebben van, arobä mara; van dezelfde — sarobä; vorm, ḡäpor = bāngon; — v/n mens, rëngorëngan; v/n kind, naq-anaqan

gedachte ngen-angen; denkbeeld, pëkër = pëkëran; gevoelen, sangka = penjangka; vermoeden, penjana; opvatting = bevinding, penemo; overdenking, pemëkëran **gedachte-**

loos, onnadenkend, tadäq duḡä-kërana = sembräna; vergeetachtig, lopaan; onbezonnen, sembräna; zich aan niets laten gelegen zijn, taq patë perduli

gedachtenis, herinnering, paëngaqan; aandenken, (souvenir) tandä mata **gedachtig** ëngaq **gedeelte**, de helft van wat gespleten is, sasëbäq; de helft v/n eenheid, satenga; de helft v iets, saparo; 'n — sē bänē; — v iets bepaalds of toebeschikt deel, bāḡiän; verdeeld deel, ḡuman

gedeelte sabänē = sē bänē; — afkappen, tokoq **gedekt** atotop **gedenken** ëngaq **gedicht**, lied op rijm, kēḡjung = panton; lied op rijm als antwoord op 'n dergelijk lied, saër; — niet op rijm, tembāng **gedienstig**, behulpzaam, atolongan

gedierte, beest, hëwan of binatang; wild — burun alas; tam vee, ëbin **gedijen**, worden, dädi; uitzetten, mekar; uitgedijd van mais die gebraden wordt, kembāng; opgroeien, tombu **geding** perkara **gedogen** lëlanē **gedrag** kelakoan = pokal; houding, paneng **gedrang**, propvol, selaq; dringen, ngondjem **gedrost** buru **gedruis**, door hard praten, ënger; ruoer, ḡiḡir; geruis (zacht) krësëk (doffer) krasak (dofst) krosok **gedrukt**, vast — metmet; gestampt, ëtjëtjē; — en ontveld door 't zadel, bābāk; drukwerk, drëk

geducht, gevaarlijk, kobätërē; zeer ... dälü; erg ... telëbät; vreselijk, matakooq; — aangaan, ḡiḡir **geduld**, verdraagzaamheid, sabär **geduldig** sabär **gedurende**, zolang als, saabiḡä; voor de duur van, abidä = engḡäna = bātes; terwijl nog, pompong

gedurig, telkens, sabän; zonder ophouden, tadäq ambuna; steeds, semanē; — vragen, seḡut mēnta **gedwee**, zich onderwerpen, atelok; berusten in, asra = pasra = trëma; uit vrije wil, halal; zich volkomen onderwerpen, asomodjud; gezeggelijk, toroq otjaq; volgzaam, toroq prënta; gewend v/n dier, ḡjälma

gedwongen kepaksa **geëerd** ëadjiqi **geëindigd**, uiteengegaan, obus = lobär **geel**, konëng; v/n zieke of v/d huid, plaj **geelgieter** tokang konëngan **geelkoper** konëngan

geen, niet één, tadäq sëtonga; niet zoals bedoeld, bänē; verschillend, län; — stukje, samëḡiq tadäq; — lust hebben, taq soka **geenszins**, er is geen denken aan, tadäq kërana; volstrekt niet, taq pësan; neen, endjäq; verbiedend = wees niet, ḡjäq = adjäq

geërgerd, met ergernis vervuld, peḡel; beledigd, malo; ontevreden, sakëq atë **geest**, hoger wezen, Roh;

Heilige Geest, Roh sē kodus = Roh Sotjē; Geest des Heeren, Roh Pangēran; (anima vegetativa of groeiende kracht en leven gevende ziel = njabā; anima sensitiva of de zinnelijke, gevoelige en tot waarnemen geschikte ziel = sokma; anima rationalis of de met rede en denkvermogen begaafde ziel = ro of roh); staan in één — teptep ē-dālem ro sētong; gemeenschap des — es, kerapēanna Ro; God in de — dienen, ngabdi dāqka Alla klabān ro; — van Christus, Ro Krista; ziel v/d mens, roh of sokma; levensadem, njabā (anima vegetativa); genius, djim; berg— of boeman, gunduro; boze — sētan; plaag— = spook, lelembut; id. boze, din-dādin; verstand, buđi of pēkēr

geestelijke pandita **geestig**, vernuftig, pēnter; grappig, lotjo; spraakzaam, ketjaq **geestrijk** kras **geestvermogens** buđi = pēkēr **geestverschijning**, spooksel, sētan; plaaggeest, lelembut

geeuwen uaj **geēvenredigd** satēm-bāng **gegil** bruē = sorağān **gegoed**, rijk, soği; bemiddeld, andiq; voldoende bemiddeld, bādā; het uit kunnen houden (genoeg om te leven) ngangkat ngakan **gegriefd**, beledigd of gekrenkt, malo; verstoord, ambul

gegroeft aleget **gehaast** ru-keburu **gehaat** ēkabādjiqi orēng **gehakt** bergedēl **gehalte**, van goed allooi, toa; van slecht — ngodā

gehavend, beschadigd, rosak; afgebroken, (v/n touw) peğāq; (v/n deel v/h geheel, bijv. 'n arm) sempal; verbrijzeld, remok; gespleten, belā; gescheurd, beđā; 'n weinig gescheurd, tjarpēt; erg gescheurd, soak; opengereten, tarbis; met 'n groot stuk er af, ġumbāng; met 'n stukje er af, ġumbing; gebroken, potong; ineengestort, rempaq

gehecht, — aan, ēman; vast, tjekaq **geheel**, gans, kabi; in z'n — buto; v/n dag of nacht, bentēng; — vol, sesek; — ... of zuiver v één kleur, molos; al, sa-; de — e menigte, sabānjaqna; de gehele tijd, saabit-abidā; — open, ablāk

geheim, verborgenheid, rosēa = siri = ehēm; 'n — bewaren, sēdem; 'n — kunnen bewaren, tao njēdem; — houden, ngalēng; iets — houden, mangalēng **geheimenis** samar **gehemelte**, het zachte — tjetak; 't harde — langēt; v/n slaapstede, ġābāk

gehenna neraka of djāhānam **geheugen**, 'n goed — ēngaqan; herinnering, ngaq-ēngaqan; in het — hebben, apal; in het — prenten, apalaği **gehoor** pengēdingan **gehoorzaam** toroq otjaq; volgzaam, anodān **ge-**

hoorzamen toroq otjaq; opvolgen, toroq otjaq of atoroq otjaq; 'n superieur volgen of 'n raad of bevel opvolgen, anot; — tot de dood, anot kangsē matē m anot kangsē sēdā AT; in ernst opvolgen, ongğuaği; luisteren naar, ēding; bevelen opvolgen, toroq prēnta; eerbiedig — ēstoaği

gehucht, dorp, đisa; kleine vestiging, peđukoan **gehuwd** v/n vrouw, alakē; v/n man, abinē; v/n man en vrouw, alakē-binē; eigen huishouding hebben, ako-bengko; **geil**, ritsig, ġālāk; wellustig, ġātel

geit embiq **geitje** mono **gejaagd**, angstig, kērēs; angstig v/n dier, ġirās; zich aanstellen, apola = atēngka; beweeglijk, ġliseng; onrustig kloppen v/h hart, ġādeğān; ongedurig, bringsang; van streek, posang

gejoel ramē **gejuich** sorağān **gek**, krankzinnig, ġilā; half — sasar; af en toe — lā-ğilāen = sar-sasaren; voor — verklaren, ġilāagi; de — steken met, tjo-kotjo **gekheid**, scherts, ġādjaq; — maken, ağādjaq; — maken met, ġādjaqi; grap, peğādjaq; in — dā-ğāndā **gekko** tekoq ook tekēq

gekleed laq marē aangğuj = laq marē adāndān; deftig — ġarāng **gekleefd** tjekaq **geknakt**, doorgebroken, toğel; gebroken, potong **gekortwiekt**, buntong **gekraai** kronoq **gekrabt** blāngrat **gekras** v/n raaf, koak **gekrenkt**, zich — gevoelen, malo; toornig, sedi; geraakt, ambul **gekreukt**, met valse plooien, kersoq; gerimpeld, kēroq **gekroesd**, dicht of fijn gekruld, tjelēker; krulhaar, obuq blintēk **gekromd** konoq

gekronkeld, v/n stroom of weg, aluk-biluk; v/n slang, alēngker; id. v/n grote slang, alongker **gekruld**, gekroesd, tjelēker; krulhaar, obuq blintēk **gekscheren**, — met, tjo-kotjo; gekheid maken, ağādjaq; — met iem. ġādjaqi **gekunsteld** dā-ğāndā

gekwetst, gewond, tato; gekrenkt, malo; geraakt, ambul **gelaat**, aangezigt, moa; gelaatstrekken, olat; uiterlijk, robā; — v iem. die boos is, olat dğāmo; — v iem. die bang is, olat dğāri **gelaatkunde** ēlmo birasat

gelaatstrek olat **gelaatsvorm** bāngon **geladen**, v/n vuurwapen, aēsē = akandung; v/n vaar- of voertuig, abuāq **gelag** bādjarān **gelasten**, laten maken of doen, soro; bevelen, prēnta; bestellen, bekas; bij testament, bāsiat; opdragen, pakon; tot iets aansporen, atak

gelaten, lijdzaam, sabār; gezegge-lijk, toroq otjaq; berustend, toroq prēnta **gelatenheid** penerēma **geld**, algemeen ruil middel of gemunt geld, pēsē; klein— = kopergeld, pēsē tam-

pes; kopergeld, pēsē tembāgā = pēsē mēra = pēsē tamps; zilver— pēsē selaka = pēsē potē; goud— pēsē mas; papier — pēsē delubāng = pēsē kertas; — geven voor, mēsēē = obāngē; nieuw — pēsē anjar; oud — pēsē ladju

geldbeurs kantong = pondjīn **geldeloos**, arm, mēsken; in behoefte omstandigheden, mlarat; ellendig, nēspa **gelden**, waard zijn, padju; waarde = prijs, adji **geldgebrek** kekorangan pēsē = kekorangan obāng = bāntjang pēsē = bāntjang obāng

geldgierig krong ka pēsē **geldig**, gangbaar, padju = lako; goed, bender; gewild, krađu **geldkist** petē pēsē = petē obāng = petē bādāna pēsē = petē bādāna obāng; kist op rollen, ġerbung **geldstuk**, pēsē **geldswaarde**, waarde, adji; prijs, argā = reġā **geldzak** kantong pēsē; zak voor geld, kampēlan = kampēlanna pēsē = kampēlanna obāng

geleden, voorbijgegaan, lēbāt; lang — laq abit; afgedaan, la; na verloop van, la olē; minuten — buru; kwartieren — lāq-ġelāq buru; uren — ġelāq; maanden — bilān; jaren — lam-bāq; oudtijds, dġaman kona; enige maanden — = nog niet lang — bilān

geleding buko **geleende**, het — pēndġaman **geleerd**, kundig, alēm; knap, pēnter; weten, tao **geleerde** buđjangġā **gelegen**, zich bevinden, bādā; liggende, neng ē ...; niet — komen, taq kober; als het zo — is, lamon beriā = mon dāq-riā = mon driā; zich — liggen aan = zich laten — zijn, perduli; zich aan niets laten — zijn, taq patē perduli; zich niet — liggen aan, taq perduli; zich wel — liggen aan, kēasē

gelegenheid, geschikte — bākto sē betġēq; bij — = op zekeren tijd, ē sētong bākto = ē sētong tēmpo; geen — hebben, taq kober **gelei**, uit vruchten, selē; uit vissen, petēs **geleide** pengērēng **geleidebrief**, v verzendgoederen, sorat anteran; v goederen die 'n koeli haalt of brengt, pēpēl **geleiden**, 'n meerdere volgen, ērēng; ioi begeleiden, ērēngaġi; iem. — (brengen of vergezellen) ater

gelid, geleding, buko; rij soldaten, dġādġār; in het — adġādġār **geliefd**, dierbaar, ēkatrēsnaē; behagend, ēkalēburi; erbarmend, ēkanēsērē **geliefde**, beminde, sē ēkatrēsnaē; waar men veel mee op heeft, sē ēkalēburi; minnaar of minnares, kebetġēġān of bur-lēburān en gendāq; gunsteling, kekasē; mijne —n, para kekasē bulā

gelieven, behagen, soka; beminden, sē ēkatrēsnaē **gelijk**, hetzelfde, padā; evenveel, padā bānġaq; — worden,

dādi padā; bijvoorbeeld, opama; als, mara; effen, rata; — maken, parata; even hoog of lang, papak; aan één zij gelijk kappen, tampaqē; op de manier van, tjara; ioi — zijn, padāi of padānē; — van twee, kembār; — hebben, bender; — geschikt, rantap; — aan, padā biq = padā bān; — en tred houden, rampak

gelijke, wedergade, tandingan; zonder — taq petandingan; de — er bij behorende, pasanganna; de — zijn van, satēmbāng = atanding **gelijkelijk**, gelijk, padā; van één doel of richting, satodju; gelijkmatig, rata; gezamenlijk, abāreng **gelijken**, — op, padāi = padānē; precies — noplēs **gelijkenis**, zinnebeeldig verhaal, opama; beeldspraak, ēbārāt; zinspeling, pesemon **gelijkertijd**, te — sambi **gelijkerwijs**, zoals, mara; op de manier van, tjara **gelijkmaken**, effenen, rataaġi; vlak maken, patampaq **gelijkmatig**, regelmatig (van schrift bijv.) dġek-dġek; gelijken tred houden (van soldaten bijv.) rampak; vlak, rata

gelijkstellen papadā **gelijktijdig** padā; verenigd, apolong = akompol; eendrachtig, rokon; gelijken tred houden, rampak; te zamen met, abāreng; juist treffen, todju

gelijkvormig padā = padā robā **geloofte** nađār = kaol; 'n — doen, akaol = anađār; onder 'n — zijn, andiq nađār; zijn — nakomen, ngao-lē; afspraak, dġāndġi; belofte, sang-ġup **geloof**, vertrouwen, kepertġadġān; het — volgens de of 'n leer, ēman; — slaan aan, pertġadġā; blijdschap des —s, bungaq ē-dālem kepertġadġān; — des Evangelies, kepertġadġān dāqka indġil; bediening des —s, korbān kepertġadġān; — van Christus, kepertġadġān dāqka Krēsta; rechtvaardigheid door het — kadilān lantaran kepertġadġān

geloofbaar kenēng ēpertġadġā **geloofsbelijdenis** sadāt **geloofwaardig**, v/n zaak, kenēng ēpertġadġā; v/n persoon, kenēng ētalēē otġaqna = kenēng ēteġuq otġaqna **gelooven**, vertrouwen, pertġadġā; vertrouwen op, andel; niet — pēđu

gelovige momēn; Christen, Sranē **gelubd** kebiri **geluid**, — v iets of v/n dier, monġē; — v fluiten, trompetten of gekraai, tētēt; gebulder, ġruduq; geraas, kasaq; stem, swara; — geven, (v/n mens) aswara; (v/n dier of iets anders) amonġē; — maken, akasaq **geluk**, aards — kemoktēn; heil, keslamedān; eeuwig heil, keslamedān sē semanēna; zegen, berkat = sabāb; zaligheid, keraajon; voorspoed, dulat = bādġrā; fortuin of winst, ontong; — verkrijgen, nemo

ontong **gelukken** dādi ; getroffen, kenēng **gelukkig**, fortuinlijk, ontong ; voorspoedig, dūlat ; behouden, slamet ; zich op zijn gemak gevoelen, perna ; — ! = goddank ! sokor ; — in zijn onderneming, podjur

gelukwens salam **gelukwensen** beriq slamet **gemaakt**, gekunsteld, dā-gāndā ; geveinsd, pē-apē **gemaal**, vorstelijk echtgenoot, lakē m raka AT **gemachtigd** benang **gemachtigde**, gevolmachtigde, bākēl = polmaq ; 'n — zenden, abākēl ; als — optreden, bākēlē **gemak**, rust, kesenengan ; op z'n — lēmēt ; id. rustig, njaman ; id. tevreden, seneng ; id. zonder overhaasting, rērē = lērē ; zich op z'n — gevoelen, perna ; W.C., geheim — pekēbān **gemakkelijk**, niet moeielijk, gāmpang ; rustig, njaman ; licht, namang = dāmang ; — maken, padāmang ; niet — angēl

gemakzucht bādāna momos **gemalin**, gade, binē m radji AT ; vrouw v/d l en rang, padmē **gemanierd** tao adāt = tao prenata **gemaskerd** atō-pēng ; — dansen, nopēng **gematigd**, middelmatig, sedeng **gember** djāi **gemeen**, min, kēnēq ; schandelijk, nēsta ; slecht, djubāq ; — in woorden, rotjo ; gewoon te doen, toman ; gewoon te zijn, lomra ; algemeen = gewoon, kapra ; algemeen = overal, brāta **gemeenlijk**, gewoon, djāmaq ; gewoonlijk = algemeen, kaprana ; doorgaans, lomrana ; van aard, padjāt **gemeenschap**, van dezelfde sfeer, petonggālān ; — van dezelfde gezindheid, ponđu ; — aan het Evangelie, kerapēan dāqka indjil ; — des Geestes, kerapēan Ro ; — zijns lijdens, kerapēan sangsarana ; — in verdrukking, noroq njandāng kesosaan ; — hebben met 'n vrouw, ngabinē of kepolong tēdung ; 'n maagd als zijn bruid beslapen, patot = pabetjēq ; — met elkander hebben van honden, akalēng ; van vee, andjin ; van vogels en andere dieren, sakē

gemeente ponđu **gemelijk**, knorrig, ngen-rēngen ; niet voorkomend, kereng **gemengd**, vermengd, atjambur ; van ongelijksoortige dingen, gābur ; van — ras, peranağān = peranaqan

gemerkt, getekend, ketora ; ontdekt, temo ; betrapt, ketemon **gemiddeld**, middelmatig, sedeng ; dooreengenomen, pokol rata ; het — e nemen, kalaq padāna = bitong padāna ; in 't groot, rabeğān **gemoed** atē ; gevoelen, pengrasa **gemoedelijk**, goedhartig, betjēq atēna ; welmenend, bender atēna

gemoet, iem. te — gaan, ambāq = papaği **genaamd** anjama **genade**, gunst, pengasēan ; barmhartigheid, penēseran = rahmat ; liefde, asē ; —

Gods, rahmat ulla ; vergiffenis, sepora **genaderd** la paraq **genadig**, meewarig, belās ; barmhartig, rahman ; liefderijk, rahmat **genaken**, naderen, paraq ; ioi naderen, semağē **gene** roa **geneesheer** dokter ; Inl., dukon **geneeskunde** bā-nambāi **geneesmiddel**, uitwendig, tambā ; inwendig djāmo = obāq ; 'n — toedienen, tambāi = djāmoē ; als — gebruiken, tambāaği = djāmoaği

genegen, getrouw, ēsto ; willig, endāq ; lust hebbend tot, sokaq ; neiging hebben tot, tero ; wel willen, gelem m poron A en akarsa of kesokan AT

genegenheid, — tonen voor, nēserē ; liefde, nesēr ; bewijs v — tandā pengēsto **geneigd**, willen, endāq ; begeren, tero ; lust hebbend, sokaq ; — te doen wat 'n ander wil, gelem **generaal** djindral **genever** djenēwer = sopi ; sterke drank, arak **genezen**, hersteld, bārās ; weer beter maken, pabārās ; gezond maken, bārāsagi ; uitwendig cureren, tambāi ; inwendig cureren, djāmoē ; al weer goed, la ēsak **geniepig** tjlērēng = tjomot **genieten**, smaken, krasa ; iets — rasaagi, volop — maktē

genoeg, voldoende, tjokop = mendāng ; — er van hebben, = beu zijn, busen ; gauw ergens — v hebben, busenan ; — daarvan = afgedaan, la ; verzadigd, kenjang ; sterk — kelar ; maken dat men met zijn geld of eten rond kan komen en daarvan — heeft voor zijn levensonderhoud, poq-njapoqaği

genoegelijk, tevreden, seneng ; aangenaam = behaaglijk, lēbur ; aangenaam voor de zintuigen, njaman ; zich ergens thuis of op z'n gemak gevoelen, perna **genoegen**, lust, soka ; — hebben, bunga ; blijdschap, kebungaan ook soka-bunga ; er mede — nemen, trēma ; behagen, lēbur ; genot voor de zintuigen, njaman ; aardse — s, kemoktēn

genodigde (orēng) djāng-onđjāngan ; — n, lem-oleman **genoot**, metgezel, bāreng **genootschap**, vereniging, kompolan ; vennootschap, kongsē

genot, genoegen, soka-bunga = kebungaan ; zalig — nēqmat **geoefend** tao **geoorloofd**, gepast, pantes ; toegestaan, olē ; wettig, halal ; vrijstaan, benang ; behoorlijk, patot ; vergund, kelēlan **geopend**, open, abukaq ; open gemaakt, kebukaq

geordend kaator = tata = ēator **gepaard** met 'n andere kwaan, atjambur **gepast**, onberispelijk, pantes ; geschikt, patot **gepeins** pēkēr **gepraat** otjaq = bānta = tjatja = djandon ; hard — ēnger **geprezen**

ēalem **geproportionneerd** patot **ge-
raad**, tuig, pekakas; benodigdheden,
prabut **geraakt**, raak, kenēng; boos,
ambul; toornig, sedi

geraakte orēng ēmon **geraamte**,
gebeente, bālungan; v/n huis of vlie-
ger, rantjangan; mager als 'n — karē
rantjanganna; — van iets, beenderen,
tolang **geraas**, hard gepraat, ēnger;
rumoer, gīgīr; geluid, kasaq; feest
op grote schaal, kardjā **geradbraakt**,
als — masē njonjo

geraken, verkrijgen, olē; verkregen,
ēkaolē; in 'n rechtszaak — nemo per-
kara; getroffen, kenēng **gerecht** voor
Inlanders, landrat; omgaand — rat
sambang; priesterraad, rat aḡāma;
—dienaar, polēsē = opas; spijs, ka-
kan **gerechtigd**, bevoegd, bādjib;
gemachtigd, benang **gerechtigheid**,
rechtvaardigheid, adil; uitspraak, po-
tosan; straf, okom; billijkheid, ke-
benderān; vonnis, bebenderān

gerechtsdienaar, politieagent, polē-
sē; politiebeambte, opas; politie-sol-
daat, pedjineman **gered**, behouden,
slamet; bevrijd, orēp **gereed**, klaar,
sediā; in orde, ranta; afgedaan, ma-
rē **gereedheid**, in — brengen, sediā-
aḡi **gereedmaken** paranta **gereed-
schap**, werktuigen, pekakas; beno-
digdheden, prabut; scherp wapen,
ḡēḡāman **geregeld**, bestendig, paḡun;
regelmatig, djekdjek; gelijken tred
houden, rampak; geordend, ēator;
netjes — tepaq; — elkander aflossen,
gilir **gerei**, feest, mē-ramē **gerezen**,
van gebraden maïs, kembāng; uitzet-
ten, mekar (p)

gerief ḡuna **gerieven**, helpen, no-
long; van nut zijn, aḡuna **gerimpeld**,
v/d huid, kēroq; gekrenkt, kersoq;
'n boos gezicht zetten, prengot; in-
gekrompen, kerker **gering**, klein,
kēnēq; de —e man, orēng kēnēq;
nederig, asor; weinig, sakonēq; —ste,
pengkēnēq

geringe, v — geboorte, orēng kēnēq
geringste pengkēnēq

geritsel kresek = krēsēk = krasak
= krosok; ook: kreseḡān, krēsēḡān,
krasaḡān, krosoḡān. Zie Klankverwis-
seling in de Handleiding voor 't aan-
leren v/d Madurese taal.

geroep lok-ologān; luid — ēraqa
geroerd enes **geronnen**, dik v/n vloei-
stof, ketel = lēket; goed dik van
dooreengemengde spijs, lēko **gerucht**,
tjiding, berta; onzekere tjiding, ka-
bār angēn; geraas, gīgīr

geruim abit **geruïneerd** bankrut
geruīt polēng **gerust**, rustig, seneng;
aangenaam, njaman; zich op zijn ge-
mak gevoelen, perna; onbevreesd, taq
takoq; niet vreesachtig, tadāq tako-
dān **geschaafd**, ontveld, ḡlārsat **ge-**

schaard, met schaarden, rongḡāng;
op 'n rij, djādjar; geregeld, ēator;
als soldaten, bāris **gescheiden** apē-
sa; los, lotjot = loslos = tjoplak

geschenk, gift, peberiq m peparēng
AT; fooi = cadeau, persēn; aanden-
ken, tandā mata; bewijs v genegen-
heid, tandā pengēsto; — als beloning,
ḡāndjārān; aalmoes, dāna; schenking,
sandeka; — dat iem. gebracht wordt,
ter-ater m tor-ator AT (aan 'n meer-
dere); 'n — geven, adāna of asandeka

gescheurd, ingescheurd, bedā; met
'n grote scheur, soak; met 'n kleine
scheur, tjarēq; — op verschillende
plaatsen, tarbis; 'n weinig aan de
kant — tjarpēt; opengereten (ook)
tarbis **geschied**, gebeurd, dādi = ke-
lakon; gedaan, ēlakonē **geschiedboek**
bābāt **geschieden**, gebeuren, dādi;
verrichten, lakonē; gebeurd, kelakon

geschiedenis, verhaal, tjerēta; ver-
telling, kandā; rijks— bābāt **ge-
schiedschrijver** buđjāngḡā **geschikt**,
bekwaam, pēnter; zeer bekwaam,
preḡuna; juist v pas, sedēng; pas-
send, patot; gepast, pantes; kunnen,
tao; geregeld, atata; gedaan, marē;
goed, betjēq; mooi = deugdelijk, pē-
lak; — v hout, ḡāli

geschiktheid kepēnteran **geschil**,
kwestie, perkara; krakeel, tokar; niet
overeenkomen in mening, taq tjojq
geschramd ḡlārsat = blāngrat **ge-
schreeuw**, gejuich = gegil, soraḡān;
rumoer, gīgīr; veel — weinig wol, olē
tjatja bāi dādina tadāq = tjara wē-
roē **geschrei** tangēsan **geschrift**, op-
schrift, tolēs; brief, sorat; boek, be-
bātjan

geschrijf, geschrift, tolēs; het ge-
schrevene, tolēsān **geschroeid** poron
= poton **geschud** asēsēq **geschut**,
kanon, mariem; van klein kaliber, lēla
geselen sapo = pokol sapo.

geslacht, volk, bāngsa; krom en
verdraaid — bāngsa sē biluq bān te-
bāli pēkēra; zaad, ron-tomoron; van
— tot — toron-tomoron of ron-tomo-
ron; van het — asal bāngsa; afkomst,
asal; afstammeling, toronan; van
welke kunne? probā?

geslachtsregister asal-osol **gesle-
pen**, listig, pēnter kal-ngakalē; scherp,
tadjem; lijd. vorm en verl. dw v slij-
pen, ēḡāngsē = keḡāngsē **geslonken**
v/n gezwel, kelpēs = kēmpes; geheel
— kēlpes **gesloten**, dicht, aēntep;
gedekt, atotop; v/n bloem, akēkep;
v/d ogen, pedem; — met 'n sleutel,
ēkontjē

gesmolten antjor **gesnedene** orēng
kebiri; gecastreerd dier, ... bāntoq
gesneuveld matē **gesp** kēsper; buik-
band met — voor mannen, ketēmang;
buikplaat voor vrouwen, bādunga

pending **gespan** rakētan; 'n paar, sepasang; 'n span, serakēt

gespannen over, apentang **gespikkeld**, gevlekt, toltol; bont, belāk; gestreept, lorēk **gespleten** aletēq = belā **gespoord** anggūj sepur **gesprek**, 'n — voeren, tjaq-ngotjaq = adjandon = atjatja; gepraat, bānta = tja-tja = djandon; — op zachten toon, gunem; 'n — aanknopen, abānta of adjandon **gest** raḡi

gestadig, onophoudelijk, tadāq tjok-bāna; zonder ophouden, tadāq ambuna; steeds, semanē **gestalte**, voorkomen, bāngon; uiterlijk, tjadjā **gestaltenis** dedek; — Gods, kebudjudāna Alla; — eens dienstknechts, dedegā dūnor **gestand**, — doen, tep-tebi **gesteente** bāto

gesteld, — dat, saopama; bijvoorbeeld, sandina **gesteldheid** kebādān **gestelpt** ampēt **gesternte** bintang **gestold** ketjeng **gestorven** matē; — e, orēng matē **gestrafte** setrabān **gestreept**, met strepen, lorēk; geliniëerd, aḡāris; — e stof, polēng; — e sits, tjita ginggāng; — v hout, = gevland, apēlēt; — e slang, olar belāng

gestreng, streng v bestuur, baas of rechter, kras; bar = niet voorkomend, kereng = bengēs **gesust** sērep **getakt** atjangka **getal**, optelling, ētongan = tjatja; totaal, ḡungḡung = djumbra; aantal, bānjaqna; cyfer, angka **getijde**, jaargetijde, osom = mosēm; moesson = tijd voor iets, masa; oostmoesson, nēmor; westmoesson, nēmbarā **getroffen** kenēng; — door, ēkenēng; aangedaan, enes; overvallen, ētjapoq; verschrikt, takerdjāt = kaḡit

getrokken, ontbloot v/n wapen, alabung **getrouw**, genegen, ēsto; trouw zijnde, ngadep; — zijn aan, ngadēbi; gehoorzaam (opvolgen) toroq; (in ernst opvolgen) onḡḡuaḡi; oprecht v hart, tolos-atē **getrouwd**, gehuwd, alakē-binē; — v/n vrouw, alakē; v/n man, abinē; 'n huishouding hebben, ako-bengko

getuige saksē; God is mijn — dumē Alla; — zijn, njaksēē; als — nemen, kesaksē **getuigen**, iets — saksēē = saksēnē; zeggen aan 'n meerdere, mator **getuigenis**, verklaring, kesaksēan; tot 'n — = — geven, dādi saksē; — geven van, saksēē; 't zeggen v/d getuige, otjaqna saksē; belijdenis, sadāt; afgelegd — penjaksēn

getuigschrift tandā tanang **geul**, greppel, lelarēn; goot, soksok **geur** bāu **geurig**, welriekend, room; onwelriekend, alek; stinkend, bājtjeng **gevaar**, hachelijke kans, bādjā; — duchten, kobātēr; ongeluk, tjelaka **gevaarlijk** = **gevaarvol** bādjā =

bādjā patē; geducht, ngobātērē (k) **geval**, kwestie, perkara; ruzie, stori; feit, lelakon; in — lamon **gevallen** soka **gevangen** tjandāk; — zetten, lompēt; iem. — nemen, pēkot

gevangene, arrestant, sakēdān; ontvluchte — burun; 'n in de gevangenis gezette, orēng ēkrangkēng; 'n gearresteerde, orēng sē ēpēḡāq **gevangennemen**, in de gevangenis zetten, krangkēng; vatten, pēḡāq

gevangenis, huis v bewaring, sepīr = petandān; hok met wanden van dik rasterwerk, krangkēng; plaats met meerdere hokken, krangkēngan; in de — zetten, krangkēng

gevangenisbewaarder kepala sepīr **gevankelijk** weggevoerd, ēbuāng **gevat** worden, ētanjoq **gevecht**, strijd, oorlog, prang; twist, tokar; 't gewapend vechten, petjarok = petjarogān; van beesten, tjaroḡān **gevechtsterrein** petjarogān

gevederd abulu **geveinsd**, huichelachtig, monapēk; in schijn doen, dākēndā = pē-apē = wa-koa = dāḡāndā; onwaar, lētjēk; bedriegen, aposē **geveinsde** orēng pē-apē **geveinsdheid** kebādān pē-apē **gevel** tong-antong

geven, aan 'n meerdere en ook kennis — ator; toe— of overreiken, beriq; slaag — pokol; mede— patroq; 'n naam — njamaē; schenken, aberiq; iets — aan, beriqi; — voor de geboden prijs of ook iets iem. — of toestaan, bāḡi; af— = ter hand stellen, panampa; — in onbepaalde zin, ariq-beriq; op crediet — paotang; aanbieden, atorē; iets aanbieden, atorāḡi; als het mij ge— wordt, mon pareng karsana Alla; ergens om — perduli; terug— als verkoper, sosoqē; terug— als betaling, sera; iets terug— bāliāḡi; gaarne — soka lēla

gevest, handvat v/n wapen, landiān; v/n mes of zwaard, dānangan **gevestigd**, wonen, abengko; verblijf houden, eneng; ergens aanwezig, bādā **gevlamd** apēlēt **gevekt**, gespikkeld, toltol; bont v/n dier, belāk; witbont, belāk potē; v/n slang, belāng; gestreept, lorēk

gevoegelijk gepast, pantes; behoorlijk, patot **gevoel**, gewaarwording = smaak, rasa; ik heb 'n — alsof, masē; op het — af, araḡā, gevoelen, pengrasaan **gevoelen**, denken = mening, rasa = sangka = penjangka = pengrasa = pengrasaan; gewaarworden = menen = besseffen, arasa; iets — ngrasa; iets overdenken, mēkēr; gissing, kēra **gevoelig**, boos, ambul; dankbaar, trēma; verdriet hebben, sosa; medelijden hebben, nēser

gevoelloos, verbijsterd, posang; door afgeleide aandacht of begeerte, pelengen; in zwijm, klenger = taq ēngaq; bedwelmd, mabuq

gevogelte noq-manoq **gevolg**, geleide, pengērēng; stoet v volgelingen, pengērēngan; resultaat, tema of temaan ook dādina of kedādiān; uitslag: ook: kedādiān; met het — dat, temana enz.; uitwissel = bij — dādi; ten — e van, dāri; het — ervan, dīn-dādina **gevolgelyk**, bijgevolg, dādi; daarom, mēla = mola; daardoor, mangka

gevolmachtigde bākēl **gevorkt**, — e tak, tjangka; met — e tak, atjangka **gevuuld**, vol, ēbāq = .posaq; vol van aren en van wat gegroeid is, meras; niet — kotong; geladen, ēēsēē **gewaad** anggūj **gewaand**, pseudo, palso; kwansuis, dā-kēndā; onwaar, lē-tjēk; bedriegend, aposē **gewaarworden**, gevoelen, rasa = arasa; bemerken, tao; ondervinden, nemo (t) **gewaarwording** rasa

gewag, — maken van = noemen, sebutaḡi **gewagen** sebut **gewapend**, asendjāta = asēkep; scherp — asēkep gēgāman; — vechten, atjarok **gewas**, planten, bu-tombuān; aanplanting, taneman; tweede — palabidjā; opbrengst, asēl **geween** tangēsan **geweer** snaphaan = vuurwapen, bedil = tēnggār = senapan; wapen in 't algemeen, sendjāta;

geweerkogel pēlor **geweerloop**, bulu **geweermaker**, tokang aḡābāj sendjāta **gewei** tjangka **geweld** paksa; ontweldigen, rebuq; met — rukken, tadjāq; — aandoen, anēadjā; zich — aandoen, maksa (p)

gewelddadig klabān paksa **gewelddenaar** orēng paksa **geweldig**, krachtig, kadjā; buitengewoon, taq ra-kēra; — v regen, dēres; hevig, bānter; — gedreven wind, angēn-radjā

gewend, — zijn, toman; afgericht, sasa; — aan, toman ka; verslaafd, ketomanen **gewest**, rijksg gebied, tana; rijksetel, nēgārā **gewezen** sē dālu **gewicht** waarmede men weegt, tēm-bāng; bij 'n unster, antēng; — van ioi = zwaarte, berāq; — v edel metaal, bubut ook berāt; het — er van, berāqna (berāqān)

gewichtig, belangrijk, radjā; van belang, parlo **gewijd**, zedelyk rein, sotjē; v/n bos = mysterieus, berit = sēngēt **gewild**, aftrek hebben, lako; verkocht, padju; zeer in trek, gārus; naar de zin, kraḡu; niet — v zaken, taq padju = taq kraḡu; niet — v mensen, taq ētanggāq = taq ēkendāqi

gewillig gēleman = endāqān; gemakkelijk te verleiden, gāmpang; niet weerstaan, taq alabān; gehoorzaam,

atoroq otjaq; opvolgen = volgzaam, noroq prēnta; tam, ēdep djalma **gewin** ontong; voor handeldrijven ook: bātē; vuil — bāreng peteng = bāreng gelap; voordeel, kontongan; het sterfen is mij — matē dādi kontongan bulā **gewinnen** olē ontong; opdat ik Christus moge — sopadjā bulā olēa Krēsta dādi kontongan bulā

gewis, zeer zeker, tanto = karoan; het moet, pastē; een feit, trang; in ernst, ongḡu; werkelijk, ongḡuān; het moet volstrekt, taq kenēng endjāq

gewond, gekwetst met grote wond, tato; met 'n wond (vooral door huiduitslag) loka; verstuikt, roḡā **gewoon**, — zijn of — iets te doen, toman; — aan, toman ka; algemeen, kapra; niet vreemd, lomra; op de gewone wijze, sakaprana; gebruikelijk, anggūjān; verslaafd, ketomanen

gewoonlijk, doorgaans, kaprana; volgens gewoonte, lomrana; uit zijn aard, padjāt **gewoonte**, gewoon, lomra; gewoonlijk, kaprana; gewoon zijn, toman; gebruik, adāt; wijze, tjara; naar — adādā **gewricht**, geleding, buko = rēsoan; v hand of voet, gelogelān **gezaaide** peḡāḡāqān **gezag**, autoriteit, pengabāsa; — hebben, kobāsa; desa-bestuur, prēnta; — voeren, kobāsanē; onder — brengen, telok

gezaghebber, hij die de macht in handen heeft, sē neḡuq kobāsa; bevelvoerder, sē aprēnta; chef, kepala; baas, lora; kapitein, kaptēn **gezagvoerder** v/n vaartuig, djarāḡān; v/n schip, kaptēn **gezakt** v water, ongrot; eb, aēng sorot; in zakken gedaan, ēkarongē; afgewezen, ketampēk

gezamenlijk, gelijktijdig, padā; verenigd, (bij elkander) apolong; verenigd (bij elkander gebracht) akompol; eensgezind, rokon; met 'n metgezel, abāreng; met, bān **gezang**, lied op rijm, kēdjung ook panton en peparēḡān; het samen-zingen, akēdjungan; loflied, podjiān

gezant, bode, soroan m konkonan en otosan AT; apostel, rasol **gezegde**, woord, otjaq; uitdrukking, totoran; spreekwoordelyk — parbāsan = parēbāsa; figuurlyk — sloka; — van iem. otjaqna (otjaqān)

gezegend slamet **gezegglyk**, volgzaam, toroq otjaq; tam v/n dier, djalma = ēdep djalma **gezeggen**, zich laten — ēkenēng buruk **gezel**, metgezel, bāreng of reng-bārengan; vriend, kantēq

gezellig, levendig, ramē; genoegen, lēbur; aangenaam, njaman; grappig, lotjo; — heid, keramēan **gezelschap**, vergadering, kompolan; gasten, tamoj; metgezel, bāreng; in — zijn, abāreng

gezengd, aangebrand, poton = poron; brandig, angos **gezet**, vastgesteld, étantoaği; zwaarlijvig, lempo; mollig zonder zwaarlijvig te zijn, gemoq; dik v/n kind, glempeng; groot = dik, radjä; dik v stam, sombä; dik = vet = zwaarlijvig en daardoor moeilijk ter been, lömpo; goed dik v spijs, lëko

gezicht, het zien, pemelaqan; ioi zien, kenalë; verschijning, pengabäsän; in het gezicht (v/n aankomende) ombär; 'n boos — zetten, prengot = prongoq = produ; tegen iem. 'n boos — zetten, produi; gelaat, moa; gedaante, robä

gezichteinder, einde v/h uitspansel, kontjoqna langëq; rand v/d hemel, pënggirrä langëq **gezin**, vrouw en kind, anaq-binë; volk, balä

gezind, van plan, akarep; het voor-nemen hebben, asadjä; wel willen, ġelem **gezocht**, zeer in trek, ġärus; gewild, lako; — door de of 'n duivel, ëpeğärus sëtan **gezond**, genezen, bäräs; welvarend, slamet; — maken, pabäräs; in orde, ësak; heilzaam, bädä asëlla; fris, seğer **gezondheid**, gezond, bäräs; in abstracto, kebäräsän; lichamelijk welzijn, sëhat bädän **gezouten** asën **gezwel**, buil, bärä; klier — in de lies, hals of oksel, kelëndjerän; eeltknobbel in de nek v/n lastdrager, ponok; 'n rijpe zweer, mornang; verhard — ko-buko

gezwets otjaq ġendäk **gezwind**, spoedig, ðuli; vaardig, tengğinas; voortvarend, akas; bedreven, trëkas; hard lopen, berkaq; handig, ġäsaq; laat ons, adju; kom of welaan, mara; snel, kebät; haastig, ġäntjang; fel op buit, ġäläk

gezwollen, opgezwollen, (gezwel) bärä; — v/h gelaat, bälğem; — v/d oogleden, bakoq; — v/d buik, kembung; — v/d rivier, bää = bändjir **gids**, wegwijzer, tokang ater = peno-ðu **gieren**, door de lucht — tjoengan **gierig** tjerëq **gierigaard** orëng tjerëq **gierigheid** ketjerëqan **gierst** ðjábä **gieten**, vochten uitstorten, totaq; be — sëram; uit — toang; vloeistof — in of op, sëlënë = toangë; metaal — toang; in 'n vorm — tjëtaği

gieter sëraman; blik, tëmbrä; spuit, serpot **gietvorm** tjëtağän **gif** ratjon **gift**, liefdadige schenking, wäkap; gave, peberiq; cadeau, persën; aandenken, tandä mata; tot beloning of uit gunst, ġändjārän; aalmoes, ðäna = sandeka; aangeboden — ter-ater **giftig** mandi **gij** familiaar, bāqna (bāqān) ook ðibiqna (ðibiqān) m tot gelijken, ðika T en sam-pëan A **gillen**, bij 't wenen, tjerëng; luid roepen, atoat = aëraq; gegil,

bruë **ginder**, daar, disa; die, roa; daarheen, kasa **ginds**, daar, disa; die, roa; — en weder bewegen, pali-ğuliän; daarheen, kasa

gissen, vermoeden, këra = sangka = njana; veronderstellen, tjakra **gissing**, mening, këra = pengëra; verbeelding, (voorstelling) sangka = penjangka; vermoeden, penjana; naar — këra = ra-këra = ðämoq = sakëra; bij — bepalen, ngëra (k)

gist raği **gister** = **oisteren** bāriq **gisteravond** bāriq malem = malemma **glad**, effen, rata; zacht, alos; — en netjes, lënjë; glibberig, lëtjën; slijkerig, leduk; nattig van grond, ketja; platgedrukt, abirdjiq; ongespikkeld, bulus; uitspreiden, birbir **glagah** ġlāğās **glans**, luister, tjadjä; blinkend, kredäp

glanzen, glanzig maken, ġerus; glanzend, kredäp **glas**, stofnaam, katja; — om uit te drinken, gelas; van — gelas; ruit (spiegel, brilleglas) katja **glashelder**, schoon, bërse; glad, lënjë **glasruit** katja **glazenmaker**, man, tokang katja; insect, sësët

gleuf leget **glibberig**, glad, lëtjën = latjar **glijden**, uit — = af — nglosot = latjar; er uit — nglotjor; naar beneden — klosot **glimlach** pemësem **glimlachen** mësem **glimmen**, blinken, kredäp; glimmend, lënjë

glimvliegje konang **glippen**, uit- of afglijden, nglosot; er uit — nglotjor **gloed** v/d zon, panas arë; v/h vuur, panas apoj **gloeien**, —d, marong; — v metalen, mëra; v/d warmte, odjäng; smeulen, mardä **glooiën** andär

glooiend, schuins, mërëng; overhellen, ðudjung **glorie** kemoldjään **gluipen** rëk-lërëğän **gluren**, begluren, (of gluren naar) ëntëp; sluipen, sornoq; door 'n gat of reet zien, tjornëq **God** Alla; o — du Alla; de Here — Ghustë Alla = Toan Alla; — de Allerhoogste, Alla taala; om —s wil, krana Alla; — weet het, walaualam; — is mijn getuige, dumë Alla; —e evengelijk zijn, madänë (p) Alla; heidense god, ðibä; titel v/n heidense god, bätara

Goddank sokor **Godsdienst**, religie, ağäma; Godsverering, ëbädä **Godsdienstig** njantrë (s) **Godsdienstplichten** rokon **Godslastering** pëtena ka Alla **godspenning** pandjer **Godsverering** ëbädä **Godvrezend** baktë ka Alla **goed**, bn en bw betjëq; zeer — betjëq sekalë; — v/n handeling, bāğus; — mens, orëng betjëq; het —e, kebetjëqan; braaf, betjëq; ook: otama; in orde, bender; het — met elkander kunnen vinden, padä asë, ook: atong; passend, patot; onberispelijk, pantes; deugdelijk, pëlak; zn goederen of ding, bāräng; geld en —

= have en — = schat, arta ; nagelaten goederen, bārāng sangkol; nalatenschap, sangkol; goederen uit 'n nalatenschap, bārāng sangkolan; in beslag genomen — tangkebān

goedaardig, goedhartig, betjēq atēna; handelbaar = mak, totot **goedaardigheid** totot **goeddenken** romasa betjēq **goederen**, goed, bārāng; uitrusting, dāndānan **goedertieren** mora **goedertierenheid** kemoraan

goedgeefs, gevensgezind, lambāq **goedhartig**, goedaardig, betjēq atēna; zachtzinnig, alēm **goedheid**, voortreffelijkheid, kebetjēqan; braafheid, kaotamaan **goedkeuren**, iets — rembāgi = benderaḡi; er mee instemmen, arembāk; naar de zin, kraḡu; genoeg nemen met, trēma; ja zeggen tegen 'n meerdere, mator ēngḡi

goedkoop modā = mora; — stellen, pamodā **goedmaken**, verzoenen, pabetjēq; in orde maken, pabender **goedstaan**, snel groeien, ḡjurbu **goedvinden**, goedkeuren, rembāgi = benderaḡi; toestaan, bāgi; wel willen, ḡelem, ook: endāq; ja zeggen tegen 'n meerdere, mator ēngḡi; lust hebben in, soka; gaarne geven, soka lēla; iets vergunnen, lēlanē

goedwilligheid soka-lēla **golf** ombāq **golfslag** penambeḡā ombāq of tabuk ombāq **golfstroom** aros **golven**, —de, aḡundjāk; deinen, ngombāq; — v haar, blintēk **gom**, plantsap, geta; kleefmiddel, ḡjilit **gome-lastiek** karēt **gonzen** grueng **goochelaar** tokang senolap **goochelen** senolap **gooien**, naar iem. — kotep; naar iem. iets toe — ontalaḡi; onderst boven — tal-ontalaḡi; naar iem. — met 'n steen, tambuq; met iets — antep; met 'n stok of wapen — srampang; met iets dat lang is — sampat; met 'n speer — tjatjaq; met handen vol — tampeḡi; op de grond — bāntēng; ergens in — tjabur; door elkaar — tjar-katjēr; weg — buāng **goor**, onrein, keḡāq; morsig, kotor **goot**, waterpijp, pantjoran; afvoer — li-ḡāliān; gemetselde — got; riool, soksok = lēkē; greppel, lelarēn

gordel, buik — sabuq; metalen — pending **gordijn**, van gaas, klambu; van lijnwaad, ḡubā; rol — kērēḡān

gorgel ḡerungan **gorgelen** kemor **goud** mas **gouddraad** kabāq mas **gouden** mas **goudsmid** kemasān = tokang mas **goudvis** ḡjukoq mas-emasān **goudwerk** bārāng mas **gouvernante** nona djipro **gouvernement** gupermēn = kompenē **gouverneur** gupenor **gouverneur-generaal** gupenor djindral **graad**, rang, pangkat; werk, pengḡābājān; — v verwantschap, popo **graafstok** srēpēng

graag, lust hebben, soka; honger hebben, lapar; houden van, lēbur **graan**, rijst in de aren, padi; rijst nog in de bolster, laas; ontbolsterde rijst, bēras; tarwe, gandum ook drigu **graat** tolanga ḡjukoq **grabbelen** arebuqān **gracht**, waterleiding, li-ḡāliān; diepe kuil, ḡjurāng; klein riool, kē-lēkēan **gracicus** buq-lembuq tana **graf** kobur = makam; heilig — kramat ook asta; 'n — delven, kalē makam = kalē lobāng; vorstelĳk — asta

grafkuil peluadān **grafpaaltje** paēsan **grafplanken**, afbakening v/n graf, bēbātor = ḡingḡing arē **grafplankjes** aan hoofd- en voeteneind, paēsan **grafstede** tjongkop m pesarēan AT **gramschap** hāwā-nako **gramstorig**, met ergernis vervuld, peḡel; toornig, seḡi; afkerig, sengēt; nors spreken, sengol = sentak **granaat** mēmēs lang-kalēng

granaatappel delima **grap**, scherts, peḡādājāq; 'n — uithalen, aḡādājāq; voor de — sakēng aḡādājāq; in gekheid, ḡā-ḡāndā **grappenmaker** tjonlotjon **grappig**, aardig, lotjo; lollig, lēbur **gras** rebā; hooi, rapēn

grasmand krēndjing **grasmes** arēq; groot soort, sadāq **grassnijden**, arēq **grassnijder** pengarēq = ḡāmel **gratis** rosep = bānjaq tolang **gratis** per-tjoma **grauw** klabu **graveel** bāto ḡinēngen

graveersel okēran **graven**, uit — kalē; grond bewerken, landuq; 'n graf — kalē makam = kalē lobāng **graveren** okēr **grazen**, weiden asabā; gras eten, ngakan rebā; hoeden, oan

greep, handvol, seranggem; met de vingers, sedjumbuq; met duim en vinger, setobiq; — v/n kris, landiān; — v/n mes of zwaard, dāmangan; gegrepen, tjandāk **grendel**, schuifbout of valbout, grēndēl; slot, kantjēng **grendelen** grēndēl of kantjēng **grens**, grensscheiding, bātes = bāngkēt; — v/n land, tapel-bātes; uiterste, ḡān = engḡān

grensmuur paḡār tēmbuk = paḡār bāto **grensscheiding** bātes = bāngkēt **grenzeloos** tadāq engḡāna

grenzen tangko **greppel**, waterleiding, lelarēn = belurān = djurungan; sloot, ḡjurāng = ḡjuglāng; riool, soksok = lēkē **gretig**, — eten, melak; — drinken, adākḡāk; dol op, ḡudjān ka; hongerig, lapar; reikhalzend verlangen, krong **grief**, sakēq atē

grievend, beschaamd, (zich beledigd gevoelen) malo; hartzeer hebben, sakēq atēna **griezelen**, gruwen, merēngēs = takoq; wat doet — sē ēkamerēngēsē **grif** v/d hand gaan, ḡārus = larēs = lako; knaphandig, tengḡinas; voortvarend, akas; bedre-

ven, prēkas **griffel** grip **griffioen** grūdā **grijpen**, pakken, teḡuq; iem. — tangkep; ioi vatten, tjandāk; — v roofdieren, sarḡep; v/n roofvogel (ook) saop; weghappen, sarap; ioi vangen, pēgāq; knevelen, pēngkot

grijs, askleurig, klabu-taēna-patēq; — worden (grijze haren hebben) aobān ook potē; schimmelkleur v/n paard, dābuk **grijsachtig** klabu **gril**, kuur, tēngka = pola; gedrag, pokal; handelwijz, sola **grimlachen** aḡelāq sanger **grimmig** kereng = bēngēs

grind blikēr **groef**, keep, ḡetet; 'n inkeping maken, peḡāng; gleuf, leget; kuil, (grafkuil) lobāng; grote kuil, ḡjurāng; graf, kobur = makam **groei**, in de — (nog groeien) ḡiq radjāā; belemmerd in de — kernēt **groeien**, nog — ḡiq radjāā; op— v planten, tombu; worden, dādi; groot worden, dādi radjā

groen biru; er — uitzien, ngebiru **groente**, Eur. —n, sajuran; gekookte —n, ngan-ḡānganan; rauwe — lalap **groentesoep** ḡāngan = kela **groep**, troep, panta = pantaan; — struiken, rombu

groet salam; 'n — wisselen, asalaman; 'n — brengen als eerbewijs, odjungē; eerbiedige — = heilgroet, songkem = taqlēm; —en zenden, kērēm salam **groeten** salaman; wees gegroet, salam alaēkum; — zenden, kērēm salam **groetenis** salam **groeting** salam **grof**, niet fijn, kasar; plat, kasar dilu; lomp, asor; wild, glātak; — voor 't gevoel, rangas; v/d voetzolen, kasap; ondeugend en vrijpostig vooral met woorden, seloro; id. vuilbekken, rotjo

grommen, brommen, ngongoq; tegen iem. ngongoqē; v/n varken, ngogān **grommig**, bijterig, bāngēs; streng = bar, kereng; knorrig, ngen-rēngen **grond**, aarde, tana; verlaten erf, talon; niet geïrrigeerde bouwgrond, teḡāl; iemands — = — met bezitsrecht, bumē of tana; uitgegraven aarde, roq-koroqan; bodem, dāsar; onderdeel van iets, buriq; grondkleur, natar = latar **grondbelasting** paḡjek **grondeloos** taq kenēng ḡjādjaḡi

grondig, degelijk, (duidelijk) trang; juist, (precies) bender; in orde, tepaq; v vis of water, bāu; bedorven, budu

grondlegging asal **grondslag**, fundament, pandemēn; bodem, dāsar **grondsop**, bezinksel, bālet; het overblijfsel, karēna; het uitgeperste overblijfsel, ampas; het vuil, keḡāqna (keḡāqān) **grondstof** bākal

grondverf tjēt dāsar **groot**, voortreffelijk, otama; dik, ook: aanzienlijk, radjā; adelijk, aḡung; erg, sara; het grote, perkara radjā; luisterrijk, mol-

ḡjā; — maken, aḡungaḡi; al te — teradjā dālu; de —ste, pengradjāna; grote lui, orēng aḡung; — v oren, narbing; — voor zijn jaren, ḡjurbu; buitengewoon — buār = blālāk; hoog, tēngḡi; groter maken, radjāi; in 't — rabeḡān; — v/d buik, lērbut

grootbrengen, verzorgen, abu; 'n aangenomen kind — kalaq anaq

grootdadig ḡābājān kobāsa **groot-handelaar**, soḡāḡār **grootheid**, getal, tjatja; aanzienlijke, orēng aḡung **grootmoeder** embā; als vocatief, njaē = njē; oude vrouw, nēnēq **groots**, trots, angko **grootspraak**, gezwets, otjaq ḡendāk; praatziek, tjerēmē

grootste pengradjā **grootte** radjāna **grootvader** embā, ook: kaē en ḡjāi; oud man, kakēq; vocatief voor 'n godsdienstleeraar, kēāē **gros**, het — orēng bānjaq **grot** ḡuā

grotelijks, in erge mate, bāngēt; overvloedig, bānjaq; talrijk, ēbāq; te, dālu; erg, telēbāt; overmatig, tjēq; zeer veel, seḡjāḡāt; bijzonder, kepatē; bovenal, lebi; overtreffen, lebi

gruis, tot — lesa = antjor; afbraak, bungkaran **gruizelementen**, in — lesa **gruwel**, voorwerp v afkeer, ḡjēq-bādjēqan; wat doet gruwen, sē ēkamerēngēsē **gruwen**, griezelen, merēngēs ook: takoq **guitar** tjlempoḡ **gul** lambāq **gulden**, i. ropēa; halve — (waarde) soko; (geldstuk) okon; één — saropēa; één — zilver, saḡjāmpel; één — vroeger papier, sarēspēs; 100 duiten, sagolden

gulzig rako **gulzigaard** orēng rako **gunnen**, gaarne geven, soka lēla; toestaan, bāḡi **gunst** kebetjēqan m kesaēan A **gunsteling** kekasē **gunstig**, genadig v God, rahmat **gutsen**, rijkelijk vloeien, deres; tappelings neerstromen, aḡili **guur** ngersep; het koud hebben, tjelep

haag heg, paḡār **haai** mondung = ḡjukoq mondung **haak** in 't algemeen, kaēq; voorwerp met omgebogen einde, tjantok; — voor gordijnen, tjantēlan; winkel— sēko; — in de vorm v/n 8, haq; — om mee naar zich toe te halen, ḡjāntol; — om dieven te vangen, tjataq

haal, 'n — tjerēk; door— tjarēk **haam** kalong **haan**, hoen, adjām; dek— peḡjānten; onvolwassen — lantjoran; grote — ook fig. = haantje de voorste = vechtersbaas of belhamel, ḡjāḡu; — v/n geweer, pemokol **haar**, pers, vnw (wordt gewoonlijk niet uitgedrukt) soms: roa of orēng roa; Haar Edele, din-adju; bez. vnw -a; znw bulu; hoofd— obuq; geen — verschil, sakontjoqna obuq tadāq ka-tjēḡā; met — abulu; grijs — obān;

grijs — hebben, aobän ; het — op-
maken, aġelung; iem. het — opmaken,
ġelungē ; het — los, bābār ; het —
recht overeen op de rug v/n hond,
njerengseng ; vals — sopak

haard, fornuis, tomang **haarkam**
soroj ; fijne — serēt **haarknippen**
ġuntēng obuq **haarlok**, valse, sopak
haarnaald tjojq = suq kondē = ar-
nal **haarvlecht**, valse, sopak **haar-**
wervel plēseran **haarwring** ġelung
= pentol

haast, met — ġāntjang ; met — be-
handelen, buruaġi ; snel, kebāt ; wel-
dra, duli ; bijna, korang laġiq = pa-
raq ; — gelijk aan, sasat ; spoedig ge-
beuren, lekas ; ge— keburu **haaste-**
lijk, met haast, ġāntjang ; weldra,
duli **haasten**, zich — ġāntjang ; ge-
haast, keburu = kesoso **haastig**,
spoedig, lekas ; met haast, ġāntjang ;
gauw, kebāt ; haast maken, keburu =
kesoso ; zeer gehaast, ru-keburu ; zon-
der overhaasting, lērē ; niet — lēmēt ;
welhaast, duli ; vlug v bevassing, ter-
buka ; knaphandig, tengġinas ook akas
of prēkas ; — doorstappen, kelēnēng

haat, afkerig zijn, bādjiq **hachelijk**,
bezwaarlijk, abut ; armoedig, mlarat ;
lastig, sara ; gevaarlijk, bādjä **hades**
alam koḅur

hagedis, tuin— kadāl ; de vliegende
— katkat ; kleine huis— tjektjek ;
grote huis— tekoq **hagel**, fijne
schiët— penabur = pantjaruta ; grove
schiët— mēmēs ; — regen, ođjān bā-
to = ođjān budjä **hageltas** = **hagel-**
zak bādāna pantjaruta **hak**, hiel, tom-
bet = tongkaq ; — v/n schoen, pen-
tol ; houweel of spade, landuq

hakblok langketan **haken**, vast—
kaēq ; blijven — tekaēq ; iets ergens
vast— kaēqaġi ; naar zich toe—
dġāntol ; ergens aan vast raken, sang-
sang ; naar iem. — krong ; verlangen,
tero ; smoorlijk verliefd, ġimbāng =
bimbāng ; sterk verlangen naar 'n man
of 'n vrouw, ġindrāng

hakkelen ġuġuq **hakken**, fijn—
tjatja ; af— ketok ; met 'n dissel, potēl ;
klein — = spaanders af— palpal ; af-
snijden, sēksēk ; 'n boom om— poġer
hakmes met gebogen lemmet, tjaloq ;
id. klein soort, kođiq ; kapmes van
gelijke breedte, bedung ; scherp wa-
pen, bliu = blio **halen**, gaan — ka-
laq ; weer in huis — tolong ; uit het
water — angkēs ; iets af— konēqē ;
voor iem. iets — kalaqaġi ; naar zich
toe— kotēk

half, midden, tenga ; 'n — v/n een-
heid, satenga ; 'n — van iets, separo ;
ieder de helft, separo ēbāng = separo
ēdāng ; — gek, sasar **halfslachtig**
tangġung **halfwerk** tangġung **halm**,
padi— bulir ; gevallen — ġurġurra

padi **hals** lēer ; kort— perket ; iem.
'n strop om de — doen, talēē lēerra ;
— over kop = gehaast, keburu =
kesoso **halsband** kalong **halskraag**
lēer **halskwabbe** klēbir **halssieraad**
kalong

halstarrig, ongezeggenlijk, pangko ;
eigenzinnig, tjengkal ; horende doof,
tambeng **halsstuk** keredān **halster**
tembirungan = bāngos **halhouden**
ambu **halveren**, in tweeën delen, pa-
ro ; in tweeën verdelen, bāġi duā ; in
tweeën splijten, sēbāq ; zich in tweeën
splitsen (van levende wezens) pēsāt ;
(van 'n rivier) atjangka

halverwege ē ngaq-tengaqanna dġā-
lān **ham**, als stofnaam, ham ; bout,
sampēl bābi **hamer** tokol ; grote —
ġānding ; wat dient om mede te slaan,
palo **hameren** nokol (t) **hamerslag**
altoqna besē **hand** tanang ; de — aan
de ploeg slaan, = de — aan 't werk
slaan, teġuq ; — aan — houden, atēq-
kantēq ; — aan — leiden, tonton ;
met lege —en, ġābāng ; de —en op
de borst bij 't Moh. bidden, asandā-
kep ; id. bij 'n dode, masandākep ; de
—en in de zij, asēket bingkēng ; twee
—en op één buik, saradjuq = sarem-
bāk ; de —en verkeerd staan, ġuġuq ;
kort op —en, prepek = prekpek =
prekpeġān ; ergens onophoudelijk met
de —en aanzitten, loq-aloq ; 'n zaak
v/d — wijzen, tolaq ; de —en ophef-
fen, tatang tanang ; ter — stellen, pa-
nampa ; v/d — gaan, ġārus — larēs

handboei, van hout of bamboe, sē-
kon ; van metaal, klēntong ; iem. —en
aandoen, sēkon **handbreed** satebā
handbreedte tebā ; meten met —n, te-
bāi **handdoek** anduk = sap-moa ;
doek om mee te veġen, sap-osap

handel, koop— lako dāġāng ; —
drijven, adāġāng ; manier van doen,
pengġābājān ; — en wandel, kelakoan

handelaar dāġāng ; groot— sođā-
ġār ; — in juwelen, dāġāng ēnten
handelbaar, tam, totođ ; volgzzaam v/n
dier, ēdep dġālma ; van mens en dier,
toroq otjaq ; gemakkelijk, ġāmpang ;
willen, ġelem ; niet weerstaan, taq ala-
bān **handeldrijven**, te koop hebben,
adāġāng ; reizend, aēder **handelen**, te
koop hebben, adāġāng ; — in, dġuāl ;
reizend, aēder ; — naar, toroq ; op
rente zetten, dġālānaġi ; verkeerd —
pasala **handeling**, verrichting, ġābāj
= pengġābāj = lako ; daad, lelakon ;
wijze van doen, paneng = pola-tēng-
ka = pertēngka ; geschrift, tolēs ; de
—en der Apostelen, kētab pengġābā-
jān para rasol **handelsartikel** dāġā-
ngan **handelshuis** toko

handelskapitaal modal = bāndā ;
dat verstrekken, bāndāi **handels-rei-**
ziger dāġāng dġālānan

handelswaren dāgāngan **handelwijs** = **handelwijze** kuur, sola paneng = pola-tēngka = pertēngka **handgeklap** paq-kopaq **handgeld** obāng panas, ook : angkēl ; voorschot, pandjer = pēsē pandjer = obāng larēs = obāng lađju **handhaven**, onderhouden, obu **handig**, vlug, gāsaq ; knap— teng-ģinas ; bedreven, pēnter = prēkas ; geschikt, patot ; snel, kebāt ; gauw, gāntjang **handmerk** tandā tanang **handmolen** ġilingan **handpalm** dāpaq-na tanang = tlapaqa tanang **handschoen** kos tanang **handschrift** sorat **handtekening**, eigenhandige ondertekening, tandā tanang ; kruisje, tapadāngdāng = patjal = lang-kalēng = prapadān

handvat dānangan ; hengsel, pene-ģuqān ; houvast, ġuq-teģuq ; — v/n opē- of palmblad-emmer, kēpēq ; oor, kopēng ; haak, tjantēlan ; omslag v/n boor, ēngkol ; — v/n rijstmesje, tjo-ratjo

handvisnet petjak **handvol** van iets dat samengedrukt kan worden, kepel ; van iets dat niet samengedrukt kan worden, perģem ; greep met gespreide vingers, ranggem **handwerk**, ambacht, ġābāj = lako **handwijzer** ton-djuq djalān **handzaag** guruq **hanekam** djangģār ; de bloem, djangģār adjām **hanengekraai** kronoq **hanengevecht** adu adjām **hanespoor** djalū

hangen ġāntong ; iets — aan, ġāntongē ; over 'n touw — sampaj ; — v vruchten en vleermuizen, katong ; — tegen, sandār ; op de grond — ēlēt ; in menigte —, krēndāt ; — v/d oren v/n hond, lopok ; laag — klarbēt ; 'n zaak —de houden, tagenē = andek ; er bij — v/d huid, koldāq ; als 'n klis — kompol ; — aan armen en benen, senapel ; ergens tegen aan— sanglar ; ergens vast blijven — kesangsang ; kleren ergens aan — sangsangaģi ; aan iem. — = verkleefd, loloq ; aan iets — kantēl ; naar beneden — kon-dāng **hangend**, v/n ding, teģāntong ; v/n zaak, taq potos

hangman tokang ġāntong **hangrek** sampēran **hangslot** kontol **hangstolp** stolep **hansworst** tjon-lotjon **hap**, mondvol, ompaqa ; beet, pengē-kē **haperen**, ontbreken, korang ; blijven steken, ambu ; niet voort kunnen, kandek **happen**, 'n hap nemen, ompaq ; — v/n vis, djuđjuq ; mond of bek openen om te bijten, ngangaē

happig, belust, dūdjan ; gretig eten, melak **hard**, gewelddadig, klabān paksa ; — lopen, berkaq ; — komen aanlopen, sander ; om het hardst lopen, djuŋ ġāntjangan ; — roepen, olok mekadja ; niet zacht, tēar ; — slaan of trappen, bāngēt of kadja ; —

v vliegen, bāngēt ; — v regen, radja of deres ; — v wind, radja of tandes ; nog — = stijf, taq lordu ; — v/n gezwel, bāntet ook : ġerā ; moeilijk te kloven, slēket ; — v ontlasting, sekē-len ; onrechtvaardig, taq adil ; streng, kras ; — v/n schaal of schil, kras ; — v spijs, ġerā ; — v hout, ġāli ; — v/d buik of v/n gezwel, ġerā ; — neerzetten, dilbās ; — ... m kracht, bātek ; — van geluid, tandes ; — praten, ēnger ; — werken, bānter

hardbekkig komet **harddraverij** v paarden, teģārān ; v stieren, kerabān **harden** v metaal, sempo ; ver— krasaģi ; verstijven, ġerāģi

hardhorig tēngel **hardlijvig**, hard v ontlasting, sekēlen ; geen of moeilijk ontlasting hebben, taq kenēng ataē of taq kenēng kepadāng A **hardnekkig**, halstarrig, pengko ; eigenzinnig, tjengkak ; horende doof, tambeng **hardop**, hard v geluid, tandes ; id. hevig, bāngēt ; leven maken door hard praten, ēnger ; rumoer, ġiģir **hardvochtig**, ongevoelig, tēģā ; zonder medelijden, tadāq belassā

harig grimbis = grāmbis **hark** sor-kot **harken** njorkot **harmonie**, in — van muziek-instrumenten, sanjak monģena ; van mensen, atong **harnachement** sapradēģā angģujā **harpoen** saēng

harrewarren, in slechte verstandhouding leven, apađuān ; twisten, apađu = atokar ; opspelen, ġiģir ; krakelen, atokar

hars, gom, ġeta ; droge — dāmar ; doorschijnende — dāmar mata kotjēng ; fossiele — dāmar bāto **hart**, gemoed, atē ; — v bomen, atē ; orgaan, (fysiologisch), kol-tongkolan ; binnenste = gedachte, (psychologisch), ngen-angen ; binnenste = oordeel, pēkēr ; zachte pit, ġābus ; in z'n — ē-dālem atē ; van —e, tros ka atē ; iem. 'n kwaad — toedragen, djuabāq atē ka = djuabāq peroq ka ; één v — en zin, sarembāk = saradjuq ; ter — nemen, ngeģāli **harteklop** tek-ketek

harteleed, verdriet, sosa ook : keso-saan **hartelijk**, oprecht, djuđjur ; zich — verblijden, bunga atē **hartelust**, hoogst genoegen, ġāntong atē ; oogappel, bāiq-dālem ; naar — sakarepkarebā **hartig**, van harte, tros ka atē ; zout, asēn ; aangenaam v smaak, sedāq

hartklopping tek-ketek ; bonzen v/h hart, dek-ģādeģān

hartstocht napso = hāwā napso **hartezer** sakēq atē ; — hebben, sakēq atē of sakēq atēna **haspel** kantēan **haspelen** ngantē **hatelijk**, slecht, djuabāq ; afkerig, bādjiq ; elkander haten, sengēt

haten, verfoeien, bādjiq; elkander — of afkerig van iem. sengēt; iem. — bādjiqi; elkander — sengēdān

have, — en goed, arta **haven** pe-labuān **havenen**, met opzet beschadigen, marosak; zonder opzet — rosa-kaḡi **havenkantoor** bāndārān **havenmeester** toan bāndār **haverij** kerosa-ḡān **hazelip** sombāng **hazemond** nJORNGAT **he**, uiting v verwondering, adu; heila! ē; dinges, ano **hebbelijk**, verslaafd, ketomanen **hebbelijkheid**, 2e natuur, man-tomanan; gewoonte, adāt **hebben**, bezitten, andiq; ontmoeten, temo; honger — lapar; koorts — sakēq panas = ḡering panas = sakēq panas tjelep = sakēq komēgil; iets aan — angḡuj (als hulpwerkwoord wordt — niet ver-taald)

hebzuchtig tjerē **hecht**, stevig, koko; sterk, seken; geloofwaardig, te-ḡuq; — van hout, ḡāli; v/n mes, dānangan; gevest, landiān **hechten**, aan iets anders — sambung = ta-bung; lijmen, djilit; gehecht, tjekaq; kleven, tjēlkēt **hechtenis**, in — ēsepir = ēpatandān

heden, vandaag, arē setēa; nu, se-tēa; — avond, kēdiq riq-bāriq; — middag, kēdiq abān = kēdiq narēq; — morgen, ḡelāq ḡiq laḡu; — nacht, (aanstaande nacht), kēdiq malem; (voorbijgegane nacht) malemma; — zus en morgen zo (praten) lāt-djālit

heel, alle, kabī; de hele dag, saarē bentēng; gaaf, bungkol; nog — be-tjēq laḡiq; — anders, laēn sekālē **heelal**, wereldrond, alam; mensenwe-reld, dūnja; deze wereld, alam dūnja; hier en hiernamaals, dūnja achērat

heen, — en terug of — en weer lo-pen, li-bāliān = lak-kalēk; voor iem. — en weer lopen, sēmbāq; — en weer langs, bāt-lēbādān; — en weer s-lin-geren, aondjān; — en weer trillen, dek-gideḡān; — en weer wrikken, ḡudek **heembrengen**, medebrengen, ḡibā = kēbā **heengaan**, opbreken, mangkat; weggaan, (vertrekken) adjālān; zich verwijderen, ondur = sēngḡā; stilletjes — bulus; ga heen! la kasa! — v velen, budāl; naar huis gaan, plēman = molē; gaan, ēntar; ergens — ēntarē

heenleiden kēbā **heenlopen**, dros-sen = weglopen, buru of mēngḡāt

heenspringen over, lontjaqē **he-enwerken**, — door = roeren, ḡubek; door dik en dun of struiken — tratas **heenreizen** djālān **heer**, de Here, Pangēran; de Heer is nabij, Pangēran la semaq; de Here God, Ghustē Alla; meneer, toan; meester, lora; — des huizes, lora lodji = sē andiq bengko; jonge — sinjo; de grote —

toan besar; — in 't kaartspel, blāndā **heerbaan** ēmbung

heerlijk, luisterrijk, moldjā; behage-lijk, lēbur; — v smaak, lemaq

heerlijkheid kemoldjāān **heerschap-pij** kobāsa **heersen**, regeren, prēnta; — v/n ziekte, osom; — v/n epidemie, osom kemaran **heerweg** ēmbung **hees**, schor v/d stem, prat = petjat = radjā **heet** panas; — v/h li-chaam, odjāng = lalak; brandend — v/d dag, panassa loq-keloq; gepeperd, peḡes; op heterdaad betrapt, kete-mo

hefboom v hout, ondil; breekijzer, radjāng; Inl. koevoet, lēngḡis; — aan 'n put, ḡundāl

heffen, iets op— angkaq; op— bo-ven 't hoofd, djungdjung; belasting — kenēngē (biā); zetten op, tompaq; 't hoofd op— ongaq **heftig**, hevig, bānget; v/n twist, ramē **heg**, heining, paḡār **hei!** ē! **heiblok** tomboq **heiden** orēng kapēr **heien** antepaḡi **heil**, behoudenis, slamet; zegen Gods = welzijn, keslamedān; — groet, sa-lam; respect, songkem = sēmbā-songkem; voorspoed, bākdjā = bā-djā = dulat; zegen, berkat = sabāb

heilbede, duā; iem. z'n — medege-ven, dūwāi **heilgroet** salam = song-kem = sēmbā-songkem **heilig** v God of engelen = zedelijk rein, sotjē; de Heilige, maha kodus = Sē maha ko-dus; — is Zijn Naam, Maha Kodus as-mana; — e profeet, nabī sotjē; — verbond, perdjāndjiān sotjē; — boek, kētab; — v/n plaats, beberi; gewijd v/n bos = mysterieus, berit = sēnget

heilige orēng sotjē **heiligen** pasotjē **heiligheid** kesotjēan **heileloos** maqsēat **heilzaam** bādā asēlla = bādā ḡunana = apaasēl = aḡuna **heimelijk**, ver-borgen, samar; op 'n bedekte wijze, demēt = dedemēdān = tek-ngētek = taq saq-kasaq; steels, tjo-ngētjo; zich — wegmaken, buru of mēngḡāt

heinde en ver, ē-ma-dima **heining**, om— paḡār; wand v bamboe, tabing; muur, tēmboq **heilsleger** bālā slamet **heirleger**, volk, bālā; geoefend — bā-risān **heistelling** tjēntra **hekel**, 'n — hebben aan, bādjiq; beu, busen

hekelen, aanmerking maken op, tja-tjat = tjalē **hekwerk**, scherm, tan-deng; traliewerk, ratjaq **hel**, gehena = plaats der rampzaligen, neraka = djāhānam; hades, alam kobur; dodenrijk, alam orēng matē; schel, mentjorong **helaas**, jammer, ēman; 't is jammer, ēmanna; heb medelijden, nēser; au! adu! **held** orēng bāngalān **helder**, licht, (niet donker) pa-dāng; niet verborgen, (bekend) trang; onbewolkt, sēnat; zonnig wor-den, sērdāng; — zien, sēnat ook sēr-

dāng of padāng en tēraq ; — v/n licht of zon of maan, tēraq ; id. schel, mentjorong (p) ; — v geluid, tjernangan ; niet — = dof = mat, bureng ; niet — schijnen, soem = orem ; — v water, djenēng = benēng ; — v toon of v/d stem, ranjēng = njarēng ; — v verstand, terbuka

helderheid, zekerheid, trang ongū ; klaarheid, ketrangan **heldhaftig**, moedig, bāngalan ; hevig v/n aanval, bānter **heldhaftigheid** kebāngalan

helemaal bābār pēsan **helen** ioi genezen, pabārās = bārāsāgi ; weer bruikbaar maken, pabetjēq ; cureren, tambāi ; medicijn ingeven, djamōē ; stil voor zich houden, sēdem ; ioi verbergen, ētekaāgi of pangētek ; ioi achter zich verbergen, alēngē ; iets verzwijgen, pangalēng ; iets verschuilen, ērep **helft**, 'n deel, separo ; 'n gelijk deel, satenga ; ieder de — separo ēbāng = separo ēdāng ; 'n afgebroken — setogēl ; in de — (op het midden van) ē-tenga ; slechts de — overlaten, nenga ; reep, sēbāq

hellen, schuin staan, mērēng ; schuins aflopen, andār ; schuins aflopen onder 'n grote hoek, đurdjet ; v/d oogbaren naar boven, madjāt **hellend** v ioi, mērēng ; v/n weg, andār ; v/n berg, đurdjet **helling** v/n heuvel, andār ; v/n berg, đurdjet

helpen, redden, atolong ; bijstaan, nolong = nolongē ; te hulp komen, bānto ; — met geld of arbeid, sombāng ; uit — angkēs ; elkander — salang tolong = tolong-tenolong ; naar beneden — tolong toron = matoron

helper penolong **hem** (pers. vnv wordt vaak niet vertaald) soms : roa of orēng roa **hemd**, over — kmēdjā ; hadji- of priesterkleed, djubā **hemel**, verblijf der zaligen, swargā ; uitspannel, langēq ; — v/n ledikant (v bamboe) gābāk = gābāngan ; — v/n ledikant (v geweven stof) tēnda ; — en aarde, būmē langēq

hemelgeest melēkat **hemelgewelf** langēq **hemelnimf** bidādāri **hemelsblauw** biru-langēq **hemels** swargā **hemelvaart** mēkrat **hen**, hoen, adjām ; kip, babon = pengorbi ; kuiken, pētēq ; legkiq, pengorbi = adjām bibit **hengel** pantjēng

hengelen pantjēng **hengsel**, gebogen handvat, gūq-tegūq = penegūqān ; id. v kokospalm, kēpēq ; haak, tjantēlan

hengst đjārān lakēq **heraut** soroan m konkonan AT **herberg**, logement, losmēn ; (Mal.) roma makan ; — voor ambtenaren, pesanggrāqān ; verblijf, ponduk ; plaats waar men logeert, pemondugān ; plaats, pondugān **herbergen**, logeren, ponduk ; — bij of te,

pondugāi ; iem. — meestal ergens anders dan in eigen huis, pondukaāgi

herbergzaam, gewoon iets te doen, toman ; vrijgevig, lambāq **herdenken** ēngaq **herder** van beroep, pengoaan = paoan = orēng ngoan ; waarnemend, sē ngoan ; leraar, pandita **heremiet** orēng atapa

herendienst penggābājān neğārā ook : prēntaan **herendienstplichtige** kemēt **herenpaard** đjārān korongan **herhaaldelijk**, dikwijls, seğut ; vele malen, bānjaq kalē **herhalen** mēndu gābāj **herinneren** = zich — ēngaq **herinnering** ngaq-ēngaqān **herkennen** taq samar robāna ; niet — panglēng ; kennen, tao ; zich herinneren, ēngaq **herkomst** asal **herleven** akelēdjāq

hermaphrodiet bāndu **hermitage** petapan = petapaan **hernieuwen** anjarē **herrie** maken, gīgir **herroepen**, wijzigen, obā ; wijzigen v/n bevel, obā prēnta ; niet doen doorgaan, burungaāgi ; ontkennen, mongkēr **hersenen** otek

hersenpan, schedel, bātok ; kruin v/h hoofd, bun-embunan **hersteld**, genezen, bārās ; ophouden, marē ; gezond, ēsak **herstellen**, in orde brengen, pabetjēq = betjēqāgi ; ordenen, tata ; — v/n ziekte, bārās ; vergoeden, gāntē ; in orde maken, pabender **herstellende** gānggāng **hert** mandjāngan ; reebok, kēdāng **hertrouwen**, weder trouwen, akabin polē ; v/n man, abinē polē ; v/n vrouw, alakē polē **hertshoorn** tanduq mandjāngan **hervatten** molaē polē

hervormen, 'n regeling vervangen, gāntēqē atoran ; hernieuwen, anjarē **herwaarts**, hier heen, kanaq **herzien**, in orde maken, patepaq ; goed maken, pabetjēq ; weder onderzoeken, prēksa polē ; nog eens kijken, tēnggū polē **het** (Wordt of niet vertaald, of met -na of sē weergegeven. Bijv. anaq = het kind ; anaqna = spreek uit : anaān = zijn- haar- maar ook het kind ; of deze, arēa ; sē anaq = die, dat (betr.) of het kind ; ook door : roa ; of die, aroa ; anaq roa = die, dat, (aanw.) het kind ; ook door : đjung ; de of het achterste of laatste, đjung budiān)

heten, genaamd, anjama ; noemen, sebut ; 'n naam geven, njamaē

hetgeen = **hetwelk**, sē **hetzelfde**, gelijk, padā ; dezelfde, rēa (roa) kēa **hetzij**, of, otabā ; ofschoon, senadjān, ook : maskē of dādīā **heugen** ēngaq **heuglijk** betjēq **heul**, hulp, tolong ; hulp v iem. pertolongan ; hulpe v God of bijstand Gods, sapaat **heulsap**, toebereide, tjāndu ; ontoebereide, atjon **heup** tēng-entēngan **heus**, beleefd, atata = tao tata ; echt, ongū ; wer-

kelijk, ongūan **heuvel**, kleine, ġu-moq; grote, ġunong kēnēq **hevig**, v/d warmte, loq-ngeloq; — v regen wind of oorlog, radjā; v slaan of trappen en ook v/n ziekte, bānget; in hoge mate, taq ra-kēra of taq sakēra-kēra; zeer, dālu of telebāt; v/n ziekte enz. erg, sara; v/n ziekte ook: perana; excessief, tjēq; te enenmale, sekalē; moeilijk, angēl of mlarat; v/n aanval, bānter **hiel** tongkaq = tombet; v/n schoen, pentol **hielpees**, achillespees, oraqna tombet = oraqna tongkaq = oraq radjā = oraq budi

hier alhier, dinaq of ē-diā; — heen, kanaq; kom toch — kanaq raq; — en daar één, mēdji; van — dāri dinaq; zie — dinaq; bij 't geven, rēaq; — en — namaals, đunja achērat **hierheen** kanaq **hiernamaals** ē-budi; hier en — đunja achērat **hij** roa = orēng roa **hijgen** ngangsor; erg — ngaq-engaqaq

hijgend zie hijgen **hijnsblok** tangkē-rēan **hijsen**, aantrekken, tarēq = tađjāq; opheffen met 'n takel, ngērēgi; zich op 'n rijdier — sēklak **hijstakel** takal **hik** tjekoqen **hikken**, de hik hebben, tjekoqen; id. als gevolg van te veel eten, aderāp

hinde mandjāngan binēq **hinder**, verdriet, sosa; schade, rogi **hinderen**, iem. — of storen, sendu; beletten, rokngērok (ē); vlak voor iem. heen en weer lopen, asēmbāq; — door bewegingen, asēngkaq; plagen, ġāngġu

hinken, mank gaan, tēpang; erg — bindjāt; spelend — adjitēng **hinneken** ahieim **hitte** panas **ho**, houd stil! (tot iem.) ambu; (tot 'n trek- of lastdier) bu **hobbelen** ondjān **hobbelig**, oneffen, bāq-đjelbing; moeilijk te be-gaan, rēkong

hoe, op welke wijs, (vragend) brāma; (aanw) dāq-rāma; — langer — meer, sadjān abit sadjān ... ook: saloq abit saloq ... en sadjān lebi; — komt het dat, dāq-rāma; — groot, brāmpa; — langer — groter worden, sadjānē radjā; — langer — minder, sadjān korang; — blij (zal hij zijn) mandāq bungana; — dikwijls, brāmpa kalē; — lang, brāmpa abit; — ook, dāq-rāma bāi; — is het mogelijk, maq olē = maq kenēng

hoed, Holl. topi; Inl. tjapēng; — v bladeren, tangguk; calotje, songkoq = kotja = kopja **hoedanig**, vragend, brāma; aanw. dāq-rāma **hoedanigheid** bātek **hoeden**, weiden, oan; oppassen, adjāgā

hoef kokot **hoefijzer** trompa **hoef-smid**, dorpsmid, pandi; fabriekssmid, tokang-besē **hoek** pađu; oog— so-paso **hoekklamp** karbeel, karbil **hoek-tand** sēong **hoen** adjām

hoenderei telor adjām **hoepel** v hout (bamboe of rotan) sēmpaj; v ijzer, bingker **hoer** sonde! = djalang = lontē **hoerekind** anaq sonde! **hoeren-bazin** buq-embuq **hoerenloper** orēng kanēl **hoerenwaard** of —in, ġārmo **hoereren** njondel **hoest** bātoq **hoesten** abātoq **hoeveel** brāmpa; — ieder of — van ieder, brāmpaan

hoeveelheid, grote — kebānjaqaq; aantal, bānjaqna **hoeven**, het hoeft niet, taosa **hoewel**, ofschoon, nadjān = maskē; al is het, dādiā **hof**, erf, pekarangan; tuin, kebun; — v/n vorst, kraton; paleis, đālem **hoffelijk** tao tata = atata **hofkleed** rapēq m kampo AT **hok**, kraal, kandāng; kippen— kandānga adjām; duiventil, pedjuđun; paardenstal, ġeđuđān; — voor tijgers, krangkēng

hol, grot, ġuā; schuilplaats v dieren, rongkang; gat, lobāng; — v bomen, ġruġu; uitgehold, ġurdu; — staan door uitkapping, loġāk = taq rapet; — staan v/d zee, ombāq radjā; komvormig, kobung = komoq; ledig, kotong; door en door v/n gat, melolong; op — gaan, beđāl = tjong-klang patē = buru

holla, heila, ē; — houdop! ē am-bu! ho daar, ara = ara bāqān (bāq-na) **Holland** neġārā blāndā **Hollan-der** orēng blāndā **Hollands** bv bw blāndā **hollen**, hard lopen, berkaq; weglopen, buru; op hol gaan, beđāl; galop, tjongklang; galopperen, njong-klang; rennen v/n rund of buffel, ake-rap **holte**, ingedeukt, tjolgem; — in boom of bamboe, rongkang

hommel, die in hout nestelt, kom-bāng; bij of wesp, tabuān **hond** patēq; jonge — rēq-kērēq; wilde — patēq alasan; vliegende — kloang; rode — sakēq bu-tombuān **honderd** satos = seratos; bij —en, atosan; in 't — asalsal

honderdduizend saketē **honderdste** sē kapēng satos; ^{1/100} saperatos

honderdtal ratos; (achter pēto 7 bālu 8 en sanga 9 wordt ng gevoegd en dan atos gebruikt); bij —len, atosan **honds**, onbeschoft, korang adjār; vrijpostig en ondeugend, seloro **honds-vot**, deugniet, bāngsat; schurk, kepa-rat **honger**, hongerig, lapar; van — sterven, matē kelaparen; — lijden, kelaparen

honger, hongerig, lapar; honger lijden, kelaparen **hongerig** lapar; honger lijden, kelaparen **hongersnood** laēp **honig** mađu **honigbij** njeroan; kleine soort, njang-manjang **honig-raat**, bijennest, kelapkabān; nest v honigbijen, lēbunna njeroan of lēbunna njang-manjang **honing** z honig **hoofd**, lichaamsdeel, tjētak; chef, lora = ke-

pala; bruggen— pengoko; het — breken, mabingong; — zijn over, kepalaē = loraē; 't — laten hangen, njokel; 't — leggen op, ketēdungē; districts— bidāna; onder-districts— astēn bidāna; desa— klēbun

hoofdbedekking, al wat men over 't hoofd doet om het te beschutten, kodung; gewaad van Moh. vrouwen bij 't bidden, roko; witte sluier, burguq **hoofdbeschutting** dung-kodung

hoofddjaksa djaksa radjā ook: biskal **hoofddoek** odeng **hoofdeind** olo **hoofdelijk**, één voor één, tong-persētong **hoofdeind** olo **hoofdfiscaal** djaksa radjā = biskal **hoofdhaar** obuq **hoofdkussen** bāntal **hoofdluis** koto

hoofdman, chef, lora of kepala; — over 100, pengratos **hoofdpengoeloe** pengolo neḡārā **hoofdpijn** sakēq tjētak; duizelig, plengen; hevig v/n ziekte, talo = ketalo **hoofdplaats** kota **hoofdpriester** v/n district, pengolo distrik; — v/n regentschap, pengolo neḡārā **hoofdschedel** blutoḡān of bātoḡā tjētak **hoofdschudden** aueng

hoofdsieraad, diadeem, djārang; kroon, mekota **hoofdsom**, kapitaal, modal ook: bāndā **hoofdstel**, v/n paard, sarongan; halster, tembirungan ook: bāngos **hoofdstuk**, kapittel = leerstuk, pasal; — v/d Qorān, sorat; groot — djus **hoofdzeer** sarap

hoofs alos **hoog**, zich naar boven uitstrekkend, tēngḡi; geëerd, ēādjiqi; voortreffelijk, otama; verheven, loor; — in prijs, larang; — gezwollen door regen, radjā = bāndjir = bāā; id. door zeevloed, sorong; — v/n woord, alos = tēngḡi; — v geboorte, bāngsa aḡung = asal orēng aḡung; — e woorden, tokaran; — e ouderdom, toa sekalē; — er, lebi tēngḡi = tēngḡiān

hoogachten, eer bewijzen, ormaḡi **hoogachtend**, eerbiedig groetend, taqlēm **hoogachtting** taqlēm **hoogbejaard**, stokoud, nonoq = ronoq; oud, toa **hoogepriester** pengolo radjā **hooghartig**, fier, radjā-atē; trots, angko **hoogheilig** maa sotjē **hoogland** tana ḡunongan **hoogmoedig** angko = kaḡungan atē **hoognodig**, noodzakelijk, parlo; zeer noodzakelijk, parlo sekalē; werkelijk noodzakelijk, parlo ongḡuan

hoogstens njaq-bānjaqna **hoogte** v/n voorwerp, tēngḡina; van of uit de — dāri atas; op de — ngartē; uit de — (uit de hemel) dāri kelongḡuān sē loor; in de — steken, tongḡul; — v/d bindbalk tot de nokbalk, djungandjung **hoogwater**, vloed, sorong; — van regen en vloed, aēng radjā = bāā = bāndjir **hooi** rapēn = pēnrapēn

hoon ēna **hoop**, stapel, tompoqan; toeverlaat, del-andel; inzet bij 'n spel, tombuk; opgemaakte of opgetaste — tombuḡān; — aarde of grint, tēmbuḡān; aan 'n — liggen, atompoq; ver-langen, arep; verwachting, pengarebān; menigte, kompolan orēng

hoorbaar, van de verte — lantē = lanto; van de verte onduidelijk — monjamo; sterk v/h geluid, kadjā; ge-raas of geluid v regen, wind, golven of v/n menigte, ḡruduq = kroduq; — v/n vallend voorwerp, djālbuḡān **hoorder** sē (ng)ēdingaḡi

hoorn tanduq; — en hebben, atandudq **hoos**, wind— kalēng-busbus; water— palaq-taon **hopeloos** taq kenēng ēarep

hopen ngarep (a) **horde**, voor ver-voer van zand of steen enz. ketēpē; op 'n brug, pont of voor onderlegsel, saksak **horen**, iets — ēding; — naar ioi, ēdingaḡi; — zeggen, ngēding berta; — naar vermaning, noroq otjaq; zich laten — v/n tijger of ander dier, adereng; hoor eens! ih!

horizon pēngḡirrä langēq = kon-tjoqna langēq **horizontaal** v/n vlak terrein, lapang **horloge** ērlodji; uur-werk, lontjēng **horlogeketting** rantaj-ērlodji **hospitaal** roma-sakeq **hou**, houd op! ambu; genoeg, la; tot 'n trek- of lastdier, bu; langzaam, laon

houden, er op na — = onder-ubu; de kost geven, ēngonē; iem. tus-sen zich — van twee personen gezegd, apēng; iem. in huis — okep; — van iets, lēbur; — v iem. nēser ka; er van — iets te zijn of te doen = lek-ker vinden, ḡudjān; lust hebben in = iets lusten, soka; er voor — sangka; de wacht — djāḡā; 'n maaltijd — aḡābāj kaq-angkaq; houd mij voor verontschuldigd, njoon maqlum; vast— neḡuq; ioi — taan; zich — semo; beschouwen als, papadā; el-kander vast— zoals bij 'n worsteling, ḡumpel; vast— aan 't eenmaal ge-zegde, ako = angken; 't — met, ver-kiezen, endāq; zich verborgen — ētek; ioi verborgen — ētekaḡi; in waarde — adjii

houding, air = wijze v doen, pola = tēngka = lēlēbā; 'n — aannemen, apola = atēngka; voorkomen, bāngon; gedaante, robā; uiterlijk v iem. tjadjā; gedrag, paneng

hout kadju; brand— kadju-tono; goed brandend — kadju njonjor; slecht brandend — kadju ngeloskos; teak- of djati— kadju djātē; wild— bibirun; — voor materiaal exclusief teak—, bibirun; timmer— kadju ḡāli

houthakker, Gouvernements — blandung; gewone — orēng moḡer ka-dju = orēng pogēr

houtschool areng **houvast** ġuq-te-ġuq = penegūqān **houweel**, hak, landuq; punt — = pickax, tjoqjoq dāng-dāng **houwen** met 'n zwaard, pedāng; met 'n bijl, kapaq; met 'n grote bijl, bādung; met 'n dissel, patēl; af — ketok; 'n boom om — pogēr

houwer, zwaard, pedāng **houwitsjer** mrēm pandāq **houwmes**, van gelijke breedte, beđung; met naar voren gebogen punt, tjaloq; met naar achter gebogen punt, bliu

hovaardig, trots, angko; — op, ēdiraġi **hovenier** tokang-kebum **hozen** uit 'n boot of put, koras; om vis te vangen, tabu; putten of scheppen, tēmbā

hu adu **huichelachtig** pē-apē **huichelarij** kebādān pē-apē **huichelen**, veinzen, pē-apē; kwansuis, ta-kanta of dā-kēndā = wa-koa **huid** kolēq **huidhaar** bulu **huidziekte**, schurft, korēng; huiduitslag, kērkēr; kleine puistjes, renē; ringworm, poraq; besmettelijke — met zweren, bu-tombuān; verzwering, poroq = sarap; mazelen, tampek; pokken, tjatjar **huig** nēl-manēl = nēl-manēlan

huilen, wenen, tangēs; zacht — njerēbi; hard — adārāng; v/n hond, atanalō; janken v/n hond wegens pijn, akaēng; loeien v/d wind, ngedurus **huis**, woning, bengko; inwendig gedeelte, roma; — Gods, kaba; naar — gaan, molē; ergens zijn — hebben, abengko

huisbediende djongos of djāgā roma **huisbewaarder** mandur **huiselijk** taq keloaran **huisgezin** saoma; 'n — hebben, ako-bengko; familie, bālā **huishoudgeld** blāndjā; — geven, mblāndjāi; verplicht — nēpka **huishuur** obāng sēwana bengko **huisje** boven 'n graf, tjongkop **huisjongen** djongos **huisknecht** abdi

huisraad prabudā bengko = prabudā roma, ook: ēsēna bengko of ēsēna roma **huisvader** sē andiq bengko **huisvesten** mamonduk of pondukaġi **huisvesting**, plaats waar men logeert, pondugān; — verlenen, beriqi keningan

huisvrouw binē **huiswaarts** molē **huiszoeking** dželudāk **huivering** ġiderān; door 'n — aangegrepen, ġideren **huizen**, wonen, abengko; van vogels en dieren, arongkang; logeren, monduk; verblijf houden, eneng **hulde**, eerbetoon, ormat; — bewijzen, ormađi **huldebetoon** ormat **hullen**, zich — akodung; iets — kodungē **hulp**, bijstand, tolong; — v iem. petolong = pētolong = pertolongan; — v God, sapaat = sapangat; — bieden, tolongē; — inroepen, pēnta tolong

hulpbehoevend, hulp nodig hebbend, kođu ētolong; arm, mēskēn; behoeftig, mlarat; armzalig, sara sē taq andiq **hulptelwoord**, voor planten: poon; zie stuks **hulpvaardig**, gedienstig, nolongan; goedaardig, betjēq atēna; bereid om te helpen, endāq tolong = tero tetolong

hulsel, sluijer, kodung; bundel met — van papier of blad, bungkosan; id. met — v/n doek of kain, buntelan; — v/d klapperbloem of jonge vrucht, krotjok **humeur**, uit z'n — ngenrēngen **hunkeren** naar iets, tero (ka); — naar iem. kerong (ka); smoorlijk verliefd, ġimbāng = bimbāng; sterk verlangen naar 'n man of vrouw = erotisch, ġindrāng

huppelen, springen, tjaq-lontjaqan; dartelen, tjēng-letjengan; tandakken, nandāq; o/n sukkeldrafje, adjikdjik **hups**, knap v/n man, bāġus; v/n vrouw, rađin; beleefd, tao tata; voorkomend, rētjē

huren, iets — sēwa **hurken**, gehurkt zitten, tēngkong; met de armen om de knieën, markong; m/d benen gekruist, sēla **hut**, A voor huis, tjompoq; 'n klein huis, poq-rompoq = rung-bārung; wachthuisje op 'n bouwveld, bārung; verblijf, ponduk; scheeps — kamar **hutspot** respes

huur, huursom, obāng sēwa; landrente, padjek; dagloon, blāndjā; maandgeld, gādji **huurhuis** bengko sēwan **huurling** koli **huurrijtuig** rata sēwan **huursom** obāng sēwa **huurvaartuig** tambangan **huwbaar**, v man of vrouw, gādji; volwassen, bālik; in de periode dat men verliefd begint te worden, gāndjā; jongeling, lantjēng; maagd, prabān

huwelijk, echtvereniging, kabin; 'n — aangaan, akabin; ten — geven, pakabin; ten — nemen, akabin; in — verbinden, pakabin; ten — vragen, pēnta kabinna; trouwpartij, kabinan **huwelijksgoed**, bruidschat, saraan **huwelijksonderhoud** nēpka

huwelijksonderpand in geld, mas kabin; kleren of sieraden, pemoġi **huwen**, trouwen, akabin **hygiēne** kebārāsān **hypocrisie** kebādān pē-apē

ieder, elk, sabān of sabān orēng = sēpat orēng; — één, sētong ēbāng; — de helft, separo ēbāng; — mens, sarobāna orēng; — afzonderlijk, bāng-sēbāng; — op zich zelf, rangsorang **iedereen** sabān orēng of sēpat orēng

iegelijk 'n — sabān orēng **iemand** orēng; — uit 't volk, orēng kēnēq; zeker — sē ano; met — moso **iets** bārāng **ijdel**, niet gevuld, kotong; onnut, taq-paasēl; zonder nut, taqpa

gūna, ook : tadāq gūnana ; vruchte-
loos, bātal ; verwaand, radjā-tjētak,
ook : angko of ma-koma ; te vergeefs,
pertjoma

ijdelheid zie ijdel **ijk** tjap neḡārā
ijken tjap **ijl**, dun, tēpēs ; wijd uite-
een, rangrang **ijlen**, verward praten,
tjēktjok = metjētjot = njaratjam ;
van streek, posang ; nu dit dan dat
zeggen, lāt-djālit ; zich haasten, keburu
of kesoso **ijlhoofdig** aḡālir = metjētjot

ijlings, — doen, ḡāntjang ; — ge-
beuren, lekas **ijs** ēs = aēng bāto
ijselijk mrēngēsāḡi **ijver**, —ig, bā-
djeng ; zn kebādjengan ; met — wer-
ken, pabādjeng ; hard (werken) bān-
ter **ijverig**, naarstig, bādjeng of ken-
tjeng **ijzen**, koud worden van schrik,
ḡrimēsēn ; beven, keter ; bibberen,
ētēk

ijzer besē **ijzerdraad** kabāq besē
ijzeren besē **ijzerhoutboom** kesambi
ijzerroest taē besē of taēna besē ook :
tetaēn **ijzersmid**, dorpsmid, pandi ;
fabrieksmid, tokang-besē **ijzerwerk**
bārāng besē **ik** (familiaar) sēngkoq ;
(tot gelijken) bulā T kaulā A (soms :
ēson AT door hooggeplaatsten en ab-
di AT door laaggeplaatsten) **immer**,
altijd, saabidā = saabit-abidā ; eeu-
wig, semanēna ; ooit, tao

immers, voorzeker, orēng ; omdat,
mapan ; niet, taq ; 't is — al gezegd,
taq la ēbālāi (= is 't al niet gezegd) ;
in ernst, ongū ; werkelijk, ongūān ;
— niet, ēntar = tar (loop heen !)

impost bīā **impotent** lēpaq **in**, bin-
nen, ē-dālem ; vz v plaats, ē ; — eens
(in één keer, sakalē ; helemaal, bābār
pēsān ; eensklaps, dādāk sakala) alles
— eens, san-mēsān (p) — ernst, ong-
ū ; — trek, ḡārus ; — acht nemen,
(oppassen) adjāḡā ; (oplettēn) ēngaq ;
(zich bemoeien met) opēnē

inademen ademhalen, anjabā **inba-
keren** v/n kind = zwachtelen, ḡedung ;
inwikkelen, būnduq **inbeelden**, ver-
waand, radjā-tjētak ; trots, angko of
ma-koma ; menen, kēra **inbeelding**,
waan, sangka, ook : sangū **inboedel**
prabudā bengko of prabudā roma,
ook : ēsēna bengko of ēsēna roma

inboorling, oorspronkelijke bewoner,
orēng tobin of orēng petobin ; iem.
afkomstig van ... orēng asal ... **in-
borst**, aard, (hoedanigheid) bātek ; ka-
rakter, adāt = mertabāt ; gemoed,
atē

inbreken, ondergraven = 'n gat ma-
ken onder of in de muur, ḡurāng ;
roven met zijn velen = diefstal met
braak plegen en desgevorderd moord,
kampaq ; ingebroken = bestolen, ke-
malēngan ; stelen, memalēng ; 'n in-
breker in huis, malēng lebu bengko ;
'n bamboe wand doorbreken, narbā

tabing ; 'n heining v bamboe of steen
doorbreken, narbā paḡār **inbreker**
dief, malēng ; rovers, kampaq ; straat-
rover, bigāl

inbrengen, binnen brengen, ḡibā
masoq ; ioi — masoqāḡi of lebuāḡi
ook palebu ; omlaag brengen, patoron ;
hier brengen, kēbā kanaq **incarnatie**
tētēs ook tētēsān **indachtig** ēngaq ;
— maken, maēngaq = ēngaqē **inder-
daad**, werkelijk, senjatana of ongū-
ān ; in waarheid, sabenderrā of saong-
gūna ; in ernst, ongū ; precies, ben-
der **indien**, in geval, lamon of djāq ;
gesteld dat, saopama **indienen**, aan-
bieden, atoraḡi ; gereed houden voor
'n meerdere, tjabisaḡi ; rapporteren,
arepot

indigo nēla **indigo-plant** tarom **in-
dividu** orēng **indoens**, ergens — ma-
soqāḡi ; ioi ergens binnen brengen, le-
buāḡi ; mengen, pobu ; ergens iets —
pobui ; id. iets vullen, ēsēē ; iets er-
gens — ēsēāḡi ; iets in 'n bādā =
bewaarplaats doen, bādāi ; vermengen,
tjambur

indompelen, indopen, dēdel ; in het
water werpen, tjabur ; zich in het wa-
ter dompelen v/n buffel, aēmpor ; in
het water dompelen v/n lichaamsdeel,
tjarbukaḡi ; onderdompelen, tjangrep ;
iets in water dopen, tjelop ; in het wa-
ter duiken, sēlem

indopen, instippen, dēdel ; — v/n
lichaamsdeel, tjarbukaḡi ; onderdom-
pelen, tjangrep ; iets in water dopen,
tjelop **indrijven**, inslaan, pokol of to-
kol **indringen**, zich — sosop ; — van
iets, serep **indruck**, indeuking, pēsok ;
oneffen = scheef, pērot ; voetspoor,
lapat of lampat ; merk of teken, tora
of tandu ook tetenger

indruckbaar, elastisch of week, endut
indrucken de kop — = doen ophou-
den, paambu **indrucksel**, spoor, lam-
pat of lolos **indruppelen**, in iets drup-
pelen, tjaptjabi ; ogen of oren — peraē ;
met iets — peraāḡi

ineendraaien, touw — ēngkal ; ga-
ren — obāl

ineengedoken liggen, melkoq (p)
ineengedrongen, kort, pandāq of pēn-
dāq ; stumperig, merkēkēq ; id. erg,
merkokoq **ineengedrukt**, platgedrukt,
pēpaq = pēltang ; vastgedrukt, met-
met **ineengerold**, ineengedoken lig-
gen van iem. pelkoq

ineengestort rempaq **ineenknippen**
kepel **ineenstorten**, wegvallen, ḡu-
djur ; ineenzakken, rempaq **ineenvoe-
gen** wat bij elkaar hoort, pasang ; in
elkander zetten, rasop **ineenzakken**
rempaq **inenten** tjongkēq

inentpokstof bibit **influisteren** koto-
qē **ingaan** masoq of lebu ; ergens —
masoqē of lebunē

ingang, deur, labāng ; weg = middel, djālān **ingebakerd** ēbunduq **ingebroken**, bestolen, kemalēngan **ingedeukt**, indeuking, pēsok ; uitgehold, tjolgem **ingedrongen**, stumperig, merkokoq **ingekeep**, aleget **ingekocht**, het —e, beliān **ingekrompen** kerker **ingelegd** met edelgesteenten, ētratas

ingenomen met, klēbur **ingescheurd**, gescheurd, bēdā ; met grote scheur, soak ; met kleine scheur, tjarpēt = tjārēq **ingestort** v/n huis, robu of rempaq ; naar één kant, rodjung ; in elkander, tērep ; ingezakt, djuruk

ingetogen otama **ingeval**, als, lamon = kelamon = saopama ; indien, djāq **ingevallen** v buik of wangen, kelpēng ; id. erg, kelpōng ; diep in 't hoofd v/d ogen, tjelkong

ingeven, medicijn — djāmoē **ingewand** bāiq-dālem ; darmen, osos ; buik, proq **ingevolge**, omdat, sebāb ; ten gevolge van, dāri **ingewikkeld**, bezwaarlijk, abut ; armoedig, mlarat ; lastig, sara ; verward (aan elkander gekleefd of door elkander) gimbāl ; duister, korang trang

ingeworteld, bestendig = vast, paḡun ; verslaafd, ketomanen ; van aard, padjāt **ingezetene(n)** orēng ; v/n dorp, orēng dīsa ; v/n hoofdplaats, orēng kota **ingieten** sēlēn **inhaken** kaēq ; bij geval, tekaēq

inhalen, achterhalen, tabāng of ođāk ; ingehaald, ketjapoq sē ētabāng ; tegemoet gaan, ambāq ; afhalen, papak ; iem. — papaḡi ; intrekken, (niet doen doorgaan) burungaḡi ; binnenhalen, masoqaḡi of lebuaḡi ; overvallen, ketjapoq ; achternagaan om in te halen, sosol ; achtervolgen, totodi

inhalig, gierig, tjērēq ook brikēng of britbit **inham**, rede, pelabuān ; gegraven — voor visvangst, soroq ; — a/t strand, tjeḡukan **inhebben**, inhouden, aēsē ook aosoq

inheien antjepaḡi **inhoud** v/n boek, ēsē ; v/n beurs, kar of vaartuig, osoq ; v/n brief, monjē **inhouden**, inhebben, aēsē of aosoq ; kunnen bevatten, buāq ; vermelden v/n brief, amonjē ; bedwingen, ampet ; beteugelen, tjengket of tjontet ; aftrekken (korten op) potong ; 'n paard — mekek **inhoudsmaat** kolak of taker ; werktuig, penakeran **inkapping** om in 'n boom te klimmen, antat ; voorzien van zulke —en, antadi

inkeep aan 'n draagstok, ḡetet ; in 'n boom, antat of pedāngan **inkeer**, berouw, kasta **inkepen** pedāng of ḡetet **inkeping** ḡetet of antat ; —en maken, tjaplak **inkeren** tot zich zelf, kasta **inklimmen**, ergens — naēqē **inkomen**, komen, dāteng ; ingaan, masoq of

lebu ; aankomen, napaq ; jaarlijks of maandelijks — ḡādji ; loon, bādjarān **inkomst**, oogst, paasēl = asēl ook buktē ; opbrengst van 't verkochte of van vruchtboemen en aanplantingen, olē **inkoop**, het ingekochte, bliān ; wat v/d koper is, pemblina

inkoopsprijs kebli **inkopen**, aanschaffen, melē ; — doen, lē-melē ; in 't groot, melē burungan **inkorten**, afsnijden, ketok ; inhouden, potong **inkt** mangsēn **inktkoker** bādāna mangsēn **inktvīs** djukoq nos **inkwartieren** paeneng **inladen** in 'n voer- of vaartuig, buāq **inlander**, 'n Madurees, orēng madurā of orēng meðurā ; 'n Javaan, orēng djābā ; oorspronkelijke bewoner, orēng tobin

inlaten, iem. binnen laten, beriq labāng ; zich ergens mee — ketaoē of perduli **inleg**, inzet, taro ; bij 'n spel, tombuk

inleggen, iets ergens — bādāi ; iets ergens binnen doen, masoqaḡi ; iets ergens inbrengen, lebuaḡi ; — in azijn = inmaken, ḡābāj atjar ; id. in suiker, ḡābāj manēsān **inleveren**, afgeven, atoraḡi ; ergens inbrengen, masoqaḡi of lebuaḡi **inlichten**, iets uitleggen, trangaḡi ; verklaring geven, beriq ketrangan **inlichting** ketrangan **inmen- gen**, zich — roq-toroq

inmiddels, tijdens, mompong ; daarna, marēna **innaaien** djāiq **innemen**, 'n plaats bezetten, tēndi ; 'n kledingstuk nauwer maken, tēros ; inladen, buāq ; bekoren, lēbur ; medicijn — adjāmo **innemend**, minzaam, rētjē ; aanvallig, manēs ; goed v/n handeling, bāḡus

innen, invorderen, tarēk ; manen, taḡi **innerlijk** bātēn **innig**, vurig, bānget **inoogsten**, vruchten inzamelen, polong ; de rijst — anjē, ook : potong padī ; suikerriet of tabak snijden, tebāng **inpakken**, iets ergens inwikkel- len, bunduq ; in 'n doek, buntel ; in papier of 'n blad, bungkos

inregenen tampes **inrekenen**, iem. — tangkep ; arresteren, pēḡāq **inrichten**, regelen, ator ; ordenen, tata ; zich — njabāk **inrichting**, regeling, atoran ; ordening, prenatala **inroeping**, om iets God bidden, podji ; heilbede, duā

inruilen, iets verruilen en geld wis- selen, drop of porop **inschenken**, overgieten, (wijn —) sēlēn, ook : to- ang ; in iets of voor iem. — sēlēnē ; in iets 'n vloeistof gieten, toangē **in- schepen**, zich — ongḡā of ongḡā ka kapal **inschikkelijk**, eensgezind, ro- kon ; goedaardig, betjēq **inschikke- lijkste** pengkēnēq **inschroeven** se- krop ook : olēr **inschuiven** sorok **in- schuld** pēotang **insgelijks**, evenzo, beria kēa ; gelijkelijk, padā, ook : iā ;

tegelijk, sambi ; weder, polē ; daarbij, bān polē ; en daarbij, sarta **inslaan** pokol of tokol **inslag** v/n weefsel, pakan **inslapen**, door de slaap overmand, tetēdung ; slaap hebben, ketondu **inslikken**, iets — kloduq, ook : ġlunjoq **inslokken** kloduq, ook : ġlunjoq **insluimeren** tetēdung

insluiten, ioi omringen, kēpong **insmeren**, zich — akorap ; met 'n smeersel — atapel ; met 'n smeersel op het hoofd — popoġi ; het voorhoofd — apēlēs ; iem. — korabi ; iem. de slapen — tapelē ; iem. het voorhoofd — pēlēšē ; — met olie, mēnjaq of mēnjaqē ; — met vet, gemoqē **insnede** ġetet

insoppen, instippen, dēdel ; onderdompelen, tjangrep **inspannen**, aanspannen, pasang ; aanhaken, kaēq ; 'n span trekvee voorspannen, saēq of saēqē ; zich — djā-ngadjā (k) **inspanning** ahtēar ; met — djā-kadjā

inspecteren, iets — prēksa ; in commissie — komēsi ; geneeskundig — van publieke vrouwen, korēq

inspecteur spēktor **inspreken**, moed — pateger **instaan**, borg zijn voor, tangġung **insteken**, iets in 'n opening steken, salet ; de hand ergens — tjeđuk ; iets ergens indoen, masoqaġi ; iets ergens inbrengen, lebuqaġi ; iets ergens tussen stoppen, selpētaġi ; garen in 'n naald steken, djuđju ; inwerken, soltok

instelling, regeling, atoran ; verordening, prenata ; godsdienst — sarēat **instemmen**, — met, rembuk ; van dezelfde mening, sarembuk ; het met elkander eens zijn, sarodjuq ; ja zeggen, mator iā m mator ēngġi A **instijgen**, in 'n rijtuig, tompaq ; ergens inklimmen, naēqē ; stijgen, onġġā ; binnenkomen, masoq ; ingaan, lebu

instorten v/n weg of v/d grond, dādi lembā ; — v/d grond als men er de voet op zet, burduq of burtoq ; — v/n zieke, kepolēan of sakēq polē ; in elkander storten, ġudjur, ook : ġrudjuk **instructie** setroksi of pengadjārān **instrumenten** pekakas **integendeel**, liever doen, palor **intentie**, bedoeling, nēat ; oogmerk, sadjā **interuptie**, zonder — tadāq tjokbāna **intiem** atong **intomen**, 'n begeerte — ontet ; zich — paksa **intreden** masoq **intrekken**, — bij, ponđuġi ; ergens — ampēq ; herroepen, obā

intrest pēsē buduq **intussen**, tijdens, mompong ; te gelijktijd, sambi ; daarna, marēna ; evenwel, nangēng = tapē ; ofschoon op die wijs, maskē dāq-riā **inval**, gedachte, pēkēr ; verwoed aanvallen, amok **invallen**, in elkander storten, ġudjur ; omvallen, robu **inventaris** ketrangan **inviteren** atorē ; tot 'n feest, onđjāng of đjāng-

ngonđjāng **invloed** ten goede = gelukaanbrengend, pengaro ; ten kwade = ongeluk aanbrengend, tjtjat ; macht, kobāsa **invloedrijk** kobāsa

invochten kētesaġi **invoegen**, toestoppen, sompet **invoegsel**, prop, sompet **invoeren**, 'n gebruik instellen, amodēl ; binnen brengen, masoqaġi of lebuqaġi ; iets nieuws — njar-anjarē **invoerrechten** biā **invorderen**, innen, tarēk ; manen, taġi **invreten** v roest of kanker enz. = verergeren, kakan **invullen** ēšēē

inwaarts, naar binnen, kadālem of dāq-dālem **inwachten**, wachten op iets, dāntēq **inwendig**, innerlijk, bātēn ; binnen, ē-dālem **inwerken** soltok **inwerpen** palebu = lebuqaġi **inwikkel**en in omslag, kleed of zwachtel, bunduq ; in 'n doek, buntel ; in 'n blad, papier of doek, bungkos ; iets — buntelē **inwilligen**, 'n verzoek of verlangen — torođi ; toestaan, bāġi ; vergunnen, lēlanē ; niet — (iets verbieden) larang ; niet — (iets verbieden te doen) pelang ; niet — (tegenhouden) langlang

inwinnen, berichten — sarē ketrangan **inwisselen**, verruilen, orop ; vervangen, ġāntēē **inwonen**, logeren, ponđuq ; — bij, ponđuġi **inwoner** orēng **inwrijven** met de hand of met 'n voorwerp, kosok ; masseren, pētjet of pēlēt ; het naakte lijf — orat

inzakken van grond, dādi lembā ; in de grond, burduq ; v/d buik, kelpēs **inzamelen** v vruchten, polong ; v kruiden, arambān **inzepen**, iets — njabun ; zich — asabun **inzet** bij 'n spel of weddenschap, taro ; opzet bij 'n spel, tombuk

inzicht, bedoeling, sadjā ; kijk op 'n zaak, tao **inzien**, beseffen, ngrasa **inzitten**, er mee — ēbu ; in moeilijkheid verkeren, kēbuān ; vrezēn, takoq ; ongerust, kobātēr **inzonderheid**, daarbij, la-mala **inzouten**, budjāi ; iets — asēn **inzwelgen**, iets inslikken, ġlunjoq ; vreten, bāđuk ; verslinden, soltok

irrigeren torap **islam** ēslam = slam **islamiet** orēng slam ; — worden, masoq slam **Israëliet** orēng Jāudi **israëlietisch** jāudi **ivoor** ġāding

ja iā ; — waarlijk, bender ; — zeggen, otjaq iā m mator ēngġi A ; — zelfs, tor **jaar** v 12 maanden, taon ; tijdvak, đjāman ; jaren geleden, lambāq ; tal van jaren, pan-brāmpān taon **jaargetijde** osom of masa ook mosēm ; westmoesson, nēmbārāq

jaarlijks bv sabān taon ; bw taonan **jaartal**, Moh. jaartelling, taon ēđjrā ; Chr. j. taon blāndā **jaarwedde** ġāđji taonan **jacht**, jagen, aburu ; — maken op, pēġāq ; — maken op iem.

pēgāq burun; schip, kapal of kapal gāntjangan

jagen, jacht maken op, pēgāq; op vogels — sang-pasang; schieten op, bedil = tēnggār; — op wild, aburu; — op herten, aburu mendjangan; najagen, tabāng; hard lopen naar, berkaqē **jager** tokang bedil of tokang aburu **jaloers** tamburuān

jammer, te bejammeren, ēman; 't is — ēmanā; ongeluk, tjelaka, ook: kalēr; ramp, bālāi; verlies, rogi, ook: tona **jammeren**, weklagen, asero; wenen, nangēs **janken** v/n hond, atanalō; id. v pijn, akaēng **Januari** djanuari **Japan** djepang **jas** djas; buis, klambi **Java** djābā of tana djābā **Javaan** orēng djābā **javaans** djābā

je bāqna of bāqān (De uitspraak is: bāqān) **jegens**, ten aanzien van = vergeleken met, bān **jenever** djenēber ook sopē; sterke drank, arak **Jeruzalem** baētal mukadās **jeugd**, jeugdig, ngodā; maagdom, kengodāān; van der — af, dāri ngodā; jongeling, lantjēng; maagd, prabān; ongehuwd, gādjang **jeugdig** ngodā; zie jeugd. **jeuk** gātel **jeuken** = jeukend = jeukete = — veroorzakend, gātel **Jezus** Esa (Door de Mohammedanen gewoonlijk: nabi Esa genoemd)

jicht ēntjoq **jokken**, liegen, lētjēk; boerten = schertsen, gādjaq **jolig**, dartel v dieren, tjēng-letjēngan; pret hebben, bunga ook pērak of soka; plezierig gestemd, seneng **jong**, jeugdig, ngodā; v duiven, pedji; jongstgeboren, bungso; van —s af, dāri ngodā of ġiq kēnēq mola; — v/n beest, buduq

jongedochter prabān **jongheer**, zoontje v/n Europeaan of Chinees, sinjo; betiteling v/n Inl. knaap, kēnēq of nēq **jongeling** lantjēng; jongen bij aanspraak, katjong

jongen, knaap, lantjēng kanaq; als vocatief: katjong of tjong; huis—djongos; — werpen, abuduq; — hebben, abuduqān **jonger**, leerling, morēd; vergr. trap v jong, ngodāān; —e broeder of zuster, alē

jonggetrouwde(n) kemantēn = kemantan **jonggezel** lantjēng **jonkheid**, klein, kēnēq **jongmeisje** prabān

jongs, van — af, dāri ngodā **jongste**, de — bungso **jonkman** lantjēng **Jood** orēng jāudi **jubelen** asorak **juffer** nona; bij aanspraak v/n klein meisje, kēnēq of nēq; v/n groter meisje, bing of djebing **juffertje**, glazenmaker, sēsēt **juffrouw** nona; gouvernante, nona djipro; betiteling v/n klein Inlands meisje, kēnēq of nēq; van 'n groter meisje, djebing of bing; getrouwde —, njonja; Inlandse, adju **juichen** asorak; — om, nJORak; ver-

heugd zijn, bunga ook pērak **juist**, — zijn aan, laġiq of ġiq; precies of waar, recht, bender of tepaq; het treft — kebenderān; — op tijd of van pas, sedēng; nu — pompong; — van pas v/n gat of opening, lolo; — tref-fend of — geviel het, todju of penodju ook nodjunē **juk** voor runderen, pēngonong; voor mensen, pēkolan; koppel, pasang

jukpen semēla **Juli** djuī **Juni** djunē **juweel**, edelgesteente, sesotjan; diamant, ēnten **juweeldoosje** pepetēn **juwelier**, goudsmid, kemasān; handelaar in juwelen, dāgāng ēnten

kaaiman, krokodil, bādja **kaak**, onder— langgēm; wang, pēpē **kaakbeen** langgēm **kaakslag** tempēlēng; 'n — geven, nempēlēng

kaal v/h hoofd, gundul; — gescho-ren, konjong of kelonjēn; bladerloos, ngartjang; gedeeltelijk — butaq; zonder kuif v/n duif, konol; arm, mēs-kēn; ellendig, nēspa; — v kleren, la-dju **kaalhoofdig** gundul **kaap** tandjung **kaapziek** kētjoqan **kaars**, was— lēlēn; licht, dāmar ook dāmar lēlēn **kaarsepit** sombu **kaarsje** tjolok **kaart**, geografische — kar; brief—karto pos; speel— karto **kaartspe-len** maēn karto **kaas** kēdju

kabaai kebaja **kabas**, mand v palm-bladeren, kēsa; horde v bamboe, kē-tēpē **kachel** tomang besē **kaf** sekem **kajoepoeti-olie** mēnjaq potē **kakebeen** langgēm **kakelen** v/n hen na 't eier-leggen, akotak; v/n hoen bij 't zien van 'n roofvogel, akerek; — of kwa-ken ook kletsen, atjoloq; schateren v/t lachen, ngakak **kaketoe** manoq kakatoa

kakken ataē m keberādān of akopa-dāng A en atēndjā AT; al ontlasting hebben terwijl men zich rept om te komen waar men wezen moet, atjērē-tjēdān; bij ongeluk dunne stof ontlasten, atjērēq **kakkerlak**, de gestreepte, ngerēngē; de niet gestreepte met langere vleugels, ra-tjara

kalebas, de ronde, labu; de langwerp-pig-ronde, kondur; de grote langwerp-pig-ronde, labu tjēna **kalf**, jong — empēq; ouder, pedit; vaars, djā-gir; gemest — djāgir sē lempo; jon-g koe die nog niet gedekt kan worden, patjeng; buffel— gudil of kodēl

kalfateren makal (p) **kalk**, gebluste, kapor; ongebluste, gāmpēn; — om mee te witten, kapor labur; — bij de betelpruim, kapor pēna; met — be-strijken, ngaporē; met — gewit, la-burān **kalkbrij**, metselspecie, lolo; witkalk, labur **kalken** labur **kalk-oven** tomang ngobār gāmpēn **kalk-rots** paras

kalksteen paras **kalm**, op zijn gemak, seneng; het — hebben, tomanēna; tevreden, teremtem; zich ergens op zijn gemak gevoelen, perna; gaan liggen v/d wind, tjeđu; — v/d zee, aēng ē penaj

kalmus đjrāngo **kalot** kotja of songkoq **kalven** abuduq **kam**, haar—soroj; fijne — serēt; vogel—đjanggār; — v/n rad, ġigina rodā; half cirkelvormige — songgār

kameel onta **kameleon** kamondurān **kamer**, Hol. kamar; Inl. pangkēng **kameraad**, metgezel, bāreng of rengbārengan; vriend, kantja; gezel, kantēq; medeplichtige, ladjān; ambtenaar, djādji of pardjādji **kamerschut** brāna **kamfer** kapor bārus **kamizool** zonder mouwen voor mannen, rompi; voor mannen en vrouwen, kotang **kammen**, zich — of zich laten — asoroj; iem. — njoroj; id. met 'n fijne kam, aserēt en njerēt **kampen**, vechten, atjarok; doen — ađu; man tegen man, apering-tanding

kampong, wijk, kampong **kampongpaadje** lorong **kan**, koel—kendi **kanaal** lēkē ook soksoq **kanaaltje** kē-lēkēan **kanapē** bangku **kandelaar** tēnggūq **kandij** ġulā bāto **kaneel** kenjēngar = kenjēngal **kanon** mariem of merēem; klein — lēla; speel — netje, jem-merēem **kans**, misschien, amēq; geen — taq kenēng; hachelijke — bādja

kansel mēmbār **kant**, rand, pēnggīr; zijde = zij—ērēng; scherpe — gligir; naar de — voeren, panjēsē; aan één — seladjā; zijden stof, sotra; half zijden stof, grim **kantelen** abāliq

kantoor kantor **kantwerk** rēndā **kap** v/n rijtuig, kap of tēndā; v/n huis, rantjangan; v/n lamp, kodung; hoofdbedekking, kodung **kapas** kapas **kapel**, vlinder, kaper of kekaper; Moh. bidhuis, langgār; kerk, grēdjā **kapen**, stelen, kētjoq; inbreken, malēng; heimelijk — sēlēp of salēp; op zee roven, bādjak

kapitaal, fonds, modal of bāndā; groot, radjā; zwaar, berāq **kapitein** bij 't leger of v/n schip, kaptēn; — Chinees, kapēdān; aanvoerder, tetēndi; schipper, djurāgān

kapittel, hoofdstuk of artikel, pasal; — v/d Qorān, sorat; grotere afdeling v/d Qorān, djus **kapittelen** ombāng m đukanē AT **kapmes** birāng; v gelijke breedte, bedung; v/n soldaat ook, kasmēs; met gebogen lemmet, tjaloq; id. kleiner soort, kođiq; scherp wapen, bliu **kapoen** adjām kebiriān **kapoepen** ngebiri

kapok kapo **kapot**, beschadigd, rosak; gespleten, belā; stuk uit de rand, ġupēl; gescheurd, beđā; 'n weinig

gescheurd, tjarpēt; gescheurd met de handen, robi; erg gescheurd, soak; opengereten v/n doek of kledingstuk, tarbis; — v aardewerk en met schaar-den v messen, ġumbāng; id. kleiner, ġumbing; — v draad of touw en van trouw, peġāq; gebroken, potong; ingestort v/n huis of afgevallen v/n tak, rempaq; verbrijzeld v/n vaarttuig, remok; verstuikt, roġā; met de hand afgebroken, potel

kappen, brandhout — toto; afhakken, ketok; breken, potong; met 'n dissel bij hakken, matēl (p); kleinhakken, palpal; fijn hakken, tjatja; om—poġer; haarknippen, ġuntēng obuq; zich laten kammen, asoroj; id. met 'n fijne kam, serēt

kapstok, gespannen touw of 'n stok, sampajan; drooglat of koord, peđjemoran; droogrek of drooglijn, sampēran **kar**, osse— voor twee runderen, djikar; voor één rund, ġrubāk; zonder kap, glinding; — op veren, pēr; voertuig, saratan; auto, montor; driewieler, dimo

karakter, aard, ađāt of mertabāt; gemoed, atē; Jav.-Mad. schrift, aksara; Ar.-Mad. schrift, aksara peġu; cijfer, angka **karbonkelsteen** mēmēra **kardemom** kapolaġā **karig**, gierig, tjerēq ook brikēng of britbit; arm, mēskēn **karigheid** ketjerēqan **karpet** babut

karvoerder orēng djikaran of orēng epēran **karwats** tjemetē; korte zweep, petjot; met 'n — of korte zweep slaan, njemetē of metjot **kas**, geld—ekas; geldkist, petē obāng **kassier** sē neġu pēsē = tokang obāng **kast** lemarē **kastanjebruin** drāgem

kastijden, wreedaardig, njēksa (s); tuchtigen, adjār; straffen, okom; gekastijd worden, olē okoman **kastijding**, marteling, sēksa; vonnis, okoman **kat**, meest met korte staart, kotjēng; met lange staart ook, kosa; wilde — moseng; kleine vos, ġārāngan; de — leren muizen vangen = de zee zouten, budjai seġārā **katēla** sabrāng ook tēla **kater** kotjēng lakēq **katern** koras

kati katē **katoen**, wit — labun; gestreept — polēng; —wol, kapas; boomwol, kapo; garen, labāj

katoenboom of kapokboom, randu ook kadju kapo of bungkana kapo; de wilde — randu alas **katoenheester** bungkana kapas **katoog** biduri **katrol**, rolschijf, kērēgān; hijsblok, tankērēan **kauwen** kaēl; iets fijn — ngaēl; pruimen, papaq

keel, hals, lēer; —gat, ġerungan; het eten in de — hebben, paleden; 'n graat of beentje in de — hebben, tepe-lang; in de — blijven zitten, sandet

keelpijn kantjengen **keep**, inkeping, ġetet ; die aanbrengen in 'n boom, pedāng ; in iets 'n — maken, ngġetet ; vis kerven, deli ; in iets kepen of strepen maken, melongē (p)

keer, maal, kalē ; één — sakalē ; voor de 2e — keduā kalēna ; verandering, obāān **keffen**, blaffen, aġāung ; met 'n scherp geluid, akēngkēng **keg** padji **kegel**, rijst—tompeng **kei** bāto ; kleine — blikēr **keisteen** bāto ; kleine, blikēr **keizer**, vorst, radjā ; titel, sonan

kelder, magazijn, gudāng ; provisie-kamer, sepēn **kelders**, vierkante, plēs = pangpang ; ronde, kopē **kelen**, 'n dier slachten, beli of sambeli **kelk** glas-ēnom **kemel** onta

kenbaar, zeker, karoan ; blijkbaar, ketara **kenmerk**, merk, tora ; bewijs, tandā ; kenteken, tenger of tetenger **kennelijk** ketara **kennen**, weten, tao **kennis**, kunde, pengataoan ; verstand, pengartēan ; — geven, beriq tao m mator onēng AT (aan 'n meerdere) en parēng onēng AT (van 'n meerdere) ; — geven van iets aan iem. taoaġi ; kundigheden, kepēnteran ; wetenschap, ēlmo ; bekende, mo-sarmoan ; — aanknop, sarmo ; rapporteren, repot ; — nemen, prēksa **kennisgeven**, iem. v iets — bālāi ; zeggen, abālā ; iets zeggen, ngabālā ; berichten, aberta ook beriq tao ; iets berichten, bertaaġi

kennisgeving sorat prēnta **kennis-****maken** atemo ook apapak **kenteken**, aanduiding, amat ; bewijs, tandā ; merk, tora ; merkteken, tenger of tetenger ; — v/n paard, pelēseran

keren, terug—bāli ; om—bāliq ; omzien, tolē ; onderste boven — song-sang ; met de holle zijde naar beneden — v/n kokosdop of v/d hand, mangkorong ; naar huis gaan, molē

kerf, inkeping, ġetet ; in iets kerven of strepen maken, melongē **kerk** grēdjā ; moskee, mesēgit of masdjid **kerkedienaar** ketēb **kerker**, gevangenis, sepir = petandān = krangkēngan

kerkeraad, opzieners en diakenen, penoġu bān penggrabāt **kerkeren** lompet **kerkhof** koburān ; vorstelijk — astana **kermen**, weeklagen, asero ; wenen, nangēs (t) ; kreunen, ngereng

kern, pit, bāiq ook biġi ; zaad—v/d kokosnoot, būruq ; pit v/d nangka of đurin, pandjilān ; pit v mangga, pelok ; korrel zout, buko **kernhout** ġālī **kerrie** karē **kerven**, 'n insnede maken, ġetet ; vis — deli ; iets snijden, keraq ; iets afsnijden, sēksēk ; tabak — masat of masat bāko **ketel** tjērēt **ketelkoek** bluder **keten** rantaj **ketenen** nrantaj **ketsen** v/n geweer, taq amonjē ; eerst — daarna toch afgaan, aġāntong **ketting** rantaj

kettinganger orēng rantaj = perantajan ; banneling, buāngan **keuken** dāpor ; kookplaats, pebetēġān ; vuuroven, tomang **keukengerei** prabuđā dāpor **keukenlepel** v metaal, ēros **keukenmeid**, koki of tokang betek **keur**, merk, tjap ; keus, pelēan **keuren**, goud of zilver — odji ; onderzoeken, prēksa

keurig, net = knap, bāġus ; nauw—apēk **keursteen** bāto pengodjiān **keus** = **keuze**, te kiezen krijgen, olē mēlē ; het uitgekozene, pelēan ; geen — weten te doen, bingong **kever** wāng-ġuāng **kibbelen**, redetwisten, apađu ; krakelen, atokar ; geducht aangaan, ġiġir **kieken**, jong hoen, pētēq ; eendekuiken, rē-merē

kiekendief, wouw, sēkaq ; kleine — ēġik **kiel**, lange liverij, klambi korong **kielwater** aēng lonas **kiem** mata **kiemen**, uitspruiten, tombo ; uitkomen, terbiq ; eventjes zichtbaar van het ontkiemend gezaaide, lēk-melēk ; te — leggen op 'n kweekbedding, patar ; 'n kokosnoot te — leggen, parsē

kiemgat v/n klapper, mata **kies** zn ġerem ; bv bw apēk **kieskeurig** apēk ; niet — ġrumoan ook tjorbāka **kiespijn** sakēq ġiġi **kieuw** tjaang ook pelēngan **kiezel** blikēr **kiezen** pelē **kijk**, — dit, rēaq ; zie nu, đjeling ; let op, abās ; uitroep van verbazing, abā ; och — abā ra of đjeling ra ; daar heb je 't nu, lā ; — op 'n zaak, tao

kijken, naar iets — tēngġu ; door 'n verrekijker — kēker of semprong ; ioi zien, đjeling ; iets be— prēksa ; iets nazien, prēksanē ; bespeuren, ketēlaqē of ketaoē ; naar ioi — đjelingāġi of abāsaġi ; uit 'n raam — ongang ; naar alle kant rond—ngas-blingasan ; grimmig — pentjelaq = tjempelaq = pentjoreng ; om — tolē ; schuins — lērēk ; zuur — tjoreng

kijker kēker of semprong **kijven**, krakelen, atokar ; geducht aangaan, ġiġir ; redetwisten, apađu **kikvors** kataq ; grote — kataq sedung ook kodoq ; boom—kataq atapa **kil**, koud, tjelep ; guur, ngersep **kim** pēngġirrá langēq of kontjoqna langēq **kin** tjangkem ook : tjangkēm **kina** kina **kinbaard** djāngguq

kind, telg, ānaq ; —eren Gods, naq-anaqna Alla ; afstammeling, toronan ; tegen 'n meisje, đjebing ; tegen 'n jongen, katjong ; tegen 'n mens, orēng ; —eren nalaten, andiq anaq ; pas geboren — bādjiq ; oudste — srēang of anaq srēang ; jongste — bungso of anaq bungso ; middelste — van 'n oneven getal, penenga ; op' één na jongste — kekakaqanna bungso ; eigen — (sprekend tot 'n meerdere) buduq ; van — af, molaē ġiq kanaq

of molaē ġiq kēnēq ; als — aannemen, kalaq anaq ; aangenomen — anaq kalaqan

kinderachtig mara naq-anaq of makanaq ook naq-makanaq **kinderkost**, pap, tadjin **kinderloos**, geen kinderen krijgen v/n vrouw, djubeng **kindermeid** embān ook mongmong ; bij Eur. bābu **kinderpokken**, de zwarte soort, tjatjar of abu ook parēngan ; de witte soort, tjatjar blāndā ; de geelachtig witte soort, tjatjar ketombār

kindje, jong kind, kanaq ; pas geboren kind, bādjiq of bābādjiq **kinds** door ouderdom, ngalolē **kindsbeen**, van — af, molaē ġiq kanaq of molaē ġiq kēnēq

kindskind kompoj **kinketting** rantajja keđāli of rantaj tjangkēm **kinkhoest** bātoqan landjāng **kinnebakslag** tempēlēng ook tapoq of kotap **kip**, hoen, adjām ; hen, adjām binēq ; leg—adjām bibit of pengorbi ; — die nog niet (nooit) gelegd heeft, adjām pen-dārāqān ; — waarvan de veren achterover liggen, adjām bālik ; — waarvan de veren rechtop staan, adjām sorong ; kuiken, pētēq

kippenhok kandāng adjām ; kooi of omheining, korong adjām **kippesoep** ġuđuk **kippevel**, — krijgen v/d kou, grimēng ; — krijgen of hebben van angst, ġrimesen

kippig sangaren **kirren** v/n duif, abākor of apager ; koeren, keru **kist**, koffer, petē ; — op rollen, ġerbung of ġrubuk ; pak— kas ; —je, pepetēn ; houten bak, bintangān ; doos of ding om iets in te doen, bādā ; dood— pan-đusa **kisten** mandusaē **kistje** pepetēn **kit**, opium— petēkēn **kittelaar** đjeliq **kittelachtig** ġliāqān **kittelen** ġlitjek **kittelig** ġliāq

klaar, gered, sediā ; af of afgedaan, marē ; helder = licht, pađāng ; helder = niet regenen ook = duidelijk, trang ; helder = onbewolkt, sēnat ook sērdāng ; helder v zon, maan of 'n licht, sēnat ook tēraq ; helder zien v/d ogen, pađāng of sērdāng ook tēraq **klaarblijkelijk** trang **klaarheid**, helder, trang ; bewijs, ketrangan

klaarmaken asediā ; iets — sediāāģi ; voor iem. iets — njeđiānē ; bereiden, ('n dierenhuid) samak ; (spijzen) ola ; koken, betek **klaarstaan** om te ontvangen of op te vangen, tadā

klaarzetten, iets — sediāāģi ; voor iem. iets — sediānē ; spijzen — rampat ; klaargezet, rampađān **klacht**, beschuldiging, ġuģāt of kela ; 'n — inbrengen, ngģuģāt of ngela **klad**, vuil, keđāq ; laster, pētena **kladden** pakotor **klagen**, wee— asero ; van pijn, adu ; morren, ngongonan ; 'n klacht indienen, ġuģāt

klam, nog niet goed droog, bādek ; nat (niet droog) mēpel ; — v/d huid of zamenklevend van iets, kemel

klamp, hoek— karbil ; bindhout, kalam **klander**, molmworm, kapang ; houtworm, bubuq **klank**, geluid of stem v iem. swara ; geluid v iets of van 'n dier, monjēna **klanktekens** in Jav.-Mad. schrift, pengangģuj ; in Ar. schrift, bāris ; zonder — ġundul

klant langģānan ; — bij, alangģānan ka **klap**, slag met de vlakke hand, tempēlēng ook tapok of kotap ; geluid v/n — tjeplas ; id. doffer, tjeplos (ook seplak en seplok) **klaplopen** mer-tabāt durina pandān (= de aard v/n duri pandan hebben) ook : endāq ngaēq taq endāq ēkaēq (= wel iets willen ontvangen, maar niets willen geven) **klaploper** rokbāna **klappen** in de handen, akopaq ; handgeklap, paq-kopaq ; — v/n zweep, monjē sambuk ; zweepgeklap, tjetēr, tjetar, tjetor (helder, minder helder, dof) ook aanēn, tjetar-tjetēr of tjetor-tjetar ; klikken, bādul, memađul

klapper, noot, njēor ; boom, bungkana njēor ; jonge vrucht, tjengkēr ; halfrijpe, đuģān ; vruchtbeginsel, bluluk ; uitgelopen — parsē ; 'n —noot te kiemen leggen, marsē (p) —water, aēnga njēor ; —melk, patē ; bij 1ste persing, patē kanē ; bij verdere persingen, patē kađār **klapperboom** bungkana njēor **klapperdop** bātok

klappertanden ngotak (k) ġiģina ook ngētēk (ē) ġiģina of ngeter (k) ġiģina verder ngētēk langģem (bibberen v/d onderkaak) **klapwieken** v/n kip of haan, aģebek ; zich droog schudden, aģebes

klaren, zuiveren, bersēaģi ; ophelderen, trangāģi ; verduidelijken, ngartēaģi ; in orde maken, benderaģi ; iets in orde maken, đāndānē ; goed maken, betjēqaģi **klarinet** sronēn

klasse v/n school of spoor, klas ; rang, pangkat ; groep, panta **klateren** kerētēģān **klatergoud** prađā **klauteren**, in 'n boom, naēq ; op 'n berg, ongģā ; als 'n kat, mlatjat **klauw** v/n vogel of kat, tjakar ; poot v/n dier, soko ; hoef, kokot

klaveren in 't kaartspel, bāng-tjengkē **kleden**, zich aan— angģuj ; zich tooien, đāndān ; iem. tooien, đāndānē **klederen** đāndānan **kleding**, klederen, angģuj ; kledingstuk, pengangģuj

kleed, tabbaard, djubā ; dracht, angģuj ; kleren, ġuj-angģuj ; schone kleren, ġuj-angģuj bersē ; kledingstuk, pengangģuj ; baadje, klambi ; — om 't benedenlijf, sampēr ; mantel, radjut ; — voor 'n paard, pakēan ; uitrusting of tooi, đāndānan, bedekking, todung ; — over 'n tafel, taplak ; — over 'n

bed, sprē **kleedborstel** sekaq **kleedje**, onderkleed, sampēr; Inl. rok, sarong; borst— pēndjung; baadje, klambi; — over 'n presenteerblaadje, sasap **kleefstof** bārāng tjekaq **kleerklopper** keplēk **kleermaker** tokang dǰāiq = ġār-dǰi **klerenhanger** sampajan **klerenrek** sampēran

klef, niet droog, mēpel; v/d huid of zamenklevend van iets, kemel **klei**, leemaarde, lempong; gele aarde die als verfstof gebruikt wordt, atal; modder, tjelot **kleiaarde** lempong **kleien**, de suiker — popoq = mopoq

klein, van gestalte, pandāq; gering, kēnēq ook kēnēt; heel — niq-kiniq; — v schrift, lembut; — v/d ogen, pēlēq; onvolgroeid, asa; zich — maken, tonduq; iets — maken, pakēnēq; — en net, pandāq dumēq; de — e man, orēng kēnēq of orēng dumēq; op — e schaal doen, nēt-kēnēdān; achterlijk, kernēt **kleindochter** kompoj binēq

kleine sē kēnēq **kleingeld**, pēsē tampes **kleingelovig** korang pertjadǰā **kleinhakken** palpal **kleinkind** kompoj **kleinmoedig** kēnēq atē; niet durven, taq bāngal **kleinste** nēq-kēnēqan **kleintje**, 'n — hebben v/n vrouw, aranaq ook aranaqan = rēm-biq (v/n kind bevallen)

kleinzoon kompoj lakēq **klem**, nijper, dǰāpēt; daarin knellen, ndǰāpēt; klemmachine of tang, sopēt; dwarslat in 'n heining, kēpēq of ġāpēq; in de — zetten, kēpēq of kēpēqē ook dǰāpēt; in de — geraakt of in de — zitten, tekēpēq; id. zorg en kommer hebben, sosa; id. bang zijn, takoq; met — = streng, kras; met — = bepaald, tamto

klemmen, knellen, dǰipēq of ġipēq; drukken, tapet; in de klem zetten, kēpēq; in de klem geraakt, tekēpēq; ingeklemd, gedrukt, tlēmpēt; met 'n knijper houden, dǰāpēt **klenzen** sarēng

klepel v/n klok, kol-tokol of kol-pokol; v/n bel, naq-pēnaq; voor beide ook: anaqna (anaqān) lontjēng en palaqna lontjēng **klerk**, desa-schrijver, tjarēk; kantoor-schrijver, dǰur-tolēs **kletsen**, babbelen, ngatjebek ook ngebes of atjoloq; plat, asebāl of aǰāung; praatziek, tjerēmē; doorslaan, bibik **kletsnat** lontēs **kletteren** ke-rongsang

kleur bārna ook robā **kleuren**, rood worden, mēnar of mēndār; verven, tjēt **kleven**, gekleefd, tjekaq; doen — dǰilit; hechten, tjēlkēt; lijmen, lē-tjang **kleverig** rekaq **klied**, overblijfsel, rē-karē; rijst v/d vorige dag, se-ǰā of nasēq bādāng; kliekjes eten, njeǰā **klier**, gezwel, klēndjerān **kliergezwel** in de lies hals of oksel, klēndjerān; kropgezwel, ġundung

klieven, halveren, sēbāq; in de lengte splijten, seǰiq; barsten, belā; iets splijten, mabelā = belāāǰi; met 'n zwaard, pedāng

klikken bādul = memadul **klimmen**, klauteren, naēq; op 'n berg, ongǰā; in rang — naēq of ongǰā; — op of naar, naēqē; iets be— ongǰāi; —d v/n weg, andār; op iets gaan staan, tongkoq; — v planten, rampet; opkomen, tombu **klimplant**, kruipplant, bu-tombuān sē nalar; slingerplant, rabet

kling pedāng **klinken**, geluid geven, monjē; v bekkens, brēngbrēng; v klinknagels, kelēng ook patēē **klinkertekens** in Jav.-Mad. schrift, pengang-ǰuj; in Ar. schrift, bāris; Ar. schrift zonder — ġundul of bundul

klip bāto karang **klisteer**, spuit, serpot **kloek**, vermetel, bāngalan; dapper, bāngal; klokken, pengorbi **klok**, uurwerk, lontjēng; broeihen, pengorbi **klokken** pengorbi **klokje**, pendule, sapandul; belletje, ġenta **klokke-metaal** ġāngsa **klokken** v/n bedorven ei of losse pit, ngetjopok; v/n hen, kēok-kēok **klokslag** pokol **klomp**, Hol. klompen; Inl. ġāmparan; kluit, (klein) rēmbāk; (groot) brongkolan 'n — sarēmbāk; 'n gebroken stuk, sapotong; 'n afgebroken stuk, satoǰel; — tabak, tampang

klonteren v melk, nglongkor **klontje**, —s, ġulā bāto **kloof**, diepte, dǰurāng; ravijn, lat-eladā ġunong **kloot**, scrotum, pelēr **kloppen**, zachtjes — tēktēk; hard — = aan— toktok; op iets — pokol of tokol; overeenkomen, tǰotjok; precies, bender; — v/d pols, aketek; — v/t hart uit angst of vrees teketal; bonzen v/t hart, dek-ǰādeǰān

klopper, kleer— keplēk; klapbamboe's om vogels of eekhoorns te verjagen, koplak **klos**, kluwen, ġuleng; bal, bola; — garen, bola benang; wig of klosje, ġāndǰel of salet

klotsen monjēna ombāq; in de verte, ngrodu **kloven**, hout of bamboe — sēbāq ook seǰiq; met 'n wig (padǰi) — madǰi; 'n kokosnoot ontbolsteren, sombāt **klucht**, grap, ēn-maēnan; verhaal, kandā; spel, tǰon-lotǰon ook dā-kandā

kluis, hermitage, petapan of petapan **kluis**, touw waarmee iem. gebonden is, pēkot; ketting, rantaj **kluiseren** enrantaj **kluit** rēmbāk **kluisen**, aan iets knabbelen, kēsēs; afknagen, bāngēs of bingēs **kluisenaar** orēng atapa; — zijn, atapa **kluisenaarsverblif** petapan of petapaan **kluisen** ġāluj **kluwen** garen of touw, ġuleng **knaap**, jongeling, lantjēng; jongen, lantjēng kanaq; als aanspraakwoord, katjong; kleine tafel, kenap

knabbelen, knagen, kēkē; af— of aan iets — kēsēs; aan iets knagen, krēkēt **knagen**, aan iets — krēkēt ook kēsēs; bijten, kēkēq; af— bāngēs of bīngēs; eten, kakan **knakken** potong **knap**, bedreven, ahli; — v/n man, bāgus; v/n vrouw, rađin; mooi of net, betjēq ook bāgus; verstandig of bekwaam, pēnter

knaphandig, handig, prēkas; vaardig, tenggīnas; voortvarend, akas; vlug in 't wegpakken, gāsaq **knapheid** kepēnteran **knappen**, barsten met 'n slag, aletēq; v vuurwerk, kratak; — v hout in 't vuur, van 'n zweep of donder, tjetēr, tjetar, tjetor; id. bij voortduring, tjetēran, tjetaran, tjetoran; — v vingers, v/n sleutel in 't slot, van 'n veest, 'n opiumpijp of hout tegen hout, tjetēt, tjetat, tjetot; en bij voortduring, tjetēđān, tjetadān, tjetodān; (Zie klankverwisseling Handl. v/d Mad. taal, 3e druk); ontploffen, mletos; uitbarsten, enleđuq; opspringen, (uiteenspringen) bledās

knarsen v/n wagen of deur, keridān; v/d tanden, karedān **knarsetanden** karedān; doffer, karodān **knecht**, metgezel, bāreng; huisbediende, djongos; helper bij 'n feest, tokang lađin; iemand, orēng; page of lijf— nakabān; slaaf, đunor; — v/n werkmán, kenēt

kneden met de handen, letjaq of omek; met 'n hout, ngotjek (k) **knellen**, iets — đjipēq of gīpēq; te nauw (beklemd) seret; eng, seksek; in de klem zetten, kēpēq; in de klem geraakt, tekēpēq; met 'n nijper — đjāpēt **knensen** v/n deur of wagen, keridān; v/d tanden, karedān

knetteren in de pan, esengan; zie knappen bij voortduring **kneuzen**, gewond, loka; verstuikt, rogā **knevel** songot **knevelen**, binden, pēkot; afpersen, tēpo **knie** toot **knieholte** duq-keduqān; iem. in de — schoppen, ngeduq

kniefen geknield, đekong; — voor God, asodjud **knieschijf** lāng-bālāngan **knijpen** met duim en vinger, tobiq; met de vingers, pētjēq; met de nagels, telaq; de borsten v/n vrouw met de volle hand, petjel; de handen krampachtig samen — tjangketem; met de volle hand of met duim en vingers — tjobel; iem. in de dij — pēkang; masseren, pētjet ook pēlēt

knikkebollen van slaap, tesronduq; slaap hebben, ketondu; met 't hoofd knikken, onguq

knikken onguq = ja —; weigeren, oeng; het hoofd schudden, kēpek; — v/d knieën, njalo **knikker** lēker **knip**, val, đjebāk; grendel, kantjēng; vogel— talkop; slag— petat of peltas;

— met de vingers of iets anders, tjetēt, tjetat, tjetot. Zie klankverwisseling Handl. v/d Mad. taal 3e druk.

knipogen melaq-medem; met de ogen knippen, kētjer **knippen** met 'n schaar, gūntēng, ađuntēng; naar maat, sēkot; met duim en vinger, apētaq **knitteren** esengan **knobbel** eelt, soso; gezwel, bārā **knods**, knuppel, gādā of pentong

knoeien alako taq karoan **knoflook** bābāng potē **knok** tolang **knokkel** buko **knol**, radijs, lobaq; oud paard, đjārān toa **knook**, been, tolang; schenkel, kēkēl

knoop v/n kledingstuk, kantjēng; in 'n touw of doek, buğel of sambuğel ook buğelān; lus, buğelān; in 't haar, gēlung **knoopsgat** roma kantjēng of pengantjēngan; van —en voorzien, mangantjēngē **knop** v/n bloem, meko; gemaakte — menoran; — waaraan men iets hangt of optrekt, loqseloq; haarwring, pentol; kop, tjetak **knopen**, dicht— kantjēng; in 't oor — buntēl; in 'n doek of touw — buğel; 'n net — anggīq; aan of in 'n doek — mbuntel

knorren, mopperen, ngonngonan; tegen iem. — ngonngonē; — om de of 'n haverklap, tjerēmē; — v/n varken, ngoğān of njerengok

knorrig ngen-rēngen of rērēngen; — maken, pangen-rēngen **knotten** paspas **knuppel** gādā of pentong **knuppelen** gādā ook pentong **koe** sapē binēq; wilde — bāntēng ook sapē alasan

koek, gebak, đjādđān; lekkernij, kakanan; vleesspijs in bladeren gekookt, butok; olie— blitēng of blutong **koekraal** kandāng sapē **koel**, koud, tjelep; fig. kağungan of kağungan atē **koeli** koli; door —s laten doen, koliaği **koelkan** kēđi **koen** bāngal

koepel bālāj **koepokinenting**, vaccineren, njongkēq (tj); gevaccineerd, tjongkēqan; gaan om gevaccineerd te worden, melē poro (= stinkende wonden kopen; omdat de mensen voor 't inenten 'n cent moeten of moesten storten) **koepokstof** bibit tjatjar ook bibit abu of alleen bibit

koers, weg, đjālān; richting, đjuđjuk of đjuđjuğān **koesteren**, verzorgen, rabāđi; zich — in het zonnetje, akartang; zich — bij 'n vuur, akēndu **koets** krēta **koetsier** kosēr; mannen, kosērē **koevoet**, breekijzer, radjāng; staaf v ijzer of hard hout, lēnggīs; id. graafstok met ijzeren punt, srēpēng **koffer**, van hout, petē; v leer, koper; — op rollen, gērbung ook grubuk; ding om iets in te bewaren, bādā; pakkist, ekas **koffertje** pepetēn **koffie** kopi ook kabā; de drank, bidāng

kopi **koffieboom** bungkana kopi **koffieboon** buã kopi **koffiedrinken** ngopi ook ēnom bidāng **koffietuin** kebun kopi ook pekopian of pekabāān **koffiezak** kađuq

kogel pēlor **kojan** kodjān **kok** koki ook tokang betek **koken**, spijs bereiden, ola of betek ; in water — of stoven, kela ; zieden, kalkal ; water (suikerrietsap ook lood) — andel ; rijst in water — atanaq ; rijst stomen, adjarāng ; gaar — masaq ; iets gaar — masaqē ; vlees — kolop ; kippe-soep — gūduk **koker**, bus, bungbung (Jav. bumbung) ; naalden— bādāna djarum **kokin** koki ook tokang betek

kokosbloem manggār **kokosboom** bungkana njēor ; hart (kroonhart) v/n — ombuq **kokosmelk** santen **kosnoot** njēor ; jonge — (nog oneetbare) bluluk ; (reeds eetbare) tjengkēr ; halfrijpe, (eetbare, ouder dan tjengkēr) begān of đugān ; ontkiemde — = — boompje, parsē

kokosnotebast of bolster, sepet **kosnotedop** bātok **kosolie** mēnjaq njēor **kokoswater** aēng njēor **kol**, bles, tjondāq **koli** v/n geweer, popor, mais— djānggēl **koliek** sakēq tabuq olaren **kolom** kolom of kolong **kolossaal**, erg groot, telēbāt radjā ; er groot uitzien, adjurget = manderek

kom, aarden — tjangkēr tana ; nap v hout, bintangan ; v koper, tjantēng klapperdop, bātok ; v onverglasd aardewerk, kolmong ook gūlbung ; v verglasd aardewerk of v porcelein, tobung ; grote — wel als badkuip voor 'n kind gebruikt, penaj ; — v geel koper, (kleine) tjenēng ; (middelsoort) tjemong ; (groter soort) bukor ; — ! mara !

komaan, laat ons, aju of adju m madā T ; kom, mara m torē A ; kom hier, kanaq

komedie, spel, komēdi ; bedrog, aposan ; schelmerij, akal bāngsat **komen**, kom, mara ; aan— = — tot, dāteng m rabu AT ; kom hier, kanaq ; laten — padāteng ; — achter iem. noroq buntēq ; in verzoeking — kenēng pegūdāān ; tot groten ouderdom getjēq toa ; dichtbij — semaq ; verschijnen voor 'n meerdere, tjaos ; bij iem. — ēntarē ; in— lebu ; aanrukken, madju ; hard — aanlopen, sander ; op— ombār ; uit— medāl ; te voorschijn doen — pakloar ; — v water, ambēr ; — v/n ramp of 'n geluk over iem. tēbā ka ; over— van buiten af, ketēbān ; id. door eigen schuld, ketemaan ; — van vee in 'n aanplant, ambā ; — van, dāri

komfoor keren **komijn** djinten **komkommer** tēmon ; ingelegde — atjar tēmon ; rauw gegeten, lalap tēmon

kommer hebben of verdriet, sosa ; leed, kesosaan **kommerlijk**, in behoeftige omstandigheden, mlarat ; arm, mēskēn ; ellendig, nēspa

kommetje tjangkēr **kompas** penduman **kompasnaald** djarum penduman **komst**, op — dāteng **komvormig**, hol, kobung of komoq **kond** doen, kennisgeven, bālāi **konijft** manēsan **konijn** terwēlu

koning, regerend — radjā ; titel, rato ; — zijn, ratonē ; als — regeren, dādi rato m djarumeneng rato AT **koningin** zie koning : of radjā ēstrē en rato ēstrē **koninklijk**, vorstelijk, ratonē ; hof, dālemma rato **koninkrijk**, land, neğārā ; zetel, kraton **koningskind** anaq rato m potra rato AT

koningstijger, tijger, matjan ; de gestreepte — matjan larēng **konkelen** sekonkel **kontant** kontan **kooi** korong ; in 'n — doen of houden, korongē ; — voor tijgers of gevangenen, krankēng **kookfornuis** tomang

kookketel van ijzer, kēntjēng ; v aardewerk, kata ; id. cilindervormig, tjētē **kookplaats** pebetegān **kookpot** kata **kooksel**, vis— vlees — of groentesoep, kela ; kippesoep, gūduk ; in water niet in wasem gekookt, gūdu-gān ; wat gaar gekookt is, masaqan

kool, groente, kobis ; houts— areng ; steen— areng bāto ; groeiende — mardā ; zwartsel, lētjeng **koop**, aan— pemblina of keblina ; te — ēdjuāl of ēdjuālā ; te — aanbieden, patabār ; 'n — aangaan, melē ; op de — toe, pondjul ; het op de — toegegevene, pondjulna

koophandel lako dāgāng **kooplui** orēng sē alako dāgāng **koopman**, handelaar, dāgāng ; — in 't groot, so-dāgār **koopmanschap** dāgāngan

koopprijs, kebli = keblina of pemelē **koopvaardij** dāgāng tasēq **koopvaardijship** kapal dāgāng **koopwaar** dāgāngan ; goederen, bārāng **koord**, touw = snoer, talē ; van vezels, tampar **koorts**, hete — ook de — hebben, sakēq panas ; koude — sakēq tjelep of sakēq kemēgil ; de koude en hete — sakēq panas tjelep **koortsachtig** kreskes **koortsig** kreskes **koortsmiddel** tambā sakēq panas **kop**, hoofd, tjētak ; kommetje, tjangkēr

kopen, iets — = aan— melē ; — bij, melēē ; — voor, melēagi ; op— melē burungan ; id. en bloc — tebās ; op crediet — aotang ; op vendutie — kalaq lēlang of emēn ; verkocht raken, gārus **koper**, de — sē melē

koper, het — rood — dīmbagā ; geel — konēngan **koperdraad** kabāq dīmbagā of kabāq konēngan **kopergeld** pēsē dīmbagā of pēsē tampes (= kleingeld) ook pēsē mēra ; oud

— pēsē ladju; nieuw — pēsē anjar
kopergierter tokang konēngan **kopergroen**, koperroest, taēna dīmāgā; Spaans groen, trosē **kopperoest** taēna dīmāgā **koperslager** pandīgung ook tokang konēngan of tokang tēmbra (eig. kopergierter en blikslager) **koperwerk** bārāng dīmāgā **kopiēren** salēn sorat of kala toronan **kopje**, drinkkommetje, tjangkēr; — en schoteltje, tjangkēr satangkep

koppel, paar, pasang; 'n — sapa-sang; gelijk van vorm, kembār **koppelaarster** buq-embuqān **koppelen**, 'n huwelijk, buq-embuqān **koppen** tjan-duk **koppig**, halstarrig, pengko; eigenzinnig, tjengkal; horende doof, tambeng

kopwerktuig tanduq penjandūgān **koraal**, rots, bāto karang; kraaltjes, manēq **koraalsteen** bāto karang **koralen**, kraaltjes, manēq; bloed— kardjān **Korān** kor'an of koraan; — leren lezen, adji; id. uit 't hoofd, adārus **koren**, rijst in de aren, padi; maïs, djāgung **korenakker**, grond, b̄umē; ge-irrigeerde, sabā; niet geirrigeerde, tēgāl; tuin, kebun; aanplant, tamenan **korenmaaien**, rijst snijden, anjē ook potong padi **korenmaat** kolak **korī**, mand van bamboe, krandjāng; id. voor gras, krēndjāng; id. trechtervormig voor rijst stomen, rabunan; mand met deksel, kepēk; platte mand met deksel, tēnong; id. met bolvormig deksel, tēnong telor sasēbāq; grote mand, buđāk; komvormige om gevogelte onder te houden, korong; mand voor gekookte rijst zonder voet, bakul; met voet, tjetēng; mand v palm-bladeren, kēsa; mandje v lontarbladen met deksel, ketombū; ding waar iets ingedaan kan worden, bādā; horde v bamboe, ketēpē

koriander ketombār **korporaal** korpral **korrel**, zaad— bāiq ook biģi; — zout, buko; pit v/n mangga-vrucht, pelok

korrelig zoals zout, bukon; vermor-zeld, remoģān **korset** kotang **korst** v brood of 'n schil, kolēq; v/n wond, gerāng; boombast, bābāģān

kort, niet lang, pandāq; in 't — rēngkes; — aangebonden, rosoq pandāq; te — (van bovenkleren) topal; (v onderkleren) njētjēng; veel te — v/n kledingstuk, tokong; te — schieten, korang; te — komen (gebrek hebben) kekorangan; om — te gaan, pandāqna otjaq

kortademig, aamborstig, mengē; aamechtig, tepeģā **kortelings**, onlangs, ġelāq; vroeger, bilān **korten** op, potong **korting** potongan **kortstondig**, 'n ogenblik, sekedjāq **kortswijlen**, foppen, tjo-kotjo; schertsen

aģādjāq; met iem. gekheid maken, ġādjāqi **kortwieken**, de vleugels — tataq bāngbānga of ketok klēmbāng **korzelig**, knorrig, rērengen; wrevelig worden, ngobāl atēna; streng, (bar) bengēs ook kereng

kossem klēbir **kost**, voedsel, kakan m tedā A en dāār AT; lekkernij, kakanan m tedāan A en dāārān AT; de — geven, ēngonē; — en kleren, sandāng-pangan; ten — e leggen voor genezing, ġābāj slabāt; ten — e leggen voor inkopen, blāndjā

kostbaar, van waarde, areģā; v grote waarde, radjā adjina of akebli radjā; duur, larang **kostelijk**, zeer goed, betjēq sekalē; voortreffelijk, le-bii **kosteloos** taq abragāt **kosten**, uitgaven, ongnos; onkosten, brāģāt; dagelijkse — (huishoudgeld) blāndjā; het — de, arģā of reģā ook reģāna; waarde (prijs) adji **kostwinning**, be-staansmiddel, pekolē ook bādāl; be-drijf, lako = ġābāj **koud**, het — heb-ben, tjelep; zeer — ngersep **kous** kaos **kouseband** talēna kaos of talēna kos

kouter ġiģān of kedjin **kraag**, hals-kraag, lēer; v/n buisje, lēer klambi ook pelēeran klambi en lēerra klambi **kraai**, raaf, dāngdāng **kraaien** kronoq ook kongkoq **kraal**, rijgkraal, manēq; voor beesten, kandāng **kraam**, win-keltje, bārung; markt, pasaran; be-valling, biq-rēmbiq

kraamvrouw binē sē aranaq of binē sē rēmbiq **kraan**, tap of tuit, tjo-tjoq; katrol (hysblok) kēreģān **krab**, zee— kepētēng; land— blātang **krabben** met de nagels, ġrāmaq; v vogels of katten, tjakar; zich — aģāru ook kor-kor; in het zand woelen, karkar; vuil bij elkaar — sorkot; afschrappen, kerēk ook kerok **krabber**, roskam, rok-ke-rok; haak, kaēq; hark, sorkot

kracht, vermogen, (levenskrachten) kekoadān; vermogen (in staat) ke-klaran; — hebben om te overwinnen, djādjā; macht, kobāsa; sterk, koat; sterk genoeg, kelar; sterk v/n paard, kras; sterk (hard) ġāli; de — en heb-ben om iets te doen, kebābā; —ig en sterk er uitzien, bāngkoleng; —ig werkend v vergift (wapen of toverfor-mulier) mandī; bovennatuurlijke — kesaktēan; bovennatuurlijke macht, keđikđjadjān; bovennatuurlijk —ig, saktē

krachteloos, slap (zwak) ġedur; slap (niet stijf) lēpēk ook lēpok; uit-geput erger dan ġedur, lombo; — ten-gevolge van ouderdom, roģu; zwak, lētjaq; impotent, lēpaq **krachtens**, om reden, sebāb; reden waarom, kerana; volgens, atas; volgens opgave = op verklaring, atas trang **krachtig** ka-

djā **krakeel** tokar = tjaka **krakelen**, twisten = vechten, atokar; redetwisten, apadu; — over elke kleinigheid, apaduān of atokaran; procederen, aperkara; — over, perkaraaḡi **kraken** v/n kleine tak enz. die breekt, kero-pēḡān; id. v/n grote enz. keropaḡān; barsten, belā; openscheuren, terdāq; splijten, sēbāq; knarsen, keridān ook akernjēt en akernjot

kram, haak, ēq-kaēq; ring, lāng-ḡe-lāng **kramen**, baren, aranaq = rēm-biq **kramer**, mars— dāḡāng andjin; Inl. mars— orēng djuālān; Chin, mars— klontong; — met 'n lederen valies of mand met deksel, orēng kepēk of orēng krēpēq; handelaar, dāḡāng **krammen** tabung = sambung

kramp, buikpijn, sakēq tabuq **krank**, ziek, sakēq ook ḡering; erg — sakēq prana **krankheid**, ziekte, penjakēq; kwaan, lara **krankzinnig**, gek, ḡilā; zich — houden, lā-meḡilā; af en toe — lā-ḡilāen ook sar-sasaren; voor — verklaren, ngḡilāaḡi

krans angḡiqān **krant** sorat kabār **krap**, dicht aanéén, kerep **kras**, streep, ḡāris; 'n haal, tjørēk; doorhaal, tjarēk **krassen**, 'n lijn trekken, ḡāris; met iets — tjørēk; iets doorhalen, tjarēk; — v/n raaf, koak; vogelgeschrei (doodsbericht) ḡāo-ḡāo

kreeft odāng; gezouten, ēbi **krekel**, kleine vecht— ḡāntaq = dḡāngkrēk; de grote grond— djeriḡ; de aard— (orong²) angḡāj **kreng** bātang of bebātang **krenkelen** pelēteng **krenken** pasakēq atē **krent(en)** kēsmēs **krente(n)** brood rotē kēsmēs **kreuk** kersoq **kreukelen** krēkoāḡi **kreunen**, kermen, asero; weeklagen, asambāt; heftig — ngereng (k) of nggereng

kreupel tēpang **kreupelbos**, struiken, rombu of bu-rombu; groep bomen bijeen of dooreen, krompolan **krib**, voederbak, pemakanan **kribbig** atokaran **krielen**, propvol, selaq = seksek; gedrang, tjerēmon; opgehoopt, ondjem

krielkip adjām katē **kriewelen** ḡli-tjek **krijg** prang **krijgen**, ver— olē; verkregen, ēkaolē; straf — olē of kenēng okom; overkomen, ketēbān; oorlogen, aprang; halen, kalaq; bezook — ketamojan; 'n brief — kedātengan sorat; ontvangen, trēma; vangen, pēḡāq; aanvatten, tjandāk; jongen — abuduq

krijgsgevangen maken, budjung

krijgsgevangene budjungan **krijgs-gewaad** pengangḡuj prang **krijgshaf-tig** bāngalan **krijgsknecht** = **krijgsman**, Eur. serdādu; Inl. perdjurit **krijgsvolk** bālā **krijt** kapor blāndā **krijten** atjerēng **krimpen**, in— kerker; — v angst (pijn of kou) parkēkēq; slin-

ken, kempēs **kring** v toeschouwers, pekalangan; — om de maan, kale-ngan; — en beschrijven, alēnglēng; rondte, bunteran **krioelen** akompel **kris** kerēs **krisschede** v hout, brāng-ka; id. zonder dwarshout, ḡāndār of bārungbungan; v metaal, penduk

krisschedenmaker mrangḡi **kroes**, krulhaar, obuq blintēk; gekroesd, tje-lēker; wollig haar, obuq atjelēker **krokodil** bādjā **krom** bintong = bing-kong; v natura, bingkoq; niet recht, biluq; — v ouderdom, bungkoq; — v/n arm, dīngkol; gebogen, mleng-kong; scheef of — getrokken, pērot

krommen, buigen, pabiluq; iets — biluqāḡi ook bingkoqāḡi of pelkoq; — v/n weg of stroom, aluk-biluk; v/n slang, alēngker; v/n grote slang, alongker; ineengedoken liggen, mel-koq **krommes** pēol **kromming** luk-biluk **kronkelen** v/n weg of rivier, aluq-biluq of atong-bintong; v/n slang, alēngker; id. v/n grote slang, alongker

kronkelend mlēngker; v/n grote slang, mlongker **kroon** mekota; dia-deem, dḡāmang **kroonhout** v/n palm-boom, ombuq; dat nemen, ngombuq **kroonprins** potra ḡeḡāntēn **kroos** lo-mot **krop** v/n vogel, bung-embungan; grote — v/n kropduif, gondoq

kropgezwel aan de hals, (struma) rēsa ook gundung; v/n kropduif, gon-doq **kruid**, specerijen, plapa **kruiden** mlapaē **kruiderij(en)** plapa **kruidje-roer-mij-niet** rebā lo-maloan = rebā dus-todusan; 'n — zijn, ambulān

kruidnagel tjengkē **kruien**, voort-duwen, sotok ook sorong

kruik, water— kendi; grote pot voor water, tampal **kruimel(s)** v rijst, butēr; v gebak, tjetjēr **kruimelen**, morsen, abutēr **kruimelig** seḡār **kruin** v/h hoofd, bun-embunan; v/n berg of boom, tjēk-ontjēk ook njong-menjong; haarwervel, plēseran **kruipen** op handen en voeten of knieën, arangkaq; als 'n kindje of gewonde, aḡārsot; v/n rups (worm of slang) talar; v slingerplanten, arambāt; tegen iets aan — atalar; ergens door — sornoq

kruipend sonoq **kruipgewas** kem-bāng talar **kruiplant** bu-tombuān sē nalar (t); waarvan touw kan ge-maakt, rabet **kruis**, strafwerktuig, petangtangan; — hout, kadju petang-tangan; — opnemen, pēkol petang-tangan; ridder— bintang; viersprong, djalān prapadān; handtekening, prapa-dān ook tapa-dāngdāng; onderrug, tongkēng; stuit (rug) monteng ook buriq-kataq

kruisboot prao kruis **kruiselings** malang (p); — zitten, asēla **kruis-hout** kadju petangtangan **kruisigen**

tangtang **kruisje**, handtekening, tapadāngdāng ook patjal en prapađān **kruisweg** đjalān prapađān = tapa dāngdāng; fig. đjalān petangtangan **kruit** obāt **kruk**, stok, tongket **krul**, gekroesd haar, brintē = tjelēker; schaaf—pasaan **krulhaar** obuq blintēk; sterk gekroesd haar, obuq atjelēker **kuch**, hoest, bātoq ook sakēq bātoq en bātoqen **kuchen**, hoesten, abātoq

kudde, tam vee, ēbin; verzameling, kepolongan **kuieren**, wandelen, alānđjalānan; slenteren, mlantjong of klēndjār ook klēntjēr; heen en weer lopen, lak-kalēk **kuif** voor op het hoofd of kop, ġuntjong; achter op het hoofd, ġundiq; opgekamde — aan beide kanten v/h hoofd met 'n half cirkelige kam, songġārān; v/n duif, sembudjā

kuil, grote diepe, đjurāng of đjuġlāng; minder diep, tjora; grot, ġuā; graf—peluadān m pesarēan AT; gat of groef, lobāng **kuiltje** in de wang, patjek; litteken v/n huidziekte, tjoņgēq **kuip**, groot vat, lēger; kleiner = ton, tong ook tang **kuis**, rein, so-tjē; zuiver v harte, potē atēna **kuit**, vis—telorra đjukoq; met — atelor; gezouten — trubuq ook telor tjerobu; kuiten, tabuqna betēs ook tol-kēntol en enkv. kēntol

kunde, wetenschap, pengetaoan; knapheid, kepēnteran; kunst, ēlmo; verstand, pengartēan **kundig**, bewaam, bāngkēt = pēnter; ervaren, pēnter; weten, tao; geleerd, alēm

kundigheid kebāngkēdān; kundigheden, kepēnteran **kunne** probā; van welke — is het kind, probā anaqna (probā anaqān) **kunnen**, verkrijgen, olē; vermogen, kenēng; het — tao; niet — voor altijd, taq tao; niet — door tijdelijke verhindering, taq ngenēng (kenēng); niet meer — van vermoeyenis, moġuk; id. afgemat, leso; iets — of kennen, ēdep; — bevatten, kebuāq; — verdragen, koat; bestand tegen, taan

kunst, kundigheid, kebāngkēdān; kunde, ēlmo; kuur, pola ook tēngka; —en verkopen, apola of atēngka; —en vertonen, salēt; id. schermen, mentjaq of mantjaq **kunstgreep** akal **kunst-schilder** tokang ġāmbār **kuren** hebben, atēngka; zich aanstellen, asola = apokal of atēngka **kurk**, prop, sompet

kurkdroog kerēng sekalē ook ġāring sekalē; hard v droogte, klantang **kurken**, 'n fles — sompet **kurketrekker** kotrēk **kurkuma** konjēq

kus tjēom ook ngeloskos **kussen**, zoenen of ruiken, tjēom; herhaaldelijk — tjēomē; elkander — ajom-tjēom; hoofd—bāntal; rol—ġuling; zit—

kasoran; zadel—lampēn **kussen-sloop** oles **kust**, zeestrand, sērēngan ook pēngġir-sērēng en pesēsēr

kuur, luim, pola ook tēngka en per-tēngka; kuren hebben, apola of atēngka; list, pokal; handelwijs, sola **kwaad**, slecht, đjubāq; — spreken, otjaqē of tjaq-ngotjaqē = etjaq-kotjaqē ook padjubāq; onrecht, sala; schuld, kesalaan; slechtheid, kedjubāqān; toornig, sedi; toornig of kwaad kijken, njoreng of pantjoreng ook parodu; toornig op iem. (oneens zijn) soker, geraakt, ambul; ongezeggelijk, beler; dwingend, merot (p); ondeugend, nakal; de kwade, pengradjāna đjubāq; duid het niet ten kwade, đjaq đādi atēna; iem. 'n — hart toedragen, đjubāq atē of đjubāq peroq

kwaadaardig, woest, ġālāk; kwaadwillig, dengġi; iem. 'n kwaad hart toedragen, đjubāq-atē

kwaaddoener bāngsat **kwaadspreken** padjubāq of đjubāqaġi; verleiden, tjobā of ġudā **kwaadstoken** du-ngađu (a) **kwaal** pers. sakēq; alg. penjakēq of ġēġering; ellende, lara

kwaken v eenden en ganzen, akoēk; v kikvorsen, atēot of atējēt; kletsen, atjoloq **kwaliġk**, minder goed, korang betjēq; fout, sala; — nemen, taq trēma; beknorren, ombāng; tegengaan, langlang; iets verbieden, pangkal = tjeġā of tjeġāi; iem. op zijn fout of verkeerde handeling wijzen, panglo **kwaliteit**, v goede — betjēq; v slechte — đjubāq **kwansuis**, quasi of voor-geven, ta-kanta = đā-kēndā = wakoā = pē-apē

kwart, vierde deel, prapat; 'n — saprapat; ¼ duit, sasēbāq sigār = sasēbāq kētēng **kwartel**, het wijfje, ġemek; het mannetje, manoaq kēq-kēkēq ook ġutol **kwartje**, 0,25, satalē = satalēn; kwartguldenstuk, tetalēn

kwast, verf—koas; — in 't hout, sotja; dikte onder aan 'n boom, ġenok; franje, đjebugān; — v/n tulband, rambaj; wevers—sor-sosor; penseel, pemolas **kwasterig**, fatterig, tēngēl **kweekbedding** pemēnēan **kweekplant**, rijst—binēs **kweken**, te kiemen leggen, mēnē; verzorgen, obu

kweker tokang kebun **kwellen**, martelen, sēksa; grieven, pasakēq atēna; zich vervelen, ġāngġuq; dwingen, paksa **kwelling** sangsara **kwes-tie**, zaak, perkara; geen — van, taq kēra

kwetsbaar pedās of korang ġāli; on—ġāli of taq pedās **kwetsen**, wonden, pedās; grieven, pasakēq atēna; iem. verwonden, lokaē **kwetsuur**, wonde, loka; grote — veroorzaakt door een scherp wapen, tato **kwijl**, zever, đjāil **kwijlen** v kinderen of

oude mensen, adjäil of adjäilän; afdruppelen, alēlē of alēlēan **kwijnen** v verdriet, parorosen; achterlijk in groei, kernēt; langdurig ziek, sakēq abit **kwijt**, wegraken, ēlang; — raken of — zijn, kēlangan; alles — bānas bārānga

kwijtraken kēlangan **kwijtschelden** v straf, apora; v schuld, lēlaaḡi; doen wegraken, ēlangaḡi; ontslaan, lepas-aḡi **kwijtschelding** apora **kwispedoor** petjopaan **kwispelen** akotek = tek-koteḡān **kwispelstaarten** tek-koteḡān buntoqna; (euphemistisch) aḡelāq **kwistig**, veel, bānjaq; talrijk, ēbāq; niet weinig, taq korang; goedkoop, modā **kwitantie** tandā lonas = sorat kwitangsi

laadgat v/n geweer, buluna snapang **laadhooft** bruk **laadje** rok-soroḡān ook ladji **laadstok** djek-djekdjek = dju-djudju **laag**, niet hoog, andāp = pandāq = mandāp; — zijn, kabābā; — hangen, mabā; — v water, ongroḡ; — gelegen, lembā; laagsgewijs, asoson; klein, kēnēq; gemeen, djubāq; rij, tala; gering, asor

laaghartig djubāq **laagheid** kedjubāqān **laagte** lembā **laakbaar** nēsta **laars**, schoeisel, sepatu; stevel, seti-wel; muil, kasot **laat**, te — kasēp of ngasēp ook elat; hoe — pokol brāmpa; wat tijd is 't, bādja apa; de —ste, sē di-budi; ten —ste, bit-abit; langdurig, abit; — op de dag, abān = narēq; al daglicht, sēang; bij zons-
ondergang, tjompet arē; — in de nacht van 10 — 6, malem

laatdunkend angko of pēnter dibiḡ **laatrijpend** dāber **laatst** bilān

laatste, — betaling, pona; einde, potosan; benedenste, bāq-mabāqān; vervolgens, pas; de achterste, di-budi of sē di-budi; allerlaatst, di-budiān; de — pengabudi; de aller— sē di-budiān dibiḡ **lach** ḡelāq **lachen** aḡelāq; lang — ngelkel; elkander toe—alēsem; confuus — sem-pelēseman; uit— laq-ḡelāq; — om, keḡelāq; schateren, kakak en ngelēkēk; belachelijk, paḡelāq

ladder, andā; — met slechts één boom, ētēng **lade** rok-soroḡān ook ladji **laden**, op— of in— buāq; 'n vuurwapen — ēsēē ook kandungē; geladen, aēsē of akandung

lading, vracht, wāq-buāq = buāḡān; vulling, ēsēna; inhoud, osoqna of osoqān = osoqan **laif** v smaak, tjēa; —hartig, takoqan of takodān; kleinmoedig, kēnēq atē of taq bāngal

lage, —n leggen, ngara ngakalē **lak lak laken**, afkeuren, tjatjat of tjalē; berispen, ombāng; de stof, (zwart), laken; id. v andere kleur, sangkelat; bedde— seprē; tafel— taplak of toto-

bā mēdjā **lakens** v zwart laken, laken; v andere kleuren, sangkelat **lakken** ngelak **lam**, verlamd, ēmpon ook matē; half — matē sasēbāq; niet flink, lembēq; jong schaap, mono; jong v/n schaap, buduqna embiq

lamp, Eur. lampu; Inl. v hars of andere stof, dāmar; petroleum nacht-lampje, tlempē; oliebakje, telopaḡān; standaard v/n Inl. — (voetstuk) tēng-ḡuq **lampeglas** semprong of tjorong ook sropong

lampejongen tokang lampu of pe-dāmaran **lampekous** sombu **lampet** tobung of tobung raop **lampolie** mēnjaq dāmar; olie indoen, pobui mēnjaq **lampzwart** lētjeng ook lēnges

land, vaste wal, dārāt; akker, bumē; erf, tana; rijk, neḡārā; niet ge-irrigeerde bouwgrond, teḡāl; afgelegen — teḡāl ra-ara; vast — dārādān; over — gaan, adjalān dārāt of adārāt; aan — gaan, ongḡā ka dārāt; 'n boot op het — halen, paongḡā; —streek, tana ook bumē; het platte — disa; overwal, = — buiten Java en Madura, tana-sabrāng; geboorte— neḡārā

landbouwen atanē ook alako tanē **landbouwer** orēng tanē **landen** ongḡā dārāt of ongḡā ka dārāt **landgenoot** sabāngsa **landheer** toan persēl **landkrab**, de geelachtige in rijstvelden, blātang; de zwarte in rivieren, bidēng

landloper orēng pelantjongan **landman**, landbouwer, orēng tanē; dorpe-ling, orēng disa; buitenman, orēng lo-aran **landmeten** tjengkal **landmeter** tokang okor of tokang tjengkal

landraat landrat **landrente** padjek **landschap**, rijksgebied, tana; land-streek waar iem. thuis hoort, neḡārā **landsdienst** dines **landstreek**, waar iem. thuis hoort, neḡārā; gewest, tana ook bumē **landtong** tandjung

landvolk orēng tanē **landweg** djālān of djālān dārāt **landwind**, angēn dārāt **lang** v gestalte, landjāng; erg — akanta lamdāur; slank, lastang; — v lijf, landung; groot en sterk, bāngkoleng; hoog, tēngḡi; — v rijstkorrels, lang-malang; — v touw, landur; te — v gebruik, kēbēr; — hangend, klarbēt; — v duur, abit; heel — bit-abit; — geleden, laq abit; onophou-delijk, bādjeng; nog — niet, tangē; — v/n weg, djāu ook tambān; — v nagels, lantēk ook lantok **langdurig** abit **langer** dan, uitstekend, ngadjul of ngodjul

langharig grāmbis of grimbis ook rambis **langs**, ter zijde van, ē-pēng-ḡir of ē-ērēng; de weg — atoroq djālān; — 'n weg gaan, lēbāt ē-lorong; — 'n rivier gaan, lēbāt ē-songaj; er-gens — gaan, sēmpang; — 'n plaats gaan, sēmpangē of sampangē **lang-**

werpig rond, lontjong **langzaam**, zachtjes, laon of laonan = on-laon; op zijn gemak, lērē ook rērē; traag, ketot; lui, lemos **lankmoedig** sabār **lankmoedigheid** sabār **lans**, piek, tom-bāk; met enkele weerhaak, lembing; werpspies met dubbele weerhaak, sa-ēng; tournoi— djezulān; gepunte bamboe, gṛānggāng

lansschacht landiān **lantaren** lantēra; Inl. dāmaran **lanterfanten** alān-djalānan **lap** ergens op of in gezet, tambāl; snipper, bing-rambangan; — om te vegen, sot-kesot **lappen**, verstellen, tambāl; gelapt, bāl-tambāl **las** sambungan ook tabungan

lassen sambung of tabung; aan iets — sambungē of tabungē **last**, boodschap, pesoro; 30 pikol, kodjān; vracht, buādān = wāq-buāq; vracht die gedragen wordt, pēkolan; moeite, sosa; — veroorzaken, pasosa; bevel, prēnta; bekendmaking, dāng-ondāng; — geven, prēnta; 'n — meegeven, prēntaagi; op — van, terang dāq; opdracht, bekas; om na zijn dood uitgevoerd te worden = uiterste wil, bāsiat **lasso** djirāq **lastdrager** koli ook orēng mēkol **laster** pētena **lasteren** pētena; be— padjubāq

lastig, — vallen, gābāj sosa = pasosa; stout, nakal; bezwaarlijk, abut ook mlarat of sara; horende doof, tambeng; ondeugend of — v kinderen, tombro; wantrouwend, tamburu

lastpaard djārān blidjāqān ook djārān pēnggungan of djārān gṛubāk **lat**, dak— rēng; bind— kēpēq; platte — bilā **laten**, geven voor de geboden prijs, bāgi; toelaten = laat maar, dina; — we maar, mara m torē A; laat staan, la m ampon A; vergunnen, lēlanē; alles maar zo — la dina; — weten, beriq tao; — komen = roepen, olok; id. = ontbieden, katoē; — halen, soro ngalaq; — maken, soro gābāj; id. v kleren of tooi, soro dāndān; laat ons, adju of aju

later, vervolgens, pas = ladju = pas ladju; in 't vervolg, gūq-laḡuq of gūq-aḡuq; achter, ē-budi; de achterste, djung budiān; over enige jaren, paḡiq

lauw, half warm, angaq; nog niet onuitstaanbaar warm, ngaq-angaq koko; onverschillig, sabārāngan...; nalatig, tēbir **lava** ladu **lavement** serpođān; dat geven, serpot **lavement-spuut** serpot

lawaaï, rumoer, gīgīr; hard gepraat, ēnger; — maken over iets, ngaēnger **ledekant** ketēdungan = randjāng **leder** kolēq; van — kolēq **ledig** kotong; zonder inhoud, klontong kopong; — van iets dat eigenlijk gevuld moest zijn, nglontong; ontruimd, ko-

song; zonder pit, kobāng ook kopong; zo goed als ledig van peulvruchten of rijst enz. kēpaq; — wegsturen, ton-dung; zonder wat mede te brengen, taq kēbā lē-olē; — lopen, nganggūr; afwezend, sobung

ledigen, ledigmaken, pakotong of pakosong; uitstorten, totaq = templek; opmaken, abiq **ledighozen** v/n boot of put, koras; v/n visplaats, tabu **lediglopen** nganggūr **ledigscheppen** v/n boot of put, koras; v/n visplaats, tabu **ledigstorten** totaq **ledigzitten** nganggūr **ledikant** zie ledekant

leed, spijt, kasta; verdriet = kommer, sosa; moeilijkheid = verdriete-lijkheid, kesosaan; droefheid, sosa atē **leeftijd** omor; v middelbare — stenga tobu; van ongeveer dezelfde — dā-ēndit omorra of dāq-andi omorra **leeftocht**, levensmiddelen, radjekē; van — voorzien, ēngonē en pakanē; bezittingen, diq-andiq

leem, kleiaarde, lempong; mod-der, tjelot **leep** pēnter **leer**, lering, peburugān; leder, kolēq; ladder, an-dā **leergierig** kentjeng adjār

leerling, discipel, morēd; priester-leerling, santrē **leermeester** gūru **leerstuk** pasal **leerzaam**, leergierig, kentjeng adjār; nuttig, bādā asēlla ook apaasēl **leesboek**, geschrift voor-al in gebonden stijl, bebātjan; verhaal of geschiedenis, tjerēta; vertel-ling, kandā; boek, buk ook buku; boek inzonderheid van godsdienstigen aard, kētab **leest**, gestalte, bāngon **leeuw** lēo **legaat** bārisān

legende, vertelling, kandā; verhaal, tjerēta; fabel, dūngēng **leggen** voor 'n meerdere, atoraḡi; 'n fon-dament — pasang pondemēn; mest — pasang butok; — op, tompangē; iets ergens op — tompangaḡi; op schouder — songgūj; weg— = sparren, sēmpen; begraven, kobūri m pa-sarēn AT te slapen — patēdung; plaatsen, sabāq; op iets — of plaat-sen, sabāqi; matten — ampar; op zijn zijde — pamērēng; iem. de hand op de mond — tonggēm; in 'n kooi — pakorong; eieren — atelor

legger lēger **leggen** pengorbi ook adjām bibit **leguaan**, die zich bij ri-vieren ophoudt, brākaj; die in bomen klimt, blādās **lei** lē = sabāk = bāto tolēs **leiden**, voeren = doen gaan, tonton; meebrengen, kēbā; iem. ge-ater; op de slechte weg — pamesat; mis— pos-ngaposē (a); water — pa-ḡili; met zijn tweeën 'n dier — ken-tjang; — v/n weg, teros ka **leider**, hoofd, kepala; aanvoerder, tetēndi

leiding voor water, li-ḡiliān **leidsman**, voorganger, panodān; gids, pe-nodu **leisel** lēs = apos **lek** met zicht-

baar gat, butjor ; met onzichtbaar gat, ketoroq ; met 'n gat in de bodem, burtoq ; fig. rembes **lekken**, likken, djilät ; uit— v/n bericht, mrembes ; — zonder zichtbaar gat, ketoroq ; — met zichtbaar gat, butjor ; — v/n boot of pot, burtoq ; — v/d vlammen, kolap

lekker, smakelijk, aangenaam, njaman ; — vinden, dudjän ; — vet, lemaq ook pelem ; iem. — maken, loselos ; behagen, lëbur **leksteen** sarëngan **lel** v/n kip, klëbir ook dambir **lelie** kembäng bākong **lelijk**, slecht, djubäq ; er — uitzien, djubäq robäna

lemmer v/n mes, besëna todiq of bädjäna todiq = besëna lading of bädjäna lading ook todiqä of ladinga ; — v/n sabel, besëna pedäng of bädjäna pedäng ook pedänga **lemmet**, bovenstuk v/n kris, gântja **lende**, heup, têng-entëngan = têng-kentëngan = têng-keltëngan ; het midden, tenga **lendewater** kekabä **lengte**, afmeting, radjä ; hoogte, landjäng

lenen van, ëndjäm ; — aan, beriq ëndjäm ; geld — otang ; iets — of te leen vragen, ëndjämë ; id. geld, otangë ; geld of goed — of te leen geven, paëndjäm ; van geld ook : paotang ; in bruikleen, gädu

lengtemaat okoran **lenig** lemes **lens**, onbezet, kotong ; ontruimd, kosong **lepel**, eet— sënduq ; thee— tēsi ; soep— ook pol— senduq ; — v metaal of porcelein, sëndoq ; rijst— sodu ; platte rijst— tjëntong ; waterschepper, tjantëng ; keuken— of pol— v metaal, ëros **lepra** sakëq gëdel = sakëq gūdu

leraar, leermeester, gūru ; geestelijke, pandita **leren** v/d leerling, adjar = agūru ; v/d onderwijzer, ngadjär ; onderrichten, buruk = morok ; iem. iets — adjäri ; iets aan iem. — of laten — adjäraği ; vermanen = iem. iets — burukaği **lering**, onderricht, beburuk of peburugän ; vermaning, bekasan = pebekas

les, onderricht, beburuk ; opdracht, bekas **lessen**, de dorst — ënom **lessenaar** zonder lade, mëdjä tolës of mëdjä penolësan ; met lade, lësnar **letsel**, schade, rogi ook tona ; — lijden, kerogiän ook ketonaan ; — berokkenen, parogi of patona ook rogiagi en tonaagi ; be— aral **letten**, — op, ëngaq ook djägä of djägäi ; scherp — op, abäs ; nauwkeurig — op, tëtë ; op iets nauwkeurig — tëtë ; ergens op — ëngaq **letter** v/h Lat. schrift, lëter ; v/h Jav.-Mad. schrift, aksara ; v/h Ar. schrift, horop ; cijfer, angka

letterarbeid karangan **lettergreep** ketjap ; 'n — saketjap **letterlijk**, werkelijk, ongguän ; zoals 't bevel, bräma präntana

leugen, onwaarheid, otjaq lëtjèk ; bedrog, aposan **leugenaar** orëng dudjän (of toman) lëtjèk **leugenachtig** sala

leunen, met de rug — tegen en fig. sandär ; ergens tegenaan — sandäri ; met de armen — op, sendädu ; op iets — sendädu **leuning** v/n stoel en fig. steun, sandärän ; v/n brug of stoel arm, däng-adäng ; — v/n vlonder, larlaran

leuteren, niet — = ongeduldig, taq tlangkë ; niets uitvoeren, nganggur **leven**, levensduur, omor ; levenstijd, odig ; ziel (adem) njabä ; wereld, dūnja ; het eeuwige — kaodiqän sē langgëng ; — met, odig ; hij leeft, odig ; levensonderhoud of het — kaodiqän ; levend, odig ; de levenden, sē odig ; iem. het — laten, orëp ; kunnen — andiq sakakanan of tjokop sakakanan ; 'n kommervol — hebben, mlarat ; het — hiernamaals, ahërat ; al wat — heeft (v dieren gezegd) sakabina gūmelip ; — maken door hard praten, ënger ; — maken (rumoer) gīgir

levend, fris, djengor ; leven, odig **levendig**, druk, ramë ; vurig, kras **levendigheid** keramëan **levenloos** matë **levensduur** omor **levenseind**, sterfensstond, patë ook adjäl of pastë ; bestemming, djandji ; aan zijn — gekomen, napaq ka adjällä of napaq ka djändjina ook napaq ka pastëna en napaq ka patëna

levenslang, saomorra ; het leven lang, saomor odig of saomor ëdup ook saabida odig ; altijd, saabidä **levensmiddelen**, spijs of kost, makanan ; eten en drinken, kakan bän ënoman ; dagelijks brood, radjekë ; middel van bestaan, pengodiqän ; levensonderhoud (het leven) kaodiqän

levensonderhoud, het leven, kaodiqän ; wat tot — dient, radjekë ; in het — voorzien, ëngonë ; id. ook (en dit mede v/n dier) pakanë **levenstijd** odig **levenswandel** kelakoan **lever** atë **leverancier**, vaste — langgänan ; 'n vaste — zijn van, alanggänan ka

leveren, brengen (bezorgen) ateraği ; aan 'n meerdere, atoraği ; medebrengen, këbä ; bezorgen of zenden, kërëm ; 'n bijdrage — njombäng (s)

leviathan radjä-mëna **lezen** 't — bätja ; in 'n boek, matja ; zingende — nembäng (t) ; — v/d Qurän, adji ; verzamelen, polong ; sprokkelen (verzamen) pëlë ; id. ('n nalezing houden) asak **lichaam**, menselijk—, levend lijf, abäq of bädän m slëra AT ; lijk, madjit ; krenq, bätang ; voorwerp, bäräng

lichaamsbouw, gestalte, bängon ; statuur, bätang ; van iem. die staat ook, dekdek **lichaamsgebrek**, lichamelijk gebrek, tjatjat ; er af v/n li-

chaamsdeel, kotong ; niet zonder — en, taq disa **lichamelijk** welzijn, sēhat bādān **licht**, 'n — lamp — of kunst — dāmar ook lampu ; gemakkelijk, namang ; helder ook fig. terang ; helder v zon of maan v/n lamp en v/de ogen, tēraq ; dag — sēang ; nacht — je, tlēm-pē ; kaars — lēlēn ; vals — en niet helder v/n — sombāng ; — v kleuren, ngodā ; fakkeltje, tjolok ; niet zwaar ook fig. ēntēng ; en id. v/n ziekte en ook — v hart, dāmang ; te — achten, ēntēngaḡi ; dun, tēpēs ; helder = bevattelijk, (eig. en fig.) paḡāng ; 'n — in fig. zin, paḡāng ; gemakkelijk, ḡāmpang ; uitgaan v/n — matē ; de — en of het — uitdoen, patēē dāmar

lichtblauw biru-langēq **lichtbruin** mēra-ngodā **lichtekooi** djalang ook sondel of lontē **lichten**, dag worden, paḡjār ook potē tēmōr en paḡjār tēmōr ; bijna dag, paraq sēang ; iets op — angkaq ; id. openen, bukaq ; af — en omlaag brengen, patoron ; opnemen, atēng ; weer — ḡāp-keḡāp ; ver — paḡāngē ; stralen, asonar ; bestralen, sonarē

lichtgelovig pertjadjāān ook lekas pertjadjā **lichtgeraakt**, spoedig boos, ḡuson ; nors, bengēs **lichtscherm** deng-tandēga dāmar **lichtstraal** sonar **lichtvaardig**, ondoordacht, taq andiq ra-kēra of taq andiq ḡugā-kēra ; onachtzaam, tēbir ; onnadenkend, sem-brāna ; onoverlegd, korang pēkēr

lichtzinnig, onverschillig, tēbir ; overspel plegen, abandrēqan of amētraan ; onnadenkend, taq andiq ra-kēra of taq andiq ḡugā-kēra **lid** lit ; — v/d landraad, lit landrat ; gewricht, rēsoan ; Gemeente — rēsoan-Pondu

lidteken, gewoon, kolaq ; geschrompeld, ḡritet (zie litteken) **lied** op rijm, kēḡjung = panton of peparēḡān ; id. ook beurtzang, saēr ; lof — poḡjiān

liedje kēḡjung = panton of saēr ook peparēḡān ; 'n — zingen, akēḡjungan = apantonan = asaēran = apeparēḡān

lieden, personen, orēng ; menig-een, orēng bānjaq ; rotgezellen of lotgenoten, kantja bānjaq **lief**, vriendelijk, manēs ; bekoorlijk, sedāq ; zich — aanstellen, nēs-memanēs of ḡāq-njedāq

liefdadig amal **liefde**, genegenheid des harten, trēsna of ketrēsnaan ; genegenheid, medelijden, nēser ; — koesteren, nrēsnanē of ngenēsērē ; oude — roest niet, kēḡāng molē ka labedā

liefdedienst amal **liefdegift** amal ; iets als — geven, amalaḡi **lieferijk**, barmhartig, nēseran ; van God, rahman **liefdewerk** amal **liefhebben** trēsna ook nēser ; iem. — trēsnaē ; houden van, lēbur

liefhebberij lēburān of bur-lēburān

liefje atē of ḡāntong-atē ook bāiq-dālem en lēburān of bur-lēburān = betjēḡān of kebetjēḡān **liefkozen**, stre-len, tēmang ; aaien, osap **liefste** lēburān of bur-lēburān ook betjēḡān of kebetjēḡān en atē of ḡāntong-atē ook bāiq-dālem

lieftalig, aanvallig, manēs ; aange-naam, sedāq **liegen** lētjēk **lies** kang-pēkang **lieveling** sē ēkanemoē **liever**, — hebben of doen, angor ; — doen ook, palor = lampo ; wat beter, pēn-ḡāqān **lieverlede**, van — bit-abit

liggen, rusten, tēdung ; — v iem. dung-tēdungan ; te slapen — ngēḡā tēdung ; — v viervoetige dieren, arēndu ; — v voorwerpen, bādā ; gereed — sediā (Wordt soms niet vertaald : bijv. Hij zag 'n prau liggen = Kenalē prao) ; laten — ḡina ; op de rug — ḡentang ook tang-ḡentangan ; op de buik — tapang = salpang ook pang-tapangan ; lang uit — ngēndjer ; — te slapen v velen, ḡjelamper ; op zijde — mērēng ; ingedoken — plekoq ; met de bolle kant boven — tongep ; op iets anders — tompang ; — of rusten op, asenandut = asēndādut ; — bij hopen, atompoq ; in menigte — ḡjelāpa ; id. v lijken of krenge, ḡjelutor ; in de lengte in 'n stroom — moḡjur ; v West naar Oost — aolo ka bārāq ; op iets — als 'n presse-papier, tjētjēq ; achterover — v/d oren, kēntjop ; aan de oppervlakte v/h water — van vissen of krokodillen, kantang ; met zijn kop over zijde — v/n vlieger, tēlēng ; gaan — v/d wind, tjeḡu

ligging, plaats, kenengan ; bed, ketēdungan **ligmatje** van pandan bladeren of van biezen, tēker ; v rotan, lantaj

ligplaats pelabuān **lijden**, verdriet hebben, sosa ; smartelijk doen — sēksa ; gewaarworden, rasa ; pijn — rasa sakēq ; gebrek — laēp ; ellende, sangsara ; verduren, sandāng ; ellende — of — ondergaan, sandāng sangsara ; getroffen door ... kenēng ... ; zn sangsara

lijdzaam sabār **lijdzaamheid** kesa-bārān **lijf**, lichaam, abāq of bādān ; over 't gehele — saabāq ; — v/n kledingstuk, bādān ; te — gaan, atjarok ook atokar ; iem. op 't — vallen, ke-robut

lijtje kotang **lijknecht** penakabān **lijk**, dode, madjit ; krenge, bātang ; 'n — afleggen, bungkos **lijkbaar** v hout, katēl ; draagbaar, osongan **lijken** op, paḡāi of paḡānē ; precies — noplēs ; aanstaan, perna ; passen, pantes ook patot ; het lijkt alsof, masē ; ge —, ḡā-paḡā ; gelijk aan, paḡā biq = paḡā bān ; zoals, mara of akanta ; gelijk-

vormig, padā robā **lijkkleed** bunduq **lijm** Hol. lēm ; Inl. djilit ; planten—lētjang

lijmen, kleven, djilit ; met plantenlijm, lētjang ; iets — djilitagi ; met 'n mooi praatje — djālā-sotra **lijmerig** spreken (zoals de Soemenepers) sang-git **lijn**, richt—sēpadān ; zo'n — gebruiken, sēpat ; één — trekken, šara-djuq ; rij, djārdjār ; streep, gāris ; touw, talē ; id. van vezels, tampar ; gespannen — kentja ; droog— talē djemor of pedjemoran

lijnkoek ampassa katjang **lijnrecht** kentjeng = tanjeng = lađjir **lijnwaad** labun **lijst**, rand, lēs ; v/n schilderij of spiegel, talamağān ; houten — v/n lei, raam of rustbank, bāton ; staat, stat ; opgaaf, pretēla ; nota, tjatedān

lijvig, dik, (zwaarlijvig) lempo ; dik v spijzen, lēko ; dik v vloeistoffen, lēket ; mollig, gemoq ; v/n kind, glem-peng ; groot, radjā ; moeilijk ter been, lompō **likdoorn**, eelt, soso ; vereelt, asoso = pal-kapalen **likeur** mēnoman **likken** djilāt **limoen** djeruk petjel

liniaal gārisān ook djidāl en linjar ; richtlijn, sēpadān **liniëren** gāris **linker** katjēr **linkerhand** tanang katjēr **links** bv katjēr ; aan de linkerkant, ē-katjērra ; rechts en — kangan-katjēr ; bw lomp, korang adjār ook korang adāt of taq tao adāt ; dom, lola ; onwetend, buđu ; onnozel, gendeng

linnen labun **lint** pēta **lip** bibir ; 'n — zetten, asanggetem ; id. op 't punt van schreien, kambi ; dikke onder— dālbi **liplap** peranağān ook lēp-lap **list**, vernuftig middel, akal ook krēna ; toedoen, pokal ; door — bedotten, akalē

listig pēnter kal-ngakalē of apaakal **litteken** kolaq ; v/n huidziekte, tjongēq ; — waarbij de huid geschrompeld, gřitet ; met —s, tet-gřitet ; spoor v/n wond, lapat loka

loden, van lood, tēma ; met het dieplood peilen, lot of sarē dālemma **loeien** v/n rund, aema ; v/d wind, bārāt of ngedurus ; bruisen, brullen, adārāk **loens**, erg scheel, lēnglang ; enig-zins — taq-butagen ; schuins kijken, lērek **loeren**, gluren of bespieden, ēntēp ; begluren of sluipen, sornoq ; met grote ogen aankijken, mlerek **lof**, bede, pođji ; lofspraak, pengalem ; loven (lof of prijs) pondjung of alem ; — zij God, alhamdulilla ook subahan-alla ; — zang, pođjiān **loffelijk** pantes ēalem

lofspraak pengalem **loftuiging** pengalem **lofzang** pođjiān **log**, vadsig, ketot ; zwaar, berāq ; corpulent, ginoq **logeergast** tamoj **logement** losmēn of roma makan ; verblijf voor ambtenaren, (pe)sanggrāqān **logeren** ponduk ;

— bij, ponduđi ; iem. — bij, ponduk-ađi **logies** ponduk ook pemonduğān **lokaas** aan de hengel en ook fig. bānē of ompan ; — voor dieren, pakan **lokken** bānēē ; verleiden, toq-ketoqē ; vleien, alosē ; roepen, lok-ologān ; iem. verstrikken, djālā-sotra ook akalē ; verstrikt, kenēng akal

lokvogel ook fig. pētrang ; kooi met — djebāk **lollig** lēbur **lombard** gāğādin **lombardhouder** orēng sē adī-gādi **lommer** naong ook aop

lommerrijk naongē of aopē **lomp**, onbeschoft, korang adjār ook korang adāt of taq tao adāt ; ongemanierd, kasar of tjomot ; vrijpostig, lantjang ; grof met woorden, seloro of rotjo ook ruso ; geen beleefdheid kennen, taq tao pernata ; dom, lola ; onwetend, buđu ; onnozel, gendeng ; laag of gering, asor **long**, de —en, bārā **lonk**, oogwenk, keđep = kēđep ; toelonken, keđebi = kēđebi **lonken** maēn mata **lont**, vuurtouw, opet ; pit v/n kaars of lamp, sombu **lontar** taal **lontar-boom** of **lontarpalm** trēbung of bung-kana taal **lontarvrucht** taal

loochenen mongkēr **lood** tēma **loodje** tjēq-tjētjēq **loodrecht**, opstaan, mandjeng ; te-lood, bender ; regelmatig, djekdjek **loods**, tent, tarop of tetarop ; schuur, gudāng ; stuurman, djur-modi **loodsen** kemođi **loof** de-dāunan of un-dāunan **loog**, aswater in 't algemeen, tolo ; het haar met — of zeep wassen, atolo ; keukenaswater, ook : landā ; — water van rijststroo, aēng roman **looien** samak **loom**, moe, leso ; verzwakt, gēdur ; erg verzwakt, lompō ; — door ouderdom, rođu

loon, arbeids— opa ; geschenk als beloning, gāndjārān ; dag— ombālān ; werk— bāl-ombālān ; — voor veldwerk, đerep ; — geven, opaē, ombāli, đerebi ; voor — laten werken, opaagi, ombālađi, đerepađi ; traktement, gāđji ; vergelding (bezoeking tot straf) bālāt ; vergelding (wraak) pembāles ; betaling, bāđjārān ; dagelijkse bezoldiging, blāndjā

loondienaar koli **loop**, met iets op de — gaan, šuruagi ; driften, lusten of neigingen de vrije — laten, lantor ; — v/n geweer of pistool, bulu ; — v water, gili

loops v dieren en mensen, gālāk ; van mannen en mannelijke dieren ook : kerē **loos** pēnter kal-ngakalē **loot**, jonge spruit, tombo ; uitspruitsel, selbiq of solbuq ; loten krijgen, njelbiq

lopen, te voet gaan, adjālan ; hard — berkaq ; hard — naar, berkaqē ; — als 'n pijl uit de boog, pedjālānna mara pēlor ; vlug — zonder omzien, kēnding ; recht toe recht aan — ngen-

tjong ; door struiken, rijst of derg. — **tratas** ; heen en weer — tussen, **terak** ; overall — zoeken, **apēdel** ; met de armen zwaaiende — **alēmbāj** (**peđjälāna**) ; alleen — v/n aanzienlijke, **notslonodān** ; — achter 'n dier dat men weidt of hoedt, **ērēngaği** ; — = leiden of voeren v/n weg of water ergens heen, **tros ka** ; 'n kind vrij laten — **otjolpadju** ; — met 'n straal, **nantjel (t)** ; uit— of uitstromen, **ngeloa** ; hard weg — met, **ğibā buru** of **buruaği** ; rond— **klēndjār** ; ergens rondom — **lēnglēngē** ; weg— **buru** ook **mēnggāt** ; voortsukelen of voortstompelen, **glādjār** ; laat maar — **dina** ; stromen, **ğili** ; fig. marcheren van zaken, **dāđi** ook **adjälān** ; gewoon te — **apadjälānan** ; aanstellerig — of doen, **atēngka** ; achter iem. — **norog (t)** **buntēq** ; heen en weer — **lak-kalēk** ; het — **peđjälānan**

loper bij 'n rijtuig, **loper** ; bode, **so-roan** ; brievenbesteller, **pesoradān** **los**, **losgegaan**, **lotjot** ; v/n touw ook nog : **loslos** ; — van grond, **ardung** ; grond — werken, **paardung** ; open, **abukaq** ook **kebukaq** of **tebukaq** ; **losgelaten**, **otjolan** ; **loszitten**, **lorgā** ; ruim, **lodok** ook **lođu** ; **losgeraakt**, **tjoplak** ; afgevallen, **tjelētot** ; id. zoals korsten v wonden, **njelotak** ; ontslagen, **lepas** ; niet strak, **kendur** ; — v vlechtwerk = **wijd uiteen**, **rangrang** ; **mals v spijzen**, **poa** ; **mals v vlees**, **poer** ; — laten hangen, **mbābār** ; — = uit zijn verband, **potjot**

losbandig, **overspelig**, **abandrēqan** = **amētraan** **losbarsten** **leđuq** **losbinden** **bukaq** **losbreken**, iets — **bungkar** **losgaan**, **losgegaan**, **lotjot** ; v/n touw ook : **loslos** ; **opengaan**, **tebukaq** ; — en afvallen, **tjoplak**

losgegaan **lotjot** **losgelaten** **ēotjol** of **otjolan** **losgeld** **penebus** **losgeraakt** **tjoplak** **loshangen** v/h haar, **abābār** ; los laten hangen, **mbābār**

los- en **laadhoofd** **bruk** **loskopen** **tebus** **loslaten**, **ontslaan**, **lepas** ; vrijlaten, **lepasē** ; **ioi** — **otjol** ; los laten lopen of vliegen, **lombār** ; **losgaan**, **tjoplak**

loslating **pelepasan** **loslopen** **alom-bār** **losmaken**, **loslaten**, **otjol** ; ontbinden = **losbinden**, **bukal** ; touw of kleren — **okal** ; uit elkander nemen, **betjat** ; — v/n pak = **ontrollen**, **okal** ; **loswinden**, **bukal** ; iets dat ergens omheen zit — **lotjodi** ; **openen**, **bukaq** ; uit- of afspannen, **otaq** ; **verbreken**, **ngempal** **losmaking** **pelepasan** **lospeuteren** **tjongkēq** **losprijs** **penebus** **losraken** van iets dat vast gemaakt was, **lotjot** ; van iets dat vrij komt of **losgelaten** wordt, **otjol** ; **uitkomen** v iets, **ontjaq** **losrukken** **palotjot**

lossen v/d lading, **patoron** ; v/n

vaar- of voertuig, **bungkar** ; v/n pand, **tebus** ; afschieten, **solet** of **somet** ook **otjol** ; id. **afgaan** v/n **vuurwapen**, **monjē** **losstaan** **ogā** **lostornen** **bukaq** **djāiqna** **loswinden** **bukal**

loswrikken **tjongkat** **loswringen** **undil** **loszitten**, te ruim, **lorgā** ook **longgar** ; **losstaan**, **ogā** ; — van iets, **bāntjang** **lot**, **beschikking**, **tēbā** ; **getroffen**, **ketēbān** ; het — **werpen**, **otjol** **dādu** ; **toebesocht** deel, **bāgiān** ; **uitloper** v/n boom, **selbiq** ; id. v riet, **solang** ; **fortuin**, **ontong** ; **rijkdom**, **kesogān** ; 'n — **trekken**, **menang** **lotrē** ; **bestemming** v/h — **djāndji**

loterij **lotrē** **lotgenoot** **kantja** **lotgevallen**, **wedervaren**, **lidakon** ; iets ondervinden, **nemo (t)** **louter**, **onvermengd**, **sokla** ; **zuiver**, **bersē** ; niets dan, **melolo** **louteren**, **zuiveren**, **bersēaği** ; — van **vochten**, **djenēngaği** **loven**, **dankzeggen**, **pođji** ; iets — **alem** ; **geloofd** zij ... **mandār** **ēpođjiā** ; **God** — **adikēr** ; **bieden**, **tabār**

lozen, **wegwerpen**, **buāng** ; **aftappen**, **ngetjor**

lubben **kebiri** ; **castreren**, **bātoq** **lucht**, **uitspansel**, **langēq** ; **betrokken** — **ondem** ; **geur**, **bāu** ; **rot—** **bāu** **budu** ; **vis—** **amēs** ; **pis—** **lasēng** ; **wind**, **angēn** ; in de — **drogen**, **djemor** ook **ngēsēs** **luchtballon** **dāmar** **korong** **luchten**, in de zon **drogen**, **djemor** ; in de schaduw — **dāng** ; te — **hangen**, **kēndāng** **luchtpijp** **gerungan** **lucifer** **korēk** of **tjorēk** ; 'n — **aanstrijken**, **korēk**

lui, **vadsig**, (te — om te werken) **lemos** of **dāmos** ; **onverschillig**, **traag**, **tlēdur** of **tēbir** ; de oude — **orēng** **toa** **luid**, **krachtig**, **kadjā** ; **hard**, **tandes** ; **hevig**, **bānget** ; — **roepen**, **aēraq** of **atoat** ; iets — **roepen**, **ēraqaği** ; — **geroep**, **ēraqan** ; **hard praten**, **ēnger** ; **rumoerig**, **ğigir** ; — van **geraas** (**geknetter**, **gebulder** of **geklots**) **krođuq**

luiden, **amonjē** ; — de, **monjē** ; **slaan** op iets dat **klinkt**, **tabu** ; de klok — **tabu** **lontjēng** ; **voortdurend** — **krontjēng** **luidruchtig**, **hard praten**, **ēnger** ; **rumoerig**, **ğigir** ; **druk**, **ramē**

luier, **doek**, **popo** ; **windsel** voor 'n klein kind, **beding** ; **zwachtel** voor 'n bakerkind, **ğedung** **luierstoel** **korsē** **males** of **korsē** **landjāng** **luiheid** **lemosan** of **dāmosan** **luik** **djāndilā** **luim**, **kuur**, **tēngka** ook **pola** ; **handelwijs**, **sola** **luis**, **hoofd—** **koto** ; **kleer—** **toma** ; **wand—** **glāta**

luister **tjadjā** **luisteren**, **gehoorzamen**, **atoroq** **otjaq** ; — **naar**, **ēding** ; — naar iets, **kēdingaği** **luisterrijk** **mol-djā** **luitenant** **lētnan** **luizen**, iem. — **selēq** of **selēqē** ; **daarmee bezig**, **lēqselēq** ; met 'n **netenkam** **kammen**, **serēt** **lukken** **dāđi**

lurken aan of op iets, kenjot; zuigen v/n kind of 'n dier, njoso (s); op of aan iets — of iets opzuigen, ēsep; uitzuigen, tjoptjop **lus**, strik, rāq-djirāq; de — of opening v/n schuifknoop of strik, sampokēan; in 'n touw verward, ġumbelān; knoop, buġelān

lust, — hebben, (genoegen of — hebben in) soka en kesokaan; behagen, kelēburān; met — lēbur; met — iets doen, sreġep; — hebbend, sokaq; ijverig aan de arbeid, kentjeng; iets lusten, dudjān; zinnelijke — hāwā ook hāwā-nakso; de zinnelijke — en bedwingen, patē raġā **lusteloos**, loom, leso; halfziek, taq njaman kolēq of taq njaman rasana **lusten**, lekker vinden, dudjān; op iets belust zijn, kedudjānē; lust of genoeg hebben, soka; willen = begeren, endāq; vraagziek, arġā ook lamēs

lusthof taman of petamanan **lustig**, vrolijk of blij, bunga; id. zodat men lacht, pērak; druk, ramē; — aan 't werk, kentjeng ook sreġep; genoeg, lēbur **luttel**, weinig, sakonēq of sakođiq ook sađiđiq **luur** popo **luw** tjeđu **luwen** tjeđu

maag bādruk; (soms peroq=eigenl. darmen); bloedverwant, broer of zuster, trētān; id. in verdere graad of zijlinie, sanaq of sanaq brādġā **maagd** prabān **maagdom** prabān **maag-schap**, nadere, sanaq trētān; verdere, sanaq brādġā **maaien** polong **maakloon**, door de werkgever bepaald, opa; dagloon, ombālān; loon, voor akkerwerk, đerep; betaling, bādġārān **maaksel** ġābājān **maal**, keer, kalē; één—sakalē; voedsel, kakan

maastroom luq-ġuluq-lesong **maaltijd**, eten, kakan m teđā A en dāār AT; gastmaal, kaq-angkaq; suikercampagne, bākto ġiling **maan** bulān; volle — bulān pornama; nieuwe — tangġāl; afnemende — panglong; lichte — tēraq bulān **maand** bulān; begin v/d — penangġālān; tegen 't einde v/d — paraq matēna bulān; per — sabulān; aanstaande — bulān dāteng; de vorige — bulān adāq

Maandag senēn of arē Senēn

Maandagavond malem selasa **maandelijks** bw sabān bulān ook sabulān; bn bulānan ook sabulān **maandgeld** ġādġi **maandstonden**, de — bulānan ook hēl; die hebben, kedātengan ook keđāq of hēl; de — niet krijgen, anđek **maaneclips** bulān ġrāā of bulān ġring

maanlicht tēraqna bulān of tēraqān bulān; lichte maan, tēraq bulān ook sēnat bulān **maansverduistering** ġrāā **maar**, slechts, bāi; evenwel, anēng of nangēng en tapē; ofschoon, nangēng

maskē; tijding, berta of kabār

Maart maret **maas** mata **maat**, inhouds—kolak ook penakeran; kosnotedop, bātok = tjorong; lengte—okoran; ¼ vadem, asta; geen — weten te houden, taq tao kor-okoran; voet—kakēan; makker, bāreng **maatregel** atoran **maatschappij**, 'n — kompenē; de — (bevolking) orēng; (rijk) neġārā

maatstok kakēan **macht**, — v God, kodrat; gezag, (vermogen, kracht,) kobāsa; id. vermogen, pengebāsa ook kađār; bij —e (naar vermogen) sakađārrā; by —e (sterk genoeg) kelar; niet bij —e, taq koat of taq ngenēng; bij —e te kopen, mampo; niet meer bij —e zijn, moġuk; de — hebben, (gezag voeren) kobāsanē; krachtig, (bemiddeld) koat; streng v/n bestuur, prēnta kras **machtbrief** sorat kobāsa **machteloos**, uitgeput, ġeđur; erger dan ġeđur, lombo; — door ouderdom, roġu; niet sterk, lētġaq of lemēr; niet goed meer kunnen zien, rabeng; overwonnen, kala; gecrepeerd, bāngka = tompes; niet bij machte, taq koat

machtig, de macht hebben, kobāsa; sterk genoeg, kelar; geweldig, radġā kobāsana **machtigen**, vergunnen, lēlanē **machtiging** kobāsa m ēđi AT **made** olaq; met —n, aolaq; —n in de buik en in de aars, biār of krēmē; daarvan last hebben, krēmēen of biāren **madera** anggor madēra

Madoera međurā **Madoerees** orēng međurā; bn međurā **magazijn** guđāng **magazijnmeester** mantrē guđāng **mager** koros; erg — kurus; vel en been zijn, rēgik ook karē tjangkēlonganna; — als 'n geraamte, karē rantjanganna **magerheid** koros

magneet besē brani **Mahomedaan** orēng slam **maïs** djāġung **maïskolf** djāngġel **majesteit** kemoldġāān; Zijne — maaradġā; Hare — rato ēstrē **majoor** major **mak**, tam, totot; argeeloos, lolaq

maken, doen zijn, ġābāj; laten — soro; tot iets — mađādi; — tot, dāđiāġi **makkelijk** ġāmpang **makker**, kameraad, bāreng; gezet, kantē; ambtgenoot, kantja; medeplichtige, lađġān; jongere, alēq

mal, zot, ēđān; gek, ġilā; argeloos, lolaq; onwetend, buđu; dwaas, kending; model, mal; monster, tjonto; gietvorm, tjētaġān

Maleier orēng mladju **maleis** mladju; de —e taal, bāsa mladju; — spreken, otġaq mladju; —e zeden en gewoonten, tjara mladju

malen, draaien, ġiling; iets — ġilingē; pletten, ġilis; afbeelden, ġāmbār of ġābāj ġāmbār; lastig vallen, (hin-

deren) rok-ërok ; (storen) sendu; half gek, sasar ; mijmeren, asasar **maliën-kolder** klambi kabāq **malkander**, wederzijds, patang = patēng = salang = salēng ; wederkerig, gāntē **mals** v spijzen, poa ; — vlees, poer **mama** embuq **mammon** mamon **man**, mens, orēng ; echtgenoot, lakē ; —ne-lijk persoon, orēng lakēq ; de kleine — orēng kēnēq ; — en vrouw, lakēq-binēq ; 'n — nemen, alakē ; niet a/d — kunnen komen, kabāng **manbaar**, vol-wassen, bālik of kēl-bālik ook gādijr, in de periode dat men verliefd begint te worden, gāndjā ; maagd, prabān

mand, korf v bamboe, krاندjāng ; id. groter soort, krاندjung ; grote — van ruw gevlochten bamboe zonder deksel, budāk ; — v bamboe of rotan, bākol ; — om rijst in te stomen, rabunan ; — met deksel, kepēk ; — voor vogels, korong ; kleine voor gekookte rijst, tjetēng ; ronde lage bamboe — met deksel voor spijzen, tēnong ; id. met bolvormig deksel, tēnong telor sasēbāq ; — v palmladeren, kēsa ; kleine — v lontarbladen, ketombu = keben ; lange — gebruikt bij pakpaarden, gūrubāk ; — ding of bewaarplaats om iets in te doen, bādā

mandoer mandur **manen**, invorderen, taḡi ; — v/n paard en andere dieren, gumbā of bā-gumbā **maneschijn** tēraq-bulān of sēnat-bulān ook tēraqna bulān = tēraqān bulān **mangel**, te weinig, korang ; mank v dier of mens, tjalē ook tjela ; v dingen en fig. v iem. met slecht verleden, tjala ; gebrekkig, atjalē ook tjatjat ; gebrekkig v lijf en leden, taq dīsa ; gebrek hebben aan, buto ; verminkt, kotong

mangga pao **manggistan** manggis **mangkoedoe** rode verfstof-boom, ko-đuq **manhaftig**, moedig, bāngalan ; durven, bāngal ; hevig v/n aanval, bānter

manier, wijze v doen, tēngka ook pola of pola-tēngka ; zeden op de — van, tjara ; gedrag, tata **manilla** rokoq manēla **mank** tēpang

manmoedig bāngalan **mannelijk** lakēq ; als 'n man, mara lakē **mannetje** v dieren, sē lakēq ; kleine man, lakē kēnēq **manslag**, doodslag radjā patē ; iem. doden, patēē ; 'n — begaan, patēē orēng

manslengte sapemandjengan **mantel**, buis, klambi ; tabbaard, djubā ; — voor vrouwelijke hadji's, burguq ; — v netwerk, radjut

manwif bāndu **manziek**, geil, gālāk ; wulps, lētēr ; naar de man verlangen, tero lakēa **marcheren** adjālān **mare** berta ook kabār **markt** pasar **marktdag** arē pasaran

marktprijs argāna ē-pasar **marmer**

bāto marmer **marmot** tēkos blāndā **mars** djālān ook pedjālān **marskra-mer** dāḡāng andjin ook djin-andjin ; Chin. tjēna klontong ; Inl. orēng djuālān ; id. onder de arm dragend, orēng kepēq

martelen, mishandelen, anēadjā of kanēadjā ; straffen, sēksa **marteling** sēksa **marteva**an ḡentong **maskeren**, zich vernommen, tjambur **maskeren**, zich verdekt houden, alēng ; verbergen, sorgāp **masker**, mom, topēng ; voorwendsel, alēng of pengalēngan

massa, de — sakabina **masseren** pēlēt ook pētjet **mast** tēang **mat** v rotan, lantaj ; v pandan-blaren, tēker ; v bamboe, tabing ; id. zonder buitenschil, bidik ; v nipah of kawoeng-blaren, kadjāng ; v kokosblaren, ḡidāng ; krachteloos, ḡeđur ; id. erg, lombo ; id. door ouderdom of ziekte, roḡu ; vermoeid, leso ; id. erg, lēmpo ; doodaf, rēmpēk ; dof v/n spiegel of diamant, bureng ; duizelig, kepēlengen ; Spaanse — rēnggit

materiaal voor iets, bākal **materia-len** bākal ; — voor 'n huis, bākal bengko ; gereedschap, pekakas **matgeel** konēng potē **matig** sedeng **matigen**, verminderen in hoeveelheid, korangē ; verminderen in snelheid, laonē of laonaḡi **matras** kasor **matroos** matros ook blāndā kapal **mattenmaker** tokang lantaj of tokang tēker enz. (al naar de soort van mat) **mauwen** mēong ook maong ; aanhoudend — ong-mēongan of ong-maongan **maximum-prijs** bul-ombul

mazelen tampek of sakēq tampek **mede**, ook, kēa of ḡiā ; —doen, mēlo ; —gaan, toroq ; — behandeld, kepēlo ; tegelijk, sakalē ; tegelijk met, sambi ; zich — verblijden, noroq (t) bunga atē ; — arbeiden, noroq alako of noroq aḡārāp **medearbeider** kantja alako of kantja aḡārāp ; helper, penolong

medebrengen, brengen, kēbā of ḡi-bā ; wat men iem. medebrengt, lē-olē ; medevoeren, sambi **mededeelzaam**, vrijgevig, lambāq ; goedgeefs uit gewoonte, loman

mededelen, geven, beriq ; verdelen, đuum ; zeggen, totor ; aan 'n meerdere, atorē onēng ; tot 'n meerdere spreken, mator ; kennis geven, beriq tao ook aberta of abālā ; iets — bālāi of bertaē ook beriq tao ; 'n bijdrage leveren, njombāng(s) **mededeling**, verslag, pēatoran ; — doen (publiceren of afkondigen) ondāngāḡi ; opgaaf, pertēla

mededingen arebuq **mededoen** mēlo ; medegaan, toroq ; id. met 'n meerdere, ērēng ; achter iem. gaan, toroq buntēq ; mede behandeld, kepēlo ; mede bewonen, ngampong (k) **mede-**

dogen, medelijden hebben, nēser; medelijden hebben met, belāsi; iem. sparen, ēmanē **mededogend** v God, rahman; v mensen, nēser **mededrijven** m/d stroom, ēanjoq of ēlanjoq; door de stroom doen — anjoqaḡi of lanjoqaḡi

medeēchtgenoot van dezelfde man, madu; 2e vrouw, binē ngodā **medegaan** met iem. toroq; achter iem. toroq buntēq; mededoen, mēlo; mede behandeld worden, kepēlo; mede bewonen, ngampong (k) **medegenoot**, metgezel, bāreng **medegesleept** door 'n draaikolk, ēpoles **medegeven**, reken, ornjat; iets aan iem. — patoro; iets dat zo wordt medegegeven, petoroqan; reisgeld — sangonē; — om over te brengen tētēpaḡi; iem. zijn heilbede — ḡuwāi

medelijden hebben, nēser; meewarig, belās; — hebben met, nēserē of belāsi; iem. sparen, ēmanē **medelijgend** nēser **medemens** sapepaḡāna menosa **medenemen**, medebrengen, kēbā of ḡibā; gelasten te volgen, karsa ērēng of ḡābu ērēng; wat iem. medegenomen heeft v/d reis, lē-olē; medevoeren, sambi

medeplichtig noroq sala **medeplichtige** ladjān **medereiziger** ladjān **mederijden** tompang **medeslepen**, ioi slepen, ērēt; betrekken in, sangkot **medestrijder** bāreng ē-dālem pepangan **medevaren** tompang **medevoeren** sambi; brengen, kēbā **medevrouw** madu ook binē ngodā

medewerker kantja **medicijn**, uitwendig, tambā; inwendig, ḡjāmo **medicijnmeester** ḡukon **meebrengen** ḡibā **meedoen** mēlo (p); samen iets doen, ēlon **meegaan** ngērēng **meegaand**, gehoorzaam, toroq otjaq; opvolgen, noroq prēnta; naar iem. horen, ēdingaḡi; v/n dier, ēdep ḡjālma

meekrap, rode verfstof-boom, koḡuq **meel** v rijst, tepong; v tarwe, tepong drigu; v/d cassave, saḡu; — maken, nepong; id. v cassave, njaḡu

meer, zee, tasēq; waterbekken, rano; meerder, lebi; te boven gaan, pondjul; wat — is, apa polē of rok-morok ook bu-sēmbu en la-mala; des te — = — en — sadjān ook saloq; nog, polē; nog — lebiān polē

meerder in aantal, lebi; aanzienlijker, onkol **meerdere**, chef, lora; — in rang, ngatasan; aanzienlijke, orēng aḡung; wat meer is, bu-sēmbu; op de koop toe, ēmbu of tambā; het — lebina; de — lorana **meerderheid**, de velen, sē bānjaq; het meerendeel = de — sē abānjaqan **meerderjarig** dibāsa, bālik of kēl-bālik **meergemeld**, reeds vermeld, la ēsebut; bovengemeld, sē la ēsebut ē-atas **meermalen**,

vaak, seḡut; vele malen, bānjaq kalē **meeroever** pēngḡir tasēq

meesmuilen, kwaadaardig lachen, aḡelāq sangēr; knorren om 'n haverklap, tjerēmē **meest** bānjaq ḡibiq of bānjaq ḡiriq; het — sē njaq-bānjaqan; op zijn — njaq-bānjaqna; — al, sabānna; voornamelijk, sē otama **meestal**, meestentijds, sabānna; in de regel, paḡjāt = lakar

meestentijds sabānna **meester**, leer— guru; school— mēster; chef, lora; de — lora lakēq; baas, tokang ook bas of lora; zich — maken van, pēḡāq **meetkunde** ēlmo okor **meetroede** kor-okor of okoran **meetsnoer** kentja **meetstok** kakēan **meeuw** teleko **meevoeren**, 'n beklaagde — ḡiring **meewarig** belās **meewarigheid** nēser **mei** mēi **meid**, bediende, bāreng binēq ook bābu; kinder— bābu; dienaars, kalēḡān; keuken— koki; huishoudster, njaē

meineed sompa sala **meisje**, kind, kanaq binēq; dochter, anaq binēq; als aanspraakwoord, ḡjebing; prinses, potrē **mejuffer** nona **mejuffrouw**, ongetrouwd, nona; getrouwde, njaē; id. beleefder, adju; id. deftig, raḡin adju; tante, bibiq **melaats** ḡedel

melaatsheid ḡedel; met stinkende wonden behept, poroen **melden**, zeggen, abālā; berichten, aberta; kennis geven, aberiq tao; id. aan 'n meerdere, mator onēng; id. door 'n meerdere, aparēng onēng; rapporteren, arepot **melding**, — maken = spreken over, otjaqaḡi; bericht, berta ook kabār **melig** ḡārḡu **melk** aēng-soso **melken** pērēt **melkkoe** sapē pērēḡān ook sapē kampo

melksap v/n plant, ḡeta **melkweg** bintang ngaj-songajan **melodie** laḡu **meloen** semangka blāḡā **membrum** virile palaq; — band, bāḡdut **memorie** ngaq-ēngaqa **men** orēng; naar — zegt, otjaqna = otjaḡān = tjaqna = tjaḡān

menen, iets — sangḡu; noemen, sebut; denken, kēra; gevoelen, arasa; ik meen, ḡāmoq; vermoeden, njama; beogen, ara

mengen, dooreendoen of iets — tjampor = tjambur; indoen, pobu; — bij, tjamporaḡi; zich — in, roq-noroq (t); vermengd, atjampor; vermengen = verwisselen, ḡārok; kleuren — labu **mengsel** v ingrediënten, tjamporan = tjamburān; v goud met rood koper, swasa **menie** tjet mēra **menig** bānjaq **menigeen** bānjaq orēng of orēng bānjaq **menigmaal**, meermalen, seḡut; hoe — brāmpa kalē; vele malen, bānjaq kalē

menigte, in — bānjaq; in — op de grond liggen, njelapa; — volk, bānjaq

orēng ; de — = de schare, orēng bān-
njaq ; de gehele — sabānjaqna ; allen
samen, sakabina ; grote — telēbāt bā-
njaq ; 'n ontelbare — samēmeng =
saongguq of sakēpek **mening**, voorne-
men, maksot ook pengara of sadjā ;
betekenis, (v/n vertelling) maqna ; (v/n
woord) artē of teḡes ; (v/n beeld-
spraak) bibārāt ; gedachte, pēkēr ;
denkbeeld, penjana ook pemēkēran of
pengrasaan ; opinie, rasa ; gissing,
kēra ; oordeel, pengēra ; overweging,
tēmbāngan ; verbeelding, sangka of
penjangka

mennen, de teugels houden, neḡuq
apos ; het leidseel houden, ngelēsē ;
koetsier zijn v/n voertuig, gusiri of ko-
sērē **mens**, persoon, orēng ; de — of
'n — menosa ; redelijk schepsel, djāl-
ma **mensdom** menosa **mensenschuw**
todusān **menslievend**, mild of goeder-
tieren, mora ; vrijgevig, lambāq

menslievendheid kemoraan **merēl**,
de wiewaal, kepodāng ; de zwarte
lijster of gieteling, kepodāng sarē

merendeel, het — sē abānjaqan

merg in de beenderen, soms ; in
planten, atē ook ḡābus **mergel**, rode
— gintjo **merk**, kenteken, tora ; be-
wijs, tandā ; kenmerk, tener ; stem-
pel, tjap ; spoor, lampat = lapat
merkbaar, zichtbaar, ketara ; duidelijk,
trang ; te voorschijn komen, podul ;
af en toe — dul-podulān ; blijkbaar,
tetēla **merken**, be— rasa ; zien, ke-
nalē ; van 'n kenteken voorzien, toraē ;
v/n bewijs voorzien, tandāi ; v/n ken-
merk voorzien, tenerē ; v/n stempel
voorzien, tjap ; gemerkt, ketora ; — op,
nētēnē (t) ; bemerkt, ketaoan **merke-
lijk** tetēla **merkteken** in de grond ge-
slagen, tatjer **merrie** djārān binēq of
djārān bebinēq **mes** laḡing =
todiq ; scheermes, todiq penjokor of la-
ḡing penjokor ; tafel— laḡing mēdjā of
todiq mēdjā ; mesje, pēol ; besnijde-
nis— laḡing penjonat of todiq penjo-
nat ; rijstmesje, njē-anjē ; zak—, pēn-
mēs ; pinang— of schaar, katjēp

mesje, rijst— njē-anjē ; krom — pē-
ol ; pennemes, pēnmēs **messing** ko-
nēngan **mest** butok **mesten**, be—
butok ; vetgemest, lempo ; gemest kalf,
djāgir sē lempo **mesthoop**, vuilnis-
hoop, sarpaan = pa-sarpa **met**, en
ook, bān of labān ook kelabān en sar-
ta ; bij zich hebben, angḡuj ; tegelijk
— sambi ; te zamen — abāreng ; —
wie of — iem. moso ; — zijn velen
vervoeren, osong ; — a- (bijv. —
slijm, amēroq) ; — hun tweeën, orēng
keduā ; — hun drieën, orēng ketelo
metaal-mengsel, ḡāngsa

meteen sakalē ; in eens, bābār pē-
san ; terstond, sanelēkana ; nu —
satēa kēa

meten met inhoudsmaat, kolak of
akolak ook taker ; met lengtemaat,
(= af—) okor ; op— tjengkal ; met
gestreken maat — paras sē naker **me-
ter** mēter ook ēlo **metgezel**, reng-bā-
rengan ; dagelijkse — kantē ; ambt-
genoot, bāreng **metselaar** tokang
bāto **metselen** pasang bāto

metselkalk lolo **metselspecie** lolo of
lēpa **metselsteen**, baksteen, bāta ;
natuursteen, bāto ; witte, bāto kombu
metselstellige stēleng **metselwerk**
tēmbōqan **meubel** pekakas bengko ;
(meervoud = boedel) ēsēna bengko
meubelen, 'n huis — parateng **meu-
belmaker** tokang kadju **mevrouw**
njonja **miauwen** mēong of maong

middag tengaq arē, tengarēq of be-
ḡuk ; — trom, ḡuk-beḡuk **middagge-
bed** lohor ; na— asar **middagmaal**
kakan ; — houden, kakan ; gastmaal,
kaq-angkaq ; — om 12 uur, kaq-ang-
kaq ḡuk-beḡuk

middagmalen kakan **middel**, ver-
nuftig — akal ook krēna ; — tegen
iets (ook fig.) tambā ; door — van,
bān of labān ook kelabān ; hulp— be-
nodigd voor iets, sarat ; door alle mo-
gelijke —en, sakenēng-kenēnga ; —
van bestaan, pengēdubān ; geld, bān-
ḡā ook modal ; aanleiding, djālān ; —
waardoor (door — van) lantaranan ; —
waarlangs, dādālān ; lijf, tenga ; mid-
den, ē-tenga **middelbaar** sedeng
middelerwijl, in die tussentijd, mom-
pong ; te gelijktijd, sambi **middel-
matig** sedeng

middelpunt tenga **middelste** pene-
nga **middelvinger** tondjuq tenga
midden, het — tenga ; te — van,
ē-antarana ; in tweeën, meduā ; in of
op 't — ē-tengana ; — op de dag, be-
ḡuk **middennerf** lēntē

middentaal bāsa tengaan **midder-
nacht** tenga-malem **mier** biles ; witte
— raprap ; vliegende — djādjalāng ;
koningin v/d witte —en, ḡemē ; beu,
busen ; afkerig van, bādjiq **miereneter**
tenggiling **mierenleeuw** rot-sorot **mij**
sēngkoq ; wat — betreft, mon sēng-
koq **mijden**, ioi — sēngḡāi ook sēng-
kērē of onduri **mijl**, 20 min. pal

mijlpaal pal **mijn** vnw, sang- of
tang- ; — kind, sang-anaq ; — vogel,
sang-manoq ; — bezitting, sang-andiq ;
hol, lobāng landāq ; spring— landā-
qān ; groeve, tombungan **mijnenthal-
ve** mon sēngkoq **mijnerzijds** mon
sēngkoq **mijnheer** (tot 'n European,
hadji of Arabier) toan ; tot 'n Inl. aan-
zienlijke (d.i. 'n pangēran, ardjā of
pandji) ḡustē

mikken, doelen, patepaq ; — op,
ēleng = sēper ; richten, pateng **mild**,
goedertieren of menslievend, mora ;
vrijgevig, lambāq

mildheid, goedertierenheid of menslievendheid, kemoraan; vrijgevigheid of gulheid, kelambāqān **millioen** djuta ook satos laksa; 'n — sadjuta

milt atē pengasē; lever, atē; longen, bārā **min**, voedster, ēnja ook bābu njoso; onaanzienlijk, kēnēq; weinig, sakodiq; te — korang of taq tjokop ook sadjān korang (= hoe langer hoe minder); liefde, trēsna

minachten tjaḡē **minder** korang; verminderen, korangē; verminderd, loang; — vol, taq patē posaq **mindere**, de — man, orēng kēnēq; ondergeschikte, kantja ook orēng; dienaar, abdi ook kebulā **minderen** ngorangē; — in prijs, toron of toron adji **mindering** potongan **minnaar**, geliefde, burlēburān ook kebetjēgān; aanstaande, bākal **minst**, op zijn — diq-sakodiqna ook pes-apeṣsa

minstens diq-sakodiqna ook pes-apeṣsa **minuut** menēt; 60 —en, sadjām; — v/n geschrift, kopē **minzaam**, innemend, rētjē ook rētjēan; lief, manēs; eensgezind, rokon; goed, betjēq **mirakel**, wonder, moqdjidjāt of sē aḡābāj ḡāip **mirre** mor **mis**, niet geraakt, lopot; verkeerd gedacht, klēro; zonder — taq burung; zondig, maqsēat; verkeerd doen, sala

misbaar, — maken, abukbuk; hevig, bāngēt; hard, tandes; hard praten, ēnger; rumoer, ḡiḡir **misbruik** sala pengangḡuj **misbruiken** sala angḡuj **misdaad**, misdrijf, sala; zonde, ḡusa **misdadig** aḡusa **misdadiger**, schelm, bāngsat; boosdoener, orēng sala of orēng sē sala; zondaar, orēng ḡusa of orēng sē ḡusa

misdoen, verkeerd doen, sala ook klēro; misbruiken, sala angḡuj **misdracht** kelabuān ook keḡāḡārān **misdrijf** sala ook ḡusa **misduiden** sala-aḡi **misgeboorte** kelabuān **misgunnen**, benijden, aērē; iem. iets — ngērē **misgunstig** tamburuān

mishagen taq soka **mishandelen** martelen, anēadja; iem. — kanēadja **mishandeling** kanēadja

mishebben, 'n fout begaan, sala; zich vergissen, klēro **miskennen**, niet erkennen, taq trēma; niet willen kennen, pabānē; niet bekennen, taq ngako of taq angken **miskraam** kelabuān ook keḡāḡārān **misleiden**, bedriegen, aposē; beetnemen, akalē ook krēna

mislopen, mislukken, taq dādi; niet treffen, taq ēkenēng; iem. — taq ētemo **mislukken**, niet slagen, taq dādi; niet getroffen, taq ēkenēng; niet doorgaan, burung; mis, lopot **mismaakt**, niet zonder gebreken, taq bludja; niet zonder lichaamsgebreken, taq ḡisa **mismoedig**, verdriet hebben, sosa; kleinmoedig, kēnēq-atē; ontrust, ren-

tek **mismoedigheid** kesosaan

misnoegd, knorrig, rērēngen of ngen-rēngen; wrevelig, ḡiren; — of wrevelig worden, ngobāl atēna **misnoegen** sedī m ḡuka AT **misschien**, mogelijk, mēq of amēq ook pola mēq of pola maq **misselijk**, bedwelmd, mabuq ook mendem; door betelkauwen, talo; neiging om te braken, nglenjer of nglēnjer; op 't punt te braken, bek-ngembek; — v/d zonnehitte, mabuq panas

missen, niet raken, lopot; mislukken, taq dādi; verkeerd gedacht, klēro; het mist niet, taq burung; ontberen, ḡuto ook kekorangan; 't kan niet — taq kenēng ndjāq; verlies lijden v ioi, kēlangan

missive sorat **misslag**, fout, overgeslagen, kelopodān; iem. fout, dwaling, kesalaan; fout, sala; schuld, 't mis hebben, misdaad, ḡusa **mist** bunarbun **mistig** bun-arbunan **misverstaan**, verkeerd begrepen, sala artē of sala pengartēn; verkeerd gehoord, sala ngēding **misvormd**, niet zonder gebreken, taq bludja; niet zonder lichaamsgebreken, taq ḡisa **mits**, als maar, asal ook soq; het doet er niet toe hoe, sokor; onder de voorwaarde, angḡer

mitsdien, derhalve, dādi; daarom, molana of mēlana **mitsgaders**, met, bān; en daarbij, sarta; tegelijk, sambi, nog, polē; wijders, bān polē **modder** tjelot of endut; be—d, abudāk tjelot; slib, bālet **modderig**, slijkerig, atjelot ook leḡuk; nattig van grond, ketja **modderschuit**, als 'n vlag op 'n — dāng-adāng taq roap **mode**, gewoonte, adāt; manier, tjara **model**, toonbeeld, toladān; monster, tjonto; patroon, mal **modelleren** apēnto **moe** moḡuk **moed**, dapperheid, kebāngalan; iem. — inspreken, pabāngal of pateger; id. opdat hij durft vechten, adjāmē; durven, bāngal; hevig v/n aanval, bānter **moedbetoon** kebāngalan **moede**, vermoeid, leso ook kaso; het — worden, peḡel; — v ledematen, bāndet; beu, busen **moedeloos**, neerslachtig, sosa, verdrietig, rentek

moeder embuq, ēbu AT; vader en — emaq-embuq; de — v dieren, korbi **moederkoek** tamonē of temonē **moederloos** koong mbuq; vader- of — koong; ouderloos, koong bunter **moedernaakt** abāngkang **moedervlek** loq-poloqan; met 'n — loq-poloqen

moedig, stout— bāngalan; bij 'n aanval, bānter; deugdelyk, pēlak **moedwillig**, opzettelyk, ēsadja; baldadig, nakal; toch doen niettegenstaande het verboden is, tenget **moei**, oom of tante, maḡjadiq; oudere zuster v vader of moeder, obāq m ēbu AT;

jongere id. bibiq m ēbu AT en odā T **moelijk**, bezwaarlijk, aht; armoedig, mlarat; lastig, sara; netelig, ēbu; niet gemakkelijk, angēl; — te zoeken, sosa; fig. lēaq; — te be- gaan, rēkong **moelijkheid**, zwarig- heid, pekēbu; leed, kesosaan; in — verkeren, kēbuān

moete, — hebben, sosa; — veroor- zaken, sosaaḡi of ḡābāj sosa en ma- sosa; — nemen, pasosa; — aandoen, ḡābāj sosa **moitevol** zie **moelijk** **moer** v/n schroef, olēran; bezinksel v water, ḡāq-keḡāq; v koffie of palm- wijn, ḡu-keḡu

moeras rabā **moerasschildpad** ra- kora **moerassig** rabā **moerbalk** lam- bāng **moerbalkstijl** sesaka **moerbe- zieboom** besaran (soms verkeerdelijk) ara alas **moeskruid**, rauw, lalap; tot soep, ḡāngan; groenten, ngan-ḡāngan **moesson**, jaargetijde, osom of masa; de oost— (het droge seizoen) nēmor; de west— (de regentijd) nēmbārāq

moestuin voor Eur. groenten, kebun sajan; voor Inl. groenten, kebun ḡāngan **moet**, spoor, lampat **moeten**, naar behoren, patot; het moet, pastē of mastē; genoodzaakt zijn = vol- strekt — koḡu; dringend nodig = verplicht zijn, parlo; bepaald, pan- tjēn; het is 'n — taq kenēng ndjāq; het moet volstrekt, taq ngenēng ndjāq; het is geen — taq mastē; wel — tegen wil en dank, maksa (p); ge- dwongen, kepaksa

mogelijk, niet on— taq mostaēl; bw. misschien, amēq; kunnen, tao; niet kunnen, taq tao; id. verhinderd, taq kenēng; hoe is 't — of zou 't — zijn, tarmēq; als 't — is, saolē-olē

mogen, toegestaan, kenēng; gedaan gekregen, olē; moge, mandār en mo- ḡā of ḡā-moḡā m malar-mandār A

Mohammedaan orēng slam **moham- medaans** slam **mohammedanisme** ēslam **moker**, hamer, palo; grote ha- mer, ḡānding; smidshamer, palona pandi **mokken**, knorren om 'n haver- klap, tjerēmē; veel praten (doorslaan) bikbik; mopperen, ngerpes **molen**, toestel, ḡilingan; fabriek, pengḡilingan

molensteen bāto ḡilingan **molentje**, speelgoed, ēnteran; mais— peḡilisān **molesteren**, hinderen, rok-ērok **mollig**, poezelig, gemoq; v/n kind, glempeng; zacht, mpoq **molm**, —worm, kapang; houtworm (poeder) bubuq

molmig alpoq **molmworm** kapang **mom**, masker, topēng **momaange- zicht** topēng **mompelen**, onverstaan- baar spreken, ngelemkem; fluisteren, akotoq **mond** tjoloq; bij —e van, lantaran pengotjaq of pesaro; in de — geven, bri otjaq **mondbehoefte** kakan **mondharp** rēnding

monding longap **mondkost** kakan **mondspoelen** akemor **mondvol** ompa- qan; 'n — saompaqan **monster**, staaltje, tjonto; gedrocht, hēwan sē radjā ḡālu; zeemonster, radjā-mēna **montering** mantēreng **mooi**, fraai, bāḡus; goed, betjēq; welgeschapen v/n man, bāḡus; id. v/n vrouw, radin; deugdelijk, pēlak; — en fijn, kedjun- djun; 't is — of 't is wat —s (als uit- roep van verstoordheid) bārā; zich — uitdossen, aḡāndān ook adines; beha- gen, lēbur **moor** orēng koḡjā **moord**, doodslag, radjā patē

moorden patēē; verwoed — amok **moordenaar** sē matēē orēng of orēng sē aḡusa radjā patē; straatrover, bi- ḡāl **moot**, snede, keraq; 'n — sake- raq; schijfje, ērēsan **mopperen**, prut- telen, grendem of grueng ook nger- pes; knorren om de haverklap, tjerē- mē; doorslaan, bikbik **morgen**, vol- gende dag, laḡuna; volgende ochtend, laḡuāna; 's —s = vroeg in de — ḡiq laḡu of ḡiq ḡu-aḡu; — ochtend, laḡuna ḡiq laḡu; — heel vroeg, la- ḡuna pelaḡui; van — ḡelāq ḡiq laḡu; — middag, laḡuna beḡuk

morgenavond laḡuna lem-malem **morgengebed** sembādjang sobu **mor- genlicht**, daglicht, sēang; dageraad, padjār ook potē-tēmor **morgenmiddag** laḡuna tengaq arē **morgenochtend** la- ḡuna ḡiq laḡu

morgen- of avond-schemering rē- beng **morgenstond**, 's morgens in de vroegte, ḡiq-laḡu; bijna dag, paraq sēang; dageraad, potē-tēmor ook pa- djār **morren** ngongoqan **morsdood** matē bābār-pēsan **morsen** v rijst, abutēran; v drank of bijspijs, atjela- pēran = par-tjelapēr; op kleren, kem- pro; — of wat gemorst wordt, tjētjēr

morsig onrein, keḡāq; smerig, ko- tor; gemorst, tjelētādān **mortel** lolo **mortier**, vijzel, lesong; kanon, merēm **mos**, de plant, mot-lomot of kot-lokot en lolomot; met — begroeid, amot- lomot of akot-lokot; de vogel, manoq krēdjā ook manoq keḡiq **moskee** me- sēḡit = masjid

mossel, schelpdier, kerang; oester, tērem; lange twee schelpige rivier— kēdjing **mosterd**, gemalen met azijn- water, moster; —plant, sawi **mos- terdzaad** biḡi sawi **mot** ngetnget **motor** montor; driewieler, dimo; vier- wieler m achterdeur, oplēt **motregen** rēsēq = rētēs; fijner, rēsēq buuq; fijnst, ḡrimes

motregen arēsēq enz. **mottig** tje- romoq ook tjerokong **mouw** lengen of lengenna klambi **Mozes** Mosa **muf** apek ook ameng **mug** rengēq **muil**, dier, pranaḡāna hēmar; pantof- fel of slof, tjenēla; Chin. — kasut;

bek, tjoloq **muildier** of **muilezel** pranağanna hēmar **muilkorf** brungsoq **muilpeer** tempēlēng **muis** tēkos **muisgrauw** mara buluna ketang **muivering** brāndāl **muiter**, oproermaker, brāndāl

muizengat rongkanga tēkos of lobānga tēkos **muizenval** djebak; met strik, petat **mul** v/d grond, ardung; fijn, alos **munitie** patrom **munt**, geldstuk, pēsē; gouden — dinar; plant, salasē; stempel, tolēssa pēsē; gangbare — pēsē padju; geld, obāng **muntbiljet** pēsē kertas of pēsē delubāng **munten** op, doelen, ara **muntslaan** tjetaği pēsē **muntstuk** pēsē

murmureren, mopperen, ngongon ook ngongonan; telkens knorren, tjerēmē **murw**, rot zodat het stinkt, butjoq; enigermate week, dūr dūr **mus** manoq krēdjā of manoq keđiq **muscus** dīdis; v/d civetkat, dīdissa tenggālung **muskaatnoot** pala **musket** rengēq; kleine soort, reģu **muskus** dīdis

muskusdier tenggālung **muts**, calotje, kotja = soplok = songkoq; rode Turkse — of fez, karpus; staatsie — van Inl. hoofden, guloq **muur**, wand v steen, tēmbuk = tēmboq; grens — pağār tēmbuk of pağār bāto

muzelman orēng slam **muziek**, Eur. mosik; Inl. slag — tabuān; v/n bamboetoestel, angklong; klarinet — seronēn **muzikant** v Inl. muziek, nadjāğā ook nēağā; v maskerspelers, pandjāk; v Eur. muziek, musikan ook pemosiğān; gamelanspeler, nēağā **mysterieus** berit

N.N., zeker iemand, sē ano; de heer N, toan ano **na**, nadat, saelana = samarēna; — dit, marē rēa of marē djerēa; — vertrek van, saponkorra; op één — korang sētong; op één stuks — korang samēği; op jou — karē bāqna (karē bāqān); op dit — lađju; — u, bāqna (bāān) dālu m sampēan dīmēn A; — het feest, obussa slamedān; — nieuwjaar, lobārra telasan (= — de vasten); — drie dagen, satelo malem of telo arē agi

naad, zoom, kelēm; naaisel, pendjāiqān; barst, tenar **naaf** emol **naaidoos** bādāna djaiqān **naaien** adjāiq; iets — ndjāiq

naaigaren benang ook labāj **naaigoed** djaiqān **naaikatoen** labāj **naainaald** djarum **naaister** tokang-djāiq **naaiwerk** djaiqān **naaizijde** benang sotra **naakt** abāngkang; — uitkleeden, bāngkangē

naald djarum **naaldenkoker** bādāna djarum **naam** njama m asma AT; — des Heren, asmana Pangēran; bij — ook titel, djuluk = djudjuluk; eigen —

njama dāging; — vóór 't huwelijk, njamana dāging **naamloos** taq anjama **naamstempel** tjap-njama **naamtekening** tandā of tandā tanang **naāpen** tēro ook tēndā; iem. — ro-nēro ook dā-nēndā **naar**, in de richting van, ka = dāq = dāqka; — buiten, ka-loar; — vóór, ka-adāq; — de zin, krađu; — gewoonte, adādā; — 't schijnt, robāna of semona; — gissing, sakēra; — mate, berema djalāna; treurig, sosa

naardien sebāb of sarēna **naarstig**, onverdroten, dālātēn = telatēn; ijverig, bādjeng; getrouw, ēsto; hard (werken) bānter **naarstigheid** zie naarstig en **naarstiglijk**, ijverig, bādjeng; zich beijveren, parloaği; in ernst, ongģu

naast, in de onmiddellijke nabijheid, ē-sediqna; — zich hebben, asanding; te — e bij, kēra of ra-kēra; ioi bij of — zich hebben, kesanding; dichtbij, semaq; nabij = bijna, paraq; op zijde, ē-ērēng; aan één kant, seladjā; — elkander, djadjār

naastbestaande bloedverwant, bālā ook sanaq of sanaq-brādja **naaste** bāreng **naastelkander** djadjār **nabrouw** kasta **nabestaande**, —n, sanaq-brādja of kadāng-bārgā

nabij, dichtbij, semaq; bijna, paraq; in de onmiddellijke nabijheid, ē-sediqna; dicht toe aan, ē-semaqna **nabijgelegen** ē-semaqna **nabijheid**, in de — ē-semaqna; in de onmiddellijke — ē-sediqna; uit de — vluchten, ndjāui **nabijkomen** paraqē **nablijven**, achterblijven, tjetjēr

nabootsen tēro ook tēndā **nabootsing** tēroan of tēndāān **nabouwen**, als uitvloeisel v/n zenuwziekte, lata; iem. napraten, rang-ērangē **naburig**, dichtbij, semaq of paraq; nabijgelegen, ē-semaqna; in de onmiddellijke nabijheid, ē-sediqna; op zijde, ē-ērēng; aan één kant, seladjā

nabuur tetanggā **nabuurschap**, in de — ē-semaqna **nacht** malem; de gehele — samalem; — en dag, sēang-malem; de gehele — door, samalem bentēng; gepasseerde — malemma; midder — tenga-malem; 's —s, 2-4 lēngsēr malem; 4-5 sobu

nachtbroek tjelana **nachtlamp** lampu **nachtmerrie** ap-saap; de — hebben, ētompāq ap-saap **nachtronde** rondā ook patrol-kelēlēng **nachtuil** beluk **nachtwaak** djāgā gilir **nachtwacht**, in 'n woon- of pakhuis, kemēt; in 'n wachthuis, patrol; — houden, adjāgā

nachtwaker, in 'n woonhuis, orēng kemēt; in 'n wachthuis, patrol **nadat** saelana of samarēna; en dan, samarēna **nadeel**, verlies, rogi ook tona;

— berokkenen, parogi; schade, tjongkang **nadelig** rogiāgi **nademaal**, daar, sarēna; omdat, senāb

nadenken, denken, pēkēr; — over, tēmbāng; gevoelen, rasa; overleg, đugā-kēra of kēra²; overwegen, bāng-nēmbāng **nader**, meer nabij, lebi paraq; dichterbij, paraqan; meer in de buurt, semaqaan; kom — kanaqaan

naderbij komen, paraqē **naderen**, genaken, paraq; ioi — semaqē; — tot 'n meerdere, adēp; naderkomen, paraqē ook semaqē; doen — paparaq; toegaan of afkomen op, mapak of mapaḡi (p) **naderhand**, vervolgens, pas ook lađu of pas lađu; en dan, samarēna **naderkomen** paraqē of semaqē

nadoen, ioi nabootsen, tēndā ook tēro; naāpen, dā-nēndā of ro-nēro **nadrukkelijk**, uitdrukkelijk, bāngēt; streng, kras **nagaan**, volgen, toroq; in bijzonderheden nazien, tēlang; bepeinzen, pēkērē; onderzoeken, prēksa of tlēktēk; nauwkeurig beschouwen, lēklēk; overal zoeken naar 'n vluchteling, sasak; achternagaan, sosol; achtervolgen, totodi

nageboorte, placenta, temonē; broeder, trētan **nagel** van mens of dier, koko; spijker, pako; kruid—tjengkē **nagemaakt** tēroan **nagenoeg**, ongeveer, ra-kēra of bitara; enigszins, semo of abāk **nagerecht**, vruchten, wāq-buāqān **nageslacht**, nakomelingen, anaq-poto; kleinkinderen, kompoj **nahouden**, er op — of ter beschikking houden, taro ook sēmpen; id. onderhouden, obu

naijver, wantrouwen, tamburuān **naijverig**, jaloers, tamburuān **najagen**, nazetten, tabāng of ođāk; iem. vervolgen, peđāk **nakijken**, tētēnē **nakomelingen** anaq-poto

nakomen, zich houden aan, kokoē = tēbē; gehoorzamen, toroq prēnta; gaan achter, ēntar ē-budi; iets — tantaōāgi **nalaten**, niet langer doen, đina; kinderen — andiq anaq; vergeten, lopa; achterlaten, tjetjēr; — bij overlijden, sangkolē **nalatenschap**, erfgoed, sangkol ook sangkolan; erfstuk, posaka

nalatig, slordig, tēbir; vergeetachtig, lopaan; lui, lemos; niet zorgvuldig, korang pratēn; onachtzaam, tlēdur **nalatigheid** zie nalatig **naleven** lakonē **nalezen** asak of asaḡi **nalezing**, 'n — houden, asak of asaḡi **nalopen**, achterna gaan, sosol; nazetten, tabāng ook ođāk

namaals, achter, ē-budi of ē-budiān; hier — ē-achērat; hier en hier — ē-đunja-achērat; en dan, marēna; nadat, saelana of samarēna; vervolgens, lađu **namaken** tēro of tēndā **namelijk**,

te weten, (zoals) mara; ja dit, iā rēa **namiddag**, na 12 uur, saelana pokol du-belās; 1 uur, loor; 1-3, sēnglēr = lēngsēr; 3-5, asar; 4 uur, asar tēngḡi; 5 uur, asar bābā of asar mabā; 5-6, lem-malem; 6 uur, tjompēt arē; avond, bāriq

namiddaggebed sombādjang asar **angka** angka; jonge — bābāl **nap**, houten kom, bintangan; van koper, tjantēng; klapperdop, bātōk **napluk** houden, asak of asaḡi **napraten**, om te plagen of zoals 'n kind wel doet, rang-ērangē; iem. nadoen, tēro of tēndā, **naricht**, bericht, berta ook kabār; opgaaf, pertēla

narijden, in 't werk aansporen, atak **naschrijven**, copiëren, toron; 'n afschrift nemen, salēn sorat of kala toronan **nasleep**, uitvloeisel, kedāđiān; geleide, pengērēngan

nat, vochtig, bāsa = bātja; nog niet droog v peulvruchten en hooi, odiq; — maken, pabāsa of pabātja; iets — maken, bāsaē; iem. hoofd — maken door begieten, ḡusḡus; 'n vloer of weg — maken tegen 't stof, sēram; iets gedeeltelijk schoonwassen, bāsoē; door— v/n gedeelte der kleren, kēpē of kopo ook lokos; door— van al de kleren, lontēs; — geworden v zout of suiker enz. (bijv. door opneming v vochtdelen uit de lucht) binjē; zich de vingers — maken (voor het eten, opdat de rijst er niet aan zal blijven kleven, of na het eten tot reiniging) abāso

natie, volk, bāngsa; alle volken, sakabina bāngsa; volk v God, omat; bevolking, orēng; al 't volk, sakabina orēng; de menigte, orēng bānjaq; al 't volk dat op de been is, sabānjaqna orēng; veel mensen, bānjaq orēng

nattig, doorweekt, kopo; doornat, lontēs; vochtig v/d grond, temes; vochtig v grond, ketja; nog niet droog v peulvruchten en đjāḡung, odiq; nat, bāsa ook bātja

natuur, hoedanigheid, bātek; gewoonte, adāt; aanleg, mertabāt; van — of van aard of van nature eigen, đāsar of pađjāt ook lakar; inborst, atē; vrolijk v — lotjo **natuurlijk**, algemeen, lomra of kapra; 't is — la lomrana of la kaprana; zeker, tamto; behoorlijk, bender; geen wonder, bāđjāng **nauw**, smal tjopēq; bekrompen, ropēt; te — of eng, sesek of sesek ook seret; zeer — piq-tjupiq

nauwelijks, zelden, rangrang; bijna er niet zijn, paraq tadāq; bijna mis, paraq lopot; pas aangekomen, tengdātengan ook dāteng of kedātengan; — was ik aangekomen of hij vroeg geld, sēngkoq ḡiq tengdātengan, ē-pēntaē pēsē

nauwgezet, nauwkeurig toezien, ngestētē; — en ijverig, temen; precies zijn, sē bender²; kieskeurig, apēk

nauwgezetheid, nauwkeurigheid, tē-tē of temen **nauwkeurig**, nauwlettend, tētē; kieskeurig, apēk; — onderzocht, selēsē; — sorteren, tampēq; — zien, tongoq; — beschouwen, lēklēk

nauwsluitend aan iets, rapet **navel** budjel **navelband**, windsel voor 'n klein kind, beding; zwachtel waarin 'n klein kind met de armen tegen 't lijf gebonden wordt, gēdung; band met linten voor 'n zuigeling, gārita **navelbreuk** budjel-kenong **navelstreng** tontonan; het stukje dat men aan het kind laat, budjel **navolgen** ioi op- of — noroq (t); ioi nabootsen, tēro of tēndā; 'n meerdere vergezellen, ngērēng (ē); iem. achternagaan, sosol; achter iem. lopen, noroq buntēq; achterna komen, noroq ē-budi

navolgenswaardig pantes ētēro of pantes ētēndā **navolging** tēroan of tēndāan **navorsen** prēksa **navraag** pemrēksa **navragen**, vragen, tanja; vragen naar iets, tanjaagi; iem. onder- vragen, tanjaē; bericht inwinnen of bewijs zoeken, sarē ketrangan **nazenden** sosolaği **nazetten**, najagen, tabāng of ođāk; iem. vervolgen, peđāk **nazien**, nagaan, tēleng; zien, kenalē; onderzoeken, prēksa; iets — prēksanē; nakijken of collationeren, tētēnē

nazitten, vervolgen, tabāng **neb** tjojtjoq **necromantie** djāpa **neder** ka bābā **nederbukken** plengkong **nederdalen** toron **nederdrukken**, drukken op, tekēt; met de hand of iets anders — tapet **nederdruppelen** tjaptjap

nederhalen patoron **nederhurken** tēngkong **nederig**, onderdanig, rendā; gering, asor; — en onderdanig, andāp-asor; bescheiden, asor atē; zich vernederen, asoraği; — zijn tegenover iem. asorē; gedwee, noroq otjaq of noroq prēnta

nederknielen đekong **nederkomen** op, gāgāri **nederlaag**, de — lijden, kala ook kabun **Nederland** negārā blāndā **Nederlander** blāndā en orēng blāndā **nederlands** blāndā of tjara blāndā **nederlaten**, omlaag brengen, patoron; zich — klosot; zich — van, klosodi

nederleggen, te slapen leggen, patēdung; zich — parobu; ioi — sabāq; tijdelijk iets ergens — taro of sēmpen **nederliggen** te rusten, dung-tēdungan; slapen, tēdung; — v dieren arēndu; — v voorwerpen, bādā; — te slapen v velen, djelāmpēr; door elkander — tjat-katjēr ook tjara-blātjēr **neder slaan**, sluiten, ēntep **nedersmijten** bātēng **nederstorten**, omvallen, robu; neer-

vallen, labu; neerploffen, talbusān **nedervallen**, vallen, labu; afvallen, gā-gār; omvallen, robu **nederwaarts** kabābā **nederwerpen** robu of parobu **nederzetten**, zich — ađuđuko; v/n vogel, tēnggāq

nederzijgen labu of robu **nederzitten** todjuq m longgū AT; doen — soro todjuq **neef**, broeder of zuster's kind, penakan ook anaq trētān; oom of tante's kind, sepopo; oom of tante's kleinkinderen, penakan sepopo; — als aanspraakwoord, nanak **neen** ndjāq m nten T en buntēn A

neep, knippen met duim en wijsvinger, tobiq; met de vingers drukken, pētjēq; zo gedrukt, pētjēqan **neerlaten** metoron **neerslachtig**, bedrukt, tjaong; verdriet hebben, sosa **neersmijten** bāntēng; iets — bāntēngagi

neerstromen agili **neervallen** labu; eerbiedig — songkem **neet** telorra koto of telorra toma **negen** sangaq **negende** kasanga of sē kapēng sanga; ¹/₉ sapersanga **negendehalf** sangatēnga **negenderlei** sangang bārna ook sangang robā of sangang matjem; verder: bārna sanga, robā sanga of matjem sanga **negenmaal** sangang kalē **negenooft** telpoq

negentien sanga-belās **negentig** sangang polo **negenvoudig** lēpet sangaq **neger** Afrikaanse, blāndā tje- leng; Australische — orēng poa² of orēng pepoa; iem. met donkere huidskleur, lanon **neigen**, zich buigen, tonduq; zich — v/d 'zon, toron **neiging** hebben tot of begeerte, tero; lust, soka; er van houden iets te zijn of te doen, đudjān; verlangen, karep

nek, hals, lēer **nekholtte** tjeplēng **nemen**, weg—, kalaq; in de hand — teğūq; in aanmerking — tēmbāng; op zich — sanggūp; werk onder handen — sambūt; op— kalaq; aan— tampanē; stilletjes weg— salep of sēlēp; weg— om er onder te zien, anglot; vruchten oprapen, pēlē; iets van of uit het vuur — bātaq; met beide handen op— rakoq

nergens ē-ma-dima tadāq of ē-dima-dima tadāq **nering** lako-đāgāng **nest** lēbun; voor kippen, petarangan; 'n — maken, alēbun; eetbare vogelnestjes, sarang-burung; — v witte mieren, gūmoq **nestelen** alēbun

net, strik— djāring; werp— djālā; trek— padjāng; sleep— krakat; vogel— talkop; achter 't — vissen, karē angar; keurig, bāgus; mooi afge- werkt, apēk; schoon v/n meisje, mēngēs **netel** mampes **neteldoek** durjas **netelig**, bezwaarlijk, mlarat of angēl; moeielijk te doen, ēbu; lastig, sara

netenkam serēt **netjes** tepaq **netknopen** anggiq **netto** bersē **net-**

werk radjut **neuriën** rengreng **neus** ēlong ; welgevormde — ēlong nar-tjēng ; platte — ēlong birtaq ; wip—ēlong tomang ; door de — spreken, sengseng ; id. in erge graad, dungseng

neusdoek stanang ook sap-osap **neusgat** lobānga ēlong **neusloos** bungang **neusscheidsel** of **neusschot** lat-ēlat **neuswijs** o-metao **neut** onder 'n pilaar, sendi ; onder de wand, bebātor **nevel**, mist, bun-arbun ; dauw, bun

nevelachtig, donker, peteng ; niet duidelijk, mang-ramang ; niet duidelijk zichtbaar, pat-lapat ; verbleekt, orēm ook sorem **nevelig** zie nevelachtig ; mistig, bun-arbunan **nevens**, zomede, sarta ; naast, ē-seđiqna ; — zich, asan-đing ; met, labān ; nog, polē ; daarbij, bān polē **nicht**, kind v broeder of zuster, penakan ; kind v oom of tante, sepopo ; kleinkind v oom of tante, penakan sepopo

niemand tadāq orēng **niemendal** taq arapa ; eigenlijk — taq arapaa ; — doen, taq apa ; er is — tadāq paapa ; er is helemaal — tadāq sakalē **nier** bingsēlan **niet** taq ; nog — ġitaq ; — thuis of — zijn, tadāq ; — meer zijn, la tadāq ; — recht, scheef, biluq ; — geloven, pēdu ; iets — zijn, laēn of bānē ; om — pertjoma ; — doen, dġaq ; om — te spreken van, dġaq **nietig**, onbeduidend, kēnēq ; on-geldig, katok ; niet doorgaan, taq krađu

niets, niemendal, taq arapa ; er is — tadāq paapa ; — doen, ngangġur ; voor — taqpa ġuna of pertjoma ; eigenlijk — taq arapaa ; er is helemaal — tadāq sakalē ; — dan, melolo

nietsbeduidend, zonder nut, tadāq ġunana = taqpa ġuna = pertjoma **nietsbetekenend**, beuzelpraat, omong kosong **niettegenstaande**, ofschoon, maskē = senadġān ; al ware, dāđia **niettemin**, echter, parandinēng ; evenwel, tapē of nangēng ; ondanks dat, maskē djerēa **nieuw** anjar ; nog niet gebruikt of aangebroken, ġitaq loang

nieuweling orēng anjar ook kantja anjar **nieuwemaan** tangġāl **nieuwerwets**, hedendaags, adāt setēa ; nieuwe stijl, tjara anjar **nieuwigheid** adāt anjar **nieuwjaar** Eur. of Chin. taon baru ; Inl. telasan (= einde v/d vastenmaand)

nieuws, tijding, berta of kabār ; mededeling, pertēla **nieuwsgierig** teroan taoa ; alles verlangen te weten, tero tao kabi **nieuwspapier** sorat-kabār **nieuwstijding** berta of kabār **nieren** asim **nijd** tamburuān ; boosaardigheid, kedengġiān **nijdig**, afgunstig, ērē ; wangunstig van aard, ērēan ; geraakt, ambul ; toornig, seđi ; ongezeg-gelijk, beler of nakal ; met aandrang

vragen, perot ; grote strakke ogen op-zetten van toorn, pantjoreng ; zuur kijken, tjoreng ; van boosheid niet willen praten, soker **nijgen** tartēp

nijpen met 'n tang, dġipēt = dġipēq ; met duim en vinger, tobiq ; met de na-gels, telaq ; met de vingers drukken, pētjēq ; masseren, pētjet **nijper**, smidstang, pēt-dġipēt of pēq-dġipēq en dġapēt of pēt-dġapēt ; baardtangentje, angġuq **nijptang** sopēt ; smidstang, dġapēt **nijver**, ijverig, bādġeng ook radjin **nijverheid** kelongēđān **nikkel** = **nikkelen** pasisi of pesēsē ook nēkel **nimf** bidāđāri **nimmer**, nooit, taq tao ; nooit van zijn leven, taq tao sekalē **nipa** bunjok

Noach No **noch**, niet, taq ; er niet zijn, tadāq ; iets niet zijn, laēn of bānē **nochtans**, maar, nangēng ook tapē ; mits, angġer ; maar ofschoon, nangēng maskē ; desniettemin, parandinēng ; ondanks dat, maskē djeriā

nodeloos, onnodig, taq osa = tao-sa ; voor niets, pertjoma ; te vergeefs, taq peġuna of tapa ġuna ; zonder nut, tapa ġuna ; te laat, kasēp of ngasēp

nodig parlo ; dringend — hebben, parlo ; volstrekt — taq kenēng ndġaq ; niet — taosa **nodigen** inviteren, ato-rē ; tot 'n feest, ondġang = olemē ; — tot iets, adġak

noemen, zeggen, sebut ; zus of zo — ook be— = 'n naam geven = ioi — njamaē ; — als, sebut ; gewag ma-ken van, sebutaġi ; genaamd, anjama ; genoemd worden, ēsebut ; — als me-deplichtige, sebut njamana **nog**, — steeds, ġiq of laġiq ; —maals = — meer, polē ; — niet, ġitaq ; — te weinig, korang ; — nooit, ġitaq ētemo ; tot — toe, napaq setēa ; daarbij, aġiq ; — 'n ogenblik, sakedġaq aġiq ; — eens, sa-kalēan aġiq ; — niet gebruikt of aan-gebroken, ġitaq loang ; — goed, betjēq laġiq ; — lang niet, tangē **nogmaals** polē of sakalēan aġiq **nok**, v/n huis, bubung ; snik, sēġun

nokbalk tolang-bubung **nokbedek-king** bubung ; die aanbrenge, mbu-bung **nommer** cijferteken, angka ; nummer, nomer **nood**, moeilijkheid, kesosaan ; schipbreuk, karem ; van node hebben (ondragelijk) korang dā-mang ; kommer, kemlaradān ; benard-heid, pekēbu ; gebrek, kekorangan ; — lijden, laēp ; — vrezēn, kobātēr ; — door ongeluk, tjelaka **nooddrift**, ge-brek, kekorangan ; levensonderhoud, kaodiqān of kodiqān

noodklok, groot signaalblok, ġendu-ngan ; klein van bamboe, tongtong **noodlot**, voorbeschikking, takdir ; ramp, bālāi ; onheil tot straf, bālāt **noodlottig**, ongelukkig, tjelaka ook ka-lēr ; rampspoedig, bālāi

noodwendig, nodig, parlo; zeker, tanto **noodzakelijk**, nodig, parlo; niet — sonat; behoren, kodu; het moet, pastē; het is absoluut nodig, taq kenēng ndjāq **noodzaken** paksa **nooit**, nimmer, taq tao; nog — ġitaq tao; — van zijn leven, taq tao sakalē of salandjāng omor ndjāq ook saabit omorra ndjāq en salambāqna ndjāq

Noord, 't — en, dādjä; beoornden, ē-dādjäna; naar het — en, ka-dādjä of dāq-dādjä ook adēp dādjä **Noordewind** angēn dādjä **noordoost** tēmor dādjä **noordwest** bārāq dādjä **nopen** paksa **nopens** bāb ook perkara **nors** bengēs ook kereng; — behandelen, bengēsē of kerengē **nota** rēkenēng; wat genoteerd is, tjatedān **notaris** notarēs **noteren**, aantekenen, tjatedi ook tolēsē **notemuskaat** pala **notitie** tjatedān; — nemen van, perduli; geen — nemen van, dāngaġi **November** nopēmber

nu, op dit ogenblik, setēa; — dadelijk, setēa kēa; — eens ... dan eens, sakedjāq ... sakedjāq; — en dan, (soms) wat-koat; (vaak) seġut of ġut-seġut; — ja, iā bender; — niet, ġāluq ġālu = dāluq dālu (wacht eerst); — pas, buru setēa; heden, arē rēa; — ? (= en dan) marēna; — ! (= kom) mara; laat ons, adju; — juist, pompong; (voegw.) dīnēng **nuchter** ġitaq asarap **nuf**, aanstellerige juf, nona atēngka of nona apokal ook nona asola **nufachtig** atēngka of apokal ook asola **nuk** tēngka ook pola **nummer** nomer **nut**, voordeel, ġuna ook asēl en peġunaan en pasēlan en ook nog, paēdā; nutter, lebi betjēq

nutteloos, zonder nut, tapa ġuna; voor niets, pertjoma **nuttig** bādā ġunana **nuttigen**, eten, kakan; drinken, ēnom

O! (uitroep van verrassing) o; (uitroep van verbazing) ē; (uitroep van verwondering) adu **oblie** ras-karas of kwē rokoq **occasie** zie gelegenheid **oceaan** tasēq **och**, ach, adu; misschien, mēq; ei, ai; — ! — ! adu ēmanna; — wat, anēngan; — kijk, abā ra = dġeling ra; (uitroep van wrevel) ah; — arme, nēsera

ochtend laġu, ook: ġiq laġu **ochtendkrieken** padjār of potē tēmor **ochtendschemering** ardem **ochtendster** bintang-tēmor **October** oktober

odeur mēnjaq room **oebi** obi **oefenen**, in Qorān lezen, adji; leren, adjār **oester** tērem **oesterschelp** kolēqna tērem

oever, kant, pēngġir; rivier— pēngġir songaj; meer— pēngġir tasēq; zee— pēngġir sērēng; zeestrand, pe-

sēsēr of otabā; vier — vijf, empaq lēma (wordt soms weggelaten) **offer** aan God, korbān; aan 'n afgod, bāq-sabāq; tot — brengen, bāq-njabāqi; reuk— korbān room; vrijwillig — of — maal, sandeka **offerande** korbān

offeren tjaos korbān; reukoffer — tjaos korbān room; voor 'n dode — salabādi; de pētra (bij 't einde v/d vasten) betalen, apētra **offerfeest**, 'n — geven, aslamedān **offergave** bij sterfgeval, slabāt; bij 't einde v/d grote vasten, pētra **offermaal** slamedān of sandeka

offermaaltijd, heidens gebruik, sandeka of slamedān; id. voor de rust der afgestorvenen, rebā; id. op de 100ste dag na overlijden die geven, satošē **offerschaaltje** peḍupaan **officier** opsir **ofschoon**, hoewel, senadjān of maskē ook maskē deriā; maar, tapē of nangēng; al is het, maskē djeriā; — op die wijs, maskē dāq-riā

ogenblik, 'n — sakedjāq of sakedāp nētra; ieder — dġaq-sakedjāq; op het verkeerde — sala-mangsa; van het — af dat, molaē **ogenblikkelijk**, onverwijld, dādāk-sakala; nu dadelijk, setēa kēa **ogenschijnlijk**, naar het schijnt, robāna; naar gissing, sakēra

oker tjēt konēng **oksel** klēntjebān of klēmongan **olie** mēnjaq; smeersel, parem; kokos— mēnjaq kletēk; aard— mēnjaq tana; zwarte aard— lantong **oliebakje** telopaġān **oliekan** bādāna mēnjaq

oliekoop dāġāng mēnjaq **oliepers** plampēqan **oliesteen** ġāngsēan **olieverf** tjēt ook polas **olifant** ġādġā **olijf-olie** mēnjaq slada

om, opdat of — te, sopadjā ook ambri = amrē of soprē; bedoeling, sadjā; de bedoeling — akarep ook asadjā; — de 3 dagen, sabān laq telo arē; — en — (beurt) ġilirān; (beurtelings) tē-ġāntē; — het hardst, dġung ġāntjangan; — (v/d maand) matē (p); rondom, sakelēnglēnga; — reden of wegens, sebāb of margā; ter zake van, perkara; bijna, paraq; — vergiffenis vragen, mēnta ampon of nġoon sepora; ik smEEK — vergeving, nġoona apora; — iem. zenden, nġonēqē; — v/n weg, lebi dġāu ook dġāuān of lebi tambān; — Gods wil, krana Alla; — zijn = voorbij, laq lēbāt

omarmen ġeluq; vasthouden, rekep; elkander — patang-ġeluq; — met gemoedsbeweging, ampel; op beide armen dragen, perango **ombinden** v/n buikband, kesabuq; omwinden met 'n touw, lēqlēq; naaien dġāiq

omboording pasmēn **ombrengen** patēē **ombuigen** tekoq; zich — biluq; krom buigen, biluqaġi of bingkoqaġi

omdat, omreden, sebāb of amarḡā (= van wege); reden waarom, kranā; daar = dewijl, serēna; daarom, polana of mēlana; immers, mapan **omdenken** ahtēar **omdoen** 'n gordel, asabuq **omdraaien**, om 'n as, apēdel; iets — zoals 'n sleutel, poter; iets — zoals de hals v/n vogel, palēq; 't hoofd — atolē; draaiend breken, potel; verbijsterd, posang ook posēng

omdragen, bij zich — sandāng **omdrentelen** djar-klēdjārān **omdrogen** kesot **omduwen**, omwerpen, parobu; omgooien, djuṅkaqaḡi

omelet dādār **omgaan**, verkeren met, akantē; bevriend met, asarmo; rondlopen, alēnglēng; omlopen, mobēng; iets omringen, obēngē; om-draaien, apēdel **omgaand gerecht** rat sambāng **omgang**, om de tempel te Mekka, tawāp; die doen, atawāp; rechtbank v omgang, rat sambāng **omgebogen** biluq

omgedraaid apalēq **omgekeerd** te-bālik of bāliqān (Omtrent: bāli, bāliq en bālik zie omkeren); daarentegen, nangēng of tapē **omgevallen** robu **omgeven**, iem. — apēng of apēngē; door 'n afscheiding, lēnglēngē; ioi in groot aantal — kerobung **omgevouwen** alēpet **omgooien**, doen vallen, robuaḡi; in elkaar doen storten, ḡudjuraḡi; omverstoten, djuṅkaqaḡi **omgorden** asabuq; zich — sabuqi; opschorten, pēngkēs; omgord, apēngkēs **omhakken**, 'n boom, poḡer; 'n bos of struiken — rabās; 'n bos openkappen = ontginnen, bābāt; grond — alandūq

omhalen, omverhalen, parobu **omheenen**, rondom, sakalēnglēnga **omheinen**, van 'n heining (paḡār) voorzien, maḡār = maḡāri; afperken, pasang tora of noraē **omheining** paḡār; om 'n graf, kēdjing **omhelzen**, omarmen, ḡelūq; vasthouden, rekep; elkander — patang-ḡelūq; op beide armen dragen, prangko; 'n godsdienst — pandjing **omhoog**, boven, ē-atas **omhoogbeuren** atēng

omhooggaan v/n vlieger, njosol; v/d prijs, naēq of ongḡā; v water, ongḡā **omhoogkijken** langaq of den-gaq **omhouwen**, 'n boom, poḡer; 'n bos, rabās ook bābāt **omhullen**, zich — akodung; ioi — kodungē **omhulsel** v papier of blad, bungkos; v/n doek of kain, buntel of buntēl; rood — v/d muskaatnoot, kembāng pala

omkantelen, waggelen, gāndjāl-gāndjil; overzij gaan, abālik **omkappen**, 'n boom, poḡer; 'n bos, rabās ook bābāt

omkeren, terugkeren, bāli; iets — bāliq of mbalik; zich — bālik of abāliq; 'n rij- of voertuig, biluk; telkens

zich — in de slaap, aḡlimbāng of bāng-ḡlimbāng; met de holle zijde naar beneden keren, mangkorong of pakorong **omkijken** atolē; — naar, nolē; niet — naar, taq nolē; niet — = doorgaan, njokeng

omkleedsel bungkos **omkleden**, omwikkelen, bungkos of buntel ook buntēl; omwinden, betbet **omklemmen**, zijn drager met de benen — kelēq; id. met de armen, sambelut **omkomen** door 'n ramp, tēbās; sterven, matē **omkopen** ombāl of ombāli ook opaē **omkrabben**, door 'n dier, akarkar; met 'n krabber, sorkot; peuteren, koēr **omkrullen** pelkoq

omlaag, — ē-bābā; naar — ka-bābā; — brengen, patoron; **omleggen**, iets — bālik; 'n vaartuig, biluk; met de holle zijde naar beneden leggen, pakorong; van messen, lēlēp **omleiden** palēnglēng **omliggen**, omgebogen, bileng; omgevallen, robu

omliggend sakelēnglēng **omloop** lēnglēngan **omlopen**, v/n weg, alēkoq of atēkong; 'n omweg gaan, mobēng (o) **ommezien**, 'n ogenblik, sakedjāq ook sakedāp nētra **omploegen** anang-ḡālā (t) **omringen**, gezegd v/n afscheiding, lēnglēngē; omringd, ēkalēnglēngē; in groot aantal ioi — kerobung; omsingelen, kepong ook kēpong; iem. omstuwen, apēng ook apēngē **omroeper** pebendi **omroeren**, gekookte rijst, karkar; halfgare rijst, aro; suikerstroop en beslag of pap, ḡāluj; fijn wrijven, kotjek

omschijnen sonarē **omschudden**, schudden, kotjak; 'n fles of spaarpot, kontjang; wannen (om de bolsters af te scheiden) tampē; id. (om de onontbolsterde korrels af te scheiden) ēnter

omsingelen kēpong ook kepong; omsingeld, kerobung **omslaan**, de bladen v/n boek, bukaq; 'n mat of tapijt, lēngkap; omvrouwen, tekoq; omvallen, robu; omkeren, bāliq; omgeslagen, tebāliq

omslachtig, lang van duur, landjāng; zeer omstandig, telandjāng dālu; moeilijk, sara **omslag**, drukte, edu; — maken, angḡuj edu; omkleedsel, bungkos ook bundūq; pak of bundel, buntel = buntelan; belasting, biā; boor — ēngkol; moeite, sosa; het volhandig hebben, rēpot **omslagdoek** rē-mong of mantel **omslingeren**, omstrengelen, akēkēt; omwinden, lēlēqē **omspoelen**, borden wassen, ngoraē (k) **omstandig** landjāng of telandjāng

omstandigheid hal ook per kara **omstoten** dūmpak **omstorten**, omvallen, robu; wegvallen, ḡudjur **omstreek**, in de — sakelēnglēnga **omstreeks**, naar gissing, ra-kēra; dichtbij of nabij, paraq; betreffende, dāri ook mongḡu

omstrengelen, elkander — akēkēt ; iets — lēlēqē **omstrikt**, bedrogen, kepantjeng ; door 'n strik (zowel letterlijk als fig.) kenēng tanen **omstuwen**, iem. omringen, apēng of apēngē **omtrek**, in de — sakelēnglēngē **omtrek**, naar gissing, ra-kēra ; dichtbij = nabij = bijkans, paraq ; betreffende, dāri of monggu ; vergeleken met, bān ; wat betreft of aangaande, perkara ; wat die zaak aanbelangt, dāri perkara djeriā

omtuimelen djumpalēt **omtuining** paḡār

omvademing ḡeluq ; één — saḡeluq **omvallen** robu ; van slaap, alēep **omvatten**, omarmen, ḡeluq ook merangko ; id. met gemoedsbeweging, ampel **omvergooien** parobu

omverhalen parobu of rombāk **omverstoten** djungkaqaḡi **omvertuimelen** djumpalēt **omverwerpen** parobu **omvoeren** palēnglēng **omvouwen** tekoq **omweg**, 'n — gaan, mopeng **omwenden**, iets — bālik ; zich — abāliq ; in de slaap, ḡlimbāng ; 'n rijdier, voer- of vaartuig, biluk ; iets omdraaien, poter ; het hoofd — atolē ; 'n ploeg — poles

omwentelen, zich draaien om 'n as, pēdel ; iets omdraaien, poter ; rondgaan in 'n kring, lēnglēng ; zich los wringen of omkantelen, ḡlibāt of ḡlibāk **omwerken** bāliq **omwerpen** parobu ; omverstoten, djungkaqaḡi

omwikkelen met, bungkos of buntēl ook bunduq ; met bladeren, blungsoqē ; stijf — betbet of betbedi ; iets omstrengelen, lēlēqē ; om de voeten, buledi **omwinden** betbet ; iets — lēqlēq ; — met, lēlēqē ; naaien, djaïq **omwippen** djumblāng **omwoelen**, stijf omwinden, betbet of betbedi ; omwikkelen, bungkos ook bunduq **omwroeten**, woelen in 't zand, akarkar ; iets — v/n varken, njongkar (s) **omzetten**, geld — pabuduq ook padjalān **omzichtig**, voorzichtig, tē-ngatē ; op z'n tellen passen, pradjātna ; wees voorzichtig, sēngaq

omzien, omkijken, atolē ; — naar, nolē ; niet naar iem. — taq nolē ; 'n ommezien, sakedjāq **omzwaaien**, 'n rijdier, voer- of vaartuig, biluk **omzwikken** tepalēq **on-** (in samenstellingen = niet, taq of tadā ; en = minder, korang of taq patē)

onaangenaam taq njaman ; onplezierig, taq lēbur ; — in 't rijden, rontak **onaangenaamheid** kesosaan ook pekēbu **onaangeroerd** en — laten, dina **onaangesneden** buto of taq loang **onaangezien**, ofschoon, maskē ; al is het, dādīā

onaangezuiverd v/n schuld of belasting, akanton ; v/n belasting ook :

atongḡāq **onaanzienlijk**, klein, kēnēq ook kēnēt ; nederig, asor **onaardig** nakal of korang patot **onachtzaam** tlēdur of tēbir ook taq ēngaq **onafgebroken**, zonder ophouden, taq tjokbā ook taq katēk ambu ; al maar doorgaan met, anteng ; onophoudelijk kirren, zingen of fluiten, tjombu of djumbu

onanie plegen, ngortjo palaq **onbarmhartig** kanēadjā **onbebouwd** v/n plaats, sepē ; braak, bāndung **onbedekt**, niet overdekt, taq ētopoē ; zichtbaar, katon ; naakt, bāngkang ; gedeeltelijk — sēngkap **onbedorven** sotjē **onbedriegelijk**, heel duidelijk, trang sekalē ; blijkbaar, ketara **onbeduidend**, klein, kēnēq ; — van iem. woorden, kosong ; niet van belang, taq parlo

onbegrensd tadāq engḡānna **onbegrijpelijk** selēngkaq **onbehoorlijk**, niet naar behoren, taq patot of taq pantes ; verkeerd, klēro

onbehoorlijkheid ēna **onbehouwen**, onbeschoft, korang adjār ; vrijpostig, lantjang ; grof met woorden, seloro ; — v hout, bungkol **onbekommerd** korang mēkēra ; zonder zorgen, larem **onbeleefd**, ongemanierd, kasar ; onbeschoft, korang adjār ; — in woorden, seloro **onbepaald** taq tamto **onbeplant** bāndung **onberedeneerd** korang pēkēr

onberispelijk tadāq kelopođān ook patot of pantes ; zonder lichamelijk of zedelijk gebrek, tadāq atjatjat of tadāq tjatjadā **onbeschaamd** taq tao todus of malo **onbescheiden** tjelongaq **onbeschoft**, ongemanierd, korang adjār of korang adāt ook taq tao adāt ; vrijpostig, tjankolang ; onbescheiden, tjelongaq **onbeschroomd** tjomantaka **onbesneden** kolop **onbestendig** taq paḡun **onbesuisd** taq andiq ḡuḡākēra **onbetrokken** trang **onbevaarbaar** nēngkēq **onbevallig** taq losē **onbevattelijk**, dom, lola ; onwetend, buđu ; onnozēl, gendeng **onbevekt**, onbedorven = rein, sotjē ; schoon, bērsē

onbevolkt, schaars bezocht, sepē ook sobung ; niet geoccupeerd, kosong ; ledig, kotong **onbevredigd** sosa **onbewegelijk** meḡet **onbewimpeld** sadjārbāna ook sabāktjana **onbewolkt** sērdāng of sēnat ; niet regenen, trang **onbewoond**, eenzaam, sepē ook sobung ; niet geoccupeerd, kosong ; ledig, kotong

onbezēt kotong ook kosong **onbezoldigd** taq aḡādji **onbezonnen**, ondoordacht, tadāq ra-kērana ; onnadenkend, tadāq ḡuḡākērana = korang pēkēr ; onvoorzichtig, sembrāna **onbillijk**, onrechtvaardig, korang bender

= taq adil ; onbehoorlijk, korang patot ; — behandelen, kanēadjā

onbruikbaar taq kenēng ēanggūj of taq paasēl ook taq pağuna ; niet gangbaar, taq padju ; ongeldig, katok **onbuigzaam**, kako of grā ; v/n dode of dood dier alleen, grā ; halsstarrig, pengko **ondank** tadāq trēmāna of tadāq penerēma of tadāq penerēmāna

ondankbaar en **ondankbaarheid** zie ondank **ondanks**, ofschoon, senadjan of maskē ; al is het, dādiā ; — dat, maskē beriā of maskē djeriā **ondenkbaar** mohal of mostaēl **onder** ē-bābā of ē-bābāna ; onderhorig, kabābā of ē-bābā prēnta ; — zich hebben dat het eigendom v/n ander is, kanggunan ; te midden van, ē-tenga ; gedurende, pompong ; — iets iets leggen, lamaqē of gāndjeli ook njalet en njaledi (s) ; wat — iets gelegd of geschoven wordt, gāndjel of salet ook talot ; — van hemellichamen, masoq ook tjompet ; — in 't water, sēlem ; ten — brengen, patēē of rosak ; — de aarde, ē-dālem tana ; — elkander, bāreng ; — anderen, opamana **onderarm** lengen **onderbaas** mandur ; knecht v/n werkman, kenēt

onderdaan kabulā ook abdi of orēng ; — zijn, ngabulā of ngabdi ; iem. dienen of onderdanig zijn, ngabulāi of ngabdi ; volk, bālā

onderdanig, gehoorzamen, ēstoagi ; geheel — aan, asomodjud ; afhankelijk van, atelok ; nederig, rendā ; bescheiden, asor-atē ; — zijn tegenover, asorē ; gedwee, noroq otjaq of noroq prēnta ; nederig en — andāpasor **onderdeel** buriq

onderdistrikthoofd asistēn-bedāna **onderdoen**, verliezen, kala ook kabun ; v/n onderlegsel voorzien, lamaqē = leggen onder, sabāq ē-bābāna **onderdompelen** in 'n vloeistof, tjangrep ; in de modder, tjeletaği of tjelotaği

onderdompeling penjangrep **onderdrukken**, onrecht aandoen, kanēadjā ; plagen, gānggū ; haten, bādjiqi ; hinderen, sēngkaq ; beletten, ērok **onderdrukking** kanēadjā

ondereen vermengd, atjambur ; door elkaar gedaan, gābur **ondereenmen**gen tjampor **ondereinde** v/n stam, ka-bungka ; voeteneinde, ondjur **onderen**, van — dāri bābā **ondergaan** v/d zon, tjompet arē ; v/d maan, tjompet bulān ; — v zon, maan en sterren, ook : masoq ; voelen, rasa ; ondervinden, nemo (t)

ondergang, verval, kerosagān ; — v/d zon, tjompet-arē ; v/d maan, tjompet-bulān ; verdelgd, tompes ; verdelging, petompesan **ondergeschikt**, onder iem. in rang, ē-bābāna ; minder dan = volgend, toroqanna

ondergeschikte dienstbare mindere, kantja ook orēng ; van geringe geboorte, orēng kēnēq

ondergraven, doorgraven = — om te stelen, gurāng = gubāng ; — v/n dier, songkar **onderhandelen**, beeraadslagen, arembāk = arembāgān **onderhanden**, iets — nemen of hebben, lakonē **onderhevig** aan, tao ook kenēng **onderhorig** aan = in het gebied van, kabābā of ē-bābā (prēnta) ; ioi onder zich hebben = besturen, ngabābā ; ondergeschikt in rang, ē-bābāna ; minder dan = volgend, toroqanna ; — aan iem. ē-bābā prēntana **onderhorige**, ondergeschikte, kantja ook orēng ; de —n v/n distrikt of regentschap, sē kabābā ; de kleine man, orēng kēnēq

onderhorigheid, iem. afdeling, guq-teguqān of gut-teğudān ; gebied onder beheer, bābā **onderhoud**, voeding, ēngon ; onderstand, onderstan ; gesprek op zachten toon, gūnem of gūneman ; gesprek = gepraat, tjandon of djandon ook tjatja ; kostwinning = ambacht of ambt, lakona of penggābājān **onderhouden**, praten, tjaqngotjaq of abānta ook atjandon of atjatja ; naleven, lakonē ; de kost geven, ēngonē ; er op na houden, obu ; in orde houden, djāgā ; verzorgen, rabādi ; bedienen, lađinē ; onder water houden, pasēlem

onderkaak langgēm **onderkleed** klambi rampēan of klambi rangkebān ; kleed om het benedenlijf, sampēr **onderkomen**, geen — hebben, taq pabengko of taq panggūn **onderkruipen**, buitmaken, bāndāng **onderlaag** lamaq **onderlegger**, onderlegsel, lamaq ; bij 't schrijven, lampēn ; balk, baloq **onderling**, wederzijds, salang of patang ook gāntē **onderlopen**, overstroomd, kantjabān ook kantjabān bāā

ondermijnen gurāng **ondernemen**, werk onder handen nemen, sambūt ; iets gewaagds — tēkad ; proberen, tjatjak of kodiq ; iets beproeven, odi of djādjal

onderneming, landelijke — persēl **onderofficier** sersan **onderpand**, pand, gādi ; zekerheidsstelling, pandjer **onderregent** patē **onderricht** lering, peburugān ; onderwijs, bulāng ; instructie, pengadjarān ; les, beburuk **onderrichten**, iem. — morok = mburuk ; onderwijzen, bulāng ; iem. iets — adjāri ; iets aan iem. leren, adjāraği

onderrichting, opdracht, bebekas ; lering, beburuk **onderscheid**, verschil in gewicht of afmeting, katjēk ; verschil in aard, bidā ; anders, laēn of bānē ; verschillend, laēn of bānēan **onderscheiden** pabidā **onderspit**, het — delven, kala ook kabun

onderst boven, songsang of kesongsang **onderstaand** sē ē-bābā rēa **onderstand**, ondersteuning, onderstan; onderhoud, ēngon; traktement, gādji **onderstboven**, — halen, salsal; — staan, tongep; — zetten, patongep; — tuimelen, djumpalēt **onderste**, — gedeelte, bābāna; de — sē ē-bābā sekalē of sē ē-bābā dībiq ook sē ē-bābā dīriq; — v/n vlak, buriq; — boven of — boven keren, songsang

onderstellen kēra en ra-kēra of sangka ook sana; ondersteld, sandina of opama; ondersteld dat, saopama **ondersteunen**, helpen, tolong; in de kosten tegemoet komen, sronḍā; stutten, tonḍjāng **ondersteuning**, hulp, petolong; stut, ḍjāng-tonḍjāng; onderstand, onderstan **onderstutten**, schoren, tonḍjāng of toak **ondertekenen** tanḍāi **ondertekening** tanḍā ook tanḍā-tanang **ondertrouw**, verloofd zijn, bākalan; terwijl de aangifte aanhangig is, gāntong kabin

ondertrouwe bākāl **ondertrouwen**, verloofd, abākalan **ondertussen**, terwijl nog, mompong; maar, tapé of nangēng; ofschoon dus, maskē djeriā **ondervinden**, aantreffen, nemo (t); ervaren, temoē; rampen — nemo tjelaka; gewaarworden, arasa; moeilijkheid — kangēlan

ondervinding penemo **ondervragen**, vragen naar, tanja; iem. vragen, tanjaē; verhoren = onderzoeken, prēksa; scherp — tētē **ondervraging** peprēksan **onderweg** ē-ḍjālān **onderwerp** v gesprek, ḡunem; rechtzaak, perkara; — v/n vertoning, lako

onderwerpen, onder gezag brengen, telok; zich — atelok; zich — aan, somodjut; berusten in, pasra of trēma; zich schicken in, halal; gewonnen geven, kala; doen — nelokaḡi **onderwijl** ḡiq of laḡiq

onderwijs, onderricht = instructie, pengadjarān of pemburuḡān; onderricht = lering, buruk; — ontvangen, aḡuru; — geven, ngḡuru **onderwijzen**, iem. — ngadjar ook mburuk of morok en maadjar; iem. iets — adjarri; iets iem. — adjaraḡi of burukaḡi en maadjarāḡi; onderwezen, adjar

onderwijzer ḡuru **onderworpen** toro otjaq **onderzoek**, navraag, pemrēksa; ondervraging, peprēksan; — in commissie, komēsi **onderzoeken**, prēksa; iets — prēksané; bevragen, tanja; iets in commissie — ngomēsi (k); vragen om iets zeker te weten, nerang (t); bewijs zoeken, sarē ketrangan; geneeskundig — van publieke vrouwen, korēq; nagaan, telēktēk; nauwkeurig — tētēnē

ondeugd, slechtheid, keḍjubāqān; slecht van zeden of manieren, dursēla

ondeugend, stout, nakal of sloro; — en vrijpostig, sloro; ongehoorzaam, meler; doof voor vermaningen, tambeng; lastig v kinderen, tombro

ondicht, niet dicht, korang rapet; wijd uiteen, rangrang **ondienstig**, van geen nut, tapa ḡuna of tadāq ḡunana **ondiep** nēngkēq; doorwaadbaar, ḍākaj ook dārāq **ondoenlijk** taq ēkenēng **ondoordacht** taq andiq ra-kēra of taq andiq ḍuḡā-kēra; onbezonnen, tadāq ra-kērana; onnadenkend, tadāq ḍuḡā-kērana **ondoerwaadbaar**, niet doorwaadbaar, taq ḍākaj of taq dārāq; zeer diep, ḍālem ḡālu

ondragelijk korang ḍāmang **onduidelijk**, niet duidelijk, taq trang of korang trang; — van iem. gezicht, langaren ook bāto-langaren of butalangaren; — zichtbaar door de afstand, mat-lamat; — van het gezien worden van ioi = schemerend, mangramang **onecht** kind, lamḍādā of lamḍjādā; vals, palso; niet echt, taq bender; hoerekind, anaq sonḍel

onedel ḍjubāq **onenig**, het met elkander niet eens zijn, taq saradjuq; niet harmoniëren als fig. uitdrukking, bādā ka-bārāq bādā ka-tēmor; twisten, tokar; gewapend vechten, atjarok; vechten v dieren, abuāng; redetwisten, apadu

oneens, van boosheid niet willen praten, soker; zie verder onenig **oneer** todus of malo **oneerbiedig** taq ormat **oneerlijk** taq adil **oneffen**, ongelijk, bāq-ḍjelbing; met 'n verhevenheid, manduḡul of mantokol; moeilijk te begaan, rēkong **onervaren** buḍu **onervarenheid** kebuḍuān

oneven ḡāndjil **onfatsoenlijk**, ongepast, taq pantes of taq patot ook taq betjēq; onbeschoft, korang adjar; er — vuil of bestoven uitzien, tjelērong of tjetjomot; vrijpostig, lantjang; ondeugend, nakal; ongemanierd, seloro

onfris ḡārāng **ongaar** mata **ongaarne**, met tegenzin = niet tevreden, taq rena; niet bijzonder lust hebben, taq patē soka **ongebruikt** taq ēloq-aloq **ongedeerd** slamet **ongedresseerd** taq paadjarān **ongeduldig** taq sabār of korang sabār ook taq tlangkē; gehaast, keburu **ongedurig**, onrustig, bringsang; van streek, posang **ongehaveeld** taq ēpasang raḡi **ongehoorzaam**, zondig, ḍrāka; ongezeggenlijk, meler; stout, nakal; eigenzinnig, taq (a)toroq otjaq; weigeren, moko = taq noroq prēnta

ongehuwd ḡādjāng ook nangḡādjāng **ongekleed** ḡiq taq ḍāndā **ongekookt** mata **ongeldig**, niet gangbaar, taq lako of taq padju; onnut, taq paasēl of tapa asēl; vruchteloos v/n religieuze handeling, bātāl

ongelegenheid, onaangename toestand, kesosaan; moeilijkheid, pekēbu; daarin verkeren, kesosaan ook nemo pekēbu

ongelijk, niet gelijk, taq padā; — van grootte, taq padā radjā; — in grootte of lengte of niet even mooi, tangtēng; — van dikte, tēng-ġetēng; — in lengte, landjāng pandāq; — in gewicht of lengte van twee voorwerpen, ġindjul; hobbelig of niet effen, bāq-djelbing; verkeerd, klēro; niet vlak, taq rata; moeilijk te begaan, rēkong; hoog aan één kant, tēngġi seladjā; onrecht, sala; — krijgen, nemo sala

ongelofelijk ġeġetonan **ongelooïd** mata **ongelovig** korang pertjadjā **ongelovige** kapēr

ongelovigen bāngsa kapēr **ongeluk** tjelaka ook kalēr; ramp, bālāi; iem. in 't — storten, patjelaka **ongelukkelig** tjelaka ook kalēr of bālāi **ongemak**, hinder, sosa; kwaal, penjakēq; gebrek, ēna **ongemakkelijk**, onaangenaam, taq njaman; zwaar, berāq; toornig, sedī; streng, kendāk ook ke-reng; bar of niet voorkomend, ke-reng; moeilijk, ēbu; lastig, sara; bezwaarlijk, angēl

ongemanierd, onbeschoft, korang adjār ook korang adāt of taq tao adāt; vrijpostig, lantjang; wild, nakal; geen beleefdheid kennen, taq tao prenatala; ruw, kasar; ondeugend en vrijpostig, seloro **ongemeen**, zeer, dālu; erg, telēbāt of tjēq; hevig = verregaand, bāngēt **ongemotiveerd** tadāq sebābā **ongegenen**, ongaarne, taq rena; onwillig, taq ndāq of taq ġelem; weigerachtig, moko; v/n dier, moġuk; weerspanning, bāġā

onge oefend taq paadjārān **ongoorloofd**, verboden door de godsdienstige wetten, haram; — en strafbaar door andere dan de wereldse machten, taq betjēq **ongoordend** grumbung of djerumbung **ongepast**, onfatsoenlijk, taq pantes of taq pātōt ook taq betjēq

ongeregeld taq tepaq of taq karoan **ongerust**, twijfelmoedig, mangmang; duchten of beducht, kobātēr ook maras; bekommerd, sosa atē **ongerustheid**, vrees, takoq; bezorgheid, kobātēr **ongeschikt** taq pantes of taq pātōt **ongeschonden** buto of taq loang

ongespikkeld bulus **ongespleten** londjurān **ongestadig**, onbestendig, taq paġun; ongeregeld, taq karoan; veranderlijk, bā-obā **ongesteld** sakēq ook ġering **ongestoord** seneng **ongetemd** taqpa adjārān **ongetwijfeld**, zeker (zekerheid) karoan; (bepaald) tanto of tamto; het moet, mastē; in ernst gemeend, ongġuān

ongeval, ongeluk, tjelaka of kalēr;

ongeluk of ramp, bālāi **ongeveer**, zo — kēra of ra-kēra ook bitara; bijkans, paraq **ongevoeglijk** korang patōt **ongevoelig** tēġā (ka) **ongevoerd** tadāq lamēn **ongewapend** ngelonjong of nang-nanang ook taqpa ġāġāman

ongezeggelijk, ongehoorzaam, meler; stout, nakal; halsstarrig, pangko; niet gewend aan de mens, taq djālma **onhandig**, dom, lolaq; overal gemorst of wanordelijk geplaatst, tjar-katjēr **onheil** tjelaka of bālāi ook kalēr; — tot straf, bālāt; — krijgen, bālāi **onheilspellend** naas

onjuist klēro **onkosten**, dagelijkse — blāndjā; niet dagelijkse — brāġāt; loon, opa **onkruid** op 'n erf, rombu = bu-rombu; gewas, bu-tombuān = tetombuān **onkunde** kebuđuān **onkundig**, onwetend, buđu; onnozel, gendeng ook bongol of dongol; dom, lolaq; niet weten, taq tao **onkwetsbaar** teġu of ġāli ook taq pedās **onkwetsbaarheid** ketēġuān **onlangs**, minuten geleden, buru; uren geleden, ġelāq; kwartieren geleden, lāq-ġelāq buru; maanden geleden, bilān **onleker**, misselijk, nglēnjer

onlusten prang **onmacht**, krachteloo, roġu; bezwijmd, klenger = tesēlep ook taq ēngaq; weinig macht, kēnēq kobāsana; niet bij machte, taq kelar; niet sterk, taq koat; impotent, lēpaq; slap, lēpēk

onmachtig, tijdelijk — taq ngenēng; blijvend — taq tao; krachteloo, roġu; bezwijmd, klenger = tesēlep of taq ēngaq **onmatig**, gulzig, rakos; te veel, kebānjaqen **onmeedogend** taq nēser **onmerkbaar**, niet ioi zien, taq kenalē; niet zichtbaar of niet blijkbaar, taq ketara; niet zichtbaar of niet te zien, taq katon **onmiddellijk** ladju of setēa kēa

onmogelijk, ongerijmd, mostaēl; niet mogen, taq kenēng; niet toegestaan, taq ēbāġi; 't — e willen, katkat ngonđu nangġēr; ondenkbaar, mohal

onmondig ġiq-taq akēl-bālik **onadenkend**, gedachteloos, tadāq duġākērana of sembrāna **onnodig**, niet nodig, taq osa; voor niets, pertjoma = taqpa ġuna of tadāq ġunana; te laat, kasēp **onnozel**, halfgek, ēdān ook sasar; onkundig, buđu ook gendeng of bongol; dom, lola **onnut** tadāq ġuna of taq paēdā ook tadāq peġuna **onontbeerlijk** parlo

onooglijk, door het verschieten v kleur, blukbuk; van 'n schrift door inktvlekken, tjambrāk; versleten, ladju **onophoudelijk**, — werkzaam, bādġeng; zonder ophouden, taq tjokbā of taq katēk ambu ook tadāq tjokbāna; al maar doorgaan met, anteng; — kirren of fluiten v/n vogel, tjombu of djumbu

onoplettend, onverschillig, tēbir **onoprecht** taq djudjur of taq temen

onopzettelijk taq ēsadjā **onordelijk** resem **onoverlegd** korang pēkēr of tadāq pēkērra **onpartijdig** adil **onpasselijk**, misselijk, bek-ngembek; pijnlijk, peles; ongesteld, sakēq; ziek, gering **onplezierig** taq lēbur **onraad**, opschudding, gīgir; leven maken door hard praten, ēnger **onrecht**, ongelijk, sala; mishandeling, kanēadjā; — aandoen, nganēadjā

onrechtmatig taq adil of korang adil **onrechtvaardig**, onrechtmatig, korang adil; oneerlijk, taq adil; onbillijk, korang bender **onredelijk** korang bender of taq adil

onrein, volgens godsd. wetten, nādjis; onzindelijk, djebā; vuil, kedāq; smerig, kotor; — door bijslaap of zaadvloeing, adjinabāt of adjunob ook hadās **onrijp** mata **onrust** sosa atē **onrustig**, gejaagd, bringsang ook posang; zich aanstellen, apola of atēngka; beweeglijk, aḡliseng; angstig v/n dier, gīrās; — kloppen v/h hart, dek-gādeḡān; knipogen, melaq-medem **ons**, met insluiting v/d 2e persoon, sēngkoq bān hāqna kabi of sēngkoq bān kantja bānjaq; met uitsluiting v/d 2e pers. sēngkoq bān sakabina bāreng of sēngkoq bān sakabina kantja; Onze Vader die in de hemelen zijt, Du Rama kaulā sē alongḡu ē-swarḡā; geef — heden — dagelijks brood, moḡā arē semangkēn kaulā ēparēngana redjekē sē tjokop dā kaulā **onschuld**, reinheid, kesotjēan; zonder schuld, tadāq salana

onschuldig bersē atēna ook taq andiq kesalaan; zonder schuld, tadāq salana; rein, sotjē

onsmakelijk, niet lekker, taq njaman of korang lemaq; smakeloos, tadāq rasana **onstandvastig** bāq-obāqān; onbestendig, taq paḡun **onsterk**, niet sterk, taq koat of korang koat; niet stevig, korang koko; — v touw, tom; — v geweven stof, ronjēq; — v hout, korang ḡāli; vergaan, butjoq; molmig v hout of touw, ook zwak v ouderdom, alpoq **onstuimig**, buiig, odjān-angēn; stormig, angēn radjā; v/d zee, ombāq radjā

ontberen, te weinig, korang; gebrek hebben, kekorangan **ontbering**, nooddruft, kekorangan; gebrek lijden, laēp **ontberingen** kemlaradān **ontbieden**, iem. roepen, katoē ook ngolok (o); 'n meerdere ontbieden, ngatorē lēngḡi; laten komen, padāteng

ontbijt sarap **ontbijten** asarap **ontbinden**, losmaken, bukal; openen, bukaq of mokaq; losbinden, tjtjōlē; fig. sterven, matē **ontbladerd** v/n boom, kartjang; v/n bloem, rokrok

ontbloot, spiernaakt, abāngkang; zichtbaar, katon; 'n weinig — katon sekonēq; — v/n wapen, alabung **ontbloten**, 'n zwaard, onos of labung; de borst — labāk; naakt uitkleden ook fig. bāngkangē **ontbolsteren**, de rijst — toto; 'n vrucht — kombiq **ontbranden**, vuur vatten, ēkeloq apoj; in brand, ketonon **ontbranding**, soledān **ontbreken**, niet voorhanden, tadāq; er ontbreekt niets aan, la tepaq; het — de, koranga; ontberen, kekorangan; falen, dīna; te weinig, korang; er ontbreekt veel aan, gīq tangē **ontdekken**, deksel afnemen, bukaq; aantreffen, nemo (t); betrapt, ketemon

ontdoen, zich — van iets, patadāq; zich vrijmaken van, buāng; zich — van iem. lepas of palepas ook pakloar; zich — v/d kleding, okal angḡujjā = bukal angḡujjā ook betjat angḡujjā; naakt uitkleden ook fig. bāngkangē; iets openen, bukaq; afspannen, otaq

ontduiken, ontwijken, dīna; iets mijden, sēngḡāi **ontgezeglijk** tamto **ontelbaar** samēmeng of saongguq ook sakēpek **onteren** ḡābāj birāng; beschaamd maken, rāng-birāng **ontevreden** met zijn lot, taq trēma; knorrig, ngen-rēngen ook rērēngen; harteer hebben, sakēq atē; geërgerd, peḡel **ontfermen** medelijden hebben met, belāsē; genegenheid tonen voor, nēserē; zich — over, kenēserē of kabelāsē **ontferming** penēseran; barmhartigheid, nēser ook njēser; — betonen, kenēserē **ontfutselen**, heimelijk, salēp of sēlep; 'n kleinigheid bij dag stelen, kotēl; op behendige manier, sabrot; voor de grap, bidā

ontgaan, vermijden, sēngkērē; ontduiken, adīna **ontgelden** ketompoan **ontginnen**, bos — bābāt; 'n wildernis — rabās; grond — of aanleggen tot, aḡābāj; voor de le maal bewerken met 'n ploeg, rembāng

onthaal, wat 'n gast wordt voorgezet, soḡu; offermaal, slamedān; feest, kardjā of oleman **onthalen** soḡu of soḡui **onthalzen** toḡel lēerra **onthef-fen** palepas **onthoofden**, afhakken, ketoq lēer; afslaan, toḡel lēer

onthouden, zich herinneren, ēngaq; iets — kēngaqē; zich — van, tjeḡā; ascetisch leven, atapa; niet willen, taq ndāq; niet er van houden, taq dūdjān; iem. iets — larang of larangē; iets iem. niet toestaan, taq bāḡi **onthullen** pakaton **onthutst**, ontsteld, tekerdjāt ook kaḡit; niet op zijn gemak, selamberān tek-ketegā; verbaasd, ḡeton

ontijdig, te vroeg, ngadāq (a); dood geboren, ḡāḡār; nog niet tijd, belun tēmpona **ontkapen** salēp of sēlēp **ontkennen** iets — mongkēr (p), nanglēs **ontkiemen**, opkomen, tom-

bu; rijst in korrels ter ontkieming leggen, tabur; rijst in aren ter ontkieming leggen, orēt; beginnen te ontkiemen, merġiq

ontkleden, v/d kleren enz. ontdoen, bukaq pengangġuj; 'n kledingstuk afleggen, bukal ook betjat; zijn kleren uittrekken, okal; zich — bukaq angġujjā of bukal angġujjā en betjat angġujjā ook okal angġujjā; iem. naakt uitkleden ook fig. bāngkangē **ontkomen**, behouden, orēp ook olē odīq; de dood — lopot patē; weggelopen, mēngġāt; gedrost, buru

ontladen, 'n rij- of vaartuig, bungkar; omlaag brengen, patoron **ontlasten** patoron **ontlasting** taē m tjemmer A en tēndjā AT; — hebben, ataē m keberādān of akopadāng A en atēndjā AT; — hebben terwijl men zich rept om te komen waar men moet wezen, atjerēdān; dunne afgang, tjērēq **ontleden**, breken, potong; openen, bukaq **ontluiken**, ontkiemen, tombu; v bloemen, mekar; bloeien, akembāng **ontmaagd**, haar maagdom kwijt, tadāq prabāna of tadāq kengodāāna

ontmaagden, 'n maagd van haar eer beroven, rosak; zijn eigen bruid — betjēqē **ontmannen** ngebiri (k); 'n dier de zaadballen pletten, bāntoq

ontmoedigd, vreesachtig, kēnēq-atē; bevreesd, takoq **ontmoeten**, iem. — atemo; elkander — amo-temo; de vijand — aperang; tegemoet gaan, papak; elkander tegemoet gaan, pak-papaġān

ontmoeting temo; 'n — hebben met, temonē; —en, lelakon **ontnemen**, afnemen, kalaq; ontroven, rampok; op de weg — biġāl; ontrukken, rebuq; ontfutselen, salēp of sēlēp; door de politie, rampas **ontnuchterd**, genezen, bārās **ontnuchteren**, ontbijten, asarap **ontogankelijk** tadāq djalāna **ontoreikend**, niet genoeg, taq tjokop; niet voldoende, taq mendāng; halfslachtig, tangġung; te weinig, korang **ontpakken** bukaq **ontploffen**, uitbarsten, leduq; uit elkander springen, mletos (b) **ontraden**, iets verbieden, larangē **ontredderd** remok

ontroerd, ontrust, tekerdjāt ook kaġit; niet op zijn gemak, selamberān tek-keteġā; bekommerd, sosa-atē

ontroeren, schrikken, tekerdjāt, verbaasd, teġeġen; ontrust, selamberān tek-keteġā **ontrollen**, de zeilen — bārbār ook birbir; 'n mat — ampar; garen of touw — okal of otjal

ontrouw, gebrek aan trouw, korang ēsto; bedrog of onwaar, lētjēk; niet aanhankelijk, taq loloq **ontroven**, met geweld, rampok; op weg, biġāl **ontruimd** kosong of kotong

ontrukken met geweld, rebuq; met 'n ruk trekken, sendāl; ontnemen, rampas **ontrust**, ontsteld, tekerdjāt ook kaġit; bewogen rentek **onrusten**, zich — mesosa; zich ontstellen, tekerdjāt

ontschieten, vergeten, lopa **ontslaan**, loslaten, lepas; afdanken, lepas ook paambu; fig. melotjot **ontslag** lepas **ontslagbrief** sorat lepas of sorat lepasan **ontslagen**, afgezet, lepas ook ambu of ēlepas **ontslapen** matē **ontsluiten** bukaq **ontsnappen**, hard weglopen, buru; stil weglopen, mēngġāt; ontsnapte, burun **ontspanning** peġādġāq **ontspruiten** terbiq **ontstaan**, worden, dādi; wat uit iets is — dādina; uit 'n rups — dādina dāri olaq; oorsprong, asal **ontsteken**, 'n licht — solet ook somet; vlammen, rebāng; vuur aanmaken, tongoq **ontsteking**, gezwel, bārā; ontbranding, soledān

ontsteld tekerdjāt ook kaġit **ontstellen**, schrikken, tekerdjāt ook kaġit of kedji **ontstemd** ngen-rēngen = rērēngen **ontstoken** bārā **onttrekken**, geld afhouden, potong; vechtenden afhouden, mēsa (p) **ontucht** djina; — plegen, adjina

ontuchtig songar **ontvallen** kaēlangan **ontvangen**, aannemen, angġep; iem. afhalen, papak; ioi — berustend, trēma; id. aanvattend, tampanē; 'n meerdere — ator longġu; straf — kenēng okom; kastijding — ēsēksa; weder — bāli; vergelden, bāles; zwanger worden, andek; met kogels — ambāqi snapan; iem. inhalen, ambāq of papaġi; krijgen, olē

ontveld v/d huid of de tong, kolot; v/d rug v/n paard of v/n grote wond, bākḃāk; geschaafd, ġlārsat of kolsat **ontvlammen**, overslaan v/d vlam, kolap; vlammen, rebāng **ontvlieden**, ontkomen, lopot; weglopen, buru = mēngġāt; 'n schuilplaats zoeken, ērem of ētek **ontvoeren**, hard weglopen met, ġibā buru of buruaġi; ontvoerd = geschaakt, buru tatabān

ontvrouwen, openen, bukaq; uiteenzetten, trangāġi; uit elkander nemen, petjat **ontvreemden**, nemen, kalaq; stelen, kētjoq; inbreken, malēng **ontwaken**, de ogen openen, melaq; opstaan uit de slaap, dġāġā of ngēding; doen — dġāġāi; waken, tangē **ontwaren**, bespeuren, kenalē of ketaoē; zien, djeling; duidelijk worden, ketēlaē

ontweldigen rebuq **ontwend** ġuġuq **ontwerp** tjonto **ontwifelbaar**, stellig, tamto of mastē; 'n feit zijn, trang; bekend, karoan; in ernst gemeend, ongġuān **ontwijken**, vermijden, sēngkērē; ontduiken, adina; op zij gaan, sēsē of sēmpang ook sēngkēr en

sēngla **ontworteld** bungkar **ontwortelen** pabungkar **ontwricht** roḡā **ontzag**, eerbiedige schroom, ormat; vrees, takoq **ontzegelen**, openen, bukaq; v/h stempel, bukaq tjap; v/h lak, bukaq laḡā

ontzeggen, weigeren, tampēk; verbieden, larang; iets — larangē; iem. tegenhouden, langlang; iem. iets verbieden te doen, pelang

ontzet, ontsteld, tekerdjāt ook kaḡit; ontslagen, lepas ook ambu **ontzetten**, verbaasd, ḡeton; verstoemd, teḡeḡen; loslaten opdat hij wegloopt, paburu; uit de gevangenis ontslaan, lepas ook pakloar; uithelpen, tolong of tolongē; zich — tekerdjāt ook kaḡit; loslaten, otjol; — uit 'n ambt, paambu

ontzetting, verbazing, peḡeḡen; ontroering, tekerdjāt ook kaḡit **ontzien**, zich gelegen liggen aan, perduli; beschroomd zijn, todus; eerbied, ormat; eerbiedige vrees hebben voor, aormat of ngormat ka; vrees, takoq; sparen, ēmanē **ontzinken** ēlang **onuitblusselijk** taq ēkenēng patēē **onvast** ter been, teblindir; waggelen, gāndjāl-gāndjil

onveilig roso **onveranderd**, bestendig, paḡun; onverzettelijk, tetep karebā **onveranderlijk** taq ēkenēng obā; blijvend, langḡeng **onverbrekelijk**, tegen iets bestand, beta of tangar **onverdeeld**, zuiver, molos; gaaf, bungkol; in allen dele, sakalē **onverderfelijk** taq kenēng rosak of taq kenēng butjoq

onverdiend, zo maar, bāi; voor niets, pertjoma; onschuldig, taq sala of taq lopot **onverdraagzaam** kereng **onvergelijkelijk** taq kenēng ētēmbāng; van dezelfde soort, taq nemo lambāna **onvergezeld**, alleen, kaḡibiq ook kaḡiriq; zonder gezelschap, taq kēbā bāreng **onverhoeds**, onverwachts, ngerdjāt **onverholen**, rondborstig, sē bender

onverklaarbaar, onzeker, taq karoan; onduidelijk, korang trang **onverkoopbaar** taq padju **onvermengd** van edele metalen, sokla; van adel, tjerē; niets dan, melolo **onvermijdelijk** kapastē **onversaagd**, onverschrokken, teger; moedig, bāngalan

onverschillig, zich nergens aan gelegen liggen, taq perduli; lauw in 't werk, sabārāngan sē alelakon; slordig of onachtzaam, tēbir of tlēdur; onnadenkend, sembrāna **onverschrokken**, onvervaard, teger; moedig, bāngalan **onverstaanbaar** taq karoan **onverstand** kebūduān **onverstandig**, onbedeneerd, korang pēkēr; dom, buḡu; niet knap, korang pēnter **onvervaard** teger

onvervalst van waren of ras, tjerē; niets dan, melolo of blulu **onverwachts**, eensklaps, ḡāḡāk-sekala; onverhoeds, ngerdjāt; — aanranden, sēmpē **onverwijld**, ogenblikkelijk, ḡāḡāk-sekala; onmiddellijk, setēa kēa; spoedig, ḡuli **onverzettelijk**, niet te bewegen, paḡun karebā of tetep karebā; horende doof, tambeng; halsstarrig, pengko of pangko

onverzoend ḡiq soker **onverzoenlijk** taq ḡelem rokon of taq ḡelem asarmo **onvoldaan** ngen-rēngen of rērēngen **onvoldoende**, te weinig, korang; niet genoeg, taq tjokop of taq mendāng; halfwerk, tangḡung

onvoldragen korang omorra **onvolkomen**, onvoltallig, ḡāndjil; niet volledig, korang; halfslachtig, tangḡung **onvolledig**, onvoltallig, ḡāndjil; niet volledig, korang; verminderd, loang **onvoltallig** ḡāndjil **onvoordelig** trapas **onvoorwaardelijk**, het moet, mastē; het moet volstrekt, taq kenēng ndjāq; uitdrukkelijk v/n bevel, poma of mapoma

onvoorzichtig, te weinig voorzichtig, korang tē-ngatē; onnadenkend, sembrāna **onvoorzien**, plotseling, tekerdjāt; eensklaps, ḡāḡāk-sekala; onverhoeds, ngerdjāt **onvriendelijk** van voorkomen, parengot; in het spreken, kereng ook bengēs; stuurs, beler; nors, sentak of sengol; niet wel met elkaar zijn, sengēt; hoogmoedig, kaḡungan atē

onvruchtbaar v schepselen, ḡjubeng; v vrouwen, kēpaq laassa ook ḡjubeng; v wijfjesbeesten, ḡjubeng; v land, kaḡjāl; v grond, koros **onwaar**, leugenachtig, sala; liegen of gelogen, lētjēk; bedrog, aposan **onwaardig** ēna **onwaarheid** klētjēḡān of otjaq lētjēk; — spreken, lētjēk

onweder, donder, ḡluḡuk; bliksem, kēlap; weerlicht, ḡāp-keḡāp; door 't onweer (bliksem) getroffen, ētapor kēlap **onwel**, koortsig, ḡresḡes; pijnlijk v rheumatiek, ngronjo; pijnlijk v slaan of knippen, peles; ongesteld, sakēq; ziek, ḡering

onwelluidend taq njaman swarana **onwelriekend** alek **onwelvoegelijk** taq pantēs of taq patot **onwetend**, dom, buḡu of lola; onnozēl, gendeng **onwetendheid** voorwenden, bru-metambru **onwettig** taq esa; — bezeten goed, bārāng peteng = bārāng gelap **onwijs**, mal, ēḡān; simpel, sasar **onwil**, ongehoorzaam, taq toroq otjaq; ongezeggelijk, taq ḡjālma; iem. passeren bij 'n benoeming, langka

onwillens, niet moedwillig, taq tenget **onwillig**, niet willen, taq ndāq of taq ḡelem; zich — betonen, moko; id. v/n dier, moḡuk; zich niet willen

overgeven, bǎgǎ ; onverschillig, tēbir ; zie onwil **onwilligheid** zie onwillig **onwrikbaar** seken of koko **onzeker** taq tamto of taq karoan ; in 't — e zijn, (ongerust) mang-mang

onzichtbaar, niet te zien, taq katon ; zich — maken, ngawang of klēmbā **onzin**, praatjes, tjelato ; — praten, nje-lato ; ijlen, metjētjot **onzuiver**, smerig, kotor ; onrein, keđāq ; v/n ei, semburuḡān ; bedorven, ḡārāng ; ver-mengd, tjambur **oofit** wāq-buāqān

oog mata ; — v/n naald, lobāng dǎ-
rum ; — v/n dobbelsteen, matana dā-
du ; iets in 't — gekregen, dǎrepen ;
de ogen niet open kunnen houden door
verblindend licht of schaamte, solap ;
lopende ogen, ngēsngēs ; groot v ogen
in slechte betekenis, bulāk of buār ;
id. in gunstige betekenis, morka ; de
ogen houden op, pandeng ; de ogen
openen, melaq

oogappel bǎiqna mata ook biḡina
mata **ooghaar** bulu-kēđjāq **ooghoek**
so-paso **oogklep** topong **ooglid** bǎ-
lākođān **oogmerk**, bedoeling, sađjā ;
plan, nēat ; toeleg, pengara **oogst**
v/n veld of v/d grond, asēl ook buktē ;
v vruchtbomen of aanplant, olē ;
rijst — osom anjē **oogsten**, inzamelen
v koffie of mais, molong (p) ; rijst —
anjē ; suikerriet of tabak — tebāng
oogstteken, wimpel, bul-ombul

oogsttijd osomma molong ; voor de
rijstoogst, osom anjē **oogwater** pera
of tambā mata ; traan, aēng mata
oogwenk, lonk, kedep = kēdep ; in 'n
— sakedjāq ; 'n wenk met de ogen
geven, keđebi of kēdebi **oogwit** sa-
đjā of penjadǎ **oovievaar** bāngoj

ooit, wel eens, tao ; eens, sakalēan ;
steeds, semanē **ook**, insgelijks =
tevens = zelfs, kēa ; ja, iā ; dat is
waar — ē-iā of ò-iā ; tegelijk, sambi ;
meedoen, mēlo (p) ; gelijk, padā ;
nog, polē ; en daarbij, sarta **oom**,
ouder dan vader of moeder, obāq ;
jonger, paman of ḡutē ook maq odā

oor kopēng ; handvatsel, ḡuq-teḡuq ;
grote oren, kopēng labik **oorbel** tēng-
antēng **oord**, landstreek, tana ; dor —
ara² of ra-ara ; verschillende — en,
dima² ; — waar iem. woont, kenengan

oordeel, het laatste — kēamat ook
arē kēamat en bār-kēamat of đina di-
budi ; straf, okoman ; uitspraak, potos-
an ; rechtspraak, okom ; gedachte,
pēkēran ; verstand, pēkēr ; geest (ver-
stand) buđi ; gissing, pengēra of pe-
njangka ook penjana ; zich 'n — vor-
men, ngēra ook njangka (s) of njana
(s) ; overweging, tēmbāngan of pēkēr
ook penēmbāngan of pemēkēran en
kepēkēran ; beraadslaging, rembuk ;
uitkomst v/d beraadslaging, rembu-
ḡān ; gerecht, landrat ; omgaand ge-

recht, rat sambang **oordelen**, straffen,
okom ; berechten, okomē ; vinden, te-
mo ; opvatting, penemo ; overwegen,
tēmbāng ; uitspraak doen, potos okom ;
zich 'n oordeel vormen, kēra ook sang-
ka of sana ; over iets — mēkēr (p)

oorhanger tēng-antēng **oorknop** of
oorkrab sentar ; kleine — krabu **oor-
lepeltje** kēq-tjongkēqna kopēng **oor-
log** prang ; de heilige — prang sabil ;
— voeren, aprang **oorlogen**, oorlog
voeren, aprang ; beoorlogen, prangē
oorlogschip kapal-prang **oorpeuter**
ker-oker **oorring** tēng-antēng ; — v
mannen ook : kolang ; oorkrab, sen-
tar ; klein soort, krabu **oorsieraad**,
boven 't oor, sompēng ; oorkrab, sen-
tar **oorsmeer** taēna kopēng

oorsprong, begin, asal of mola en
asal-mola ; v/n rivier, somber ; boven-
kant v/n rivier, olo songaj ; oorzaak,
sebāb **oorspronkelijk**, aanvankelijk,
asal of asalla ; van oorsprong, asal-
molana ; nieuw, anjar **oorveeg**, muil-
peer, tampēlēng ; die geven, nampē-
lēng ; met de vlakke hand tegen 't
hoofd of de mond, kotap ook tapok ;
't geluid v/n —, tjeplas ; id. doffer,
tjeplos ; met de vlakke hand op het
hoofd slaan, tamper ; klanknaboetsing
daarvan, seplak

oorzaak, aanleiding, asal of margā ;
oorsprong, mola ; daarom, mēla ; re-
den, sebāb **oost** tēmor ; — waarts,
ka tēmor ; ten — en v/d spreker, nga-
tēmor **oostelijk** tēmor **oosten** tēmor ;
ten — ē-tēmorra of ē-tēmorna ; naar 't
— ka tēmor ook dāq tēmor ; met 't
front naar 't — adep tēmor **oostmoes-
son** nēmor

oostzijde pēngḡir tēmor

ootmoedig, nederig, rendā ; onder-
worpen, toro otjaq ; nederig en onder-
danig, andāp-asor **op**, verbruikt, ta-
dāq ; tot het laatste stukje toe — bā-
nas ook tebā ; verdelgd, tompes ; zon-
der overblijfsel, tadāq karē ; ten ein-
de, ḡemet ; voorz. v plaats, ē ook neng
of neng ē ; boven — ē-atas ; — iets,
ē-atassa ; — en neer, li-bālān ; —
en af, ongḡā-toron ; — en neer gaan,
lontjoan ; — tijd, sedeng ; — verkla-
ring, atas trang ; — zij gaan, sēsē ;
berg — berg af, ongḡā ḡunong toron
ḡunong ; — ! = kom ! aju ook mara
of madju ; — staan, mandjeng of dǎ-
ḡā ; — blijven, tangē

opbergen taro **opbeuren**, optillen,
angkaq ; opnemen, atēng of tatēng ;
opheffen, đjungđjung ; vertroosten,
palēpor

opblazen, met lucht vullen, pakem-
bung ; blazen op of naar, sebul of se-
rop ; doen barsten, paleduq **opblijven**
tangē **opborrelen** somber ook mom-
bul **opbreken**, vertrekken, mangkat ;

doen — pamangkat ; iets losbreken, bungkar ; verhuizen, alē **opbrengen**, 't eten — angkaq of ator ; iem. — ērēngaḡi ; iets — kloaraḡi of pakloarē ; voortbrengen, olē ; belasting — madjār padjek ; naar boven brengen, ongḡaḡi of paongḡā

opbrengst v/d grond, asēl ook buk-tē ; — van 't verkochte, olē of olēna ; — uit, kloarra ; betaling, bādjarān ; — aan de priester, pētra ; — v/n veld of boom, bedāl **opbruisen**, kort aangebonden, rosoq pandāq ; rijzen v water, deeg of toorn, meroso

opdammen, water — tambāq ; opgedamd water, aēng tambāqān **opdat** sopadjā ook ambri = amrē of soprē en maq of mēq ; misschien, amēq ; wensende wijs, mandār nevens moḡā ook mandār² en moḡā² **opdissen** angkaq of kēbā kakan of kloaraḡi kakan **opdraaien**, de pit v/n lamp, soḡu ; 'n uurwerk of gramphoon — potter **opdracht**, taak, bekas of bebekas ; bij testament, besiat ; bevel, pesoro

opdragen, aan 'n plaatsvervanger of gevolmachtigde, bākēlaḡi ; gelasten, bekas ; laten maken of doen, soro ; bevelen, pakon ; aanbevelen, patoroq ; bevel geven aan, prēntaē m dābui AT ; 'n taak — pantjēn

opdringen, aandringen, paksa ; iets bepalen, pastēaḡi ; dadelijk schreien v/n kind, perondji ; dwingen v kinderen, ngambeng

opdrogen asat **open**, wijd — dādār geheel — ablāk ; geopend zijn, abukaq ; — gemaakt of geopend geworden, kebukaq ; geopend geraakt, tebukaq ; iets — maken, mbukaq ; met 'n gaping, bengḡāng ; met 'n gat, butol ; geschramd of gekrabt, blāngrat ; — v/d voetzolen, aḡeli ; met 'n ruim uitzicht, tēḡār ; verruimd, leḡā ; de ogen — melaq ; met — ogen links en rechts zien, ablingas ; ontbloot v/n lichaam of zonder wand v/n huis, alabāk ; wagenwijd — tatang ook tatar of tartar ; met — mond, nganga ; — gaan v bloemen, mekar **openbaar**, blijkbaar, njata ; duidelijk, tetēla ; niet verborgen, trang ; — worden, njatatrang ; zichtbaar, katon ; — maken, (zeggen aan iem.) totoraḡi ; publiek maken, kabāraḡi ; in 'n vergadering, ē-pesamoan of ē-pesēmoan ; openbare verkoop, lēlang

openbaren, onthullen, pakaton ; doen kennen, panjata ; kennis geven, beriq tao ; 'n geheim — bukaq of pakloar = kloaraḡi ; ruchtbaar maken, kapra of pakapra

openbaring, verklaring, ketrangan ; verschijning, pengaton ; Goddelijke — pengatonan of wahjoe ; droomgezicht, tajoh ; voorspelling, bāngsēt

openbreken, 'n kist of deur met 'n hefboom, koēl of oēt ; met 'n valse sleutel, bandrēq **opendoen** bukaq

openen, wijd — ndādār ; iets — bukaq ; verklaren, beriq ketrangan ; de ogen — melaq ; de mond — nganga ; losmaken, petjat ; zich — v bloemen, mekar **opengaan** v bloemen, mekar ; losgaan, tebukaq **opengekrabt**, opengereten, bāngrat of blāngrat ; in erge mate, bālur ; opengereten v/n kledingstuk, tarbis ; geschramd, ḡlārsat of kolsat ; stuk v/d voetzolen, ali-deli

opengereten tarbis **opengescheurd** v/d voeten, ali-deli **openhangen** v/n baadje, alabāk ; id. met opzet, nlabāk **opening**, deur of ingang, labāng ; gat, lobāng ; holte, rongkang ; — v/n strik, sampokēan ; — voor de fondamente, pandemēn ; 'n deur — maken, labāngē ; 'n — of gat maken in iets, lobāngē ; — in 'n muur, ḡurbāng ook lobāng ; weg, djalān **openkappen**, 'n bos, bābāt ; 'n wildernis v struiken, rabās ; zich 'n doortocht banen, tatas

openmaken (m) bukaq **opensnijden**, iets — keraq ; stof voor kleren, potong of sēkot **opensperren** pantjelaq of tjampelaq **openspouwen**, splijten, tjeka ; in tweeën splijten, sēbāq ook poka of peka **openstaan** abukaq **openzetten** bukaq

opeten, eten, kakan ; pikken, tjtotjoq ; opmaken, abiq of paabiq **opfleuren**, iem. vertroosten, palēpor ; tot bedaren gekomen, lēpor **opgaaf** ketrangan ; lijst, pretēla of pertēla **opgaan**, opkomen v zon of maan, ombār ; id. v zon, maan en sterren, meto ; stijgen, ongḡā ; klimmen, naēq ; te voorschijn komen, bedāl ; zich verplaatsen, alē

opgang fig. licht, padāng **opgaren**, inzamelen, polong ; in 'n spaarpot doen, tjēlēngē **opgave**, verklaring, ketrangan ; nota, tjatedān ; staat, setat ; mededeling, pretēla **opgeblazen**, dik of — worden, mlembung (p) **opgebruiken** abiq of paabiq **opgedragen** pantjēn

opgehoopt v/n maat, merondjung ; opgestapeld, ētompoq of ondjem ; vol, posaq of ēbāq ; niet meer kunnen bevatten, taq kebuāq **opgekruld** v/d bovenlip, sombāng ; v/d onderlip, dālbi ; v beide in erge mate, ablitēq **opgelopen** v/h gelaat, bālḡem ; dik opgezēt v/n lichaamsdeel, bārā ; v/d ogen door schreien, bākoq **opgelost**, waterig, anjong ; gedund van geld of van strijdende troepen, tēmpēs

opgeruimd, vrolijk, bunga ook pērak ; verruimd v gemoed, seneng ; dikwijls zingen v vogels of krekels, lotjo ; geordend, tata ; schoon, bersē ; met zorg behandeld, pratēn ; bij elkaar gepakt, rēngkes

opgeruimdheid kebungaan ook kesenengan **opgescheurd** bedā; met 'n grote scheur, soak; met 'n kleine scheur, tjarēq; v/d voetzool, ali-đeli **opgestapeld** atompoq of etompoq; v/zand enz. atēmbuğān; van uiteenlopende voorwerpen, atompang tēndi **opgetogen**, verrukt, tjeq bungana; gelukkig, đulat; vrolijk, pērak ook bunga

opgeven, rapporteren, tēla; geven, beriq; ter hand stellen aan, patampa; loslaten, otjol; overlaten, đina; iets overlaten aan, đinaađi of burungađi; ophouden met iets, ambu; sluiten, to-top; gelasten, soro; 'n werk aanwijzen, tođuađi kelakoan; bloed — ota đārā **opgewassen**, tegen de tegenpartij — atanding = satanding (bān)

opgewekt vrolijk, bunga ook pērak; verruimd v gemoed, seneng **opgewonden** door hartstocht, kepetengen **opgezet** v/n lichaamsdeel, bārā; v/d ogen door schreien, bākoq; v/d buik, kembung; v/n rivier, bāā ook bāndjir; dik of opgeblazen, mlembung; groot of dik v/d buik, lērbut; zwanger of drachtig, ngandung (k) **opgezwollen** bārā **opgroeien** tombu **ophalen**, uit 't water, angkēs ook entasađi; 'n hengel — sentaq

ophanden, kort — perepek of prepek; dichtby, paraq **ophangen**, ioi — gāntong; over 'n lijn, pasampaj; zich — ağāntong **ophappen**, iets — ompaq; naar iets happen v/n vis, đjudjuq **ophebben** angğuj

opheffen, de ogen — melaq; de handen — tatang tanang; 'n betrekking — patadāq; iets oplichten, angkaq; iets opnemen, atēng ook tatēng; met 'n hefboom, undil; boven 't hoofd — đjungđjung **ophelderen** inlichten, paterang; — v/t weer, đādi trang; uitleggen, artēađi **opheldering** ketranngan **ophelpen** tolong mandjeng

ophemelen pondjung **ophijsen** onđuk **ophogen**, aanaarden, tēmbuk; planten aanaarden, sarbu; iets — orođi; hoger maken, tēngđiađi

ophopen tompoq **ophouden**, halt houden of — met iets te doen, ambu; — met, ambui; id. = zwiġgen, diem; iets doen — of met iets — ambuađi; telkens — bu-ambuān; — v/d regen, trang; zich ergens — engğunē of kenengē; id. tijdelijk, ponduđi; iem. — kandek; hersteld, marē; verloren gaan, elang; de hand — tandā; — om op te vangen, tradā = tadā; hinderen, gāngğuoq; id. storen, sendu ook slendu; beletten, rok-ērok; niet — of onophoudelijk, taq tjokbā of tadāq tjokbāna

opinie rasa **opium**, toebereide, tjandū; ontoebereide, atjon; — ro-

ken of schuiven, mađāt of ođut **opklaren** v/h weer, trang; v/n zaak, trangađi; uitleggen, artēađi

opklauteren naēq **opklimmen** v klimplanten, arambāt of nalar (t); — in rang, naēq of ongğā; — naar, naēqē **opkomen** v/h gezaaide, tombu; eventjes zichtbaar v/h gezaaide, lēk-melēk; — v/n kwaal, komat ook dā-teng komadā; weer — v/n ziekte, kepolēan; — even boven de grond van alles wat uit pitten groeit, merğiq; — v zon of maan, ombār; komen, dā-teng; te voorschijn komen, meto ook međāl (b); — voor de militie, beđālān; ontspruiten, terbiq; beginnen te ontkiemen, merğiq; genezen v/n ziekte, bārās;

opkopen, iets — tebās; kopen, melē; in 't groot — melē burungan **opkrassen** ondur **oplaten**, 'n vlieger —, otjol = ngotjol ladjāngan **opleggen**, op iets iets leggen, tompangē; de handen — tompangē tanang; 'n kruis — pēkolē petangtangan; bewaren, taro; 'n boete — kenēngē; iets ergens op plaatsen, tompangađi; als geneesmiddel leggen op, tapel

opleiding pemalar **opletten**, achtgeven, ēngaq; voorzichtig, tē-atē; oppassen, tē-ngatē; nauwkeurig toezien, ngestētē; zien, abās **oplettend** ngestētē **opleveren** seraađi

oplichten, iets — angkaq; wegbergen, tolong; wegnemen, kalaq; iets opnemen, atēng ook tatēng; onderkleed — pēngkēs; — met 'n hefboom, undil; gedeeltelijk — songkaq; iets opslaan, lēngkaq; bedriegen (voor 'n bedrag —) lēntjong; (beetnemen) aposē; liegen, lētjēk

oplikken đjilāt **oplopen**, overkomen of straf — merē (p); getroffen, kenēng **oplopend** đuson of rosoq pandāq **oplossen** door zoeken, temo; smelten, leđjur; opgelost, leđjār of lesa ook antjor; iets door warmte smelten, lebur; iets verklaren, trangađi **opmaken**, iets geheel — nadāqađi of matadāq; verteren, patadāq; iets dat nog aanwezig behoort te zijn — abiq; alles opeten, paabiq; schoon — pabānas ook patebā; opstapelen, tompoq; iets ordenen, tata; iets in orde maken, pabetjēq of betjēqađi ook pabender

opmerken, in aanmerking nemen, tēmbāng; weten door aanschouwen, tao; ergens op letten, ēngaq; voorzichtig zijn, tē-atē; oppassen, tē-ngatē; nauwkeurig toezien, ngestētē

opmerking pengrasaan **opmeten**, 'n stuk grond — tjengkal; met 'n inhoudsmaat — taker of kolak; met 'n lengtemaat — okor **opnemen**, kruis — pēkol petangtangan; iem. erken-

nen, angġep ; iets oplichten, angkaq ; nemen of wegnemen, kalaq ; wegbergen, tolong ; iets — of oplichten, atġng ook tatġng ; bekijken, tġngġu ; oprapen, pġlġ ; in aanmerking nemen, tġmbġng ; bij schatting bepalen, ngġra (k) ; lenen (van) ġndġam ; geld — otang **opnieuw** polġ **opnoemen**, iets — kotjaqaġi ; noemen, sebut

opofferen, tot offer brengen op 'n heilige plaats, bġq-njabġqi (s) ; toewijden, masġtong ka ; 'n offerfeest geven, aslamedġn **opontbieden**, iem. roepen, ngolok ; ontbieden, katoġ m tġmbġli AT **opontbod** tġmbġlġn

oponthoud aral **oppassen**, opletten, tġ-ngatġ (a) ; bedienen, dġġġ ; iem. bedienen, laġinġ ; waken, adġġġ ; op zijn tellen passen, pradġġtna ; toezicht houden, atoġu ; op ioi passen, ndġġġ ; op ioi toezicht houden, noġu ; op 'n aanplant passen (alleen) noġu ; voorzichtig doen, atġaġi ; acht geven, ġngaq ; nauwkeurig toezien, nġstġtġ ; volgen, toroq

oppassend, niet nalatig, nġstġtġ ; zuinig, meseraqan ; goed v gedrag, betġġq lakona **oppasser**, politie — opas ; verzorger, pengrabġt **oppasser**, kindermeid, embġn of mong-mong ; bij Europeanen, bġbu **opperbest**, voortreffelijk, tġġq betġġqna ; zeer goed, betġġq sekale

opperhoofd, grootste of opperste, pengradġġ ; hoofd, kepala ; chef, lora ; aanvoerder, tetġndi **oppermachtig**, vrijmachtig, kobġsa ; de Oppermachtige, sġ kobġsa **opperste** pengradġġ **oppervlakte** lġbġrrġ **oppervorst** rato pengradġġ **opperzaal** pendġpa **oppikken** tġotġoq **oppoetsen** kosok **oprapen**, nemen, kalaq ; bijeenrapen, pġlġ ; — van iets dat reeds als onbruikbaar weggeworpen was, asak

oprecht, eerlijk, dġudġjur ; billijk, bender ; trouw, ġsto ; getrouw, tolos-atġ of ġsto **oprechtelijk** ġsto **oprechtheid** kedġudġjurġn **opredderen** rġngkes **oprichten**, stichten, bġngonaġi ; zich — pasoġġq abġq ; oprijzen, dġġġġ ; recht overeind zetten, panaġek of pamandġjeng ; ophopen, tompoq ; 'n huis — memandġjeng of mandġjengaġi

oprijzen, opstaan, dġġġġ ; ophopen, tompoq ; omhooggaan, lomok ; opstijgen, ngolbuq **oprispen** aderġp **oproepen**, bij elkander roepen, pakompol ook papolong of kompolaġi ; bijeenroepen, pekpekaġi ; roepen, aolok

oproeping v geesten, dġġpa **oproer**, opschudding, ġġġir ook keġġġirġn ; in opschudding raken, keġġġirġn ; — maken, paġġġir ; onlusten, prang ; plundering, brġndġlġn **oproerling** = **oproermaker** brġndġl **oprollen**, iets — ġgulung ; tot 'n rol of kluwen maken,

ġgulung ; het haar tot 'n wrong maken, ġlung **opruien**, kwaadstoken, du-ngaġu (a) ; aanporren, tġotjo **opruimen**, ordenen, tata ; schoonmaken, pabersġ of bersġġ ook bersġaġi ; bij elkander pakken, rġngkes ; bijeengaren en wegruimen, kotkot ; uit de weg ruimen (verwijderen) sġngġġaġi **oprukken** adġġlġn **opscheppen**, met 'n pollepel v/n klapperdop, senduq ; met 'n lepel v metaal of aardewerk, sġnduq of sġndoq ; water uitscheppen, koras ; met de hand — tġaoq ; met beide handen — rakoq ; uit 'n zak of vat rijst koffie of water — tġeloq

opschieten tombu **opschik**, sieraden, pengangġuj ; van edele metalen, pradġ **opschikken**, zich — angġuj bġġus **opschorten**, mouw of kleed, pġngkġs ; opgeschort, apġngkġs

opschrift, geschrift, tolġs ; schrift, tolġsan ; adres, alamat **opschrijven**, iets — tolġsġ ; noteren, tġatedi **opschrikken**, dieren doen schrikken, ġġersa ; verschrikt worden, tekerdġġt ook kaġit ; verrassen, patekerdġġt of pakaġit **opschudding**, in rep en roer, ġġġir ook ġnger ; in — raken, keġġġirġn

opschuiven, 'n weinig — ġrsġt ; doen — pangġrsġt ; zich 'n weg bannen, pġak ; vooruitdringen, angsek ook angso **opschuren** osaj **opsieren**, zich — aias ; iem. — iasġ ; 'n huis — paġġang ; zich optooien, adġndġn ; iem. optooien, dġndġnġ **opslaan**, 'n boek, bukaq ; opgeslagen, abukaq of kebukaq ; 'n hengel — met 'n ruk, sentaq ; iets — lġngkap ; in 'n schuur — osaj

opslikken kloduoq ook ġlunjoq **opsluiten**, ioi — nlompet ; zich — alompet ; iets in iets — notop (t) ; achter slot — sorok ook kontġġ ; grendelen, kantġġng ; in de gevangenis zetten, krangkġng ; opgesloten, akrangkġng

opsnijden lġtġġk **opsnuiven** serguq **opsommen** kotjaqaġi **opsparen**, geld — taro of sġmpen ; in 'n spaarpot — tġlġngġ **opspele**n, geducht aangaan of razen, ġġġir of ġnger

opsplijten, iets — sġbġq of tġeka ook peka ; 'n kokosnoot — tġeka of peka ook tampong ; 'n grote vrucht met zachte schil, ook : porak **opsporen**, ioi zoeken, sarġ of sarġġ ; beogen, sarġ ; naar ioi zoeken, sarġġ ; afgevallen vruchten, inzamelen, sġrap

opspringen v schrik, blġdġs ; springen, lontjaq **opstaan**, ontwakken, dġġġġ ; wakker maken, dġġġġi ; rechtstandig staan, naġek of mandġjeng ; v/n staart, notġer of notġġng ook metat ; oprijzen, dġġġġġ ; iets recht overeind zetten, panaġek of pamandġjeng ; beoorloggen, prangġ ; vertrekken, mangkat ; loodrecht — mandġjeng

opstaande, loodrecht, mandġjeng ;

recht op of overeind, letjeng **opstand**, opschudding, ġiġir; gevecht, prang **opstandeling** brändäl **opstanding**, — v/d doden, kēamat; de dag v/d — arē kēamat ook bār-kēamat of dina di-budi; — des Heren, bungona Pangēran; de kracht zijner — kobāsa bungona; het feest v/d — paska

opstapelen, zich — atompog; iets — tompog; aarde of zand — tēmbuk; in lagen — sosen **opsteken**, aansteken, somet of solet; 'n vlag — ondjuk; in de hoogte steken, onggāāgi; in de schede steken, masoqaġi; bij zich steken, sambi of kēbā; 'n parapluie — bukaq **opstel** karangan **opstellen**, 'n letterarbeid, karang ook angġit; iets schrijven, tolēs; 'n brief — ġābāj sorat; opzetten, pasang; doen staan, adek

opstijgen v rook of damp of vogels, ngolbuq; v/n vlieger, lomok; omhooggaan, onggā; 'n paard of voertuig berijden, tompaq **opstoken**, iem. — tegen 'n ander, du-ngađu (a); 't vuur — sorong apoj; 'n hond aanhitsen, ujuāgi

opstomen, rijst — in 'n mand, djārāng; id. in 'n pot, sobluk **opstoppen**, opdammen, tambāq; afsluiten, topo; 'n dijk aanbrengen, pasang tabun of pasang tangkēs **opstopper**, oorveeg, tampēlēng of kotap ook tapok en tamper; het geluid er van, tjeplos of seplak; id. differ, tjeplos of seplak

opstrijden, pađui **opstrijken**, de knevels, palong **opstropen**, mouwen of onderkleed, pēngkēs; opgestroopt, apēngkēs **opstuiwend** v aard, đuson; toornig worden, seđi of nakso **optekenen**, iets — tjateđi **optellen** ġung-ġung ook djumbła **optelling** ētongan **optillen** angkaq of atēng ook tatēng; de sarong — pēngkēs; aflichten, patoron **optocht** araqan ook pengarak

optooien, zich — ađāndān; ioi — đāndānē **optrekken** tegen de vijand, papaġi; zich — pangġuq; 'n paard — door 'n ruk aan de teugels, sendāl of sentaq **optuigen**, ioi optooien, đāndānē; 'n trekdier het tuig aandoen, pakēē; 'n paard opzadelen, pa-kapaē ook pakēē **opvangen**, wat valt — of v/n gesproken woord, sangġāq; doen ophouden, ambuaġi; 'n dier dat losloopt of 'n boosdoener — pēġāq of tjandāk

opvaren, 'n rivier — of opbomen, tjemet **opvatten**, werk of verhaal — trosaġi; iets zus of zo — trēma of tampanē; van mening zijn, arasa of romasa; er voor houden, sangka of kēra; ik denk, đāmoq; opnemen, kalaq; aannemen, tampanē; met beide handen — rakoq; iets oplichten, ang-

kaq; iets erkennen, angġep; begrijpen, artē; 't werk weer — alako polē; verkeerd — sala ngartē of sala tampa **opvatting**, bevinding, penemo of trēma ook penerēma en penampa

opvegen, met 'n bezem — sapo of sapoē; met 'n borstel — sikat; m/n lap of doek — osap **opveilen**, te koop aanbieden, patabār; op 'n vendutie verkopen, lēlang **opvissen** entas **opvlammen** rebāng **opvliegen**, omhoog vliegen, ngolbuq; wegvliegen, aber; v/n hoen ook sapsap; tegen elkander — v vechthanan, bār-abārān; tegen de tralies v/n kooi — ġlubuk; driftig worden, anakso ook seđi

opvliegend v aard, đuson **opvoeden**, zorgen voor, raksa; 'n kind — palar; verzorgen, obu; iets leren aan, adjāri **opvoeren**, ten tonele, đālāngāgi; in 'n fabel of vertelling, đungēngāgi; de belasting — panaēq of paongġā

opvolgen, nakomen, tetebi; 'n bevel — toroq prēnta **opvolger**, vervanger, ġāntē; — krachtens opdracht of volmacht, bākēl; als — ageren, bākēlē

opvouwen, iets — lēpet; v kleren ook, tampē **opvreten** v dieren gezegd, kakan; v mensen gezegd (dus plat) bāđuk of bāngkaj ook onjoq **opvullen**, iets vullen, ēsēē of ēbāqi ook posaqē; iets doen vullen, ēsēāgi of ēbāqāgi ook paposaq; aanvullen m vulsel of stopsel, angselē

opwaaien alēngkap **opwaarts**, naar boven, ka-atas; stijgen v iets, onggā; op 'n paard, ry- of vaartuig stijgen, tompaq **opwachten** op weg, ambāq **opwachting**, zijn — maken, atjabis **opwarmen**, spijzen — angaq of pangaq ook panasē en angaqē **opwassen**, hoe langer hoe groter worden, sadjānē radjā; opschieten, tombo

opwekken, bewerken, pađādi; uitnodigen, adjāk; luid roepen, ēraq ook tjelok; wakker maken, đjāġāi; doen opstaan, pađjāġā **opwellen** v water, njomber (s) ook mombul; v rook of damp, ngolbuq **opwerpen**, ophopen, tompog **opwinden** poter **opwippen**, aan één kant, alēngkap; omwippen, djumblāng; terugstuiten, pental; schommelen, ġlimbāng

opzadelen, 'n rijdier, pa-kapaē of lapaqē; optuigen, pakēē; met leer bekleed zadel aandoen, lapaqē **opzamelen**, inzamelen, molong (p); iets verzamelen, papolong; voorwerpen of personen bijeenbrengen, pakompol = kompolaġi; afgevallen vruchten inzamelen, sērap of pēlē

opzeggen, 'n gebed — ađuā ook bātja đuā; de zegenspreuk over de profeet — bātja slawat; 'n toverfor-

mulier — bātek **opzenden** kērēm **opzet**, met — ēsadjā ; met — iets doen, njadjā ; met — beschadigen, parosak ; zonder — beschadigen, rosakaḡi (met — = pa... en ma... ; zonder — = ...aḡi)

opzettelijk, — doen, tenget ; met opzet, ēsadjā **opzetten**, iem. opstoken, ḡu-ngaḡu (a) ; spijzen klaarzetten, rampat ; opgezet eten, rampaḡān ; 'n proces — = op touw zetten, aḡuḡāt ; ronding beginnen te krijgen v vrouwenborsten, mēngkēl ; — v/d zee, rop ; — v/n rivier, sorong ; aandoen = gebruiken, angḡuj ; oprichten = stichten, bāngonaḡi ; overeind zetten, panaḡek of pamandjeng ; 'n huis — memandjeng of mandjengaḡi ; 'n hond aanhitsen, ujuagaḡi

opzicht, — houden, toḡu of djāḡā ; toezicht houden op, toḡui of djāḡai ; ten opzichte van, mongḡu dāq **opzichter**, Inl. mandur ; Eur. opsēnder ; (voor beide) bas **opzien**, ioi zien, tengalē m olaḡi AT ; tegen 'n werk — wās wās ; — van schrik of verwondering, dengaḡ ; met het hoofd in de nek, langaḡ ; bang zijn voor, takoḡ ; verbaasd, mengaḡ **opziener**, Eur. opsēnder ; Inl. mandur ; chef, lora ; ouderling, penoḡu ; —s en diakenen, penoḡu bān pengrabāt

opzijn, opgestaan, laq djāḡā ; wakker zijn, kēding ; wakend, tangē ; afgemat, leso ; doodop, lēmpo **opzitten**, te paard stijgen, tompaq ook tompaq djārān ; overeind zitten, ongaḡ ; gaan zitten, todjuq

opzoeken, zoeken, sarē ; ioi zoeken, sarēē ; vruchten inzamelen, sērap of pēlē ; iem. achternagaan om hem weer te vinden, sosol ; bezoeken, lalar

opzuigen, iets — of uitzuigen, sepsep ; van iets — ēsep ; aan iets zuigen, tjoptjop ; iets afzuigen, kenjot = kelmot of kelnjot ; zuigen, soso **opzwellen**, gezwollen v/h gezicht, bālḡem ; gezwel, bārā ; dik, mlembung (p) **oranjeappel** djeruk manēs

orde, regel, tata ; in — = geregeld, atata ; in — = goed, ēsak ; in — = schoon, bersē ; in — = juist in — = netjes geregeld, tepaq ; in — = vereenvoudigd, rēngkes ; in — = behoorlijk, bender ; in — = gereed, ranta ; in — stellen, ator ; in — maken, pabetjēq of pabender ; in — scharen, nata ; regeling, atoran ; ordelijk, patot

ordelijk, geregeld, atata ; behoorlijk, patot **ordeloos**, zonder regel, korang tata ; niet schoon, korang bersē ; onordelijk = vuil, resem ; vies = afkeerwekkend, djebā ; onzeker, taq karoan **ordenen**, in orde brengen, pabetjēq ; in orde scharen, nata (t) ; schikken, ator ook tata **ordening** prenata

order, bevel, prēnta ; algemene verordening, dāng-ondāng ; op — van, trang dāq ; bestelling, bekas ; testamentaire — besiat **ordeteken** bintang **orkaan**, wervelwind, angēn salabung ; wervelstorm, kalang-busbus

os sapē kebiriān of sapē bāntoqan ; jonge — toq-bāntoq **ossekar** = **ossewagen** met kap, djikar ; zonder kap, glinding of glindingan

oud, afgedaan, versleten, ladju ; bejaard, toa ; —e wijn, anggur ladju ; — kopergeld, pēsē ladju ; uit de —e tijd, kona ; vroeger, lambāq ; van —s, dāri lambāq ; — en afgeleefd, noq-nonoq of noq-ronoq ; v/n — man ook, kēq-kakēq ; v/n —e vrouw ook, nēq-nēnēq ; niet meer in staat om te werken, ropo ; zoveel jaren — aomor ; — en jong, toa-ngodā ; de —e = de moeder van dieren, korbi ; de —ste, sē waq-toaqan ; het —ste kind, srēang ; —je, obāq

oude, bejaarde, sē toa ; de moeder v dieren, korbi ; de — lui, orēng toana ; de regelaar v/n werkzaamheid, toana ḡābāj (de heer v/h werk = toana ḡābāj) ; oudje, obāq **oudbakken** ladju **ouder**, —s, maq-mbuq ; de oude lui, orēng toa ; vader, maq ; moeder, mbuq ; iem. —s, orēng-toana ; van — tot voorouder, toron-temoron

ouderdom, leeftijd, omor ; oud of hoge — toa **ouderling** pēnētoa ; opziener, penoḡu **ouderloos**, zonder vader of zonder moeder, koong ; zonder beide, koong bunter ; moederloos, koong mbuq ; vaderloos, koong maq ; weeskind, anaq koong **ouders**, de oude lui, orēng toa, orēng toana ; vader en moeder, maq-mbuq ; vader, maq ; moeder, mbuq ; iem. — orēng-toana

ouderwets bw tjara ladju of tjara lambāq ook tjara kona ; bn tjara adāt kona of tjara adāt lambāq **oudje** (man of vrouw) obāq **ouds**, van — dāri lambāq of dāri bilān ; van — af, lambāq mola ; van aard, padjāt of lakar **oudste** kind, srēang

oudtijds, in vroegere tijden, djāman lambāq of djāman kona ook djāman bilān ; voormalig, kona of lambāq **ovaal**, langwerpig rond, lontjong ; eirond, bunter telor **oven** tomang

over, na verloop van, laq-elaq ; voorbij, lēbāt ; gaan — lēbāt ē ; geleden of voorbij, telēbāt ; — elkaar, atangkep ; meer, lebi ; — en weer, salang = salēng of patang ook ḡāntē ; nog voorhanden, ḡiq bādā ; er rest nog, akarē ; betreffende, mongḡu ; te veel, kebānjaqen ; — oud, toa ḡālu of telēbāt toa ; — geven = ergens in berusten, pasra ; iets — geven of —dragen, sērēnaḡi ; — gieten, sēlēn ; aan

de — zij, sabrāng ; — iets heen stappen, lēngka ; liggen — of op, nom-pang (t) ; verward — of door elkaar, aselēngka ; ergens — hangen, njang-sang (s) ook aḡāntong ; gespannen — apentang ; — elkander staan of zitten, dep-adebān ook dāq-adāqān ; — doen = nog eens, polē ; — de tijd, kasēp ; — = wat betreft, perkara ; — iets praten, djandonaḡi

overall, algemeen, brāta ; — heen, saparan-paran ook man-kaman ; alom, ē-ma-dima ; waar ook, dima bāi

overblijfsel, overschot, karē of rēkarē ; restant schuld, karē ook kanton ; het — of 't — er van, karēna ; overwicht, lebina ; gemorste kruimels v rijst, butēr ; uitgeperst of afgekookt — ampas

overblijven, achterblijven of resteren, akarē ; overnachten, ēnep ; stil blijven, ambu ; overtollig, lebi ; achterblijven zonder opzet, tjetjēr ; id. met opzet, njētjēr **overbodig**, het hoeft niet, taosa ; niet nodig, taq parlo **overbrengen**, brengen, kēbā ; ioi brengen, aterāḡi ; verhuizen, alē ; naar de overwal brengen, sabrāngāḡi ; klikken, bādul **overbruggen** ḡlādāk ook ḡlādāḡi of pasang ḡlādāk

overdaad, het overtollige = wat te veel is, kelebiān ; te veel = overtollig, kebānjaqen of kebānjaqan **overdadig**, al wat, sarobāna ; al te veel gegeten, blāngkēteng of blāngkētengen ; zeer veel, bānjaq ḡālu **overdekken**, topoē of totopē ook kodungē

overdenken pēkēr of pēkērē ; iets — mēkēr ; van te voren — pēkēr dilu

overdenking pēkēr of pemēkēran ; **overdoen**, voor de tweede maal of andermaal doen, mēndu-ḡābāḡ ; ioi — of overgeven, pasraaḡi of sērēnaḡi **overdracht** penjērēn **overdragen** iets aan iem. overhandigen, djuluāḡi ; iem. iets — djului ; afstaan of toevertrouwen, sērēn ; ioi — sērēnaḡi ; 'n zaak — pasra ; met zijn velen vervoeren, osong

overdreven telēbāt **overdrijven** v regen, njelēngsēng ; overschreden, telēbāt **overdwars** malang **overeenkomen** adjāndji ; niet — bānēan ; kloppen, tjojtjok ; niet — in mening, taq tjojtjoq **overeenkomst**, afspraak, djāndji ; verbond, perdjāndjiān ; akte, sorat djāndjiān ; huur- of verkoop-contract, sorat perdjāndjiān ook kontjrat

overeenkomstig, gelijk, mara ; gelijk met, padā ; gelijk aan, padā biq ; overeenkomst met, tjojtjok ; — de bepalingen, sa **overeenstemmen**, kloppen met, tjojtjok ; in overeenstemming met = passen, atēmbāng of satēmbāng (bān) **overeenstemming**, in — satēmbāng

overeind, rechtop staan, mandjeng ; rechtop zitten, ongaq ; — staan, na-
dek ; welgevormd, sodek **overerven** v/n ziekte, ketoronan **overgaan**, verhuizen, alē ; overerven, ketoronan ; van geslacht op geslacht — ron-tomoron **overgave**, overdracht, penjērēn (s) **overgeslagen** kelopođān **overgeven**, zich — asra = pasra ; zich onderwerpen, asomodjud ; zich met gelatenheid onderwerpen aan, trēma ; ioi — pasraaḡi ; iets aan iem. overhandigen, djuluāḡi ; iem. iets overhandigen, djului ; afgeven, seraqaḡi ; terug- of opgeven, sērēnaḡi ; iets aanbieden, atorāḡi ; iem. iets aanbieden, atorē ; braken, ota

overgieten, iets — toang ook sēlēn **overgrootmoeder** of **overgrootvader** djudjuq

overhaast ḡāntjang ; — en daardoor slecht verricht, ḡāntjang taq njapoq bilis **overhaastig**, gehaast, keburu **overhalen**, de haan v/n geweer, ong-ḡāqaḡi ; overhellen v/n vaarttuig, mērēng ; iem. — budjuq ; id. door vleien, oman ; uitnodigen, adjāk

overhandigen, iets aan iem. — djuluāḡi ; iem. iets — djului ; presenteren, tampaaḡi **overhangen**, afhangen, menot (p) **overheen** ergens — lopen, terak **overheerlijk** v smaak, nēqmat **overheid**, aanzienlijken, orēng aḡung ; regering, neḡārā **overhellen** v/n schuit, mērēng ; v bomen, ondung ; v/n gebouw, đudjung

overhellend tēlēng **overhemd** kmēdjā **overhoeks** asēko **overhoop**, in wanorde, asalsal ; niet op orde, korang tata ; onordelijk, resem ; vuil, djebā **overhoopgooien** salsal **overhouden**, overblijven, akarē ; meer, lebi ; achterblijven, tjetjēr **overig**, nog voorhanden, ḡiq bādā **overige**, het — karēna of lebina ; kruimels, butēr

overigens, daar komt bij, polē ; behalve dat, laēn djerēa **overijld** keburu ook kesoso **overkant** sabrāng **overkoken** nglua of kalkal kangsē nglua ; bijna — ngolbek **o'verkomen**, komen, dāteng ; verhuizen, alē **overko'men**, overvallen, tjapoq ; getroffen, kenēng ; straf oplopen, merē (p) ; krijgen, ketēbān ; wedervaren, temo **overladen**, te zwaar laden, pasarat ook berāqaḡi ; te zwaar beladen, sarat ; te zwaar zijn, keberāqen

overlang, lang geleden, laq abit ; vroeger (maanden geleden) bilān ; (jaren geleden) lambāq **overlangs** modjur **overlast**, onrecht, kanēadja ; — aandoen, (hinderen) rok-ngērok (ē) ; id. door bewegingen, asēngkaq ; id. vlak voor iem. heen en weer lopen, asēmbāq ; id. iem. plagen, ḡāngḡu

overlaten aan de zorgen van, patoroq; zich niet bemoeien met, taq rēksaḡi (v. rēksak = op ioi passen) of taq perduliḡi; ik laat het aan uw oordeel of inzicht over, mangsa burunga of mangsa bādḡānga; iets onaan-geroerd laten, dina; voor iem. — dinaē; iets voor iem. — dinaaḡi; iets — aan, dinaaḡi of burungaḡi; laten — karēaḡi; achtergelaten, tjetjēr; 'n zaak — = er in berusten, pasra

overleden, gestorven, matē (p); wijlen, sē matē **overleg**, — en oordeel, duḡā-kēra of kēra²; list, akal ook krēna **overleggen**, beraadslagen, arembāḡān; bespreken, rembākaḡi; over iets beraadslagen, kerembāk; iets voorstellen aan 'n meerdere, atoraḡi rembāk; iets — pēkēr of kēr-mēkēr; nadenken over, rasa; overwegen, bāng-nēmbāng; bepraten, ḡuneman; over iets praten, djandonaḡi; opsparen, taro of sēmpen

overlegging, beraadslaging, perembuḡān; oordeel, pēkēran; overdenking, pēkēr; bespreking, rembāk **overleveren**, ioi overgeven, pasraaḡi; mondeling — pasraē; iem. — of aan iem. — seraaḡi; iets aan iem. overhandigen, djuluuaḡi; iets overdragen, sērēnaḡi

overlijden, sterven, matē (p) ook molē ka rahmatulla of napaq ka karsana Allah en napaq ka dḡāndḡina; er niet meer zijn, tadāq of la tadāq; plotseling — matē padāḡāk; overleden = wijlen, sē matē; levenseind, patē

overlopen, storten, tompa; — v/d maat = opgehoopt, mroundjung; weglopen, mēngḡāt of buru **overluid** kadḡā of kadḡā swarana ook bānget swarana

overmaken kērēm **overmatig**, al te veel, kebānjaqan of kebānjaqen; bovenmate, dālu; erg, tjeq **overmeesteren** ngolē **overmits** krana **overmoedig** kebāngalen **overmorgen** dumalem of sadu-malem; over — satelomalem

overnachten ēnep of sēpeng; bij de aanplant, togui; logeren, ponduk; ergens — ponduḡi **overnemen** uit 'n boek of geschrift, petal; aannemen, trēma; begripen, tampanē; op zich nemen, tangḡung **overoud**, oud en afgeleefd, noq-nonoq of noq-ronoq; — v/n man ook: kēq-kakēq; en v/n vrouw ook: nēq-nēnēq

overpeinzen pēkēr **overplanten** panḡjāq **overpriester** lora pengolo **overreiken** beriq; iets — djuluuaḡi **overrekenen** ētong **overrijden** terak **overrijp** telēbāt masaḡ **overrompeld** kegepok **overrompelen** rebuq **overschaduw**en aobi

overschieten, overblijven, akarē; meer, lebi; nog onbetaald, kanton **overschot** karē of karēna

overschrijven toron **overslaan**, ioi — lēngkaē of lēbādi ook patjētjēr en lopodi; v vuur of v/n brand, ngolap (k); v/n ziekte, tolar of alē; overgeslagen, kelopodān **overspel** doen, amētra ook abandrēq of adjina **overspelig** adjinaan ook amētraan of abandrēqan **overspringen** lontjaq **overstaan**, ten — van, ē-adāqna **overstappen** lēngka **overste**, chef, lora; priester, pengolo; opperhoofd, pengradḡā; hoofdman, kepala **oversteken**, 'n rivier — aentas; de zee overvaren, njabrāng (s); — met 'n huurvaartuig, tambāng

overstorten, leegstorten, totaq; iets — totaqē; — uit iets in of op, sēlēn **overstromen**, onder water zetten, antjap **overstroming** bāndḡir ook bāā **overstroomd**, mede — labās **overtappen** sēlēn **overtollig**, meer, lebi; te veel, kebānjaqen; 't — e, kelebīān

overtolligheid, het overtollige, kelebīān **overtreden**, 'n verbod, langḡār of terak; 'n bevel of voorschrift — = niet opvolgen, moko ook taq noroq (t) prēnta **overtreffen**, iets — lebi; ioi voorbij streven, onkolē; in aantal — bānjaq ḡālu **overtrek**, sloop, oles; omslag, bungkos ook bunduq; hoofdbedekking, kodung; hoofdstel, sarongan **overtrekken** met metaal, lapēsē; bekleden, lamēnē **overtuigd**, duidelijk, trang; al begrepen, la ngartē **overtuigen**, uitleggen, trangaḡi of artēaḡi **overvaart**, veer, tas-entasan

overvallen, — door, tjapoq of ketjapoq en (door iem) ētjapoq; door 'n ramp ook: ēkenēng; overrompeld, kegepok **overvaren**, 'n rivier, aentas; 'n zee, sabrāng; zeilend, ladḡār sabrāng; met 'n huurvaartuig, tambāng

oververzadigd kekenjangen **overvloed**, volheid, keposaqan; grote hoeveelheid, kebānjaqan; in — lebur; overvloedig, bānjaq; buitengewoon aantal, telēbāt bānjaq; daarenboven, rok-torok ook bu-sēmbu; zeer veel, bānjaq sekalē; rijkdom, kesogīān; aards geluk, kemoktēn; verzadigd, kenjang

overvloede, ten — = daarenboven, rok-torok ook bu-sēmbu; ten — = bovendien, polē; ten — = en daarbij, sarta **overvloedig**, in overvloed, bānjaq; bij menigte, lebāq; talrijk, ēbāq; in goeden doen, mampo; overvloeiend, lebur ook tērēs; goedkoop, modā; wat meer is of op de koop toe, bu-sēmbu of rok-torok **overvol**, vol, posaq of ēbāq; talrijk, ēbāq; niet kunnen bevatten, taq kebuāq

overwegen, nadenken over, nēmbāng (t); opnieuw wegen, nēmbāng

polē ; iets — mēkēr ; in aanmerking nemen, bāng-nēm̄bāng **overweging**, consideratie, tēm̄bāngan ; mening, pēkēr **overwicht**, het meerdere, lebina ; het op de koop toe gegevene, pondjulna

overwinnaar, overwinnen in de strijd, unggul pranga of menang pranga ; overwonnen, kala ook kabun ; iem. overwinnen, pakala ; degene die overwint, sē menang

overwinnen menang of unggul **overwinning** kemenangan **overwonnen** kala **overzenden** akērēm ; ioi — ngērēm ; aan 'n meerdere — atoraģi ; aan iem. iets — kērēmē ; aan 'n meerdere ioi — atorē ; iem. — om werk te verrichten, soro **overzetten**, ioi — paentas ; vertalen, pertal ; — in 't Madurees, međuraģi **overzien**, nazien, tētēnē **overzijde**, overwal, sabrāng of tana sabrāng

overzoet, erg zoet, manēs đalu ; suikerzoet, manēs mara ġulā ; zoet en verkoelend, njepnjep ; erg zoet en verkoelend, njepnjep đalu **overzout** asēn đalu ; zeer hartig, sedāq đalu **oxyde**, roest, taē

pa maq **paadje**, smal pad, lorong ; voetpad, potpat of potpot en đjālān potpot **paaiement**, termijn v betaling, bākto bādjār **paaien** m woorden, losgelos (e) ; foppen, kotjo of tjo-ngotjo **paal** om 'n beest aan vast te leggen, patoģān ; stijl, pang-pang of tjangģā ; schutting — radjek ; houten pijler v/n huis, saka of sesaka = labāk ; pijler bij waterwerken of landbescherming, pantjong ; afgeknotte stam, tongģāq **paalworm** kapang

paar span, pasang ; echt — ook mannetje en wijfje, lakēq-binēq ; 'n — sapaasang ; 'n — duiven, sadjuđu ; twee, duā ; tweelingen ook koppel, kombār **paard** đjārān ; rij — đjārān tumpaqaan ; heren — đjārān korongan ; pak — đjārān blidjāqān ; trek — voor 'n wagen, đjārān prataan ; trek — voor 'n kar, đjārān peđjikaran ; tournooi — đjārān pesenēnan ; bedienden — đjārān tondān ; post — đjārān pos

paardedek, schabrak, sabrak ; deken, slēmot of sapoq **paardenjongen** peđjārānan **paardenknecht**, rijknecht, tokang đjārān ; stalknecht, peđjārānan **paardenstal** ġeđuģān

paardetuig pakēan đjārān of prabut đjārān **paarlemoer** kēma ook kolēqna (kolēqān) kēma ; klein soort, ġibāng **paarlemoerschelp** kēma **paars** bungo **paasfeest** arē radjā Paska **pacht**, landrente, padjek

pachten, iets — mađjek (p) ook mađjeģi en ngepak (v/h Hol. pacht) ; huren, sēwa **pachter** sē ngepak of sē

mađjek ook sē njēwa **pad**, smal — lorong ; weg ook fig. đjālān ; voet — (veel belopen) potpot of potpat (Hol. voetpad) ; iem. het — wijzen, tođui đjālān ; — dat daalt, ron-toronan ; — dat stijgt, ġā-ongģāān ; paadje, lorong **padde**, vergiftig soort, kintel (Jav.) ; kikvors, kataq ; id. met grote buik, kataq đingđāng **paddestoel** kolat ; vergiftige, kolat koong ; bruine — kolat kēđāng ; bezet met — en, akolat **paederastie** plegen, apēq-kēpēq = anjēn-onjēn **paf** (klanknabootsing, plof) tabuk

pagaai belā **pagaaien** abelā **page**, volġeling, nakabān of panakabān **pagode**, huisje boven 'n graf, tjongkop **pak**, bundel, bungkos ; in papier of blad, bungkosan ; in 'n doek of kaēn, buntelan ; — kleren, prađek ; — of rol tabak, (zoals in de warongs wordt verkocht) tampang ; — zwermers, bāta ; — arēn-suiker, tjabāk

pakdrager kolē **pakhuis**, magazijn, gudāng ; stenen — geđung **pakhuismeester** mantrē-gudāng **pakje** buntelan **pakken**, grijpen, teģuq ; iem. — tangkep ; beet — tjandāk ; grijpen v roofdieren, sarģep ; in — zodat het 'n pak of pakje wordt, bunduq ; bij elkander — rēngkes of parēngkes ; iem. in het haar — ġumbāq ; iets stijfvol — tjetjedi ; met iets iets stijfvol — njetjet ; in papier of bladeren — bungkos ; in 'n doek of kaēn — bunteli ; kleven, tjekaq ; lijmen, đjilit ; vastgedrukt = saamgepakt, metmet ; met de voet — sangkelēt of sangketēk ; om elkander geslingerd, ġumpel

pakket bungkosan **paknaald** đjārūm ook đjārūm radjā **pakpaard** đjārān blidjāqān of đjārān ġrubāk **pal**, spaak, palang ; wig, ġāndjel ; spalk, tanggem ; — staan, taq ġuli **palankijn** đjāmpāna **paleis** kraton of keđāton ; huis, (bengko) đālem AT

paling aal, beluq ; zeeaal, beluq lē-tjēn ; groot soort zeeaal, olēng **palisadering** paģār pantjong **paljas** tjonlotjon **palm** v/d hand, telapaq tanang ook đāpaq tanang ; kokos — bungkana njēor ; arēn — bungkana arēn ; pinang — bungkana pēnang ; dadel — bungkana korma ; lontar — trēbung of bungkana taal ; waaier — potjoq

palmchristi kelēkē **palmsap** laang **palmwijn**, sap, laang ; gegiste, toaq **pan**, ijzeren — met oren, bādjan ; aarden — met oren, kobāli ; aarden schotel, tjobik ; waterbak van aardewerk, penaj **pand**, — goed, ġāđiān ; onderpantjer of ġāđi **pandan** pandān

pandjeshuis, lombard, pak-ģāđin of ġāģāđin ; bank v lening, peģāđiān **pannenbakker** tokang ġentēng **pannenbakkerij** peģentēngan

pannetje pantji **panter** matjan toltol
pantoffel tjenēla **pap**, brij, tađjin ;
slecht gekookte rijst, nasēq njajnjaj
papa maq m rama of kai AT **papaja**
katēs **papegaai**, klein soort, tatat ;
groot soort, lori of nori **papier** Eur.
en Chin. — đalubāng of telobāng ook
kertas ; Inl. đalubāng kadju ; vloeï—
đalubāng pengesap ; biljet of schrifte-
lijk bewijsje, pēpēl (Port.) **pappen**
m brij of papje, nađjin (t) ; m/n
smeersel v pap met kruiden, napel (t) ;
daarmee ingesmeerd, atapel ; 'n
smeersel op 't hoofd leggen, popođi

paradijs, het verblijf der gelukzali-
gen, swargā ; bij Moh. pērdus (door
hen ook genoemd : swargā sē nomer
sētong) **parapluie** en **parasol** padjung
pardon pengepora **parel** motiara **pa-**
ren, huwen, akabin ; dekken v vee,
ngandjin (a) ; — v vogels, njakē (s) ;
'n wederhelft zoeken, njarē lađjā of
njarē lađjān **pareren** tangkēs

parfum, welriekend, mēnjaq room ;
onwelriekend, mēnjaq alek **parfume-**
ren met odeur, mēnjaqē ; met bloe-
men, kembāngē ; met wierook, đupaē
parkiet, soort kleine papegaai, tatat of
maoq tatat = bukong ; klein soort
— slēndet

particulier patikelir **partij**, tegen—
tanding ; aanhang, orēng sē noroq ;
feestmaal, slamedān ; bende, kompo-
lan orēng ; deel, bāgiān **partijdig**,
vooringenomen, pēlē kasē ; niet recht-
vaardig, taq adil ; eenzijdig, njeladja
(s) **partje** v/n vrucht, lonē ; v/n ui,
đjālu

pas, schrede, tēngkaq ; van — = juist
ter snede, kebenderan ; van — = juist
v — = passend, seđeng ; te — ko-
men, bādā ġunana of bādā asēlla ook
kenēng kaangġuj ; bw zoēven, buru ;
zo — ġiq buru ; 'n uur geleden, ġelāq ;
— maken, rapeđi ; reis— pas of sorat
đjālān ; geen — geven, taq patot

pascha paska **paspoort**, reispas,
pas of sorat pas **passage-biljet** kar-
tjīs **passagegeld** bij vervoer te water,
tambāngan ; bij vervoer te land, sēwa
passagier orēng nompang (t) **pas-**
sement, galon, rēndā ; boordsel, pas-
mēn ; iets v — voorzien of die aan-
brengen, rēndāi of pasmēnē

passen v/n kledingstuk, seđeng ; id.
aan— of proberen, adu ; gepast =
voegen, patot of pantes ; overeenstem-
men, tjoťjok ; — bij, atēmbāng of sa-
tēmbāng (bān) ; op iets — (als toe-
stand) adjāgā of atoġu ; id. (in actie)
ndjāgā of noġu ; op 'n aanplant —
noġu ; ergens in — (juist v pas) lolo ;
id. (er in kunnen) masoq ; — v/n
woord, bender ; iets — of beproeven,
ođi ; iets — of op de proef stellen,
đjādjal ; met 'n passer — adjāngka

passend patot of pantes **passer**
đjāngka **passeren**, voorbijgaan, lēbāt ;
ioi — lēbādi ; iem. — bij 'n benoeming,
langka ; doen — bārusaġi **pastoor**
pendita **patentbelasting** ġrābāk **pa-**
ternoster, rozekrans, tasbi ; die aflezen
of bidden, adikēr

patrijs, boshoen, tarata ook adjām
alas (Jav.) **patroon**, baas, lora ; mo-
del, tjoťoťo ; beschermer, pengraksa ;
munitie, patrom **patrouille** patrol **pa-**
trouilleren matrol **pauseren** ambu
ġālu **pauw** merak **pees**, spier, oraq ;
v/n boog, talēna ġāndibā **peg**, houten
nagel, kantjēng ; met 'n — doen slui-
ten, ngantjēng **peilen**, diepte meten,
đjādjaġi ; (scheepsterm) ngelot

peillood đjāk-đjādjaġ **peilloos** taq
ēkenēng đjādjaġi **peinzen** pēkēr ; —
over, pēkērē ; overwegen, bāng-nēm-
bāng (t) **pek**, die met — omgaat,
wordt er mee besmet, = nasēq sata-
ngonan ēletēqē pelotan-ētem sabutēr
pekel aēng-budja **pelgrim** hadji **pel-**
len, 'n vrucht — kombiq ; 'n kokosnoot
of lontarvrucht — korpas ; maïs —
korbing **pen**, schrijf— = stalen —
pēn ; Ar. kalam ; — voor braadvlees,
sodjin ; — v/n stekelvarken, bulu ;
houten — of peg (sluiting) kantjēng ;
— in de grond, patok ; — en gat,
poros

pendule pandul of lontjēng **penne-**
houder ġāġānga pēn **pennemes** pēn-
mēs **penning**, halve gulden, okon ;
halve duit, kētēng ; gouden munt, di-
nar **pens** v/n dier, bābāt ; darmen,
proq

penseel pemolas **pensioen** pansiuñ ;
ge—neerd, apansiuñ **penwortel** ra-
moq-ġāsēng **peper**, zwarte — saang ;
staart— kemokos ; Spaanse — tjabi ;
dikke Spaanse — tjabi radja ; kleine
hete Sp. — tjabi lētēq ; lange Sp. —
tjabi đjāmo

peperhuisje tjoťong **per**, — per-
soon, tong-sētong **percenten** persēn
perceptieloon persēn **percussiedopje**
lutjis of dupis **perfect**, zeer precies,
bender sekalē ; zonder fout, ongġuān
permanent, bestendig, paġun ; steeds
iets doen of zijn, semanē

permissie, toestemming, lēla ; met
— kaulā-non of soona maap = mēnta
maap ook soona maqlum en mēnta
maqlum ; — vragen, soon permēsē **pers**,
olie— pelampēqan ; druk— prantē
pengetjabān ; werktuig om te wringen
of om fijn te malen, pēpēsan of pēpē-
đān **persen**, drukken of wringen, pē-
pēs of pēpēt ; — bij afgang, aedjen ;
dwingen, paksa ; uit— peres ; — v/n
barende, ġuāk ; iets — in, sompetaġi
maseret (p) **persoon**, individu, orēng ;
klein v — pandāq ; de — aannemen
= partijdig, pēlēkasē ; de rechte —

zijn ... pantes **persoonlijk** dibiq **pest** sakēq pēs ; cholera, sakēq noktak ; cholerine, sakēq kaatas kabābā ; vee—kamaran

pestilentie kamaran **peststank** bāu abāduwangan **pet** Eur. topi ; Ar. muts, kotja ook songkoq of soplok **peterselie** tarsēli **petroleum** mēnjaqtana of mēnjaq-lantong ook mēnjaq gas (kas = kist) **peulvruchten**, boontjes of erwten, buntjēs ; aardnoten, katjang ; gedopte boontjes, krato **peuteren** koroq of koēr

physionomie birasat **piek**, lans, tombāk ; werpspies met dubbele weerhaak, saēng ; met enkele weerhaak, lembing ; tournooilans, djeḡulān ; gepunte bamboe, ḡrāngḡāng **pieken** nombāk **piekstok** landiān **piepen** v/n vogel, tjetjēdān ; v/n deur, keridān **piepjong** ḡiq ngodā sekalē **pier**, worm, tjatjēng **pijl** pana ; daarmee schieten, mana ; id. naar het doel, ana-panaan

pijler bij huizenbouw, saka of sesaka ook labāk ; bij waterbouw, pantjong **pijlkoker** bādāna pana **pijlspits** bēdor **pijlte** paser **pijn**, kwelling, sangsara ; — hebben, sakēq ; bijtend — doen v/n wond, peḡi ; id. v knijpen of slaan, peles **pijnigen** pasakēq ; folteren, kēq-mesakēq ; kastijden, sēksa ; martelen, anēadjā

pijniging penjēksaan **pijnlijk** sakēq ook malas ; bijtend, peḡi ; overall — sakēq sabādān ; — als gevolg van 'n insecten steek, ngrenjeng ; — van reumatiek, ngronjo ; — door knijpen of slaan, peles

pijp, tabaks— pipa ; Turkse — ugā ; Chin. — ontjuj ; amfioen — paḡudān ; sigaren— mostēk ; goot, pantjoran of talang ; blaas— tolop **pijpkaneel** kenjēngar **pikdonker** peteng sekalē of peteng alēmonan ook peteng tjelēmodān **pikken** v/n vogel, tjoḡjoq of tjoḡpēq ; v/n eend of gans, tjoḡjor **pikoel**, 100 kati's, pēkol ; aan 'n draagstok dragen, mēkol **pikzwart** tjeleng **pil** ḡjāmo pēl **pilaar** v steen, pēlar ; v hout, pangpang of tjangḡā ; midden— saka of sesaka ; buiten— soko-rabā

pin, houten — kantjēng ; die ergens inslaan, ngantjēng ; in de grond gedreven — patok **pinang** pēnang **pinangboom** ḡungkana pēnang **pinangnoot** pēnang **pink**, kleine vinger, entēk = tēk-entēḡān ; jong rund, empēq ; id. iets ouder, ḡjāgir ; nog iets ouder, patjeng **pinkogen** maēn mata

pinkster pentēkostē **pip**, de — hebben, koros **pips**, mager, koros ; ziekelijk, sakēqan

piramidaal, als 'n rijstkegel, mara tompeng ; langwerpig rond, lontjong ; huisje boven 'n graf, tjongkop **pis** kemē m bānjo A en senē AT

pisang ḡedāng **pisangblad** dāunna ḡedāng **pisangstam** ḡedebung **pisblaas** mē-kemēan ook bādāna kemē **pislucht** lasēng **pispot** pēspot **pissen** akemē ; — op, kemēē ; — in bed, ngompol ; ieder ogenblik — tjetjer

pistool pēstol **pit** v/n lamp of kaars, sombu ; kern, bāiq of biḡi ; — v/n mangga, pelok ; v/n nangka of doerian, pandjilān ; — of zaadkern v/n kokosnoot of klapperboom, ḡuruq ; merg in planten, atē ook ḡābus **plaag**, epidemie, kamaran ; straf, sēksa

plaagziek ḡudjān tjo-ngotjo (k) **plaat**, schilderij, ḡāmbār ; mensenbeeld, rēng-orēngan ; de — poetsen, blurut ; — v/n gordel, bādung **plaats**, verblijf, ponduḡān ; dorre — ara² of rāra ; verschillende — en, dima² of madima ; — in 'n geschrift, tolēsan ; — waar iem. woont of zit, kenengan ook engḡun ; voorname zetel, kelongḡuān ; veel — innemen, rangka

plaatsbekleder, plaatsvervanger, bākēl ; gevormachtigde, polmaq ; opvolger, ḡāntē **plaatsen**, zetten, sabāq ; iets — pasang ; — op, sabāqi ; — tegen, panalpēq ; — tegen de wand, panjandār ; overeen — pamandjeng ook panadek of mandjengaḡi en madek

plaatsvervangend bākēl **plaatsvervanger**, plaatsbekleder, bākēl ; opvolger, ḡāntē ; gevormachtigde, polmaq **placenta** tamonē ook temonē **plagen**, iem. — of hinderen, rok-ngērok (ē) of ḡāngḡu ; stoeien, aḡādjaq **plaid**, deken, sapoq

plak, dunne — of snede bv. v suikerriet, ērēs ; koekje v lontarsuiker, tjabāk **plakkaat** ḡāng-ondāng **plakken**, lijmen, ḡjilit ; gekleefd, tjekaq ; vast, metmet **plan**, oogmerk, sadjā of karep ; van — akarep of asadjā ook anēat ; intentie, nēat ook sadjā of penadjā ; het — vormen tot, njadjā of nēadi ; van — zijn, tero ; list, akal ook krēna ; ontwerp, tjoḡto

plank papan ; graf— en, ḡingḡingarē ; dakbedekking, sērap **plankje** v/n rijstmesje, pan-papan **plant**, gewas, bu-tombuān of tetombuān ; aanplant, tamenan ; boomstam, ḡungka ; als hulptelwoord, poon ; stek of kweek— bibit ; jonge spruit, belta ; rijst— kweek— binēs of pandjāq **planten**, iets — tamen ; padi-plantjes over— pandjāq ; één of ander — atetamenan ; ergens in vastgezet, tatjek ; iets be— of verzorgen, obui ; 'n rijstveld be— met vis, obui ḡjukoq ; 'n vlag of lange stok of vlaggemast — panadek of pamandjeng ; met 'n pootstok — kandjeng

plantenlijm lētjang **plantgat** tjoklaq **plas**, 'n — vormen, ngelambā ; aan 'n — liggen, aselamparan **plasregen**

odjān deres **plassen** van iem. die in 't water is, ēng-aēngan ; met de voeten in ondiep water, akētjak **plat** en dun ook —gedrukt, pēpēq of gēpēng ook pēpaq ; voor —gedrukt ook, pēltang ; — v/n bord of schotel, tjampar of tjēmpēr ; — v/n lege zak, kelpes ; zonder plichtplegingen van woorden of taal, kasar ; grof, kasar dilu ; ondiep, nēngkēq ; effen, rata ; vastgestampt, metmet

platdrukken tjētjē **platgedrukt** pēpēq = pēpaq of gēpēng ook abirdjiq en pēltang **plebs** orēng pokpoğān **plegen**, gebruikelijk, adāt ; bedrijven, alako ook ağābāj ; uit zijn aard, padjāt of lakar ; gewoon iets te doen, toman ; ter behandeling of in bewerking hebben, teğūq ; handel drijven, adāgāng **pleiaden** kertēka

plein, voor de regentswoning, lonalon ; erf of bouwveld, tanēan ; verlaten erf of verlaten bouwveld, talon **pleister** voor wonden, plēster of tambā ; pleisterwerk, plēstēr ; metselspecie, lolo **pleisteren**, halthouden, ambu ; bepleisteren, plēstēr ; met kalk — labur

pleisterplaats bu-ambuān **pleisterwerk** plēstēr **pleizier**, genoeg, soka-bunga ook kebungaan ; — hebben, soka-bunga ; vrolijk zijn, bunga ; id. blijkbaar uit 't lachen, pērak ; dat doet mij — (gezegd uit leedvermaak) sokor ; zulks tot iem. zeggen, sokoraği ; levendig, ramē ; behagen of van houden, lēbur ; voor — ergens aangaan, sabā

pleizierig, iets — vinden, njaman ; — gestemd, seneng **plek** waar ioi zich bevindt, kenengan **plengen**, uitstorten bij toeval, pa-nompa of pa-dumpa ; zo uitgestort, nompa of dumpa ; met opzet, totaq ; met opzet geplengd, atotaq **pletten** gilis **plicht**, verplicht, bādjiḅ ; buur- of gewoonte— bēderān **plichtmatig**, verplicht, bādjiḅ ; noodzakelijk, parlo ; niet verplicht, sonat ; behoren, koḍu of mastē ; billijkerwijze, sabenderrā

plichtpleging, gewoonte, adāt ; beleefdheid, prenatala **plichtshalve**, om der wille v/n ander iets doen, (niet uit eigen beweging) ḍārma

plichtverzuim sala **plint** plēpēḍān **ploeg** nanggālā **ploegbeest**, rund, sapē penanggālāān ; buffel, kerbuj penanggālāān ; als — gebruiken, pananggālā

ploegen ananggālā ; 'n veld — nanggālā ; 'n veld voor de le maal — rembāng ; voor de 2e maal, bāliq ; — op natte gronden, asakaq **ploeghout** penēmpal **ploegijzer** gīgān **ploegkouter** gādjin ook gīgān **ploegstaart** buntoqna nanggālā

plof talbus ; zware — tabuk **ploffen** talbusān ; zwaarder, tabuğān ; iem. op de grond doen — patalbus ; erg, patabuk ; zich neer— palabu **plomp**, plof, talbus ; zware — tabuk ; zonder vormen, gērā ; grof, kasar ; onbeschouft, korang adjār ; slinks, tjomot of tjlērēng ; grof met woorden, seloro ; geen beleefdheid kennen, taq tao prenatala

plompen, in het water vallen, tedjābur ook tetjabur ; ioi in 't water — padjābur of patjabur ; zich in 't water werpen, adjābur of atjabur **plooi**, vouw, lēpet of lempēt ; met valse — en = kreuk of gekreukt, kersoq **plooien**, iets — kersoq ; iets vouwen, lēpet of lempēt ook lempēt

plotseling, — ziek, kağit ; — wakker of verschrikt, tekerḍjāt ; onvoorziens, tekerḍjāt ; vervolgens, pas ; 'n ogenblik, sakedjāj

pluim, vederbos, djāmbul ; vederen, bulu **pluimage** bulu **pluimen** petēk bulu manoq **pluimstrijken**, vleien, losngalosē (a) **pluimstrijker** tokang losngalosē (a) **pluis**, niet — sanggā rogi **pluizen**, katoen uit elkander — tiras ; af— v boomwol ook ploser ; boomwol met 'n werktuig kebāq genaamd bewerken, ngebāq **plukharen** atokar **plukken**, af— petēk ; oogsten, polong **pluksel** tiras of ras-tirasan ook rambu **plunderaar** brandal of brāndāl **plunderen**, roven, brandal ; straatroof plegen, biğāl ; iem. iets ontnemen, rampas ; iem. met zijn velen aanvalen, gṛādjāk

plundering brāndālān **plunje** anggūj **plus** pondjul **pochen**, bluffen, gēndāk ; uitdagend zwetsen, asombār of akadjun **poeder** v kalk, buḅuk ; v koffie, bubuq ; tot — maken, palesa ; blanket-sel, beḍāq **poel** rabā

poepen ataē m akepadāng A en atēndjā AT **poetsen**, wrijven, kosok of kosot ; iets — oso of osoē ; iets schoonmaken, bersēē ; iets afvegen, osap of kesot

poezelig, mollig, gemoq ; v/n kind ook : glempeng ; zacht, lembuq of mbuq **poëzie**, geschrift in gebonden stijl, bebātjan ; liedje of gezang, kēdjung ook saēr **poŋ**, plof v/n vallend voorwerp, talbus ; id. zwaarder, tabuk ; met 'n plof vallen, tabuğān **poffen**, braden in 't algemeen, tono ; in de hette as, obuk ; in 't vuur, gṛusok ; roosteren in 'n pan, sangar ; boven het vuur roosteren, panggāng

pogen, proberen, djādjal of tjatjak ; iets beproeven, odi ; verzoeken, kodi ; verleiden, gūḍā **pokdalig** tjeromoq ook tjerokong **pokken** tjatjar ; euphemistisch, parēngan ; water— rotēng ; aardbei— of Inl. — parang

pokstof bibit tjatjar **pokziekte** sakēq tjatjar ook sakēq abu; doodziek, sakēq patē **polijsten** met rampelasbladen, ampelas; voorwerpen van edel metaal — sanglēng; staal — oso; doen blinken, kredāpaḡi of krēnapaḡi **politie** polēsi **politieagent** polēsi **politiebeambte** opas **politiebureau** kantor polēsi **politiesoldaat** pedjineman; Inl. soldaat, perdjurit

politoer plitur **politieren** plitur **pollepel** v/n klapperdop met lange houten steel, senduq; waterschepper of nap, tjantēng; keukenlepel v metaal, ēros **pols**, polsslag, tek-ketek; onderarm bij de handwortel, peḡelangan **polsen**, iem. uithoren, pantjēng

polsslag tek-ketek **pomp** pompa of kompa **pompelmoes** djeruk matjan **pompen** kompa **pompoen** labu **pond** pon; 1 ¼ Amst. — katē. **ponjaard** krēs ook sondrēq of bādiq **pont**, veerschuit, tambāngan **pook**, dolk, krēs; peuterijzer, korēq **poolshoogte** nemen, njarē bārā **poort** labāng; ingang v/n hoofdplaats of v/n moskee, labāng ḡlidiḡān; — v/n erf, labāng tanēan **poos**, 'n — sakedjāq **poot** v/n dier of meubel, soko; hoef, kokot; klauw v/n kip of kat, tjakar; stek, bibit; jonge spruit, belta; rijst-kweekplant, binēs

pootstok kandjeng **pop**, gedaante v/n mens, rēng-orēngan; gedaante v/n kind, naq-anaqan; vogelverschriker, penakoḡān of petakoḡān; — v/n vlinder of kapel, tenoker; zich als 'n — of nona aanstellen v/n Inl. vrouw, na-nonaan; — v leer bij de wajang, bādjāng **popelen** ḡek-ḡāḡeḡān **poppen** spēl bādjāng **poreus** bresbes **porren**, steken met 'n wapen, tjtjo; wekken, djāḡāi

porselein, verglaasd aardewerk, bārāng beling; groente = postelein, krokot; wilde postelein, rē-sērēan **port** v/n brief, prangko; Portugese wijn, anggur poret **portefeuille**, brieventas, partepēl of plat

portemonnee v leder of metaal, tēpaq; v pandan-bladeren, paq-lopaq **portie**, aandeel, duuman of bāḡiān **portier**, deurwachter, djāḡā labāng of kemēt labāng; v/n rijtuig, labāng of labānga krēta

portret ḡāmbār **post**, brieven- en paarden— pos; één — afstand, sapos; rang, pangkat; betrekking = ambt, lako of ḡābāḡ; — v/n deur of venster, aḡek; stijl, sesaka; werk, pengḡābāḡān **postbode**, brievenbesteller v/h postkantoor, opas pos; id. voor ondernemingen enz. pesoraḡān **postelein** krokot; wilde — rē-sērēan **postillon** d'amour of koppelaarster, kelabāngan **postkantoor** kantor-pos

postkoetsier kosēr-pos **postmeester** toan komēs-pos **postpaard** djārān-toan **postpapier** dlubāng-pos **poststation** pos **postuur**, houding, paneng; gestalte, bāngon; lichaamsbouw, bātang **postwagen** rata-pos

postzegel prangko **pot**, grote — voor water, tampal; hele grote voor de badkamer, djāmbāngan; aarden — zonder deksel, tjētē; aarden — met 'n buik en korte hals voor water, peltēng ook budjung; hoge koperen — waarin de rijst wordt gestoomd, dāngḡāng; id. aarden pot, djārāngan; aarden — met deksel om rijst in te koken, kontong; id. groot soort, poloq; bewaarplaats om iets in te houden, bādā; waterbak v aardewerk, penaj; pis— pēspot

poten m/n pootstok, taḡjuaḡi; planten, tamen; padi overplanten, pandjāq **potig**, sterk, koat; sterk genoeg, kelar; v/d huid v iem. onkwetsbaar, ḡāli

potlood potlot of polot **potsenmaker** tjon-lotjon **potten**, bewaren, sēmpen of taro; in 'n spaarpot, tjēlēngē; iets verbergen, ērep **pottenbakker**, vennoot, tokang katjo **poudre de riz** beḡāq **praaïen**, hard roepen, olok mekadjā; seinen, tandāaḡi mandirā **praal** pengangḡuj **praatachtig** ngetjebek of ngebēs **praatekster** kēong **praatje** otjaq ḡābāḡān; —s, tjelato **praatziek** tjerēmē ook tjeroqmēn **prachtig**, aards geluk, kemoktēn **pralen**, zich verhovaardigen op, ēdiraḡi

praten, spreken, otjaq; redeneren, tjaq-ngotjaq of abānta ook atjatja; zacht samen — aḡuneman; hard — ēnger; — over iets, djandonaḡi; veel — bibik; vlug — toltol **prauw**, vaartuig, prao; sloep, sampan **precies**, juist, bender ook tepaq; — zijn, sē bender²; — gelijken, noplēs **predikant** pendita **prediken**, iets berichten, bertaaḡi; iem. iets laten leren of iets verkondigen, ngadjāraḡi; onderrichten, morok; bekend maken, kabāraḡi; prediken in de moskee, matja chotbā **prediking** peburuḡān **predikstoel** mēmbār **prei** bābāng **prent** ḡāmbār **preparereren**, iets in orde maken, ḡāndānē

present, aanwezig, bādā; geschenk of fooi, persēn **presenteerblaadje** baki of nampan **presenteerblad** baki **presenteren**, iets — djuluaḡi; iem. iets — djului; op 'n presenteerblad, tampaaḡi **president** prēsīdēn **pressen**, iem. dwingen, paksa; iem. bevel geven, prēntaē **pret** hebben, bunga ook pērak of soka en soka-bunga; — maken, kan-sokan; vrolijk, ramē; genoegen, lēbur **prevelen** bātek

priem tjoq **priemen** tjoq
priester, geestelijke, pengolo; hoofd—
pengolo neğärä; distrikts— pengolo
distrik; dësa— naëb; moskeebewa-
ker, ketëb; gebedstrom-slager, mođin
priesterambt pengğăbăjăn pengolo
priesterleerling santrë **priesterraad**
rat ağăma **priesterschool** pesantrën
= penjantrën (s); de — bezoeken,
njantrë **priesterwijk** pekaoman

prijs, het kostende, argă of reğă;
waarde, adji; 'n — bepalen, adji of
argăi en reğăi; maximum — đjin-adjin
prijsgave, ergens iets tot offer bren-
gen, băq-njabăqi (s) **prijzen** (God)
loven, pođji; iets — alem; God zij
geprezen, alhamdulilla of subahanalla
prijzenswaardig pantes ěalem **prikke-**
len, jeukte veroorzakend, gătél; 'n bij-
tend gevoel ondervinden, peđi **prik-**
kelend v smaak, peđes; v/n geur, lan-
des; v/n ziekte of wond, tjoq-njotjoq
prikken, steken met, tjoq; bijtend
pijn doen, peđi; iem. vaccineren of 'n
zweer door— tjongkëq

priktoel këkëan **prins**, koningskind,
anaq-rato m potra-rato AT; als titel,
pengëran; kroon— potra gğăntën
prinses potrë of anaq-rato **privaat**
đjambăn; badkamer, pekëbăn **probe-**
ren, iets beproeven, ođi of đjăđjăl ook
tjatjak en kodi of kodi **proces** pro-
cedure, perkara; procederen, aperka-
ra; over iets 'n — voeren, perkaragăi
proces-verbaal rol **proces-verbaalboek**
buku rol **proclameren**, afkondigen,
ondăngađi of larapađi; zeggen, otjaq
m đăbu of pengendika AT **procuratie**
sorat-kobăsa **procureur** pokrol **pro-**
duceren pabăđă **proef**, —neming,
pertjobăăn; 'n — nemen van of op de
— stellen, đjăđjăl of tjobă; iem. op
de — stellen, tjobă **proeven**, smaken,
rasaë; iets — door daarvan 'n weinig
te nemen, tjëptjëp; iets be— ođi

profeet nabi; valse — nabi lëtjëk;
gezant of apostel, rasol **profeteren**,
voorzeggen, sëdi otjaq **profetes** nabi
binëq **profijt** asël of gğuna ook paëda
prokureur pokrol **pronken**, pronkziek,
ëdir; — met, ëdirađi; — v/n pauw,
ëgel **pronkziek** ëdir **prooi** v/n roof-
dier, kakan; buit, rampasan **prop**,
stop, sompet; — op de lading v/n
vuurwapen, nal **propositie** rembăk of
rembük **proppen**, styfvol — tjetjet;
eten in de mond — đulăng

propvol, stampvol, dekdek ook
adjedjel; niet kunnen bevatten, taq
kabuăq; vol, posaq of ëbăq; vol wa-
ter, kemeng; — v/n plaats, selaq of
sesek **protectie** lëng-alëng **proviand**
sango

provisie, levensmiddelen, kakan băn
ënoman **provisiekamer**, dispens, se-
pën; magazijn, gudăng

pruim, tabaks— sosor of papaq ook
băko papaq; gekauwde, papaqan; bij
de siri, sosor **pruimen**, tabak— pa-
paq of asosor **pruttelen**, mopperen,
grueng ook gremdem of ngongon;
knorren om de haverklap, tjerëmë;
veel praten of doorslaan, bikkik

psalm masmur; het boek der —en,
këtab đjăbur **publiceren** ondăngađi
publiek, openbaar of ontdekt, ketemo
of ketemon; het — orëng bănjaq;
— maken, kabărađi; blijkbaar, njata;
niet verborgen, trang; zichtbaar, ka-
ton; feestelijke bijeenkomst, pesamoan
of pesëmoan

publicatie ondăng² ook sorat ondăng
puffen v/d warmte, kepanasen **puik**,
juweel, sesotjan; uitgezocht, pëlëan;
het beste, betjëq đibiq **puimsteen**
băto-kambăng **puin** bungkaran **puist**,
etterzweer of steenpuist, buđun ook
poro sëgi; bultje, bintol; negenoog,
telpoq **puistje** bintol of bindul; —
aan het ooglid, bintël

puistjes renë **puistig**, vol met pui-
tjes, tol-bintol of bintolan; id. met
kleinere puistjes, tël-bintël of bintëlan;
met steenpuisten, buđunen **pul** gütjë
punt, top of spits v/n mes of naald
uiteinde, pontjoq; scherpe hoek, ka-
tjoq; — lager dan waar men is v/n
rivier, ondjur; id. v/n land, lembă;
deel v/n onderwerp, băb; stip, toltol;
binnenhoek, padu

punten tadjemë **puntig**, scherp, ta-
djem; — toelopend, đjungrët; — ma-
ken, patadjem of tadjemë; langwerp-
pig rond, lontjong **pupil** v/h oog, bigi ook
băiq; leerling, morëd **purgatie** per-
gasi **purper**, paars, bungo; purper-
rood, mënar of mëndăr; gloeiend
rood, maar **put** somor **putemmer**
tëmbă **puts** tëmbă **putten** tëmbă
putwater aëng-somor **puur**, louter,
melolo of belulu; schoon, bersë; hel-
der, đjenëng **python** olar sabă

raad, — Gods, karsana Alla; pries-
ter— rat ağăma; districts— rat dis-
trik; regents— rat kebupatën; om-
gaand gerecht, rat sambăng; voorstel,
rembăk of rembük; — houden, rem-
băk of rembük of arembăgăn; be-
raadslagen, rembăgăn of rembuğăn;
be—slaging, perembăgăn; waarschu-
wen, pasëngaq; lid in de — v Ned.-
Indië, delër

raadhouden rembăk of rembük
raadplegen, beraadslagen, rembăk of
rembük; vragen naar of bevragen,
tanja **raadsel** băk-tebăgăn **raadsel-**
achtig, niet duidelijk, taq trang of ko-
rang trang; duister, peteng **raads-**
heer Inl. perđjăđji; Eur. delër

raadsvergadering, zittend, pegela-
ran; verenigd, pepolongan; verza-

meld, pekompolan **raadvragen** mēnta perembuḡān **raadzaam**, heilzaam, be-tjēq; navolgenswaardig, pantes ētēro **raaf** dāngdāng of manōq dāngdāng **raak**, geraakt, kenēng; ioi treffen, tja-poq **raam** tjandilā **raap** lobaq **raar**, vreemd, anē; zeldzaam, rangrang

raaskallen ngaranjam **rabarber** klembaq **racepaard** djarān tjongklangen **rad**, wiel, rodā; vlug, kebāt ook ḡāntjang en tolēan; — v lezen of zingen, tjeratjat **radeloos**, verbijsterd, bingong; niet kunnen, taq ēdep; zonder hoop, tadā sē ēarep **raden**, gissen, kēra; wedden, ataroan; raadplegen, tanja; waarschuwen, pasēn-gaq **radijs** lobaq **rafel** rambu **rafelen**, uit elkander pluizen, tiras; loslaten van draden, arambu

rag, spin— kantē = krabāq; be-rookte — bāng-sabāng **raisonneren**, tegenwerpingen maken, apanpan; tegenstrijden, panpanē ook paḡunē of paḡui **rak**, droogrek, rak; rekje om in de hoogte iets op te leggen, ra-para

raken, treffen of aan— kenēng; — met, pakenēng; in het voorbijgaan aan— serēbit; aan iets — loq-aloq; geraakt, ēkenēng; — in, temo; — de of aangaande, bāb ook perkara; kwijt— kēlangan; wat die zaak betreft, dāri perkara djeriā; geraakt of getroffen worden, ketjapoq

rakker orēng nakal **ram** mbiq la-kēq **ramboetan** bunglon of rambutan **ramen**, schatten, taksēr; beschouwen, kēra **ramenas** lobaq **rammelaar** ḡlin-dingan

rammelen v geld, krongangan; van iets anders, grundjangan; rinkelen, kertjangan = kersangan ook kerman-gan; de mond roeren als 'n ratel, ngetjapak ook ngetjēpēk; 'n babbel-kous zijn, ngetjebek ook ngebes; — v wagens of planken, ḡludāḡān

ramp, bezoeking, tjelaka ook bālāi of kalēr **rampspoedig** zie ramp **rampzalig**, in benarde toestand, masakat **rampzalige** orēng masakat **rand** pēng-gir; v/n hoofddoek, pengadā; gevlochten — v/n mat, klabāngan; id. v/n ronde mand (tēnong) of aan 'n Inl. hoed, bingker **rang**, waardigheid, pangkat m djeneng AT **rangorde** atoran

rangschikken ator of tata; bijeen-schikken, aḡjum **rank**, slank v/n vrouw, parsēng; v/n man, djun-taj; mager, koros; dun, kēnēq; twijg of takje, rantjaq **rans** tengē **ranselen**, herhaaldelijk slaan met 'n rotan of stuk bamboe, popo; met 'n karwats, tjemetē; slaan naar, pokol **rantsoen** apanage, tjato; dagelijks — rangsum; aan 'n gestrafte ook, djadong of tja-dong; portie, bāgiān; fourage, djā-

dong **rantsoeneren** tjatoē of rangsu-mē of djadongē ook bāgi en tjadonga-ḡi **rap**, knaphandig, tangḡinas ook akas of prēkas; id. om zich van iets meester te maken en ook v/h lopen, ḡāsaq; snel, kebāt ook ḡāntjang; vlug, ḡuliān; vaak en dikwijls, seḡut ook ḡelek; spoedig af, lekas; hard lopen, berkaq; vlug in zijn bewegingen, ḡāsēk

rapen, nemen, kalaq; bijeenbrengen, pēlē **rapier**, zwaard, pedāng **rapport** repot; verslag, pēatoran **rapporteren** repot of arepot en tēla; iets — repot-aḡi; kennis geven, ator **ras**, soort, bāngsa; van gemengd — peranaḡān ook peranaqan; spoedig, lekas; snel, kebāt; vlug, ḡāsaq; haastig, ḡānt-jang; hard lopen, berkaq ook santaq; iets verhaasten, selek

rasp parot **raspen** parot **rasterwerk** om vis te vangen, laa **rat** tēkos **ratelen** v/d donder, pēaran ook tjetaran en zwaarder, tjetoran **rattenkruit** bārāngan **rattenval**, slagknip, petat; val, djebāk

rauw onrijp, mata **ravijn**, kloof, lat-eladā ḡunong; — m rivierbedding, tjora; diep — of diepte, djarāng **ravotten** aḡādjaq **razen** v water, klepek; id. doffer, glebek; tieren, anak-so; raaskallen, ngaranjam; ijlen, me-tjētjot; opspelen, ḡigir; hard praten, ēnger

razend, gek, ḡilā; woedend aanval-len, amok

reaal, 2 gld, rēal of lēar **rebel** brandal **recepis**, 1 gld, rispis of ropia

recht, de wetten ook het Moh. — okom; — doen, aḡili; — maken of in orde maken, pabetjēq; niet krom, lo-ros ook kentjeng of tanjeng; — ma-ken, patanjeng of pakentjeng; juist of billijk ook in orde, bender m leres A; —v lijf en leden, soḡāq; gerechtigheid, aḡil; uitwijzing, potosan of oko-man; — knippen of iets anders — doen, laḡjir; — door doen gaan, pala-ḡjir; naar behoren, tepaq; te— pantes ook patot; — door, teros; voortgaan, laḡju; niet — lopen, slēot

rechtan lopen, djuntrong of njong-tjong; regelrecht, tros **rechtbank**, landraad, landrat; — van omgang, rat sambāng; priesterraad, rat aḡāma **rechten**, vonnissen, potosē perkara

rechtens, gerechtigd tot, benang; billijkerwijze, benderrā **rechter**, iem. die gehouden is recht te spreken, ha-kēm; lid, lid; fiscaal, djāksa; hoofd-fiscaal, djāksa radja ook pēskal of biskal; rechts, kangan of ka kangan

rechterhand ē-kangan; ter rechter-zij = rechts, kangan; de — tanang kangan **rechterlijk**, —e uitspraak, okom

rechthoek, winkelhaak, sēko **rechtlijnig**, niet krom, loros of tanjeng en kentjeng ook ladjir **rechtmaken** paloros of pakentjeng ook paladjir

rechtmatig, billijk, bender; v/n straf, atēmbāng; billijkerwijze, sabenderrā; behoorlijk, patot **rechttop**, loodrecht, mandjeng; welgevormd, sodek **rechts** bv kangan; bw ē-kangan; rechter, sē kangan; naar — ka kangan; — en links van, apēng **rechtschapen** dju-djur **rechtsgeding** perkara **rechtskosten** brāgādā perkara **rechtskwestie** perkara

rechtsomkeert v/n vechthaan, abāk-sa **rechtspraak** potosan okom ook okoman of potosan **rechtstreeks**, regelrecht, tros; rechtaan lopen, djun-trong ook njongtjong; voortgaan, bā-tjot **rechtsvordering**, aanklacht, gū-gāt; die instellen, gūgāt **rechtszaak** perkara **rechttoe** tros; rechtaan, djuntrong ook njongtjong; — rechtaan lopen, merono of ngentjong

rechtuit tros; onbewimpeld, tros-trang; recht, kentjeng ook tanjeng of ladjir **rechtvaardig** bv. adil; — maken, paadil; bw. naar waarheid, sabenderrā **rechtvaardige** orēng adil **rechtvaardigen**, billijken, anggēp bender; in orde maken, pabender; rechtvaardig maken, paadil

rechtvaardigheid adil of kadilān; de — die uit God is door het geloof, kadilān sē dāri Alla lantaran kepertjadjān **rechtvaardiglijk**, naar waarheid, sabenderrā

reconvalescent gānggāng **reddeloos** taq kenēng ētolong **redden**, verlossen, palepas; iem. helpen, tolong of tolongē; uit— angkēs **redderen**, iets ordenen, tata; bij elkander pakken, parēngkes; bijeenbrengen, adjum **redding**, hulp, tolong; — van of door iem. pētolong of pertolongan **rede**, toespraak, pengendika; kwestie, perkara; iem. in de — vallen, salkoq of ērok ook rok-ērok; gesprek, bānta ook djandon of tjatja; gesprek op zachten toon, gūnem of gūneman; taal, otjaq; verstand, akal; ree, pelabuān

redelijk, tamelijk of middelmatig, sedeng; — van of beterschap bij 'n zieke, gānggāng ook pēndā; — schepsel, djālma **reden**, om — sebāb of amargā; — waarom, krana; de — er van, margāna; oorzaak of beweeg— asal of asal-mola ook mola = mēla of margā; daarom, mēlana of molana ook polana

redeneren, samenpraten, tjaq-ngo-tjaq of adjandon; beraadslagen, rembāgi **redenering** rembāk **redetwisten**, met elkaar twisten, apađu; geducht aangaan, gīgir **redewisselen**, samenpraten, gūneman; praten, atjandon of

atjatja **ree**, ankerplaats, pelabuān; hert, kēdāng **reebok** kēdāng **reeds** la; — voorbij, tepongor of kepongkor **reeks**, rij, djārdjār of djerdjər ook biriān; achter elkaar gaande — kēlē-ran; snel voortgaande — sabāndjur **reep** v hout, ēratan; papier of doek, ērēsan; — van wat gespleten is, sēbāq **reet** benggāng **regeren**, heersen, prēnta **regering** negārā; bewind, prēnta; bewind voeren, mrēnta; als vorst regeren, djumeneng rato **regel**, schrift, gāris; —s opgehoogde aarde, tēmbuk; gewoonte, adāt; zoals de — is, brāma kaprana; orde of werkwijze, atoran; wet, prēnta; in de — of van aard, padjāt of lakar **regelen** ator of tata **regeling** atoran

regelmatig, atata; bestendig, pagūn; aanhoudend, djengdjeng; effen of gelijk, rata; gelijkmatig, djekdjek **regelrecht** tros; v/h lopen, djuntrong of njongtjong

regen odjān; zware — odjān deres; nog heviger, odjān radjā; — bij heldere lucht, odjān panas; — en wind, odjān angēn; in de — leggen, odjān-aģi **regenachtig**, betrokken lucht, ondem; bewolkt, rendeng **regenboog** andāng; — in 't oosten, andāng; — in 't westen, kekobung; — in 't midden v/d hemel, bebātang **regenen** odjān of toron odjān; — en waaien, odjān angēn

regenscherm padjung; 'n — gebruiken, apadjung; parapluie van katoen of zijde, padjung lowo **regent** bupatē ook regēn; by aanspraak: sampēan dālem **regentijd** nēmbārā **regentschap** bābāna bupatē; woning v/n regent, kebupatēn **regents-raad** rat kebupatēn **regenwater** aēng odjān **register** regēster

reiger dālkoq; groter dan dālkoq, tjangak **reiken** met de hand, djāngo; — tot, noģā of napaq en nanduk m sampē (Mal.) A.; zover men — kan, sapedjāngoan; aan— djuluaģi; voldoende, mendāng; genoeg, tjokop

reikhalzen, verlangen naar, krong ka; gehaast, keburu **reikhalzend**, — verlangen, krong **rein**, heilig = zuiver v hart, schoon, sotjē; zuiver of schoon v winst, bersē; schoon op, gēmet; helder v water, benēng of djenēng

reinigen v melaatsheid of v zonde, paēlang gēdel of paēlang đusa; gereinigd (genezen zijn) bārās; (genezen worden) pabārās; zich — abebersē; schoonmaken, bersēē; zich het hoofd — atolo; 'n erf of aanplant schoonmaken, palēnjē of pabersē en bersēaģi; wieden, gēmgem; schoon op maken, gēmedi **reiniging** kesotjēan **reis** djālān ook pedjālān; uitstap, pedjālānan;

op — adjälānan ; op — naar, djudjuk
reisgeld sango ook pēsē-sango ; —
meegeven, sangonē of sangoē

reisgenoot bārenga ē-djälān of bā-
renga sē adjälānan ; metgezel, bāreng ;
kameraad, kantja ; medeplichtige, la-
djān ; jongere broer of zuster en neef
of nicht, alēq m djādjiq AT **reiskof-
fer** koper **reiskosten** brāgādā sē adjā-
lānan **reislustig** dūdjan adjälānan
reispas sorat pas **reistas** ēndong (met
leren schouderriem)

reisvaardig, klaar, marē ; gereed, se-
diā **reizen**, — naar, djudjuk ; ver-
trekken, mangkat ; — naar 't gebergte
of zich inschepen, ongā ; rondgaan,
ēderi ; op of onder weg zijn, bādā
ē-djälān ; van 't gebergte afdalen of
aan wal gaan, toron ; lopen of op reis
gaan, adjälān ; gaan, ēntar

reiziger orēng adjälānan **rek**, touw
of stok om kleren te luchten, sampā-
jan ; kleren— sampēran **rekbaar** ke-
nēng ēolor of kenēng ēolorē **rekel**
mannetjes hond, patēq lakēq ; rakker,
orēng nakal **rekenboek** buku ētong
of buku ētongan **rekenen**, uit— of
be— ētong of bitong ook bilāng ; —
op, pastēaği of tantoaği ; te — onder,
kaētong ; daarvoor houden, papadā

rekening nota, rēkenēng ; schuld-
brief, sorat otang ; — houden met,
tēmbāng ; iets voor zijn — nemen,
tanggung ; bij slot v — parandinēng
rekenschap, — geven, beriq ketrangan
rekken, elastisch, kentat of ornjat ;
zich — akalēaq ; langer maken, olorē
relaas tjerēta

religie aģāma ; godsverering, ēbādā
reliquie, eristik, posaka ; voorwerp v
verering, bārāng sē ēormađi ; afgod,
brālā of artja **remmen** nānggem ; te-
genhouden, taan of sorong ; met 'n
hefboom, djāpēt

remplacant bākēl **remschoen** pēt-
djāpēt **renbaan** pengerabān **rennen**,
hard lopen, berkaq ; hard komen aan-
lopen, sanđer ; — v/n paard, tjong-
klang ; v/n rund of buffel, akerap ; 'n
paard doen — panjongklang ; 'n rund
of buffel doen — ngerap ; met ioi hard
weglopen, ġibā buru ook buruaği ; op
hol gaan, tjongklang patē ; handgalop,
lontjaq duā

rente, interest, pēsē buduq ook pēsē
anaqan ; — opbrengen, abuduq **rent-
meester**, beheerder v goederen, djuru-
arta **rentmeesterschap** pengrabāt

repareren pabetjēq **reppen**, zich —
atjēko ; zich haasten, kebūru of kesoso
representatie djumeneng **resident** rē-
sidēn ; titel, kangdjeng toan **residen-
tie**, zetel of residentiehuis, kerēsidē-
nan ; gewest, perēsidēnan **respect** or-
mat **respecteren**, eerbewijzen, atorē
ormat ; beleefdheid betuigen, atorē

prenata ; 'n sembā maken, njembā ;
diepen eerbied betuigen, sembā song-
kem

ressorteren, onderhorig, bābā ; —
onder, kebābā ; —de onder, abābā
rest karē of rē-karē ook karēna en
kanton ; het meerdere, lebina ; krui-
mels, butēr **restant** zie rest ; —
schuld, karē of kanton **resten**, er rest
nog, akarē ; stil blijven, ambu ; meer,
lebi ; 't overtollige, kelebīān ; achter-
gelaten, tjētjēr ; staan blijven v/n
schuld, akanton

resultaat, gevolg, tema of temaan
ook kedāđian en dādina ; met het —
dat, temana enz. ; uitwissel, dāđi ;
afloop, potossa ; uitspraak, potosan
reu patēq lakēq **reuk**, geur, bāu ;
zintuig, penjēom **reukaltaar** pedupa-
an **reukeloos** tadā bāuna **reukoffer**,
aan God, korbān room ; wierook, du-
pa ; benzoē, mēnjan ; dat branden of
daarmee beroken, obār mēnjan

reukolie mēnjaq room **reukwater**
mēnjaq room ook njaq-mēnjaq **reuk-
werk**, wierook, dupa **reukzeep** sabun
room **reus** buta **reutelen**, wegens
asthma of v/n stervende, ngelerker

ruzel ġemoq bābi of ġādji bābi ook
pelem bābi **reuzenschelp** kēma **rheu-
matiek** sakēq tolang ; jicht, ēntjoq
rhywnijn anggur-asein **rib** rosoq
richten, mikken of doelen, patepaq of
pateng ; zich — djudjuk ; 'n vuurwā-
pen — op ; ēleng ; 'n toverformulier of
bezwering —, pasang

richtig, nauwkeurig, tepaq ; in orde,
bender **richting**, v/n vallend voor-
werp, tēbā ; koers, djudjuk of djudju-
ģān **richtlijn** sēpadān **ridderorde** bin-
tang **rieken** abāu bāseng of abāu bā-
tjeng **riem**, roei— dādjung ; pagaai,
belā ; leren — djāngēt ; schoenriem,
talē sepatu

riet, rotan, pendjālin ; bamboe,
prēng ; suiker— tebu ; alang-alang,
lalang ; dek— van lontarbladeren,
kadjāng ; dek— v alang-alang, beliq ;
—gras of glagah, ġlāģās **rietfluit**,
fluit, solēng ; fluitje van rijststroo, to-
pēan drāmēan **rietgras** glagah, ġlā-
ģās ; alang-alang, lalang **rietsuiker**
ģulā tebu **rif** bāto karang **rij**, reeks,
djārdjār of djerdjēr ook tjetjēr ; op 'n
— staan, adjārdjār enz. ; op 'n —
plaatsen, ndjārdjār enz. ; — troepen,
bāris ; 'n — biri ; één — sabiri ; in 'n
—volgen, ari-biriān ; in 'n — achter
elkaar gaan, kēlēran ; 'n voortgaande
— sabāndjur ; richtlijn, sēpadān

rijden, — op of in, tompaq of tom-
paqē m nētē of nētēqē AT ; — zonder
zadel, laģār ; harder — madju **rijdier**
tompāqan ; — v Mohammed, manoq
burāk **rijgen** met de rijgsteek, djelu-
djūr ; aan iets — bv vis of bloemen aan

'n reepje, toor; id. doorsteken, toduq **rijglif** kotang **rijgnaald** djärum

rijgsteek djeludjur **rijk**, bemiddeld, soği ook kaja en andiq of bädä; land, neğärä **rijkdom** kesogian of kekajaan **rijkelijk**, veel, bänjaq; vol of talrijk, ebäq; goedkoop, modä; overvloedig, lebur

rijknecht tokang djärän **rijksdaalder** rēnggit **rijksgebied** tana **rijksgeschiedenis** bābāt **rijksgrote** ponggābā **rijksieraden** patjara **rijkszetel** neğärä **rijm** kēdjung ook saēr **rijmen**, op rijm schrijven, karang; overeenstemmen, tjetjok; in 't praten — pleğirän **rijp**, volgroeid en ook fig. voor weloverwogen, masaq; door en door — lebäs; half — mađän (= zover — dat er geplukt en weggeborgen kan worden); — v/n gezwel, mornang **rijpaard** djärän tompaqan

rijpen, laten — pamasaq; 'n paar dagen laten liggen, okep **rijs** tjarang **rijsbezem** sapo lēntē **rijslaag** ramaram **rijst**, pas geplant, pandjäq; — planten (nat) mandjäq; id. (droog) njētēr laas; id. poten, atađju; — in de aar, padi; in de bolster, laas; ontbolsterd, beräs; gebroken, mlokoq; gekookt of liever gestoomde — nasēq; gekookte — nasēq tanaq; overgeschofen — nasēq seğä ook nasēq bādäng; kleef — plotan; half gare — aroan; gestoomde — in suikerbroodvorm, tompeng; gedroogde gare — tjengkaroq; — met sop, nasēq-sodu; — in 't sop doen, kuaē; in het sop — doen, kuağj; — koken, atanaq; — stomen, ađjāräng; 'n handvol gekookte — sakepel; — zuiveren op 't veld, olot; — snijden, anjē; — tot bossen binden, gładjungē; id. tot halve bossen, gāpanē; zaai — van gehele aren, orēt of orēđän; — kweek-plant, binēs

rijstbaal karong **rijstblok**, lang — rondjangan; klein, lesong **rijstemeel** tepong beräs **rijstepap** tadjin bubur **rijstgebrek** laēp **rijstgewas** padi

rijsthalm, aar, bulir; gevallene, ġurğurrä padi **rijstkoken** masaq nasēq ook tanaq nasēq of tanaq beräs **rijstmaat** v/n klapperdop, bätok **rijstmandje** tjetēng **rijstmesje** njē-anjē **rijstoogsten** anjē; met hulp, paanjē **rijstpap** tadjin **rijstpot** sobuğän **rijstschuur** lombung **rijststamper** ġentong **rijststengel** roman **rijststop-pel** drāmēan **rijststro** drāmēan of roman **rijstveld**, besproeid, sabä; niet geirrigeerd, teğäl ook peğäğään

rijstvelddijkje tabun **rijstvogeltje** ġältēq; jong — ġältēq tjeratjat; oud — ġältēq sengkang

rijstwater aēng-tanaq **rijten** van vruchten of aardewerk, belä ook, merenga; van vruchten ook, meroka;

v/d grond, reğä **rijtuig**, 4 wielig, krēta; 2 wielig, bēndi of pēr; wagen, rata; voertuig, tompaqan; auto, motor; driewielig m ingang achter, dimo; id. vierwielig, oplēt

rijtuigzweep sambuk **rijzadel** la-paq of pa-kapa **rijzen**, — v deeg = gisten, merobuk; van gebraden maïs, kembäng; v gekookte rijst, nangkar; v/n vlieger, njosol; v/d prijs, naēq of ongğä; v water alleen, ongğä; klimmen, ongğä; opwellen, mombul; v planten of gedachten, tombu

rijzig, lang, landjäng; erg — landjäng mara Landäur of akanta lamdäur (naam v/n vorst die buitengewoon lang was); hoog, tēngği **rillen**, beven, keter of kētēk **rimpel** kēroq

rimpelen, met rimpels, kēroq; met valse plooien, kersoq **ring**, vinger-ring, seloq; haak, loq-seloq; het metaal v/n — bän-embänna seloq; bamboe — of hoepel, bingker; — v touw bij 't boomklimmen, kalas; wat ringvormig is, läng-ğeläng **ringen**, 'n boom — kolēt **ringkraag** bij dieren, kalong **ringvinger**, tondjuq-manēs of tondjuq-seloq

ringvormig läng-ğeläng **ringworm** poraq **rinkelbel** ġungsēng **rinkelen** v geld, kongsangan; v/n ketting, grondjangan; v scherven, kertjangan of kersangan ook kermangan **rinkinken** zie rinkelen

rins, zuur, tjēloq; wrang, pakaq **riool** got of soksok ook lēkē; klein — kē-lēkēan **rist** v vissen, toor; v voetzoekers, rēntēng **ritselen** v water, krēsēğän; v bladeren, krasağän **ritsig** ġäläläk **rivier**, grote — songaj; kleine — tjora **riviervis** djukoq songaj

rivierwater aēng songaj **robijn** mēmēra **rochelen** akrak; v/n stervende, ngelerker **rodeloop**, dysenterie, sakēq mēndjen of sakēq mēndjin; bloeddiarrhee, keypadangan dārä of ataē dārä **roede** Rhylandse — ru of ru rēlan; stok, tongket; rotan, pendjalin; kleerklopper, keplēk; korte zweep, petjot; karwats, tjemetē; mannelijk lid, palaq

roeiboot Eur. sekotji; Inl. sampan **roeien** met 'n roeieriem, adädjung; met 'n pagaai, abelä **roeieriem** dädjung; pagaai, belä **roeispaan** zie roeieriem **roekeloos**, te stout, kebängalan of bängal ġälu; onnadenkend, sembrāna

roem pengalem; lof, podjiän **roemen** alem; loven, podji **roemer**, drinkglas, ġlās-ēnom of ġlās radjä **roepen** aolok; iem. — ngolok; kermen of weklagen, asero; hard — olok mekadjä; luid — aēraq of tjelok en atoat; lokken, lok-ologän; iem. luid — ngēraq; omtrent iem. luid — ētaqaği; ontbieden, katoē m tēmbäli AT; bij

herhaling — lok-ologān of to-katoan; tot God — of tot vader of moeder, sambāt of sebut; door fluiten — siolē; juchen, sorak **roeping** tēmbālān AT

roer v/n schip, kemođi; blaas— tolop **roeren**, iets dat op 't vuur staat, gāluĵ; gestoomde rijst — karkar; half gare rijst — aro; iets bv eieren — of kloppen, gūbek; zich bewegen, gūli; veranderen, obā; heen en weer — oġā² of gā-oġā; naar zich toe trekken, pangguq; wiegelen, andjulān; schudden, kontjang; wrijven, kotjek; ge-roerd of beklemd v hart, somek

roerganger djuru-modi **roerloos** v schrik, tebāgeġen; — neerzitten, medet; niet bewegen, taq gūli **roerspaan** luĵ-gāluĵ **roes** mabuq **roest** taē **roesten** atetaēn; oude liefde roest niet, kēdāng molē ka labedā

roestig atetaēn **roet** lētĵeng of lēnges **roezemoezig** taq ro-karoan **roefelen** grādāk **rog** parē of djukoq parē **rok**, buis, klambi; Inl. — sarong of sampēr; heren— roki; dames— rok

roken, 'n sigaar — arokoq; v/n vuur — of rook van zich geven, ngokos (k); opium — amađāt of aodut **rokerig** van rooklucht, abāu kokos; brandig van vlees, brāngas; v rijst enz. angos; aangebrand, sangēt; vuns, ameng; al door rokende, kokosan

rol, touw of ijzerdraad, gūlung; — v/n weeftouw, gūlungan; kluwen, gūleng; — goed, rol ook gēbuk of tebuk; — bij 'n rechtbank of van werkvolk, rol; cilinder, slēnder ook gilingan; — kussen, gūling; plet— bāto pēpēsan **rolgordijn** kērēgān **rolkussen** gūling

rollaag rolaq **rollen** v iets groots, glundung; v iets kleins, glinding; heen en weer — dung-glundungan; schommelen, gūndjāl; samen— pēlēs; — v/n kind, aġuluq of aġulur; — v tranen, adribisān; — in of op— gūlung; zich om en om — aġudjāng; voort— paglundung; over de grond — gūluq; zich over de grond — gūluser; af— bukaq; id. v/n touw, olor; afhandig maken, sēlēp of salēp

rolschijf kērēgān **rolsteen**, cylinder, bāto gilingan; kleine, bāto pēpēsan **rommelen** v/d donder, gūluđuk; v/d buik, tĵorodān of akrēok **romp** bālungan **rond**, bol— bungkol; cilindrisch, bungkol-landjāng; langwerpig — of ei—, lontjong; opgezet v/d buik, kembung; eenmaal — alēnglēng; ergens —gaan, lēnglēngē; — lopen, klēndjār; cylinder- of bolvormig, bunder; afge— of afgekant, pēngol **rondbazuinen** tor-notoraġi (t)

rondborstig sē bender **ronddelen** đuum; — onder velen, pabrāta of brā-

taaġi **ronddraaien**, iets — palēnglēng; rondgaand, alēnglēng; — v/n molen of tol, apēdel; 'n tol of molen — papēdel **ronddragen** tor-notoraġi (t) **ronddraven** alēnglēng **ronddwalen**, alēnglēng ook aklēndjār of apēdel; rondzwerfen, alelana; — v gedachten, atjangka

ronde, nacht— rondā of patrol klēlēng; de — doen, arondā; v ambtenaren op tournee, komēsi **ronden** gābāj bunder of gābāj pēngol **rondgaan**, doorgaan, ēder; reizen, ēderi; in optocht — arak; ergens — lēnglēngē; rondleiden, palēnglēng; — v kunstmakers, abarang of adelabāng; — v/d nachtwacht, patrol of patrol klēlēng ook rondā en lēnglēng

rondgaand alēnglēng **rondkijken** ngaq-dĵinger

rondklinken bēndiaġi **rondkruipen** op handen en knieën, rangkaq; zittend, gārsot; van kruipend gedierte, nalar (t); v slingerplanten, arambāt **rondleiden** palēnglēng **rondlopen**, ergens — lēnglēngē; — v/n dier, apēdel **rondom**, aan alle zijden, sakelēnglēnga; — wonen, sakampong; overal, brāta **rondreizen** ēder **rondsel** rodā

rondslechteren, lanterfantēn, alāndjālānan; rōndrentelen, akelēndjār **rondspringen** tĵaq-lontjaqan **rondstrooien**, uitstrooien, tabur; rondvertellen, tor-notoraġi (t) **rondtasten** gāgā **rondte** bunteran

ronduit, onbewimpeld, bāktja of sadjārbāna ook sabāktjana; — zeggen, ngotĵaq sadjārbāna of ngotĵaq sabāktjana; — belijden, đjābāaġi; recht uit, tros-trang **rondventen**, koopwaren — aēder **rondventer** dāgāng ēderan **rondvertellen** tor-notoraġi (t)

rondvliegen v vogels, ngaber lēnglēng; v vonken, letēq **rondzeggen** tor-notoraġi (t) **rondzwerfen** in 't bos, las-ngalas; buiten zijn woonplaats, alelana; v/d gedachten, atjangka **ronken**, plat voor slapen, adekok; snorken, ngerok of serngok **rood** mēra; licht— mēra-ngodā; donker— mēra-toa; er — uitzien, ngemēra; — in 't gelaat, mēnar of mēndār

roodkleuren pamēra **roodkleurig** mēra **roodmaken** pamēra **roof**, het geroofde, rampasan; korst, kolēq **roofvaartuig** prao-gendong of prao-bādĵāk **rooien** pabungkar; regelen, ator of tata **rook** kokos ook oaq; gewijde, đupa **roos**, bloem, kembāng rus of kembāng mabār; — op 't hoofd, salesa; met — op 't hoofd, asalesa

rooster, ijzeren — pemangġāngan (p) of plangġāngan **roosteren** op 'n rooster of aan 'n spit, pangġāng; in 'n pan, sangar; dat wat geroosterd wordt, gāng-pangġāng

ropij ropia **ros**, strijdpaar, djārān
prang **roskam** rok-kerok **roskammen**
kerok **rot** v vis of 'n lijk, budu; v
vruchten, busoq of butjoq ook lotoq;
molmig v hout of touw, alpoq; voos,
kēpaq **rotan** pendjālin ook mendjā-
lin **rotgezel** kantja **rotlucht** bāu bu-
du **rots**, rotssteen, bāto; rif, bāto ka-
rang **rotsgrond** tana bāto of tana
paras

rottan of rotting, zie rotan **rotten**
zie rot **rottestap** djebāk **rotting** zie
rotan **rottingslag** pokol-sapo; die ge-
ven, mokol-sapo **rouw**, leed, sosa
ook kesosaan; beklemd v gemoed, so-
sa atē **rouwig** kasta; ik ben er —
om, sēngko kasta

roven, plunderen, brāndāl; straat-
roof plegen, biḡāl; in 'n huis stelen,
kētjoq; id. bij nacht, malēng; op zee,
bādjāk; het geroofde, rampasan **ro-
ver**, straat— biḡāl ook biḡālān; zee—
bādjāk; nachtelijke inbreker, malēng

royaal, goedgeefs, lambāq; erg —
rojal **rozenkrans**, paternoster, tas-
bi; die aflezen, adikēr **rozenolie** mē-
njaq ros of mēnjaq mabār ook mēnjaq
mawar **rozestruik** bungkana rus
ruchtbaar, gemaakt of geworden, ka-
pra; reeds vernomen, laq ngēding (k)

rug v mens of dier, blākang; on-
der— tongkēng; ruggegraat, buḡik;
v/n mes, tonding; met de — gekeerd
naar, mongkor (p); de — toekeren
aan, mongkērē (p); met de handen
op de — asēkot konding; 'n ingeval-
len — hebben, ngedjeng; 'n hoge —
maken v/n kat, markong; achter de —
= voorbij, lēbāt of kepongkor; zich
achter iem. — bevinden, tepongkor of
kepongkor

ruggegraat buḡik of bruḡuk ook
ḡerdang **ruggelings**, achterover, ḡen-
tangan **rugvin** klēpat of ḡibes **ruien**
v/n vogel, ngorak (o); afvallen of uit-
vallen, rontok **ruif** pemakanan **ruig**,
borstelig, ḡerā; ruw voor 't gevoel,
rangas of kasap; dik behaard, bānjaq
buluna

ruigte rombu **ruiken**, waarnemen,
kēding bāuna; — aan, tjēom; onaan-
genaam — abāu bātjeng of abāu bā-
seng; uit de mond — = stinkende
adem, abā bāseng

ruilen porop **ruilmiddel**, gemunt
geld, pēsē **ruim**, te wijd, lorḡā; —er
maken, lorḡāi; — zitten, ngelorbo of
glorbo; het — hebben, mampo;
breed, lēbār ook kebāng; ver—d ook
uitgestrekt, leḡā; wijd uiteen, rang-
rang; verspreid, pentjar; niet strak
gespannen, kendur; goedkoop, modā;
overvloedig, lebur

ruimte ergens onder, bābāna of bā-
bāanna; ergens boven, atassa of ata-
sanna; ergens voor, adāqna of adāq-

āna; ergens achter, budina of budi-
āna; ergens aan de kant, ērēnga of
ērēnganna; onder 'n slaapplaats of
bank, bāruma of bārumana; tussen—
antara ook ngaq-tēngaan; — tussen
rijen, laq of lat; de uitgestrektheid en
fig. ook de verruimdheid, leḡāna; de
breedte, lēbārrā; weinig of geen —
ropek

ruin djārān kebiri **ruïne** djugruḡān
ruisen v regen of wind en golven of
v/n menigte, kroduq of ḡruduq; v wa-
ter ook, krēsēḡān en krētēḡān of tēk-
krētēḡān; v bladeren ook, krasaḡān;
v harde wind ook, durus of ngedurus

ruit v/n venster, katja; vak, kotak;
wijnruit, selasē **ruiten**, kaart, obin
rukken, uit handen — rebuq; — aan
iets, sentaq of sendāl; trekken, tadjāq
rukwind, westenwind als stormwind,
angēn bārāt of angēn bārādān; wer-
velwind, kalēng-busbus **rumoer**, ge-
joel, ramē; door hard praten, ēnger;
— maken, ḡiḡir **rumoeren**, rumoer
maken, ḡiḡir of ēnger **rumoerig** ḡiḡir

rund sapē; stier, sapē lakēq; koe,
sapē binēq; wilde stier, bāntēng
runderstal kandāng sapē **rundvlees**
djukoq-sapē **rups** olaq **Rusland** ros-
lan **rust**, tevredenheid, kesenengan;
— nemen, neng-eneng; uitrusten, ambu;
geen — hebben, bringsang ook po-
sang; geen — hebben voor 't gemoed,
ngerengkeng; zich geen — gunnen,
taq bu-ambuān; niet met — laten,
rok-ngērok (ē); —ig, njaman; stil
(eenzaam) sepē; zich ergens thuis
voelen, perna; niet bang, taq takoq of
tadā takoqna; vast slapen, ngēdā;
slapen, tēdung **rustbank**, canapē,
bangku; — van bamboe, lēntjak

rustbed, matras, kasor; slaapplaats,
ketēdungan **rusteloos**, in —ze bewe-
ging, mosēq; zonder ophouden, tadā
ambuna; zonder vertoeven, taq neng-
eneng; zich niet stilhouden, ḡuliān; in
herhaalde voortdurende beweging, ali-
ḡuliān

rusten, ophouden, ambu; — op als
'n zegen, ketēbānan; vertoeven, neng-
eneng **rustig**, veilig, kerta; het —
hebben, tomanēna; tevreden, trentem
of trentem; niet gejaagd, seneng; op
zijn gemak, njaman; stil (eenzaam)
sepē **rustplaats**, pleisterplaats, bu-
ambuān of pambuān; begraafplaats,
kobur ook makam

ruw, voor 't gevoel, kasap; grof
ook fig. kasar; — v zeden, asor; —
te werk gaan met, dān-bādānaḡi;
moeilijk te begaan, rēkong; op en af
v/n weg, ongḡā-tonon; wild, glātak
ruzie twist, paḡu of tokar ook tjaka en
stori; geschil, tokaran; vuilbekken,
roso ook rotjo **ruziemaker** orēng apa-
ḡuān

saamgepakt tot 'n compacte massa, metmet; platgedrukt, pēltang **sabbat** sabbat **sabbatdag** arē sabbat **sabel** pe-dāng; met 'n — slaan, pe-dāngaḡi **sabelen** me-dāng (p) **saffloer** kesombā **sage** dūngēng **sago** saḡu **sagopalm** arēn **saizoen** mosēm ook masa **salade** sladā **salak** salak **salaris**, maandelijks, ḡādji ook blāndjā; dagelijks, blāndjā; loon, bādjarān; beloning door de werkgever bepaald, opa; werkloon, ombālān; dagloon, buruān

saldo, overschot, karēna; restant schuld, karē of kanton; wat men te vorderen of uitstaande heeft = credit, pēotang; debet, otang **salpeter** san-dābā of budjā blāndā **saluut** slamet

samen, verenigd, apolong of akompol; gelijktijdig, padā; te zamen met, abāreng; — in 'n rij, rampak; het — eens zijn, rampa **samenbinden** in 'n bundel, ēntēngē; dichtbinden, talēqē; handen of vleugels op de rug binden, tlēkong

samenbrengen papolong of pakompol ook pasētong **samenbuigen**, saamgebogen, bungkoq **samendoen**, mengen, patjambur; gezamenlijk, abāreng; samen handel drijven, abāreng adāḡāng of abāreng awāl-djuāl **samendrukken**, platdrukken, tjētjē; in de hand — kepel

samengaren papolong of kompolaḡi **samengedrongen** pandāq of pēndāq **samengesteld**, dubbel, rangkep; aan elkander gevoegd, rampē **samenhangend**, gebonden van goed gekookte rijst, komel **samenkneden** tjampor **samenknippen** kepel **samenkomen**, verenigd, akompol; ergens bijeenkomen, kopolē; — naar 'n schouwspel, dāteng tēngū; met elkander — pak-papaḡān; vergadering, kopolan ook pekpeḡān

samenlassen sambung = sabung **samenloop** kepolongan **samenrapen**, verzamelen, pēlē; iets bijeenbrengen, adjum; 'n nalezing houden, asak; iets bijeengaren, kotkot

samenroepen, roepen, olok; voltalig bijeenroepen, pekpekaḡi; samenbrengen, papolong of pakompol ook pasētong **samenrollen**, iets oprollen, ḡulung **samenscholen** apolong ook akompol; van vissen, adābu; vergadering, pekpeḡān ook kopolan

samenspannen, één lijn trekken, saradjuq; — tegen, tēmpoḡ **samen-spraak**, beraad, rembuḡān; samen afspreken, ḡuneman; gepraat, djandonan **samenspreken** op zachten toon, aḡuneman; raad houden, arembāḡān; samen praten, ataq-bāntaqan; praten, tjaq-ngotjāq of adjandon ook atjatja **samenstellen**, 'n brief, tolēs; 'n opstel, karang ook angḡit; maken, ḡābāj;

tot iets maken, ma-dādi; stichten, bāngonaḡi **samentreffen** met, nodju (t) of nodjunē ook kebenderān

samentrekken, bijeenbrengen, pasētong **samentrekkend** pakaq **samen-voegen** pasētong of papolong ook pakompol **samenwonen**, inwonen bij, ponduḡi; iem. bij zich doen wonen, ngapolong; bijelkander in huis, apolong bengko

samenzwering rembuḡān orēng dūr-sēla of tēmpoḡan **sandaal**, leren, trompa; houten met leren band, patjaq; houten met 'n knop, ḡāmparan **sandelhout** tjendāna **sap** v vruchten, aēng; saus, koa; melk— v/n plant, ḡeta; — v suikerriet, aēng tebu; — v palmbomen, laang

sappig bānjaq aēng **sarong** sampēr of sampēr sarong; met 'n — aan, asarong of asampēr-sarong **sarong-hekje** sampēran **sarren**, beetnemen of bedriegen, tjo-ngotjo (k); hinderen, ḡāngū; schertsen, ḡādjaq **satan**, duivel, sētan; de — belis; boze geest, djin; onreine geest, djin na-djis

satijn sētēn **saucijs** sosēs **saus** koa **schaaf** pasa **schaafsel**, krul, pasaan; spaander, tatal **schaakbord** papan tjator **schaal**, weeg— tēmbāngan; schotel, bāsē; — met deksel, bāsē-totop of bāsē-kodung; — v/n ei of kreeft, kolēq

schaaldier, éénkleppig, tjangtjang, tjongtjong, butaq, ormang enz.; twee-kleppig, tērem (rond), kēdjing (lang); mossel, krang **schaamdeel** kemaloan; vrouwelijk — pokē; mannelijk — palaq; de plaats boven de — en, tampoq

schaamplaat poq-tapoq **schaamte**, verlegenheid ook schande, todus of malo; beschaamd raken, kemaloan; beschaamdheid, birāng of kebirāngan **schaamteloos** tadā birānga of tadā todussa **schaap** mbiq; vetstaart, mbiq gibās of dūmbā **schaapskooi** kādāng mbiq

schaar om te knippen, ḡuntēng; v/n kreeft of krab, kampēq; menigte, bānjaq orēng of kopolan orēng of orēng bānjaq; propvol, selaq; grote hoop, ondjem of ondjeman **schaars**, bw zelden, rangrang; duur, larang; bv — bezocht, sepē of sobung **scha-brak** sabrak **schacht** v/n lans, landiān **schade**, — lijden, verlies, rogi of kerogiān ook tona; — berokkenen, parogi enz.; nadelig, rogiāḡi; gebrek, djungkang **schadeloosstelling** ḡāntē

schaden parogi of rogiāḡi ook ḡābāj rogi **schaduw**, —beeld, djāng-bādjāngan; in de — naong ook aop; — geven, naongē of aopē; in de — plaatsen, panaong of pangaop; in de — zitten, anaong of ngaop; wajang-pop, bādjāng

schaduwrijk naong **schaffen** kakan **schakel** lāng-gēlāng **schaken**, spelen, maēn tjator ; stilletjes weghalen, pe-loq ; wegvoeren, kēbā buru **schamen**, zich — todus ook malo ; wegens 'n misdaad ook birāng **schampen** njerē-bit (s) **schamper**, scherp in woorden, bengēs of kereng ; nors, sengol of sentak ; hatelijk, sengēt

schande, oneer, todus ; wegens misdaad, birāng ook kebirāngan ; te — maken, pabirāng **schandelijk**, laag, nēsta of nēspa ; vrijpostig en ondeugend, seloro **schandjongen** dālāq of njēn-onjēnan **schans** bintēng **schapenwol** buluna mbiq **schappelijk** se-dēng **schare** orēng bānjaq

scharen, ordenen, ator **scharnier** ēngsēl **scharrelen**, waggelen, tesrēnding ; niet recht op 't doel afgaan, slētēng **schat**, goederen, arta ; voorwerpen v waarde, radjā-brāna ; 'n begraven — bendeman **schateren** = **schaterlach** kakak of kelakak **schatkist** gērbāng

schatplichtig, in 't algemeen of belastingschuldig, opet ; wegens landrente, kenēng padjek ; wegens bedrijfsbelasting, kenēng padjek gērābāk **schatrijk**, zeer rijk, soḡi sekalē of soḡi gālu **schatten**, taxeren, taksēr ; naar gissing, kēra ook ra-kēra ; berekenen, ētong ook bilāng **schatting**, bedrijfsbelasting, padjek gērābāk ; taxatie, taksērān ; cijns, opet **schaven** pasa **schavuit** bāngsat of orēng nakal

schede v/n zwaard of dolk, brāngka ; v/n piek, selobungan ; v/n mes, selokoḡān ; overtrek, sarongan ; metalen over — v/n kris, penduk ; vrouwelijk schaamdeel, pokē **schedel**, doodshoofd, blutoḡān ; bekkeneel, bātok of blutoḡān ; fontanel, bun-embunan

scheef staan of schuin, mērēng ; — van iem. nek of hals, tēlēng of nēlēng ; — houden of — plaatsen, nēlēng ; overhellend, tēlēng ; — v/d mond, pērot ; niet recht, biluq ; — trekken of knippen, pabiluq ; — staan, onduq ; — v/n zijweg of lijn, njērang (s) ; — getrokken, pērot of rot-pērot

scheel, — zien, lēnglang ; met 'n staar, bulār **scheen** betēs **scheenbeen** tolang-adu **scheepsjongen** djongos **scheerder** tokang-tjokor **scheermes** la-ding tjokor of lading penjokor ook todiq tjokor en todiq penjokor

scheiden, verwijderen, pēsa ; wegens ruzie, glindjāngan ; ge — van, apēsa bān ; zich — apēsa ; — door iets er tussen te plaatsen, elaqē ; uiteengaan, budjār ; iem. ge — vrouw, blāndjār ; ge — vrouw die maagd is gebleven, blāndjār tanang ; van zijn vrouw ge — leven, tambāng ; met de handen vaneen — seloē of pēak ; 'n

scheiding maken, pēak ; zich vaneen — v/n menigte, apēak ; af — palaēn ; 'n vrouw verstoten, nelak (t)

scheiding v tafel en bed, tambāng ketēdungan ; grens — bātes ook ngḡān ; 'n — maken, pēak ; verstoting, telak **scheidsmān** djuru duum **scheidteken** padā **schel**, hel, mentjorong ; v/d stem, tjernangan ; helder v/d stem, njarēng ook ranjēng ; bel, lontjēng ; schil, kolēq **schelden**, het — pēso ; aan het — apēsoan ; voortdurend — mēmēso

schelen, ontbreken, korang ; verschillen, bidā of katjēk ; kunnen — perduli ; het kan mij niet — taq perduli ; wat kan het (mij, jou of hem) — perduli apa

schellen, de bel luiden, lontjēng ; voortdurend — krontjēng **schelm** bāngsat ook durdjāna **schelmerij**, listen en streken, akal-bāngsat ; — plegen, slēnter **schelp**, tweeschalig, kerang ; paarlemoer — en ook de reuzen — kēma **schelpdier**, éénkleppige, tjongtjong, tjangtjang, butaq, ormang enz. ; tweekleppige, tērem (rond), kēdjing (lang) enz. ; mossel, krang **schemerachtig** mang-ramang **schemeren**, onduidelijk zichtbaar, mang-ramang ; avond- of morgen-schemering, rēbeng

schemering rēbeng **schenden**, beschadigen met opzet, parosak ; id. zonder opzet, rosakaḡi ; geschonden, rosak **schenklad**, rond v hout, dulāng ; presenterbladje v hout of metaal, lampan = baki (Hol.) ; — v geelkoper, talam **schenkel**, dij, pokang ; bout v/n viervoetig dier, sampēl ; v/n geslacht viervoetig dier, kēkēl **schenken**, in — toangē of sēlēnē ; uit — sēlēn of toang ; uitstorten van iets dat geen vloeistof is, totaq ; geven, beriq ; iets iem. geven, bāḡi ; weg — sandekaaḡi

schenking, vrijwillige gift, sandeka ; voor n' liefdadig doel, wākap ; iem. bij — iets afstaan, sandekae ; iets bij — afstaan, sandekaaḡi ; 't gegevene, pemberiqna **schenkketel** tjērēt **sche-peling** orēng kapalan

scheplepel, klapperdop met steel, tjantēng ; id. v/n klein stuk klapperdop, senduq ; kokosnotedop (zonder steel) bātok ; eetlepel, sēndoq ; platte rijstlepel om de rijst op 't bord te doen, tjēntong ; keuken- of pollepel, ēros ; — v/n blad of ook v metaal, sodu ; fabriekslepel, ēbor

schepnet of zeef, roq-tjaroq ; driehoekig — sondit ; vissen met 'n — njaroq of njondit ; handvisnet, petjak **scheppen**, — uit, tjeloq ; met de hand — tjaoq ; leeg — koras ; putten, tēm-bā ; met 'n fabriekslepel, ēbor ; met 'n

pollepel, senduq ; met 'n gewone eetlepel, sēnduq ; iets voortbrengen, dā-diāgi ; maken, gābāj ; formeren, morbā
schepper, de S— sē amorbā djāgāt ; emmer, loq-tjeloq ; emmer om te putten, tēmbā ; rijstlepel, tjēntong ; pollepel, ēros ; fabriekslepel, ēbor **schepriem** belā **schepsel**, creatuur, mahlok ; tegenover God, kabulā ; mens, orēng ; volk, omat ; redelijk — djalma **scheren** tjokor **scherf** bling ; v aardewerk, tebingkar

schering diriān **scherm**, kamer-schut, brāna ; beschot, tabing ; heining, paḡār ; saronghekje, sampēran ; klerenhanger, sampajan ; zonne— of regen— padjung ; gordijn, gubā ; versperring, andeng **schermen** met rottingen, ođjung ; met de handen of met zwaarden, silat of mentjaq ook mantjaq ; slingeren met de armen onder 't gaan, lēmbāj

scherp v/n mes of sabel, tađjem ; — maken, tađjemē ; duidelijk v druk of tekening, abra ; duidelijk waar te nemen, trang ; — schieten, tepaqan of tepađān ; — zien of letten op, abās ; — zien naar, abāsaḡi ; bijtend v vocht, sereng of serang ; — van of in woorden, bengēs of kereng ; — v smaak, peđes ; venijnig of jeukend, gātel ; sterk v reuk, ampek ; prikkelend v/n geur, landes ; streng v/n bestuur of sterk van koffie en thee, kras **scherven** patađjem of tađjemē ; slijpen, gāngsē

scherprechter kaprē ook kelotjo of tokang gāntong **scherpte** tađjem **scherpziende** abās

scherpzinnig, schrande, landep ; zeer geschikt, preḡuna ; bekwaam, pēnter ; doorzien, tao **scherts** gāđjāq of pe-gāđjāq **schertsen**, gekheid maken met woorden, aḡāđjāq ; iem. beetnemen, gāđjāqi ; aan de kaak stellen, tjo-ngoťjo (k) **schets**, tekening, đasar ; op 'n sarong of bātēk, rēngrēngan ; voorbeeld, tjoťto

schetsen op 'n sarong of bātēk, arēngrēng ; beschrijven, tjerēta ; mondeling, abānta ; 'n schets maken, gābāj tjoťto **schetteren** ketētēt **scheur**, ingescheurd, beđā ; grote — soak ; kleine — tjarēq of tjarpēt ; gescheurd, tarbis ; — aan de kant, tjarpēt ; barst, belā ; — in de grond, reḡā ; met — en, tjarēqen of dāldāl ; beschadigd, rosak ; met — en of barsten, mesmes

scheurbuik, spruw, sriawan ; van kinderen, gūāmen **scheuren**, barsten, beđā ; ver— bit-njebit (s) ; 'n weinig — patjarēq ; over 'n lengte — pasoak of soak ; af— potel of sempal ; 't geluid v — deldel **scheutig** mora of lambāq **schicht**, pijl, pana ; bliksem, kēlap ; weerlicht, đāp-keđāp

schichtig, angstig, ḡiras ; schuw, kesēt ; bang, takoq ; op hol gaan (vooral van hoornvee) gābāl **schielijk**, onverwijld, đuli ; spoedig, lekas ; snel, kebāt ook gāntjang ; hard lopen, berkaq ; vlug, gāsaq

schier, bijkans als, sasat ; bijna dood, korang laḡiq matēa of paraq matēa **schietboog** gēndibā **schieten** op, bedil of tēngḡār ook masang ; door het water — v/n boot, pēak ; — met pijl en boog, pana **schiften**, afzonderen, palaēn ; uitkiezen, pēlē ; van vochten, nglongkor ; verzuurd, tjēloq **schijf**, dunne plak, moot of snede suikerriet, ērēs ; — je, ērēsan ; — je lontarsuiker, tjabāk ; afgesneden stuk, paspasan ; schiet— sekēp

schijfwiel glinding ook klotro ; wiel, rodā **schijn**, naar het schijnt, semona ; de — aannemen of in — doen, dā-kēndā of ta-kanta ook pē-apē en wa-koa ; helder, trang ; blinken, kređāp of krēnap ; kwansuis, ta-kanta ook dā-gāndā ; toeleg, pengara ; uiterlijk, robā **schijnbaar**, naar het schijnt, robāna of semona

schijnen, schitteren, klērap of asonar ; helder v zon of maan, tēraq of sēnat ; v/n klein licht op verre afstand, lēk-melēk ; lichtstralen werpen, asonar ; naar het schijnt, robāna of semona **schijnsel** sonar

schik, in zijn — pērak of bunga **schikkelijk** seđeng **schikken**, ordenen, ator ; zich er in — trēma of pasra ; bijeen — ađjum ; zich — naar = volgen, toroq **schikking**, regeling, atoran ; minnelijke — kerokonan **schil**, bast, kolēq ; schutbladen v maïs, kloťōḡān ; omkleeding v bamboe, tapē

schild ook fig. tamēng **schilder**, verver, tokang tjēt ; kunst— tokang gāmbār **schilderen**, iets — of afbeelden, gāmbār ; verven, ngetjēt ; opstrijken, polas ; op 'n doek, bātēk ; op wacht staan, djāḡā of kemēt **schilderhuis** monjēđān **schilderij** gāmbār **schildpad**, moeras— ra-kora ; rivier— katēmpa ; zee— penjo **schildwacht** bij 't leger, skēlwaq ; waker, orēng djāḡā **schilferen** sētsēt

schillen, af— kombiq ; 'n kokosnoot ook, korpas ; van de schil ontdoen, kolēt **schilvezel** v/d kokosnoot, sepet ; v/d waroeboom, loēq **schim**, schaduwbeeld, djāng-bāđjāngan ; iem. die zich 's nachts in 'n tijger kan metamorphoseren, dāno ; tijger als metamorphose, gādungan ; spook v/n afgestorvene, đin-đāđin ; spook v/n afgestorvene in de gedaante v/n viervoetig dier zo groot als 'n kat ('n metamorphose v/n đin-đāđin) djrāngkong

schimmel, kleur v/n paard, đābuk ; 'n — đjārān đābuk ; paddestoel, ko-

lat ; beschimmeld, ambung **schimmen** ngambung **schimp** ēna **schimpen**, smaden, ēna ; schelden, pēso **schink** sampēl **ship**, Eur. kapal ; Inl. praō **schipbreuk**, zinken, karem ; verbrijzeld, kapal remok ; (kapal sēlem wordt thans gebruikt voor duikboot. Sēlem = duiken, maar ook zinken. Matē te-sēlem = verdrinken) **schipper** d̄jurā-gān of d̄jurāgān laot ook kaptēn

schitteren, blinken (kort) klērap of glirāp ; (langer) kredāp ; flikkeren, salang kredāp ; helder schijnen, mantjorong (p) ; stralen, melong of melok **schitterend** kredāp **schobbejak**, deugniet, orēng nakal ; schurk, orēng d̄jubāq **schoeisel** = **schoen** Eur. spatū ; sandaal, trompa ; Chin. kasot **schoenborstel** sekaqna spatū

schoenmaker tokang spatū **schoenriem** talē spatū **schoffel**, hark of krabber, sorkot ; houweel, landuq **schoftijd** laot **schok**, fig. = schrik, biāsān **schokken** v/n rijtuig of rijdier, rontak ; op en neer gaan, lontjoan

scholier, schooljeugd, anaq sekola ; leerling, morēd ; schreeuw-school-leerling, anaq ngadji **schommel** ondjān **schommelen** op 'n schommel of wipstoel, ondjān ; wiegelen, glimbāng ; schudden, gūdek ; rollen, gundjāl

schommelstoel korsē-gojang of korsē-ondjān **schoof**, bos padi van twee gāpans, glādjung ; suikerriet aan schoven binden, kolongē **school** sekola of sekolaan ook pemolangan ; priester — penjantrēn (s) = pesantrēn ; koran — langgār **schoolbehoeften** bekakas-sekola

schoolgaan asekola **schoolmeester** Eur. mēster ; Inl. gūru ; leraar, pendita **schoon**, rein, sotjē ; mooi, bāgūs ; goed, betjēq ; — v/n meisje of vrouw, radin ; — plukken of maken of zijn, bersē ; — van onkruid, lēnjē ; — v/d stem, njarēng of ranjēng ; — op, gēmet of bānas ; of — maskē ; — v water, djenēng

schoonbroeder ēpar **schoondochter** manto of manto binēq **schoonheid**, fraaiheid, kebāgūsān ; schoon meisje, anaq binēq sē radin ; schone vrouw, orēng binēq sē radin **schoonmaken**, iets — bersēē of bersēāgi ; 'n erf — palēnjē of pabersē ; van gras of onkruid — gēmgem ; schoon op maken, gēmedi of bāsās ; ordenen, tata ; bij elkander pakken, rēngkes ; wassen, koraē ; — m/n borstel of lap, sikat

schoonmoeder matoa of matoa binēq **schoonschijnend** robāna betjēq **schoonvader** matoa **schoonzoon** manto **schoonzuster** ēpar **schoor**, stut, d̄jang-tondjāng of wak-toak ; — v/d nokbalk, d̄jung-andjung ; — onder 'n brug, antro **schoorsteen** kokosan

schoorsteentje v/n geweer, penomangan of so-soso

schoot v/n zittend mens, rēbā or rēbāān ; op de — nemen, rēbā of pangko **schop**, steek — soq-sosoq ; graafstok, srēpēng ; schommel, ondjān ; ballast — sekop **schoppen**, achteruit — ngetēq (k) ; op zij uit — sēpak ; met de voorpoten — ngandjeng (k) ; vooruit — katjar ook gēndjā ; in de knieholte — ngeduq (k)

schor v/d stem, radjā ook prat en petjat **schoren** toak of tondjāng **schorpioen**, huis — of strand — (bruin en vergiftig) kala ; huis — (zwart en niet vergiftig) kala-djengkēng ; bos — of tuin — (groot, zwart en vergiftig) kalang-manggā of kalēng-manggā

schors, bast, kolēq of bābāgān ook klotoḡān **schorsen** paambu of ambuāgi **schorten**, haperen, korang ; wat schort er aan, apana sē korang = sē korang apana of korang apana ; de kleren op — pēngkēs of sēngkap **schot**, houten — gēdjuk ; — geven aan 'n vlieger, olor talēna of solor talēna ; wand v bamboe, tabing ; heining, pagār ; geweer — pemedilān ; — v geweer of kanon, amonjē ; kanon — amonjē meriem

schotel, bord, pērēng ; vlees — basi ; vierkante platte — antjak ; grote rijst — pandjāng ; aarden — tje, tjobik ; — tje onder 'n kopje, lēpēr ; — tje v/n Inl. lamp, telopaḡān ; aarden rijstpot, penaj **schoteltje** lēpēr of pērēng tjangkēr **schotvrij** teḡu **schouder** bāu ; op de — songgūj **schouderbedekking** polēt **schouderblad** blikat **schouderkwast** polēt **schouderophalen** kerdjuq

schouw pemrēksaan ook komēsi **schouwburg** komēdi ; Chin. bādjang tjēna **schouwspel** ḡun-tēngḡun

schouwtoneel, de wereld is 'n — bādjang ē-keleer **schraag**, bok, d̄jang-tondjāng of wak-toak ook d̄jangkaq ; stijl, pēlar of tjanggā ook saka en soko-rabā **schraal** v grond, kadjāl ; mager, koros ; weinig, sakonēq of sakoḡiq ook sadjimbiq **schraapzuchtig** tjerēq of brikēng en britbit **schragen**, ioi — tolongē of sronḡā ; stutten, tondjāng of toak ; helpen, tolong **schram** loka

schrander, scherpzinnig, landep ; knap, pēnter **schransen** melak of bādūk ook onjoq en bāngkaj **schrapen**, afkrabben, kerēk ; af — kaēs ; over iets heen strijken, korēk ; raspen, parot **schrede**, stap, tēndāk of tēngkaq **schreef** ḡāris **schreeuw** om hulp of van pijn, tarat ook toat ; — bij het roepen v iem. ēraq ; — bij 't wenen, tjerēng **schreeuwen** om hulp of v pijn, atarat of atoat ; — bij 't roepen

v iem. aēraq ; — bij 't wenen, atje-rēng ; — v/n varken, aguēk ; — v/n kip, akaok of akēok ; juichen, asorak ; kakelen, atjoloq

schreien, wenen, tangēs ; be— tangēsē ; — om, katangēs ; in koor — briak ; zacht — njerēbi ook agingging of angēqngēq **schrift**, geschrift, sorat ; de Bijbelboeken, kētab ; het geschrevene, tolēsān ; geschreven letters of figuren, tolēs ; op doek, bātēk ; aantekening of nota, tjatedān **schriftgeleerde** ahli kētab

schriftuur sorat **schrijfbehoeften** bekakas-nolēs **schrijfcassette** lēsna **schrijfgereedschap** bekakas-nolēs

schrijflessenaar lēsna **schrijven**, voor Arabisch schrift, kalam ; stalen — pēn **schrijftafel** mēdjā tolēs **schrijftrommel** lēsna **schrijfvertrek** kantorān **schrijflings** sēklak **schrijnend** peđi **schrijnwerker** tokang-kadju **schrijven** tolēs ; iets — tolēsāgi ; het geschrevene, tolēsān ; vermeld, ēsebut ; inhoud v/n — monjēna ; aanschrijving, sorat prēnta ; — aan of op— tolēsē ; — op doek, bātēk ; opstellen, karang of anggīt

schrijver, klerk, đjuru-tolēs ook đjurtolēs ; desa— tjarēk ; auteur, sē ngarang (k) ; dichter, buđjānggā **schrik**, schrikken, tekerđjāt ; — inboezemend, nekerđjādi ; — aanjagen, takoqē of patekerđjāt en tekerđjātađi ; schok of gemoedsbeweging, biāsān

schrikachtig, spoedig schrikken, keđjidān ; bang, takoq ; van paarden, kesēt ; van hoornvee, gābāl **schrikbarend**, schrikinboezemend, nekerđjādi ; het is wat te zeggen, bārā **schrikkelijk** nakoqē (t) of patekerđjāt

schrikken tekerđjāt of keđjit ook kađit ; doen — patekerđjāt **schroef** sekrup of olēran **schroefdraaier** oβing ; Eng. sleutel, ēngkol **schroeien** om vogels makkelijk te plukken, biđāng ; met 'n aanbaksel, akerēq ; bakken, guring ; brandig, angos **schroeven**, in—sekrup ook olēr

schrokken, vreten, bāđuk ook onjoq ; gulzig, rakos **schromen** takoq **schroomvallig**, bevreesd, takoq ; beschaamd, todus ook malo ; beschaamd wegens 'n slechte daad, birāng **schub** sēsēq ; geschubd, asēsēq **schubben** njēsēq **schuchter**, bedeesd, todus of malo ; wegens 'n slechte daad, birāng **schuddebollen** bij 'n weigering of ontkenning, aoēng ook akēpek

schudden, om — kotjak ; koren in 'n maat drukken, tapat ; — aan, onđu ; trillen, aonđu ; het hoofd — oēng ook akēpek ; (weigerend of ontkennend) oēng ; (van verwondering) akēpek ; het hoofd knikken als teken v in- of toestemming, ongguq ; speelkaarten

— tjtjo ; 'n sigaar — om de as te verwijderen, taktak ; zich verroeren, ađuli ; — in 'n fles, kontjang ; schommelen, gūdek ; tegenspartelen, rondā ; iets heen en weer — ođā ; — bij 't rijden, rontak

schuier, borstel, sekaq ; kleeborstel, sekaqna dāndānan ; tandenborstel of —tje voor goud of zilver, sikat **schuieren**, afborstelen, sekaq ; met 'n sikat schoonmaken, njikat **schuif**, deursluiting, palang ; v/n kraal of paardenstal, slorok of slorođān ook sorođān

schuifbout grēndēl **schuifdeur** labāng slorok **schuifelen** v/n slang, ngelosor (k) **schuifgordijn** klambu-slorok of gūbā slorok **schuifknoop** rāq-đjirāq ; de lus, sampokēan

schuilen van jonge vogels onder de moedervleugels, njelosoq (s) of njelosoqē ; zich ver— ērem of ētek ; — voor regen of zonneschijn, aop **schuilhoek** pengēteđān **schuilplaats** van dieren, rongkang ; van mensen, pengēreman of pengēteđān **schuim** kapoq **schuimbekken** ngabuk **schuimen** raqsoq ; af— sēroq **schuimspaan** roq-sēroq **schuim**, — staan of scheef, mērēng ; — afgesneden, ētjangrat ; — aflopen onder 'n kleinen hoek, tara ; onder 'n groten hoek, kotjor ; bijna loodrecht, lopok ; van iem. schouders, ongko of solko ; — v/n weg of driehoekszijde, njērang (s) ; krom getrokken, pērot

schuins scheef, sērang ; — gaan, njērang ; — staan, mērēng ; — kijken, lērēk

schuinte toronan **schuif**, vaartuig, prao ; sloep, sampan ; —tje, sekotji **schuifvoerder** pendiđā **schuiven**, voort— sotok of sorong ; langs iets — serēbit ; zich aan— aēngser ; de houten grendel of palang dicht— malang ; id. v/n kraal, njelorok (s) ; in—sorok ; iets af— anglot ; naar beneden glijden, klosot ; opium — mađāt of ođut

schuld, iem. fout, kesalaan ; — in geld of goed, otang ; — vordering, pēotang ; restant — karē en rē-karē of kekarēn ook kanton ; misslag (fout of zonde) sala ook kelopođān en đusa of andiq kesalaan ; iem. de — geven, salaađi

schuldbrief sorat otang **schuldeiser** orēng paotang of orēng pēotang **schuldeloos** taq-peđusa of tapa-đusa

schuldenaar, misdadiger, orēng sala ; met betr. tot geld of goed, sē aotang of sē andiq otang **schuldig**, v geld of goed, aotang ; fig. asala of ađusa ; verplicht, bāđjib **schuldvordering** pēotang **schulp**, tweeschalig, kerang ; paarlemoer- of reuzenschelp, kēma **schuren**, poetsen, kosok ook oso of

osoē en kosot ; — langs ioi, serging of girsēng ; — tegen, ēsēk **schurft** korēng **schurftig** korēngen of rēngkorēngen **schurftmijt** olaqna korēng **schurk** bāngsat of durdjāna ook orēng djubāq en keparat **schut** brāna **schutblad** klotok **schutsel**, afschutting, dāng-adāng ; wand, tabing ; heining, paḡār

schutsweer, dam, tambāq ; dijk, tanggūl **schutter** tokang mbedil of tokang nēnggār **schutting**, af— dāng-adāng ; heining, paḡār **schutsluis** labāng **schuur**, pakhuis, gudāng ; rijst—lombung **schuw** v/n dier, kesēt ; angstig, girās ; bang, takoq ; hard weglopen, ḡābāl **schuwen**, verfoeien, bādjiq of samengēt ; bang, takoqan of takodān **scrotum** pelēr **secretaris** sēketaris

sedert, v/h begin af, asal-molana ; v/h eerste begin af, asal kabidān ; — 'n jaar ben ik hier, la olē sataon sēngkoq sē bādā dinaq **sein**, teken, tora of tandā ook tetenger ; hoorbaar — tandā of tetenger **seinen**, praaïen, tandāaḡi mandirā **seizoen** osom ; droge — nēmor ; natte — nēmbārāq **sekreet**, Inl. (meestal aan 't water) djāmbān ; — op het erf, djumbleng ; Eur. — pekēbān (bad- of bestekamer)

sekse bāngsa ; van welke kunne, probā **sekuur** tanto **selderij** sladri **selterswater** = **seltzerwater** aēng blāndā **September** sēptēmbēr **sergeant** sersan of sērsan **servet** serbēt ; kleedje, sasap ; veegdoek, osap **Siam** Siem **sidderen**, trillen, keter ook kētēk ; inwendig — van toorn, ngeter atēna

siddering keteran **sieraad**, opschik in kleren, penganggūj ; goud of zilverblad, pradā ; aangezette kant, plēsēr **sierlijk**, keurig, bāḡus ; mooi, betjēq ; mooi afgewerkt, apēk **sierplant** petēdān **sigaar** rokoq **sigarendoos** tēpaq **sigarenkoker** bādāna rokoq **sigarenpijp** mostēk **sigaret** rokoq

signaalblok, hangend alarmblok, ḡendungan ; klein van bamboe, tongtong **sijpelen** bresbes **sik** djāngguq **sikkel** arēq of sadāq **simpel**, half wijs, sasar of lā-gilāen of ēdān ; dom, lola

sinaasappel djeruk matjan of djeruk manēs **sinds** mola of molaē **singel**, buikriem, ambu **sirih** sērē **sirihbakje** mēnangan **sirihdoos** tēpaq **sirihpruim**, gekauwde, sēpa ; ongekauwde, pēnang-masaq **sirihpruimen** mēna (p)

sirihspog dūbāng **siroop**, vermengd met water om te drinken, setrop ; suikerstroop, kēlang of tanggūli ; gedruppelde — tētēs **sissen** v vet in de pan, sengan of srengan **sits** djita ; gestreept — djita polēng ; geruit — djita dam-edaman ; gebloemd — djita

kembāngan **sjaal**, lange doek, pēndjung ; om in te dragen, bān-embān ; korte — rēmong ook mantel ; lange uitheemse — tjal **sjalot** bābāng mēra

sjees pēndi **sjerp** slēmpang **sijlpen** tjētjēdān **sjokken**, in sukkeldraf, djikdjik ; op en neer gaan, lontjoan ; door het schudden niet aangenaam te berijden, rontak **sjorren**, vastbinden, talēē ; vastbinden aan, poket **sjouwen**, op schouder dragen, pēkol ; moeilijk gaan, lako mlarat **sjouwer** kolē of koli **skelet** bālungan **slaaf**, gekochte, orēng bliān ; dienaar, dunor **slaags**, plukharen, atokar ; gewapend vechten, atjarok ; id. in de oorlog, aprang

slaan, — naar, pokol ook tokol of palo ; naar iem. — met 'n sabel, sēbet ; — met de vlakke hand of met iets vlaks, ḡepaq ; het geluid daarvan, tjeplas ook seplak ; id. doffer, tjeplos ; naar iem. — met 'n knods, pentong ; — met 'n zwaard, peḡāng ; — met de hand tegen het hoofd, tempēlēng ; de ogen — op, pandeng ; oorloggen, aprang ; op de borst — beuken, buk-buk ; de handen aan iem. — tangkep ; ranselen, besbes of popo ; — met 'n karwats, tjemetē ; van zich — met 'n sabel of stok, sēbetaḡi ; met de vuist — antem ; met uitgestrekte arm — sēntem of terkem ook kotem ; iem. met de vuist op de borst — sodoq of sotok ; op het voorhoofd — met de vuist, ḡutjo ; op het gelaat — torkop ; op het gezicht — tapok ; met de rug v/d hand — ḡibēng ; op 'n bekken of trom — tabu ; iem. tegen de grond — bāntēng of bāntēngaḡi ; — in iets v/d bliksem, ētapor kēlap of ēsamber kēlap ; — v/n paard, ngetēq (k) ; dood—patēē ; geloof — pertjadjā ; tot gruis — lesaḡi of parosak

slaap, — hebben, ketondu ; door de — overmeesterd, tetēdung ; slapen v/h hoofd, lēng-pēlēngan ; — in de ooghoeken, bilāq ; slapen v/n lid, ḡringgīng **slaapdrunken** dāp-odāben of māmong

slaapkamer kamar tēdung **slaapkameraad** bāreng tēdung **slaapkop**, vaak slapen, tēdungan ; vast slapen, blubu

slaapplaats, bed, ketēdungan ; ledikant, randjāng ; 'n — geven ook 'n kind naar bed brengen, patēdung **slaapstede** ketēdungan **slaapverwekend** pengsērep **slab** oto

slabakken, nalatig, tlēdur ook tēbir ; te lui om te werken, lemos **slabbetje** oto **slachten**, vee — sambeli ook mbeli en potong

slachter djāḡāl **slachthuis** djāḡālān of pedjāḡālān **slag**, — of stoot, pokol ; klap, tempēlēng ; gevecht, prang ; shade, kerogiān ; geen — hebben

van, ġuġuq; soort, bāngsa; geluid, swara; ongeluk, tjelaka ook kalēr; de — v/n zweep=het snoer, sambungan-na samboq; knappen v/d zweep, (helder) tjetēr (minder helder) tjetar (doffer) tjetor; vogelknip, talkoq

slagader, pols, tek-ketek **slagen** worden, dādi; krijgen, olē; gelukkig in zijn onderneming, podjur **slager** dġāġāl **slaginstrument(en)** tabuān **slagknip** peltas of petat **slagnet** pe-tjak **slagpen** lar **slagregen** odġān de-res **slagtrand** sēong

slagvaardig, spraakzaam, ketjaq **slagveld**, v/n veldslag, mēdan pep-rangan; strijdperk, pekalangan **slak**, zoetwater— kool; id. groot soort, ġundāng ook kool ġundāng; boom—tjangtjang of bueng-tjangtjang; naakte — ormang; huisjes— butēng of kēong **slaken**, in vrijheid stellen, lo-tjodi; ioi loslaten, otjol **slang** olar **slangenvenijn** opas **slangswijs** mara olar; kronkelend, mlēngker; als v/n grote slang, mlongker **slank** v/n vrouw, parsēng; v/n man, dġuntaj; dun van middel, rampēng; hoog, tēng-ġi; mager, koros; erg mager, kurus **slaolie** mēnjaq sladā

slap v koffie en thee, taq kras; v thee ook ngodā; uitgeput, ġēdur; niet strak, kendur; week, lētjaq; lenig, lemes; niet stijf, lēpēk **slapeloos** taq ngenēng tēdung **slapen** tēdung; te — leggen, patēdung; — v/n lichaams-deel, ġringġing; vast — ngēdā **slaperig** ketondu ook ngantok; niet rap, ketot

slapjes on-laon of laonan **slapte** in zaken, taq patē padju **slavin** orēng binēq beliān; dienaars, dūnor **slecht**, boos, dġubāq; —er, dġubāq polē; van lijnwaad, ko-kodin; — v gezicht, rab-eng; — v zeden, dursēla; vrijpostig en ondeugend, seloro **slechten**, effenen, parata of rataaġi; afbreken, bungkar of rombāq; eggen, selaġā **slechtheid** keġjubāqān **slechts**, evenwel, anēng of nangēng; enkel, nēng of pēraq ook tjoma; niet anders dan, bāi ook bāin **slede** pengērēdān; vol geladen — saradān

sleepnet krakat **sleeuw** njēlo **slegge** tokol ġānding **slenteren**, kuieren, aklēndjār; wandelen, aklēntjēr ook mlantjong (p) of nglēntjēr; scharren, nglompro **slepen**, voorttrekken, ioi — ērēt; geslept worden, ngēlēt (ē) of ngelēlēt en akelēlēt

slet, hoer, sondel en dġalāng of lon-tē **sleuf**, greppel, lelarēn of djurungan **sleuren** ērēt **sleutel** sorok ook kontjē of sosē; valse — bandrēq **sleutel-been** lang-salang **sleutelgat** lobānga sorok of lobānga kontjē ook lobānga sosē **sleutelring** ġelānga sorok of ġelānga kontjē en ġelānga sosē

slib bālet **slibberig**, slijkerig, leduk; nattig, ketja

slijk tjelot **slijkerig** leduk **slijm** mēroq; met — amēroq **slijmerig** lēntat **slijpen**, met olie of water, ġāngsē of asa; zonder olie of water, palot; scherp maken, tadjemē **slijpplank** pemalot **slijpsteen** ġāngsēan; draai— ġrindā **slijten**, doorschijnend worden, neradāng; verkocht, padju; verkopen, dġuāl; verdwijnen, ēlang **slik** tjelot **slikken** kloduq ook ġlunjoq **sliknat**, doornat, kopo of lontēs ook lokos

slim, leep, pēnter; verstand, krēna; listig, apaakal; moeilijk te doen, ēbu; lastig, sara; bezwaarlijk, angēl **slinger**, werp— sēmbān; iets met 'n — werpen, sēmbānaġi; — v/n klok, ġāndul **slingeren**, wiegelen, aondġān; v/n boot, glimbāng; v dronkenen of in 'n rijtuig zittenden, aongġāq; v/n weg, aluq-biluq of atong-bintong; heen en weer gaan, li-bāliān; met voortdurende beweging, li-ġuli; — met 'n werpslinger, sēmbān; met de armen — lēmbāj; niet recht lopen, slēot; zich — om, bulet

slingerplant bu-tombuān sē nalar; — waarvan de stengel tot touw kan dienen, rabet **slinken** ēmpes; geslonken, kēmpes **slinks**, bw onwaar, lētjēk; bedriegelijk, aposan; bv slecht, dġubāq; sluw, slēnter; geniepig, tljē-rēng of tjomot; op — e wijze, dġalā-sotra **slippen**, losgaan, loslos of lo-tjot; laten — otjol **slobberen** v/n gans of eend, nġotjor (tj) **sloep** skotji of sampan

slof met hakken, tjenēla; zonder, kasut; slordig, tēbir of tlēdur; lui, lemos **slok**, teug, tjelgek of tjelgeġān ook tjekoqan

slokken kloduq ook ġlunjoq **sloop** v/n kussen, oles ook sarong bāntal **sloot**, goot, li-ġiliān; riool, soksof of lēkē; greppel, lelarēn; kuil, dġurāng of dġuġlāng **slopen**, losbreken, bungkar

slordig, nalatig, tēbir of tlēdur; onordelijk, resem; afkeerwekkend v/n persoon, dġebā **slorpen**, opslobberen v ganzen en eenden of andere vogels, nġotjor (tj) **slot**, deur— traptrap; hang— kontol; sleutel, sorok of sosē; pen, kantjēng; besluit, pengmarēanna; uitspraak, potosan; bij — v rekening, parandinēng; ten — te, di-budina **sloven** lako mlarat

sluier van vrouwelijke hadji's, bur-guq; hoofdbedekking, kodung **sluik** gelap **sluiks**, ter — tjoq-kētjoq **sluimeren** tredep of telier; liggen te rusten, dung-tēdung **sluipen** samar; be— noq-ngonoqē (k); ergens door— of kruipen, sornoq **sluiphhoek** penjēndeman **sluis** labāng aēng

sluitboom v/n deur of venster, palang; v/n weefgetouw, paot **sluiten**, in de gevangenis — kerangkēng; iets — ēntep; grendelen, kantjēng; — met 'n slot of sleutel, sorok of kontjē ook kantjēng; dicht doen, totop of ēntep; — m/n sluitboom, palang; 'n boek of gordijnen — ēntep; 'n brief — totop; id. lijmen, djilit; de ogen — međem; de mond — aēgem; 'n dode de mond — paēgem; sluitend, rapet; dicht aaneen doen — parapet of rapetađi; gesloten, aēntep of atotop; overeenkomen, tjoťjok; juist v pas, lolo

sluiting kantjēng **slurf** tenalē **slurpen** srotot of srodut **sluw** en slecht, slēnter; niet knap maar — bānē pēnter: slēnter; listig, pēnter kal-ngakalē **smaad** ēna **smaak** rasa; aangenaam v — sedāq; met — eten, argā; weer — in eten, ngo-ango; mode, tjara **smaakvol** bāgus sekalē **smachten**, wattertanden, nglētjēr; verlangen naar iem. krong

smadelijk behandelen, kanēadjā **smaden**, verfoeien, kebādjiqi; verne-deren, ēna; smalen, paēna; beschaamd maken, gābāj toduš; beledigen, pamalo; iem. beschaamd maken wegens een slechte daad, rang-mērang of rang-birāng **smak** tabuk; met 'n — op de grond vallen, tabuđān; met 'n — plaatsen, dīlbās

smakelijk, lekker, njaman; zeer — nēqmat; zout, asēn; vet, pelem; zoet, manēs; heerlijk, lemaq **smakeloos** tadāq rasana of ēlang rasana; flauw, tjēa **smaken**, gewaarworden, arasa; genieten, krasa; proeven, rasaē **smakken**, op de grond — bāntēng of bāntēngađi; met de lippen — akētjap ook akētjap; iets ergens met 'n smak neerwerpen, dīlbās

smal, eng, ropēt ook tjoťpēq; te — seksek ook seret; dun, kēnēq **smalbladig** kēnēq dāuna of tjoťpēq dāuna **smaragd** djāmruť **smart**, hartzeer, sosa of kesosaan; kwelling, sangsara; pijn, sakēq; droefheid, sosa atē

smarten, zeer doen of kwetsen, ēkesakēq; bedroefd, sosa of kesosaan **smeden** pandi **smederij** pandiān

smeeschrift rekēs of sorat rekēs **smeer** voor schoenen en raderen, semēr ook gemoq; vet, gādji ook pelem; vloeibaar — mēnjaq **smeersel** parem; pap met kruiden, tapel **smeken**, bidden v/n mindere, njoon (s); om iets vragen, pēnta; — tot God of de godheid met 'n formuliergebed of heilbede, aduā **smekken** met de lippen, akētjap ook akētjap

smelten, oplossen van metaal of suiker, ledjur; gesmolten, ledjur of lesa ook antjor **smeltkroes** mosa **smelto-**

ven mosa **smeren**, — op, semēr; met boter, pobui mentēgā; van olie voorzien, mēnjaqē, — met 'n smeersel, popođi

smerig, vuil, keđāq of kotor; vuil ook fig. v taal, resem; van wat gemorst is, tjelētađān; overal gestort of gemorst, tjar-katjēr; schandelijk, seloro; vuilbekken, rotjo; vies, djebā; in wanorde, klarkar; ongeordend, grumbung of djerumbung **smeulen**, nog gloeien, ġiq bādā mardāna; roken, ngokos; branden tono

smid, dorps—, pandi; fabrieks— tokang besē **smidse** pandiān **smidshamer** gānding **smijdig**, vet, mēnjaq **smijten**, met iets — tambuađi of kotepađi ook kontepađi; op de grond — bāntēngađi; iem. iets toe— ontalađi; onderst boven — tal-ngontalađi; door elkaar — tjar-katjēr; iets weg— buāng; neersmakken, dīlbās

smoken, 'n sigaar of tabak roken, arokoq; rook van zich geven, ngokos (k) **smokkelen** sekonkel **smoorlijk**, — verliefd, ġilā **smoren**, wurgen, tje-kele; de mond bedekken, tongġem; sussen, sērep **smout**, vet, gemoq; smijdig vet, mēnjaq; vet v vlees, pelem of gādji **smullen**, lekker eten, ngakan (k) njaman; schransen, bādūduk **snaar**, metalen draad, kabāq; v/n Inl. tweesnarige viool, talē rebāt; v/n Eur. viool, talē biola

snakken verlangen naar iem. krong; wattertanden, kelētjēr **snaphaan** snapan ook bedil of tēngġār **snappen**, aanhoudend praten of babbelen, ngebes ook ngatjebek; praten, abānta of atjatja; kletsen, bibik; spoedig begrijpen, mengka; vangen, pēġāq

snateren ngebes of ngatjebek; gepraat, tjatja **snauwen** sentak **snauwend** sengol of sentak **snavel** v/n vogel = **sneb** tjoťjoq **sne**, snee of moot, keraq; stuk, potong of toġel **snedig**, handig, pēnter; spraakzaam of vlug spreken, ketjaq; hevig, bānter

snees kodi **snel**, haastig, kebāt ook ġāntjang of selek; gauw gebeuren, lekas of ġelis; — toornig, radjā; onverwijld, đuli; — lopen, berkaq; — lopen of vliegen, bāngēt; — v beweging, ġāsēk; vaardig, tēngġinas

snellen, hard lopen, berkaq **snerpend**, schrijnend, peđi **sneuvelen** = sneven matē ē peprangan **snibbig** kereng of bengēs **snijsden**, iets — keraq; vlees of koek of af— ook: sēk-sēk; hout of bamboe in kleine stukjes — rēđji; stof — potong of sēkot; afkappen, ketok; schuin af— tjangrat; rijst — anjē ook potong padi; af— of minderen, potong; plukken, petēk; af— of knotten, paspas; aan repen — ērat; langs 'n vouw — ook fijnkerwen,

ērēs ; vis (nl. gedroogde en gezouten en = ġerāng) — ġeri; vlak of gelijk — tampaqē of tampaqāgi ; suikerriet of tabak — tebāng ; gras — arēq ; 't haar — (kappen) ketok obuq (knippen) ġuntēng obuq ; uit— of beeldhouwen, okēr ; kerven, masat ; in tweeën — sēbāq ; lubben, kebiri ; 'n os of bok castreren, bāntoq

snijder tokang dġaiq **snijwerk** okēran **snikken** sēġumen **snip** berkēq **snipper**, lap, bing-rambangan ; afknipsel, ġuntēngan **snit** potongan ook sēkodān **snoeien**, 'n boom — bērsēē of (toppen) toto rantjaqna ; be— of afknotten, rongrong ; knakken of afbreken, potong ; 'n boom op stomp kappen, tokoq **snoepen** dġālāmēt ; van iets — dġālāmēdi ; diefachtig, tjelēmot of tjelēmodān **snoeperij** dġādġān

snoer, koord, talē ; touw, tampar ; lint, pēta ; — v/n zweep, sambunganna samboq **snoet** tjontong **snoeven**, grootspreken, ġendāk ; uittarten, asesombār ook akekadjun ; spreken, otjaq of kotjaq **snood**, slecht, dġubāq ; slecht v zeden, dursēla **snoodaard** bāngsat ook durdġāna **snor** songot m komēs AT

snorken, ronken, ngerok (k) ; geluiden maken v/n —de of v/n knorrend varken, ngok-serngoġān **snorren** bv v/n pijl of kogel, tjuengan **snot** mēroq of oseng **snotteren**, snot lozen, aoseng ; schreien, nangēs ; — v/n paard, drekem of dergem **snotterig** amēroq of aoseng **snuffelen** v/n hond, aonges ; iets door— of — in, selok-sak ; overal zoeken naar gestolen goed of 'n vluchteling, sasak

snuif bāko-serguq **snuif**, puntige — zoals v/n hond of varken, tġotġot ; breder — v viervoetige dieren, tjontong ; v/n olifant, telalē **snuiten**, de neus — aoseng of moang oseng **snuiven**, op— serguq ; hinneken, ahie **sober**, matig in 't eten, melak ; arm, mēskēn ; behoeftig, mlarat ; ellendig, nēspa

societeit roma-bola ook kamar-bola **soebatten**, iets vragen, pēnta ; smeken, soon **Soendanees** orēng sondā ; bn sondā **soep** sop ; kippe— ġuđuk ; vis— vlees— of groente— kela **soja** kētjap **sok** kaos

soldaat serdādu ook anaq-kompenē ; Inl. — predġurit of predġuridān ; politie— pedġineman **soldeersel** patrē **solderen** patrēē **soldij** gādġi **som**, totaal, ġungġung ook dġumbra ; veel, bānjaq of bānjaqna (bānjaqen) **somber**, mismooedig, sosa ; zuur, atjom ; donker, peteng ; niet helder, korang tēraq **sommige**, enige, sabānē of sēbānē **sommigen**, enkelen, sabānē of sēbānē ook bādā sē ...

soms, nu en dan, kađāng of terka-

đāng **somtijds** kađāng of terkađāng ook kala-kađāng en koat² **soort**, aard, bāngsa of robā ; van dezelfde — of kleur, sarobā ; allerhande — abā-robā of ana-bārna ; allerlei — van, sarobāna of sabārna ; van allerlei — door elkaar, tjaroktjoġān **soortgelijk** mara roa of akanta roa **soppen** tjangrep **sorteren**, uitkiezen, pēlē ; zeer nauwkeurig — tampēq **souple** lemes **souvenir** tandā mata

spak v/n wiel, ratjaq ; — in 't wiel (= verandering) odor ; hand— ondil **spaan** tatal **spaander** tatal ; —s afhakken, palpal **sparpot** tjelēngan ; geld in 'n — doen, tjelēngē **sparzaam**, het zuinig aanlegend, paseraqan ; zorgvuldig, prēmpen

spade, hak, landuq ; houten — met ijzer beslagen, srēpēng **spalk** dġlāpēng of sronđing en slonđing ; steun, tanggem **spalken** dġlāpēng of sronđing **span**, afstand v duim en middelvinger, kēlan ; zoveel als men met duim en voorvinger kan overspannen, tjengkang ; paar, pasang of rakēt ; 'n — sarakēt **spannen**, 'n boog, doek of huid — pentang ; 'n touw — patanjeng of tanjengaġi ; strak — kentjengē of tanjengē ; netten — of trekdiere in— pasang ; — v/n web, akantē ; ge— v trekdiere of netten, apasang ; 'n touw of strik toehalen, serēdi ; aantrekken, tarēk ; aantrekken v paarden, tadġāq ; aan— of vasthaken, kaēq ; voor 'n ploeg of voertuig — saēqē

spantouw, meetsnoer, kentja ; richtlijn, sēpadān **spanzaag** ġergādġi **sparen**, wegleggen, sēmpen ook taro ; in 'n spaarpot doen, tjelēngē ; iets wegbergen, ērep ; iem. — ēmanē **spartelen**, verwarde bewegingen maken, arakaj ; — v vissen, atēq-letēqan ; stuiptrekkingen krijgen, aġlupaq ; tegen de tralies opvliegen, ġlūbuk

spatbord deng-tandenga rata **spat**ten v vocht of vuur, letēq ; be— letēqē ook ketēsē ; losraken, ontjaq

specerij, kruiderij, plapa ; odeur, mēnjaq room ; zalf, parem **specht** toq-blātoq **specie** pēsē kontan **speksel**, uitgespuwd, tjopa ; nog in de mond, ēber ; sirih— dūbāng **speelbal** bola **speelgoed** ēn-maēnan **speelkaart** kar of kartu **speeltuig**, slaginstrumenten, tabuān ; Inl. viool, rebāt ; Eur. viool, biola **speen**, aambeien, mēndġen ; tepel, pentēl **speer** tombāk **speetje**, — vlees, satē of sođġinan

spek gādġina bābi of gādġina tjelēng ook dġukoq bābi **spel**, 't spelen, maēn ; klucht, maēnan ; publiek — kera-mēan of mēn-ramēn ; — om mee te spelen, pemaēnan **speld** penētē ; — of naald v bamboe, dġitēng of bītēng **speldeknoop** tjētaġā penētē **spelen**

maën of amaën ; op slaginstrumenten, tabu ook monjēaḡi ; op andere instrumenten, monjēaḡi ; — met iets, ngamaën (k) ; — en dartelen v vis, porketjēporan ; kaart— maën kartu

spellen ēdja **spelonk** ḡuā **spenen**, 'n kind — pēsa of pēsaē **sperrēn**, de ogen — pandelik ; de benen, tatang **spichtig** koros **spie** padji **spiegel** katja ; in de — zien, akatja ; fig. katjakebāng **spiegelbeeld** djang-bādjang **spiegelen**, zich — akatja ; fig. katjakebāng **spiegelgevecht** met tournooilsen, senēnan ; 'n — houden, asenēn

spiegelglad, glimmen, lēnjē **spier** oraq of otot **spiernaakt** abāngkang **spierwit** potē molos **spies**, piek, tom-bāk ; gepunte bamboe, ḡrāngḡāng ; werp— met weerhaak, saēng ; zonder weerhaak, lembing **spij** padji **spijker** pako **spijkere** pako **spijs**, voedsel, kakan m tedā A en dāār AT ; lekker-nij, kakanan ; voeder, pakan **spijskamer**, provisiekamer, sepēn ; rijstschuur, lombung

spijskast lemarē makan **spijt** kasta ; het — me, sēngkoq kasta **spijtig** kasta **spijze**, eten, kakan ; eetwaren, kakanan **spijzigen** pakanē ook pangakan

spikkel, stippel, tētēq ; gevlekt, belāng of blālek ; bont gevlekt, lāng-beling ; gespikkeld, toltol ; gestreept, lorēk **spil** ēntjer **spin** bā-labā ; boom— ḡēḡātēng **spinazie** tarnjaq **spinnen**, garen — kantē ; — v/n kat, adereng **spinnweb** krabāq of kantē ; spinrag, sabāng **spinnewiel** kantēan **spinrag** sabāng **spinsbek** swasa **spion** ta-mata ook telēk of tetelēk

spit v bamboe of hout, sodjin ; rooster, pemangḡāngan (p) of pelangḡāngan **spits**, gepunt, tadjem ; — toelopen, djungrēt ; — toelopend, tang-rēs ; — maken, patadjem of tadjemē ; ovaal, lontjong **spitsboef** bāngsat

spitsvondig, scherpzinnig, landep **spitten**, graven, kalē ; met 'n patjol, landuq of alanduq ; met 'n graafstok, srēpēng **spleet**, ravijn, lat-eladā ḡunong ; reet, bēngḡāng

splijten, barsten, belā ; v vruchten, mroka ; kloven, sēbāq ; in de lengte klieven, sēḡiq ; scheuren, bedā ; met 'n grote scheur, soak ; in repen — ērat **splinter**, spaander, tatal ; doorn, duri ; met 'n — er af, ḡumbing ; met 'n grote — er af, ḡempal : 'n — in 't vlees krijgen, sorsoren

splitsen, in tweeën — paro ; zich in tweeën — van groepen, apēsāt ; zich in twee armen — v/n rivier enz. atjangka ; verdelen, duum ; iets verdelen, bāgi ; verwijderen, pēsa **spoed**, met — kebādān of ḡāntjang ook lekas ; aanzetten tot — palekas of paḡāntjang ; in allerijl, brentēngē ; spoe-

dig, ḡuli ; hard lopen, berkaq ; vlug, ḡasaq ; vlug in zijn beweging, ḡāsēk ; wild, ḡālāk

spoeden, zich — keburu ; zich repen, atjēko **spoedig** ḡuli ; — af, lekas

spoel lērēngan **spoelen**, de mond — kemor ; wassen, koraē of asaē **spog** tjopa ; in de mond, ēber ; sirih— ḡubāng **sponning**, ḡetep **spons** sepon of kembāng karang **spook**, geest, lelembut ; boze geest, sētan ; iem. die 's nachts zich in 'n tijger kan metamorphoseren, dāno ; geest v/n afgestorvene, (zo groot als 'n kat) ḡin-dādin = djrāngkong **spoor**, voet— of wagen— ook afdruk, lampat of lolos ; — v/n wild of gestolen dier of v/n wond, lampat ; 't — willen bijster maken, topoē ; — of sporen om 'n rijpaard aan te zetten, sepor ; — v/n haan, djalū **spoorloos**, — verdwijnen, mosna

spoorrein rata-apoj of sepor

spoorwagen krēta-apoj of rata-apoj ook krēta asepo **sport** v/n ladder, ḡiḡi of ḡiḡina andā **spot**, honende — pengotjo of petjo-ngotjo ; met iem. de — drijven, tjo-ngotjo (k) **spotten** tjo-ngotjo **spotziek** perotjaq **spouwen**, kloven, sēbāq ; in repen — ērat ; iets opsplijten of open— tjeka

spraak, taal, bāsa ; woord, otjaq ; ter sprake brengen, sebut ; weer ter sprake komen, odiaq polē ; gesprek, ḡunem ; 't praten, ḡuneman ; stem, swara **spraakkunst** prama-sastra **spraakzaam**, vlug of rad spreken, ketjaq ; vriendelijk, rētjē ; grappig, lotjo

sprakeloos, stom, bui ; verbijsterd, posang ; zeer verbijsterd, mengmeng ; verlegen, ḡimeng ; verstomd, teḡēḡem **sprank**, vonk, to-lato of letēqna apoj **spreekwijze** parbāsa **spreekwoord**, parbāsa of perbāsan **spreeuw** djalāk **sprei**, beddelaken, seprē ; deken, slēmot of sapoq **spreiden**, 'n mat uit- leggen, ampar ; uit— 'n doek, bār-bār of birbir

spreken, zeggen, otjaq ; beraadslagen, arembāḡān ; iets gelasten, soro m dikaaḡi AT ; kwaad — otjaqē ; zeggen aan 'n meerdere, ator ; praten, abānta ; iem. roepen, kato ; samen — tjaq-ngotjaq of adjandon en atjatja ; zacht — ḡuneman ; over ioi — kotjaq ; iets — kotjaqāḡi ; iem. gaan — tompo ; door de neus — ḡungseng ; bars of nors — sentak ; met iem. — rembāḡi ; vlug — ketjaq ; gebrekkig — loqlaq

sprenkelen, be— ketēsē of kētēsē ook ketesē ; be— met, ketēsāḡi enz. ; iets met water be— samsam **spreuk** parbāsa **spriet** v/n insect, songot **springen** lontjaq ; op en neer of heen en weer — tjaq-lontjaqan ; toe— op,

sargēp ; omhoog — naar, djultoq ; in 't water — tjabur ; over ioi heen — lontjaqē ; barsten, letēq of leduq ; dartelen, tjēng-letjēngan ; ontploffen, bletos ; af — van stukjes, ngaltoq (a) ; dansen, tandāq **springtij** = **springvloed** aēng-sorong

sprinkhaan bālāng **sproet**, vlekje, taēna lalaq ; met — en, lorēk **sprokelen**, hout — sarē tēq-rotēq ; oprapen, asak **sprong** pelontjaq ; kromme — en van blijdschap, abāk-sēlbākan **sprookje** đungēng **spruit**, jonge — v/n plant, belta, buduq of tombu ; v/d bamboe, rebung ; scheut v pisang of van curcuma, buduq ; jong mals blaadje, lampodjāng of ompossa lampodjāng ; fig. = kind, anaq

spruw, scheurbuik, sriawan ; — v kinderen, gūāman ; witte uitslag op de tong, orbung **spugen** atjopa **sput** semprot of serpot ; brand — pompa **sputten** v/h bloed, njembur (s) ; be — semprot ; met de brandspuit, pompa

spuwen atjopa ; — op, tjopaē ; uit — tjopaaģi ; bij herhaling — atjopaañ **spuwpot** petjopaañ **st** ! zich stil houden, neng-eneng ; praat niet zo hard, đjāq nger-ēngor **staaf** londjur ; van ijzer of hard hout, lēngģis

staak, merkteken in de grond geslagen, tatjer ; stok, pandjerān ; hengel, gļāģārān ; lange — pengondjuģān ; baken, andjir ; houten of bamboe pilaar, pangpang of tjangģā

staal bādģā ; wit staal, pamor ; monster, tjonto

staan, rechtop — mandjeng ; geschreven — ētolēs ; — voor, adēp ; overeind — nadek m djumeneng AT ; op — djāģā ; vast — teptep ; aanwezig, bādā ; laat — la m ampon A ; laat — of om niet te spreken van, đjāq ; blijf — ambu of neng ; laten — meneng (neng) ; — de houden, paambu ; — blijven v water, ngandek (a) ; er voor — kandek ; niet kunnen — djāngkangen ; — blijven v schuld, akanton ; id. met opzet, ngantonē ; — boven, ngatasan bān ; spichtig — bernjēng ; — in erectie, tjēngģāng ook odīq ; — met velen, adjārekđjeģān ; niet goed in de rij — v tanden, solē ; — op, tom-pang ; scheef — mērēng ; wijdbeens — tatang ook drākang ; in 'n hoek — talpēq ; op de tenen — ētēng ; ergens — of wonen, kenengē of ēkenengē ; ergens op — tongkoq ; er op — of dwingen, paksa ; er op — of bepalen, pastēaģi ; op vallen — paraq robu ; — als 'n vlag op 'n modderschuit, đāng-adāng taq roap

staande, gedurende of terwijl nog, pompong ; gedurende of zolang als, sadjeģā ; terwijl, saabidā ; rechtop — mandjeng ; standvastig of terwijl nog,

djekđjek ; — houden, adāng ; loodrecht, djekđjek

staandevoets setēa kēa **staar**, met 'n — bulār **staart** buntoq ; v/d vroegere Chinezen, kontjēr **staartje**, overschot, karēna **staartpeper** kemokos **staatriem** apos-buntot **staat**, toestand, kebādān ; lagen — kasoran ; lijst, setat ; in — of bij machte, kelar of kebābā ook koat ; rijk, neģārā

staatsiekleed rapēq **staatsiemuts** van Inl. hoofden, guluq **staatsregeling** tata tētē neģārā **stad**, binnen de poorten ook hoofdplaats, kota ; rijkszetel, neģārā **stadhouder**, regent, bupatē **staf**, stok, tongket ; gevolg, pengērengan **staken**, eindigen, ambu ; iets — paambu ; weigeren, moko **staketsel** paģār **stal**, kraal, kandāng ; paarden — ġeduģān

stalbezem sapo lēntē **staljongen** = **stalknecht** peđjārānan **stallen** v paarden, lebuāģi ē-ģeduģān ; — v hoornvee, lebuāģi ē-kandāng **stalletje**, kraam, bārung ; markt, pasar **stam**, boom- bungka ; — v/d pisang, ġedebung ; afgeknotte — tongģāq ; geslacht, bāngsa ; v — tot — ron-tomoron ; afkomst, asal

stamelen, stotteren, ġuģuq ; gebrekkig spreken, loqlaq **stampen**, onontbolsterde rijst of koffie, toto ; ontbolsterde rijst — tjero ; tot meel — tepong ; — op de aarde, ġerdģā ; straat — tombuq ; fijn — tjtōjo **stamper** ġentong **stampvoeten** van boosheid of toorn, ġeģerdģā **stampvol** seksek ook adjedjel

stand in de maatschappij, drādģāt ; de aanzienlijken, orēng aģung ; rang, pangkat ; bediening, pengģābāģān **standaard** v/n Inl. lamp, đjāk-ēndģāk of tēngģuq **standbeeld**, rēng-orēngan **standvastig** paģun of paģun ngenangenna **stang** v/n paard, keđāli

stank, stinkend, bātjeng of bāseng ; v water, bānger ; — voor dank, ngon-
tep (k) bān kembāng ēbāles taē of nambuq (t) bān kembāng ēbāles atjan ; lucht, bāu ; rotlucht, bāu budu ; vislucht, amēs ; pislucht, lasēng ; vunzig, bāruģ

stap, schrede, tēndāk ; pas, tēngkaq ; knip, djebāk **stapel**, hoop, tompoqan ; grote — tombuģān ; — metselstenen, lēngģān ; — van aarde of zand of andere losse deeltjes, tēmbuģān ; aan 'n — liggen of zitten ook van mensen, atompoq ; — van alles dooreen liggend, atompang-tēndi

stapelen, iets op — tompoq ; aarde of zand op — tēmbuk ; zich op — van werk of schulden, atompoq ; in lagen op — sosen **stappen**, op iets — tongkoq ; aan wal — ongģā ; lopen, atēngkaq ; over ioi heen — lēngkaē

staren, iem. aan— pandeng ; aanhoudend v/h — tjengeng ; met grote strakke ogen aankijken, pantjelaq̄ of pandelikē **starogen** pantjelaq̄ of pandelik **stating**, bedaard, alos ; trots, alangaq̄ ; deftig, angkreng ook gānteng **stationeren** (v paarden) tjaron-dāq **statuur** bātang ook dekdek

steeds, — maar, bāi ; — door, paḡun of tadāq tjokbāna ; — iets doen of zijn, semanē ; tegelijk, sambi ; onophoudelijk, taq tjokbā of taq katēk ambu ; — fluiten of kirren v/n vogel, tjombu of djumbu ; al maar doorgaan met iets, anteng ; telkens, sabān ; altijd, semanēna

steek met 'n gepunt voorwerp, penjotjo ; met 'n naald of derg. penjotjoq̄ ; — onder water, parsemon ; iem. 'n — onder water geven, semonē ; in de — laten, dina **steekspel** senēnan ; daaraan deel nemen, asenēn **steel** v/n mes of bloem, gāḡāng ; v/n spade, dāurān ; handvat, ḡuq-teḡuq ; — v/n vrucht, telang-keḡān

steels tjoq-kētjoq **steen**, kei, bāto ; huis v — bengko ḡedung ; edel—mata ; wrijf— lēḡān ; rol— bāto pēpēsan ; metsel— bāta ; koraal— bāto karang ; keur— bāto pengodjiān ; de zwarte — in Mekka, sadjāratul-aswād

steenarend keḡubuk **steenachtig** paras **steenbakker** obār bāta **steenbakkerij** pengobārān bāta of pelēngḡān **steenkolen** areng-bāto ook areng blāndā **steenmarter**, soort wilde kat, marmar ; kleiner soort, moseng **steenoven** tomang bāta of pelēngḡān **steenpuist** buḡun ook poro-sēḡi ; negenoog, telpoq **steenrots**, koraalrif, bāto karang ; kalkrots, paras **steenworp** sapengotebān bāto **steiger**, metselstellige, stēleng ; ladder, andā ; los- en laadhoofd, bruk ; verhoogde zitplaats, ḡāq-tēngḡāq

steigeren v paarden, ngandjeng (k) ; onophoudelijk — djeng-kandjengan ; overeind gaan, mandjeng **steil** ḡurḡjet ; loodrecht, mandjeng **steilte** ḡurḡjet **stek**, tak die men afzet, tjangkok ; afgesneden — toros ; tak, rantjaq ; kweekplant, bibit **stekel**, doorn, duri ; v/n — varken, bulu **stekelvarken** landāq

steken met 'n wapen, tjoḡtjo ; zich dood — atjoḡtjo ; met 'n wapen — naar, tjoḡtjoaḡi ; ioi — tjoḡtjoq̄ ook tjoḡpēq̄ of tjoḡtjaq̄ ; — naar, arḡju ; naar omlaag — of graven, buḡjek ; in de grond of in iets anders gestoken, tantjek of tadjek ook tantjep ; iets ergens in — tantjekaḡi of tadjekaḡi ook tantjepaḡi ; iets ergens tussen — sosoq̄aḡi of selpēt ; ergens in — of zitten, teselep ; iets ergens tussen — selepaḡi ; achter 't oor — ngasompēng (k) ;

ergens uit— ngongol ; het hoofd uit 't raam — pangongol ; 'n ring aan de vinger — pobu of pasang ; — v/n insect, njengaq̄ (s) ; — v pijn, tjoq-njo-tjoq̄ ; — of bijtend pijn doen, peḡi ; vaccineren of doorprikken, tjongkēq̄ ; bij zich — kēbā of sambi ; — met 'n poot- of graafstok, srēpēng

stel v kleren of knopen, praḡek ; v muziekinstrumenten, bārungan **stelen** kētjoq̄, ngētjoq̄ ; bij nacht — of inbreken, malēng of memalēng ; — bij dag, ngotēl (k) ; bestolen, kemalēngan ; gestolen, kētjoqan ; over dag — sēlēp of salēp

stellage, metsel— stēleng ; ladder, andā ; — voor muziek, pangkon **stellen**, plaatsen, sabāq ; regelen, ator ; uitkiezen, pēlē ; weerstaan, alabān ; vertrouwen — andelaḡi ; op de proef — ḡjādḡjāl ; ter zij — panjēsē (s) ; ter hand — panampa **stellig**, bekend, karoan ook tanto of mastē ; 'n feit zijn, trang ; van iets — of verzekerd zijn, hantoaḡi of mastēaḡi ; voorwaar, saongḡuna ; het kan niet anders, taq ndḡāq ; — nodig, taq kenēng ndḡāq **stelling** metsel— stēleng ; steiger, ḡāq-tēngḡāq

stelpen, bloed — paampet ; gestelpt, ampet ; doen ophouden, ambuaḡi ; afweren, tolak **stelt** ḡāmpangan ; op — en lopen, tompaq ḡāmpangan **stem** swara ; — verheffen, pakadḡā swara

stemmen v muziekinstrumenten, patot ook ḡāmbāng ; kiezen, pēlē **stemming**, droevig, sosa ; lustig, bunga **stempel**, afdruk, tjap ; werktuig, pengēḡtjap of penḡēḡtjabān **stempelen** tjap ; iets — nḡēḡtjap **stenen**, zuchten, asero ; kreunen, nggereng

steng, staak, andjir ; paal, tjangḡā of pangpang **stengel** v/n bloem of blad, ḡāḡāng ; v/n vrucht, tlangkēḡān ; afgesneden — of stek, toros ; tak, rantjaq **stenigen** kotep **ster** bintang ; vallende — bintang ngalē ; morgen—bintang-tēmor ; staart—bintang-kokos

sterk, machtig, kobāsa ; krachtig, koat ; v hout, ḡāli ; v tabak, ampek ; v koffie en thee ook v/n paard, kras ; duurzaam, abit ; — prikkelend van reuk, sereng ook landes ; samentrekkend, ketar ; bovennatuurlijk — saktē ; — genoeg, kelar ; erg, mesakat ; bijtend v smaak, pedes ; stevig, koko ; bijtend v/n wond, peḡi ; prikkelend v/n wond, tjoq-ngotjoq̄ (tj) ; — van aftreksel of van oplossing, toa ; bestand tegen, beta ; id. tegen 'n ziekte, tangar ; niet — of bestand tegen, taq beta ; hecht, seken ; — aanhouden, paksa

sterken pakoat of koataḡi ; ondersteunen, sekenē **sterkte** kekoadān **sterrenhemel** langēq̄ (= uitspansel) **sterrenkunde** ēlmo falak

sterrenkundige ahli falak **sterven**, gestorven, matē (p); op — liggen, paraq matē; plotseling — matē kedādāk; — van verdriet, matē perorosen; achtereenvolgens — matēan; morsdood, matē bābār-pēsan; — zonder nakomelingen, matē motjoq

stervensstond, levenseind, patē of adjāl ook djāndji en pastē **stervens-tijd** bādja matē = adjāl **steun**, stut ook fig. penjeken of penjekenan (s); vastigheid, pengoko; id. fig. pētoko; 'n — aanbrengen, sekenē; — waartegen men leunt ook fig. sandārān = penjandārān; spalk, tanggem

steunen, leunen tegen, sandār; helpen, tolong; onder— toak ook fig. tondjāng **steunpilaar** fig. saseken **stewel** stiwel **steven** tjantēk

stevig, sterk, seken ook koko; taai van vlees of vis en spieren, lēaq; — maken, paseken **stichten**, 'n dorp — adēduko; oprichten, bāngonaḡi ook paḡek; maken, ḡābāj; iets overeind of opzetten, pamandjeng **stiefbroeder** trētan kebālun **stiefkind** anaq kebālun **stiefmoeder** mbuq kebālun **stiefvader** maq kebālun **stiefzuster** trētan kebālun **stier** sapē lakēq; wilde — bāntēng

stijf, onbuigzaam ook fig. kako of ḡerā; v/n dode of dood dier alleen, ḡerā; stram, pendet; dik v pap of inkt enz. ketjeng; — v olie, tēdung; — uitstaan v/d staart, totjeng ook to-tjer of petat; in erectie v/d roede, tjengḡāng ook odiq; — v/n bries, kentjeng; onwrikbaar, seken; geronnen, lēket; goed dik v spijs, lēko; niet — lēpēk

stijfhoofd pengko **stijfkop** orēng pengko **stijfkoppig** pengko **stijfisel** bubur of tadjin bubur ook nasēq **stijgbeugel** sangḡā-bedi ook ketēng-ḡāq **stijgbeugriem** talēna sangḡā-bedi **stijgen**, klimmen, ongḡā of ma-ongḡā; op 'n rijdier, vaar- of voertuig — tompaq; uit 't water of uit 'n gat — poqdul; — v/n vlieger, njosol; — v/d prijs of — in rang, naēq of ongḡā; — v water, ongḡā

stijging ongḡā **stijl**, paal, pang-pang of tjangḡā; paal v/n schutting, radjek; pijlers of pilaren, saka = se-saka; stenen pilaar, pēlar; manier, tjara; nieuwe — tjara anjar

stijven met stijfisel, abubur of ana-sēq; sterken in, ḡerāaḡi of kakoaḡi; in het kwade, djubāqaḡi **stikdonker** peteng sekalē of peteng tjelēmodān **stikken** m/d naald, setēq; ver— nong-kem **stikkend** v/d warmte, loq-ngeloq **stikvol**, propvol, bek; erg vol, ēbāq sekalē of posaq sekalē; niet kunnen bevatten, taq kebuāq **stil**, in rust of zwijgen, neng; — vloeien v water, tēk-klē-

tēḡān ḡilina of sēk-krēsēḡān; doods of eenzaam, sepē ook sobung; zich — houden, neng-eneng of meḡet; — v/n kind, njalam; ophouden met (wenen), diem; zich niet verroeren, taq ali-ḡuli; zich niet — houden, aḡuliān; gestild of opgehouden, ēambuāḡi; gesust, sērep; — doordat zich geen mens meer laat horen, sērep orēng; gestild of gestelpt of gecureerd, ētambā; — v handel, taq padju; eenvoudig, djimet

stilhouden, stilstaan of halt houden, ambu; zich — neng; zich doodstil houden, meḡet; zwijgen, neng-eneng of diem; — v rumoer, ēsep; rustig houden, lērē of rē-lērē **stillen**, doen ophouden, paambu; doen zwijgen, meneng; iets verbieden, larangē; sussen, sērep; cureren, tambāi; afweren, to-lak **stilletjes**, heimelijk, demēt of de-demēdān ook tek-ngētek of wel taq saq-kasaq; langzaam, laonan; steels of ter sluiks, tjoq-kētjoq

stilstaan, stilhouden, lērē; ophouden, ambu; v/n uurwerk, matē; van iem. mond, neng; van water, andek **stilstaand** v water, ngandek (a) **stilstand** ambuna; rustplaats, pelērēan **stille**, wind— tjeḡu; in — of langzaam, laonan; in — of ter sluiks, tjoq-kētjoq

stilizitten, zwijgen, meḡet; de mond houden, neng-eneng; zich stil houden na rumoer, ēsep **stilzwijgen**, ophouden, diem; zwijgen, neng-eneng; na rumoer, ēsep **stilzwijgend** diem **stinken** bāseng of bātjeng ook bāu bāseng en bāu bātjeng; van water, bānger; vislucht verspreiden, amēs; pislucht verspreiden, lasēng; bedorven, budu; vunzig, bāruj

stinkend butjoq; —e adem, abā bāseng **stinkmuis** of **stinkrat** tēkos djuling **stip**, punt, tētēq **stippen**, in— dedel; aan— tolēsē **stipt** nauwkeurig, tētē of ngestētē

stobbe tongḡāq **stoeien** aḡādjaq **stoel**, zetel, korsē; schommel— korsēgojang; luijer— korsē-malas; — v bamboe, kereng; zich tot 'n — vormen, abuduq

stoelgang hebben, ataē m akepa-dāng of keberādān A en atēndjā **AT stoep**, trap, ḡāk-onḡāk; aan het water, bābāḡān **stoet**, gevolg, pengērēng; 'n — vormen, noroq (t) buntēq

stof abu; met — bādā abuna; — afslaan, ḡebes; vuil, kedāq; stof in 't oog, djārepen; weefsel, labun; — voor iets of materiaal, bākal; van natuur, ḡāsar; onderwerp, perkara; verhaal, tjerēta; gesprek, ḡunem; bestanddeel, dāt

stoffen, vegen met 'n bezem, sapo; iets af— met 'n doek, osap **stoffer** sapo **stofferig** bādā abuna; v/n weg, njarbu **stofregen** rēsēq of rētēs; fij-

ner dan rēsēq, ġrimēs ; 'n middelsoort is : rēsēq buuq **stofwolk** arbes **stok**, wandel— tongket ; knuppel, ġādā ; korte knuppel, pentong ; stuk hout, kadju ; poot— kandjeng ; — tussen gebitten van twee paarden of aan 't touw v/n hond, klētēk

stoken, vuur aanmaken, poj-apoj ; op— ġābāj apoj of sorong apoj ; aanvuren, adu **stokkerig**, stijf, kako of ġerā ; stram, pendet **stokoud** nonoq of ronoq en noq-nonoq ook noq-ronoq ; v dieren, telēbāt toa **stokstijf** ġerā **stollen**, stremmen, ketjeng of kentel ; van olie, tēdung **stolp** setolep

stom bui ; van verbazing, tebāġe-ġen ; onwetend, buđu ; dom, lola ; onnozēl, gendeng **stomen**, rijst — adjārāng **stommelen** klotagān **stommelerik** orēng gendeng of orēng buġung ook orēng gudung of bongol **stomp**, niet scherp, tompol of taq ēdiq ; stobbe, tongġāq ; boomstronk, ġel-toġel ; afgebroken v/n lichaamsdeel, toġel ; verminkt, kokol

stompen met de vuist, antem ; op de borst, soduq ; op het voorhoofd, ġutjo ; op 't gezicht of mond, torkop ; schoppen, sēpak **stompje** butjeng of bungġi

stompzinnig, traag van bevassing, gendeng **stond**, tijdstip, bākto ; van —en aan, sakala laqdiā ; nu juist, pompong ; tijdens, nelēka **stonden** keđāq of hēl **stookplaats**, vuuroven, tomang ; keuken, dāpor **stoom**, damp, kokos ; rook, oaq ; wasem, asep **stoomboot** kapal-apoj of kapal-asep **stoornis** aral

stop, prop, sompet ; in 'n kleed, tēsēqan **stopfiles** galbas ook stoplēs **stopfels**, rijst— drāmēan **stoppen**, vertoeven, ambu ; vullen, ēsēqē ; met stopverf, dempol ; dichtnaaien, tēsēq ; met 'n kurk —, sompet ; iets ergens in — lebuāġi of masoqaġi ; iets ergens tussen — selpētaġi ; 'n gat — topo ; 't éne gat met het andere — nopo djuġlāng, ngoroq djuġlāng ; afdammen, tambāq

stopverf dempol **storen**, iem. — of hinderen, sendu ; niet met rust laten of beletten en hinderen, rok-ngērok (ē) ook ġāngġu ; zich — aan, merdu-liāġi ; vlak voor iem. heen en weer lopen, asēmbāq ; — door zijn bewegingen, asēngkaq

storm, stormen, bārāt ; valwind = wervelwind, angēn selabung ; harde wind, angēn radjā of angēn tandes ; orkaan, angēn selabung **stormen** bārāt **stormwind** selabung **storten**, uit— bij toeval, tompa ; water — over ioi, sēlēnē aēng ; — met opzet, totaq ; ledigen, tomplek ; in de diepte — telebu ; zich — op, sander ; zich — op

zijn prooi, saop ; — v/n paard, labu adekong ; morsen, tjetjēr ; ineen — ġudjur ook ġrudjuk of tērkep

stortregen odjān deres

stoten, de voet — tetandung ; — tegen, tantor of teġentos ; — met 't hoofd, antor ; — v/n gehoornd dier, njoġuk (s) of njođuk (s) ook ngandus (a) ; iets met de hand — đukal ; — v/n geweer, mokol (p) ; tegen ioi aan — dumpak ; tegen elkander botsen, tedumpak ; — met de elleboog, tjēngkol ; ioi — met de vinger of de hand of 'n stokje, đulit ; bezeerd, tetjoktjok of tetjaktjak ; voortduwen, sotok ; vooruitduwen, sorok ; met kracht 'n duw of stomp geven, bentor ; telkens ergens tegen aanlopen, tepentong of tong-tepentong ; — met de hoornen ter zijde, sambāng ; — met de slagstanden, sēngat

stotteren ġuġuq ook djludjuq **stout** v/n kind, nakal ; vermetel, bāngalan ; doof voor vermaningen, tambeng ; ondeugend, tombro of plenger **stoutheid** kebāngalan **stoutmoedig** bāngalan **stoutmoedigheid** bāngal of kebāngalan **stouwen** tata

stoven, iets — setop ; met Inl. suiker, kolek ; groente — kela ; soep bereiden, ġuđuk ; vlees koken, kolop

straal, licht— sonar ; van goud of edelsteen, kredāp ; v/n vloeistof, tantjel ; met 'n — lopen, nantjel **straat**, weg, lorong of djalān ook tēmbuk en setrat **straathoer**, sondel ook djalāng of lontē **straatroof** plegen, biġāl **straatrover** biġāl ook biġālān

straf, rechterlijke, okom ; kastijding, sēksa ; — in 't alg. setrap ; — oplopen, mrē ; streng, bengēs ook kereng **straffen** setrap ; iem. — okom ; iem. — door slaan, adjār ; rechten, ngokom ; kastijden, njēksa (s) **strafwerktuig**, kruis, petangtangan **strak** gespannen v/n touw, tanjeng ; v/n horlogeveer, lēaq ; stijf, ġerā ; onwrikbaar, seken ; sterk toegehaald, seret ; — spannen, kentjengē of tanjengē ; niet — gespannen, kendur ; minder — maken, kenduri ; — aanzien of aankijken, pandeng ; id. toornig, pantjelaqē of pandeliqē

straks, zo meteen, dāġiq ; wacht ! laon ; eerst, ġālu of đālu ; aanstonds, kēdiq of dāġiq ; zoeven, buru of ġiq buru ; 'n uur of zo geleden, ġelāq ; tussen buru en ġelāq in, laq-ġelāq buru **stralen** v/d zon, asonar ; v/n edelsteen, kredāp ; schitteren, meloq of melong

stram v/d voeten of v/d hand, pendet ; stijf v gewrichten ook fig. ġerā ; stroef of sleeuw, njēlo **strand**, zee— pesēsēr ; zeeoever, sērēngan ook pēng-ġir-sērēng **stranden** nabāk ; aan de

grond vast raken, kandās **streek**, land— tana ; list, akal ; schurkachtige — akal selēnter of akal djabāq ; veeg, kesodān ; dorre — ara² ; verschillende streken, dima² ; — waar iem. woont, kenangan ; van — posang

streep, lijn, gāris ; op gestreept goed, polēng ; gestreept, blālek of lorēk ; v/n slang, bēlang

strekken, dienen ter verklaring, panjata ; — tot iets, mēnangka of kegābāj ; iets rekken, tadjāq ; — of rekken als gomelastiek, kentat ; toe-reikend of voldoende, mendāng of tjokop **strekking**, bedoeling, maksod ook parlo

strelen, strijken over iets, los of osap ; liefkozen, tēmang

stremmen, verhinderen, palang ; beletten, adāng ; belemmeren, ngambengē ; stollen of gestremd, ketjeng ; van olie, tēdung ; dik v/n vloeistof, kentel ; moeite veroorzaken, sosaaği of gābāj sosa **streng**, — v/n bestuur, kras ; ge— of bar, bengēs ook kereng ; vaak berispend, kendāk ; hard, bānter ; — behandelen, bengēsē ; — de hand houden aan, kentjeng ; — garen, undir ; — v/n paardetuig, ēstrēng

strengelen, garen winden, undir ; iets omdraaien, pēntel ; om— of tot 'n vlecht maken, nglabāng (k) ; zich slingeren om, bulet **streven**, — naar, ara ; pogen te bewerken, ambri ook soprē ; iets beproeven, ođi ook djađjal of kodiq en tjtjak ; verzoeken, kodi ; verleiden, gūđā

stribbelen, tegen — moko **striem** melēndāng **strijd**, lijden, sangsara ; gevecht, prang ; met zich zelf in — makro **strijden**, vechten, aprang ; gewapend — of handgemeen zijn, atjarok ; weerstaan, alabān ; zich verzetten, nlabān ; niet overeenkomen, taq tjtjok ; zich inspannen, djā-ngadja (k) **strijder**, soldaat, serdādu ook anaq kompenē ; Inl. — perdjuridān

strijdperk pekalangan **strikelings** schuren langs, ēsēk of kēsēk ; aanraken, seding **strijken** m/n strijkijzer, setrēka ; — over iets, osap ; — langs al voelende, rağā of gāgā ; 'n viool bespelen, kosok ; inwrijven, kesot ook kosot en kosok ; doen dalen, patoron of toronaği ; — op, semēr

strijkijzer strēka of strēkaan **strijkstok** voor 'n viool, sok-kosok **strik**, vangmiddel of lus, tanen ; die men vasthoudt, raq-djirāq ; met 'n — vangen, tanen of djirāq ; knoop of — in 'n draad of touw, sembuğel of buğelān

strikken, met 'n strik vangen, tanen of djirāq ; knopen, buğel **strikt** nauwgezet, ngastētē ; ijverig, temen ; naar waarheid, sabenderrā **stro**, rijst— drāmēan ; stengel, roman

stroef, niet glad, sebel ; strak, seret ; fig. moeilijk, lēaq ; streng, kereng of bengēs ; ongezeggelijk, beler ; nors antwoorden of toespreken, sentak of sengol ; afkerig van iem. sengēt ; — in de beenderen, njēlo

stromen, vloeien, ağili ; langzaam — tēk-klētēgān of sēk-krēsēgān ; rijkelijk vloeien, deres ; stortregen, ođjān deres ; — uit, ngaloo ; toe— van mensen of dieren, lēr-kēlēran of ngēlēr (k) ; van tranen, adribisān

stronk, korte — v/n boom, bungkēl ; afgeknotte stam of — van boom of bamboe, tonggāq **stront**, drek, taē ; van vierv. dieren, tjelatong **strontje**, puistje aan het ooglid, bintēl **strooi-en**, uit— tabur ; van fijn zaad, tampek ; te grabbel gooien, buāng lor-kangkong ; te grabbel gooien voor, lor-kangkongē ; be— taburi ; voederen, pakanē ; gestrooid liggen, tjrētjēdān ; overal gestrooid liggen, tjar-katjēr of tjar-blātjēr ; van stro, drāmēan

strook, papier, lempēr ; baan, lam-bārān **stroom**, rivier of beek, songaj ; snelle — santer ; snel stromend, santer gīlina ; waterstraal of loop, gīli **stroomafwaarts** ka ondjur **stroomopwaarts** ka olo **stroompje** li-gīliān

stroop, voor of door meelkost, kēlang ; om te drinken, setrop ; uit de suiker gedruppeld, tētēs **strop**, touw, talē ; 'n veroordeelde de — om de hals doen, talēē lēērra ; touw van vezels, tampar ; band om het lijf, gēndiq ; strik, tanen ; knoop, sembuğel **strot** grungan **struif** dādār

struik, plant, bu-tombuān of tetombuān ; — en of ruigte, bu-rombu ; wildernis met — gewas, ra-ara **struikelen**, uitglijden, tepalētjoq ; met de voet ergens tegen aan stoten, tetandung ; ergens tegen aan stoten, taantor ; ergens tegen aan lopen, tepentong **struikgewas** bu-rombu of ra-ara

struikrover biğāl **struma** gundung **studeervertrek** kantoran **student**, leerling, morēd ; priesterleerling, santrē **studeren** op de priesterschool, njantrē (s) ; zich oefenen in, ngadji (a) ; zich toeleppen op, ngara (a)

stug, niet voorkomend, angko ; nors, bengēs of kereng **stuip** sabān **stuit** monteng ook buriq-kataq **stuitbeen** buriq-kataq **stuiten** in zijn loop, tagenē ; tegengaan, palang ; weerhouden worden, kandek ; iem. beletten, adāng ; iets afweren, tolak

stuitend afkeerwekkend, djiq-bādji-qān **stuiter** v/n kemērē-vrucht, konjeran ; grote knikker, lēker radjā **stui-ven** ngarbes (a) **stuiver** nem duit **stuk**, afgebroken — peğāq of pedā ; moot, keraq ; afgesneden — paspasan ; boos — kedjubāqān ; —s, biği ; voor

meer dan één — ook biḡiq; één — sa-biḡi ook sapotong of satoḡel; twee —s, du biḡi of du biḡiq; —s matten, papier, hoofddoeken enz. lambār; pisang of palmbladen, kongkong; bamboe, ro-tan en suikerriet, londjur; brokje, se-bit; kluitje, klētēr; klompje, rēm̄bāk; met 'n —je er uit of er af v/n bord, ḡumbing; id. v/n tafel en derg. ḡemp-
pēl; met 'n groot — er uit of er af, ḡumbāng en ḡempal; gebroken = —vallen, bāsa of potong; onafgebroken = aan één — door, teros; met 'n gat er in, butol; beschadigd, rosak; ge-barsten, belā; gescheurd, tjarpēt ook tarbis of robi; met 'n grote scheur, soak; ineengestort, rempaq; verbrij-zeld, remok

stulp, huis, bengko; hut, poq-rom-poq of rung-bārung **stumperig**, erg — merkokoq; — in voorkomen, mer-kēkēq

sturen, ioi zenden, padjālān of kē-rēm; 'n rijtuig be— padjālān rata; verzenden, kērēm; — aan, kērēmē; aan 'n meerdere — atorē; — om iets te doen, soro m otos AT; naar wal — pakapēngḡir

stut, schoor, ḡjāng-tonḡjāng of wak-toak; 'n — aanbrengen, nondjāng of noak; onder 'n brug, antro; schoor v/d nokbalk, ḡjung-andjung; steun, pengoko; fig. pēkoko **stutten** ton-ḡjāng of toak **stuurboord** ē-kangan **stuurman** v/n schip, striman; v/n vaar-tuig, ḡjur-modi of ḡjuru-modi

stuurs, stug, angko; 'n — gezicht zetten, merodu of mrengoq en mre-ngot; grommig, bengēs ook kereng; ongezeggelijk, meler; afkerig v iem. sengēt; niet wel met elkaar zijn, se-ngēdān; nors antwoorden, sentak of sengol

stuw, dam, tambāq; dijkje, tangḡul **stuwen**, opstapelen, tompoq; ordenen, tata **suf** v ouderdom, ngelolē; ver-bijsterd, posang; slaapdrongen, ma-mong **suffen** ngelolē **suiker** ḡulā; kandij — ḡulā-bāto; brood— ḡulā-pa-sēr ook ḡulā-sekar of ḡulā-potē

suikercampagne bākto ḡiling **sui-kerfabriek** pengḡilingan **suikerpakhuis** gudānga ḡulā **suikerpot** dā-bādāna ḡulā **suikerriet** tebu **suikerzoet** ma-nēs mara ḡulā **suizebollen** kepēlengen of kepēlengan

suizen v/d wind, kleser; v/d storm, kroduq; loeien v/d wind, ngeḡurus; — v/d oren, tjoengan; v/n door de lucht —d voorwerp, biesan **sukade** manēsan **sukkeldraf** djikdjik; o/n — je lopen, adjikdjik

sukkelen, ongesteld, ḡering ook sa-kēq; niet kunnen, taq tao **sul**, dom-oor, orēng lola of orēng buḡu **sulfer** belirāng

sultan soltan of sonan **sultane** rato **Sumatra** somatra **suspensoir** bāndut **sussen**, iem. troosten, palēpor; 'n kind — door het iets wijs te maken, pos-ngaposē; stillen, meneng of nengaḡi; verbieden, larang; — v/n twist, sērep; 'n kind te slapen leggen, patēdung **syllabe** ketjap; 'n — saketjap **syna-goge** mesēḡit **syphilis** mata-kaō; daaraan lijden, sakēq mata-kaō of ētjapoq mata-kaō ook ēkenēng mata-kaō

Taai v vlees ook sterk of moeilijk, lēaq; van hout, komel of ḡāli; van iem. leven, abit omorra ook landjāng-omor **taak**, werk, pengḡābājān; deel, bāgiān; aanbesteed werk, tebāsān; opdracht, bekas **taal** bāsa ook otjaq **tabak** bāko; Jav. of Inl. — bāko kē-nēq ook bāko merkēkēq

tabaksdoos tēpaq **tabaksloods** gu-dāng bāko **tabakspijp** pipa of bipa; Turkse, ugā; Chinese, onḡjuj **tabaks-pruim**, pruim tabak, bāko papaq; ge-kauwde, papaqan; bij de siriḡ, sosor **tabbaard** ḡjubā **tabernakel**, verblijf, ponduk; tent, tetarop **tachtig** bālunq polo **tafel** mēdjā; ronde — mēdjā bunter; laag —tje, ook schrijf— mē-djā-tolēs; — v bamboe tot uitstalling, lēntjak; gerechten voor 'n maal of of-fermaal op de grond of op 'n— ram-padān; 'n aanrecht— of offer— saram-padān

tafelblad papanna mēdjā **tafeldek-ken** totop mēdjā **tafelkleed** totobā mēdjā **tafellaken** taplak; iets tot overdekking, sasap **tafeltje** om te schrijven, mēdjā-tolēs; om uit te stal-len, lēntjak

tafereel, schilderstuk, ḡāmbār; ver-haal, tjerēta ook kandā **tak** v/n boom, rantjaq; met één of meer zijtakken, tjangka **takel** takal; katrol, kērēḡān; hijskraan, tankērēan **talent** kepēnte-ran **taling** blibis **talisman**, amulet, ḡjimat; bij 't spel, tjaaq; bezwering, radjā

talloos, ontelbaar veel, saongguq ook sakēpek of samēmeng, verder: taq kenēng ēētong of taq kenēng ēbi-lāng; duizenden, ēbuān **talmen**, niet kunnen of niet kennen, taq tao; niet — taq tlangkē

talrijk, in menigte, bānjaq; van mie-ren, ngremet ook njeremot; van rup-sen, krēmpēng; van kinderen en huis-dieren, ngerbus; van personen of din-gen die zich ergens bevinden ook: ēbāq; zeer veel, seḡjāḡāt ook pan-brāmpān **tam**, mak, totot of notot; — maken, patotot; volgzaam, ketēḡān **tamarinde** atjem ook asem; de jon-ge vrucht, kemantjēr; de halfrijpe vrucht, maḡung

tamarindeboom atjem of asem **tamboer** tambur **tamboerijn**, met één trommelvel, terbāng ; grote, burdā ; de — bespelen, nerbāng of nabu terbāng **tamelijk**, nog al of vrij, abāk ; middelmatig, sedeng

tand ġiġi ; ge— aġiġi ; —en wisselen, pongka ; met de —en vasthouden, tjepaq **tandakken** atandāq ; van mannen, atangdāng ; met 'n dansmeid, madju (p) **tandeloos** ngolngol ; 'n paar tanden missen, dāngaq ; op verschillende plaatsen, rongaq

tandenborstel sekaqna ġiġi ook sēkat **tandengeknars** karet ; knarsetanden, karedān **tandenstoker** kēq-tjongkēqna ġiġi **tandpijn** sakēq-ġiġi **tandvlees** ġusē **tang**, nijper, pēt-djāpēt of pēt-djipēt ; baardtangetje, angġuq ; klem, sopēt **tante**, oudere zuster van vader of moeder, obāq ; jongere, bibiq ook madjādiq

tap of tuit, tjojtoq **tapijt** bābut **tappels** ġili **tappen** sēlēn **taptoe** taptu **tarief** tarip **tarten** tangtang **tarwe** drigu ook gandum **tarwemeel** tepong drigu of tepong gandum **tas**, stapel, tompoqan ; kommetje, tjangkēr ; — met riem of koord, ēndong ; ding om iets in te doen, bādā ; hagel— bādāna pantjaruta ; zak of beurs, kantong ; geld— pondġin

tastbaar, bewezen, trang ook njata ; blijkbaar, ketara **tasten** in 'n zak of opening, ġelu ; voelen naar of be—raġā ; ook voelen naar of rond— ġāġā ; al —de en voelende, ġā-rāġāān of ġā-ġāġāān **taxatie** taksēran **taxeren**, waarden, taksēr ; berekenen, ētong

te, voorzetsel van plaats en tijd, ē ; — huis, ē-bengko of ē-roma ; — groot, radġā ġālu of keradġāān ; vooraf, dāluq ; — zamen met, abāreng ; — zamen met of eendrachtig met, rampaq ; — doen, kenēng ; — koop, ēdjuāl ; — laat, kasēp of ngasēp ; — veel, kebānjaqen ; — weinig, korang ; — zien, katon

teder, zwak, ronġēq of lētjaq ; lief, manēs of sedāq ; slap of zacht, lemes ; fijn, alos ; dun, tēpēs **teef** patēq binēq **teelt** lako tanē **teen** ġrigiqna soko ; grote — pol-empolanna soko ; op de —en lopen, tētēng ; twijg, rantjaq **teer** tēr **teerkost** sango ; reisgeld, pēsē-sango ; — meegeven, sangoē of sangonē

tegel obin of mobin **tegelijk** sakalē ; — met, sambi ; — doen of zijn, ēras **tegelijkertijd**, meteen, sakalē ; alles in eens, san-mēsān (p) **tegemeet** gaan, papak ; in de kosten — komen, sronġā **tegen**, voorzetsel van plaats en tijd, ē ; ergens — aan zitten, nalpēq (t) of nalpēqē ; ergens — aan lopen, tepentong ; — iets leunen, sandār ;

dichtbij of bijna, paraq **tegenbevel** prēnta laēn **tegendeel**, in — bānē of laēn sekalē **tegenaan**, tegenwerken, palang ; verbieden, larang ; iem. tegenhouden, langlang ook andek ; ioi — taan ; iem. tegemoet gaan, ambāq ook papaġi of papak

tegengift penabār **tegenhouden**, iem. — andek of langlang ; dwars in de weg komen, tjadāngē ; iets in zijn vaart — taan of taġenē ; inhouden, ampet ; beteugelen, tjengket of tjon-tet ; tegengehouden, kandek ; iem. belletten, adāng ; iets afweren of iem. afwijzen, tolak ; terughouden, sorong

tegenkanten palang **tegenkomen** atemo **tegenlopen** palang **tegenover**, — elkaar, adu adāq ; in tegenwoordigheid van, ē-adāqna ; overzijde, sabrāng ; voorbarig — iem. handelen, lantġangē

tegenpartij, wederpartij of tegenstander, penglabān ; vijand, moso ; op zijn tegenpartij ingaan, angsek **tegenspartelen** palang of ġlubuk ook aronġā **tegenspoed**, ramp, tjelaka ook bālāi of kalēr ; — ondervinden, ketjelakaan ; moeilijkheid, kesosaan ; armoede, kemlaraġān **tegensporrelig** pangko of ġlubuk

tegenspreken, tegenstrijden, paġui ; niet geloven, taq pertjadġā ; weerstaan, alabān **tegenstaan** alabān ; beu, busen ; verzadigd, kenjang **tegenstand** labānan **tegenstander** moso of penglabān **tegenstreven** alabān **tegenstrijden** paġui **tegenstrijdig**, anders, bānē of laēn ; verschillend, nēbānēan ook laēn ; heel anders, laēn sekalē **tegenvallen** palang **tegenvracht** aan 'n draagstokeind, ladġān **tegenwerken** palang

tegenwoordig, aanwezig, bādā ; nu, setēa ; dezer dagen, setēa rēa **tegenwoordigheid**, in — van, ē-adāqna **tegenzijde** seladġā **tegenzin**, beu, busen ; gauw ergens 'n — in hebben, busenan ; verzadigd, kenjang ; niet willen of begeren, taq endāq of taq tero ook taq sokaq ; ergens geen zin in hebben, taq lēbur **tehuis**, thuis, ē-bengko ; — in iets, paam of pandē

teken, zichtbaar bewijs of merk, tandā ook tora of tetenger ; hoorbaar bewijs of sein, tandā of tetenger ; wonder— kemengaqan ; goede of slechte —s, pelēseran of peloseran ; 'n — geven, tandāaġi of toġuaġi ook tēlaaġi ; spoor, lampat **tekena**ar tokang-ġāmbār

tekenen, van 'n handtekening voorzien, tandāi of tēken m labēdi AT ; — met was op doek, bātēk ; — of schilderen, ġāmbār ; schrijven, tolēs **tekening** ġāmbār ; v was op doek, bātēk ; hand— tandā tanang m tandā asta AT

tekort, te weinig, korang ; nog lang niet, tangē **telegraaf** kabāq **telegraafkantoor** kantor kabāq **telegraaflijn** kabāq **telegram** sorat-kabāq of sorat tēgram **telen**, verzorgen of aankweken, obu ; bezwangeren, kandungē

teleurgesteld karē angar ; kloppen v/h hart uit angst of vrees, teketal **telg** anaq **telgang**, zachte — klēnēng ; in — gaan, adiān ; harde — tēl **telkenmale** sabān **telkens** sabān ; — ergens tegen aanlopen, tepentong of tong-tepentong ; elke keer, sē sabān = sēpat kalē

tellen, rekenen, ētong of bitong ook bilāng ; bij elkaar — gūnggūng = djumbla ; zielen — tjatjaē ; licht — ēntēngagi ; — v/n paard, adiān ; hard — atēl ; 'n paard doen — paadiān ; harder, patēl **telling** ētongan of bitongan ook bilāngan ; volks— tjatjaan **temen** otjaq sanggīt **temet**, somtijds, kadāng of terkadāng ook kala-kadāng en koat² ; misschien, mēq of amēq

temmen, 'n dier — patotot ; africhten, adjāri **tempel** kaqbāt ; de — in Mekka, kaqbātulla ; Moh. — moskee, mesēgīt of masjid ; Chin. — klentēng ; heidense — (plaats van verering en offers aan de geesten der voorouders of vroegere bewoners) kebudjudān ; Hindoe — tjandi ; Chr. — gridjā of gēdung pesodjudān en peđāleman sotjē

temperen, vertragen, laonē of laonagi ; zich stil houden, neng-eneng ; doen zwijgen, meneng ; praat niet zo hard, djāq nger-ēnger **temteren**, kwellen, pasakēq atēna ; niet met rust laten, rok-ngērok (ē) ; in verzoeking brengen, gūda ; plagen, gānggūq ; iem. dwingen, paksa ; schertsen, gād-jāq ; gezocht door de of 'n duivel, ēpagārus sētan **ten** eerste, saperkara ; — tweede, duā perkara **tenger** v/h lichaam, kēnēq ; — en mooi v/n vrouw, kedjundjun ; zwak, lētjaq ; slap, lemes ; fijn, alos

tent tarop of tetarop ; kraam, bā-rung **tenware**, tenzij, kedjābā ; laat staan of indien, djāq **tenzij** kedjābā **tepel** pentēl **ter** oorzaak van, sebāb ; — zake van, perkara **terdege**, in ernst, ongū ; in ernst gemeend, ongūān ; flink, deres ; zeer, bāngēt **terrecht**, naar recht, sabenderrā

terechtkomen, te land komen, napaq ka of dāpaq ka ook nanduk ka ; aankomen of raken, kenēng **terechtstellen** okom **terechtwijzen**, onderwijzen, adjār of buruk ; uitduiden, atodu ; iets aanwijzen, toduaģi

terechtwijzing bebekas of beburuk **terrechtzetten** adjāri **teren** etēr **tergen**, sarren, tjo-ngotjo (k) ; plagen of hinderen, gānggū ; schertsen, gād-jāq **tering** kematos of sakēq kematos =

sampēr orēq ; —achtig, sampēr orēq **terloops** sekedjāq **term** njama **termijn** van betaling, djāndji ; tijd, bākto **ternederslaan**, ternedergeslagen, kēnēq-atē **terong** trong ; de kleine soort, trong prat **terras** tana aondāk **terrein**, stuk grond binnen de kom v/d gemeente, talon ; id. buiten de kom, tegāl ; — waarop iem. recht heeft, tana of bumē ; plaats, kenengan of enggūn

terstond, te zelfder tijd, sakala ; ogenblikkelijk, setēa kēa ; zodra, sanelēkana of đāk-sakala ; aanstonds, kēdiq of dāģiq ; langzaam, laon **terug**, —deinzen, njorot (s) ; heen en — op dezelfde dag, atolak-bāli ; —gaan, abāli ; weer —gaan, abāli polē ; — van iets dat weg was, molē ; — naar huis, plēman ; geld — sosoq ; het — te geven of gegeven geld, sosoqna of sosoqān ; — v/n ziekte, sakēq polē

terugbegeven, zich — of heengaan, ondur **terugbetalen** sera **terugblijven**, achterblijven, tjētjēr ; bij ongeluk, tetjētjēr **terugbrengen** pabāli of bāli-agi ook kēbā bāli **terugdeinzen** sorot **teruggaan** abāli ; weer — abāli polē ; naar huis, plēman **teruggeven**, terugbrengen, pabāli of bāliagi ook kēbā bāli ; geld — sera ; wisselgeld — sosoqē **terughouden**, tegenwerken, palang ; — om te gaan, andek ; stuiten, tagenē ; door toeval terughouden worden, kandek ; iets niet geven of toestaan, taq ēbāģi ; verbieden, larang ; ioi tegenhouden, sorong

terugjagen, weggagen, tondung ; wegslaan, antjan **terugkeren** bāli ; — om iets te halen, bālii ; naar huis gaan, molē m plēman A **terugkomen**, teruggaan, bāli ; terugspringen, pental ; — v/n plan of verlangen, kertjet ; weer — bāli polē ; naar huis, plēman **terugkrijgen**, wederbekomen, temo **terugnemen** bālii

terugschuiven betjat **terugstoten**, ioi — djungkaqaģi ; doen weggaan, paondur of onduraģi ; afweren, tolak **terugstuiten** v/n geworpen steen, mental (p) **terugtrekken**, terugdeinzen, sorot ; zich — ondur of sēnggā

terugvliegen, terugspringen, pental **terugvragen** pēnta bāliagi **terugzenden** pabāli **terugzien** tolē **terwijl** nog, gīq ook laģiq ; — nog = tijdens, mompong ; te gelijktijd, sambi ; en dat — tor ; te dier tijd, ē-bākto dje-diā ; — dat of en ook daar, mangka ; zolang als, saabidā

testament, verbond, perđjāndjiān ; uiterste wil, of bij — besiat **tets** mēpel **teug**, slok, tjelgek of tjelgeģān ; bij —en drinken, ngēnom tjelgeģān ; dronk, tjekoqan **teugel**, —s, apos ; leisels, lēs

tevens, meteen, sekalē ; ook, iā of kēa ; tegelijk, sambi ; gelijkelijk, padā ; wijders, polē ; en daarbij, sarta of kēa **tevergeefs** pertjoma of taq pe-guna ook tadāq ḡunana

tevreden, rustig, tremtem of trentem ; — gesteld, tjelep ; vergenoegd, seneng ; ergens naar zijn zin zijn, perna **tevredenheid**, vergenoegdheid, kesenengan ; opgeruimdheid, kebunsaan **thans**, nu, setēa ; dezer dagen, setēa rēa ; heden, arē tēa **thee** tē **theeblad** baki **theebladen** dāun tē

theeketel tjerēt **theekopje** tjangkēr **theepot** van verglaasde aarde, morong ; Chin. — tēko of petēkoan **theewater** biḡāng tē **thuis**, in huis, ē-bengko ; niet — tadāq ; — in iets, paam of pandē ; — voelen, perna **tichel** obin **tichelsteen** bāta **tien** sepolo **tiende** sē kapēng sepolo ; $\frac{1}{10}$ saperpolon **tiendehalf** sepolo tenga **tiendubbel** sepolo kalē **tienduizend** selaksa **tienduizendtal** laksa **tiental** polo ; de — len, poloan ; bij — len, apoloan ; 'n — sepolo mēḡiq of sepolo biḡi **tienvoudig** lēpet sepolo

tier hebben, perna **tieren**, van 't geplante, odiq ; razen, ḡiḡir ; gedijen of slagen, dādi ; opschieten, tombu

tijd, tijdstip, bākto = kala = tēmpo ; — of tijdstip voor iets, masa of osom ; te dier — of toen ter — = op dat tijdstip of moment = destijds of toenmaals, ē-bākto djediā ; tijdens, kala of bādjā ook bākto ; tijdens het dag zijn, bādjā sēang of bākto sēang ; ten — e dat of toen, tatkala of nelēka ook bāreng ; te zelfder — sakala ; dag, arē ; — v/d dag, bādjā ; voor 'n — sabetara abidā ; de gehele — saabit-abidā ; maar voor 'n — taq abit ; ter rechter — bākto sē ētantaḡi ; —perk, djāman ; — van beraad, tēmpo ; de — voor het morgengebed, bākto sobu ; voor het middaggebed, bākto loor of luhur ; voor het namiddaggebed, bākto asar ; voor het avondgebed, bākto ēsa ; kort bij het bepaalde — stip, prepek ; op zekere — ē-sētong bākto of ē-sētong tēmpo ; te allen — semanēna ; ten allen — e of steeds maar, bāi ; ten allen — e of al — maar = al — maar door, paḡun ; geen — hebben, taq kober ; in deze — ē-alam setēa ; in die — alam djediā ; de oude — of in oude — = oud — s, ē-alam lambāq of kona ; de — waarin 'n gescheiden vrouw niet mag hertrouwen = 3 maanden en 10 dagen, ēdā ; iem. — of stervensuur, bādjā of bākto ook djāndji ; juist op — sedeng

tijdelijk plaatsvervangend, bākēl **tijdens**, ten tijde dat of toen, nelēka ook tatkala of bāreng en bāktona ; de tijd van, bādjā ook bākto ; intussen,

mompong ; te gelijktijd, sambi ; — 't dag zijn, bādjā sēang ; — 't nacht zijn, bādjā malem **tijdgebrek**, bezet, taq kober ; het volhandig hebben, rēpot ; dringend nodig of verplicht zijn, bādā parlona

tijdig, juist op tijd, sedeng **tijding**, bericht, berta of kabār ; — ontvangen, olē berta of nemo (t) berta ook olē kabār of nemo kabār ; — inwinnen, asarē berta of asarē kabār ook asarē ketrangan ; opgaaf of mededeling, pretēla **tijdperk** djāman **tijdrekening**, de Chr. taon blāndā ; de Moh. taon ēdjrā **tijdstip** bākto ; op dat — ē-bākto djediā **tijdruimte** abit

tijdsverloop laq ook lat **tijdvak** djāman ; tijdstip, bākto **tijger** matjan ; gestreepte konings—, matjan larēng ; gevlekte — matjan toltol ; 'n kleine soort — matjan gugur

tijgerval djebāḡā matjan **tikje**, 'n — geven aan, ḡebes **tikken** v/n klok, tēk-tēktēḡān ; zachtjes kloppen, tēk-tēk ; hard kloppen, toktok **til**, duiven— pedjudun **tilbury** pēndi **tillen**, op— angkaq of tatēng ook atēng ; op— en vervoeren, angkoq **timmeren** ḡābāj **timmerman** tokang-kadju **tin** tēma potē **tinnegieter** pendigūng **tint**, kleur, robā ook bārna **tip**, punt, kontjoq ; v/n kleed of doek, pontja **tiranniek** dengḡi **titan** buta **titel** v/n ambtsdrager, djudjuluk ; iem. 'n — verlenen, djuluḡi ; bediening, pengḡābājān ; adres, lamat of alamat ; — v/n keizer, sonan

tijlpen tjtijidān **tobbe** tang **tobben** in 't werk, taq tao ; — met ziekte, ḡering **toch**, dan, ara of arapa ; — met nadruk, parandinēng ; evenwel, nangēng ; ofschoon, maskē of maskē deriā ; werkelijk, ongḡuān ; kom — hier, kanaq ra ; en — maka of mangka ; (bij 'n uitroep) maq

tocht, reis of uitstap, djālān of pedjālān ook pedjālānan ; trekwind, angēnan ; het — bādā angēn **tochtgenoot**, metgezel, bāreng ; kameraad, kantja ; medereiziger, ladjān ; (als vocatief) alēq **toe**, gesloten, atotop of aēntep ; komaan of laat ons, aju ; kom of welaan, mara ; toch, ra of ara ; op de koop — rok-torok of bu-sēmbu **toebehoren** aan, andiqna **toebereiden**, vlees — masaq of ola ; diverse spijzen — betek ; in gereedheid brengen, sediāḡi ; braden of bakken, ḡuring ; rijst in water koken, atanaq

toebidden, heil — podjiaḡi ; bidden, aduā ; iem. zijn heilbede medegeven, duwāi **toebinden**, iets dichtbinden, talēē **toebrengen**, vermeerderen, njēmbu (s) **toedelen**, goede gaven van of door God, aparēng **toedekken** topoē of kodungē

toedienen, 'n geneesmiddel — (inwendig) *đjāmoē* (uitwendig) *tambāi*
toedoen, door — van, *dāri* of *olē*; door — van geneesmiddelen beteren, *bādā olēna*; list, *pokal*

toeëigenen *kalaq* **toefluisteren** *kotoq*; — aan, *kotoqē* **toegaan**, op *ioi* — *paraqē* **toegang** *labāng*; die ergens aanbrengen, *labāngē* **toegeeflijk** *alēm* **toegenegenheid** *kelēburān* of *kenēseran* **toegesloten** *atotop* of *aēntep* **toegestaan**, verhoord door God, *ke-trēma* of *kabul*; — v/n verzoek, *teka* of *ketekan*; iets toestaan, *bāgi*

toegeven, — aan begeerten, *torođi*; bijpassen, *sosoq*; iets toestaan, *bāgi*; iets vergunnen, *lēlanē*; iets vermeederen, *sēmbu* of *sēmbui*; iets voegen of mengen bij iets anders, *tjamburađi* **toegevend** *kabru* of *kabruān* **toegift** bij 't kopen, *ēmbu*; bij 'n ruilhandel, *sosoq* **toegooien**, *iem.* iets — *ontalē*; iets *iem.* — *ontalađi* **toegrauwen**, *iem.* **toesnauwen**, *sentak* of *sengol* **toehalen**, sterk toegehaald, *seret* **toehoren**, luisteren, *ēding* **toehouden**, iets toereiken, *đjuluāđi*; *iem.* iets toereiken, *đjului* **toejuichen** *sorak*

toekijken, zien naar, *tēnggū*; — zonder te helpen, *dāngal*; *id.* naar *ioi* — *dāngalē* **toeknopen**, 'n kledingstuk, *kantjēng* **toekomen**, doen — *panapaq* of *padāpaq* ook *pananduk* **toekomend**, over enige jaren, *pađiq* of *đuq-lađuq*; morgen, *lađuq*; naderhand, *pas* of *ladju* ook *pas ladju*; — oordeel, *kēamat* **toekomstig** zie **toekomend** **toelachen**, *glimlachen*, *mēsem*; tegen *iem.* *glimlachen*, *mēsemē* **toelaten**, laat maar, *đina*; laat ons, *madju*; vergunnen, *lēlanē* of *bāgi*

toeleg, voornemen, *pengara* of *sadja*; toch doen niettegenstaande het verboden is, tenget **toeleggen** op *ioi*, *ara* **toelichten** *paterang* **toelichting** *ketrangan* **toelonken** *keđebi* = *kēđebi* **toelopen**, gaan naar, *ēntarē* **toefluisteren** *kēdingađi* **toen**, als *voegw.* *bāreng*; als *bijw.* *ē-diā*; ten tijde dat, *tatkala* of *nelēka* ook *bāreng*; — ter tijd, *ē-bākto* *djediā*

toenaam, *bijnaam*, *đjuđjuluk* **toenemen** *aēmbu*; hoe langer hoe meer, *sadjan lebi*; iets vermeederen, *sēmbu* of *sēmbui*; — in, *atambā*; — in iets, *sadjan* ook *saloq* **toenmaals** *ē-bākto* *djediā* **toepasselijk**, passend, *patot*; goed of juist, *bender*; in orde of juist, *tēpaq* **toepassen**, 'n raad of voorschift — *toroq*; beproeven, *đjādjal* **toer**, beurt, *đilirān*; vals haar, *valse vlecht*, *sopak*

toereiken, geven, *beriq*; *ioi* — *đjuluāđi*; *iem.* iets — of *iem.* — *đjului*; aan 'n meerdere — *atorāđi*; *iem.* iets ter hand stellen, *panampa* of *tampaāđi*

toereikend *tjokop* of *mendāng* **toerekenen**, beschuldigen, *tarka* **toeren** *aplesir* ook *abesiar*

toeroepen, roepen, *aolok*; *iem.* roepen, *katoē* **toerollen**, oprollen, *đulung* **toerusten**, toegerust, *ranta*; in gereedheid brengen, *sediāađi*; zich uitrusten, *dāndānē* *sango* **toeschijnen**, menen, *kēra*; naar gissing, *sakēra*; iets menen, *sangka*

toeschreeuwen, 'n schreeuw om hulp of van pijn geven, *atarat* of *atoat*; 'n schreeuw geven bij het roepen van *iem.* *aēraq*

toeschrijven, aan *ioi* 'n hoedanigheid — of *zus* of *zo* noemen, *kotjaq* of *njamaē* **toeschuiven**, voortschuiven, *sotok* of *sorong*; zich — *aēngser*; *ioi* — *đjuluāđi*; *iem.* iets — of *iem.* — *đjului* **toesnauwen**, *iem.* — *sentak* of *sengol* **toespeling** *parsemon*; die maken op, *njemonē*

toespijs, vlees of vis bij de rijst, *đjukoq*; gebak of lekkernij bij de koffie, *tambul*; fijngewreven Spaanse peper met zout en fijngemaakte visjes of garnalen („trasi” = *Mad.* *atjan*), *tjēngē*; (*atjan* + *tjēngē* + *geraspte klapper* of iets anders), *sambel*; bladeren, onrijpe vruchten, rauwe bonen of radijs, *lalap*; groentesoep, *gāngan* **toespraak** *pengendika* **toespreken**, *iem.* — *njapa* (s); *iem.* hard — *sentak*; 'n meerdere — *mator*; spreken, *otjaq*; vermanen, *ro-ngaro* (a) **toespringen**, om te grijpen, *sarđep*; 'n sprong nemen, *alontjaq*

toestaan, *toegestaan*, *olē*; iets *iem.* — *bāgi*; vergunnen, *lēla*; iets vergunnen, *lēlanē*; als het mij *toegestaan* (gegeven) wordt, *mon parēng karsana Alla*; niet — *larang* of *pelang*; niet — of iets verbieden, *larangē*; niet — of *iem.* iets verbieden te doen, *pelang*; niet — of *iem.* tegengaan of tegenhouden, *langlang*; *iem.* niet — zich te verwijderen, *tagenē*

toestand *kebādāān*; onaangename — *kesosaan*; ware — *kenjataan*; in benarde — *masakat* **toesteken**, iets — *đjuluāđi*; *iem.* iets — *đjului* **toestel** *pekakas* of *prabut* **toestemmen**, gedogen, *lēlanē*; iets bekennen, *ngakonē* (a) of *angken*; ja zeggen, *otjaq iā mator* *ēngđi* of *mator* *ēngđi A*; ja knikken, *ongguq*

toestemming, *permissie*, *lēla m ēdi AT*; — hebben, *kelēlan*; — geven, *lēlanē* **toets**, proef, *pertjobāān* **toetsen**, goud of zilver keuren, *odji*; iets onderzoeken, *prēksa*; onderscheiden, *pabidā*; iets beproeven, *ođi* of *đjādjal*; laat eens proberen, *kodiq* ook *ođiq* of *tjatjak* **toetssteen**, keursteen, *bāto-pengodjiān* **toeval**, juist treffen, *kebenderan*; ongeluk, *tjelaka*

toevallig, juist van pas, kebenderān; het trof of geviel, tođju of pēnodju ook nodjunē **toeven**, wachten, dāntēq of ngantos; ophouden, ambu

toeverlaat del-andel **toevertrouwen**, overlaten aan de zorgen van, patoroq of tētēpađi; ioi — aan, nētēbi ook matoroqē; vertrouwen, pertjadjā; goederen — aan, metoroq bārāng; afstaan, sērēn **toevlucht**, hulp, tolong; hulp van iem. petolong of pertolongan; hulp zoeken bij iem. ongsēē **toevluchtsoord** pengongsēan **toevoegen** aan iets, sēmbu of sēmbui; mengen, tjambur

toevoegsel sēmbu **toevouwen**, vouwen, lēpet of lepēt ook lempēt; opvouwen, tampē **toewaaien** kepaj **toewenken** nođing **toewerpen**, met iets vermeerderen, sēmbuađi; iets iem. — ontalađi **toewijden** mesētong ka

toewijding, geheel leven voor, mesētong ka **toezeggen**, zich verbinden, ađjāndji; iem. iets — dđāndjii; iets iem. — dđāndjiađi; laten beloven, pađjāndji; iets beloven, sanggūbi; afspreken of beloven, semadjā; iem. iets beloven, semadjāi of semadjēni **toezegging** dđāndji = perđjāndji; belofte, sanggūp

toezicht houden op, tođu of tođui ook dđāgā **toezien** tođu of tođui ook dđāgā; onderzoeken, prēksa; geef acht, sēngaq; nauwkeurig — ngestētē **toga** dđubā **toilet** maken, pasang raras; sekreet a/d rivier, dđāmbān; id. op het erf, dđumbleng; bad- of bestekamer, pekēbān **tol**, in- en uitvoerrechten, biā; speelgoed, kēkēan; als 'n — draaien, apēdel mara kēkēan **toleren**, iets iem. toestaan, bāđi; iem. iets vergunnen te doen, lēlanē

tolhuis peđrābāgān **tolk** đjur-bāsa **tollenaar** orēng tampa đrābāk **ton** tang of tong; grote — lēger **tondel** kēbul **toneel**, Holl. komēdi; Inl. met schaduwbeelden van leren poppen, bāđjāng; Inl. met maskers, topēngan; Inl. met klarinet of trompet muziek, seronēn; Chin. — bāđjāng **toneelspeeler** đālāng **tonen**, laten zien, patao; iets — patēnggū of tođuađi; aan 'n meerdere — ator ngolađi of olatađi; het bewijs — tandāađi; dankbaarheid — bāles betjēq

tong đjilā; 'n lange — hebben of zijn mond niet kunnen houden, gātel tjoloqna; over de — gaan, ēkotjaq; 'n fluwelen — hebben, manēs otjaqna **tooi** anggūj; klederen, đāndānan **tooiën**, zich — ađāndān; iem. — dāndānē **toom** kendāli; Hol. — kendāli blāndā; Jav. kendāli duri; trens, kendāli aēng

toon, geluid, swara; geluid van ..., monjē of monjēna; heldere — njarēng

of ranjēng; doffe — klepek; nog doffer, glebek; ten — spreiden, patēnggū; id. aan 'n meerdere, olatađi; wijze, tjara; teen, đriđiqna soko **toonbeeld** tolađān **toonbrood** rotē tjabisān

toorn, —ig, anakso of sedi m đuka of đuđukan en bendu AT; drift, nakso of napso; verstoordheid, hāwā-nakso; zuur kijken, tjoreng **toornig** sedi m bendu of đuka AT; gauw — radjā; — aankijken, pantjorengē **toorts** obur **top** v/n vinger of v/n berg, kontjoq; kruin v/n berg of boom, tjēk-ontjēk; tot aan de — klimmen, kontjoq; —! = ik stem toe, iā laq of iā la; het Mal. „djadi”, đādi

toppen v bomen, bānto; 'n boom — toto rantjaqna; 'n boom op stomp kappen, tokoq **topzwaar** berāq ē-atas **tor** op palmbomen, tebāngbung; — in de grond, wāng-đuang **toren** menara **tornen**, los — wat genaaid is, bukaq đjāiqna; met het mes zingend los — dīlđil **torsen** kēbā sē berāq; op de schouder — songgūj; aan 'n draagstok — pēkol; met z'n velen — osong; kunnen dragen, taan

tortel of **tortelduif**, groot soort, potter; klein soort, kētēran **tot**, naar, dāq; — aan, kangsē = kongsē; — aan toe, napaq of dāpaq ook nanđuk; — nu toe, napaq setēa; om te dienen — ēkeđābāđā of ēgābāđā; voorzetsel van plaats of tijd, ē **totaal**, te zamen, đunggung; de som, dđumbla **totdat**, zodat, kangsē of kongsē ook taker en dālā **tournee**, op — zijn, komēsi **turnooi** senēn of senēnan **turnooilans** đjegulān

turnooipaard đjārān pesenēnan **touw** talē; van vezels, tampar; v. boombastvezel, dālung; gespannen — kentja; — draaien, palēq; neus — voor buffels, tongar; er is geen — aan vast te maken, taq ēkenēng teđuq otjaqna **touwpluksel** ramē

tovenaar, boze — tokang-sēer; goochelaar, tokang senolap **toverbede** đua of đjāpa **toverboek** prēm̄bun **toveren** senolap **tovergebed** đua of đjāpa; dat prevelen over, đuwāi of đjāpāē **toverkunst**, boze — ēlmo-sēer **tovermacht** kobāsa kemengaqan **tovermiddel**, tovergebed, ađji; amulet, đjimat; bij het spel, tjaaq **toverspreuk** đua of đjāpa

traag, lui, dālmos of lemos ook momos en glindjāngan; slordig, tlēdur of tēbir; log, ketot; — v begrip, lola **traan** aēng-mata; de tranen in de ogen hebben of krijgen, beng-rem̄beng; tranen storten, nangēs (t); vis — mēnjaqna đjukoq **trachten** te krijgen of te treffen, ara; eens proberen, tјatjak of ođiq ook đjāđjāl; zoeken, sarē; doel of toeleg, pengara

traktement, bezoldiging, gādji; betaling, bādjarān; beloning door de werkgever bepaald, opa; dagloon, buruān **tralie** rodji **traliwerk** v/n raam, ratjaq; om 'n boom, tandeng **translateur** djur-bāsa **transpireren** melo (p) **transporteren**, goederen bij verhuizing, alē; ioi — angkoq **trant**, naar de — van, tjara of mara ook akanta

trap dāk-ondāk; ladder, andā **trap-pelen** in zachte telgang, nglēnēng (k) **trappen** tegen, gēndjā; — op, ēdāq; ioi — tēdāq; vooruitschoppen, katjar; wegtrappen, sēpak; — v/n paard, njēpak (s); achteruit — ngetēq (k) **trasi** atjan **traverseren** v/n paard, njērēk (s); 'n paard doen — panjērēk **trechter** tjonong **tred**, stap, tēngkaq ook tēndāk; gelijken — houden, rampak **trede** v/n stoep of trap, tonđā

treden op, tēdāq; in de weg — adāng of adāngē **treffen**, getroffen, ketēbān; getroffen door, kenēng; ioi — met, pakenēng; met iets ioi — pangenēng; — v/d bliksem, ētapor; met 'n schot — bedil of tēnggār; het treft juist of dat treft goed, kebenderān; juist — of juist trof het of het treft, todju of pēnodju ook nodjunē; ioi — of overvallen, tjapoq

trein, gevolg, pengērēng; optocht, pengarak; spoor — rata apoj ook sepor **treiteren**, iem. plagen, gānggū; voor iem. heen en weer lopen, sēmbāq; hinderen door zijn bewegingen, asēngkaq; iem. beletten iets te doen, rokngērok (ē); gekheid maken, aḡādjaq

trek, zeer in — ḡārus; — hebben of verlangen, tero; gelaats — olat **trekbeest**, rund, sapē; tam vee (inzonderheid paard, rund of buffel) ēbin **trekkebekken** ama-mama

trekken, voorwaarts — mađju; voor den rechter — adēpaḡi; slepen, ērēt; naar zich toe — panggūq; iets — of rukken ook 'n tand — tādjaq; reizen, ēntar; naar buiten — kloar; lopen, adjālān; aan iets — tādjaq of tarēk; al — de vasthouden, dāndān; iem. aan zijn haar — ḡumbāq; met 'n ruk — sendāl; krampachtig — akerdjuq; — aan 'n sigaar, serguq; — a/d trekker, petēq; — uit de schede, onos; 'n zwaard of derg. — labung; met getrokken wapen, alabung; zich aan de knevels — palong; — als thee, ngadunē ē-bidāng

trekker v/n geweer, tēq-petēq **treknet**, zegen, padjāng; werpnet, djālā **trekpaard**, voor 'n wagen, djārān perataan; voor 'n kar, djārān pedjikan

trekpot v verglaasd aardewerk, morong; bruin Chin. — je, tēko of petēkoan **trekwind** angēnan **trekzaag** ḡergādji **trens** voor 'n paard, keđali

of keđali-aēng; met scherpe punten, keđali-ranga; zonder scherpe punten, keđali-bālung **treuren**, verdriet hebben, sosa of sosa atē; wenen, nangēs; de mond of de lippen vertrekken bij het wenen, njerēbi

treurig sosa; — gestemd, sosa atē **treurigheid** sosa **treuzelen** telangkē **trillen** v/n lichaamsdeel, ngeter (k); schudden, aonđu; doen — ngonđu (o); dreunen, ngrontak (r) **trippelen** in zachte telgang, ngelēnēng; met gebogen hoofd of kop van mens of kip, ngelonok

troebel, drabbig, keto of leko; — maken, paketo of paleko; vol met vuil, buđāk **troep** of **troepen** krijgsvolk, bālā; groep of afdeling, panta; vergadering, kompolan **troepshoofd** kepala-prang **troetelkind** anaq mestēka **troffel** tjētok **trom** tambur; gebeds — beđuk; 12 uur — duk-beđuk; langwerpige — gēndāng; de — roeren, tabu tambur of nambur **trommel** tlomer oftromel **trommen** nambur (t) **trommer** tokang tambur of penamburān; gēndāng-bespeler, peḡendāngan **trompet** slomprēt

trompetten njlomprēt **tronk**, korte stronk, bungkēl; afgeknotte stam of boomstronk, tongḡāq **troon** kelonggūān; in de hemel, aras **troonhemel** aras **troost**, opbeuring, birāk; vertroosting, pebirāḡān; middel tot vertroosting, penglēpor; hulp, tolong; hulp van iem. pertolongan

tros van vruchten, ḡundung; gehele — van pisangs of kokosnoten en lontarpalmvruchten, tondun; 'n kleine — van pisangs of van kleine vruchten, kēdjāng; aan — sen, aḡundung; 'n — druiven, sekēdjāng buā anggur; 'n — stengels, sakereng; kabel, penantjang of sentolo; — touwwerk ook fig. voor huwelijksband of belofte, tetalēn

trots angko of ma-koma; verwaand, kotjaq; hoogmoedig, kaḡungan atē **trouw**, satja; ge — ēsto; in — e, saēstona; — v/h bewaren v geheimen, sēdem; niet te goeder — taq mantep of sala tēkad ka; goed, betjēq; behoorlijk, patot; deugdelijk of moedig, pēlak **trouweloos**, zich — gedragen, taq mantep; — gezind jegens, sala tēkad ka; gebrek aan trouw, korang ēsto; niet verkleefd of gehecht aan iem. taq loloq

trouwen, 'n vrouw — ngabin of abinē; getrouwd v/n man, abinē; 'n man — alakē; huwen, akabin; met elkander getrouwd, alakē-binē; huwelijk, kabin; iem. uithuwelijken of 'n paar in het huwelijk verbinden, pakabin; 'n vrouw of meisje doen huwen, palakēē; 'n man of jongeling doen huwen, pabinēē; bruid of bruidegom maken, ke-

mantanaġi ; 'n vrouw of meisje ten huwelijk vragen, pēnta kabinna of pēnta temona

trouwens, maar, nangēng **trouw-kosten** brāġāt-kabin of onġkos-kabin **trouwpertij** kabinan **trouwing** pemoġi **tucht** pengadjarān **tuchtigen**, kas-tijden, sēksa ; leren of straffen, adjar **tuig**, paarden— pakēan of prabudā djarān **tuigen** dāndān **tuimelen**, om— djumpalēt of djumpelang ; vallen met het hoofd naar beneden, labu njonglet (tj) **tuin** kebun ; koffie— pekabāqān ; groenten— pesajoran ; aanplant, tame-nan ; kweek— petēdān **tuinbed**, perk, kotaġān

tuinier = **tuinjongen** = **tuinman** tokang-kebum **tuinieren** ngebun **tuit** tjoq **tuitelig** lērnjot **tuiten**, ruisen, krēsēġān ; sterker, krasaġān ; nog sterker, ġruduk ; loeien v/d wind, nge-durus **tuk** op of haken naar iets, telē-bāt tero ka **tulband**, zoals Arabieren en hadji's dragen, sorbān of dāstar ; gebak, bāngkēt

turen naar, pandeng ; staren of met strakke ogen aankijken, pentjelaqē **Turk** orēng-turki **turks** turki **turkoois** pēros **tussen** in, ē-antarana of ē-ngaqtengaqanna ; te midden van, ē-tenga ; zich dringen — selor ; er — geraakt, tenoroq ; ergens — gestopt, selpēt ; iets ergens — stoppen, selpētaġi

tussenbeide, middelmatig, sedeng ; somtijds, terkađāng **tussenkomen**, scheiden, pēsa

tussenleggen selpētaġi **tussenman** voor 'n verstoten vrouw, sē ngelat **tussenpersoon** bākēl **tussenruimte**, tussenplaats of tussentijd, antara ; middeldeel of middendeel, nga-tengan ; ruimte tussen rijen, laq of lat ; afdeling of vak, longkang ; ruimte tus-sen twee heiningen, rong-rongan ; met — ngangkang (k)

tussensteken selepaġi **tussentijd** laq of lat ; aan iets met —en werken, alaqlaq of alat-elat ; in dien — mompong **tussenvoegen**, diep insteken, selepaġi ; iets ergens tussen stoppen, selpētaġi

tussenzetten selpētaġi **twalf** du-belās of duā-belās ; — uur trom, duk-beduk ; middag, tengarēq **twee** duāq ; in —ēn, maduā ; ten —de, keduā per-kara ; halveren, paro ; in —ēn splijten, sēbāq ; zich in —ēn splitsen, apēsāt of mēsāt ; zich in — armen splitsen, atjangka

tweearmig v/n rivier, atjangka **twee-de** sē kapēng duāq ; ten — keduā per-kara **tweedracht**, geschil, pađu of to-karan ; tussen dieren, tjarokan ; in — taq-rokon of apaduān **tweegevecht** in de oorlog, prang-tanding ; duel met de rotan, odjung **tweeling**, —en, kem-bār, anaq kembār ; span, rakēt

tweemaal duā kalē of du-kalē **twee-slachtig** bāndu **tweespalt**, geschil of twist, pađu of tokaran ; tussen dieren, tjarokan **tweesprong**, kruisweg, tapadāngdāng **tweetal**, 'n paar, sapasang ; twee stuks, du mēġiq **tweevoudig** lē-pet duāq **twijfel** ongerust, kebātēr ; zonder —tanto ; in — mangro **twij-felachtig** taq mastē of korang trang en korang tamto

twijfelen, niet zeker van zijn zaak, makro ; de weg niet kennen, posang ; geen keus weten te doen, bingong **twijfelmoedig**, verbijsterd, bingong ; ongerust, mangmang **twijfelmoedig-heid** kemangmangan **twijg** rantjaq

twintig du-polo ; een en — salēkor ; twee en — du-lēkor ; vijf en — sa-ġāmēq **twintigste** sē kapēng dupolo ; ^{1/20}saperdupolon **twintigtal**, snees van gebatikt goed en sits, kodi ; 'n 20 stuks van derg. stoffen, sakodi **twist**, krakeel, tokar ; geschil, pađu of toka-ran ; procedure, perkara ; — tussen dieren, tjarokan

twistappel sē ēkepađu of sē ēketo-kar ; tot 'n — maken, ngepađu of nge-tokar **twisten**, rede— apadu ook ato-kar ; over elke kleinigheid — apaduān of atokaran ; procederen, aperkara ; om iets — perkaaġi ; gewapend vechten, atjarok ; vechten van dieren, abuāng

twistgierig tero tokar **twisting** to-karan **twistziek** apaduān ook bāng-kera ; streng, kendāk ; twistgierig, tero tokar **twistzoeken** ngepađu of ngetokar **twistzoeker** orēng apaduān

u bāqna of bāqān = bāān m dika T en sampēan A **Uedele** pandjene-ngan **ui**, ajuin, bābāng ; witte —en, bābāng potē of bābāng tēmor ; kleine witte —en, butjaj of bābāng butjaj ; de rode sjalotjes, bābāng mēra ; knof-look, bābāng potē **uier** v/n melkkoe, kampo ; v/n ander dier, soso

uil, nachtuil, oġuk, Jav. = beluk ; kapel, kaper **uit**, niet thuis, tadāq ē-bengko ; geblust v vuur of verstreken v/d maand, matē (p) ; gedaan met, marē ; ten einde, tamat ; 'n verhaal —vertellen, adungēng satamađā ; af-komstig van, dāri ; ter oorzaak van, dāri of sebāb ook dāri-sebāb en amar-ġā of wel polana ; — de weg, onđur ; — alle macht, sakoat-kowađā ; buiten, ē-loar ; —gegaan, kloar of adjālān ; geledigd, kotong of tadāq ; gedaan, laq ; afgelopen, obus of lobār ; beslist, potos **uitbakenen** tatjer ; iets — ta-tjerē

uitbarsten, vaneenbarsten, nleđuq ; zich verspreiden, bletos **uitbetalen**, betalen, bādjar ; terugbetalen en schuld of belasting betalen, sera

uitblazen, 'n lamp — serop of srêpo ook patêe; uitrusten, ambu **uitblijven** tep-antep lempong of tep-antep tjelot **uitblussen**, 'n lamp, serop of srêpo ook patêe; vuur uitdoven, patêe **uitborstelen** sekaq **uitbotten**, uitlopen, tom-bu; — v/n stronk of stam, selbiq; — v suikerriet, solang

uitbraaksel ota **uitbraken** aota; iets vasts uitspuwen, ploa **uitbreiden**, iets verbreden, lēbāri; iets doen verbreden, lēbāraḡi; iets vermeerderen, sēmbu of sēmbui; met iets iets vermeerderen, sēmbuaḡi **uitbreken** van zweet, ngeraj; van vlammen, rebāng; v/n gevangene, buru; breken, potong; losbreken, bungkar **uitbrengen**, 'n geheim, bukaq; uitgebracht, abukaq

uitbroeden netesē (t) **uitdagen** ten strijde, tangtang; iem. — tangtangē; uitnodigen, adjak; —d zwetsen, asombār of akadjun **uitdelen**, ronddelen, duum; afdelen, manta; verdelen = iem. geven, bāḡi

uitdelgen patompes of pēkērē **uitdijen** mekar; van maïs die gebraden wordt, kembāng; dik of opgeblazen worden, mlembung (p) **uitdoen**, uitenemen, pakloar; blussen, srêpo of serop ook patêe; kleren — lotjodi; — van licht of schrift, patêe **uitdoven**, vuur — patêe; geblust, matē (p); 'n lamp — srêpo of serop ook patêe

uitdossen dāndānē ook adines; deftig uitgedost, gārāng **uitdragen** osong kloar **uitdrijven** tondung kloar; vee drijven, ḡerā of aḡā **uitdrogen** dādi kesep; uitgedroogd, krēng ook ḡaring **uitdrukkelijk** bāngēt; — v/n bevel, poma of ma-poma

uitdrukken, uitknijpen, pētjēq of plotot; uipersen, peres; begrijpelijk maken, artēe of artēaḡi **uitdrukking**, gezegde, totoran of otjaq; spreekwoordelijk gezegde, parēbāsa = parēbāsan = paribāsa = parbāsan ook sloka; — in 'n brief, monjēna **uitduiden**, aanwijzen, todu; uitleggen, trangaḡi

uiteen v/n meubel, abetjat; v/n bundel, tastas; iets — nemen, mbetjat; naar alle kanten, ablesaran ook budjār; wijd — rangrang; even wijd — padā rangrang; — gaan van iets dat gestort is, atabujān of nabuj; personen scheiden, pēsa; gescheiden, apēsa bān; zich scheiden, apēsa; — van halmen of struiken, sloē of pēak; zich — scheiden, apēak

uiteenbarsten, scheuren, beḡā; splijten, belā; zich verspreiden, bletos; in splinters — leḡuq; van bebroede eieren, netes (t) **uiteengaan** van mensen, budjār ook ablesaran; afgelopen, obus of lobār **uiteenleggen**, spreiden, ampar **uiteenlopend**, verschillend, bānēan; heel anders, laēn seka-

lē; niet precies, taq tepaq of taq bender; niet overeenkomen, taq tjoetjok (ook: korang tepaq of korang bender en korang tjoetjok)

uiteenspringen bledās **uiteenvallen** nastas (t) **uiteinde** van iets, pontja; afloop, bekasanna of di-budina; afloop v/n zaak, potosan; top, kontjoq; — v/n bed of v/n rivier, ondjurān; hoek, paḡu **uiten**, iets zeggen, otjaqaḡi; wat men op het hart heeft — laēraḡi; spreken, ngotjaq; openbaren, kloaraḡi

uitentreuren tadāq ambuna **uiterlijk**, gedaante of voorkomen ook kleur, robā = ropa; gelaat, moa; aangezicht, olat; — of voorkomen van iem. tjadjā; — van iem. die boos is, olat djamō; — v/n vreesachtig mens, olat djāri; uitwendig, laēr; — en innerlijk, laēr-bātēn; het — van ioi, bāngon; op zijn laatst, bit-abidā

uitermate, erg, telēbāt; zeer, ḡālu of bāngēt en tjēq; — v/d warmte, loqngeloq (k); — v/h licht, ngentar of tar-kentaran; bijzonder, taq maq-djāmaq **uiterst**, bij uitstek, taq ra-kēra of ḡālu ook bāngēt en tjēq **uiterste** punt, kontjoq; levenseind, paraq patē; grens, ḡān

uitgaaf, kosten, ongkos; voor levensmiddelen, blāndjā; voor arbeid, brāḡāt ook ongkos; beloning, opa **uitgaan**, er op — om wat te verdienen, rē-sarēan; — zonder bepaald doel, alān-djālānan; gaan, adjālān; naar buiten, kloar; — v vuur of licht, matē (p); gesust, sērep; achterlaten, dina; ophouden, marē **uitgang**, het uitgaan, pamarē; weg, djālān; deur, labāng

uitgebreid, breed, lēbār; ruim of uitgestrekt, leḡā **uitgedroogd** krēng ook ḡaring **uitgehold**, holte, tjēlgem of tjolgem; iets zo maken, patjēlgem of patjolgem

uitgehongerd, hongerig, lapar; honger lijden, kelaparan of kelaparen; van honger sterven, matē kelaparan of matē kelaparen **uitgelaten** pērak **uitgeleide**, iem. — doen = **uitgeleiden** ater **uitgemaakt**, werkelijk, njata; afgedaan, la; beslist, potos

uitgenomen, behalve, kedjābā; afgescheiden van, alaēn bān **uitgeput** door gebrek aan voedsel, lombo of lēmpo; door ziekte of vermoeienis, ḡedur; niet meer willen van vermoeienis of niet meer vrucht willen dragen, moḡuk; afgemat, kaso of lesō

uitgescheurd, gescheurd, beḡā; met grote scheur, soak; met kleine scheur, tjarēq; 'n lid v/h lichaam, sempal **uitgeslagen**, beschimmeld, ambung; puistig, buḡunen (van buḡun = steenpuist) ook tol-bintol (bintol = puistje) of tēl-bintēl (bintēl = klein puistje) **uitgesleten** sēkēng **uitgestorven**,

onbewoond, sepē ; zonder nakomelingen, matē (p) motjoq **uitgestrekt**, breed of ruim, lēbār ; groot, radjā **uitgestrektheid** lēbārā of radjāna **uitgeteerd**, vel en been zijn, regik

uitgeven, geld of provisiën, pakloar of kloaraḡi ; uitgegeven, kloar ; voor levensmiddelen, kebländjä ; als onkosten — ngebrāḡāt (k) of ngōngkos ; betalen, madjār ; rantsoenen — tjadongāḡi **uitgezocht** pēlēan **uitgezonderd**, behalve, kedjābā ; afgescheiden van, alaēn bān

uitgieten sēlēn of toang ; (geen vloeistof) totaq ; aftappen, ngetjor ; begieten, sēram ; ledigen, kotongē ; iets met water overgieten, asor **uitglijden** teblätjar of latjar ; door op iets te trappen, teplētjoq ; afglijden, klost **uitgooien** buāng **uitgraven** kalē ; grond bewerken, landuq

uithalen, uit 't vuur of hete as nemen, bātaq ; uitgraven, kalē ; uitpakken, okal ; ioi ergens — pakloar of kloaraḡi ; — v/n voertuig, pēngḡir ; op zij gaan, sēsē of sēngla **uithoemen**, buitenlands, mantja bārna ; grensland, mantja neḡārā of laēn neḡārā **uithelpen**, iem. helpen, tolong ; iem. helpen of redden uit water of moeielijkheden, angkēs

uithoren pantjēng **uithouden**, iets — of kunnen uit staan, beta of koat ; v/n zwaar zieke, tangar ; niet — taq beta of taq koat ; het uit kunnen houden (genoeg om te leven) ngangkat ngakan **uithouwen**, omkappen, poḡer **uithuwelijken** pakabin of kemantanaḡi ; 'n vrouw of meisje — palakēqē ; 'n man of jongeling — pabinēqē **uithuwen** kabināḡi of pakabin **uitjouwen** pēso **uitkappen** tokoq **uitkeren**, iets — bāḡi m parēngaḡi AT (v/n meerdere) en atoraḡi AT (v/n mindere)

uitkiezen pēlē **uitkijken** naar, pandēng ook abās of abāsaḡi ; nauwkeurig beschouwen of nagaan, lēklēk of ngestētē ; achtgeven, ēngaḡ ; kijk uit ! sēngaḡ of tēngatē **uitkleden**, zich — okal = bukal ook betjat angḡujjā en bukaq pengangḡuj **uitkloppen** ḡerbāj **uitknijpen** pētjēq

uitkomen, ontspruiten, terbiq ; opkomen of — v/d hemellichamen en van bloed of zweet, meto ; naar buiten komen, kloar ; komen, dātēng ; ergens terechtkomen, napaq = dāpaq ook nanduk ; — van eieren, tedās ; — van baard of knevels en hoorns, = groeien, tombo ; toekomen, mendāng of tjokop ; uitspruiten van maïs, songkēl ; bekend worden, trang ; voor iets — ngako (a) ; overeenkomen, tjojtjok ; met hoofd of kop ergens — moq-ngomoq = ngontop ; losraken, ngontjaq (o) **uitkomst**, afloop, kedādiān ; red-

ding, pētolong ; vonnis, potosan ; hulp, pertolongan ; totaal, ḡungḡung of djumbla ook bānjaqna

uitkopen tebus **uitkrabben** kerēk **uitlachen**, iem. — tjo-ngotjo (k) ook lāq-ḡelāq ; belachen, ḡelāqi **uitlander** orēng mantja of orēng laēn neḡārā **uitlaten**, zich — over, kotjaq

uitleggen, iets — of verklaren, trangaḡi ; verklaring geven, beriq ketrangān ; iets verklaren of ontvouwen, trangaḡi ; begrijpelijk maken, artēaḡi ; breder maken, lēbāraḡi ; iets verruimen, leḡāi ; wijder maken, lorgāi of kenduraḡi

uitlegging ēbārāt ook teḡes **uitleken** v/n tijding, rembes **uitlenen** paēndjām ; voor geld — paotang **uitlopen** v/n gewas, tombo ; v/n stronk of afgekapte stam, njelbiq (s) ; van suikerriet na de oogst, njolang (s) ; naar buiten gaan, kloar ; beginnen te ontkiemen, merḡiq ; ontspruiten, terbiq ; lekken, ketoroq of mrembes ; — door 'n groot gat, burtoq

uitloper v suikerriet, solang ; v/n stronk of afgekapte stam, selbiq **uitloven**, afspreken, adjāndji of asemādja ; op zich nemen, sangḡup **uitluchten** adjemor **uitmaken**, het maakt niets uit, taq dādi pa-apa **uitmunten** pondjul of bundjul **uitmundend** tjēq betjēqna of betjēq sekalē ; — van gedrag, otama **uitnemen**, uit vuur of hete as, bātaq ; nemen, kalaq

uitnemend otama **uitnodigen** voor 'n feest, ondjäng of olemē ; inviteren, djāng-ngondjäng ; — tot of — te doen, adjāk

uitoefenen het beroep of bedrijf van, dādi ; (vaak weer te geven door 't nasaal prefix. Bijv. pandi = smid ; mandī = het beroep van ijzersmid uitoefenen) ; doen, lako of ḡābāj **uitpakken**, losmaken, okal ; openen, bukaq **uitpersen**, uitwringen, peres ; uitknijpen, plotot

uitpeuteren tjongkēq **uitplanten** pandjāq **uitpuilen** v/d ogen, (van iem. die kwaad is) mantjoreng (p) ; id. (door 'n ziekte) mondul **uitputten**, iets — patadāq of abiq ook pabānas en patebā ; zich — kabiaḡi kekuadāna ; afmattend van iets, lesaḡi ; uitgeput, moḡuk

uitrafelen ḡribis **uitredden** van God gezegd, marēngē (p) keslamedān ; iem. helpen met iets, tolong of tolongē ; uit het water en fig. angkēs **uitredding** pētolong **uitrekenen** ētong of bitong ook bilāng ; rekenen op, pastēaḡi of tantoaḡi **uitrekken**, zich — akelēaq ; langer maken, kentat ; vingers of tenen — njetot (tj) **uitroeien**, uitdelgen, patompes ; uitgeroeid, tompe **uitroepen**, luid spreken, otjaq ka-

djä ; luid roepen, ēraq ; kermen, ase-ro ; roepende uitventen, patabār ; aankondigen bij bekkenslag, mendi (b) **uitrukken**, te velde trekken, lorok ; uit de schede, onos ; iets uittrekken, dābuq ; voor 'n tand ook, tadjāq ; baardhaartjes — anggūq

uitrusten van vermoeyenis, ambu ; iem. — sangoē of sangonē ; zich ergens inrichten of vestigen, njabāk **uitrusting** voor de reis, sango ; montering, mantērēng ; klederen, dāndānan **uitscheiden**, ophouden, ambu ; — met, ambui ; doen — ambuaği ; schei uit ! la **uitschelden** apēsoan of mēmēso ; schelden, mēso ; iem. — pēsoē **uitscheppen** tjeloq ; met de hand, tjaoq ; water — koras **uitschot**, lappen, rambing ; versleten dakbedekking, pokpoğān ; — v/d maatschappij, orēng pokpoğān

uitschrappen tiorēq of tiorēt **uitschreeuwen** van pijn, atarat of atoat **uitschudden**, iem. beroven van kleren, bāngkangē ; uitkloppen, ġerbāj ; de vleugels — aģebek of ġebekaği ; 'n vat uitstorten, totaq ; afstoffen, ġebās ; iets — ngģebes **uitslaan**, beschimmelen, ambung ; zie **uitschudden**

uitslag, gevolg, keđādān ; — v/n zaak, potosan ; — op het gelaat, đjerābāk ; die hebben, adjerābāk ; steenpuist, buđun ; met puistjes, tol-bintol ; id. kleine, tēl-bintēl ; schimmel, ambung **uitslijten** sēkēng **uitslorpen** srotot **uitsluiten**, iem. — bij 'n uitsdeling, taq mamēlo (p) ; niet toestaan mee te doen, taq bāği mēlo ; niet toestaan mee te gaan, taq bāği noroq (t) ; ioi afzonderen, malaēn ; iem. verloochenen, mabānē **uitsluitend**, geen ander, tadāq laēn ; dat slechts of alleen dat, rēa bāi ; niets dan, melolo

uitsnijden, afsnijden, ketok **uitspannen**, paarden of trekdieren — bukaq of otaq ; 'n huid — pentang ; 'n touw — patanjeng **uitspansel** langēq **uitspatten** letēq **uitspoelen**, schoonmaken, koraē ; wassen, sasa ; de mond — kemor

uitspraak, vonnis, potosan ; straf, okom of okoman ook setrap ; — doen, potos okom ; taal — of — van iem. otjaqna of ġuneman **uitspreiden**, ontrollen, bārbār of birbir ; 'n mat — ampar ; z'n takken — rampaq ; uitgespreid v/n waaier of v/d hand, mekar ; 'n waaier of de hand — pamekar ; uitzaaien, tabur **uitspreken**, 'n verstoting over 'n vrouw, nēbānē (t) telak ; iets — otjaqaği ; elkander niet laten — arebuq otjaq

uitspruiten, beginnen te ontkiemen, merģiq ; uitkomen of ontspruiten, terbiq ; opschieten, tombu ; loten krijgen v/n omgekapte boom, selbiq ; — van

maīs, songkēl **uitspruitsel** v suikerriet, solang ; v/n stronk of afgekapte stam, selbiq of solbuq ; loof of jonge spruit, tombu **uitspuiten** met 'n spuit (serpot) behandelen, njerpot ; uit de mond iets bespuiten, sembur ; iets met de mond — semburagi

uitspuwen, iets als 'n stukje schil of tabakspruim — ploa ; vloeistof bijv. sirihspeeksel — tjopaagi ; kwijlen, nglapak of nglopok **uitstaan**, kunnen — beta of koat ; in behoeftige omstandigheden leven, odiq mlarat **uitstallen** adāsar

uitstap pedjālānan **uitstappen** toron **uitsteken**, de hand — đjuluagi tanang ; uitpeuteren met iets puntigs, tjongkēq ; uitpeuteren met iets plats, sosoq ; — v/d tong, konjol ; de tong — pangonjol of konjolaği ; tegen iem. de tong — nonjolē ; — boven andere voorwerpen, ngadjul ; er — bijv. v/n boomtak of gebroken rib, melsat ; uitstekend of uitmuntend, pondjul ook bundjul

uitstekend, uitmuntend, pondjul of bundjul ook betjēq sekalē ; langer dan, ngadjul of ngodjul **uitstel** tēmpo ; — verlenen, tēmpoē ; mede voor — bijv. van betaling, đjāndji ook semadjā en lēlēq ; geen — lijdend (gehaast) ke-soso ; (gejaagd) keburu

uitstellen, verschuiven, taq ladju nlakonē ; uitstel toestaan, beriq tēmpo of tēmpoē ; beloven, alēlēq of asemadjā ; met iets zich verwijderen, sorotagi **uitstoten**, iem. — tondung **uitstorten** nompa ; uit 'n zak of mand, sēlē ; 'n vloeistof — toang ; iets dat geen vloeistof is ook, totaq

uitstralen sēnat **uitstrekken**, de hand — đjuluagi tanang ; 't lichaam — tēdung (= slapen) ; alleen de benen — onđjur **uitstrijken** pērēt **uitstromen** ġili of đeres ook ngeloa **uitstrooien** tabur **uittarten**, ten strijde dagen, tangtang ; iem. — tangtangē

uittekenen ioi — ġāmbār **uittellen**, tellen, ētong of bitong ook bilāng ; betalen, bādjar **uittrekken** met geweld, rebuq ; uit het water halen, angkēs ; naar buiten trekken, kloar ; uit de schede, onos ; iets — dābuq = ođut ; voor 'n tand ook nog, tadjāq ; baardhaartjes — anggūq ; padiplanten — om ze over te planten, adjuq ; verlengen, kentat ; — v kleren, bukaq

uittreksel toronan **uittrouwen** pakabin ; 'n meisje of vrouw — palakēqē ; 'n jongeling of man — pabinēqē ; — onder 't vieren v/n bruiloftsfeest, kemantanagi

uitvallen v/n tand of ingezette steen, tjolpak of tjoplak ; haar of bladeren en vruchten, ronto ; (afvallen = ronto ; uit elkander vallen) = rontok ; — v/n bloem, rokrok ; uitgevallen v/n

tand, rongaq ; het moge — zoals 't wil, sadi-dādina bāi ; gebeuren of geschied, kelakon of dādi

uitvaren van boze geesten en schein, kloar ; — tegen iem. ġigiri **uitvegen** osap ; vege, sapo ; schoonmaken met 'n borstel of lap, sikat ; met 'n doek, osap ; uitdoen, patēē ; wegdoen, moang **uitventen**, iets te koop aanbieden, matabār of tabāraġi ; koopwaren rondventen, aēder

uitverkopen lēlang **uitverkoren**, geliefd, ketrēsna **uitverkorene** orēng pēlēan ; de —n, pēlēan of sē pēlēan **uitvertellen**, uitverteld, tamat ; 'n verhaal — adungēng satamadā **uitvinden** door zoeken, temo **uitvliegen** van vogels, ngambār (a) ; ergens heen, ngambāri ; wegvliegen, ngāber (a) ; er — v/d vonken, letēq

uitvloeisel keđādian **uitvlucht** akal **uitvoeren**, doen, alako ; iets verrichten, lakonē ; werk onder handen nemen, njambut (s) ġābāj ; niets — ngang-ġur ; zenden, akērēm ; iem. iets zenden, ngērēm ; ioi zenden, djalānaġi of padjalān ; 'n bevel — atoroq prēnta

uitvoerig landjāng **uitvoerlijk** taq patē mlarat ; gemakkelijk, ġāmpang ; te doen, kenēng **uitvoerrecht** biā **uitvorsen**, naar iets vragen, tanjaaġi ; aanhoudend vragen, tjomēl **uitvragen** nja-nanjaġi **uitvreten**, roesten, ngakan (k) **uitwas**, verhard gezwel, kobuko ; kropgezwel, ġundung ; op bomen (woekerplant = kemadē Jav.) kemadiān

uitwasemen ngokos (k) ; zweten, apelo **uitwaseming** kokos **uitwassen**, sasa **uitwatering** longap **uitweg** djalān ; iem. 'n — wijzen, tođui djalān **uitwendig** laēr ; — en inwendig, laēr-bātēn ; buiten, ē-loar **uitwerken** padādi of dādiġi **uitwerking** keđādian

uitwerpen, wegwerpen, buāng ; met geweld, tadjaq ; — van netten, sambāngaġi ook tēbāġi **uitwerpselen** van vogels, temantja ; van viervoetige dieren, tjelatong ; drek, taē **uitwijken** naar de kant v/d weg, sēsē of sēmpang ook sēngla ; — voor ioi, panjēsē of panjēngkēr ; zich verwijderen, sēnggā ; langs de kant gaan, mēngġir (p) ; loszitten van iets, bāntjang ; met tussenruimte, ngangkang (k) **uitwijzen**, vonnis slaan, motos (p) ; iets beslissen, potosē **uitwijzing** in rechten, potosan

uitwinnen bergen, sēmpen ; in 'n spaarpot doen, tjēlēngē ; iets verbergen, ērep **uitwissen**, m/n bezem, sapo ; m/n lap, osap ; m/n schuier, siket ; schrift — patēē ; wegdoen, moang (b) **uitwringen** peres **uitzeilen** aladjār **uitzenden**, iem. — soro m konkon of pakon AT **uitzet** sasraan

uitzetten, zwellen, mekar ; van gebraden maïs, kembāng ; v/d stem, tadjaq ook tarēk ; iets — pasang of pobu ; opgeblazen of dik, mlembung (p) **uitzicht**, hoop, pengarebān ; voorkomen, robā **uitzien**, verlangend — rep-ngarep (a) ; er zwart of wit — ngatjeleng of ngapotē ; er geel — ngakonēng ; er rood — ngamēra ; er groen — ngabiru ; verbeiden, dāntēq ; voorkomen, robā ; aangezicht, moa ; nagaan, lēklēk ; er goed blijven — v/n zieke, tangar **uitzigen** njarēng (s)

uitzijn, niet thuis, tadāq of sobung ; uitgaan, adjalān **uitzijpelen** bresbes **uitzingen**, iets uithouden, beta ; er goed blijven uitzien v/n zieke, tangar **uitzinnigheid**, toorn, sedi **uitzoeken**, uitkiezen, pēlē ; ioi afwijzen, tampēk **uitzonderen** palaēn ; scheiden, pēsa **uitzondering**, met — van, keđjābā **uitzuigen** sepsep ; aan de tuit zuigen, tjoťjop ; lurken aan, tjoťjop **unie**k anē **unster** dātjēn **urine** kemē m bānjo A en senē AT **uur** 60 min. djam ; klokslag, pokol ; tijd v/d dag, bādja ; dag, arē ; tijdens, nelēka ; tijd, bākto ; stervens— djanđji of patē ; op dit — bādja setēa of bādja tēa ; half — stengadjam.

uurwerk, klok, djam of lontjēng ; horloge, ērlodji **uurwijzer**, djarum **uw** bāqna (uitspraak : bāqān of bāān) m dika T en sampēan A en pandjenengan AT ; — huis, bengkona bāqna m bengkona dika T en roma sampēan A en dālemma pandjenengan AT

vaag taq tanto **vaak**, meermalen, seġut of ġelek ; ieder keer als, sabān ; slaperig, ketondu ook ngantok ; dicht aan elkander, kerep ; veel malen, bānjaq kalē **vaal** beđeng ; vuilwit, pelaj **vaalt**, vuilnishoop, pa-sarpa of sarpaan **vaam** depa ; 'n — sadepa **vaandel** mandirā **vaardig**, handig, prēkas ook akas of tengġinas ; gereed, sediā ; gedaan, marē ; afgedaan, la ; — met de tong, ketjaq ; welbespraakt, pēnter tjaq-ngotjaq ; bekwaam, pēnter ; flink, bānter **vaars**, jonge — empēq ; oudere, dġagir **vaart**, voortgang, lađju of peladju ; met 'n — berung ; zeil— lađjārān

vaartuig, Inl. prao ; schip, kapal ; per — tompaq ; geladen, saratan **vaarwel**, groet, salam ; — zeggen, apamēđān **vaatdoek** lap of sap-osap **vacant** sobung of kotong **vaccinateur** mantrē-tjatjar **vaccine** tjongkēqan **vaccineren** tjongkēq ; gevaccineerd, tjongkēqan **vacht**, huid, kolēq ; huidhaar, bulu **vadem** depa **vademen** adepa of okor **vader** maq m rama AT ; — en moeder, maq-embuq ; ouders, orēng-toa ; voorvader, leloor ; (ne-

derig) **bupaq vaderland** neğärä **vaderloos** koong of tadäq emaqna en koong maq; v/n kind dat na 's vaders dood is geboren, jatim of djatim **vadsig** lemos of dälmos; slordig, tebir of tlëdur; traag, ketot **vagebond** orëng pelantjongan

vak v/n kast of bouwveld, kotak; v/n bijenkorf, klapkap of klapkabän; — v/n rijstveld of tegal, lokëq; afdeling, longkang; ruimte tussen twee heiningen, rongrongan; ambacht, lako of gäbäj ook penggäbäj

vakerig ketondu ook ngantok **vakje** v/n vrucht, lonë; v/n witte ui, djälu **val**, vallen, labu; het vallen, pelabu; het omvallen, perobu; knip, djebäk; die zetten, pasang of pobu **valbout** grëndël **valies**, reistas met leren riem, ëndong; lederen — kepëk **valkkleurig**, lichtgeel v/n paard, kembäng-gämbir

vallen, vooroverbuigen, songkem; uit de hoogte — van iem. labu; van iets, gägär; iem. laten — of zich laten — palabu; iets laten — pagägär; — op of in iets ook zo in of op iets laten — mağägäri; — in de handen van rovers, ëbigäl; om— robu; ioi laten om— parobu; — op, robui; — in 't water, atjabur; achterover — labu gëntang; voorover — labu tapang; op zijde — labu mërëng; met het gezicht op de grond — labu njokem; met 'n plof — tabuğän; in droppels — tjaptjap; — uit iets, ağurğur; de een na de ander — atjaretjädän; — v/n grote vrucht, tabuğän of talbusän; — v iets kleins, tjaplegän; in massa of voortdurend — ağägärän; er uit ge— v/n spijker, lotjot of dutjot; in 't water of in 'n diepte — ketjemplong; duikelen, djumpalët; met het bovenlijf voorover — teđjrungëp; ergens in — teburđjuk; ergens door — tebrusoq; — van lopen lerende kinderen, tesorgäp

vals palsu; van iem. spreken ook, lëtjëk, — haar, sopak; — aardig, dju-bäq atë; — licht of niet bij elkaar passend, sombäng; niet behoorlijk, taq bender; — klinken v/n muntstuk, gupek; — e sleutel, bandrëq **valwind** angën selabung **van**, — af, däri; toebehorende aan, andiqna; naam, jama; ter zake — perkara; — daar = daarom, mēla of mola; — oorsprong, asal molana; — aard, padjät of lakar; — streek, posang

vandaag arë setëa **vandehands** kangan **vaneensplijten**, vaneengespleten, tjaltëng; zulks bewerken, patjaltëng

vangen, 'n vogel of ioi — ook arresteren, pëgäq; 'n muis door 'n kat, njarğëp (s) ook ndekep; insecten — met 'n net, tjaroq; met de hand, sam-

bäng; met 'n hap zoals 'n hond, djälğëp; met lijm of hars — lëtjang; gelukt, ngenëng (k); met 'n treknet — madjäng (p); iem. grijpen, tangkep; iem. ge— nemen, pëkot; iem. knevelen, bändä; op— wat weggelopen is, santek; op— wat toegeworpen of gesproken wordt, sanggäq

vangst olëna **vanille** panili **vanwege** däri **varen** in 'n vaartuig, tompaq; zeilen, aladjär; ingaan, asoq; zich indringen, sosop; plant, pakës **varensgezel** kantja kapal **varken**, zwijn, bäbi; wild — tjëlëng **varkensborstel** buluna bäbi

varkensvlees djukoq-bäbi **vast** gekleefd of ergens aan of in — ook fig. tjekaq; niet veranderen, pağun; zonder twijfel, tamo ook tetep; gewoon, mato of toman en biasa; — van vlees of spieren, keset en mede van vis ook, læaq; — ineen of strak, læaq; regel zoals — gesteld is, bäräma kaprana; hecht, seken of koko; bepaald, pastë; — gebonden, seret of sëret; te — seret gälu of djekëng; — van hout, gäli; — gestampt, metmet; platgedrukt, piltang; — ergens in zitten, antjep; — slapen ngëdä

vastbinden talëë; — aan, poket; 'n dier — tjangtjang; vaststeken, tjatet **vastdraaien** sekenë **vasten** apwasa; het — pwasa; beginnen te — tampanë; de — ontijdig breken, moka; de — naar 't voorschrift breken = 's avonds zes uur eten, abuka

vastenmaand bulän pwasa of bulän ramadän; de dag waarop het einde v/d — wordt gevierd, telasan **vastentijd** peğengan **vastgedrukt**, ineengedrukt, metmet **vastgestampt** metmet **vasthaken** kaëq of kaëqaği

vasthechten sekenë **vasthouden** teğuq; met de tanden, tjepaq; omarmen, rekep **vasthoudend**, gierig, tjërëq ook brikëng of britbit **vastigheid**, stut, pengoko; fig. pëkoko

vastklemmen, zich — asanapel; aan ioi — njanapelë **vastmaken**, 'n touw — patëqë; stevig — pakoko of paseken; ioi binden, talëqë; iem. binden ook, pëkot; 'n dier — tjangtjang; vaststeken, tjatet; vasthaken, kaëq **vastnaaien** djäiq **vastnagelen** pako **vastplakken** tjekaqaği **vastraken** v/n vaartuig, kandäs **vastslapend** blubu **vastspelden** = vaststeken tjatet

vaststellen, iets — tantoaği; iets bepalen, pastëaği **vastzetten**, iets ergens in — tantjepaği; ergens iets in — tantjebi; stevig — pakoko of paseken **vastzitten** kandäs **vat**, ding om iets in te doen, bädä; ton, tang; groot — lëger; stenen water — kentong

vatbaar, knap, pënter; spraakzaam,

ketjaq **vatten**, pakken, tangkep; iets — tampanē; ioi — tjanđāk of pēgāq; in de hand nemen, teġuq; begrijpen, ngartē (a); iem. knevelen, pēkot of pēngkot; niet duidelijk te — samar **vechten**, gewapend — atjarok; oorlog voeren, aprang; — v dieren, abuāng; doen of laten — adu of adu-agi; met de vuisten — patang antem; verwoed — amok; man tegen man — aprang-tanding; — tegen, prangē; — v/n hond met 'n kat, aġārāng **vechter** petjarok **vechtersbaas** lelakēq of kēq-lakēq ook djaġu

vechthaan adjām aduān; met kunstsporen, adjām sabung of adjām sabungan; grote, djaġu **vechtplaats** pekalangan **veder** bulu; afgevallen — orak; gevederd, abulu **vederbos** djambul **vederloos** ġundil; zonder kuif, konol **vee**, tam — ēbin **veearts** dokter-hēwan of dokter-binatang **veegdoek** osap

veel, aantal, bānjaq; hoe — brāmpa; zeer — pan-brāmpān; bānjaq sekalē of sedjāġāt en taq sabārā-bārā bānjaqna; vele malen, bānjaq kalē; meer, lebi; in menigte, bānjaq; van mieren en rupsen of wormen, ngremet of njremot; van rupsen in 'n gewas, krēmpēng; te — of al te — kebānjaqen; te — gegeten, berđā ook tobuk en busen of monggut verder brebek en bālāng-kētengan; te — gegeten hebben, djeġā; talrijk van iem. gezin, ngerbus; talrijk van personen of voorwerpen die zich ergens bevinden, ēbāq; zo — als, mara of akanta; overmatig, tjēq bānjaq; — praten, bikbik

veelal, vaak, seġut; naar gewoonte, adāđā; dikwijls, bānjaq kalē **veeleer**, liever, angor; daarentegen, nangēng **veelkleurig** slangslēng **veellicht** amēq; het schijnt alsof, ra-maraa of dja-ka-djana **veelmeer**, liever, angor; nog slechts, polē nēng

veelmin polē nēng taq **veelsoortig** abā-robā of ana-bārna **veeltijds**, vaak, seġut; vele malen, bānjaq kalē **veelvoudig**, dubbel, rangkep; veelvuldig, pan-brāmpān **veelvuldig** seġut of pan-brāmpān

veelwijvery amadu **veer**, stalen — pēr; veren, bulu; afgevallen bij 't ruien, orak; gevederd, abulu; nestveren hebben, abulu-ngodā; met steile veren, sorong; overvaart, tas-entasan **veergeld** pēsē tambāngan **veerkrachtig** koat **veerman** tokang-nambāngē **veerschuit** tambāngan of prao tambāngan **veertien** mpaq-belas

veertig mpaq polo **veest** kentoq; 'n — laten, akentoq **veestal** kandāng **vegen**, iets — met 'n bezem, sapoē; iets af — met 'n doek, ngosap (o);

met iets — osapaġi **veger** sapo of po-sapo **veil**, te koop hebben in 't algemeen, djuāl; te koop v/n bepaald subject, ēdjuāl

veilen op vendutie, lēlang; verkopen, djuāl **veilig**, niet gevaarlijk, taq ngobātērē (k); in vrede, slamet **veiling** lēlang **veinzaard** monafēk **veinzen**, voorwenden, đā-kēndā of ta-kanta ook pē-apē en wa-koa; — rechtvaardig te zijn, đil-maadil **vel**, huid, kolēq; — en been zijn, rēgik of karē tjangkēlonganna; — papier, lempēr; (Hulptelwoord voor platte voorwerpen = lambār); een — papier, salambār kertas **veld**, niet geïrrigeerd, teġāl; met dorpen, đisa; bouw — teġāl of talon; rijst — geïrrigeerd, sabā; rijst — niet geïrrigeerd, peġāġān; akker of grond, bumē; plant — bumē tetamenan; tuin, kebun; onbebouwd — bulāk

veldgewas tetamenan of men-tamenan **veldhoen**, boshoen, trata ook adjām-alas **veldmuis**, aardmuis, tēkos alasan **veldslag** prang **velen**, kunnen uitstaan, beta of koat; iem. toestaan, bāġi of lēlanē **velerhande** = **velerlei** ana-bārna of abā-robā

velg bingkoq **vellen**, omhakken, poġer; van suikerriet, tebāng **vendukantoor** kantor-lēlang **vendutie** lēlang **venijn** v/n slang, opas **venijnig** mandī **venkel** adās **vennoot** bāreng; compagnon, katjo; in associatie, besēro **vennootschap** kongsi of besēro **venster** djanđilā **vensterglas** katja **venten** patabār; verkopen, djuāl **venter** orēng matabār **venusangel** djeliq **venusberg** tampoq **venusziekte** mata-kao = ta-kao

ver, afgelegen, djaū; — van, djaū dāri; niet — paraq; dat zij verre, moġā taq saberiā; — van bewoonde streken, ra-ara; — af, tambān of nambān; 'n gezicht — sapedjelingan; zo — sa...an; zo — als men roepen kan, sapengoloġān (van olok); zo — als men springen kan, sapelontjaqan; zo — men met 'n piek kan steken, sapenombāġān (van tombāk); zo — men werpt, sapenambuqan (van tambuq); zo — 'n schot reikt, sapemedilān (bedil); zo — men 'n alarmblok horen kan, sapeġendungan; — hoorbaar, lanto of lantē; om het verst, djuāng djaūān; te — telēbāt djaū; te — gaan, telandjuk of telambās; verdoaald, tebābās; — het beste, betjēq kedibiq

veraangenamen paseneng of lēburaġi ook njamanaġi en pernaaġi **verachtelijk**, slecht, djubāq; afkerig van, bādjiq **verachten**, aanmerking maken op, tjatjat; minachten, tjapē; niet willen, taq endāq; niet verlangen, taq

tero; geen lust hebben, taq soka **verachten** sadjān sara sadjān perana **veraf** djāu ook tambān of nambān; afgezonderd, mēdji **veranderen**, anders worden, aobā; anders maken, ngobā; — van, asalēn; — van plaats, alē ook ērsēt; wisselen, aḡāntē; — van kleur, lontor of tēron

veranderlijk, steeds veranderen, bā-obā; wispelturig, makro; tegen de gewoonte in handelen, atēngka; niet bestendig, taq paḡun; niet vast van mening, taq paḡun pēkērra **verantwoordelijk**, voor iets instaan, nang-gung (t); voor iets — zijn, ketempoan **verantwoorden**, iets beantwoorden, sambidi; voor zijn rekening nemen, tanggung; voor iets aansprakelijk zijn, ketempoan; ophelderen, trangaḡi

verantwoording penjambidān **verarmen** sadjān abit sadjān mēskēn of sadjān abit sadjān melarat **verbaasd**, verstomd, teḡeḡen; verwonderd, ḡeton ook mengaq; zich verwonderen, hēran of kesambuq; verschrikt, tekerdjāt **verbaasdheid** zie verbaasd **verband**, las, sambungan of sabungan ook tabungan; uit zijn — bedjāt; verbond, djāndjian; gespan, rakētan; — v/n wond, butbuḡān; spalk, djlāpēng of selonding

verbannen buāng **verbastering** pendālungan **verbazen**, zich — hēran ook mengaq of ḡeton en kesambuq **verbazing** peḡeḡen; vervuld met — teḡeḡen; uitroep v — bādi **verbeelden**, zich iets — of denken van, sang-gu of sangka ook kēra en arasa; ik denk, ḡāmoq; zich iets voorstellen, tjēpta **verbeelding** sangka of sanggu ook penjangka **verbeiden**, afwachten, adāntēq of antos; iem. — ndāntēq of ngantos **verbergen**, zich — ērem of ētek ook alēng; ioi — ērep of ētekaḡi; zich ergens — selosoq; ioi ergens — selosoqē; iets verzwijgen, alēng

verbeteren pabetjēq; veranderen, obā; in orde maken, benderaḡi **verbeurdverklaren** voor goed, rampas, tijdelijk, tangkep **verbeuren**, 'n boete — kenēng dēndā of kenēng dīndā; overgeslagen, kelopoḡān; niet meedoen, taq mēlo **verbieden** larang of alang ook langlang en malang of melang (p); verboden, (door godsdienstige wetten) haram; (ongoorloofd en strafbaar door andere dan de wereldse machten) taq betjēq; iets — larangē of tjeḡā en tjeḡāi ook pangkal; iem. iets — te doen, pelang

verbijsterd, twijfelmoedig, bingong; in de war, posang of ḡipo ook ḡimeng; zeer — mengmeng; verbaasd, ḡeton of mengaq; verschrikt, tekerdjāt; verstomd, teḡeḡen **verbijsteren** pabingong

verbijten, smart of pijn — ampet of betaqaḡi; geërgerd, peḡel **verbinden**, iets — kantē; zich — adjāndji of asangḡup ook asemadjā; nauw verbonden, akantē; 'n geneesmiddel aanwenden, tambāi; 'n wond — butbut **verbintenis**, afspraak, djāndji ook perdjāndji en kontrak; contract, sorat perdjāndjiān; onder de voorwaarde, angḡer = djāndji **verbitterd**, toornig, sedi; — op of geërgerd aan, kesedi; nors spreken, sengal of sentak ook sentok

verbitteren, toornig maken, paseḡi m paḡendu AT (= 'n meerdere —); opstoken tegen 'n ander, ḡu-ngadu (a); hinderen, ḡāngḡu; plagen, ḡā-djāq; vlak voor iem. heen en weer lopen, asēmbāq; hinderen door zijn bewegingen, asēngkaq; iem. beletten iets te doen, ērok of rok-ērok

verbleken v/h gelaat, potē; verschieten of verkleuren, lontor **verblijd**, genoeg hebben, bunga of ḡirāng **verblijden**, genoeg hebben, bunga of ḡirāng; zich — pērak; zich — over, maḡunga; zich hartelijk — bunga atē; zich mede — noroḡ bunga atē **verblijdend** slamet **verblijf** ponḡuk; plaats, engḡun ook kenengan; — houden, abengko of eneng ook bādā; ergens zijn — houden, engḡunē of kenengē; — houden bij, ponḡuḡi **verblijven**, ergens — engḡunē of kenengē; — bij, ponḡuḡi; bij zich doen — engḡunē; — voor lang, kangḡunan; tijdelijk — keponḡuḡān; bestendig — teptep

verblind door gloed of glans, solap; dwaas, gendeng **verblinden** of **verblindend** pasolap of solapaḡi

verbloemd sēdem of omom = omong **verbloemen**, bewimpelen, sēdem of omom = omong; iets verzwijgen, lēng-ngalēng (a) **verbluft** tebeḡeḡen; verstomd, teḡeḡen; verwonderd, ḡeton of mengaq; verschrikt, tekerdjāt; verbouwereerd, tetjongaḡ **verbod** larangan **vervolgen**, toornig, sedi; boos, ngambul (a) **verbond**, verdrag of overeenkomst, djāndjiān of perdjāndjiān; onder de voorwaarde, angḡer **verborgen**, niet duidelijk te zien of te begrijpen, samar; niet — trang; bedekt, ketotop; — achter iets, alēng; het — e, lēng-alēng; bovenna-tuurlijk, ḡāib

verborgenheid, geheim, rosēa **verbouwen**, iets — tamen **verbouwereerd** tetjongaḡ **verbrand** ketonon; door de zon, tjeleng ḡāri panas **verbranden**, in brand steken, obār; aansteken, solet ook somet; — met vuur, obār bān apoj **verbrassen** wāng-bu-āng pēsē **verbreden** lēbāri **verbreiden**, zich — v/n plant of huidziekte,

njerapok ; — v/n bericht, bertaagi ; iets — of ronddelen, pabrata **verbreken**, breken, peḡāq of potong ; losmaken, ngempal **verbrijzeld**, vermorzeld, antjor of remok ; — tot gruis, lesa **verbrijzelen**, vermorzelen, paantjor of paremok ; tot gruis, lesaagi ; met scheuren of barsten, memes **verbruinen**, niet willen, taq ḡelem **verbruiken**, verbruikt, tadāq ; — patadāq **verdragen** bri tēmpo

verdedigen, zich — alabān ; afwerpen, tolak **verdeeld**, niet overeenkomen, taq tjojok ; niet instemmen met, taq rembuk ; — zijn of twisten, apadu ; — zijn v/n land, merangē sabālāna ḡibiq ; tegen zich zelf — merangē abāqna ḡibiq **verdeeldheid** pepaduān ; in — leven, amoso

verdekt, zich — houden, alēng **verdelen** duum of bāgi ; iets — bāgi ; in groepen — panta ; 'n erfenis — bāris ; afdelen, kotaḡi **verdeling**, deel, duuman ; afdeling, bāgiān

verdelgd tompes **verdelgen** patompes of tompesaḡi ; verdelgd, tompes ; doden, patēē **verdelging** petompesan

verdenken, beschuldigen, tarka ; gissen, tjakra of ra-kēra **verdenking**, vermoeden, penarka ; — koesteren, tarka **verder**, meer verwijderd, adjāuān ; doorgaan, tros ; doorzetten, trosagi ; wijders, bān polē ; meer afgelegen, lebi ḡjāu of lebi tambān ; 'n omweg gaan, mopeng ; vervolgens, marēna ; overigens, laēn djerēa **verderf**, bederf, kerosaḡān ; ondergang, tompes of petompesan ; bedorven, butjoq of busoq ; vuilwit of vaal, belāj ; ramp, bālāi ; in 't — storten, patjelaka

verderven, in 't verderf storten, patjelaka ; verdelgen, patompes ; scheuren, beḡā ; schenden, parosak ; met opzet beschadigen, marosak ; zonder opzet beschadigen, nrosakaḡi ; en voor beide, ḡābāj rosak ; onheil krijgen, bālāi ; bedorven butjoq of busoq **verdiend**, geschikt, patot ; gepast, pantes ; billijk, bender

verdienen, behoren, patot of pantes ; winst hebben, olē ontong of olē asēl **verdiene**ste, betaling, bādjarān ; beloning, opa ; dagloon, buruān **verdiepen**, dieper maken, padālemē ; bepeinen, pēkērē **verdikken** v vloeistoffen, ḡādi ketjeng **verdoemen** okom **verdoelen** tebābās of telambās ook kesasar en tesar

verdonkeren petengē **verdoofd**, slapen v/n lichaamsdeel, ḡringḡing of ḡringḡingen **verdoold** kesasar of tesar ook tebābās en telambās **verdord**, verdroogd, krēng **verdorren**, verdroogd. krēng ; droog v grond of hout, ḡaring ; verwelkt, elop

verdorven rosak **verdoven**, maken

dat men niet meer hoort, patēngel **verdraagzaam** sabār ; toegeeflijk, alēm **verdraagzaamheid** sabār **verdraaien**, vals uitleggen, moter (p) ; iets verkeerd omdraaien, sala moter ; — met woorden door iets te verzwijgen, alēng ; — v/d ogen, lēk-melēk ; 'n lid — motel (p) ; het — taq ḡelem

verdrag perḡjāndjiān **verdragelijk** ḡāmang **verdragen**, ioi — sabāri ; kunnen — beta of koat **verdriet**, kommer, sosa of kesosaan ; — hebben, sosa **verdrieten** masosa (p) **verdrietig** sosa **verdrijven**, 'n dier wegjagen, aḡā ; 'n kip ook, ḡeso ; iem. — tondung of paondur en onduraḡi ; doen verdwijnen, paēlang ; met zijn velen — ngarodjuk (k) **verdringen**, met zijn velen — kerobung ; v/d plaats dringen, ḡesek of seḡek

verdrinken, verdrongen, matē (p) telelep of matē tesēlem ; zich — matē atjabur of matē adjābur ; 'n mens of 'n dier — matēē njabur ; fig. zich niet meer laten zien, njēlem **verdroogd** krēng ook ḡaring (van kleren alleen krēng : van wat gebraden is alleen ḡaring) **verdrukken** nganēadja (k) **verdrukking**, leed kesosaan **verdubbelen** rangkep ; bij of aan elkander voegen, nrampē **verduidelijken** trangaḡi ; uitleggen, artēaḡi **verduisterd** (goed) gelap **verduisteren**, de zon werd verduisterd, arē ḡādi peteng ; stelen, ngētjoq (k) ; inbreken, malēng ; verdonkeren, metengē (p) **verduistering**, eklips, ḡrāā ; duister, peteng ; duisternis, kepetengan ; maans — bulān ḡering ; zons — arē ḡering

verdunnen, vloeistoffen — paanjong ; smelten, antjoraḡi ; dun maken, tēpēsaḡi ; dunnen van bossen, rongrong **verduren**, lijden, sandāng ; kunnen uitstaan, beta ook koat **verdwaald** kesasar of tesar ook tebābās en telambās

verdwalen zie verdwaald **verdwijnen**, weg raken, ēlang ; voorbijgaan, sērna ; spoorloos — mosna ; verdwenen van verdriet of zorgen, lēpor ; doen — paēlang **vereelt** asoso = pal-kapalen ; eeltzweer, būbul

vereenvoudigd rēngkes **vereenvoudigen**, 'n verhaal of berekening — parēngkes ; gemakkelijk maken of als gemakkelijk voorstellen, ḡāmpangaḡi

vereffenen, 'n geldschuld — lona-sē of bādjar pona en bādjar otang ; 'n geschil bijleggen, paakor ; effenen, parata of rataaḡi **vereffening**, betaling, pembādjar

vereisen pastēaḡi **vereiste**, beding of voorwaarde, sarat ; dringende noodzakelijkheid, parlo **veren** v/n draagstok of vonder, not-penodān

verenigd, bij elkander, apolong ; bij

elkander gebracht, akompol **vereni-**
gen, bij elkander, apolong of akompol;
bijeengbrengen, pasētong ; voltallig bij-
een verzamelen, pekpek ; dicht aaneen
doen sluiten, parapet of rapetaği ; aan-
een hechten of lassen, tabung of sam-
bung **vereniging** kompolan **vereren**
ormat of adjiqi ; God — door aanbid-
dend zich neder te buigen, asodjud ;
met de handen — sembā ; met eerbied
zich vooroverbuigen, songkem ; be-
leefdheid betuigen, atorē prenata

verergeren sadjān abit sadjān
bāngēt ; groter worden v/n wond,
kakan **verf**, wat dient om mee te
verven, polas ; olie— tjēt **verflauwen**,
verminderen, korang ; verslappen, ken-
dur **verflensd** ēlop **verfoeilijk** pantes
dǎq ēkebādjiqāna orēng

verfoeien, haten, bādjiq ook seme-
ngēt ; ioi — of schuwen, bādjiq of
semengēt ; iem. — of haten, kebādjiqi
verfomfaaien kersog of kēroq ; lang
gedragen, ngasem **verfraaien** bāğusa-
aği **verfrissen**, verkwikken, pateğes
of seğeraği ; opgefrist, seğer ; het bo-
venlijf wassen, bāk-abāk **verfromme-**
len kersog of kēroq

vergaan, verrot, budu ; zinken v/n
vaartuig, karem ; verdelgd, tompes ;
van honger sterven, matē kelaparan ;
verloren gaan, ēlang ; verkwijnen, dā-
di kōlot ; verbrijzeld, remok ; zinken,
njēlem (s) ; bedorven of rot, butjoq
= busog ; bij de minste aanraking uit
elkander vallen, mopok

vergaderen, verzamelen, mepolong ;
voltallig bijeen — apekpek ; bijeen-
brengen, mekompol ; onder de vleu-
gels — ngepkēbi ; herhaaldelijk —
apolongan of akompolan ; oprapen,
kalaq of djumbuq en pēlē **vergade-**
ring (zittend) pegelaran ; (verenigd)
pepolongan ; (verzameld) kompolan
of pekompolan ; (voltallige) pekpe-
gān ; trossen vruchten, gundungan
vergaderplaats pekompolan **vergeef-**
lijk kodu ēpora **vergeefs**, te — per-
tjoma of taq peğuna en taqpa gūna
vergeetachtig lopaan

vergeldden, wraak nemen, bāles ;
iem. dood wreken, mbāles patēna ; het
goede — memolē ; iets — sera
vergelding, wraak, bāles = bālesan
ook pembāles **vergeleken** met, bān
vergelijk, overeenkomst, perđjāndjiān ;
afspraak, đjāndji

vergelijken bij, bānding of tanding ;
— met, opamaaği ; collationneren of
verifiëren, tjotjokaği ; vergeleken met,
kelabān ; overwegen fig. tēmbāng
vergelijking, voorbeeld, opama ; de —
kunnen doorstaan met, abānding =
atanding ook atēmbāng **vergen**,
dwingen, paksa **vergenoegd**, tevren-
den, seneng ; ergens naar zijn zin zijn,

perna ; gelukkig, đulat **vergenoegd-**
heid kesenengan **vergeten** ook zich —
lopa ; iets — zijn, kelopaan = kelopaē

vergeven, vergiffenis schenken, se-
pora of beriq sepora ook kabru ; ver-
geef het mij, njoon (s) apora enz. ;
vergeef mij, njoona maap of njoona
maqlum ook kaulā-non = gālānon

vergeving sepora of kabru ook maq-
lum verder apora = pengapora en
pengabru ; om — smeken, atobāt ; ik
smee om — njoona (s) sepora enz.
vergezellen, iem. — ater of ateraği ;
iets — (alleen) ateraği ; iem. volgen,
toroq ; achter iem. lopen, noroq bun-
tēq **vergieten**, storten, nompā ; doen
stromen, pağili ; tranen — tangēs

vergif, ratjon ook tobā ; venijn v/n
slang, opas **vergiffenis** sepora of apo-
ra en pengapora ook pengabru ; —
schenken, ngabru (k) ; iem. — schen-
ken, njepora of ngabru **vergiftig**
mandi **vergiftigen** ratjon of tobā
vergissen, zich — klēro **verglaasd**
aardewerk, bārāng beling **vergoeden**
tempoē of ağāntē ; het moeten — ke-
tempoan ; iets doen — tempoaği **ver-**
goeding vragen, tempoaği

vergramd, toornig, sedi **vergrijp**
sala of đusa **vergroten**, iets kleins —
paradjā ; iets groots — paradjāi =
paradjāan ; voor beide, radjāaği ; aan
iets iets toevoegen of iets vermeerde-
ren, sēmbu of sēmbui **vergruizelen**
palesa **vergulden**, 'n koperen of zil-
veren voorwep — sadur of sempo mas
verguldsel pradā ; kant, plēsēr **ver-**
gund kelēlan

vergunnen, iets — lēlanē ; geven,
bāği m parēngaği AT ; als het mij
vergund wordt, mon pareng karsana
Alla ; niet — = verbieden, larang ;
iem. iets niet — of iets verbieden te
doen, pelang ; iem. niet — of tegen-
houden, langlang

vergunning lēla m ēdi AT ; — ver-
lenen, lēlanē **verhaal** tjerēta ; ge-
schiedenis, kandā ; v/n rijk, bābāt ;
mededeling, pertēla ; vertelling, du-
ngēng **verhaasten** pağāntjang ; iets
— gāntjangē of kebādi ook selek
verhalen, vertellen, atjerēta of akandā ;
iets — tjerētaaği of kandāaği ; kennis
geven, ator onēng ; zeggen, totor ;
geschiedenis — kandāi ; praten, abān-
ta ; — op, tempoaği

verhandelen, praten, abānta **verhar-**
den krasaği **verharen** ngrontok (r)
verheerlijken, God — door opnoeming
van Gods eigenschappen of door het
herhaaldelijk opzeggen v/d geloofsbe-
lijdenis, adikēr ; in andere bewoordin-
gen dan die v/d geloofsbelijdenis, ana-
sid ; eer bewijzen, moldjāqāni

verheffen, stem — pakadja swara ;
— tot de rang of de waardigheid van,

mangkat (p); — tot 'n hoger rang of betrekking, ngangkat (a) of maonggã (p) pangkadã; ioi — of ook opnemen, atêng **verhelen**, verbloemen, sêdem ook paomom of paomong; verzwijgen, sêdem; iets verzwijgen, alêng; ioi verbergen, pangêtek of êtekagï; iets verbergen, êrep **verhelpen** pabetjêq **verhemelte**, het zachte, tjetak; het harde, langêt of alet **verheugd**, blijde, bunga ook pêrak; iem. — maken, pabunga **verheugen**, zich — soka bunga; iem. — pabunga **verheuging** kebungaan **verheven**, hoog, tênggï; aanzienlijk, loor; luisterijk van God, moldjã; — in rang, aġung

verhevenheid, met 'n — manduġul of mantokol **verhinderd**, belet worden door iets, kearalan; beletsel, odur **verhinderen**, verbieden, larangê; niet toestaan, taq êbãgi; ioi tegenhouden, alang = langlang ook palang of pelang; moeilijk maken, ġãbãj sosa; in de weg treden, adãng of adãngê **verhindering** aral; beletsel, odur

verhit, warm, kepanasan of kepanasen; het erg warm hebben, adjãng; — door 't eten van iets dat verhittend of prikkelend is, arasa pedes; id. door kalk bij 't sirihkauwen, arasa bãng

verhitten panasê; opwarmen, angaqê **verhittend**, heet door peper, pedes **verhoeden**, ioi tegenhouden, alang = langlang ook palang of pelang; niet doen doorgaan, burungaġi

verhogen, hoger maken, kaatas of patênggï ook tênggïagï; groot maken, aġungagï; — tot eer en aanzien, paaġung; 'n prijs — paonggã; iets vermeederen, oroġi; boven 't hoofd heffen, djungdjung **verhoging** ongġã **verholen**, verborgen, samar **verhoor** peprêksan; onderzoek, pemrêksaan **verhoren**, 'n gebed — nrêma (t); verhoord v/n gebed door God, ketrêma ook kabul; verhoord of toegestaan v/n verzoek of bede, teka of ketekan; in het verhoor nemen = ondervragen of — mrêksa (p); 'n bede vervullen, mostadjãb

verhovaardigen, zich — êdiraġi ook adiraġi **verhuizen** alê; — naar, alêê; ieder ogenblik — lê-alêan **verhuren** pasêwa of sêwaaġi ook djuãl **verificeren** of **verifiëren** tjojtjokaġi **verijdelen** paburung of burungaġi

verjaard, voorbijgegaan, lëbãt; over de tijd, kasêp **verjaardag**, geboortedag, keterbiqan of keterbidãn m kelairãn of kelaêran AT **verjagen**, 'n dier — aġã; 'n kip ook, ġeso; iem. — tonġung; iets — of doen verloren gaan, paêlang

verkeerd, averechts, tebãlik; — handelen, pasala; zondig of heilloos, maqsêat; — of onbehoorlijk doen,

klêro; — doen = mis of fout doen, sala; iets — verklaren, salaaġi **verkeerdheid** kesalaan **verkennen** tëlêgi **verkeren**, zijn verblijf houden, eneng of bãdã; — met, akantê; veranderen, obã; iets veranderen, obãagï; verloofd, abãkalan m apatjangan AT; bevriend, asarmo; verleiden, pamesat; in ongelegenheid — kesosaan ook nemo pekêbu

ver kieslijk, liever, angor **verkiezen** pëlê **verkiezing**, wil, pengatero **verklagen**, iem. — ġuġãt ook kela; 'n zaak aangeven, perkaraaġi **verklappen**, zich — (onvoorzichtig zijn geheim uitbrengen) telotjor; klikken, memaġul (bãġul) **verklaren**, bekenen, ako; iets — of uitleggen, artêagï of trangaġi; zich — tegen, taq rembãk; — voor 'n meerdere, atorê onêng

verklaring, bewijs, ketrangan; interpretatie, artê; verslag, pëatoran; op — atas trang; getuigenis, kesaksên; opgaaf, pertêla **verkleeden**, zich — en zich voordoen als, amêndã; verwisselen van klederen, asalên; iem. — salênê; vermommen, topêng

verkleefd, gehecht, tjekaq; aan iem. — loloq; beminnen, trêсна; — door vriendschap, akantê **verkleinen**, klein maken, pakênêq of kênêqagï; kleiner maken, pakênêqan of pakênêqê **verkleumd** van kou, ġringġing of ġringġingen; het koud hebben, tjelep; het te koud hebben, ketjelepen

verkleurd = **verkleuren** bij 't wassen, lontor **verklikken**, alles gaan — memaġul; ioi — maġulaġi; aan iem. — maġuli **verklikker**, spion, ta-mata

verknocht aan, loloq; beminnen, trêсна **verknoeien**, met opzet, marosak; zonder opzet, rosakaġi **verkocht** v/n koopwaar, padju; — door iem. êġjuãl; — geworden, kaġjuãl **verkoelen**, afkoelen, matjelep; zich verfrissen, ngên-ngangên (a); zich het bovenlijf wassen, bãk-abãk

verkoelend, zoet en — njepnjep **verkondigen**, iets berichten, bertaagï of kabãraġi; berichten of kennis geven, aberta; iets zeggen, ngabãlã (k); id. aan 'n meerdere, mator onêng; rondvertellen, pabrãta of brãtaagï; leren, ngadjãraġi **verkoop** pedjuãl of pendjuãl ook djuãlãn en padju; openbare — lëlang **verkoopplaats** pedjuãlãn **verkopen**, iets — djuãl; te koop bieden, adjuãl; — in 't klein, tjoetêk; handelen, adãġang of adjuãl; reizen — aêder; iets op vendutie — lëlang **verkoper** pedjuãl

verkoping, openbare — lëlang; op vendutie gekocht, bãrang lëlangan; iets op vendutie of publiek verkopen, lëlang **verkort** rêngkesan **verkorten**, kort maken, papandãq of papêndãqãn

ook papandāqi en papēndāqi; afhaken, ketok **verkouden**, verkoudheid, klēsma; hoesten, abātoq of abātoqan; verstopt v/d neus, pēlek **verkoudheid** klēsma **verkrachten** rosak of rosak prabān **verkrijgbaar** bādā **verkrifjen**, krijgen, olē; verkregen, ēkolē; iets — ngolē; iem. iets doen — olēaḡi; ioi ontvangen, (berustend) trēma; id. (aanvattend) tampanē; weder — bāli; — door, temo **verkroppen**, smart of pijn verbijten, ampet of betaqaḡi; iets verzwijgen, alēng

verkwijnen ēlop **verkwikken**, iem. — paseḡer; zich — door wassen, bāk-abāk **verkwikt** seḡer **verkwisten** wāng-buāng pēsē **verlagen**, laag maken, papandāp of andāpaḡi; lager maken, papandābi of papandābān; lager gemaakt worden, paandāp of pandāp; zich — of zich vernederen, parendā of asoraḡi; omlaag brengen, patoron of toronaḡi

verlamd, lam v/d benen, ēmpon; als dood, matē (p); id. bij wijlen, tē-matēen **verlangen**, verwachten, arep; wil, karep; verkiezing of begeerte, pengatero; begeren, tero of akarep; ioi — kateroē of kakarebi; reikhalzend — naar iem. kerong of kerong ka

verlaten, achterlaten, dīna; 'n vrouw of man — pēsa; verstoten, ētelak; — v/n dorp, sobung; zich op iem. — pertjadjā; ledig, kotong; eenzaam, mēdji; — erf, talon

verleden, — Maandag, senēn adāq; — maand, bulān adāq; — jaar, taon adāq; wat afgedaan is, sē la; reeds voorbij, kepongkor of tepongkor; onlangs, ḡālā; enige maanden — bilān; jaren — lambāq **verleerd**, ontwend, ḡuḡuq **verlegd**, te zoek geraakt, te-sēngsal **verlegen**, confuus, todus of malo; — om, kekorangan of buto; beschaamd tengevolge v/n slechte daad, birāng; in de war, ḡimeng

verleiden, op de slechte weg leiden, pamesat; verbijsterd maken, paposang; verzoeken, ḡudā; bepraten om kwaad te doen, toq-ngetoqē (k); bedriegen, aposē; beproeven, tjobā; foppen, tjo-kotjo **verlekkerd** dūdjan (ka) **verlengen**, lang maken, palandjāng; langer maken, palandjāngan = palandjāngē; aanlassen, sambung of sabung ook tabung; vermeerderen, sēmbu of sēmbui **verleppen** ēlop **verlept**, verwelkt ook fig. ēlop of lenger; v/n zieke, sadjup **verleren** lopa; vergeten, kelopaē

verlicht, helder ook fig. tēraq of padāng ook sērdāng **verlichten**, gemakkelĳk maken of verzachten, padāmgang of dāmangaḡi ook namangaḡi of nemangē en dāmangē en ḡāmpangaḡi; belichten, dāmarē of soloē ook dilāi;

helder maken, tēraqaḡi of padāngē **verlichting**, helder, padāng; beterschap, dāmang **verliefd**, smoorlijk — ḡimbāng of ḡilā; in de periode, bārāi of brāi; — makend, bārāinē ook paḡimbāng of paḡilā **verliefe**, minnaar of minnares, kebetjēḡān; verloofde, bākal m patjangan AT

verlies, schade of — lijden, rogi of kerogiān ook tona; — veroorzaken, marogi; onderdoen, kala of kabun **verliezen** door ongeluk of achteloosheid, kēlangan; het leven — tompes; wegraken, ēlang; alles verloren hebben, bānas bārānga; het — bij spel of vechten, kala of kabun; doen — pakala of pakabun

verlof vragen, amēt of apamēdān; — vragen om terug te keren, amēt molē of apamēdān molē; toestemming, lēla m ēdi AT; — hebben, kelēlan m kēdiān of kēdinan AT; met uw — kalulā-non = ḡālānon; permissie, permēsi; met — apermēsi; — geven, mermēsi ook nglēlanē of bāḡi

verlokken tot kwaad doen, toq-ngetoqē (k); vleien, ngalosē (a); verleiden, ngaposē (a) **verlokkend** maḡimbāng **verloochenen**, iets ontkennen, pongkēr; zich zelven — taq ngētong abāqna dībiq; iem. — mongkēr of mabānē; doen alsof men iem. niet zag of kende, pabānē **verloofd** abākalan m apatjangan AT **verloofde** bākal = bākalan m patjangan AT **verloop**, na — van, la olē of laq ook lat

verlopen zie verloop **verloren**, de of het — e, sē ēlang; iets kwijt raken, kēlangan; alles — hebben, bānas bārānga; het — hebben, kala of kabun; — of vervallen of niet op tijd gelost, ēlang; door 'n ramp — bālāi

verlossen, redden, palepas; helpen, atolong; verlost, lepas; verlost van kommer of verdriet, ēpaēlang sosana; genezen, bārās; loskopen, tebus; in vrijheid stellen, paburu; uit de gevangenis — nlepas of pakloar; iem. — van of iem. uithelpen, tolong of tolongē; baren, aranaq of rēmbiq m bābār AT **verlossing**, vrijkoping, penebusan; losmaking, pelepasan **verloten** lotrēaḡi **verloven** bākalaḡi

vermaak, plezier, bunga of ngabunga; liefhebberij, lēburān **vermaard**, bekend of berucht, kalok; alombekend, keotara of kelonta ook keonang en masjur; beroemd, bāḡus njamana; geprezen, ēalem **vermagerd** songsot; mager, koros; vel en been zijn, rēgik of karē tjengkēlonganna; erg — door ziekte, ging-tenggingen

vermageren songsot **vermakelij** lēbur **vermakelijheid** mēn-ramēn of keramēan; — ter ere van iem.

doen plaats hebben, tanggāqaḡi **ver-**
maken, iets — bārisaḡi ; veranderen,
obā ; vervangen, ḡāntē ; iets in orde
maken, paḡbender **vermalen**, kauwen,
akaēl ; iets — ngaēl ; malen, ngḡiling ;
iets malen, ngḡilingē

vermanen, bestraffen, ngaq-paē-
ngaq ; iem. onderrichten, mburuk (b)
of morok ; iets iem. leren, burukaḡi ;
voorhouden of wijzen op het verkeerde
of gevaarlijke, ro-ngaro (a) ; iem. dus
— ro-ngaroē ; — of waarschuwen
voor de heilloze gevolgen, pasēngaq
vermaning bebekas of bebujuk ook
bekasan = pebekas ; naar 'n — horen,
noroq otjaq **vermannen**, zich —
ēngal-bāngalaḡi

vermeerderen iets — sēmbu of sēmbu-
bui ; toenemen, atambā ; indoen, po-
bu **vermeerdering**, toename, ēmbu of
sēmbu ook bubul ; aanwas, tambā ;
wat op de koop toe gegeven wordt,
ēmbuna ; dat wat er meer is, lebina

vermeesteren, bemachtigen, ngenēng
(k) of ngaolē (k) ; overwinnen, me-
nang ; met geweld afhandig maken,
rebuq **vermelden** sebut ; vermeld,
ēsebut of ēkesebut **vermenen**, van
mening zijn, arasa of romasa ; er voor
houden of oordelen, sangḡu of sangka
ook kēra ; ik meen, dāmoq ; oordeel,
ra-kēra

vermengen, ondermengen, tjam-
por of tjambur ; iets mengen bij, tjam-
poraḡi ; vermengd, atjampor of atjam-
bur ; verwisselen, ḡārok ; verwisseld,
tekarok **vermenigvuldigen**, 'n getal
— pokol ; twee met drie — mokol du-
āq ka teloq ; zich — njerapoq ; iets
vermeerderen, sēmbu of sēmbui ; bij
indoen, pobu

vermenigvuldiging van getallen, po-
kolan **vermetel**, driest, bāngalan **ver-**
metelheid kebāngalan **vermeten**, zich
— bāngal of ngal-bāngal ; zich — te-
gen, bāngalē ; zich — te zeggen, tjom-
mantaka **vermicelli**, witte, laksa of
suun ; gele, emē **vermijden** sēngkērē
of sēngḡāi ook onduri

verminderd loang ; te weinig, ko-
rang **vermindere**, iets — korangē of
loangē ; verminderd of afgenomen, ko-
rang **verminkt**, kreupel, tēpang ;
oververmoeid, kokol ; gebrekkig, tja-
tjat ; gebrekkig van lijf en leden of
mismaakt, taq desa ; — spreken, pē-
lat ; id. zonder r, loqlaq ; geheel of ge-
deeltelijk er af v/n lichaamsdeel, ko-
tong ; met afgehakte staart, butong of
buteng **vermissen** kēlangan **vermits**
sebāb of amarḡā **vermoedelijk**, naar
gissing, ra-kēra ; misschien, amēq

vermoeden, menen, sangka = sang-
ḡu of kēra en njana ; gissing, pengēra
of penjangka ook penjana ; ik vermoed,
dāmoq ; verdenking, penarka ;

verdenken, narka (t) **vermoeid**, mat,
leso of kaso ; zeer — erg verzwakt,
lēmpo ; door ziekte, roḡu of ropo ;
beu, busen ; erg — uitgeput, moḡuk

vermoeidheid leso **vermoeien** paleso
vermogen, kracht, kekoaḡān ; gelde-
lijk — kesogān ; macht, kaḡār ; naar
— sakaḡārrā = sakowaḡā ; kunnen,
kenēng ; gezag of macht, kobāsa ; be-
zitting, andiq **vermogend**, bemiddeld,
andiq of soḡi ook mampo en kaja ;
machtig, radjā kobāsana

vermolmd reto of mrokpok en mo-
pok **vermomd** angḡuj topēng **ver-**
mommen, zich — tjambur **vermoor-**
den matēē (p) **vervorsen** buāng **ver-**
morzelen, iets — paantjor ; verbrijze-
len, lesaaḡi **vermorzeld** remoḡān **ver-**
mouth birmot **vernachten** ēnep

vernauwen ḡābāj seksek of tjopēqē
vernederen, lager gemaakt worden,
paandāp ; zich — asoraḡi ; zich —
voor, parendā ka ; iem. — ngēna =
maēna ; vernederd worden, ēpaasor
vernemen, tijding krijgen, olē kaḡār ;
te horen krijgen, ngēding (k) ; ver-
nomen, ēkēding ; bericht — ngēding
berta of ngēding kaḡār ; naar iets —
tanja of prēksa

vernield, verwoest, rosak ; verbrij-
zeld, remok ; tot gruis, lesa **vernien-**
len, met opzet, rosak ; zonder opzet,
rosakaḡi ; met scheuren en barsten
maken of bont en blauw slaan, mesmes
vernietigen abiq of patadāq

vernieuwen, vervangen, ḡāntē ; ge-
heel — ḡāntēē ; iets — anjarē of anja-
raḡi ; veranderen, aobā **vernunft**, be-
leid, pēkēr of buḡi ; verstand, akal ;
doorzicht, pengartēan of pengatao
vernunftig, geestig, ketjaq ; begrip en
verstand hebben van allerlei zaken,
pēnter ; — middel, akal of krēna **ver-**
onachtzamen dānaḡi **veronderstellen**
kēra of sangka ook sana en tjakra ;
ondersteld of gesteld dat, sandina (a)
of saopama

verongelijken, onbillijk behandelen,
pabidā ; verkeerd behandelen, salaē of
pasala ; 'n fout begaan of maken, sala
of ḡābāj sala **verongelukken** tjelaka ;
verdrinken, matē tesēlem ; zinken,
njēlem ; verbrijzeld, remok **verontrei-**
nigen pakeḡāq **verontrusten**, oproer
maken, paḡiḡir ; zich — kebātēr of
mangmang ; bang maken, takoqē ;
moeite veroorzaken, ḡābāj sosa of
masosa

verontschuldigen, houd mij voor
verontschuldigd, njoon maqlom of njo-
on maap ; vergeven, bri sepora of bri
kabru ; vergiffenis schenken, ngabru
(k) **verontwaardigd** sedī **veroorde-**
len ngokom (o) ; verongelijken, salaē
of pasala en ḡābāj sala **veroordeling**,
regeling, prenatala ; bevel, prēnta ; alge-

meen bevel, dāng-ondāng ; algemeen bevelschrift, sorat dāng-ondāng

veroorloven lēlanē ; niet — larang of langlang en palang **veroorzaken**, tot iets maken of maken dat, pađādi of gābāj en kegābāj ook dādiagi

verordenen, bepalen, tantoagi ; regelen, ator ; bevelen, prēnta **verordineren** tantoagi **verouden** of **verouderen** ladju **veroveren** kolē of kenēng ; winnen, menang **verpachten** padjekaği ; verhuren, djuāl **verpanden** gādiagi in pand gegeven, gādiān **verplaatsen** alē ; zich — ērsēt **verplanten** alē tetamenan **verplegen**, verzorgen, rabādi ; bedienen of oppassen, lađinē ; zorgen voor of bewaken, raksa

verpletterd, verbrijzeld, lesa ; verregend, tampes ; met scheuren en barsten gemaakt of bont en blauw geslagen, ēpamesmes **verpletteren** memes **verplicht**, schuldig, asala ; plicht, bādji ; bepaald, mastē ; dringend nodig, parlo ; — zijn, bādā parlona

verplichten paksa **verponding**, landrente, padjek ; bedrijfsbelasting, padjek gābāk ; in- en uitvoerrechten, biā **verpoppen** dādi tenoker **verpozen** ambu **verpozing**, rust, ambu ; tussentijd, laq of lat

verraad, samenzwering, tēmpongan ; bedrog, tjēdrā ; spion, ta-mata **verraden**, samenspannen, tēmpong ; spion worden, dādi ta-mata **verrader** sē tēmpong of ta-mata **verraderlijk** denggi **verrassen**, verrast, ketjapoq ; overvallen, tjapoq ; verschrikt, tekerdjāt of keđjit ook kağit ; doen schrikken, patekerdjāt of pakeđjit ook pakağit ; verrast worden, teđjuğuk **verre**, ver, dājū ; in de verte, ē-djāuna of ē-tambāna ; op — na, tangē ; op — na niet, korang bānjaq ; voor zo — saolēna ; tot dus — napaq setēa

verregaand, uitermate, bāngēt ; — stout, bāngēt nakalla of tjēq nakalla ; te erg, kebāngēdān of kebāngēden **verrekijker** semprong of kēker ; door 'n — zien, njemprong of ngēker **verrekken**, zich — teslēo **verrichten**, doen, lako of gābāj ; iets — lakonē of gārāp

verrichting, gedrag, kelakoan ; werk, gābāj of penggābāj **verroeren**, zich — ağuli ; veranderen, aobā **verroest** atetaēn of tetaēnen **verroesten**, roesten, atetaēn of tetaēnen **verrot** v/n vis of 'n lijk, budu ; v vruchten, busoq of butjoq **verruilen** poroq **verruimen**, verruimd v hart of gemoed, seneng ; iets — leğāi **verrukken**, verrukt, tjēq bunganā ; verwonderd, gēton of mengaq

vers v/n hoofdstuk, ajāt ; couplet, pađā of pađāān ; nieuw, anjar ; niet — bādju ; fris, seğer **versaagd** takoq

verschaald, bedorven, budu ; zuur of rins, tjēloq **verschaffen**, geven, beriq ; doen zijn, pabādā ; iets bezorgen, ateraği **verschalken**, beetnemen, akalē of karēna ook tjo-ngotjo (k) ; iem. voor de grap iets ontfoetselen, biđā

verschansing bintēng **verscheiden**, sterven, matē (p) ; veel, bānjaq ; veelsoortig, ana-bārna of abā-robā **verscheidene** sarobāna ; in — plaatsen, ē-dima²

verschenen, v/n wissel, bākto bādjar ; v/n boek, kloar **verscheuren**, verscheurend, đudjān orēng ; zijn prooi — bit-njebit (s) ; doen scheuren, beđā ; afscheuren, njorē ; in stukken scheuren, njebit (s) **verschieten**, dooreenvloeien of verbleken ook verkleuren, lontor ; zich verplaatsen, ngalē (a) ; verbruiken, patadāq ; lenen, paēndjām of paotang

verschijnen voor 'n meerdere, tjaos of adep ; id. v/n dienstplichtige (waartoe volgens oude Inl. voorstelling alle onderdanen behoren) atjabis ; ioi beschijnen, pađāngē ; zich vertonen, katon ; iem. doen — tjabisagi of atoraği **verschikken**, van zijn plaats opschuiven, ērsēt ; 'n scheiding maken, pēak ; vooruitdringen of vooruitrukken, angsek of angso en angset

verschil katjēk of biđā ; — in maat alleen, katjēk ; anders, laēn of bānē **verschillen** katjēk of biđā **verschillend** katjēk of biđā ook bānēan ; anders, laēn of bānē **verschonen**, vergeven, apora of sepōra ook kabruī en brī sepōra ook nog maqlom ; zich — gāntē angğuj

verschoning apora of pengapora ook pengabru ; schone kleren, gūj-angğuj bersē **verschot**, het dagelijks voorgeschootene, blāndjā ; schuld, otang ; voorschot, pēsē pandjer **verschoten** van kleur, lontor

verschrikkelijk nakoqē (t) of marēngēsaği ; verregaand of te erg, kebāngēdān of kebāngēden **verschrikken** tekerdjāt of keđjit ook kağit ; iem. — patekerdjāt of pakeđjit ook pakağit **verschrikt** tekerdjāt ; verbijsterd, posang ; in de war, gīmeng of gipon ; erg in de war, mengmeng **verschroeid**, angebrand, poton of poron

verschrompelen, verschrompeld, kēroq **verschuilen**, zich — ērem of ētek ; zich — achter, alēng ; 't gelaat verbergen, sorkep **verschuiven**, op de lange baan schuiven, taq ladju nlakonē ; van zijn plaats opschuiven, ērsēt ; 'n scheiding maken, pēak ; vooruitdringen of vooruitrukken, angso of angsek **verschuldigd** otang **versieren**, 'n huis — padjāng ; zich — aias ; iem. — iasē **versjowen** ngalē (a) **verslaafd** ketağiān ; door gewoonte, ketomanen

verslaan, verslagen of onthutst, ġeton; overwinnen, menang; verdelgen, tompes **verslag** pëatoran; rapport, repot **verslagen**, verbaasd, mengaq; onthutst, ġeton; bedorven, budu; mismoedig, kēnēq-atē; overwonnen, kala of kabun ook menang; — kijken, tja-ong of ngerengkeng **verslagene** orēng sē kala **verslapen**, zich — tebābās of tekētas **verslappen** kendur of kenduri **verslapt**, zwak, ġedur **versleten**, afgedragen, ladju; — v kleren of matten en derg. toa ook gumbāl; — v munten of schoenen en sandalen, sēkēng **verslikken**, zich — = het eten in de verkeerde keel of in het verkeerde keelsgat krijgen, paleđen; id. 'n vloeistof, tesernaq; 'n stuk been of visgraat in de keel krijgen, tepelang

verslimmeren sadjān abit sadjān bānget **verslinden**, verscheurend, đudjān orēng; — v/n dier, ngakan (k); — van mensen (zeer plat) abāduk of abāngkaj; iets — mbāduk of mbāngkaj ook ngonjoq (o); verdelgen, patompes; inzwelgen, soltok **versmaadheid** kebirāngan

versmachten, zeer verlangen, tjēq terona; branden van verlangen, radjā (of bānget) pengaterona **versmachten**, ioi afwijzen, tampēk; afweren, tolak; niet gewild, taq krađu; de deur wijzen, tondung; niet appreciëren, taq trēma **versmelten** antjoraġi **versmoren** matē tesēlem **versnapering** kakanan of đjādjān **versnellen** paġāntjāng **versnipperen**, stuk scheuren, sebit **verspannen** salēnē đjārān of ġāntē **versperd**, verstopt, seksek

versperren, de deur of 'n weg — tebeng; iets afsluiten, topoē; de toegang — andeng **versperring** andeng **verspieder** ta-mata **verspillen** buāng **verspreid** pentjar; overal heen, ake-larkaran; — liggen, atjerētjēdān; hier en daar — of ver — mēđji; zich — en of zich — hebben, bletos of tjar-mentjar; wanordelijk geplaatst, tjar-katjēr; overal — brāta

verspreiden, zich — bletos of ake-larkaran; zich — over 't gehele lichaam, tongrap of njarapoq; als 'n lopend vuurtje, njarapoq; bekend maken, pakapra of kekapra; bevelen v/d overheid — door afkondiging, ondāng-aġi; ronddelen, pabrāta of brātaaġi; berichten, bertaaġi

verspreken sala ngotjaq **verstaan**, begrijpen, ngartē (a); iets horen, ēding; bemerken, tao; niet — samar artēna **verstaanbaar**, begrijpelijk, trang; goed — tjeta

verstand, doorzicht, krēna; kennis of besef, pengartēan; vernuft, akal; — van, pengetao; — hebben van, tao; dat gaat mijn — te boven,

ngkoq ġāib ongġu; beleid, pēkēr of budi **verstandeloos** ġilā **verstandig**, kundig, bāngkēt; bedreven, pēnter; kunnen, tao **versteend** la đādi bāto **versteld** tekerđjāt of keđjit ook kaġit **vertellen** tambāl **verterken**, het geloof — pateptep; ioi — koataġi of pakoat; — d van voedsel of drinken, paseġer **verstijfd** van hart of gemoed en v/n dode, ġrā; stram, pendet; dik van pap, inkt of vochten, ketjeng; van olie, tēdung; — uitstaan v/d staart, notjēng (t) ook notjer of metat (p); in erectie v/d roede, tjengġāng of odiq

verstijven ġrāaġi **verstikken** patēē **verstikt** van zaden enz. ladju; van lijnwaad enz. alpoq **verstoken**, van, buto **verstokt** pangko **verstomd**, verbaasd, teġeġen of beġeġen; verbijsterd, posang; in de war, ġimeng of ġipo; erg in de war, mengmeng **verstommen** medet **verstoord** op, ambul; korzelig, ngen-rēngen of rē-rēngen; toornig, seđi **verstoordheid**, gramschap, hāwā-nakso

verstoppes, zich — ērem of ētek; zich — in of onder, selosoq of selosoqē **verstopt** v/n gat of tuit, asompēt; — v/n rivier, kandek; — v/d neus, pēlek of pengpeng; — v/n si-gaar, taq đjurā; versperd, seksek; afgesloten, atopo **verstoren**, bang maken, takoqē; moeite veroorzaken, so-saaġi of ġābāj sosa

verstoten, gescheiden, ētelak; zijn vrouw — nelak; 'n vrouw — buāng; niet aangenomen, taq krađu; de deur wijzen, tondung **verstoting** telak; die uitspreken, nēbānē (t) telak of buāng

verstouten, zich — bāngal of ngal-bāngal; zich — tegenover, bāngalē; zich — te zeggen, tjomantaka **verstrekken** in voldoende hoeveelheid, tjokobi **verstrijken**, verstreken of afgelopen v/n werk of tijd, marē of lobār; v/n vertoning, lobār of obus

verstrikken, fig. iem. — đjālā-sotra of akalē; verstrikt fig. kenēng akal; met 'n strik vangen, tanen of đjirāq **verstrooid**, hier en daar één, mēđji; verspreid, tjar-mentjar; wanordelijk geplaatst, tjar-katjēr; overal, brāta; verbijsterd, posang **verstrooien**, iets — pamentjar; door elkander — patjar-katjēr; naar huis zenden, mamolē of molēaġi **verstuiken**, verstuikt, teslao of teslēo; v/d beenderen, roġā

versuft, suf van ouderdom, ngalolē; verbijsterd, posang; in de war, ġimeng of ġipo; erg in de war, mengmeng; twijfelmoedig, bingong **vertalen** per-tal; in het Madurees, međuraaġi **verte** đjāu = tambānna **vertegenwoordigen** bākēlē **vertegenwoordiger** bākēl of polmaq **vertellen**, verhalen,

atjerēta of akandā ; iets — tjerētaaḡi of kandāaḡi ; iem. iets — kandāi of tjerētaē ; mededelen, bālāi of bertaē ook briq tao ; — aan 'n meerdere, atorē onēng AT ; van 'n meerdere, marēngē (p) onēng AT ; ronduit — sadjārbāna of sabāktjana ; iets ronduit — djarbāaḡi of bāktjaaḡi ; zich — sala ētong of sala bilāng ; praten, abānta

vertelling tjerēta of kandā ; verhaal in proza, dūngēng **verteren** van of door vuur, ngakan (k) ; spoedig verteerd v/n voorraad, trapas ; opmaken, patadāq of abiq ; verkwisten, wāngbuāng ; — v voedsel, antjor

vertering v spijs, antjoran ; gelag, bādjarān **vertienden** djarādi kalaq saperpoloan **vertier** hebben, lako **vertoeven** te komen, abit dāteng ; duren, abit ; verblijven, bādā ; ergens — neng-eneng of sabā ; wachten, adāntēq of anantēq ; ophouden, ambu

vertonen, zich laten zien, katon ; zich — aan, patao ; iets laten zien, patēnggū ; id. aan 'n meerdere, olataḡi ; zich als 'n donkere massa — melandeng ; iets tonen of aanwijzen, toduaḡi ; id. door m/d vinger aan te wijzen, dūdingaḡi

vertoning, representatie, djumeneng ; wat men laat zien, ḡun-tēnggūn of tetēnggūn **vertoornen**, tot toorn verwekken, sēdiāḡi ; afgunstig maken, manasē (p) atē ; achterdochtig maken, tambūruaḡi ; tegen iem. opstoken, dūngadu (a) **vertragen**, nalatig zijn, kelabān tlēdur ; snelheid verminderen, palaon of laonaḡi en laonē ; tegenhouden, taan

vertrappen tēdāq **vertreden**, trappen tegen, ḡendjā ; trappen op, ēdāq ; iets — tēdāq **vertrek**, kamer, pangkēng of kamar ; afreis of heengaan, pemangkat ; afreis van velen, budāl ; afreis van één of meer mensen, adjālān

vertrekken, opbreken of — van iem. die op reis gaat, mangkat ; weggaan, adjālān ; doen — pamangkat ; zich verwijderen uit iem. tegenwoordigheid, ondur of sēnggā ; stilletjes — bulus ; vertrek ! la kasa ! afreizen van velen, budāl ; wijken, sēngla

vertrokken, gerimpeld, parengot **vertroost** lēpor **vertroosten**, pabirāk of palēpor **vertroosting** pebirāḡān **vertrouwd** met door oefening, ahli ; aanbetrouwen, pertjadjā **vertrouwelijk** atong **vertrouwen**, geloven, pertjadjā ; — op, andel ; — stellen, andelaḡi ; hoop, del-andel of pengandel ; denken, kēra ; toe— patoroq ; — dat men in iem. stelt, kepertjadjāan **vervaard** takoq

vervaardigen ḡābāj **verval**, achteruitgang, sorotan of ondurān ; fooi,

persēn of opa **vervallen**, in verval, rosak ; niet op tijd gelost, ēlang ; te laat of niet meer geldig, kasēp ; oud, toa of ladju ; mager worden, dādi koros ; id. van verdriet, koros taq ḡering ; zwak worden, dādi lētjaq ; — v/n zieke, sadjup

vervalsen, vermengen, njambur (tj) ; veranderen, obā **vervangen**, iem. — ḡāntē ; iets — ḡāntēē ; geregeld elkan-der aflossen, ḡilir **vervanger**, opvolger, ḡāntē ; volmacht, bākēl ; optreden als — bākēlē ; — bij 'n offer of feestmaal, sesēlē

vervelen, zich — ḡānggūq ; beu, busen **vervelend**, onuitstaanbaar, dju-**bet vervellen** salēn kolēq of ḡāntē kolēq ; ontveld v/d huid door zich te branden, kolot ; — v/n slang, asanolodān **verveloos** ēlang tjeḡā of bureng

verven ngetjēt (e) of molas (p) ; de randen v/d benedenoogleden — tjelaqē ; lijnwaad — tjelop **verver** tokang-tjēt of tokang-polas **verversing** tambul **vervliegen** van geur of reuk, ngabāt of ēlang bāuna **vervloeken** bāsto ; vervloekt, kasto ; vervloekt door God, kenēng laqnat ; iem. — ngasto (a) of mbāsto

vervloeking laqnat **vervoegen**, zich — alako ka **vervoeren**, verplaatsen, alē ; verleiden, toq-ngetoqē (k) ; door drift of hartstochten vervoerd of verstrikt door den duivel, kenēng ḡudāna sētan ; met zijn velen — osong ; medenemen of medebrengen, kēbā

vervolg, voortgang, trosan ; het — lađjuna ; voortgaan, bātjot ; de of het achterste of laatste, djung budiān ; in het — paḡiq ; in het — of voortaan, sakebudina ; aanhangsel, sambungan **vervolgen**, zijn verhaal — patros ; zijn weg — tros of lađju ook bātjot ; iets voortzetten, patros of paladju ; onrecht aandoen, kanēadjā ; nazitten of najagen, oḡāk of tabāng ook peḡāk ; in rechten — perkaraaḡi

vervolgens, daarop, lađju of pas ook pas-lađju ; daarna, marēna ; nadat, samarēna ; na dat, marē djerēa **vervreemden** djuāl **vervroegen** angsek **vervullen**, 'n bede — mostadjāb ; hon-ger bevredigen, pakenjang ; vol van, posaqan ; 'n profetie — kelakon ; vol-tallig, ḡenaq ; na verloop van, la olē ; met toorn vervuld, sēdi ; vervuld met verbazing, teḡeḡen ; vervuld v/n wens, kaḡul of teka en ketekan ; gestand doen, teteḡi ; uitvoeren, lakonē ; ver-**vangen**, ḡāntē of ḡāntēē ; 'n bevel na-komen, noroq (t) prēnta ; in voldoende hoeveelheid verstrekken, njokobi (tj) ; vullen, posaq of ēbāq ; voldoende van iets voorzien zijn, tjokop

verwaand, zich heel wat inbeelden, radjā-tjētak of angko ook ma-koma ;

— sprekend, kotjaq **verwaarlozen**, iem. — dāāngāgi; vergeten, kelopaē **verwachten**, verbeiden, antos; vermoeden, sanggu; hopen, ngarep of repngarep (a); wachten of iem. — adāntēq **verwachting** pengarebān **verwant**, bloedverwant, sanaq of naq-sanaq en sanaq brādja ook kadāng-bārgā en bālā

verward van gedachten, bingong of posang; verwisseld, klēro; in de war of door elkaar of — dooreen, asalēngkaq; — geraakt in, tesrēmbet; onordelijk, resem; wanordelijk geplaatst, tjar-katjēr; in wanorde liggen, nglar-kar (k); ongeordend, djerumbung of gerumbung; — van touw of in touw — gumbelān

verwarmen papanas; spijzen opwarmen, angaq of panasē; 'n blad of pleister warm maken, lolop **verwarren**, in de war maken, pasalēngkaq; — m/d voet in iets, tesrēmbet; verwisselen, klēro; veranderen, asalēn; vermengen, njambur (tj)

verwarring, in — spreken van agitatie, djelimoq **verwedden** ketaro of taroāgi **verweren** rosak (rosak ē-odjān) **verwekken**, veroorzaken, ma-dādi of dādiagi en aḡābāj; 'n kind — v/d moeder, ngaranaq (k); verwekt, ēkaranaq; kinderen — ngandungē

verwelken ēlop **verwelkt** ēlop **verwelkomen** bri slamet **verwennen**, verwend v/n kind, parondji; — door de ouders, maparondji (p) **verwensen** asto of bāsto **verweren** alabān **verwerpen**, wegdoen, buāng; afwijzen, tolak; niet aannemen, taq trēma; niet naar de zin, taq krađu; de deur wijzen, tondung

verwerven, krijgen, olē; aannemen, trēma; opvatten, tampa; iets bezorgen, ater; toezenden, kērēm **verwezenlijken** padādi of dādiaagi **verwijden**, verbreden, lēbāri; ruimer maken, lorḡāi; minder strak maken, kenduri; groter maken, radjāi

verwijderd, ver, djāu ook tambān of nambān; verder — adjāuān; afgezonderd, mēdji **verwijderen**, zich — onduur of sēnggā; ook: = wijken, njo-rot (s); id. naar huis gaan, molē of plēman; zich — van, onduuri of sēnggāi; ioi — paonduur of panjēnggā en onduuraḡi of sēnggāaḡi ook panjēsē en panjēngkēr; iets van zich — buāng; verder — djāuaḡi; zich — van plaats, sēngkēr; scheiden, mēsa (p)

verwijdering, niet één van zin, bādā kebārāq bādā ketēmor **verwijlen** ambu **verwijt** pēsoan; van iets 'n — maken, panglo **verwijten**, beknorren, ombāng; schelden, pēso; van iets 'n verwijt maken, panglo **verwijzen** soro tanja of soro prēksa of prēksanē

verwilderd van dieren, kesēt; van landerijen, rombu of alas **verwisseld** tekarak **verwisselen**, verward, klēro; veranderen, asalēn; zich verkleeden, (als man v/n vrouw of als vrouw v/n man) amēndā; iem. verkleeden, salēnē; vernieuwen, ḡāntēē; inwisselen, moroq (p); tanden — pongkaq; verwisseld, obā of tekarak; veranderen, obā **verwittigen**, zeggen, kebālā; kennis geven, taoaḡi

verwoed razen en tieren, anakso; aanvallen, amok **verwoest**, vernield, rosak; verdelgd, tompes **verwoesten**, met opzet, rosak of marosak; zonder opzet, rosakaḡi; verdelgen, tompesaḡi

verwoesting, verdelging, petompesan; bederf of beschadiging, kerosa-ḡān **verwonden** lokaē **verwonderd** ḡeton of tekerdjāt en kedjit ook kaḡit; verbaasd, hēran of mengaq ook ḡeton en kesambuq; verstomd, teḡegen **verwonderen**, zich — of verwonderd zijn, ḡeton of hēran ook mengaq en kesambuq **verwonderlijk** ḡāib **verworgen** tjekel **verwrikken** ḡuli **verwringen** potel

verwurgten tjekel **verzachten**, veraangenamen, njamanaḡi; verlichten, nemangē of dāmangē **verzadigd** van eten of drinken, kenjang; — worden, pakenjang; zijn bekomst hebben, to-buk; over — berdā (berdā peroqna = plat voor kenjang) of ketobuken en kekenjangen; meer dan voldaan, monggut of brebek **verzaken**, iem. — pongkēr; iem. verloochenen, pabānē

verzamelen, vergaderen of bijeenbrengen, mepolong ook polong of pasētong en mēlē (p); verzameld, apolong of akompol; herhaaldelijk samenkomsten houden, apolongan of akompolan; iets — papolong of pakompol en kompolagi ook: ngḡempoq; — van mensen, pekpek of pekpekaḡi; voltalig bijeen — pekpek; benodigde ingrediënten — ratjēk; bijeengaren, kotkot

verzameling kompolan

verzanden bedi atompoq; zanderige plaats, pebediān **verzegelen** tjap **verzekerd**, bepaald, keroan of tanto ook mastē; — zijn, tantoaḡi of mastēaḡi **verzekeren**, waarborgen, tantoaḡi; bepalen, pastēaḡi; beloven op zich te nemen, sangḡup **verzeld** van, bāreng

verzenden, zenden, kērēm; afvaardigen, soro **verzengd**, aangebrand of geschroeid, poton of poron; brandig, angos **verzengen**, verdroogd, krēng **verzetten**, zich — pongpang of nlabān; zich — tegen, pongpangē of poḡuk; weerstand bieden, alabān; verplaatsen, alē; 'n weinig — ērsēt; verwijderen, sēnggāaḡi; ter zij stellen, panjēsē (s)

verzilveren sempo selaka **verzinken** njëlem (s) **verzinnen**, uitdenken, pëker of pëkëre; in gekheid praten, otjaq ðã-gãndã **verzinsel** otjaq gãbãjã **verzoek**, vraag, pemënta; tot 'n meerdere, penjoon AT; van 'n meerdere, pemondut AT; bede, penjoon; opdracht, bekas; eis, permëntaan **verzoeken**, — om, pënta m njoon (s) AT beproeven, kodi of ðjãdjãl; verleiden, gũdã of toq-ngetoqë; iem. — te komen, pënta dätenga; id. 'n meerdere, atorë dätenga; laat eens proberen, kodiq of tjatjak

verzoeking peğudãän; in — brengen, gũdã **verzoend**, weer bevriend, asarmo polë; weer — akor **verzoenen** pasarmo of pakor en pabetjêq **verzorgen**, voorzien v/h nodige, rabãdi; zorgen voor, raksa; bedienen, laðinë; onderhouden, obu **verzorger** mongmong of embãn en pengrabãt of pengraksa **verzorging** pengraksa, pengraksaan

verzot op iem. gĩlã; op iets, tjêq ðudjãna of tero sekalë en soka sekalë; verliefd, brãi **verzuim** sala **verzuimd** kelopaë

verzuimen, nalaten, ðina; vergeten, kelopaë; ergens niet aan denken, taq êngaq **verzuren**, zuur maken, tjëloqë; zuur worden, ðãdi tjëloq **verzuurd** tjëloq **verzwakken**, 'n drank — êkataq-koat; zwak worden of maken, lëtjaqë; slapper worden, lemesë; zwakker worden, sadjãn lëtjaq of sadjãn lemes

verzwakt gëdur **verzwaren** ook fig. paberãq of berãqaği; zwaarder worden, sadjãn berãq; iets vermeerderen, sëmbu of sëmbui **verzwelgen** door 'n beest of door vuur, ngakan (k); vreten of schransen, bãduk of onjoq en bãngkaj

verzwering aan de voetzool, bubul; daaraan lijden, bubulen; — op het hoofd, burtjaq; daaraan lijden, burtjaqen; stinkende wond, poro; gezwel, bãrã; zwellen of puistje, bintol; kleiner id. bintël; steenpuist, buðun; bloedzweer of zweer met gaten, telpoq of telepo

verzwijgen, stilletjes voor zich houden, sëdem; zich stil houden, nengeneng; geheim of verborgenheid, rosëa; iets — lëng-ngalëng (a) **verzwikken**, verstuikt, teselao of teslëo **vest** Eur. rompi; lang — met mouwen of kamizool, kotang

vestigen, zich — adeduko; gevestigd of verblijf houden, abengko of eneng ook bãdã; zich voorgoed ergens — njabãk; bouwen op, kenengë; oprichten, paðek; in orde maken, pabetjêq; maken, gãbãj; 'n huis bouwen, gãbãj bengko of paðek bengko;

stichten, bãngonaği; opzetten, pañdjengaği of pamandjeng; het oog — op, êngaq

vestiging, kleine — peðukoan **vet**, welgedaan, lempo of gemoq; v/n kind ook: glempeng; smeer, gãdji of pelem ook gemoq; — v vis of vlees, ağãdji of apelem; heel — en — bij 't braden, ngerenjem; smijdig — mënjaq **veter** pita **vetmesten**, vetgemest, lempo **vetstaart** ðumbã **veulen** belu **vezel** v/d arenpalm, ðuk; v/d klapper-noot, sepet; — bast v/d kokosboom, tapës; — bast v/d waroe of bãruboom, loëq; — bast v/d waaierpalm of gebang-boom, kobãl; — v/d pisangstam, gëdebung

vezelbast zie vezel **vezeltouw** tampar **vier** empaq of paq-empa; — à vijf, empaq lëma; met hun — en, kampaq **vierde** së kapëng mpaq; ¼ sa-prapat **viere**, 'n touw — olor of solor; minder strak maken of verslappen, kenduri; 'n feest — ('n offerfeest geven voor ioi) njelamedì (s); 'n groot feest — akardjã **viereendeel** saprapat

viereendelen bãgi empaq of duum empaq **vierkant** pesaği of mesaği **viersprong**, kruisweg, ðjalãn prapaðãn of tapa-dãngdãng **viertal** empaq miği **viervorst** adipatë; 'n — zijn, ðjumeneng adipatë **viervoudig** lêpet mpaq **vies**, afkerig, bãdjiq; vuil, ðjebã **vijand**, persoonlijke, satro; tegenstander, moso **vijandig**, elkander — asesatron; — staan tegenover, kemoso of kesatro **vijandschap**, in — leven, atron-satron of aton-satron; in — zijn met, kemoso of kesatro

vijf lëmaq of lëlëmaq; met hun vijven, kelëma; — en twintig, seğãmëq **vijfde** së kapëng lëmaq; 1/5 saperlëman **vijftien** lëma-blãs **vijftig** lëmapolo of sëket **vijfvoudig** lêpet lëmaq **vijg** buã ara **vijgeboom** ara of bungka ara; wilde — ara alas **vijl** këkër **vijlen** këkër; tanden — papar; polijsten, sanglëng **vijver**, vis — tam-bãq; grote — blumbãng **vijzel** lesong; kleine, tjo-tjotjo

villen kolët **vin**, staart — buntoq; zij — buik — of rug — klëpat ook gĩbis **vinden**, aantreffen, nemo (t); er wat op — nemo akal **vindigrijk** pënter **vinger** gĩgĩq; als maat, njarë; 'n — lang, sanjarë; wijs — tonðjuq ðuðing; middel — tonðjuq tenga; ring — tonðjuq manës; pink, tøk-entëgãn; duim, empol = pol-empolan **vingerglas** ko-buğãn **vingerhoed** antok of tjëntjën **vingerring** seloq **vingertop** kontjoq, kontjoqna gĩgĩq **vinnig** bengës of kereng

viool Eur. biola; Inl. rebãt **vis** dju-koq; gedroogde gezouten — gërãng;

id. in kleine stukken gesneden, ri-geri **visfuik** bubu; kleine — sosop **visgraat** tolanga djukoq **vishaak** pantjēng **viskorf** kembu of kēreng **vislucht** amēs **visnet**, werpnet, djälā of djāring; fuik, bubu; hand— of slagnet, petjak; schepnet, sonđit

vissen pēgāq djukoq; met 'n treknet, padjāng; met 'n werp- of treknet, djälā of djāring; met 'n hengel, pantjēng; met 'n fuik, bubu; door afdamming en drooglegging, tabu; met 'n handvisnet, petjak

visser tokang-mēgāq-djukoq; m/n hengel, pemantjēng; m/n werpnet, tokang-djalā; met 'n treknet, tokang-madjāng **vissersboot** prao padjāngan **vissoep** kela **visvangst**, ter — madjāng (p) **visvijver** tambāq **vitten**, berispen, tjatjat of tjālē ook tjela; knorren, tjerēmē **vizier** v/n vuurwapen, pengēleangan; grootwaardigheids-bekleder, patē **vlaag** v verstandsverbijstering, kesosobān **vlag** mandirā **vlaggemast** pengondjuḡānna mandirā **vlaggen** pasang mandirā **vlak**, gelijk, rata; — maken, parata; in één plat vak, papak; ondiep, nēngkēq; niet komvormig, tjēmpēr; niet vooruitstekend v/h voorhoofd, djepak; — v/n zij, tampaq; — of gelijk kappen, nampaqē; — voor iem. heen en weer lopen, asēmbāq; niet rond van iem. achterste, ngantjot; vlek, buđāk; met 'n — abuđāk; 'n witte — op 't oog, bulār; gevlaakt of gespikkeld, toltol; v/n vogel, brāntak of brākbāk

vlakkerig, met witte vlekken op de huid, apano; gestreept, lorēk **vlakte** lembā; ver van bewoonde streken, rarara of teḡāl-ra-ara **vlam** rebāng of rabāk **vlammen** ngrebāng (r); v/d ogen, mentjorong

vlecht, haar— sopak; v garen, ondir **vlechten**, bamboe of 'n mat — anam; 'n stoelmat — eram; het haar — angḡiq of klabāng; strengelen, ondir; omdraaien, pēntel; vlechtwerk maken, ēkaq

vlechtwerk bārāng ēkaqan; — van bamboe tot bescherming van dekplanken, saksak; — voor 'n stoel, ram; — maken, ēkaq **vledermuis**, kleine, beburu; grote, kloang **vlees**, als spijs, djukoq; van natura, dāḡing; gedroogd, dīngdīng; mals — poer; — van vruchten, longon; alle — sarobāna orēng menosa **vleeshouwer** djāḡāl

vlesnat kaldu **vleessoep** kela **vleien**, iem. — los-ngalosē (a); iem. prijzen, alem; zich — arep **vleier** tokang-los-ngalosē **vleierij** of **vleitaal** otjaq pengalos **vlek**, groot dorp, đisa radjā; smet, buđāk; 'n witte — op het oog, bulār; gevlekt, toltol; v/n

vogel, brāntak of brākbāk; vuil, keđāq **vlekkeloos**, rein, sotjē; zuiver, molos **vlerk** of **vleugel** bāngbāng ook klēm-bāng of lēmbāng; onder de vleugels schuilen van jonge vogels, njalosoq (s); onder de vleugels v/d moeder schuillen, njalosoqē; onder de vleugels vergaderen, ngepkebi

vlieden, weglopen, buru **vlieg** lalaq; kleine — reḡu; groene — lalaq-bānē **vliegen** v/n vogel, ngaber (a); v/n hoen ook: njapsap (s); weg— met, ḡibā ngaber; 'n vogel laten — pangaber; weg— voor, mangaberaḡi; — v vonken, letēq

vliegenier tokang kapal hawa **vlieger** ladjāngan **vliering** lotēng **vlies** kolēq **vlieten** tēk-kelētēḡān of sēkerēsēḡān **vlijen** tata **vlijt**, ijver, bādḡeng; hevig, bānter; naarstiglijk, parloaḡi **vlijtig** bādḡeng **vlinder** ḡāper of kekaper

vlo kotona patēq; 'n insect als 'n — tēq-letēq **vloed** v/d zee, sorong; spring— aēng sorong; hoog gezwollen rivier of — aēng radjā; overstroming, bāndjir of bāā; snelle stroom, santer; hard vloeien, đeres; bloedvloeing, sambāng

vloeibaar, dun, anjong; gesmolten, antjor; — smeer, mēnjaq **vloeien**, stromen, aḡili; uit— ngaloo; als vloeipapier, prespes; hard — đeres **vloeipapier** pengesap **vloek**, vervloeking, laqnat; getroffen door 'n — kenēng laqnat

vloeken, iem. — asto of bāsto **vloer**, grond, tana; bodem, đasar; planken — v/n stal of kraal, ḡlādāk **vloermat** van rotan, lantaj; van pandanbladeren, tēker; van kokosbladeren, ḡidāng **vlok** op de kop v/n vogel, djāmbul; pluksel, tiras; haar, bulu; — hoofdhaar of sneeuw, obuq

vlot van bamboe of hout, ḡitēk; drijvend, kambāng; gauw, kebāt of ḡāntjāng **vlucht** van Mohammed (begin v/d Moh. jaartelling) ēdjrat; — vogels, manoq bānjaq **vluchteling** burun

vluchten, 'n schuilplaats zoeken, ērem of ētek; weglopen, buru of mēngḡāt **vlug**, gauw, lekas of kebāt; spoedig, đuli of đuliān; vurig, kras; — van bevassing, terbuka of mengka; knaphandig, tengḡinas of akas ook perēkas; — of handig in zijn beweging, ḡāsēk; — om zich van iets meester te maken, ḡāsaq; — van iem. gang, kelēnēng; — v/h hard lopen (peberkaq) of v/n vlucht (pangaber) santaq; iets verhaasten, selek; — spreken, ketjaq; — praten, toltol

vocaal pengangḡuj; zonder vocalen, ḡundul; zang, kēdjung **vocht** aēng; v/n plant, ḡeta **vochtig** v/d grond,

temes ; nat, bāsa of bātja ; klam, bādek **vochtigheid** temes **vod** raming ; versleten, gumbāl ; gescheurde lappen, raqraq

voeden, te eten geven, ēngonē ; voederen, pakanē **voeder** pakan **voederen** pakanē **voeding** ēngon **voedsel** kakan ; — en deksel, sandāng-pangan **voedster** bābu njoso **voedsterling**, aangenomen kind, anaq kalaqan ; zuigeling, anaq njoso **voegen**, zich wenden tot, masoq alako ka orēng ; daarbij — sēmbui ; zich — naar, toroq of torot ; behoren, mastē ; — bij, tjamburaḡi ; passend, patot of pantes ; hechten aan, sambung of tabung **voegzaam** pantes of patot

voelen, iets — ḡuq-neḡuq (t) ; tasten bijv. als 'n blinde, tēk-otēḡān of tēk-kotēḡān ; gewaarworden, arasa ; iets betasten of rondtasten, raḡā of ḡāḡā

voelhoorn songot **voeren**, iem. 'n kind het eten i/d mond brengen, ḡulāng ; bekleden, lamēnē ; gevoerd, alamēn ; brengen of medenemen, ḡibā of kēbā ; iem. geleiden, ater ; mens of dier leiden, tonton ; voederen, pakanē ; 'n dier m/d bek er bij brengen, tjarbuk ; bevel — mrēnta

voering, bekleding, lamēn ; dubbel genomene — rangkepan **voerman** ḡusir of kosēr **voertuig**, rijtuig, tompan ; vaartuig, saratan **voet**, been, soko ; maat, kakē ; mans — petjak ; 'n — sakakē of sapetjak ; met de — opmeten, petjaḡi ; te — gaan, adārāt of adjālān **voetangel** brādḡāk ; slagknip, petat of peltas **voetbank** ḡāq-tēngḡāq

voeteneinde ondḡur **voetēren** adārāt of adjālān **voetpad** potpot **voetspoor** lampadā soko of lolos **voetstuk** tēngḡuq **voetzoeker**, zwerm, lēng-tjēlēngan ; groot soort, mertjon **voetzool** ḡapaqna soko of telemaḡānna soko

vogel manoq **vogelen** met 'n net, ḡjāring ; met 'n strik, tanen of ḡjirāq **vogelknip** talkop **vogelkooi** korong **vogellijm** lētjang **vogelnest** lēbun ; eetbare, sarang-burung **vogelnet** ḡjāring

vogelverschrikker penakoq of penakot en penakodān **vol**, gevuld, ēbāq of posaq ; — van, posaqan ; v/n dag of nacht, bēntēng ; van tijdsbepalingen, ḡēnaq ; — v/d maan, pornama ; stampend — seksek of sesek ; — v baard of knevels, ḡāmbāq ; — v rijst of maïs of peulvruchten, meras ; verstopt, seksek ; — met vuil, buḡāk **volbloed** totoq **volbrengen**, uitvoeren, lakonē ; volbracht, marē of ḡāḡi ; voltooien of afmaken, pamarē of marēaḡi ; afdoen, potosaḡi ; afgedaan, potos ; geschied, kelakon ; voltallig maken, paḡēnaq

voldaan, tevreden, tjelep ; ergens naar zijn zin zijn, perna ; afbetaald, loḡas of pona **voldoen**, betalen, bādḡār ; — aan iem. verlangen, torot of toroḡi ; aan 'n noodzakelijke behoefte — ka pekēbān

voldoende, genoeg of — van iets voorzien zijn, tjokop of mendāng ; — om te leven, alleen : tjokop ; — zijn of doen zijn, patjokop ; zijn bekomst hebben, tobuk ; verzadigd, kenjang **voldoening**, betaling, bādḡārān ; tevredenheid, kesenengan **voleinden**, afhandelen, pamarē of marēaḡi ; uiteengaan, obus ; voleindigd, marē ; afdoen, potosaḡi

voleindiging potosan **volgeling** pengērēng ; page, panekabān of mekabān ; stoet van — en, pengērēngan **volgen**, ioi — toroq ; 'n meerdere — ērēng ; achter iem. — toroq buntēq ; iem. als zijn superieur — anot ; gehoorzamen, toroq otjaq ; — i/d dood, toroq matē ; nu volgt, njandāk (tj) ka ; als volgt, beriā

volgende dag, sadumalem **volgens**, zoals, mara ; — afspraak, mara ḡjāndḡi ; — opgave, atas trang ; ioi volgen, noroq (t) **volgroeid** masaq **volgzaam** toroq otjaq of toroq prēnta ; willig, ḡelem ; mak, ketēḡān ; gehoorzaam, anodān **volhandig**, het — hebben, rēpot of ēmoq ; van het bereiden van spijsen ook : tak-kētok **volharden**, volhardend, bāndreng ; — bij, koko of paḡun ; uithouden, beta ; er goed blijven uitzien v/n zieke, tangar **volheid**, overvloed, keposaqan **volhouden**, uithouden, beta of koat

volk, onderdanen, bālā ; natie, bāngsa ; bevolking, orēng ; de kleine man of iem. v/h — orēng kēnēq of orēng dumēq ; dorpelingen, orēng ḡisa ; opgezetenen, orēng bumē ; — van God, omat ook omat Alla ; al 't — sakaḡina orēng ; al 't — dat op de been is, sabānjaqna orēng ; de menigte, orēng bānjaq ; veel mensen, bānjaq orēng

volkomen, volmaakt, semporna ; in allen dele, sekalē **volkrijk**, levendig, ramē ; propvol, selaq ; 'n grote hoop uitmaken, ngondjem (o) **volkstelling** tjatjaan **volledig**, compleet, ḡēnaq ; volkomen, semporna ; voldoende, tjokop ; vol, posaq of ēbāq ; niet — korang

volleerd, einde, tamat ; het godsdienstonderwijs genoten hebben, chatam **volmaakt**, volleerd, tamat ; volkomen, semporna ; ten einde, mopot **volmaaktheid** kesempornan **volmacht**, plaatsvervanger, bākēl ; gemachtigde, polmaq

volop, niet te weinig, taq korang ; veel, bānjaq ; genoeg, tjokop **volstaan**,

vol staan met water, betjer of ketja ; voldoende, tjokop **volstandig**, bestendig, paḡun **volstrekt**, — niet, taq pēsan of taq pēsan² ; het moet, pastē of mastē ; het is — nodig, taq kenēng ndjāq

voltallig, — bijeen, pekpek ; compleet, ḡenaq ; genoeg, tjokop ; vol, ēbāq of posaq ; — maken, paḡenaq of ḡenaqē **voltooien**, voltooid, marē ; afmaken, pamarē of marēaḡi ; afdoen of beslissen, potosaḡi **voluit**, alles, kabi **volwassen** zodat men geen kind meer is, bālik of akēl-bālik ; huwbaar, ḡāndjā ; hoog, tēngḡi **volzin** okara **volzitten** met bloed, djar-ḡādjir dārā ; — van vruchten of bloemen, lebāq

vomer ngota (o) **vond**, kunstgreep, akal ; vonst, sē ētemo **vondeling** anaq nemo (t) **vonder** tētē ; daarover gaan, nētē **vondst** sē ētemo **vonk**, brandend deeltje, letēqna apoj ; sprank door de lucht vliegende, to-lato **vonnis**, uitspraak, potosan ; straf, okoman ; — slaan, potos **vonnissen** okom ; vonnis slaan, potos **voogd** bāli ; als — optreden, bālii

voor, vóór, adāq ; vóór zijn, kadaān ; naar — ka-adāq ; vooraan, ē-adāq ; — 'n meerdere, ē-adjunan ; iets — zich hebben of — zich iets plaats en of bevinden, aḡebi ; bestemmen — ḡāḡābāj of keḡābāj ; bestemd — of om, ēḡābājā of ēkeḡābājā ; bestemd — 'n ambt of betrekking, ḡāḡāng ; — iem. ē-adāqna ; die — u geweest zijn, sē djung-ḡāluān bān ḡibiḡna ; — iem. heen, ka adāqna ; om, sebāb ; om reden, amarḡā ; — 'n tijd, olē ; — dat, sabelunna ; aangaande of wat betreft, perkara ; — zo verre, saolēna ; — altijd, saabitabidā ; — niets, pertjoma ; vore, ḡurā

vooraan ē-adāq **vooraanzitting** kor-sē kormadān **vooraf**, van te voren, ē-dāq-adāqna ; eerst, ḡālu of ḡāluq ook ḡāluān ; nog niet, ḡitaq ; naar voor, kaadāq **vooral** sē parlo **vooralsnog** ḡiq of laḡiq **vooravond**, zonsondergang, tjompet arē ; de vorige dag, bāriq ; gisteravond, bāriq malem **voorbareg**, gehaast, keburu ; al te haastig, lantjang ; — handelen tegenover iem. lantjangē

voorbédacht, toch doen niettegenstaande 't verboden is, tenget of tēngēt **voorbédachtelijk**, met opzet, ēsadjā **voorbéde** duā of penduā **voorbéde**, exempel, tjonto of mal ook tolādān ; — tot afschrik of ter navolging, tepalopē of tapel-opē ; gelijkenis, opama ; by — saopama ; zoals, mara of akanta

voorbéhoedmiddel, afweermiddel, penolak ; voorzorg, prantē **voorbériden** sēdiāaḡi **voorbériding** penjēdiāān **voorbéridselen** maken, paranta **voorbéschikken**, voorbeschikking, tak-

dir ; voorbeschikt door God, ētakdir ; voorbeschikt of bepaald, kepastē **voorbéschikking** takdir ; Gods wonderbare wijze en weldadige beschikking, hēkmat **voorbéschikt** kepastē

voorbij, geleden, lēbāt ; afgelopen, obus of lobār ; reeds — kepongkor **voorbijgaan**, verdwijnen, sērna ; er-gens langs gaan, mēngḡir (p) ; voorbijkomen, lēbāt ; ioi — lēbādi **voorbijkomen** lēbāt **voorbijstreven** ongkolē **voorbrenge**n, halen, kalaq ; voorgebracht, bādā ; produceren, pabādā **voordat** ḡitaq of sabelunna **voordeel**, baat, ontong of kontongan ook asēl of ḡuna ; — aanbrengen, ontongē of ontongaḡi of paontong ; met — podjur ; — van handeldrijven ook, bātē

voordelig ngontongē of ngontongaḡi (o) ; — slagen, podjur ; — opgroeien, djurbu **voordezen**, vroeger, lambāq of ḡiq lambāq ; in vroeger tijden, djāman kona **voordoén**, iem. iets — tjontoē ; ioi wijzen, toḡui ; versperren, andeng ; wijze van zich — of zich voor te doen, ḡu-laḡu

voordragen, kennis geven, taoaḡi of atjaos ator ; 'n meerdere iets aanbieden, atorē **vooreergister** ketelo-malēmma **vooreerst**, ten eerste, saperkara of sakalē ; vooraf, ḡāluān **voorerf** latar of tanēan **voorgaan**, vóór iem. gaan, adjālān kaadāq of adjālān ē-adāqna ; — met voorbeeld en lering, dādi panodān ; — v/n overledene, masē asēmbāq ē-adāq bāi **voorganger**, hoofd, lora ; leidsman, panodān ; tot — hebben, apanodān ; de — in het gebed, ēmam ; priester, pengolo **voorgebergte** tandjung **voorgestoelte** kor-sē kormadān

voorgeven ako of angken ; voorwenden, dā-kēndā of takanta en pē-apē ook wa-koa **voorgevoel** pengrasa **voorgevoelen** ēkerasa **voorgoed**, zich — ergens vestigen, njabāk **voorhamer** palo **voorhanden** bādā **voorhangsel**, gordijn, ḡubā ; scherm, andeng **voorhebben** asadjā **voorheen**, eertijds, lambāq of ḡiq lambāq ; in vroeger tijden, djāman kona

voorhof latar of tanēan **voorhoofd** dāi **voorhuid** v/h membrum virile, kontjoqna palaq **voorin** ē-adāq **vooringenomen**, partijdig, pēlē kasē ; voorliefde voelend, lēbur ; afkerig, bādijiq **voorkennis**, met — van, trang dāri **voorkeur**, bij — angor ; de — geven, pēlē **voorkomen**, uiterlijk, bāngon ; kleur, robā of ropa ; — van iem. ook : tjadjā ; gelaat, moa ; 't komt mij voor, kēra sēngkoq of rasa sēngkoq ; eerder aankomen, napaq ka adāq ; beletten, larang ; voorvallen of gebeuren, dādi ; verschijnen voor, ngadep (a) ; er zijn, bādā ; naar het schijnt,

robāna **voorkomend**, vriendelijk, rē-tjē; hulpvaardig, tero tetolong; gebeuren, dādi; niet — kereng ook bengēs **voorlang** la abit; jaren geleden, lambāq

voorleggen bāgi **voorlezen** matja **voorliegen**, iem. iets — lētjēgi **voorlopig**, eerst, gālu of dālu **voormaals**, vroeger, lambāq of gīq lambāq **voormalig**, gewezen, sē dālu; jaren geleden, lambāq; oudtijds, dĵaman kona **voormeld** sē la ēsebut ē-atas

voormiddag gīq laġu of gīq aġu; 9-11 bān-abān laġu; van 10-1, narēq of abān **vóórnaam** njama dāġing **voornáám** agung **voornaamste** peng-radĵa **voornamelijk** sē otama **voornemen**, beogen, ara; plan, nēat of sadĵa en penĵadĵa; het — hebben, anēat of asadĵa; iets — njadĵa of nēadi; met het — om, akarep of asadĵa; doel, karep; bedoeling, nēat

voornoemd sē la ēsebut buru; vermeld, ēsebut of ēkesebut; bovengemeld, sē la ēsebut ē-atas **vooronderstellen**, onderstellen, ra-kēra **vooroordeel** pēdu **voorop**, vooruit of naar voren, kaadāq; **vóór**, ē-adāq **voorouder**, van ouder tot — toron-temoron **voorouders** leloor of kakēq-nēnēq-mojang ook djuq-djudjuq

voorover, op de buik liggen, tapang of salpang; — liggen, tēdung napang (t); — vallen, dĵrungep; over 't hoofd buitelen, dĵumpalēt of dĵung-kēlang **vooroverbuigen**, diep — songkem; zich — terwijl men zit voor 'n meerdere, markong **vooroverslaan** of **voorovervallen** labu napang (t); met 't gelaat tegen de grond, labu njokem

voorpoot soko-adāq **voorraad**, reisgeld, sango; nog — gīq bādā; nog veel, gīq bānĵaq **voorraadkamer** gedung **voorrecht**, geluk, ontong; zegen Gods, slamet **voorschieten** aberiq pandĵer; lenen aan, maēndĵam (p); te leen geven, apēotang; iem. lenen, maotang; het dagelijks voorgeschotene, blāndĵa

voorschijn, te — komen, bidāl; naar buiten, ka-loar of kloar; te — brengen, pakloar of kloaraġi; boven komen uit 't water of uit 'n gat, podul; opkomen van zon maan of sterren, meto; uit 'n schuilplaats te — komen, međāl (b); uit 'n holte te — komen, ngonjol; niet te — komen, maēlang

voorschot, handgeld, pandĵer of pē-sē pandĵer; het geleende, pēndĵaman; schuld, otang **voorschrift**, opdracht, bebekas; les, beburuk; bevel, prēnta; voorbeeld, tĵonto **voorschrijven**, gelasten, asoro; bevelen, aprēnta **voorschands**, eerst, gālu of dālu en gālu

voorslaan aan 'n meerdere, atoraġi rembāk; uitnodigen te doen, adĵāk;

over iets beraadslagen, ngrembāk **voorslag**, voorstel, rembuk of rembāk; — v/n klok of trom, drākdrāk **voorspel** v/d gamelan, ġiro **voorspellen**, iets — abāngsēt; iets voorzeggen, nebāk (t); iets aanduiden door 'n vogel 'n droom of natuurverschijnsel, alamat; iets waarzeggen omtrent de toekomst, mētangē (p) **voorspelling** bāngsēt

voorspiegelen toq-ngetoqē (k)

voorspoed, heil, bākĵā of bādĵrā en keslamedān; welvaart, keslamedān; geluk i/d handel, ontong; zegen, berkat of sabāb; voorspoedig, dūlat **voorspoedig**, gelukkig, slamet of dūlat ook bādĵrā; — in zijn onderneming, pođjur; — opgroeien, dĵurbu; aangenaam, njaman

voorspraak, hulp, tolong; hulp van iem. petolong of pētolong en pertolongan **voorspreken** tolongē **voorstaan**, zich laten — op, ngēdiraġi (ē) of ngādiraġi **voorst**, de — pengadāqna of sē dāq-adāq en sē ē-adāq dĵibiq of sē ē-adāq dĵiriq

voorstel, raad, rembuk of rembāk; beraad, rembuġān **voorstellen**, iem. — tĵaosāġi; iets — aan 'n meerdere, atoraġi rembuk; zich verbeelden of zich — njēpta (tĵ); uitnodigen te doen, adĵāk; iem. iets — tarē **voorstelling** die men zich maakt, penjēpta; 'n — laten geven, tangġāq; verbeelding of begrip, sangka of sangġu en penĵangka **voorsteven** tĵantēk

voort, aanstonds, kēdiq; straks, dā-ġiq; 'n ogenblik, sakedĵāq; vooruit of laat ons, madĵu of aĵu; reeds weg, la onđur of la adĵālān; ga weg, onđur; vertrek! la kasa **voortaan** sakebudina; in 't vervolg, laēn kalē of sakalē-aġiqna; en dan, marēna; later, ē-budi

voortbrengen, te voorschijn brengen, pakloar; naar buiten, kloar; uitkomen, meto; produceren, pabādā **voortbrengsel**, opbrengst, beto of asēl **voortdrijven**, 'n dier — alang of aġā; als beklagde, ġiring **voortdringen** angsek **voortdurend**, aanhoudend, pa-ġun of tetep; in — e beweging, ali-ġuliān; — luiden of bellen, krontĵeng **voortduwen** sotok of sorong **voorteken** lamat of alamat; natuurverschijnsel dat iets voorspelt of heet te voorspellen, rā-ġārā

voortgaan, zijn weg of werk vervolgen, tros of ladĵu ook bātĵot; — met, patros of paladĵu; vorderen, abubul; algemeen maken, pabrāta; hard — bātek; van de hand gaan, ġārus of larēs **voortgang** trosan **voortĵijds** kona **voortkruipen** aġārsot **voortlopen**, in den blinde — noroq (t) sape-dĵālānna soko

voortmaken met, bād̄jengē **voortplanten**, zich verergeren, kakan; aansteken, nolar (t); aankweken of telen, obu; fokken, kandungē

voortreffelijk, deugdelijk, otama; opperbest, tjēq betjēqna of betjēq dibiq; overtreffen, lebie **voortreffelijkheid** kebetjēqan; deugdelijkheid, kotaman **voortreizen** ēntar **voortrollen** paglundur **voortrukken** mađju **voorts**, daarop, pas of lađju ook pas-lađju; verder of wijders, bān polē; wat meer is, apa polē; daarna, marēna; en, sarta

voortschrijden tros of lađju ook bā-tjot **voortschuiven** sotok of sorong **voortslepen** ērēt **voortspruiten**, te voorschijn komen, beđāl; naar buiten, kloar; worden, đāđi **voorstrompelen** of **voortsukkelen** glāđjār **voorttrekken** ērēt **voortvaren**, varen, aladjār **voortvarend**, iets bespoedigen, lekasagi of tolēagi; haastig, kebāt; snel doen, santaq; overhaast, gāntjang; vlug, gāsaq of gāsēk ook akas **voortvluchtig**, weglopen, mēnggāt of buru

voortzetten patros of paladju **voortuit**, vóór, ē-adāq; naar voren, ka-adāq **voortuitdringen** angsek of angso **voortuitduwen** sorok **voortuitgaan**, —de, pēndāq; voorwaarts gaan, abubul **voortuitkomen** abubul

voortuitlopen berkaq ka-adāq; voorbarig, lantjang **voortuitrukken** angso of angsek **voortuitschieten** berung **voortuitschoppen** katjar **voortuitspringend** v/n voorhoofd, noqngong of benol ook gānol **voortuitzeggen** taksēr **voortuitzicht** pengarebān **voortvader** leloor; **voortvaderlijk** ron-tomoron **voorval** perkara **voorvallen** đāđi of kelakon

voorvechter pengadāqna prang; haantje de voorste = vechtersbaas of belhamel, djađu **voorvinger** tondjuq-đuding **voorwaar**, werkelijk, ongguān; in ernst, onggu; inderdaad, senjatana; in waarheid of stellig, saongguna = saēstona **voorwaarde**, vereiste, sarat; onder de — đjāndji of angger; tot — stellen, padjāndji

voorwaardelijk bādā đjāndjina of bādā anggerra **voorwaarts** gaan, abubul; — trekken, mađju; voortgaan, tros of lađju ook bātjot; laat ons, aju of madju

voorwenden, kwansuis, đā-kēndā of ta-kanta en pē-apē; voorgeven, ako of angken **voorwendsel**, dekmantel, pengalengan; iem. voorgeven, pengako of pengangken **voorwerp** bārāng; — van afkeer, djiq-bādjiqān **voorzanger**, voorganger in 't gebed, ēman; leidsman, panodān

voorzeggen sēdi otjaq; dicteren, kotjaqagi; iets — nebāk (t) **voorzeker**, zonder twijfel, karoan ook tanto

of mastē; 'n feit zijn, trang; het moet volstrekt, taq ngenēng ndjāq; werkelijk, ongguān; immers, orēng

voorzetten als onthaal, sođuađi **voorzichtig**, behoedzaam, tē-ngatē (a) ook djātna of predjātna; wees — sēngaq ook sēngaq tē-ngatē; op zijn tellen passen, predjātna **voorzichtigheid**, kundigheid, kebāngkēđān; iets met — doen, atēagi; omzichtigheid, predjātna **voorzichtiglijk** klabān tē-ngatē

voorzien, iem. — tjokobi of patjokop; — van wat er bij hoort, pobui of pasangē; 'n beurs van geld — ook, sabāqi; van iets iets — mobu of masang en njabāq; vooruitzien, ngabās (a); iem. van iets — ngērēm (k); uitrusten, sangonē; verzorgen, raksa of rabāđi; bedienen, lađinē

voorziening rabāt **voorzorg**, voorbehoedmiddel, prantē; bezinning, ah-tēar **voos** gābus; ledig, kēpaq **voorderen**, af— pondut; voorwaartsgaan, mađju of tros ook abubul; manen, tađi **vore** gurāq **voren**, te — gālu; 'n uur of enige uren geleden, gelāq; meer verwijderd dan „gelāq”, gelāq kēa; eertijds, lambāq of gīq lambāq; van te — ē-dāq-adāqna; van te — overdenken, pēkēr dilu of pēkēr gālu **vorig** lambāq of gīq lambāq; de — dag, bāriq **vork** garpu of tjotjoq; — om dieven te vatten, tjatak

vorm, figuur, đāpor; fatsoen, bāngon of robā; de — hebben, abāngon; giet— penjētaqan (tj); manier, tata; niet in de — taqpa-tata of taq petata; de — en in acht nemen, ormađi; model, tjonto **vormen** tjētaq **vorsen** prēksa **vorst** rato; koning, radjā; tot — maken of als — eren, ngerato (k); als — heersen, nratoē of nratonē; nok, bubung

vorstelijk ratonē; — gewaad, angguj keradjaān **vorstin** rato; tot — maken, ngerato (k); als — heersen, nratonē **vos** gārāngan of rāng-gārāngan **voud**, dubbel—ig, lēpet of lēpet duāq; drie— lēpet teloo

vouw lēpetan ook lēpet of lempēt **vouwbeen** pengeraqna đlubāng **vouwen** lēpet; kleren — ook, tampē

vraag petanja of pertanjaan; — a/n meerdere, pēator; — bij 't leren, sobāl = suāl; verzoek, pemēnta; id. tot 'n meerdere, penjoon; id. v/n meerdere, pemondut **vraagal** njanjēl of tjomēl **vraagbaak** petanjaan **vraagstuk** sobāl

vraagziek argā ook lamēs **vraat**, veeleter, orēng melak; gulzigaard, orēng rakos **vracht**, passagegeld bij vervoer te water, tambāngan; bij vervoer te land, sēwa; lading, hubudān of buwāđān; inhoud, osoq; draag—

pēkol **vrachtkar**, ossewagen met kap, tjikar of djikar; ossewagen zonder kap, glindingan ook giling **vrachtpaard** djārān bliđjāqān **vragen** naar iets, tanja; — om iets, mēnta (p); iem. — tanjaē; bidden, soon; iem. onder— prēksa; — v/n mindere, soon; 'n vraag doen, atanja; naar iets — of vernemen, tanjaāgi; aanhoudend — njē-nganjē (a) of tjomēl; aanhoudend — om, njēq- nganjēqē

vrager, njanjēl of tjomēl **vrede**, minnelijke schikking, kerokonan = rokon; heil, keslamedān = slamet; — zij ... padā slamet; zoon des —s, anaq slamet; in — of veilig, slamet; — zij ulieden, asalam alaēkum; in — leven, atong; — bewaren of — stichten, patong; in 'n tijd of tijdperk van — kerta; — hebben met God, asra; — Gods, keslamedān sē dāri Alla

vreemd, wonderbaarlijk, anē of gāib; buitenlands, sabrāng; niet — lomra **vreemde**, im. v/n andere plaats, orēng mantja of dāging tomēmpēl; geen familie, bānē sanaq **vreemdeling** orēng laēn neğārā; iem. v/n andere plaats, orēng mantja

vrees, angst, takoq; met — bevangen, tebegeēgen; iem. — aanjagen, patakoq; — inboezemend, ngedjerāi **vreesachtig** takoqan of takođān ook gīrasān of gērābāb; kleinmoedig, kēnēq-atē **vreeslijk**, angstwekkend, nakoqē = matakkoq; afschuwelijk, mrēngēsāgi

vrek orēng-tjerēq **vrekkig** tjerēq of brikēng ook britbit **vreten** v/n dier, ngakan (k); plat voor eten, abāduk of abāngkaj; iets — mbāduk of mbāngkaj ook ngonjoq (o)

vreugd of **vreugde**, blijdschap, kebungaan; plezier hebben, soka bunga; genoeg hebben, bunga; vol bedrijvigheid, ramē; genoeg, lēbur of lēdur **vrezen**, angstig, gīras; ioi — ketakoqē; in angst zitten, kebātēr of maras ook mangmang; bang zijn, takoq

vriend sobat; bekende, mo-sarmoan; bevriend, sarmo; intieme — sobat kentel; de —en v/d profeet (Mohammad) saabāt; kameraad, kantja; gezelschap of bondgenoot, kantēq **vriendelijk**, voorkomend, rētjē; lief, manēs **vriendin** mo-sarmoan **vriendschap**, verhouding als vriend, kesarmoan; in — leven, asesobađān of apersobađān ook atan-trētanan of betjēq; in — zijn, asarmo

vrij, niets te doen hebben, nganggur; los, lotjot; tamelijk of enigzins, abāk; tamelijk of middelmatig, seđeng; niet dienstplichtig, merđika; niet gedwongen, taq ēpaksa; eigen verkiezing, karep đibiq; uit —e wil,

halal; ontslagen, ēlepas; losgelaten, ēotjol; — van iets, lopot; niet getroffen, taq kenēng **vrijaf** hebben, nganggur; — geven, lēlanē ambu **vrijbrief**, reispas, sorat pas; verlofbrief, sorat permēsi

vrijbuiten, zeerover, bādjāk **Vrijdag** djumaat of arē djumaat **Vrijdagavond** malem sato **vrijen**, verloofd, abākalan **vrijgeven**, vrijaf geven, lēlanē ambu **vrijgevig**, mild, lambāq **vrijheid** v/n ontslagene, pelepasan; geoorloofd door godsdienstige wetten, halal; vrijstaan, benang; verlof, permēsi; vergiffenis, maap **vrijkopen** tebus **vrijkoping** penebusan

vrijlaten, vrijaf geven, lēlanē ambu; loslaten, otjol; ontslaan, lepas **vrijlopen** lopot **vrijmachtig**, oppermachtig, kebāsa; de —e of de oppermachtige, sē kebāsa **vrijmaken** tebus **vrijman** prēman

vrijmoedig, onbeschroomd, tjoman-taka; vrijpostig, bāngalan **vrijmoedigheid** bāngal of kebāngalan **vrijpostig**, brutaal, bāngalan; onbeschoft, tjangkolang of korang adjār; onbescheiden, tjelongaq; bemoeiziek, lantjang; — en ondeugend, seloro **vrijspreken** lopotaği okoman **vrijstaan** benang **vrijstellen** lopotaği

vrijuit, ronduit of recht voor de vuist, sadjārbāna of sabāktjana; recht uit, tros trang **vrijwaren**, behoeden, raksa; van iets vrijstellen, lopotaği **vrijwillig**, uit eigen beweging, karebā đibiq of sadjana đibiq ook karebā điriq of sadjana điriq; wel willen, gelem; — offer, sandeka

vroedvrouw đukon **vroeg**, bv la-ğūq; 's morgens, gīq lağū; spoedig, lekas of đuli; — of laat, lambāq lekas **vroeger**, maanden geleden, bilān; jaren geleden, lambāq of gīq lambāq m đimēn A; — tijd, bākto kona; in — tijden, djāman kona

vroegrijp van rijst, lağū; van maïs, lekas **vroegtijdig**, vroeg i/d morgen, ġū-lağū; heel vroeg! palağui! **vrolijk**, aardse genoegens, kemoktēn; plezier hebben, bunga of soka bunga; blij, pērak; blijdschap des harten, bunga atē; blijgestemd, soka atē; zich — maken, gābāj penglēburān; levendig, ramē; gelukkig, đulat; grappig, lotjo

vroom njantrē (s) **vrouw** orēng binēq; — van, binē; 'n — nemen, abinē; — en kind, anaq-binē **vrouwelijk** binēq of bebinēq **vrouwelijkheid** pokē m bādunan AT **vrouwerok** sampēr **vrouwziek**, verlangen naar 'n vrouw, ngeteroē binē of tero ngebinē; ontuchtig, songar **vrucht** v/n boom of plant, buā; — in 't algemeen, wā-buāān; — van arbeid, kadjā; nut,

paēdā ; lang — geven, apaasēl ; — en der gerechtigheid, wā-buā kebenderān **vruchtbaar**, dikwijls baren vooral van dieren, merdi ; volop van vruchten en ook fig. lebāq **vrucht dragen** abuā **vruchteloos**, te vergeefs, pertjoma of taq-paḡuna = taqpa-ḡuna ; zonder succes, sangkal ; ijdel of ongeldig, bātal ; onnut, taq paēdā **vruchtgebruik**, in — ḡāduān

vruchtlos ḡundung ; van pisangs of palmen, tondun **vruchtwater** kekabā **vuig**, slecht, d̄jubāq of seloro ; in woorden, rotjo ; lui, lemos of tlēdur ook tēbir ; wegens ruzie scheiden, glindjāngan **vuil**, smerig, kotor of keḏāq ; — v/d huid, keḏāq bāngkal ; — v/d tanden of v/h mannelijk teellid, tong-lotong ; het — keḏāqna ; 't — onder de nagels, keḏāqna koko ; 't — in de oren, taēna kopēng ; — v/n ei, ḡārāng of semburuḡān ; met woorden, rotjo ; vies, d̄jebā ; vals en — van taal, resem ; vol met — buḏāk **vuilbekken** roso ook rotjo

vuilnis, afval, sarpa of sarpaan ook pa-sarpa ; onkruid of droge bladeren, rombu **vuilnishoop** pa-sarpa of sarpaan **vuilwit** belāj of pelaj **vuist** perḡem = perḡeman

vullen, anaarden, oroḡi ; iets — of laden, ēsēē ; zijn buik — pakenjang ; — tot de rand, kēpēr ; vol maken, posaq of ēbāq ; iets — of iets met iets — ēbāqi of posaqē ; met lucht — pakembung **vulling** ēsēna **vulsel** ēsē **vuns**, niet goed droog, bādek ; nat, bāsa ; duf, ameng **vunzig**, vochtig, bāsa ; bedorven, bāu ; — van gekookte rijst, bāruj

vuren, afschieten, otjol ; af— of afsteken, somet of solet ; schieten met 'n geweer, tēngḡār of beḏil **vuurig** v/n dier, keras ; onrustig, ḡirās ; afgunstig, panas atē ; eerezuchtig, radjā atē **vuur** apoj ; — aanmaken, odiqu ; op 't — zetten, andel

vuurberg ḡunong apoj **vuurhaard** of **vuuroven** tomang **vuurpot** keren **vuurslaan** ketēk **vuurslag** pengetēk ; het staal, bād̄jā pengetēk **vuursteen** bāto pengetēk of bāto apoj **vuurtouw**, lont, opet **vuurvlieg** nang-konang **vuurwapen**, geweer, snapan of beḏil ook tēngḡār **vuurwerk**, voetzoeker, lēng-tjēlēngan ; groot soort, mertjon

waadbaar, ondiep, nēngkēq **waaghals** orēng bāngal ḡālu

waaien angēn ; loeien v/d wind, bārāt ; — v/n zachte wind, ngeleser of ser-keleseran ; blazen, tēop ; blazen op, serop ; afstoffen, kebūdi of ḡebāsi ; zich verkoelen, akepaj ; iem. — ngepaj **waaiër** kepaj **waaiërpalm** potjoq **waaks** tangē

waakzaam, nauwkeurig achtgeven, ngestētē of tē-ngatē (a) **waan**, verbeelding, sangka of sangḡu ; mening, kēra ; opvatting, trēma **waanwijs**, verwaand, radjā-tjētak of angko ook ma-koma ; eigenwijs of laatlunkend, pēnter d̄biq

waar, naar waarheid of juist, bender ; werkelijk — njata ; het ware, perkara sē bender ; — v hetgeen iem. zegt, tepaq ; dat is — ook, ē iā of o iā ; stellig, ongḡu ; zeker, tamto ; koopwaar, dāḡāngan ; goederen, bārāng ; —? dima of kema ; welke, ē-dima ; — ook, dima bāi ; van — dāri dima ; waarheen, kama ; — is je schuld, kema otanga

waarachtig bender **waarborg** tangḡungan ; onderpand of godspenning, pandjer **waarborgen** tangḡung **waard** zn sē andiq bengko pemondugān ; bv pantes **waarde**, prijs, arḡā of reḡā ook adji ; aan iets — hechten, adjii of ēmanē ; van — areḡā ; van grote — akebli radjā

waarden, schatten, taksēr ; achten, adjii **waardig**, behoorlijk, patot ; te recht, pantes ; gerechtigd of verplicht, bād̄jib ; aanzienlijk, aḡung ; deftig, angkreng of angker ook ḡānteng en angḡāq of ḡāḡāq of soḡāq en djāgrāq of senger ; verdienen, olē

waardigheid, ambt, pangkat ; werk, pengḡābājān **waardoor** sebāb apa **waarheen** kama **waarheid**, naar — of in — benderrā of sabenderrā ook njatana of sanjatana ; stellig, ongḡu of bender ; werkelijkheid, kenjataan ; om de — te zeggen of voorwaar en ook in — of naar — saongḡuna ; in allen ernst, saēstona

waarlijk njatana of sanjatana ook benderrā of sabenderrā ; voorwaar, saongḡuna ; werkelijk, ongḡuān **waarmaken** njataaḡi **waarmede** bān apa **waarmede**, etiket, tjap ; merk, tora **waarmede**, aan iets 'n teken geven, toraē ; iets stempelen, ngetjap

waarna, nadat, saelana ; vervolgens, pas ; daarna, marēna **waarnemen**, gadeslaan, abāsaḡi ; plaatsvervangen, bākēlē ; nagaan, prēksa ; ergens op letten, ēngaq ; oppassen, tē-ngatē (a) ; nauwkeurig toezien, ngestētē

waarnemer, vervanger, bākēl ; bij 'n offer- of feestmaal, sesēlē **waarom**, waardoor, sebāb apa ; wat is er, arapa ; hoe komt het dat, dāq-rāma ; de reden er van, marḡāna **waarschijnlijk**, vermoedelijk, ra-kēra of kērana ; mis-schien, amēq of pola **waarschuwen**, wees voorzichtig, sēngaq ; ergens voor — sēngaqē of pasēngaq en sēngaqāḡi ook ēngaqāḡi **waartoe** of **waarvoor** parlona apa of bākān apa ook ēkeḡābājā apa ; waardoor, sebāb

apa ; wat nut ? apa ġuna **waaruit** ?
waar van daan te voorschijn gekomen,
medāl ē-dima ? **waarzeggen**, voor-
spellen, pētangē of tebāk

waarzegger pētangan of tokang-
tebāk **wacht**, wachter in 'n woon- of
pakhuis, pekemēt ; nachtwacht, patrol
of toġurān ; de — houden, akemēt of
adjāgā en atoġu ook atongguq en nge-
mēt of matrol ; de — houden in 'n
wachthuis, patrol ; de — betrekken,
apatrol of atoġur en aġardu ; — ! laon !
of dāntēq ! ook dāntēq ġālu (= wacht
eerst) **wachten** adāntēq ; zich —
djāgā (ka) abāqna dībiq ; — op,
ndāntēq ; hopen, arep ; verlangend —
rep-ngarep (a) ; wacht ! dāluq of ġā-
luq en laon ! op— ambāq ; zich laten
— abit ; in acht nemen, ēngaq

wachter kemēt of pekemēt **wacht-
houden** akemēt of adjāgā **wachthuis**
kardu of ġardu ook toġur **wachtplaats**
ġardu of toġurān

waden lēbāt ē-songaj of nerapes
wagen zich — tēkad ; proberen, tja-
tjak of kođi ; het — bāngal ; zich te
veel — bāngal ġālu ; rijtuig op 4 wie-
len, rata ; landauer, krēta ; huur— rata
sēwan of krēta sēwan ook rata sēwaan
en krēta sēwaan ; buffel- of osse— met
kap, tjikar of djikar ; zonder kap, glin-
ding of glindingan ; spoor— krēta
asep of krēta apoj ; post— krēta pos ;
auto, montor ; huur-auto, taksē ; 3 wie-
lig motor-karretje, dimo

wagenkamer kamar-rata of kamar-
krēta ; voor 'n auto, karas of ġaras
wagenpaard djārān perataan **wagen-
spoor** lolossa rata of lampadā rata
wagenvracht buādāna rata **wagen-
wijd** open, bākbāk of tartar **waggelen**,
wiebelen, gāndjāl-gāndjil ; niet recht
lopen, njelēot (s)

wajang bādjang ; de — vertonen,
adālāng **wajangspeler** dālāng **wake**
ġilir **waken**, de wacht houden, op-
passen, adjāgā of akemēt ook atoġu ;
— v/d nachtwacht, apatrol ; opblijven,
tangē ; — voor ioi, raksa of rabādi ook
paratēnē ; met open ogen, melaq ; de
nacht wakend doorbrengen, laq-melaq ;
id. met reciteren, melēqan ; niet slapen,
taq tēdung ; ontwakken, ngēding

wakend tangē **wakker** zijn, kēding ;
— worden, ngēding of djāgā tēdung ;
nog — ġiq taq tēdung of ġiq taq ngē-
ding ; iem. — maken, djāġāi ; 'n meer-
dere — maken, bungoē ; niet — te krij-
gen, blubu ; opstaan uit de slaap, djā-
gā m abungo AT ; de ogen openen,
melaq ; lustig, ramē of lēbur

wal dārāt ; aan — gaan, toron ;
naar de — sturen, pakepēngġir ; zee-
oever, pēngġir sērēng ; rivieroever,
pēngġir songaj ; vaste — dārādān ;
de lading op de — brengen, patoron

walg, beu, busen ; afkerig, bādjiq
walgelijk, vuil, keđāq of kotor ; wal-
gingwekkend, ēkebādjiqi orēng **wal-
gen** van, busen ; afkerig van, bādjiq
walgingwekkend ēkebādjiqi orēng
walm kokos of okos ook oaq **walmen**
ngokos **walvis** ludan (djukoq radjā
sē dāri tasēq)

wan voor rijst, ġādāng ; voor zand,
ērēk ; voor meel, pengadjādān **wan-
bedrijf** dusa of kesalaqan **wand** van
hout of bamboe, tabing ; beschoot, ġe-
đjuk ; muur, tēmbuq **wandel**, handel
en — kelakoan. **wandelaar** orēng
adjālānan **wandelen**, lopen, adjālān ;
kuieren, alān-djālānan ; voor plezier,
plesir of besiar ; voor plezier ergens
heengaan, ēntar amaēn ; slenteren,
aklētjēt of nglētjēr ; handel en wan-
del, kelakoan

wandelstok tongket of dungket ;
knuppel, ġādā **wandluis** ġlāta **wan-
nen**, menen, ngēra (k) **wang** pēpē
wangedrag kelakoan djubāq **wangun-
stig** op, aērē ; jaloers, tamburuān
wanhoop ēlang pengarepan **wanhopig**
sompēk

wankelbaar, beweegbaar, kenēng
ēġuli ; niet bizonder hecht, taq patē
seken ; wispelturig, taq paġun pēkēra
wankelen, onvast op de been, blindir ;
weifelen, ēbu ; waggelen, gāndjāl-
gāndjil ; beweeglijk, ġuliān

wankelmoedig zijn of ongerust, ko-
bātēr ; twijfelen, mang-mang ; weife-
len, ēbu **wanluidend** taq njaman ; van
gebezigde uitdrukkingen, taq tepaq
okarana **wanneer**, tegen — bilā ; zo
— bilā of samangsana ; als, mon of
lamon ; tijd, bākto of kala ; tijdens,
nelēka **wannen**, rijst — tampē of di-
diq en dikdik

wanorde, in — ruso of rotjo ook
klarkar ; in — liggen, klarkar ; op-
schudding, ġigir of ēnger ; onordelijk,
resem ; ongeordend, djerumbung ;

wanordelijk ruso of rotjo ; in de war,
taq tepaq ; — geplaatst, tjar-katjēr
want, omdat, sebāb ; reden waarom,
krana ; daarom, mēlana of molana en
polana **wantrouwen**, niet geloven,
pēdu ; — voeden, taq pertjadjā ; arg-
waan, tamburuān **wapen** sendjāta of
kep-sēkep ; scherp — ġēġāman of
bliu ; iets dat scherp is, bāreng tadjem ;
gewapend, asēkep of asendjāta ; teken,
tenger ; vlag, mandirā

wapenrusting ġēġāman **wapperen**
v/n vlag enz. akebār ; laten — pake-
bār ; wapperend vaandel = oogst- of
veldteken, bul-ombul **war**, in de —
taq karoan of taq ro-karoan ook taq
tepaq ; verlegen, ġimeng of ġipon ;
erg in de — mengmeng ; in de — ra-
ken, bingong ; id. bij grote drukte of
ontsteltenis, ġipo ; in de — maken,

njalsal (s) **waringinboom** baringēn **warm**, heet, ook het — hebben, panas; lauw, angaq; het erg — hebben, odjāng of lalak; brandend heet v/d dag, panassa loq-ngeloq (k); — maken, papanas

warmen, op— of iets — panasē of papanas ook angaqē of paangaq en ngangaq; zich — bij 'n vuur, akēndu; zich — in 't zonnetje, akartang **warmte** panas **wars**, afkerig, bādjiq of tjeremet; beu, busen **wartaal** otjaq metjētjot **was** malan

wasem asep ook kokos of oaq en okos **wasgoed** sasaan **waskaars**, lēlēn; aangestoken — dāmar lēlēn

waskom tobung of tobung raop **wasman** tokang menato of tokang sasa ook penato **wassen**, zich de handen of voeten — abāso of abātjo; het bovenlijf — bāk-abāk; klederen — sasa; het binnenste van iets (kopjes en bordes of glazen enz.) — koraē; 'n meubel of de vloer — asaē; rijst of vlees ook 'n lichaamsdeel — bāso of bātjo; hoofdhaar — atolo m akramas AT; zich het lichaam — of baden, mandi m asēram AT; zich het gelaat — araop; iem. 't gelaat — raobi; zich het achterste — na ontlasting of zich — na 'n waterlozing, akēla

wassen v/h water, sorong of aēng ongā; opgroeien, tombu **wassing** vóór 't gebed, bulu; die verrichten, kalaq bulu; de — met zand bij gebrek aan water, tajāmom; die verrichten, atajāmom **wastafel** mēdjā raop

wat, al — sarobāna; al — ook (= onverschillig —) sabārāng; —? apa; — is er? arapa; 'n weinig, sakonēq of sakodiq; hoe, dāq-rāma; — meer is, apa polē; — betreft, dāri perkara

water aēng; levend — of bron— aēng odiq; regen— aēng odjān; put— aēng somor; rivier— aēng songaj; koud — aēng tjelep; met — bādā aēnga; ongekookt — aēng mata of aēng tjelep; warm — of gekookt — aēng bidāng of aēng panas; snel stromend — santer; het — in tegenstelling met het vaste land, laodān; in het — doen, tjabur; in het — leggen, beğā of remrem; 'n rijstveld onder — zetten, torap; onder — door overstroming, ngantjap (a); in — gekookt, kela; 't — in de mond krijgen of — tanden, nglētjēr ēberrā; — halen, njelo aēng

waterachtig mara aēng **waterbak**, gemetselde, djeding; van aardewerk, penaj **watercloset** pekēbān **waterdicht** taq kenēng masoq aēng; goed dicht aaneengevoegd, rapet **wateren** akemē m abānjo A en asenē AT; i/d slaap — ngompol

waterig anjong **waterkering**, langs de weg, tanggūl; om 'n rijstveld, tabun; dijk, tambāq **waterketel** tjerēt **waterkruik** gēndi of kēndi; grote — tampal **waterleiding**, goot of riool ook kanaal, lēkē of soksoq; kanaaltje, kē-lēkēan; greppel lelarēn; stroompje, li-giliān; afvoerleiding, belurān

watermeloen semangka **waterpas** tēmbāngan aēng of sēpat **waterpassen** nēmbāng of njēpat **waterpijp** pantjoran **waterpokken** rotēng **waterpot**, grote voor drinkwater, gēntong of djāmbāngan; id. kleine, peltēng of budjung; voor urine, pēspot of pot

waterput somor; bron, somber **waterschepper** tjantēng **waterslang**, zwart, olar-aēng; python, olar sabā **waterstraal** gili **waterstroom** bāndjir **watertanden** klētjēr; water in de mond krijgen, nglētjēr ēberrā; verlangen, tero; lusten, dūdjan; kwijlen, djāilān **waterval** kleine (meestal gemaakte) pantjoran; met 'n straal stromen, nantjel (t) **watervat** v bamboe, bumbung; groot aarden — gēntong of kentong ook djāmbāngan; id. kleine, peltēng

watervloed, overstroming, bāā of bāndjir **waterzucht** sakēq busong of sakēq bārā ook sakēq lombo **waterzuchtig** busong of sakēq bārāān **wauwelen**, doorslaan, bikbik; wartaal praten, metjētjot **w.c.** pekēbān **web**, spinne— krabāq of kantē; spinrag, sabāng **wed**, buffel— pēmporan of pemandiāna kerbuj **wedde** gādji **weden** ataroan; — op, naroē

weder, meer, polē; twee keer, duākalē; terugkeren, abāli; heen en — ali-bāliān; helder weer, trang **wederafstaan** pabāli **wederbekomen** temo **wederbrengen** pabāli of bāliagi ook kēbā bāli

wedergade tandīng = gāndīng; de — zijn van, atandīng; transitief: nandīngē; gelijke, tandīngan; zonder — taq petandīngan of taqpa tandīngan; de — pasanganna; tegenwicht, ladjān **wedergeven** pabāli of beriq polē; terugbetalen, sera; — hetgeen te veel betaald is, sosoqē **wederhelpt** ladjā of ladjān; 'n — saladjā; van dezelfde soort, tonggāllā

wederhouden, tegenhouden, ngandek (a); stuiten, tagenē; zich — ampet; moeite veroorzaken of belemmeren, gābāj sosa of sosaaği en pasosa ook sosaē; beletten, adāng **wederkeren**, terugkeren, abāli; naar huis gaan, plēman of molē; weder terugkeren, abāli polē

wederkerig gāntē **wederkomen** abāli; naar huis, molē m bubār AT **wederleggen** pađui **wederliefde** pemales trēsna

wedrom polē **wederpartij**, persoonlijke vijand, satro, tegenpartij, penglabān of moso **wederspanning** moko; v/n dier, moğuk; niet willen, taq endāq of taq ġelem; zich niet willen onderwerpen, bāğā **wederspanningheid** mokoan of moğūğān en bāğān **wederspreken** sobāl **wederstaan** alabān **wederstreven** alabān of melabān **wedervaren**, ontmoetingen, lelakon; overkomen, nemo (t)

wedervergelden mbāles **wedervergelding** pembāles **wedervinden** nemo (t) polē **wederwaardigheid** ketjlakaan **wederzenden** soro abāli of pabāli **wederzien** atemo polē **wederzijde** lađjana; overzijde, sabrāng **wederzijds** patang = patēng of salang = salēng

wedijver rebuqān **wedlopen** met paarden, teğārān; met rund of buffel, kerabān **wedren** teğārān of kerabān **wedrennen** van mensen, berkaq; van paarden, tjongklang; van rund of buffel, kerap **wedstrijd** om 'n prijs, sa-jembārā

weduwe randā; gescheiden vrouw, blāndjār; gescheiden vrouw die maagd is gebleven, blāndjār tanang **weduwenaar** duđā **weduwstaat** (4 maanden en 10 dagen) ēdā **wee!** bālāi of blāi; pijn, pedi; ramp, ketjlakaan; uitroep v pijn, adu **weefgetouw** pekakas tenon of tenonan **weefsel** tenonan; lijnwaad, labun **weegluis** ġlāta **weegschaal**, balans, tēmbāng; evenwicht, tēmbāngan; unster, dātjēn **week**, 7 dagen, mēnggu ook pētong arē; 'n — samēnggu; 'n — van zekeren dag tot dezelfde dag gerekend, temo dina; 'n — van Vrijdag tot Vrijdag, sadjumaat; zacht van hout of grond, poa; van klei enz. lē-tjaq; enigermate — of beurs van vruchten, durdur

weekhartig birnjē **weeklagen** asero **weemoed** sosa atē **weemoedig** sosa of rentek **weer** polē, z weder

weerbarstig, stout, nakal; ongehoorzaam v/n kind, meler **weergalm** rosaroan **weergalmen** aro-saroan **weerglans** sonar **weerhaak** ēq-kaēq; aan 'n kooi, tēl-tjantēl; aan 'n hengel, pantjēng; aan 'n harpoen, saēng **weehouden**, tegenwerken, malang (p) of melang (p); — om te gaan, ngandek (a); iem. — tagenē; — worden, kandek; zich — om, ampēt

weerkaatsen v/n geluid, aro-saroan; — v/n licht, asonar **weerlicht** dāp-keđāp of lā-bilā; de bliksem, kēlap **weerlichten** dāp-keđāp **weerloos** taq olē alabān

weermiddel penolak of tetolak **weerpain** klēndjerān **weerstand** alabān; iem. — nlabān **weerstand** bieden, alabān; iem — bieden, nlabān

weerstuit kenēng tolak **weezin** busenan **wees**, vader- of moederloos, koong, anaq koong; ouderloos, koong bunter **weeskind** koong, anaq koong **weetgierig** endāq ka beburuğān

weg, pad of baan, djalān; binnen— kampongpaadje of straat, lorong; grote of heren— ēmbung; onder — zijn, bādā ē-djalān; baan of middel, djalān; — nog steg weten, kesasar of tesar; zij— djalān sēmpangan of lorong sēmpangan; iem. op — helpen, dādi panodān; zijn eigen — gaan, toroq karebā dibiq; uit de — gaan of brengen, sēngkērē of sēnggāi ook on-duri; in de — staan, meseksek (p) djalān; in de — treden, adāng of adāngē; uit de — ruimen, sēnggāaği; de — niet kennen, posang; — der zonde, djalānna dūrāka of djalānna drāka; verdwenen, ēlang of tadāq; te zoek geraakt, tesēngsal; vertrokken, la adjalān; — van verdriet of tot bedaren gekomen, lēpor; — of spoorloos verdwenen, mosna; ga — la kasa; uit de — ondur; v/d rechten — af, pasala

wegbergen, bewaren, taro; ergens in — sēmpen; verbergen, ērep; weder in huis halen, tolong; de koopwaar — rēngkesē **wegblazen** njerēpo (s) **wegblijven** taq ēntar of taq dātēng

wegbreken, iets losbreken, bungkar; afbreken en weer opbouwen, robāk of rombāq **wegbrengen**, brengen, ġibā; uit de weg brengen, panjēnggā of paondur **wegdoen** buāng of moang **wegdrijven** van regenwolken, ēlang of tadāq; weggagen, tondung; door 't water, anjoq

wege, van — dāri; ter oorzake van, sebāb; om reden, amarğā; wegens, amarğā dāri **wegen** tēmbāng; — met 'n unster, dātjēn; wikken en — bāng-nēmbāng; zwaar — berāq **wegens**, door, dāri; ter oorzake van, sebāb; om reden, amarğā; wat betreft, perkara; aanleiding, molana of amarğā dāri

wegfladderen per-keleperan **weggaan**, wijken, ondur; gaan naar, ēntar; op weg gaan, adjalān; vertrekken, mangkat; zich verwijderen, sēnggā; — van velen, budāl; heen of doen — paondur **weggelopen** mēnggāt **weggenomen** ēkalaq **weggeraakt** kēlangan **weggeven**, geven, aberiq; — bij schenking, sandekaaği **weggliden** ġudjur

weggooien buāng of ontal **weghappen** sarap **wegjagen**, iem. — tondung of paondur; 'n dier — ġerā **wegkappen** salēp of sēlēp

wegkrimpen, samenkrimpen door braden of wassen, kerker; in elkander krimpen van angst of pijn, markēkēq (p) **wegleggen** sēmpen of taro

wegleiden ġibā ondur **weglopen** buru of mēnggāt ; v/n dier, bābāl ; weggelopene, burun **wegmaken**, zich — buru of mēnggāt ; doen wegraken, ēlangaġi ; maak je weg ! ondur of sēnggā

wegnemen, halen, kalaq ; met geweld — rebuq ; stilletjes — salēp of sēlēp ; opnemen, anglot ; bij dag stellen, ngotēl (k) ; — met beide handen, rakoq ; met de toppen v/d vingers — djudjuq of djumbuq ; iets iem. ontnemen, rampas

wegraken ēlang **wegregenen** labās odjān **wegrollen** paglundur **wegrui- men** panjēnggā of paondur **wegruk- ken** rampas **wegschuilen**, zich verschuilen, ērem of ētek ; achter iets zich verschuilen, alēng **wegslaan**, afslaan, ġerpas **wegsluipen** klēmbāq **weg- sluiten** taro of sēmpen **wegsmijten** buāng **wegsnijden**, gras — arēq ; onkruid of mais — rabās

wegspoelen, door stroom meegevoerd, lanjoq ; mede overstroemd, labās **wegstoppen** ērep **wegstromen** aġili ; doen — paġili **wegsturen** ton- dūng **wegtrappen** sēpak **wegtrek- ken**, iem. — sendāl of sentaq **weg- vallen** ġudjur **wegvaren**, naar huis, molē ; in 'n vaartuig — tompaq **weg- vege** osap

wegvliegen ngaber (a) **wegvluch- ten** buru of mēnggāt **wegwerpen** bu- āng **wegwijzer**, gids, tokang ater ; handwijzer, tondjuq djalān **wegzak- ken** in 't water, telelep ; in de modder — tetjelet ; ioi doen — tjeletaġi ; afzakken, lorot **wegzenden** tondūng ; overzenden, akērēm **wegzetten**, weg- bergen, rēngkesē ; ordenen, tata **weg- zinken** in 't water, telelep ; wegzakken in de modder, tetjelet **weide**, —plaats, pengoanan ; onbebouwd veld, bulāk **weiden**, hoeden, oan ; grazen, asabā **weifelen**, aarzelen, ēbu ; verbijsterd, ġipo of ġipon ; verlegen, ġimeng

weigeren, afslaan, taq ġelem ; — schuld te bekennen, mongkēr (p) of ngalēng (a) ; niet toestaan, larang of pelang ; iem. tegenhouden, langlang ; niet meer kunnen, moġuk ; het hoofd schudden, oeng ; afwijzen, tampēk ; staken, moko = taq noroq prēnta **wei- nig**, 'n — sekodiq of sekoneq ook se- dīdiq ; 'n ziertje, sedjimbīq of sebiġi ; bij kleine gedeelten iets doen, ēnjēt of ēnjēq ; te — korang ; niet — taq ko- rang ; — of geen ruimte, ropek **we- kelijks** sabān mēnggu of sabān pētong arē ook mēngguān

weken v hout enz. beġā of remrem **wekken**, bewerken, padādi ; iem. — djāġāi **wel**, bron, somber ; — eens, tao ; goed, betjēq ; middelmatig, se- deng ; — willen, ġelem ; niet — met

elkaar zijn, sengēt of sengēdān ; erg, tjēq **welaan**, komaan, ajū m mađā T en torē A ; kom, mara **welbehaag- lijk** seneng ; lust hebben in, kesokaē

welbehagen, genoeg of tevreden- heid, kesenengan ; zn = welgevallen = lust hebben in, kesokaan ; ww. ke- senengē ; lust, soka m karsa AT ; er- gens naar zijn zin zijn, perna **welbe- spraakt**, wel ter tale, pēnter tjaq-ngo- tjaq (o) ; ook: doch alleen van man- nen, tjeraptjap ; grappig, lotjo

weldaad kebetjēqan **weldadig**, mild, lambāq of loman **weldoen** ġābāj be- tjēq **weldra**, spoedig, ġuli ; eerlang, taq abit polē ; bijna, paraq ; bijna rijp, paraq masaqa ; bijna dag, paraq sēang **weleer** lambāq of ġiq lambāq

welgeboren, adel, bāngsa aġung ; mijnheer ! ġustē **welgedaan** lempo **welgemaakt** losē **welgemanierd** apos of tao tata ook atata en tao adāt **wel- gemoed** seneng **welgeproportionneerd** sodek **welgeschapen**, zonder gebre- ken, losē ; mooi v/n man, bāġus ; v/n vrouw, radin **welgesteld**, in goeden doen, andiq ; v/n land of 'n rijk, ġema of kerta ook radjā

welgevallen kesokaan of keseneng- an ; iem. — verdienen of trachten dat te doen, kalaq atēna **welgevormd**, welgeschapen, losē ; mooi v/n man, bāġus ; v/n vrouw, radin ; welgepro- portionneerd, sodek **welgezind** be- tjēq pēkērra of betjēq atēna **welhaast**, eerlang, taq abit polē ; spoedig, ġuli **welig** worden v/n aanplant, dādi ; vol- op v vruchten a/d boom, lebāq

welk of **welke** kema of sē kemaq ; waar ? of op welke plaats, dima ; wel- ke of hetwelk, sē of sēng ; op welke wijs, brāma **welkom !** slamet ! of ġu- lat **wellen** somber of mombul **wel- levend**, beleefd, tao tata of tao adāt ; iem. — behandelen, nataē (t) ; welge- manierd, alos **wellicht**, misschien, amēq of pola mēq ook pola maq ; waarschijnlijk, ra-kēra of kērana

welluidend njaman swarana ; helder, ranjēng of njarēng **wellust**, aards geluk, kemoktēn ; begeerte, hāwā **wellustig**, manziek, lētēr ; vrouw- ziek, songar ; van hanen en duiven, brāntja ; geil, ġätel

welmenend bender atēna **welnemen** kesenengan **welnu** marēna **welopge- voed** tao tata of tao adāt ook andāp- asor **weloverwogen** masaq **welp** bu- duq **welriekend** room **welsmakend** lemaq **welsprekend** pēnter tjaq-ngo- tjaq ; alleen van mannen, tjeraptjap

welstaan pantes of patot **welstand** slamet of keslamedān **welvaart** ke- slamedān ; welvarend, radjā **welva- ren**, gezond zijn, bārās ; welstand, sla- met of keslamedān **welvarend**, ge-

zond, bārās ; gelukkig, slamet ; welvaart, radjā **welvoegelijk** pantes of patot **welwater** aēng somber **welzijn**, in — keslamedān ; lichamelijk — sēhat bādān

wemelen van insecten, akompel ; propvol van mensen, selaq **wen**, gewel, bārā ; kropgezwel, rēsa **wenden**, zich — tot, alako ka ; zich — tot 'n meerdere, atorē onēng ; 'n vaartuig of paard — pēngo ; 'n ploeg — poles ; iets afschroeven, poler ; ioi in 'n andere stand brengen, biluk ; terugkeren, bāli ; iets omkeren, bāliq ; zich omkeren, bālik **wenen** nangēs (t) ; (plat) njerēbi

wenk, oog — kēdep of kēdep ; iem. 'n — geven, kedēbi of kēdebi **wenkbrauw** alēs **wenken** met de ogen, kedēbi of kēdebi ; — met de hand, akobāq ; iem. met de hand — kobāqi

wens karep of tero **wensen**, verlangen, tero of akarep ; ioi — teroē of karebi ; vragen om, pēnta ; vragen voor, argāi ; willen, endāq ; vragen of bidden, soon ; lusten, dūdjan **wentelen**, zich — op de grond, aḡulur ; zich om en om — pang-ḡlimpangan ; id. v/n paard, aḡudjāng ; terug — of keren, abāli ; ronddraaien, pēdel

wereld, heelal, alam ; deze — of deze tegenwoordige — alam dūnja ; mensen — dūnja ; de aarde, hūmē ; aardbol en fig. voor de — djaḡāt ; de — is 'n schouwtoneel, bādjāng ē-kelēr

wereldkundig, algemeen bekend van iem. klonta **wereldrond** alam **weren**, zoeken te — tolak ; weerstaan, alabān ; iem. beletten of verbieden, adāng of adāngē ; zich — of ijverig zijn, bādjang ; zich hevig — bānter alabān **werk**, taak, pengḡābājān ; — verrichten, alako ḡābāj ; — door iem. gedaan, ḡābāj of pengḡābāj ; beroep, lako ; goed — amal ; — zoeken, asarē lako of asarē ḡābāj ; touwpluksel of vezels, ramē ; moeite, sosa **werkbaar**, in staat tot werken, koat

werkbaas bas of mandur **werkelijk**, in ernst gemeend, ongūān ; blijkbaar, njata ; in waarheid, njatana of sanjatana ook bēnderrā of sabēnderrā ; om de waarheid te zeggen, saongḡuna

werkelijkheid, in waarheid, njatana of sanjatana ook bēnderrā of sabēnderrā ; ware toestand, kenjataan **werkeloos**, niets te doen hebben, ngangḡur ; niets doen, taq alako ; lui, lemos **werken**, doen, aḡābāj ; verrichten, lakonē ; wat uitvoeren, alako of alako ḡābāj ook apengḡābāj en alelakon ; in staat tot — koat ; 'n dier laten — palako ; werk onder handen nemen, sambut ḡābāj of lakonē ; ergens aan — aḡārāp ; hard — bānter **werker** sē nglakonē of orēng alako

werking, eigenschap of nut, asiat ; iets in — brengen, lakonē **werkloos** door de werkgever bepaald, opa ; — volgens overeenkomst, ombālān of bāl-ombālān ; — volgens gewoonte, dērep ; aandeel in de rijstooft als snijloon, bābun ; dagloon, buruān

werkman, ambachtsman, tokang ; loondienaar, orēng buru ; dagloner, kuli of koli en orēng buruān **werktuig** bekakas of pekakas ook prabut **werkzaam**, ijverig, bādjang ; steeds — tadāq ngangḡurrā ; erg — bānter **werpen**, weg — buāng of ontal ; zich nederwaarts — lontjaq ka bābā ; — in, palebu ; iets — of weg — ontalaḡi ; strooien, tabur ; — op iets, tompangē ; — naar, tambuq of kotep ook kontep en antep ; — met, tambuqaḡi of kotepaḡi ook kontepaḡi en antepaḡi ; met 'n stok — srampang of sampat ; met 'n speer — tjatjaq ; met handen vol — tampeḡi ; spelende — buq-tambuqān of tep-kotepān ook tep-kontepān en tep-antepān ; zich in 't water of in 't vuur — atjabur of alabu ; ioi in het water of vuur — njabur of matjabur (p) ; met 'n smak — tegen, bāntēng of bāntēngaḡi ; van zich af — kēpataḡi ; naar iem. iets toe — ontalē ; onderst boven — tal-ontalaḡi ; door elkander geworpen, tjar-katjēr ; voorwerp geworpen bij 'n spel, angḡujān ; jongen — abuduq

werpnet djalā **werpspeer**, lans, tom-bāk ; breed soort met 'n enkele weerhaak, lembing **werpspies**, harpoen met weerhaak, saēng ; breed soort met 'n enkele weerhaak, lembing **wervel** kantjēng **wervelkolom** bruḡuk of buḡik

wervelwind, storm, angēn selabung ; draaiwind of windhoos, kalēng-busbus of kalang-busbus **werven** kompolaḡi **weshalve**, om die reden, dāri sebāb roa ; bijgevolg, dādi ; daarom, mangka **wesp**, bij, tabuān ; klein soort bij, njang-manjang **wespenangel** sengaq **wespennest** lēbuna njaroan **west** bārāq **westelijk** bārāq of bārāqna ; ten westen van, ē-bārāqna **westmoesson** nēmbārā of nambārā **westenwind** bārāt ; de tijd v/d — mosēm bārāt **westwaarts** ka-bārāq of dāq-bārāq **wet**, de — ten of de Moh. — okom ; de — van Mozes, torēt of okom torēt ; landsverordening, prēnta of perinata ook dāng-ondāng ; vonnis of straf ook het recht, okoman

wetboek kētab okom **weten**, kennis, tao m onēng A ; bekend, ketaoan ; iets — taoē of ketaoē ; er wat op — andiq akal ; dat weet ik niet, taq tao ; id. tot 'n meerdere, korang prēksa of duka-dālem ; te — mara ; ik weet raad, sang-akal

wetenschap ělmo of pengetaoan
wetten op 'n slijpsteen, gāngsē of asa;
— op 'n slijpplank, palot of patpat;
scherp maken, tadjemē **wettig**, over-
eenkomstig de bepalingen, sa; in or-
de, bender **weven** atenon; iets —
nenon

weverskam serat **weversspoel** lērē-
ngan **wezen**, aanschijn, olat; voorko-
men, robā; er zijn, bādā; iets —
dādi **wezenlijk** njatana of sanjatana
ook benderā en saonggūna; werkelijk,
onggūān **wezenstrekkend** olat **wicht**, zoog-
kind, anaq njoso; zwaar, berāq; zwaar
in of aan de hand, teren; — om te
wegen, bāto ook tēmbāng of bāto
tēmbāng **wie** sapa; al— pa-sapa;
— is dat daar, sapa roa **wiebelen**
gāndjāl-gāndjil **wieden** met 'n werk-
tuig, arao; met de handen, gēmgem
wieg ondjān **wiegelen** aondjān of an-
djulān en glimbāng **wiegen** aondjān
wiek klēmbāng of lēmbāng ook bāng-
bāng **wiel** rodā; schijf— glinding;
— v/n kist ook, klotro **wielband** bing-
ker **wielewaal** kepođāng **wier**, zee—
waarvan gelei, gudir; mos, lomot of
lelomot ook lokot

wierook, reukwerk of gewijde rook,
đupa; reukhars, mēnjan **wig**, wat
onder iets gelegd of geschoven wordt,
gāndjel of salet en talot; keg, pađji;
hout daarmee klieven, mađji; kleine
— om de schil v/n kokosnoot af te
doen, sombāt; 'n kokosnoot v/d schil
ontdoen met 'n — njombāt of njom-
bātađi

wiggelen, zich bewegen, ađuli; niet
recht lopen, njelēot (s) **wij** sēngkoq
m bulā T en kaulā A of abdi-đālem
AT; met uitsluiting v/d 2e pers.
sēngkoq bān sakabina bāreng; met
insluiting v/d 2e pers. sēngkoq bān
bāqna kabi

wijd, ver, đjāu of tambān en nam-
bān; ruim of uitgebreid, legā; ruim
of breed, kebāng of lēbār; v/n stuk
grond alleen, lēbār; groot, radjā; te
— v/n kledingstuk, ngelorbō; v/n ring
of hoed enz. lorgā; — uit elkander of
— uiteen, rangrang; — open, atatang
of atatar en dādār; — open laten
staan, natang; —beens, natang;
—beens lopen, natang peđjālāna of
ngēka; — open v/d ogen, pantjelaq of
tjampelaq ook pantjoreng; — open of
uitgespreid v/d vleugels, bekbek; slap,
kendur; — en zijd, brāta of ē-ma-di-
ma **wijders** polē of bān polē; daarna,
marēna **wijdlopig** landjāng **wijdte**
laq of antara

wijf, vrouw, orēng binēq **wijfe** van
dieren, sē binēq **wijk**, buurt, kam-
pong; de — nemen, sēngkēr of sēnggā
ook onđur; de — nemen voor, njēng-
kērē of njēnggāi ook ngonduri

wijken, op zij gaan, sēmpang of
sēngla ook sēsē; weggaan, onđur;
opschuiven, ērsēt; geweken, aērsēt;
niet goed aansluiten, bēnggāng; zich
verwijderen, sēngkēr; de vlucht ne-
men, sēnggā of onđur; iets doen —
panjēmpang of panjēsē en panjēngkēr;
iem. doen opschuiven, pangērsēt; ioi
verwijderen, panjēnggā of paonđur;
voor ioi — sēngkērē of sēnggāi of on-
đuri; deinzen, sorot; 'n weinig uit-
eengeweken, bēnggāng **wijkmeester**
kepala kampong of apēl **wijkplaats**
pengongsēan **wijl** sebāb of amargā;
'n — sekedjāq

wijlen sē matē m sē marhum AT;
bij 't leven van —, gīq đjenadā m gīq
swargāna AT **wijn** anggur; oude —
anggur ladju **wijnfles** butolla anggur
wijngaard kebun anggur **wijngaar-
denier** tokang kebun anggur

wijnglas glas anggur **wijnruit** sela-
sē **wijnstok** bungkana anggur **wijs**,
verstandig, pēnter of bāngkēt; manier,
tjara; melodie, lađu **wijsheid**, kun-
digheid, kebāngkēdān; knapheid, ke-
pēnteran; beleid, kepēnteran of ke-
bāngkēdān **wijsvinger** tonđjuq-đu-
đing **wijten**, beschuldigen, tarka of
salaāđi

wijze, wijs man, orēng bāngkēt;
middel om of middel waardoor ook
aanleiding tot, dādālān of lantaran;
fig. voor middel of aanleiding, đjālān
(middel in 't algemeen = stoffelijk
middel, lantaran; onstoffelijk middel,
đjālān); — van doen, tēngka of pola
ook tēngka-pola; op de gebruikelijke
— sakaprana; op de — van, berāma
of akanta; op die — mara roa; ma-
nier, tjara; manier van doen, paneng;
— van zich voor te doen, gū-lađu

wijzen met de vinger op, đuding;
duiden of betekenen, alamat; op
fouten — kotjaq salana; iem. iets —
of op iets — tođui; aan— tođu of
đuđingāđi; iem. op zijn fout of verke-
erde handeling — panglo; iem. de
deur — tonđung

wijzer v/n uurwerk, đjārum **wijzi-
gen** obā **wikkelen**, zich slingeren om,
abulet; zich — om iets, buledī

wil v God, iradāt; om Gods — kra-
na Alla; verlangen of doel, karep;
verkiezing, pengetero; uiterste of tes-
tamenteaire — bāsiat; vrije — dāq-
kendāq; uit vrije — halal of ēchlas;
zijn eigen — doorzetten, toroq karebā
đibiq

wild, angstig v/n dier, gīrās; ge-
jaagd, posang of bringsang; schuw
v/n dier ook angstig, kesēt;
woest van grond, bāndung; door el-
kaar van haar of baard, blusbū;
—braad, đjukoq; onontgonnen, alas;
id. v/n erf, mara alas; onbesuisd, bān-

sarobān ; gedierte, burun alas ; ondeugend of stout, nakal ; ruw, glātak

wildernis, woud, alas ; woeste streek, ra-ara ; grote vlakke ver van bewoonde streken, ra-ara of raq-ara en tegāl raq-ara **willekeur**, naar — sakarebā of sarep-karebā ; toch doen niettegenstaande 't verboden is, tenget ; eigendunkelijk handelen, nganggūj kobāsa dībiq of nganggūj karebā dībiq ; iem. met — behandelen, janjēa = nja-sēa

willekeurig, iem. — behandelen, janjēa = nja-sēa **willen**, begeren, endāq ; wel — gelem ; — doen, agāq ; toestaan, lēla ; verlangen, karep ; van plan zijn, tero ; begeerte, pengatero ; — wat door 'n ander verlangd wordt, gelem m poron A en karsa of kasokan AT ; niet — ook van zaken of dingen, taq gelem ; zo God wil, ēnsa Alla of ēsaq Alla

willens, van plan, tero ; — en wensens, ēsadjā ; met opzet, tenget ; eigenwillig, toroq karebā dībiq **willig**, genegen, endāq of soka ; gezocht, lako of gārus ; gewild, padju ; eigen begeerte, karebā dībiq ; volgzzaam, gelem ; klaar, marē of sediā ; behulpzaam of dienstig, atolongan of nolongan ook endāq tetolong ; goed, betjēq ; gezegelijik, toroq otjaq ; id. v/n dier, djalma **willigen**, duurder worden, ong-gā regāna

wimpel bul-ombul mandirā **wimper** bulu-keđjāq **wind** angēn ; wervel—kalang-busbus of kalēng-busbus ; i/d — slaan, pongpang ; veest, kentoq ; oprispen, aderep **winden** zwachtelen, būnduq ; inbakeren, gedung ; garen — ondār ; op — om — of afdraaien, poter ; iets om — lēqlēq ; naaien, dja-iq ; omkleden of inwikkelen, bungkos ; om — met 'n touw, betbet

windhoos kalēng-busbus of kalang-busbus **windmolentje** ēnteran **windsel**, om — betbedān ; door inwikkeling, būntelan ; luier, beding ; doek of zwachtel ook luier, popo **windstil** of **windstille** tjeđu **winkel**, Eur. of Chin., toko ; Inl., bārung ; 'n — houden, atoko of abārung ; markt, pasar

winkelhaak sēko **winkelier** sē atoko of sē abārung **winnen**, winst hebben, ontong ; voordeel behalen, olē ontong ; het — menang

winst, voordeel en — behalen, ontong ; bij handel ook, bātē ; — op, kontongan ; — hebben, olē ontong ; — hebben op, kontong ; — of rente, buduq

winstderving rogi of tona **wip** aan 'n put, gūndāl ; emmer aan 'n — sēnggūt **wippen**, op — of terugstuiten v/n geworpen steen, mental (p) ; schommelen, glimbāng

wipstoel korsē-gojang of korsē-ondjān **wis**, zeker, karoan of tanto ook mastē ; werkelijk, ongguān ; voorwaar, saonggūna

wispelturig, veranderlijk, makro ; zich aanstellen, atēngka ; onstandvastig van gedachte, taq paḡun pēkērra **wissel** wēsel **wisselen**, geld — of iets ver — porop ; tanden — pongkaq ; vervangen of aflossen, agāntē ; iem. vervangen, nggāntē ; iets vergoeden, nggāntēē ; van kleren of naam en gebruik ver — salēn **wisselpaard** djarān-anglodān **wisselplaats** pos

wissen, af — osap **wit**, potē ; zeer — ti-puti ; er — uitzien, ngepotē ; — en zwart, pontang **witten** met gebluste kalk, kapor ; met kalkbrij, labur **wittevloed** dārā potē **woede**, in — amok ; geërgerd, pēgel **woeden** amok **woedend** anakso ; — aanvallen, amok **woeker** buduq telēbāt bānjaq **woelen** op bed, pang-glimpangan of seng-gliseng ; door elkander — abāng-lebung ook alebung en alēbung ; in 't zand — akarkar ; om — met, lēqlēq **woelig**, doof voor vermaningen, tambeng

Woensdag rebu of arē rebu **Woensdagavond** malem kemēs **woerd** ētēk lakēq **woest**, onbebouwd of afgezonderd en zonder vertier, sepē ; ver van bewoonde streken, ra-ara ; verwoest, rosak ; onbebouwd of braak, bāndung ; verward of door elkander zitten van haar of baard, belusbus ; onontgonnen, alas ; ruw, kasar ; wild van dieren, kesēt ; onbesuisd, bān-serobān ; kwaadaardig, gālāk **woestijn** ra-ara **woestijnbewoner** bedui

wol bulu of buluna mbiq ; van — bulu **wolf** patēq alas **wolk** ondem of mēgā **wolkenhemel** bāng-abāng

wollen bulu **wollig** haar, obuq apeleker of obuq atjelēker **wond** of **wonde**, kwetsuur of huidziekte, loka ; stinkende — poro ; grote — door 'n scherp wapen veroorzaakt, tato ; 'n — toebrengen, paloka of patato **wonden** paloka of patato ook lokaē en tatoē

wonder moqdjizāt = modjidjāt of sē agābāj gāib ; geen — ! bādjang **wonderbaar** gēgetonan **wonderbaarlijk**, vreemd, anē ; verwonderlijk, gāib **wonderolie** kastrolī

wonderteken kemengaqan **wondheling** bārās **wondwater** en **wondzalf** tambā **wonen** eneng of abengko en bādā ; — in, kenengē ; rondom — sakampong ; huizen v/n vogel of muis, arongkang ; aangenaam — perna **woning** bengko of roma ; inwendig gedeelte, roma ; nederig in Alos voor eigen huis, poq-rompoq of rung-bārung ; — verlenen, beriqi kenengan **woonachtig** abengko **woonerf** pekarangan of pemenggang

woonplaats kenengan ; ergens zijn domicilie hebben, ngenengē **woord** otjaq m dābu of pengendika AT ; onderricht, peburugān ; syllabe, ketjap ; gezegde, otjaq m pengendika AT ; 'n — spreken, ngotjaq ; W— Gods, pengendikana Alla ; 'n — saketjap ; spraak, bāsa of otjaq ; belofte of verbond, perdjāndjian

worden, iets — of geschieden, dādi m djumeneng AT ; hulpww. of lijdende vorm met ē- : Bijv. gegeten — ēkakan ; geslagen — ēpokol ; beweend — ētangēsē ; uitgespuwd — ētjopaagi ; verlengd — ēpalandjāng ; als hoofd-**doek** gebruikt — ēkaodeng

worgen tjekel **worm** tjtjēng ; rups made of — olaq ; — en hebben, tjtjēngen **wormkruid** djāmo-tjtjēng **wormstekig** ēkakan olaq ; met maden, aolaq **worst** sosēs **worstelen** om los te komen, aḡudjeng ; — als spel, akēkēt ; — voor de grap zonder pijn te doen, kēt-kēkēdān ; om elkander geslingerd, aḡumpel ; met de dood — asakarat **wortel** ramoq ; staart— bij 'n dier, bungkana buntoq ; hoofd— of knoest— dāngkēl of dongkēl en dongkēlan ; groente, bortel ; — v/n woord, wod of lēnggā **woud** alas **wraak** pembāles **wrak**, verminkt, rosak ; v/n schip, kapal remok

wraken, afkeuren, tjtjat of tjela **wrang**, samentrekkend van smaak, pakaq ; verzuurd, tjēloq **wrat**, kleine witte of rode, tēr-butēr ; uitwas, kobuko ; daarmee behept, tēr-butēren of ētemo tēr-butēr en ētemo ko-buko **wrattig** tēr-butēren **wreed**, onrechtvaardig, taq adil ; bar, kereng ; mishandelen, kanēadjā **wreedheid** kanēadjā **wreken** bāles **wrevelig**, korzelig, ngen-rēngen of rērēngen ; — worden, ngobāl atēna ; streng of bar, kereng of bēngēs ; knorren om de haverklap, tjerēmē ; misnoegd, ḡiren **wrijven** apadu of atokar

wrijven met de hand, posot ; — met iets, kosot of kosok ; met 'n lap — of 't oog of de neus — kesot ; masseren, pētjēt of pēlēt ook orat ; met de platte hand of mouw fijn — kotjek ; in de handen — posot tanang ; zich — tegen iets, aḡursong ; schuren, kosok of oso en osoē ; — op 'n steen, pēpēs ; malen, ḡiling ; slijpen, ḡāngsē ; afwissen, osap

wrikken tjongkat **wringen**, de handen — les-mēles (p) tanang ; zich — van pijn, alēq-palēq ; id. erger, apeldjumpsel ; zich — door, selonodi ; worstelen, aḡudjeng ; uitpersen, peres **wroeging** kasta **wroeten** v/n varken, njongkar (s) ; — in 't zand van dieren, akarkar ; krabben van vogels, tjakar **wrok** voeden, ḡretgeden

wrong, haar— ḡelung **wulps**, vrouw-ziek, songar ; manziek, lētēr **wurgen** tjekel

zaad, zaai— of —plant, nē-binē ; afstammeling, toronan ; geslacht, rontemoron ; —korrel, bāiq of biḡi ; het mannelijk — of sperma, peḡju m manē A en kama AT ; pas ontkiemend tabaksplantje in 'n kweekbedding, bunga

zaadbal bāiqna pelēr of biḡina pelēr ; slechts één — hebben, salēr **zaadkern** v/d kokosnoot, buruq **zaadkorrel** bāiq of biḡi **zaag** ḡerḡādji ; hand — guruq **zaaien**, uitstrooien, tabur ; fijn zaad — nampek ; grof zaad — njētēr **zaaier** tokang nabur **zaak** perkara ; 'n actie instellen, aperkara ; in de — van, dāri krana

zaakgelastigde bākēl of polmaq **zaal**, zadel met leer bekleed, lapaq of pa-kapa en pa-kapa lapaq **zacht**, glad, alos ; —aardig, sabār ; dof of stil, laon ; —jes aan, laonan ; — v/n kussen of v/d huid, empoq ; van rijpe vruchten, burnjo ; mals of week, poa of lētjaq ; — v regen, rēsēq of rētēs ; liefderijk, manēs ; lenig, lemes **zacht-aardig** of **zachtmoedig** sabār ; liefderijk, manēs ; welgemanierd, alos

zachtjes laon **zachtzinnig** alēm **zadel**, rij— pa-kapa ; — met leer bekleed, lapaq **zadelen** lapaē of pa-kapaē en pa-ngapaē **zadelkussen** kasan **zadelmaker** tokang-kolēq **zadeliem** amben **zagen** aḡerḡādji ; met 'n bot mes, dildil ; bij ademen, ngēk-serngēḡān ; id. doffer, ngok-serngōḡān

zak van palmvezel, kaḡuq ; in — en as zitten, ngangḡuj kaḡuq bān toḡjuq ē-abu ; — in 'n kledingstuk of buidel, kantong ; grote of grove — van vezelstof, karong ; in —ken doen, ngarongē ; — voor geld, kampēlan ; —je voor geld, pondjin ; buidel van touw, kantong raḡjut of pondjin raḡjut **zakdoek** sap-osap of stanang **zakgeld**, huishoudgeld, blāndjā ; reisgeld, sango **zakken** v water, ongrot ; in —doen, karongē of bādāi ; omlaag, kabābā ; dalen, toron ; naar beneden glijden, klosot ; afzakken, lorot ; bezinken, adet

zakkenrollen, stelen, kētjoq ; bij dag, kotēl ; ontfutselen, sabrot **zalf**, smeersel, parem ; —olie, mēnjaq room ; geneesmiddel als blanketsel, beḡāq ; als schoonheidsmiddel, popor ; voor het voorhoofd, pēlēs ; — voor de slapen of voor 't onderlijf, tapel ; brij, taḡjin

zalig, behouden of welvarend, slamet ; voorspoedig, ḡulat ; —spreken, kotjaqaḡi slamet ; —maken, paslamet ; — worden, olē slamet **zaliger** sē ma-

tē m sē marhum AT **zaligheid**, welzijn of aards heil, keslamedān; hemels heil, keraajon; heil, slamet

Zaligmaker djuru-slamet **zalven** met reukolie, mēnjaqē room of parem klabān mēnjaq room en paremē; blanketten, poporē; de buik of de slapen insmeren, tapelē; met brij, tađjinē **zamelen**, in— polong; brandhout — kalaq of sarē kadju tono; bijeenbrengen, pasētong; bijeengaren, kotkot **zamen**, te — apolong of akompol; te — met, abāreng

zand beđi; grof — of grind, blikēr **zandbank** pebeđiān **zangwijze**, melodie, lađu; dichtmaat, tembāng **zaniken**, praatziek, tjerēmē of tjeroqmēn; kieskeurig, apēk; in verwarring spreken van agitatie, đjelimoq **zat**, zijn bekomst er van hebben, busen; verzaaidigd, kenjang; van drinken, tobuk; dronken, mabuq

Zaterdag sato = sapto of arē sato = arē sapto **Zaterdagavond** malem ahad **ze** roa of orēng roa **zede** adāt of tata; —n en gewoonten, tjara; slecht van —n, đursēla **zedig** otama

zee, ocean, tasēq; zuid— tasēqlaoq; noord— tasēq-dāđjā; (in enige vaste uitdrukkingen) seđārā; volle — tenga seđārā of arongan; water in — dragen = de kat leren muizen vangen = 'n vruchteloze handeling, buđjai seđārā; de — in tegenstelling met het vaste land, laođān

zeemaal beluq lētjēn **zeef**, filter, pe-sarēngan of penjarēngan; — van bamboe voor rijstwannen, gāđāng; voor zand, ērēk; Eur. — ērēkan; — voor meel, pengadjāđān **zeehandelaar** đjerāgān **zeekrab** kepētēng **zeekwal** bubur of burbur ook blubur; soorten: bubur rambu (zeer vergiftig), b. mardā en b. bender (de gewone soorten) **zeeman**, matroos, matros; varensgezel, kantja kapal; schepeling, orēng kapalan; Hol. — blāndā kapal **zeemonster** radjā-mēna **zeeover** sērēngan of pēnggēr-sērēng

zeep sabun **zeepaardje** đjukoq rān-đjarānan **zeepboom** bungkana lerek; de vrucht, lerek

zeer, excessief = erg en uitermate of hevig, tjēq en gālu of đālu en bānget; — stout, nakal đālu of nakal gālu ook telēbāt nakal en banget nakalla en tjēq nakalla; v/d warmte, loqngeloq (k); v/t licht, ngentar of tar-kentaran; bij uitstek, taq đjāmaq²; pijn, sakēq; pijnlijk, malas of peđi; — doen, pasakēq; id. fig. papeđi; niet heel erg, taq patē; — ziek, sara; de allerergste, sē bāq-đjubāqān đbiq; — in trek, gārus; — goed, betjēq sekalē; — veel, seđjāgāt ook pan-brāmpān

zeerover bāđjāk of gendong **zeerst**, om 't — rebuān **zeeschildpad** penjo **zeestrand** pesēsēr **zeevis** đjukoq-tasēq **zeewier** voor gelei, gudir **zeeziek** mabuq; hevig — mendem **zege** kemenengan **zegel**, papier, sēgel; af-druk, tjap **zegelen** tjap

zegen, treknet, padjāng; sleepnet, krakat; zegening, berkat of sabāb; heilbede, duā; zijn — meegeven, sa-ngoñē duā; — Gods, slamet of keslamedān ook sabāb en berkat; hulp van God, sapangat; geluk, ontong; — uitspreken, berkadī; — geven, parēng berkat **zegenbede** duā **zegenen** duāi; iets goeds toebidden, podji slamet; zegen uitspreken, berkadī; zegen geven, parēng berkat; gezegend, slamet **zegening** berkat

zegepraal menang of kemenangan **zegepralen** menang pranga

zeggen bālā of abālā; iets — kebālā; het — pebālā; 't spreken, otjaq; spreken, ngotjaq m ngendika AT; iets — of spreken, otjaqađi m dābuāđi AT; van iem. iets — kotjaq of kotjaqađi; van iem. iets kwaads — kotjaqē; ja — otjaq iā m mator ēnggī A; mededelen, totor; ik zeg u of ik zeg je, petotoran sēngko ka đibiqna; beraadslagen, arembāgān; — aan 'n meerdere, ator of mator; 'n meerdere iets zeggen, atorē onēng; praten, abānta; men zegt, otjaqna of bertana; iem. iets — bālāi; hetgeen gezegd wordt in 'n brief, monjēna sorat; bij zichzelf — ngotjaq ē-dālem atē; eens gezegd blijft gezegd, tjopa mon gāgār taq kenēng ēđjilāt polē; geen boe of ba — neng-eneng

zegswijze parēbāsa of perbāsa en sloka **zeil**, ladjār; de — en stellen, bābār **zeildoek** mota **zeilen** aladjār **zeilgaren** talē ramē **zeilnaald** đjarum ladjār **zeker**, in ernst gemeend, ong-guān; bekend, karoan of tamto en mastē; bepaald, tamto; een feit zijn, trang; van iets — zijn, tamtoađi of mastēađi; veilig, taq kobātēr; — iem. = dingens, ano; bestendig, tetep; niet — van zijn zaak, makro **zekerheid** ketantoan; — hebben, trang; helderheid, trang onggu; blijkbaar, njata; bewijs, kenjataan **zekerheidsstelling** pandjer **zelden** rangrang

zeldzaam, vreemd, anē; niet gewoon, taq lomra; duur, larang; wijd uiteen, rangrang **zelf** đbiq of điriq **zelfde**, te —r tijd, sakala; id. toen, bāreng; het — padā bāi; deze ook, iā rēa; van de— soort, tonggāl

zelfkastijding tapa **zelfmoord** plegen, abilā **zelfs**, ook, kēa; wat meer is, rok-torok of bu-sēmbu ook la-mala; al is het, đāđiā; ofschoon, maskē of senadjān

zelfzuchtig endāq odiq keḏibiq **zemelen** ḏekḏek ; fijne — buuq **zendeling**, afgezant, soroan m konkonan of otosan AT

zenden, iets gelasten, soro m otos of otosan AT ; iets laten komen, padā-teng ; weg— kērēm of akērēm ; ioi op— ngērēm ; iets aan 'n meerdere — atoraḡi ; — aan, ngērēmē ; — aan 'n meerdere, atorē ; iem. — of afvaardigen, soro m pakon of konkon ook otos AT **zengen**, schroeien, angos ; gevoelte schroeien of wat beter is dompe-len in kokend water om het gemakke-lijk te kunnen plukken, biḏāng ; ge-zengd, poton ; met aanbaksel, akerēq

zenuw oraq ; —trekking, keḏjudān ; die hebben, keḏjuden **zes** nem ; de of ten —de, kanemma **zesde** sē kapēng nem ; ¹/₆ saperanem **zestien** nem-belās **zestig** nem-polo = sebiḏāk **zeshoudig**, lēpet nem **zetel**, stoel, korsē ; zitplaats, ketodjuqān m kelongḡuān of pelēngḡiān AT ; — v/n rijk, kraton ; — v/n resident, kerēsidenan **zetelen** bādā m alēngḡi of alongḡu AT **zetsel**, bereide koffie of thee, biḏāng ; bezink-sel, du-keḏu

zetten, 'n lap — tambālaḡi ; plaat-sen, sabāq ; — op 'n rijdier, ēpatom-paqē ; gaan zitten, todjuq ; tegen— alabān ; iets — tegen, panalpēq ; iets overeind — pamandjeng of panaḏek ; iets oprichten, madek (p) ; tegen de wand — panjandār ; koffie of thee — andel of ḡābāj biḏāng ; iets anders — aḏunē ; in de gevangenis — krang-kēng ; onder water gezet, atorap ; on-der water — torap of torabi ; gezet of geplaatst en gesteld, ētantoaḡi

zeug bābi binēq **zeuren** knorren om de haverklap, tjerēmē ; kieskeurig, apēk **zeven**, getal, pētoq ; met hun —en, kepēto ; ziften van rijst, didiq of tampē ; van meel, adjāt ; van zand, ērēk ; 'n vloeistof — sarēng **zevende** sē kapēng pētoq ; ¹/₇ saperpēton

zevengesternte, het — kertēka **zeventien** pēto-belās **zeventig** pētong polo **zevenvoudig** lēpet pētoq **zever** ḏjāil **zich** abāqna ; zelf, ḏibiq ; —zelf, abāqna ḏibiq **zichtbaar** katon ; merkbaar, ketara ; — v/d maan, tangḡāl ; af en toe — dul-poqḏulān

ziedaar roa apa **zieden** ngalkal (k) **ziehier** rēa apa of rēapa **ziek**, onge-steld, sakēq of ḡering m anglo A **ziekeliĳk**, sukkelen of af en toe ziek, sakēqan ; aanhoudend, ḡeringan ; dik, pending

ziekeliĳkheid sakēqan **ziekenhuis** ro-ma-sakēq **ziekte**, pers. kwaal, sakēq ; alg. — penjakēq of ḡeḡering ; vallen-de — ḏjān-adjānen **ziel**, geest, (ani-ma sensitiva) sokma ; levensadem, (anima vegetativa) njabā ; (anima

rationalis) ro ; inwoner, orēng **ziel-loos**, dood, matē of la tadāq ; gecre-peerd, bāngka **zieltogen** anadjāq ; doodstrijd, sekarat of nadjāq ; bijna dood, paraq matē of paraq matēa ook paraq la tadāqā

zien, ioi — kenalē = ngenalē ; laten — patao ; het — pemelaqan ; naar iets kijken, tēngḡu ; opletten of scherp letten op, abās m olaḏi en tan-galē AT ; ioi fixeren, pandeng ; ioi bezien, ḏjeling ; te — katon of keta-ra ; te — krijgen, ḏjeling of abās ; nauwkeurig — tongoq ; door 'n gat of reet — tjornēq ; ioi bespeuren, ketēla of kenalē ook ketaoē ; naar ioi — abā-saḡi of ḏjelingaḡi ; — van uit, ong-ang ; — met één oog dicht, ēleng ; naar alle kanten rond — ngas-blinga-san ; goed — of goed te — palasḏā ; in bijzonderheden na— tēlang ; opmer-ken aan, toḏui ; grimmig — pantjelaq of tjampelaq ook pantjoreng ; grimmig — naar, pantjelaqē of tjampelaqē en pantjorengē ; niet kunnen — of ver-blind en verduisterd, solap ; om— tolē ; — op of denken om, mēkēr

ziertje, 'n beetje, seḏidiq of sekonēq ook seḏjimbic en sebiḡi

ziften, rijst wannen om ze van kaf te zuiveren, tampē ; id. om ze van fijne zemelen te zuiveren, didiq ; zand — ērēk ; 'n vloeistof — sarēng ; meel — adjāt

zij roa of orēng roa ; op — ē-ērēng ; ter — stellen, panjēsē (s) **zijde**, stof, sotra ; half — grim ; kant, pēngḡir ; — v/h lichaam, lambung ; scherpe kant, gligir ; op — of schuin, mērēng ; aan de ene — of aan de andere — saladjāna ; zijkant, ērēng ; op de — ē-ērēng ; — v/n dak, tong-antong ; op — zien, lērēk ; over— v/d zee, sabra-nga tasēq ; op — gaan, sēsē of sēng-la en sēmpang ; op — zetten, panjēsē of panjēngla en panjēmpang

zijdelings seladjā **zijgen**, door laten — sarēng ; in zwijm, klenger of te-sēlep ; telkens flauw vallen, klengeran **zijgevel** tong-antong **zijloot** tjarang **zijn**, iets — of worden, ḏāḏi ; ergens — bādā ; doen — pabādā ; samen — abāreng ; iets — = dit of dat — = 'n betrekking bekleden, teḡuq ; bez. vnw., -a of -na ; het —e, andiqna

zijnent, te — ē-bengkona **zijpad** ḏjālān sēmpangan of lorong sēmpangan **zijpelen**, uitlekken, rembes ; in-dringen, serep ; lekken, ketoroq ; met 'n groot gat, burtoq **zijwaarts**, naar de kant, pēngḡir ; op zij gaan, sēsē of sēmpang en sēngla **zijweg** ḏjālān sēmpangan of lorong sēmpangan ; 'n — inslaan, sērang

zilt asēn of anta **ziltig** asēn **zilver** selaka of pēraq ; —geld, pēsē potē

zilverdraad kabāq selaka of kabāq pēraq **zilveren** selaka of pēraq **zilvergeld** pēsē potē of obāng potē **zilver**smid kemasin **zin**, betekenis, artē of maqna ook maksod en teḡes; — v/n beeldspraak, ēbārāt of bibārāt; bedoeling, artēna of maksodna en karebā; vol— okara; — hebben in, karep; houden van, đudjān; lust hebben, soka; naar de — krađu; ergens — in hebben, lēbur; ergens naar zijn — zijn, perna; — in iets, karebi; iem. zijn — geven, torot sakarebā; één van — sarembāk; lust of verlangen, tero; — zielsvermogen of lust en begeren ook denken aan, ngen-angen

zindelijk van aard, resēk; schoon, bersē **zingen** v/n vogel, amonjē; — v/n rijstvogeltje, asēol; 'n liedje of gezang — akēđjungan of apeparēḡān (= aan het — zijn); het of 'n lied — ngēđjung (k); 'n lofzang — apodjiān; — van kokend water, ngerseng

zink sēng **zinken** v/n vaartuig, karem; gezonken en duiken, sēlem; naar de diepte gaan (onbedoeld) tesēlem of telep; (v/n vaartuig) telebu of karem

zinnebeeld ēbārāt of bibārāt **zinnebeeldig** verhaal, opama **zinnelijk**, manziek v/n vrouw, lētēr; vrouwziek v/n man, songar; verlangen, tero; — lusten bedwingen, patē raḡā

zinnen mēkēr **zinsnede** pađā **zinspelen**, vergelijken, opamaaḡi; 'n toespeling maken, njemonē (s) **zinspeling** parsemon = pesemon **zintuig** — en, pantja-driā **zitbank** v bamboe, lēntjak; canapē, bangko **zitbankje** đjāngkaq **zitplaats** ketodjuqān m kelēngḡiān of kelongḡuān AT

zitten, overeind — ongaq; gaan — todjuq m lēngḡi of longḡu AT; gezeten zijn, djuq-todjuq; — als vrouwen (met de beide benen ter zijde naast elkaar naar achter) tēmpo; id. maar met de benen van elkander, atēmpo kataq; — als 'n kleermaker of als 'n boeda-beeld = eerbiedig — sēla; id. met de knieën ietwat naar boven, asēla pangḡung; met opgetrokken knieën — adrukong of mēngkrang ook markong; wijdbeens — natang (t) of adrākang ook mēngkrang; gaan — op, ketodjuqi; uitnodigen te gaan — patodjuq m palēngḡi of palongḡu AT; — in tegenwoordigheid v/n meerdere, atjabis of njabis; 'n meerdere — d naderen, njabisi; — met de benen recht voor zich uit, ngondjur (o); met één been recht voor zich uit, ngondjur saladjā; — tegen ioi aan, njandāri (s); — v/n vogel of insect, nengḡāq (t); recht op — ngadjeng; door elkander — v/h haar, salbut; er in — of angstig zijn, kēnēq-atē; op 'n stok — v/n vogel of op 'n

hoogte — v/n mens, nongkoq (t); te paard — nompaq (t) đjārān m nētēqē (t) đjārān AT; scheef — mēngkrēng; hurken, tēngkong; onbehoorlijk of verkeerd — lēro of klēro ook sala; op de grond — (niet op 'n mat) rēmpēk

zitting, vergadering, kompolan; voltallige — pekpeḡān; zitplaats, ketodjuqān

zo, op deze of die wijs, driā (= dāqriā); — groot, seberiā radjāna; — lang, seberiā landjānga of seberiā abidā; — lang als, sadjeḡā; — veel, seberiā bānjaqna; — goed als, sasat; is 't waar? apa iā of ongḡu? aanstonds of wacht! laon; aanstonds of straks, kēdiq of dāḡiq; zoëven, (enige minuten of seconden geleden) būru; ('n uur of enige uren geleden) ḡelāq; — doende, mon driā; — dikwijls als, brāmpa kalē of sēpat kalē; — wel als = ook, iā of pađā bān; — als, mara of akanta en dāq-rāma (drāma); indien, mon of lamon; — dat of bijgevolg, đāđi; en, maka of mangka; — niet ... dan, lopodā

zoals drāma (dāq-rāma) of mara; — dit, mara rēa; — dat, mara roa **zodanig** mara dāq-iā = seberiā **zodat**, bijgevolg, đāđi; totdat, kangsē; daardoor, maka

zode tebālān of rebā ētebāl **zodra** terstond, sanelēkana **zoek**, weg, ēlang; te — geraakt, tesēngsal **zoeken**, — naar of beogen, sarē; naar ioi — sarēē; vorsen, prēksa; iets overal — rē-sarēan; snuffelende en vragende — obes; op— of inzamelen, sērap; overal — naar 'n vluchteling, sasak **zoen**, kus, tjēom **zoenen** njēom (tj); elkander — ajom-tjēom; iem. herhaaldelijk — njēomē

zoet van smaak, manēs; zeer — of — en verkoelend, njepnjep; te — kemanēsen; niet ondeugend, betjēq **zoeten** pamanēs **zoetjes** aan, abit-abit of laon ook lērē **zoetvloeiend** njaman

zoetwater aēng tabār; water, aēng; bronwater, aēng odiq of aēng somber; regenwater, aēng odjān; putwater, aēng somor; rivierwater, aēng songaj; welwater, aēng somber **zoëven** ḡelāq **zog**, melk, aēng-soso; kielwater, aēng lonas **zogen** sosoē **zolang** als, saabidā of sadjeḡā **zolder** lotēng **zoldering** ḡābāk **zomen** ngelēm (k); — met 'n aangezette zoom, mlēpēđi (p) **zomer** osom panas **zon** arē **zondaar** orēng đusa

Zondag ahat of mēnggu ook arē ahat of arē mēnggu **Zondagavond** malem senēn **zondares** orēng đusa **zonde**, misdaad, đusa of drāka; ongemanierdheid, đursēla; weg der — đjalāna drāka

zonder taq-katēk of taq-kadik; — wedergade, taq-petandingan; (vóór substantieven) taqpa; — vader, taqpa emaq; — moeder, taqpa embuq; — zonde, taqpa đusa; — nut, taqpa ġuna of tadāq ġunana = pertjoma; er niet zijn, tadāq; — hoop, tadāq sē ēarep; — ophouden, tadāq ambuna of taq tjokbā = taq katēk ambu; — fout of bepaald, tanto; — fout of in ernst gemeend, ongġuān; — twijfel, tanto of ongġuān; — gebreken, bludjā; — regel, korang tata; — bijsmaak, tabār; — bijkleur, molos **zonderbaar** anē **zonderling** anē; zelden, rangrang **zondig**, schuldig of misdadig, adusa; heilloos of verkeerd, maqsēat **zondigen**, verkeerd handelen, pasala; misdaden begaan, adusa; schuld hebben, andiq kesalaan; zich bezondigen, drāka **zondvloed**, watervloed, bāā **zonnelind** bv kepetengen = kepēlengen **zonneklaar** trang sekalē **zonnescherm** padjung; niet van papier, padjung lo-wo **zonneschijn** tranga arē of panas arē **zonnewijzer** panduman **zonnig** worden, sērdāng **zonsondergang** tjompet-arē **zonsopgang** meto-arē **zonsverduistering** ġrāā of ġrāā arē; het is — arē ġrāā of arē sakēq ook arē ġring **zoogkind** anaq njoso **zool**, houten voet— met knop, ġāmparan; voetstuk, telemaġān; voet— telemaġāna soko **zoom** v/n kledingstuk, kelēm; met 'n — akelēm; aangezette — plēpēt; met zulk 'n — aplēpēt; — aan vlechtwerk, klabāngan **zoon**, kind, anaq m potra AT of anaq lakēq m potra lakēq AT; — Gods, potrana Alla; — des mensen, Potra menosa

zoonskind kompoj **zorg**, verdriet, sosa; vrees, takoq; — voor, rabāt; — dragen of oppassen, adjāgā; — dragen of achtgeven, ēngaq; voor ioi — dragen, raksa; vol — zijn voor, pratēnē; met — behandeld, pratēn **zorgdragend** prēmpen **zorgelijk**, onrustbarend, ngebātērē (k); moeielijk, sosa; netelig, ēbu; bezwaarlijk, angēl; zeer ziek, sakēq sekalē of sakēq perana **zorgeloos**, nalatig, tēbir; zich niet bijzonder aan iets laten gelegen zijn, taq patē perduli; onoverlegd, korang pēkēr of tadāq pēkērra; onbekommerd, korang mēkērra; onnadenkend, sembrāna **zorgen**, — voor, raksa of rabādi; vol zorg zijn voor, pratēnē; oppassen, adjāgā; achtgeven, (gebiedend) ēngaq

zorgvuldig tētē of prēmpen en pratēn **zorgvuldigheid**, verdriet, kesosana; armoede, kemlaradān

zot, krankzinnig, ġilā; bijna krankzinnig van verdriet of hartzeer, rodek; onnozēl, buđu; dom, gendeng of lola **zout** zn budjā; bv asēn; — in doen,

budjāi; aangenaam v smaak, sedāq **zoutachtig** anta **zouteloos** tjēa; zonder bijsmaak, tabār **zouten**, zout in doen, budjāi of asēnē **zoutmaat** penakeran **zoutpakhuis** gudāng-budjā **zoutpakhuismeester**, Inl. mantrē-budjā of mantrē-garem; Eur. toan pakēs

zoutvat bādāna budjā **zoutwater** aēng asēn; zeewater, aēng tasēq **zoveel** dāq-iā of seberiā bānjaqna; — als, kaētong; — mogelijk, saolē-olē **zozeer**, totdat, kangsē; zodat, dādi **zucht**, —en lozen, aondjuq njabā of ngondjuq njabā; verlangen, karep; begeerte, hāwā of abā napso **zuchten**, stenen, asero **zuid** laoq; naar het —en, ka-laoq; bezuiden, ē-laoqna; zich in het —en bevinden, ngalaoq **zuidenwind** angēn dāri laoq **zuidoosten** tēmor-laoq **zuidwaarts** ka-laoq of dāq-laoq **zuidwesten** bārāq-laoq **zuidzee** tasēq laoq **zuigeling**, klein kind, bādjiq of bābādjiq ook anaq njoso

zuigen, uit— sepsep; v/n kind of dier, njoso (s); laten — njosoē; — op of aan of van, ēsep of sepsep of sesep; lurken of met de tong af— ngenjot (k); — aan de tuit v/n gendi of derg. om daaruit te drinken, njoptjop (tj) of tjtjop **zuiger** aan planten, selbiq; —s afhalen, mēpil **zuinig**, op de kleintjes passend, maseraqan (p); zorgdragend of zorgvuldig, prēmpen **zuipen** ngēnom bānjaq of dudjān ngēnom **zuiver**, schoon, bersē; — van winst, bersē; — weg (van onkruid) lēnjē; — v stem, njarēng of ranjēng; — v water, djenēng; duidelijk, pađāng; ten einde of op, ġemet; zonder bijkleur, molos; — v hart, tolos-atē

zuiveren, iets schoonmaken, bersēē; iets schoon doen worden, bersēaġi; terrein — door kappen, rabās; gezuiverd v grond, lēnjē; schoonmaken of v onkruid — palēnjē of pabersē; wieden met de handen, ġemġem; gras of onkruid afsnijden, bās bās; — v ka-toenwol, ġilingē; kapok — plēser; met 'n werktuig 'n aanplant van onkruid — rao; boomwol — van pitten, paloser; — door zekere religieuze belasting, ndjākađi; uitkiezen, pēlē

zuiverend van wind of afdrijven v regen, sēap **zuivering** v goederen door zekere religieuze belasting, dja-kat; zo zuiveren, dja-kadī **zulk**, zo, dāriā of deriā; zodanig, mara dāq-iā; zoals, mara of kanta; zoals dat, mara roa; zoals dit, mara rēa; dezulken, orēng sē mara dāq-bāriā **zulks** sē of roa en dāriā ook mara dāq-iā

zullen, zouden, bākal; hopen, arep (hulpww worden niet vertaald) **zungat** v/n kanon, lobānga penomangan;

v/n geweer of pistool, lobānga so-soso **zuren**, gezuurd, keraġiān **zus**, zo, dā-riā of driā **zuster** trētan binēq; volle — trētan sabel; oudere — kakaq (bij aanspraak: buk); oudere — van iem. echtgenoot, ēpar atoan; jongere — alēq; jongere — v iem. echtgenoot, ēpar angodāqān; half— van dezelfde vader, trētan sedulur; v dezelfde moeder, trētan tonggāl mbuq

zuur, rins, tjēloq; onvriendelijk, mrenġot (p); ingelegd — atjar; nors, kereng of bengēs; — kijken, tjoreng **zuurdeeg** of **zeerdesem** raġi

zuurkijken marodu (p) **zuurstof** zat masēm **zuurzak** nangka blāndā of nangka morēs ook nangka ēnglan **zwaaien**, 'n wapen, molang (p); met de armen — alēmbāj; iets heen en weer — lēmbājaġi; id. schudden, oġā of ġā-oġā; id. v/n tak met vruchten, pangġuq

zwaar, erg, sara; zware straf, okoman sara; gewicht, berāq; — v iem. būbut; — v ziek zijn, sara of perana; v haar of baard, ġāmbāq; — v stem, radjā; — v/n mooie stem, aġur; — v gewassen, radjā of lombo en lempo; — v arbeid, berāq of sara; — v tabak, ampek; — in 't hoofd, berāq-tjētak; — geladen, sarat; — lijvig, lempo; — v/n vlieger in de lucht doordat het hard waait, teren

zwaard pedāng; daarmee gewapend, apedāng; daarmee slaan, me-dāng; daarmee naar iem. slaan, me-dāngāġi **zwaarlijvig**, corpulent, lempo; groot, radjā **zwaarmoedig** sosa **zwaarte** berāq **zwaarwichtig** radjā **zwachtel** duq-bunduq; luiert, ġedung **zwachtelen**, inwikkelen, bunduq of bungkos ook bunteli; 'n kind — ġedung; — met pluksel of watten, būbut; 'n uitwendig geneesmiddel aanwenden, tambāi

zwager ēpar of ēpar lakēq **zwagerin** ēpar of ēpar binēq **zwak**, niet sterk, lētjaq of lemēr ook ġedur; — v/d ogen, rabeng; ziekelijk, lētjaq of lemes; afgemat, leso; erg vermoeid, moġuk; — v ouderdom, ronoq; slap, taq kras; niet sterk genoeg, korang kras; niet krachtig genoeg, korang kadjā; niet hard genoeg v hout of huid, korang ġāli; — v/t licht, korang tēraq; — worden, dādi lētjaq

zwalken alelana **zwaluw** dedāli of manoq dedāli **zwam** kēbul **zwang**, in — dādi adāt; algemeen, brāta of kapra; bestendig, paġun; van aard, pa-djāt of lakar; gewoon, lomra of kapra ook djāmaq; wijze van zich voor te doen, ġu-laġu of lē-tolē; dagelijks, sabān arē

zwanger worden, andek; — zijn of bezet v/n dier, ngandung (k) **zwarigheid**, moeielijkheid, pekēbu; in moeie-

lijkheid verkeren, kēbuān; leed, kesosaan; — ondervinden, kangēlan **zwart** tjeleng; de tanden — maken, abānjon of asēsēk; — v/d lucht, ondem **zwartsel** bānjon; roet of lampzwart, lētjeng

zwavel belirāng **zwavelstok** tjolok **zweep**, korte — petjot; karwats, tjemetē; rijtuig — sambuk **zweer**, stinkende wond, poro; met 'n zweer = rijpe zweer, mornang; — aan de voet-zool, būbul; — op het hoofd, burtjaq; gezwel, bārā; puistje, bintol; klein puistje, bintēl; steenpuist, budun; — met gaten of negenoog, telpo **zweet** pelo m krēngēt AT; in 'n bad van — kopo bān pelo **zweetdoek** stanang **zwellen** bāduk of onjoq en bāngkaj

zwellen, opbollen, mlentong of metotong; erg — mlendung; groter worden, mekar (p); opgezwollen, bārā; opgezet, mlembung **zwellen** of puistje, bintol; kleiner, bintēl **zwellen** alangoj; — naar, langojē **zwengel**, wip aan 'n put, ġundāl; schroefdraaier of krukas, obing **zwenken**, zijn paard — pēngo

zweepen met 'n korte zweep, metjot; met 'n karwats, njemetē; met 'n rijtuigzweep, njambuk **zweren**, 'n eed — asompa; laten — njompa of njom-paē; met gezwollen behept, rā-bārāen; vol zitten met puistjes, tol-bintol; met stinkende wonden behept, poroen of ro-poroen

zwerk langēq **zwerf**, veel, bānjaq; talrijk, ēbāq **zwermer**, voetzoeker, lēng-tjēlēngan; groot soort, mertjon **zwerfen** buiten zijn woonplaats, alelana; — v/d gedachten, atjangka; v/d ogen, alier of jer-lieran; slenteren, mlantjong (p); wandelen, aklēntjēr of nglēntjēr

zwerf orēng plantjongen **zwerfen** apelo m akrēngēt AT **zwerfen**, groot-spreken, ġendāk; uittarten, asesombār of akekadjun **zweven** v/n vogel, ngatang (k); over de grond — v iem. gang, ngelēnēng (k); in de lucht — ngabāng (a)

zwichten onderdoen, kala of kabun; creperen, bāngka **zwichten** v/n draagstok, embāt **zwichten** gekleed, ġārāng **zwichten**, de mond houden, neng-eneng of diem; ophouden met wenen, diem; doen — paeneng of meneng; — v/t rumoer, ēsep; stom, bui

zwichten, in — klenger of tesēlep ook taq ēngaq; verbijsterd of duizelig, posang; zonblind en duizelig door zwakte, kepetengen

zwichten bābi; wild — tjēlēng **zwichten**, op zij of achterover — teronggāq **zwoegen** ngangsor **zwoegen** soonan bāto **zwoel** v/h weer, tjeđu **zwoel** kolēq bābi

